Vincze György festő

Bikal áll. gazdasági műv. lakás-
ban rendezték meg kiállítását.

Kiállítási katalógusa

Szocialista Művészetért, 1972. jún. 5.

Vincze Gréti

Kovácsi Ferenc - Kalocsai István -
Hegedüs Ferenc - Thury László
tervének munkatársa.

Magyar Televizió Székház tervpályázata 1967.
A terv megvételben részesült.

Magyar Építőművészet 1968. 6.sz.2.1.

Vincze György

könyvnyomdást

XVII. sz.

l.

Kertész nyomdatok

132. l.

MŰEGYETEM OSZTÁLYOS BIBLIOTHECA
102
1915 szám
Erk.: 915 ... III. 1611. n.

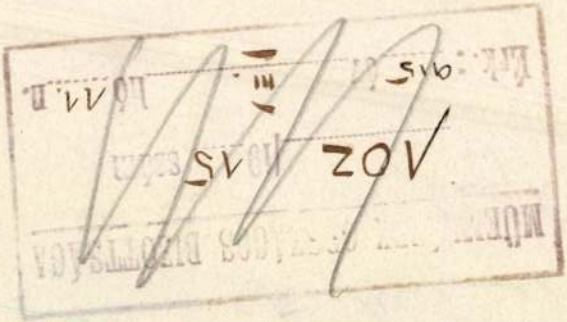

Ó-BUDA
FÖLD-U.61.

A Műemlékek

Magyarhitelen

Gatolva van szer
Járos vasbeton
a Dési refor
elkészítéséről.
Az összes 16
beafoglaltatik
kikötve azalan
séges 66 m³

MDK

Vincze György, segédmunkás
Pécs

"Öregasszony" c. vizfestménye kitünö tanulmány.

A kiáll. megrendezésének célja, h. a rejtett tehetségek elötörjenek és képzömüvészetünk fejlödését biztositsuk.

Végvári Lajos: Ifjuségi képzö- és ip.müv. kiáll. Nemzeti Szalon. A népmüv. miniszt.által rend. kiáll. Magyar Nemzet. 1950 jun .1o.

MOK

Vincze György
könyvnyomtató

1697 ben vette át a debréceni nyomda vezetését. Tlökölybukása és a Rákoczi felkelés zilált idő zakában nem sudta megakadályozni a nyomda hanyatlását, melyet betetőzött az 1705. lebonc dulás.

n. m. Három zágötven esztendő

Grafikai Szemle 1911 évf 10 sz 223 l.

MDK

Vincze György
nyomdája

1697-1704 ig vezette a debreceni nyomdát.
Ellenség feldúlta a várost is a nyomdát. Az oda
menekült sárospataki nyomda felszerelése is
tönkre ment

Ferdinger Károly: Hazánk könyvnyomdáiról
Grafikai Szemle 1892 évf 12 f 200 l.

MDk.

Vincze Spörgy festő

Neve megemlítve.

Dr. Bárskai: „Kollektív képkiállítás nyílt meg a MSZT. székházában."
Dunántúli Napló. 1953. X. évf. febr. 1. 7. l.

Vincze György festő

MDk.

„Önarckép", „Jegyzetelés szeminárium után", „Halas csendélet" c. darabjait elemzi.

Gádor Emil: „Vélemény egy képkiállításról."

Dunántúli Napló 1953. X évf. febr. 6. 4. l.

Vincze Sörgyfestő

MDk.

Neve megemlítve.

Bűdy Lajos: „Megjegyzések a kollektív képki-
állításhoz".

Dunántúli Napló. 1953. X. évf. febr. 11. 4. l.

Vincze György festő

MDh.

Siófoki móló. Pécsi utcarészlet. Pécsi domboldal c. műveit elemzi.

Garami László: A „kollektív képkiállítás" tanulságai.
Dunántúli Napló 1953. X. évf. febr. 20. 4. l.

Vincze György festő MDh.

Neve megemlítve.

Debitzky J. A Képzőműv. Szövetség pécsi csoportjának akvarellkiállítása"

Dunántúli Napló. 1953. X. évf. okt. 11. 6. l.

MDk.

Vincze György festő

Egyetlen vázlatot állított ki.

„Megnyílt a pécsi képzőművészek első őszi tárlata".

Dunántúli Napló 1950 VII eif. okt. 10.4.1.

Vincze György festő

KDK

Neve megemlítve

„A képzőművészeti szabadiskola sikere".

Dunántúli Napló. 1950. VII. évf. máj. 25-6 l.

MDK

vVincze György 29 é. segédmunkás

Pécs

Öregasszony, vf.

Városrész, szén

Ifjusági képzőm. és Ipsrm.kiáll. N.Szal. 1950.jun. 14.1.

MDK

Vincze György

tipografus

nyomtatta II. Rákóczi Ferenc hires imadságát (Ábra 1703) és Manifesztumát (Ábra 1704 ben)

Székely János: A 400 éves debreceni nyomda
Magyar Grafika II évf 1958. 6. sz. 376-377 l.

M. D. K.

VINCZE György nyomdász

1697-ben terült a debreceni nyomda élére

Benda Kálmán - Hunyi Károly: A 400 éves debreceni nyomda Bk. 1961. 30. l.

Vincze György nyomdász

a XVII–XVIII-ad. fordulóján a
debreceni nyomda vezetője
1703-ban jelenik meg az ő
keze alatt Rákóczi „Imádsága", és
~~170~~ 1704-ben a „Manifestum"
(utóbbi: csak feltevés)

A képzőművészetek Debrecenben, 1901

2/oldal

M. D. U.

VINCZE György nyomdász

Töltési matricainak felhasználásával kalendáriumi jegyzet és ig betűket öntött

Benda Kálmán - Irinyi Károly: A 400 éves debreceni nyomda Pth. 1961 34. l.

Vincze György, tipográfus

A szegedi Nyomda miniatúr könyveinek tipográfiáját tervezi.

— : Szerkesztői asztal
Pusztaszer

95–96.

TISZATÁJ, Szeged 1974. március XXVIII/3.

MDK

Vince György magasépitési segédm.

Pécsi és bonyhádi Képzőm. Szabadiskolák kiáll. /66/. Pécs 1950 máj.

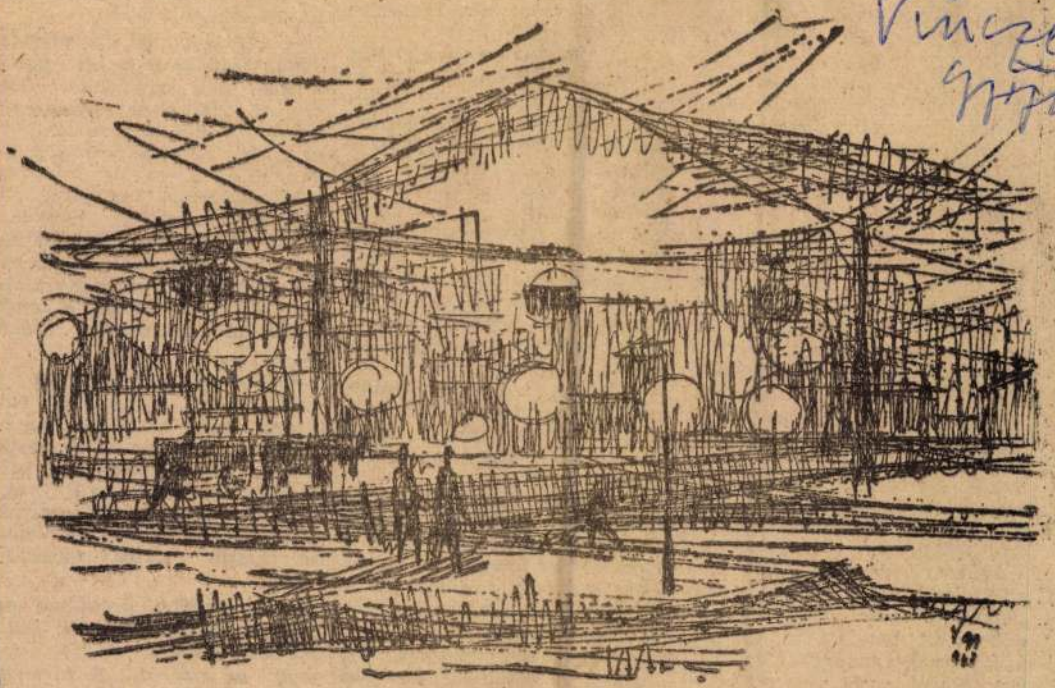

Vincze György: A sínen tavaszi

Dunántúli Napló
1964 febr 16

fel a hangulat:

— *Dehogynem... Az első erdei kígyót kilencéves koromban fogtam Hűvösvölgyben. A villamosra nem engedtek felszállni, hát bedugtam a siklót az ingembe és úgy vittem az Állatkertbe. Odaajándékoztam a terrárium számára... Ez volt egyben az első ajándékom a pesti Állatkertnek. Később küldtem egy hatméteres anakondát és egy négyméteres boa constrictort...*

Molnár Gábor 1930-ban ment ki Brazíliába, s három esztendőt töltött az őserdőben, a nagy folyamok mentén. Viszonylag tehát nem sok időt élt az indiánok és az őserdei vadak között. Mégis annyi élményt gyűjtött, hogy még most is ír újabb könyveket. Vital Brasil életrajzát például, aki a kígyómarás elleni szérumok kutatásával foglalkozó intézetet felállította Brazíliában. Virgulino Lamiao a másik brazil, akiről ír, ő afféle brazil „Rózsa Sándor" volt, az erdőben élt bandájával együtt, kirabolta a gazdagokat és, többek között arról volt nevezetes, hogy ha lóra szállt, negyven kilónál kevesebb pénzzel

kor mind keményebbre és keményebbre fő...

— Hányszor volt közvetlen életveszélyben?

— *Mindig? Vagy soha? Nehéz ezt megmagyarázni. Az őserdőben az ember a legfélelmetesebb lény, többméteres anakondák tűnnek el villámsebesen, ha észreveszik. És mégis, az életveszély ott leskelődik minden levél alatt, minden fa tövében. Három éven át éltünk az őserdőben a kígyók között, és nem volt nálunk szérum. Drága volt, nem tudtuk megvenni. Egyedül az óvatosság volt az eszközünk ellenük.*

— Azt a sok csodálatos epizódot az őserdő életéből, mind látta? Az óriási anakonda és a kajmán párharcát például?

— *Hogyne. Aki megtanul észrevétlen maradni, annak megnyílik az őserdő élete a maga teljes gazdagságában. Én korán kezdtem tanulni ezt a művészetet... Nagyapám annakidején bányász volt a csinger-völgyi szénbányában. Ott éltem a Bakonyban, szedtem a gombát, szamócát, lehetőleg úgy, hogy a kerülő észre ne*

— És hol jelentkezik az a többlet, ami az operarendező munkáját jellemzi?

— *Ott, hogy az operarendezőnek mindig a zenei partitúrából kell kiindulnia. Szerencsés esetekben, igazi remekműveknél a szövegkönyv és a zene minősége azonos. De nagyon sokszor előfordul, hogy a szövegkönyv más síkon mozog, nem egészen ugyanazt fejezi ki, mint a zene. Véleményem szerint az operarendezés egyik legfontosabb alapfeltétele, hogy mindig a zenét, annak mondanivalóját fejezze ki.*

A *Lakmé* nem tartozik a legismertebb operák közé. Nincsenek olyan kialakult hagyományai sem az előadásnak, sem a rendezésnek, mint például a népszerű *Verdi* vagy *Mozart* operáknak. Ez bizonyára máris sok problémát vetett fel *Huszár Klára* munkája során.

— *A legfőbb probléma az, hogy a szövegkönyv és Delibes zenéje között meglehetősen nagy az eltérés. A történet szerint ugyanis a népét az angol iga lerázására lelkesítő*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Vincze Győző

DUNÁNTULI NAPLÓ

1964 FEB 16.

1021

Hírek a kulturális életből

Min dolgozik? VINCZE GYŐZŐ festőművész

— *A múlt nyáron Szászváron töltöttem egy hónapot, az ott kezdett bányásztémájú képeimet fejezem be. Az azelőtti évből, amikor egy állami gazdaságban voltam, még szintén maradtak befejezetlen képeim. Ezeket idővel rendezem, s ahogy a körülmények hozzák, egy kiállításon is bemutatom majd. Ezenkívül egy gipsz-stukkó technikával kísérletezem, amely belső faldíszítésként lesz alkalmazható. A mozgást szeretném kifejezni vele, sport és balett témák segítségével. Ez utóbbi munkám még csak kísérlet, többet nem is igen lehet mondani róla...*

lakit a

Íme

se vor

Ő az, akiről az Énekek éneke szól. Sudár gyö nyörűség. Tavaly kislány lehetett, s talán éppen ezekben a napokban érik teljessé a szobor: alakját még hamvasság derengi körül. Áll a tus alatt, zuhanyozni szeretne, de nem sugárzik a víz. Lemondóan rándít egyetkettőt a madzagon, aztán a földet is alig érintve elring a part felé. Én, mint jóravaló mesterember, a tushoz megyek, és néhány hozzáértő mozdulattal megjavítom. Kutatom a barna, dallamosléptű lányt, akinek ugyanúgy elefántcsont torony a nyaka, mint Salamon király kedveséé. Éppen a vízből gázolt ki, arcát a nap felé fordította, így

reny
óriz
relm
ba
re v
kívá
ánál
torkig laktal
— kitartok
ellenére is,

Mivel az
boráihoz a
hattam segít
kalmat. Hí
után kiültem
tala mellé.
jazz, zabolát
ből való tü
leselkedve,
nak nevezhe
egy pohár

Vincze Győző
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs

1970 FEB 4

Vincze Győző képei Amerikában

Április negyediki kiállításán dolgozik Vincze Győző pécsi festőművész. Ez a tárlat Pécsett, a hírlapolvasóban nyílik majd meg. A közelmúltban azonban külföldi kiállításról is tárgyalt.

— Igaz? — kérdeztük tőle tegnap munkahelyén, a Pécsi Nemzeti Színházban.

— Valóban. Decemberben ugyanis a Kultúra Külkereskedelmi Vállalat valamint a Magyar Képzőművészek Szövetsége kapcsolatba hozott Mister Noth-tal, egy nagy amerikai képkereskedő cég megbízottjával. Ennek a cégnek százhat éredekeltsége van a világon, elsősorban az Egyesült Államokban és Kanadában, például Montrealban. Európai központja Barcelona. Mister Noth vásárolt tőlem öt képet, s azokat elvitte. De megegyeztünk abban, hogy visszautazik Magyarországra, ismét felkeres, s állandó kapcsolatot teremtünk. A cég havi tíz-tizenöt képet vásárol majd tőlem. Ezenkívül a százhat érdekeltség néhány amerikai városban kiállítást rendez műveimből. Körülbelül ötvenhatvan képről van szó.

HARKÁNYI ÚJ UTCASOR.

— **A Hazafias Népfron** szigeti körzeti bizottságának politikai akadémiáján hétfőn este dr. Vejkei Kálmán ügyvéd, munkaközösségi vezető tartott előadást A családjog törvények és a társadalom címmel. A nagysikerű előadást élénk vita követte.

— **Világjáró ÉPGÉP.** A Építőgépgyártó Vállalat el készítette idei kiállítási prog ramját. Eszerint 1970-ben lipcsei, a zágrábi, a brünni a bukaresti, a hannoveri, va lamint az újvidéki vásáro kon vesz részt a mind na gyobb exportforgalmat lebo nyolító vállalat. A pécs gyáregység cementsilóiva szerepel e kiállításokon.

— **Katona-busz.** Az IBUS komlói fiókja idén is több helyőrségbe indít különbu szokat, hogy a lehető legké nyelmesebbé tegye a látoga

Vince Győző MDK

Élménygyűjtés céljából egy hónapos ösztöndíjban részesitette őt a Baranya megyei Tanás, a Pécs mj. városi Tanács és a Szakszervezetek Megyei Tanácsa.

A BikaliÁLlami Gazdaságba látogat az ösztöndij ideje alatt.

--: Tiz iró és tiz képzőművész kapott az idén művészeti ösztöndijat.

Dunántuli Napló. 1962. jul. 26.

VINCZE Gyula / Pécs

Fejő nő díj

Dunántuli Képzőművészek Kiállitása 1958.

Kat. bev. Cseh Miklós

/Fékesfehérvár, István király Muzeum közleményei D sor 14./

VINCZE GYÖRGY/ Pécsi festő

Kecskefejő olaj 25 x 35.

Vidéken élő képzőművészek kiállitása. 2. Bp., 1955.
/Kat./

17

Vincze quörö

testö

kiállítása nyílt Bikalon

bes bírló: kiplkiállítás Bikalon

Dunántúli Napló 1967. febr. 24. 4.

1)

Vincze Győző

kitő

„Az adriai tengerparton" repr.

Romániában, Bulgáriában, Hungáriá-
ban járt. 100-nál több rajz, sokra váz-
lat, festmény őrzi az utazás élményeit.

Debitzky István: Nyár a félben. Látogatói
Vincze Győző műtermé-
ben
Dunántúli Napló 1967. II. 4-5.

1960 KDD 1 1
Dunántúli Napló
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
SAJTÓFIGYELŐ
Magyar Hirdető

képviseletében

záz népi ülnökot tanak Baranyában

désük alatt látogassák a népi ülnökök akadémiáját, ahol hároméves jogi képzésben részesülnek. E célt szolgálja az is, hogy az ülnök jogi kézikönyvet kap az Igazságügy-minisztériumtól, amely tartalmazza az alapvető jogiismereteket.) De épp olyan tévedés az is, hogy a népi ülnök csak mintegy jelképesen vesz részt a tárgyalóteremben, az ítélet, a döntés kizárólag a szakbírón, a hivatásos szakemberen múlik.

A valóságos helyzet; húsz év kellő tapasztalata azt mutatja, hogy a bírói működésüket lelkiismeretesen ellátó népi ülnökök valóban értékes résztvevői az ítélkezésnek.

Az ítélet tanácskozás

politikai alkalmasság, a szocialista gondolkodásmód és az erkölcsi fedhetetlenség. Az igazságszolgáltatás működéséhez fűződő fontos társadalmi-politikai érdekek azt kívánják, hogy *olyan ülnökök kerüljenek megválasztásra, akiknek tekintélyük van dolgozótársaik előtt.* Társadalmi értelemben vett tekintélye van nálunk minden olyan dolgozónak, aki valóban értelme[illegible] és becsületes értője annak amit csinál, ha egyéni élet[illegible] is példásnak mondható. Tehát amikor a társadalmi tekintélyt az ülnökké választás so[illegible]rán kiemeljük, akkor az ér[illegible]telmes, *becsületes életmódo[illegible]* a *jó munkát* emeljük ki.

A néprészvétel elve és sokirányú társadalmi tapasz[illegible]talatok megkívánják, hogy [illegible]

1021

A közép-svédországi Boras városából a Galleri Siu Härader-ből kapott meghívást kiállítás rendezésére Vincze Győző pécsi festőművész. A május végén rendezendő kiállításra 35—40 festményt kért a meghívó. A képeket magyar zsűri válogatja a közeli napokban. Vincze Győző az egyik kiállításra szánt, Balatoni horgász című festményén az utolsó ecsetvonásokat húzza.

Vinnre Győző

Debitzky Iván: Látogatás Vinnre Győző műtermében. – Dunántúli Napló, 1967. febr. 18.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művtört. Ért. 1970. 1. sz. 68–107. l./

80. l.

2) Vincze Győző
festő

1965-ben Jugoszláviában töltött négy hetet, 1966-ban a Balkánon tett utazásokat, 1967-ben Itáliába készül.

Művei: „A pókháló"; „Önarckép" fe-

Delitzky István: Vincze Győző műtermében
Dunántúli Napló 1967. II. 18. 5.

3) Vincze Győző

k. tő

kséjemmel", „Asatás", „Temető".

Debitzky István: Vincze Győző műtermében
Dunántúli Napló 1967. II. 18. 5.

Vincze Győző

Vincze Győző ~~[illegible]~~ kiállítása. Pécs, Kamarasszinházelő-csarnoka. – Ism. Szigal Endre, Dunántúli napló, 1966. jún. 19. – dí. Dunántúli napló, 1966 máj. 28.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1969. 3. sz. 243-284.1./

269. 1.

MDK

Vince Győző szinházi festő

Pécsi és bonyhádi Képzőm. Szabadiskolák kiáll. /66/. Pécs 1950 máj.

Vincze Győző festőművész

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 NOV 6

Somogyi Néplap

— Kiállítás nyílik Kazsokban november 7. alkalmából. Vincze Győző festőművész tárlatát 7-én délelőtt 11 órakor dr. Takács József, a Baranya megyei IBUSZ igazgatója nyitja meg.

1021

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1972 JUL 18

Vincze Győző festő-
1021

1972. július 18.

Bikal festője

Gyönyörűszép körtefa-paletta a falon. Faragott. A „mester" belefaragta a nevét is, ő adta át a többiek nevében is a kiállításon. El is csuklott a hangja egy kicsit. Szeretik Vincze Győzőt itt, Bikalon az emberek.

— Személyes ismerősöm már a táj és a hegyháti ember — mondja erről a festőművész maga — kijárok közéjük, festeni vagy vázlatokat készíteni. És a képeken ráismernek magukra, mondogatták a kiállításon: látod, ez én vagyok, ez meg te...

Tíz esztendős kapcsolat. Akkor nyerte el Vincze Győző Kelle Sándorral együtt a Megyei Tanács ösztöndíját és Bikalra jöttek, festeni a mezei szorgalmat, s a szelíd-haragosan hullámzó dombvidéket. Vincze Győző — maradt. Minden évben látták festőállványát a tábák szélén, minden évben született valami új a képein. Megbarátkoztak vele. Aztán megszerették. Tavaly műtermet kapott az állami gazdaság „főhadiszállásán".

— Korábbi évekről rengeteg vázlatom maradt megfestetlenül — meséli maga elé nézve — el nem tudom mondani, hogy ez a műterem mekkora szolgálatot tesz? A közvetlen, friss élmény hatása megmarad, s a kint készített vázlatból hiánytalanul át tudom menteni a képbe.

*

Orbán Feri bácsi — tömött, őszbajuszú, mokány parasztember — egy ízben modellt „ült". Fején az elmaradhatatlan kalap, begombolt ingnyak, merev tartás: akár a ligeti gyorsfényképésznél. Lábán régimódi papucs. Már jóideje ült az öreg, amikor rászólt a felesége:

— Így ülsz ide, poros papucsban? Hogy fogsz kinézni a képen?

No, meg a ló. Pista bácsi a mocsoládi halászat dolgozója, van egy fehér lova. Vincze Győzőnek megtetszett a ló és megfestette. Egy idő múlva érdeklődött ám az öreg.

— Győző bácsi — (legalább húsz esztendővel idősebb nálam, — mondja a festőművész —, de így nevez. Mondták neki, hogy hívjon művész úrnak. Azt felelte, hogy az istenfáját, ilyen cifra nevekre nem áll az ő szája, hát így vagyok Győző bácsi.) — mikor ad egyet a képből? Merthogy biztosan sok készült...

*

A tavaly készült képekből április végén kiállítás nyílt Bikalon. Ott volt mindenki. A televízió stábja, a bikaliak, környező falvakból, Komlóról, a művész mindenkinek örült, de legjobban a szülőfalujából érkezett tíz embernek.

A kiállítás sikeres volt. Dombóvárról — a tévéadás utáni napokban — egy orvos telefonált, hogy „azt a szomorúfüzes képet megvette". A tévében látta — meglátta és egy pillanat alatt megszerette... Sokan vettek képet. A vendégkönyv sok bejegyzést rögzít. Megnézte a kiállítást a Belga Kommunista Párt küldöttsége, választottak is egy képet. A halászok munkáját ábrázolta. A gyümölcsszedők szocialista brigádja pedig megnézte a kiállítást, aztán határozatot hozott: megrendeltek egy képet a művésztől, amely az ő munkájukat láttatja a színek és formák erejével.

— Mind több festenivalóm akad itt, Bikalon — válaszolta Vincze Győző arra a kérdésemre, hogy meddig tart ez a már elszakíthatatlannak tűnő kapcsolat, — mindig jobban el tudok mélyülni az itt élő emberek életében, a táj varázslatos szépségében. Nem tudom, meddig tart, de még hosszú évekig, az biztos.

Kampis

Mu

Kezd: Tordai Teri

Gazdára vár egy kis puli

Tetszik látni ezt a fekete kiskutyát, amelyik másik két társa előtt ballag? Azért öli ki a nyelvét, hogy megkülönböztessük a többitől: „ő" az a bizonyos puli, amelyik már most „Szur" névre hallgat és az augusztus 6-án sorrakerülő III. Pécsi Tüke Parádén „fellép". Szerepe könnyű: a sok értékes nyeremény közül mint törzskönyvezett fajtiszta magyar puli „ő" is gazdára talál. A szerencsés nyertes remélhetőleg a jövőben is olyan elbánásban részesíti a kis „Szurt", mint amelyben élt születése óta – immár hat hete! – a Bálicsi út 31. szám alatt lévő kutyatenyészetben.

Még néhány hét a műsoros találkozóig, de a rendező bizottság már lázasan dolgozik. Most kaptunk például telexen egy hírt, miszerint Tordai Teri vállalta a labdarúgó-mérkőzés kezdőrúgását. A játékvezető és a két partjelző személye egyelőre „titkos", az viszont már biztos, hogy neves – és hivatásos! (pardon... nem profi!) focisták vállalják. A műsor és a mérkőzés teljes csapatösszeállítása – a már nyomdában lévő – plakátokon lesz látható a jövő héten. Pécsi és pesti újságírók tollából pedig már készül a hagyományos – és feltehetően humoros – SZUR-újság. A jegyárusítás továbbra is a Pécsi Nemzeti Színház pénztáránál folyik minden nap 10–13 óráig, illetve 16–19 óráig. Telefon: 55-22, 24-26.

Vietnami

Vasárnap délután időnke
már kisütött a nap Hanoiba
s a tapasztalt vendéglátók je
lezték: nem valószínű, hog
nyugodt éjszakára számítho
tunk. Igazuk lett. Éjjel két lég
riadó volt a fővárosban. A het
fői napsütés sem sok jót ige
már ami a légitámadásokat il
leti.

Mint bárhol a világon, Ha
noiban sincs két teljesen egy
forma nap, vagy hét, de a há
borús készültség miatt itt talár
jobban észrevehető a napok é
hetek ritmusának azonossága
Reggel, amikor kinézek az ab
lakon, az udvarban a népi mi
licia egyik nőkből álló csoport
jának reggeli tornáját látom.
Hanoiban fél hétkor kezdődik a
munkaidő, amely két szakaszra
oszlik. Az első délelőtt 11-ig
tart, majd szünet következik.
Délután fél három és hat kö
zött van a második munkasza
kasz. A közbeeső pihenőidőt
mindenki tiszteletben tartja. A
tisztelet érthető is, hiszen, ha
árnyékban is harminc fokos a
meleg, nincs olyan ember, aki
nek ne esne nehezére akárcsak
a legkisebb mozgás is.

Persze kivételek azért vannak
az amerikai repülők többnyir
nem veszik figyelembe. A fővá
rosban erős szirénahang jelz
ha ellenséges gép érkezett
város közelébe. A külső kerüle
tekben és vidéken magas meg
figyelőpontok vannak, s az ő
ülő őrszem megkongatja a te
ronyban lévő harangot, ha v
szély közeleg.

Aki Vietnamban jár, az kez
igazán megbecsülni a kere
párt. A bicikli pótolhatatlo
szállítási és közlekedési eszkö
Hanoiban a műszakok vége
ellepik az utcákat a kerékpáro
Férj viszi a feleségét, barát
barátot, a csomagtartóban
kis kosárkában a csöppségeke
A kisgyerekek fején apró kala
s ha zuhog az eső, nylon zsál
kal borítják be őket. Az utcc
sarkokon biciklipumpával fe
szerelt fiúk álldogálnak, s h
kell, levegőt nyomnak
leeresztett gumikba. Az üzlete
között gyakran találni kerékpár
alkatrészeket árusító boltot, jc
vító műhelyt. Villamos is közle
kedik a városban, de meglehe
tősen lassú egyvágányú jószág

Munkaidő végén az embere
kiülnek a házak elé, körülöttü
gyerekek szaladgálnak. Viet
namban feltűnően sok a kisgye
rek. Az asszonyok a kicsiket
általában oldalt, a csípőjükre
ültetve viszik. Minden kisgyerek
aranyos, de a vietnami csöpp
ségek csudaszépek. Mandulc
vágású a szemük, tiszta az ar
cocskájuk, egyenes szálú, sötét

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

Somogyi Néplap

Vincze Győző
1021

Mánfai Árpád-kori templom

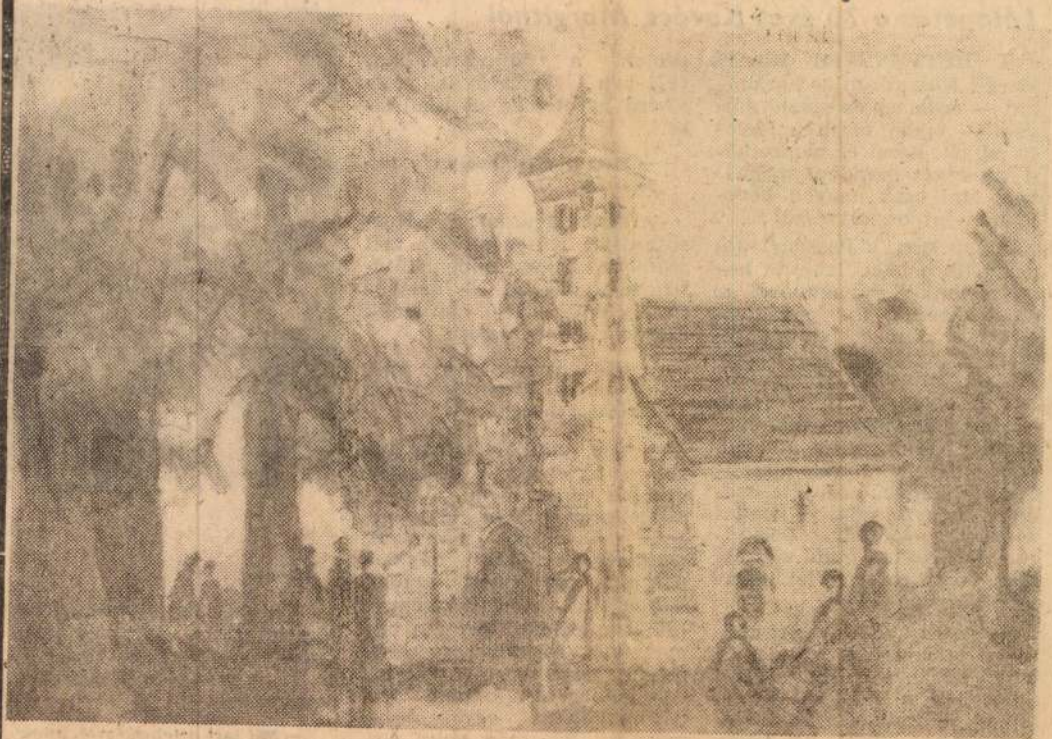

Vincze Győző festménye, kazsoki kiállításának anyagából.

Varázsos vi[illegible]

Látogatás a 70 éves Kovács Margitnál

A HETVENÉVES Kovács Margit Kossuth-díjas keramikus — érdemes és kiváló művész — olyan töretlen ívelésű pályát, hazai és nemzetközi sikereket mondhat magáénak, ami csak nagyon keveseknek jut osztályrészül...

Budapesten, a Pozsonyi úti, negyedik emeleti lakásán beszélgettünk a művésznővel az eltelt évekről, a pályakezdésről, európai tanulmányútjairól, művészi hitvallásáról. A meghitt hangulatú otthon olyan, mint egy szép kiállítási helyiség. A mennyezettől a padlóig szinte alig van szabad felület. Kerek plasztikák, faliképek, edények, szelíd leányfigurák, komisz vénasszonyok, fény felé táruló szobrok — mind egy alkotásokban gazdag élet jelentős állomásait jelzik.

A nyitott ablak mögött gyönyörű panoráma: a Duna üdítő kékje, a Margit-híd pillérei, s a Margit sziget fáinak, bokrainak aranysárga, rozsdavörös foltjai. A város szívverése, a villamosok csilingelése, a gépkocsik zaja megszűrten, pianóban száll

pesten a Műcsarnokban, 1971-ben Győrött nyílt nagy sikerű gyűjteményes kiállítása.

— Melyik díjat becsüli a legjobban?

— Természetesen a Kossuth-díjat. Különös öröm volt számomra, hogy éppen 1948-ban kaptam meg, a magyar történelem dicső napjainak századik évfordulóján.

— Könnyen alkot, vagy sokat vívódik, sokáig hordja egy-egy alkotás gondolatát?

— Van, amikor hamar tüzet fog az ember, s olyankor gyorsan készül a mű. A megrendeléseknél is a teljes alkotói szabadságot szeretem, amikor csak annyit mondanak meg, hogy mennyi szabad felület áll rendelkezésemre. 1961-ben például kaptam egy meghívást Torinóba egy nemzetközi tematikus kiállításra, »Az ember és a munka« jeligével. Féltem egy kicsit, mert az idő rövid volt.. Azután úgy meglendültem, hogy négy hét alatt teljesen elkészültem. Olyan is van ami-

tuda[illegible]

— Elsősorban ösztönösnek. Magam is az első megfogalmazás után kezdek korrigálni. A tudatos elemek ilyenkor dominálnak.

— Mit tart a tehetségről, adottság vagy kifejleszthető képesség?

Adottság. De ez nem

Vincze Gyózó festőművész

Képeinek kiállítása

október 25-én nyílik meg

a pécsi Kisgalériában.

Magyar Ifjúság 1971 október 24

12. old.

Vincze Győző, festő

A Pécsi Janus Pannonius Múzeumban rendezett művészeti kiállitások 1945-1974 között:

1958-ban rendezett kiállitás: Vincze Győző fetményei 384.old

Sarkadi Eszter: A Jan.Pann.Múz.vazlatos története a Felszabadulástól napjainkig 373.old

A Jan.Pann.Múz. Évk. XIX. 1974. Pécs.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1971 OKT 26

Vincze Győző kiállítása

1971. október 26.

1021

Vincze Győző kiállítása a kisgalériában

— Realista festő vagyok, szeretem a szépet, és azt szeretném, ha úgy örülnének az emberek, mint én, ha valami újat, gondolatébresztőt felfedezek. Húsz éve festek, ez a tizedik kiállításom. Az anyag nem mai — három, négy éves. Adriai és magyar útiélményem adta az inspirációt — a téma a táj.

— Úgy érzem, hogy az értékelhetőség kritériumain belül sok mindent el kell mondanom — a realizmusban is van új. Nem vagyok a szó embere — sebben festek, mint

.ŐOLAJ
ndelését
l eladási irodáink telefonon is
mei:
ON: 27-20.
TELEFON: 39-83.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977 OKT 12
Tolna m. Népújság

Vincze Győző festőművésza 1021

Gondolatok Vincze Győző faddi kiállításáról

Ezekben a napokban látható a faddi községi művelődési házban Vincze Győző pécsi festőművész válogatott alkotásainak kiállítása. Szeptember 11-én nyitotta meg a kiállítást Krassai Gyula, a művelődési ház igazgatója és a Faddról — sőt egész Tolna megyéből — érkezett látogatók szeptember végéig gyönyörködhetnek a képekben.

A Pécsi Nemzeti Színházban működik Vincze Győző, mint a szcenikai műhely vezetője. Abban, hogy a pécsi színház díszletei az utóbbi években olyan hatásosak és sikeresek, neki van oroszlánrésze. Életét azonban nem tölti be a műhelyi munka, hanem éppen akkora szorgalommal és tehetséggel kultiválja a festészet és a grafika különféle műfajait is.

A szomszédos Somogy megyében, Kazsok községben született 1927-ben. Tanulmányait a budapesti Iparművészeti Főiskolán végezte, ahol többek között olyan kiváló tanárai voltak, mint a két jó nevű művészettörténész, Kampis Antal és Kádár Zoltán. Egy évig Bernáth Aurélnak, az ugyancsak Somogyból elszármazott nagy művésznek is tanítványa volt. Mindezek az inspirációk termékeny módon tovább élnek Vincze opuszában, de tovább él az a hatalmas élményanyag is, amelyet gyakori utazásain szerzett. Járt Nyugaton, Skandináviában, Csehszlovákiában, legszívesebben azonban a szomszédos balkáni országokat-tájakat keresi fel: Jugoszláviát és Bulgáriát. Ezen a faddi kiállításon is a legutóbbi nyár jugoszláviai termésének több pompás alkotását láthatjuk: jajcei, korcsulai, dubrovniki képeket.

Immár húsz esztendeje Pécsett él, azonban egyik csoportosuláshoz sem csatlakozott: megőrizte művészi önállóságát saját szeme, saját feje szerint dolgozik. Festményeinek, olajpaszteljeinek patetikus és szenvedélyes színkezelésében van valami az expresszionizmus lendületéből, de a Bernáth-iskola finom érzékenységéből is. Vincze *dunántúli* festő, s ha nem is akarunk mítoszt faragni a „dunántúliság" fogalmából, mégis utalnunk kell arra, hogy Vincze szín- és formavilágának számos eleme a *szekszárdi* költőnek, Babits Mihálynak sorait idézi eszünkbe:

A lila kékbe feketéll,
áll az idő és áll a tér...

Igen, valami ilyesféle atmoszféra lengi be Vincze képeit, különösen azokat, amelyek a Dél-Dunántúl tájainak, embereinek, Somogynak, Tolnának, Baranyának világából merítik inspirációikat Vincze vonzódik ehhez a dunántúli falusi környezethez, s ezért vette szívesen, amikor néhány évvel ezelőtt a Bikali Állami Gazdaság műtermet ajánlott fel számára. Az állami gazdaság, mint új típusú mecénás: szép, eredeti és követésre méltó gondolat ez!

Vincze szívesen és gyakran tartózkodik Bikalon. Itt fogott bele *Bikali nyár* című nagyszabású sorozatába, amely a tőle megszokott lendülettel a falusi élet legkülönbözőbb mozzanatait örökíti meg. Faddon is láthatunk ezekből a képekből. Bikali műtermében kiváló vendégeket is fogadott: bel- és külföldről egyaránt: írókat, művészeket, politikusokat, esztétákat. Említsünk csak annyit: Illyés Gyula gyakori vendége a festőnek Bikalon.

Sok kiállítása volt már: Pécsett is, külföldön is. Legjobban azonban annak örül Vincze, ha egy-egy falusi művelődési ház fogadja be alkotásait. Rendezett kiállításokat a baranyai Ujpetrén, aztán természetesen Bikalon, s ebbe a sorozatba illeszkedik be hatvanegy képével a mostani faddi kiállítás is. Bátran elmondhatjuk: az elmúlt évek tolnai tárlatainak egyik leggazdagabb anyagú kiállítása!

A faluról származó, de a falutól soha el nem szakadt művész hivatásának, sőt azt is mondhatnók, *missziójának* érzi: elvinni a művészetet a falu népe közé. Faddról, Bikalról, s a többi tolnai és baranyai faluból nem mindenki jut el a nagy művészeti centrumokba, nem mindenki gyönyörködhet Budapest, Szekszárd, Pécs kiállításaiban. Vincze tehát nagy és nemes feladatot teljesít, amikor piktúráját elviszi falura. Tárgyában is, intencióiban is az *emberhez való közelség* művészete ez. Az esztétikai kvalitáson túl ez adja meg a faddi tárlatnak is sajátos értékét, jelentőségét. Kívánjuk, hogy még további sikeres tolnai bemutatkozások kövessék!

ANGYAL ENDRE

N ★ MAGAZIN ★ MAGAZIN

eő ifiasszony

vasára csapott — úgy elkard-apozza, hogy zöldet-vöröset át a szeme.

Ez epizódot maga Déryné mesélte el, több száz más mellett, 1869 és 1872 között írott visszaemlékezéseiben. Az emlékirat részben és töredékekben többször látott napvilágot, a teljes csonkítatlan szöveg, Déryné valamennyi levelével együtt a „Magyar századok" sorozat két kötetében. Déryné életét regények, színdarab és film igyekezett közelebbi hozzánk, de egyéniségét emlékezéseiből ismerjük meg leghitelesebben.

„Az én gyertyám nemsokára leég, — nem tudhatom, mely napon alszik ki, — és nem írhatok többé. Megerőltetem még a sorstól engedett kis időt, hogy hajoljon vasakaratom alatt, hogy engedjen még annyi időt, mennyire csak lehet, folytathassam irományom" — ezeket a sorokat 1872. szeptember 20 körül írta kiadójának. Utolsó sorai ezek. 29-én kialudt a magyar színháztörténelem egyik legnagyobb alakjának gyertyája, de világol továbbra 100 esztendő után is, amikor bárhol az országban esténként kigyullad a rivaldafény.

A sexről — nyolcvanévesen

„Egész életemben egyetlen durva szót ki nem ejtettem, soha életemben nem játszottam meztelenül. Érdekes vagyok, nem vulgáris. Jó ízlésű nő vagyok: a sex számomra nem vicc-téma. Utálom az obszcenitást. Véleményem szerint sejtetni sokkal szexibb, mint mindent megmutatni. A manapság oly divatos meztelenkedést halálosan unom. Szegény fiatalok mennyire unatkozhatnak!" — jelentette ki a 80 éves Mae West, a harmincas évek sex-királynője.

Mae West a mai színésznőkkel szemben ...

„Raquel Welh? — Szegényke a szex szimbóluma szeretne lenni, de messziről sugárzik róla, hogy retteg a szextől. Én magam már szinte legendává váltam. Nem emlékszem, hogy életemben akárcsak egy pillanatra is úgy éreztem volna, hogy nem vagyok szexi.

Egy amerikai anya telefonon bejelenti a sheriffnek, hogy ellopták fia motorkerékpárját. Pontosan megmondja a gyártmányt, a típust, közli a rendszámot, majd hozzáteszi: „Kérem, ha megtalálja az ellopott motorkerékpárt, tartsa meg".

Púppal a fején...

A 30 éves Sanchiro Miamoto Detroitban él és mindenáron a rendőri hivatást akarja választani. Azonban öt centiméterrel alacsonyabb, mint amit az előírás megkövetel. Minden áldott nap órákon át fekszik a földön, nyakán húzóberendezéssel, lábán súlyokkal. Április óta négy centimétert nőtt. Az utolsó centimétert pedig úgy kívánja elérni, hogy esténként megkéri a feleségét, üssön nagyokat a fejére és reménykedik abban, hogy a fején nőtt púppal végre elnyeri a rendőri állást.

ájúak klubja

„Elegünk van abból, hogy állandóan bírálnak minket, s főként azt nehezményezzük, hogy a nők selejtes áruként tekintenek valamennyiünket. Nekünk is megvan a jogunk ahhoz, hogy szexuális szempontból vonzónak tartsanak". Barry Goldsmith felhívásának nagy sikere van: a mozgalomhoz eddig 20 000 vékonydongájú legény csatlakozott.

kastély

alakította át, szaunával, masszírozótermekkel, vetítőszobákkal. A kastély legfőbb vonzóereje azonban a 15 csinos, fiatal, általában hiányos öltözékben megjelenő hostess.

A londoni Dorchester Hotel igazgatója megtagadta, hogy kétágyas szobát bocsásson Geraldine Chaplin és a társaságában lévő spanyol rendező Carlos Suara rendelkezésére. „Végtelenül sajnálom, de nem engedhetem meg, hogy az emberek bűnben éljenek. Legalábbis a mi szállodánkban nem" — magyarázta az újságíróknak.

Vincze Győző díszlettervező

dr. Kalász Mátyás kiskomárami orvos képgyűjtő tulajdonában van a művész festménye. A Pécsi Nemzeti Színház díszlettervezőjének e képe szerepelt pécsi kiállításán, ott vásárolta a képgyűjtő.

Zalai Hírlap, 1969. febr. X 7.

EGY FESTŐ BIKALRÓL

A forró nyárban reszket a levegő a bikali dombságon. Távolról sárga bogaraknak látszanak az aratókombájnok, amint fel-le másznak a domboldalakon. Bikal festője, *Vincze Győző* ecsetje így örökíti meg őket a vásznán. Álványát itt, az állami gazdaság tavai közelében szegezte a földhöz, mint már annyiszor. Körülötte a gazdaság halászai dolgoznak, s futó pillantásokkal kísérik kikerekedő vázlatait. Nincs az a bizonyos elnéző mosoly az arcukon, amellyel pedig gyakran találkozni: itt fest, vagyis szórakozik, míg mi dolgozunk. Vincze Győzőt ugyanis a kultúra munkásának tekintik a gazdaság dolgozói.

Tizenöt éve a gazdaságban

Valamikor 1962-ben, *Kelle Sándor* festőművésszel együtt, ösztöndíjpályázattal kerültek a választás lehetősége elé: kapnak háromezer forintot a megyei tanácstól, ha a megyében festenek. Választhatták volna a szénbányákat, bármelyik ipari üzemet. Vincze „somogyi gyerek", Kazsukról származott el, közelebb állt hozzá a mezőgazdaság, így hát a *Bikali Állami Gazdaságot* választotta. Mint mondja, Bikalon fogott ta- Kapott a gazdaságtól egy kis meg kosztot, s aztán — elmerült a Hegyhát festői világában.

A bikali nem akármilyen gazdaság, ez köztudott. Itt mindig történik valami új, a napok nem telnek sem unottan, sem egyformán. A világon egyedülálló például a nyúltenyészet, százhúszezer nyulat nevelnek. Másutt négyszer akkora tóban nevelnek ugyanannyi halat, mint itt. Gyönyörűek — festőiek — a barackosok, erőteljes, virágzó valamennyi növényi kultúra. Éppen a humán kultúra ne lenne az?

Komlószárítóból művelődési ház

Jellemző, hogyan gazdálkodták ki a művelődési házat a gazdaságban. Modernizálták a komlótermesztés folyamatát, s így felszabadult a több emeletnyi magas szárító épülete. Itt aztán tágas a hely, s gazdag a művelődés választéka. Működik is sok ifjúsági szakkör. *Tóth Mihály* fafaragó és fiai is itt tevékenykednek, tanítják az érdeklődőket a szakmai fogásokra. Van mozi, könyvtár, állandó kiállítás, amatőr színpad, presszó, tornaterem, céllövészet — minden, ami érdekes és fontos lehet. És a legfelső emeleten a festő műterme, lakályos lakószobával.

Nem elég ugyanis, hogy a művelődés sokféle lehetőséget kínál. Színes mozaikját össze is kell cementezni. A hozzávaló „cementet" éppen Vincze Győző, no meg faragóművész társa, Tóth Mihály készíti, az egyik ecsetével, a másik beretvából kurtára köszörült faragókésével. S a vásznak, a faragványok a művelődésben hol mint díszletek, hol mint a művelődés élő gyakorlata, mindenütt jelen vannak.

Vincze Győző jól érzi itt magát. Képzőművészeti főiskolát végzett, Diósy Antal, Bernáth Aurél voltak a mesterei, Martyn Ferenc, Gebauer Ernő „szabadiskolájának" légkörében érlelődött. Sok sikeres, úgynevezett „helyi" kiállítása volt már, és dicsekedhetne például legutóbbi svédországi tárlatának sikerével is, képeit ott mind megvették.

„Csinált világ"

— Sokan „kisfestőnek" tartanak — mondja Vincze Győző —, de én nem csinálok gondot belőle... — Elhiszem nekik, mert művészi normáit ő itt, Bikalon, másként alakítja, mint szokásos. A gazdaságban az emberek hálásak, hogy őket, munkájukat, komlószedést, aratást, gépi lehalászást választja képtémának. „Minket egy festő fest" — mondják, de nyilván nemcsak az esztétikum, a hangulatos színkultú-

képeken
amelyeket csa
legezve vehet észre a

Ami hitelesíti a festő maga tását: kijár, kint tartózkodik az állami gazdaságban, ébren tartani, művelni a kultúrát, tanítani a gyerekeket, eleget tenni a felnőtteknek — de mindezért csupán műtermet és munkalehetőséget kap. Mondhatnám: kosztot és kvártélyt. Mert nem ebből él. Keresetét a pécsi Nemzeti Színházban kapja, amelynek díszlettervezője, illetve festője. Úgy beszél utazásairól Pécs és Bikal között, hogy a színházi „csinált világból" jár a falu „csináld!" világába. Talán veszedelmes is lehet ez a kettősség egy művész számára, de ő azt vallja, hogy a bikali emberek, a bikali kötöttség, „talajfogás" elegendő életet önt munkájába.

Ezt sem valami érzelgős felhangon mondja, inkább csak megjegyzésként. Nem álmodik nagy sikerekről, s még csak arra sem vágyik, hogy a festményekből éljen. Például nem tart kapcsolatot sem képügynökökkel, sem a Képzőművészeti Alappal. „Az én zsürim a bikaliak művelődésében, szép iránti érzékük kiteljesedésében mutatkozik. Úgy lesem ebben gyarapodásukat, mint ők a zsenge vetés növekedését." Aki nem hiszi, nézze meg a vásznait, s beszélgessen el azokkal, akik közt él, akik képeit szeretik.

Szluka Emil

[illegible] kudarccal, mert mint utólag kiderült, nem elég gondosan választottuk [illegible] partnert.

[illegible] nagy *gyárak* voltak, akkor is, ha nem ezekkel kötöttünk szerződést. A szocialista országokban rendszerint valamelyik külkereskedelmi vállalat volt a szerződéskötő, de a konkrét technológiai ismeret hordozójaként mögötte állt egy vagy néhány, rendszeresen együttműködő ipari vállalat és tervezőintézet. A tőkésországokban partnereink ipari vállalatok vagy azok leányvállalataként működő tervező-vállalkozó szervezetek voltak. Egyes esetekben olyan *mérnöki irodákkal* szerződtünk, amelyek megvették más nagy vállalatok tapasztalatait.

A mi vállalataink is kötnek fővállalkozási szerződést külföldi beruházókkal. A szerződést mindig külkereskedelmi vagy ezzel a joggal felruházott vállalat köti. A technológiai ismeretet azonban szinte mindig ipari vállalatok, trösztök, illetve azok tervezőirodái adják. *Nem ritka nálunk sem, hogy a technológiát az azonos terméket előállítók adják.* Jellemző példái ennek az *Egyesült Izzó* által szállított lámpagyárak.

Hazai beruházáshoz hazai fővállalkozót egy-két kivételtől eltekintve nem találunk. Ehhez azonban, mint a külföldi példák is mutatják, nem a speciális fővállalkozói vállalatok hiányoztak, hanem a gazdasági szükségszerűség nagyobb teljesítményre kényszerítő ereje és a gazdasági érdekeltség. Nem lehet azt állítás végett a fővállalkozó *sürgősségi felárat* fizethet. Ezzel fővállalkozói nyereségét ugyan megosztja szállító partnereivel, de ezáltal nagyobb biztonságot szerezhet magának.

Az elérhető előnyök tehát jelentősek és a finanszírozási akadályok elhárultak. Az ilyen előnyök azonban csak olyan szerződés megkötése esetén járnak, amelyekben a fővállalkozó a beruházás egészének vagy gazdaságosan üzembe helyezhető részének eredményes megvalósítását *meghatározott időre, átalányösszegben meghatározott ellenértékért* vállalja. Az eredményfelelősség természetesen nem a nyereséges üzemeltetést jelenti, mert ez a beruházó dolga, hanem azt, hogy az általa megvalósított üzemeltethető létesítmény mindazoknak a műszaki követelményeknek megfelel, amire a szerződésben vállalkozott. Mindezekért anyagi felelősséggel is tartozik.

Különösen szigorú a rendelet az üzembe helyezési határidő tekintetében. A késés esetére évi 7%-nak megfelelő *árengedmény* nyújtását írja elő, amit a beruházó a kikötött ellenértékből visszatarthat.

A felelősségvállalás természetesen feltételezi a fővállalkozással arányos *kockázatviselési képességet.* Ezért a fővállalkozói díjból a rendelet előírása szerint *kockázati alapot* lehet képezni az esetleges kötbérek és kártérítések fizetésére. (A vállalkozás befejezése után a fel nem használt kockázati alapot a vállalat eredményként számolja el.) Nem engedhető meg azonban, hogy kis vállalatok, tervezőirodák erejüket meghaladó összegű létesítmények fővállalkozói megvalósítására vállalkozzanak. Ez ugyanis azzal a veszéllyel járna, hogy ha a szerződés valamely pontját nem teljesítik, emiatt kötbért kell fizetniük, vagy árengedményt kell nyújtaniuk, ez a kockázati fedezeten túl egész nyereségüket felemésztené. *Ezért a rendelet korlátot szab és meghatározza, hogy a vállalat évi nyeresége és tartalékalapja, illetve vállalkozásának összege között minimálisan milyen aránynak, milyen kockázatviselési képességnek kell lennie.*

A rendelet a fővállalkozástól kisebb eltérésekkel szabályozza az ún. *koordinációs vállalkozás* pénzügyi feltételeit is. Az ilyen vállalkozás nem önállóan üzembe helyezhető létesítményre vonatkozik, hanem önálló fel[illegible] ellátására alkalmas eg[illegible] dául egy kompl[illegible]

egy szennyvízcsatorna falának kibontásával behatoltak a *Société Générale bank* föld alatti páncéltermébe, ahonnan csaknem ötvenmillió frank készpénzt és értékpapírt loptak el. *Az elmúlt hét végén elkövetett rablást a rendőrség csak hétfőn fedezte fel.*

A károkat még nem tudják pontosan felmérni, mindaddig, amíg a bank ügyfelei valamenynyien be nem jelentik kárigényüket.

[illegible] világon mindenütt terjedő gyakorlaton túl nálunk is sok jó és rossz tapasztalat bizonyítja, hogy ezek nem valóságos többletköltségek, hanem csak *látszólagosak.*

Ma már bebizonyosodott, hogy a beruházás folyamatának megszervezése speciális szakma, s ha valaki ennek általános szakembere, az még nem jelenti azt, hogy ugyanúgy meg tud szervezni egy beruházást, mint az, aki ugyanolyan beruházást másodszor vagy éppen sokadszor szervez. Ennek a tudás- és tapasztalathiánynak az *iskolapénzét* beruházásainknál milliárdokkal fizettük és fizetjük meg a tervezettet jelentősen túllépő költségekkel, az üzembe helyezés gyakran több éves késedelmével, s nemritkán azzal, hogy az elkészült gyár csak akadozva termel, jócskán elmaradva a várt mennyiségtől és minőségtől. *Mindezek sokkal nagyobb veszteséget okoznak a beruházónak, s végső soron az egész népgazdaságnak, mint az az előre kalkulálható költség, amit a tudás és tapasztalat birtokában levő fővállalkozó felszámít.*

Jogos lehet az ellenvetés, hogy ma már többnyire a beruházó vállalat veszi magára ezeket a terheket. Kiváló szakosított tervezőirodáink vannak, amelyeket meg lehet bízni a technológia megtervezésével és az úgynevezett generáltervezéssel. Szinte

Vincze Győző, Jestő

Szluka Emil: Egy Jestő Bikalról 7.

Népszabadság Bp. 1976. júl. 21.

Vincze Győző, dinlettervező

A Fekete tűz előadásának
játékterét tervezte.

Pályi András: Pécsi színházi esték 547-552

Jelenkor, Pécs, 1981. június XXIV/6.

at

~~Nirmalabadrag Br. 1983 apr.~~

Vineze Gyó'zó" festő"

- festménymeiből kiállítást rendezett a pécsi Jan. Pan. Múzeum 1958-ban

A Jan. Pan. Múz. kiállításai

Jan. Pan. Múz. Évk. 1974 XIX

VINCZE győző, festő

kiállítás

kiáll. Gölle, pártszekház 1989. június. eml. =

= Somogyi Honismereti Híradó 20. 1989., 2., 61.

XXn 45 n. / Mustarek

koncertreerde en rijkste v

konstruktivisme tot heden

Vertaling J.P.

mdk

Vincze Gyözö

rajza: Peisi tornyok

reprodukció

Selenkor, 1958 Pris. 2.sz 12.l

M.D.K.

Vincze Győző

„Az ember tragédiája" pécsi előadásához tervezett szinpadképeket. A kritika elismeréssel ir a diszletekről.

Demeter Imre: "Az ember tragédiája" Pécsett. ∞. kritikája.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1957. okt. 11. ⁂ I. évf. 22. sz. 14-15.l.

Vincze Győző MDK

szerepelt a /Baranya megyei/ ösztöndijasok kiállitásán.

Bertha Bulcsu: Ösztöndijas képzőművészek kiállitása.

Dunántuli Napló 1963. máj. 12.

M.D.K.

Vincze Győző

A "Ványa vécsi" c. kritikarész elismerő dicséret-tel ir a stilusos diszletekről.

Demeter Imre: Pécsi krónika a klasszikus ciklusról. c. rovatának a "Ványa bácsi" c. kritikája. Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. okt. 7. IV. évf. 41. sz. 10. l.

Vincze Győző MDK

Szerepelt "A Vidéken Élő Képzőművészek Kiállitásán", mely 1955 decemberében zárult.

"Kecskét fejő nő " festményével.

Debitzky István: Megyénk képzőművészei a fővárosi kiállitásokon.

DUNÁNTULI NAPLO, Pécs. 1956 jan. 11.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Vincze Győző

DUNÁNTULI NAPLÓ

1963 OKT 12

Vincze Győző képei

a Libresszó és könyvesbolt falain

1021

Már három éve megszokták a pécsiek, hogy a Libresszóban és a Magyar Irók Könyvesboltjának falain két hónaponként változnak a festmények. Mindig más-más pécsi képzőművész alkotásaiban gyönyörködhetnek. Most, már másodízben, Vincze Győző festőművész állítja ki huszonnégy festményét. A képek zöme olajfestmény, néhány rajz. A művészre a merész [illegible]inkezelés és képekben do[illegible] mozgalmasság jellem[illegible] nyár terméséből [illegible]egypár, de zö[illegible] idő-

díjasok közös tárlatán is két képemmel. Ez a közreadás tehát az idei harmadik találkozásom a közönséggel, remélem nem csalódnak bennem, s olyan szívesen fogadják, amilyen szívesen én bemutatom az „új termést". Az idei nyarat a szászvári bányászok meghívására a festői kis településen töltöttem, s életükkel, munkájukkal, és a gyönyörű vidék megörökítésével foglalkoztam. Ez új terület nekem, de remélem sikerült jól megoldani az ott tapasztaltak alapján, a művészi problémákat is. Jártam a Balaton mellett is, azt, [illegible] kihagyni, olyan je[illegible]

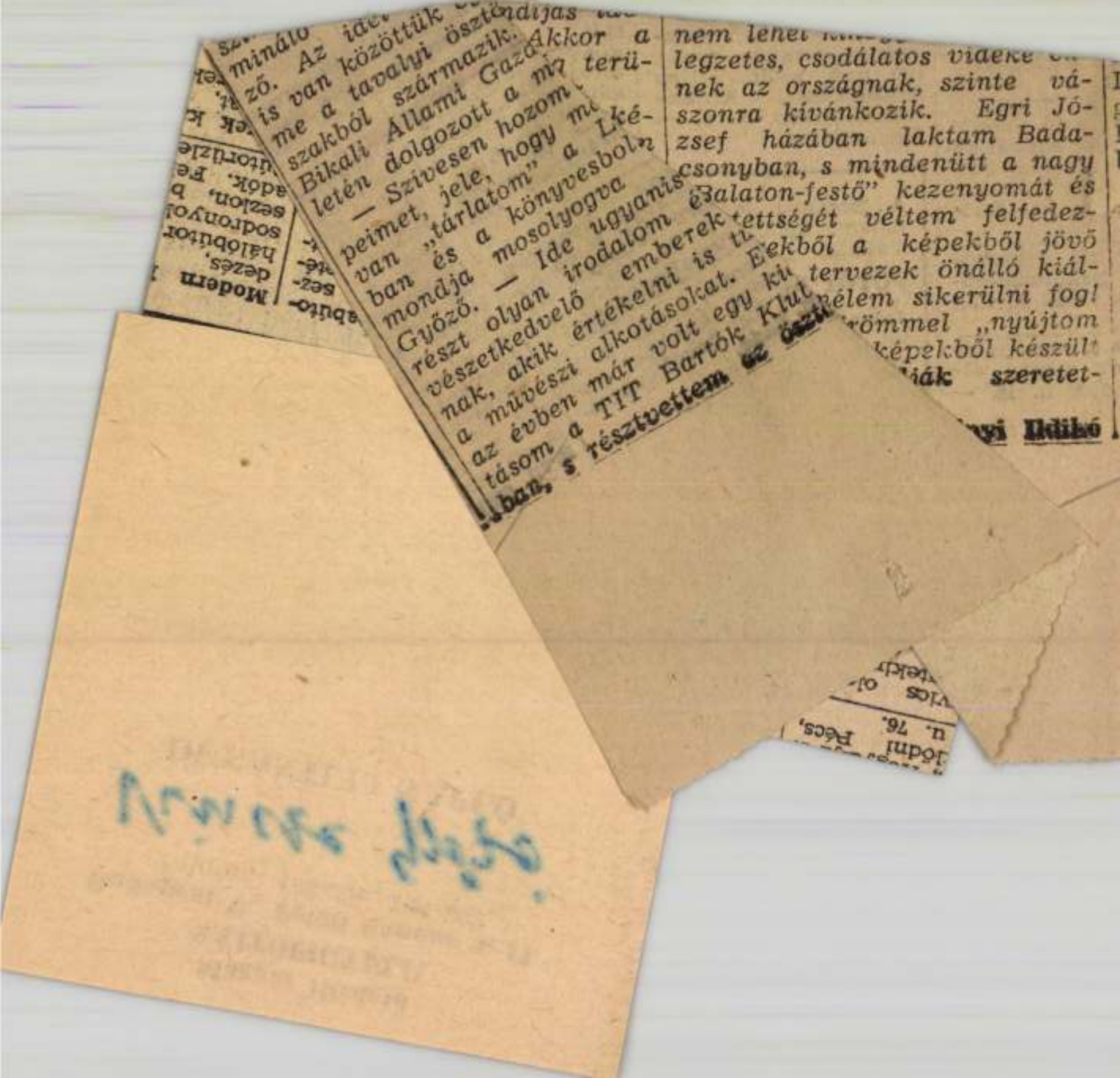

minálo
ző. Az idei
is van közöttük
me a tavalyi öszt
szakból származik.
Bikali Állami Gaza
letén dolgozott a m
— Szívesen hozom
peimet, jele, hogy m
van „tárlatom" a Lké-
ban és a könyvesbol
mondja mosolyogva
Győző. — Ide ugyanis
részt olyan irodalom é
vészetkedvelő emberek
nak, akik értékelni is t
a művészi alkotásokat. E
az évben már volt egy ki
tásom a TIT Bartók Klub
ban, s résztvettem az öszt

ndíjas
Akkor a
terü-

nem lehet
legzetes, csodálatos vidéke
nek az országnak, szinte vá-
szonra kívánkozik. Egri Jó-
zsef házában laktam Bada-
csonyban, s mindenütt a nagy
„Balaton-festő" kezenyomát és
tettségét véltem felfedez-
ekből a képekből jövő
tervezek önálló kiál-
nélem sikerülni fog!
römmel „nyújtom
képekből készült
iák szeretet-

yi Ildikó

Modern
dezés,
hálóbútor
sodronyol
sezlon, b
adók. Fe
útorüzle

Jódni Pécs,
u. 76.

Vincze Győző MDK

Ez évben másodízben hirdetett ösztöndíjas pályázaton kilenc társával együtt elnyerte az SZMT, a Pécs Városi Tanács és A Baranya megyei Tanács művészeti ösztöndíját.

ESTI PÉCSI NAPLÓ 1962. jul. 26.

mdk

Vincze Győző

művei a kiállításon.

Bertha Bulcsu: Ösztöndyas művészek kiállítása
Pécsett

Jelenkor 1963. 6. sz 560. l

MOK

Vincze Győző, Pécs

Kecskefejő, of.

Vidéken élő képzőművészek kiáll.II. N.Szal.

1955. 17. 1.

Vanyire Győző
festő

M.D.Y.

A dumántúli festők
tárlatán részt vesz.

Kelle Sándor: A dumántúliak tárlata.
Dumántúli Napló, 1958. okt. 5 - 3 lap

Vincze Győző-
festő

M.D.Y.

Kiállításán bemutatta
a „Vitorláskikötő", a „Park"
a „Naplemente", a „Nyug-
ágyak" című képét.

(– ray): Vincze Győző képkiállítása
Dunántúli Napló, 1958. dec. 6 – 3 lap

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Vincze Győző

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1961 JAN 22

1021

VINCZE GYŐZŐ: KIKÖTŐBEN

Csak az előszobában volt olyan hosszú, álló tükör, mely megmutatta a teljes alakot.

— Csipszi, nem veszed észre, hogy akadályozod a forgalmat?

— Mert, ha én egyszer öltözöm, rögtön az egész család nyüzsögni kezd!

— Már így is gyönyörű vagy — mondta Apu — el lehet vinni kiállítani!

— Ne bántsátok már — sóhajtott Anyu — hadd

...eteg
...ege
...ö
...lo
...a
...ol a tavaszon
Kizsendül újra
De most az ág
Veti árnyékát a

Néhány nappal ezelőtt egy
lent meg házunk falán, a
címmel: MINDENKIT ÉRIN
SADALMI MUNKA! A cím
felhívás szövege a lakóbizot
kének. Kaskin elvtársnak n
val.

Hangzott pedig eképpen:

Lakótársak! A lakóbiz
tározata alapján felhívom a
mennyi lakóját, hogy vasárn
jelenjen meg az udvaron
munkára. Korcsolyapályát lét
gyerekeknek (és természete
igényt tartó felnőtteknek is!)
retnénk, ha ebből a munkábó
ki derekasan kivenné a rész

Minden lakótárs fogja meg
csövet és locsolja a pályára
vizmennyiséget! Senki se ma
vol! Legyünk pontosak, elvtá

A korcsolyapálya elárasztás
nélkül mindannyiunk szivügy

Természetesen, ilyen sze
hangú felhívás nem maradhat
talan. Vasárnap már korán re

Vincze Győző
festő

M.D.K.

Pécsen mint grafikai diszlet-
tervező ismert a művésző.
Kiállitására bemutatta a „Hor-
gász" cimü rajzát.

(— nay): Vincze Győző képkiállitása.
Dunántúli Napló, 1958. dec. 6-3 lap

M.D.K

Vincze Gyözö festö

Kiállitását rendezett Pécsett a Kapitalan u 2. sz házban, az utolsó 3 év termésébol.

(-ray): Vincze Gyözö képkiállitása
Dunántúli Napló, 1951. ~~okt~~ dec. 6- 3lap

M.D.V.

Vincze Győző
festő

Művei vándorkiállításon
vesznek részt

Lantos Ferenc: Kiállítások 1958-ban
Dunantúli Napló, 1958 Okt. 5 - 3 lap

M.D.V.

Vincze Győző
festő

1958 őszére ő nálló kiállítást
tervez. Témavalásztás (gen gar-
dag. — „Férfiarckép" (repro)

— di — : Vincze Győző

Dunántúli Napló, 1958. ápr. 18 - 5 lap

Vincze Győző festő MDk

Tájképei, női arcképe még fejlődést igénylnek.

Gádor Emil „Vélemény egy képkiállításról"
Dunántúli Napló 1953. X évf. febr. 6. 4. l.

Vincze Győző festő

M.Dk.

„Cséples", „Pécsi táj" műveit említi

Buday Lajos: „Megjegyzések a kollektív képkiállításhoz"

Dunántúli Napló 1953. X évf. febr. 11. 4. l.

Vincze Sjözö festő

M. Dk.

„Dolgozók üdülője", a „Remenyposztai állami gazdaság" c. művét bírálja.

Garami László: A „Kollektív képkiállítás" tanulságai.

Dunaútúli Napló. 1953. X evf. febr. 20. 4. l.

Vincze Sroží festő MDh

Neve megemlítve

Debitzky J=n A magj. Képzőmův. pécsi csoport
jának Őszi kiállítása"

Dunántúli Napló 1953. X. évf. nov 7 é. l.

Vincze Györö festő

MDK

Ujszerű színekkel festette meg hazánk tájait.

Dr. Bárskai: „Kollektív képkiállítás nyílt meg az MSZT. székházban."

Dunántúli Napló 1953. X. évf. febr. 1. 7. l.

MDK.

Vincze Győző festő, Pécs,

"Kecskefejő" /olaj/

Vidéken élő képzőművészek kiállitása

Nemzeti Szalon. 1955. 17.1.

Vincze Győző díszlettervező

A pécsi Nemzeti Színház díszlettervezőjének festményei az újtipusú könyvekben: a Libresszó termeiben voltak kiállítva.

Hárs György: Libresszó

" : Dupla kávé-könyvek ×

7. l.

Népszabadság, Sp. 1960. nov. 1. × [Vidéki]

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Vincze Győző

ESTI PÉCSI NAPLÓ

1982 JUN 23

102

Mi lesz Panni bejegyzésével?

Lapozgatás tárlatok vendégkönyvében — Mit mond Lantos Ferenc?

„Kérem, mi lesz ezekkel a vendégkönyvekkel, ha megtelnek?" — kérdezte Müllerné, aki hosszú évek óta kalauzolja a hazai és külföldi turistacsoportokat a kiállítások, idegenforgalmi látványok dzsungelében.

Sok jóakarat

Arra már nem emlékszem, hogy mit mondtak Müllernénének, amikor ezt megkérdezte a teremőrtől, de valahogy én bennem is *felmerült valami gyanakvás-féle*, amikor odakanyarintottam az egyik üres oldalra a nevemet. Mi az ördögnek ez a sok dokumentáció? S mi van ezekben a vendégkönyvekben . . . ?

Itt van például *három fiatal pécsi festőművész* kiállításának a vendégkönyve még 1957-ből. Ilyenek vannak benne, közvetlenül egymás után: *„Csak az a kár, hogy szótárt nem mellékeltek ehhez a kiállításhoz."* Másik: *„Nekem a Tillai-képek tetszettek a legjobban — Kardos Panni II. D. oszt. tan."* Aztán egy tanítónő bejegyzése: *„Vagy nekem kell a művészetben továbbfejlődnöm, vagy a festőnek ahhoz, hogy meg is értsük egymást . . ."* S ilyen lakonikus rövidségű bejegyzések is akadnak: *„Megnéztem* — olvashatatlan aláírás)". Egy másik Lantos Ferenc-kiállítás vendégkönyvében pedig: *„Végre festmények lógnak a falon, és nem festménynek álcázott fényképek!"* Másik: *„Kevés a kép. Kiegyensúlyozottságra vall. Több merészséget!* — (olvashatatlan piros tintás aláírás).

Nem is beszélve a Zsolnay-múzeum emlékkönyvéről. Az első bejegyző 1950-ben a következőt közölte az utókorral: *„Irigylésre méltónak tartom magamat, hogy ezt a kincsesházat láthattam."* Majd 1951-ben *Hammes János*, a Ganz Kapcsolók és Készülékek Gyára dolgozója: *„Szebbnél is szebb, tündéri dolgok."* Ugyanebben az évben egy olvashatatlan aláírás felett: *„Most már ez is a dolgozóké."* Végül az idei utolsó bejegyzés: *„Itt járt az Esztergomtábori Arany János Általános Iskola."*

Mennyi gondolat, jóakarat, jelzés az ismeretlenségből! Mi lesz ezekkel? Mi lesz a vendégkönyvek sorsa. Reagál valaki a kis Kardos Panni bejegyzésére?

Felkerestem Lantos Ferencet. „Mi lesz az emlékkönyvek sorsa?"

Tanulságos bejegyzések

— Elolvastam minden bejegyzést, és elgondolkodtam rájtuk. A látogatók többsége persze nem jegyez be semmit . . . De mégis a bejegyzésekből meg lehet sejteni a kiállítás légkörét, azt a reakciót, amit a közönségből kiváltott. Tanulságos egy ilyen vendégkönyv . . . Azt hiszem, amelyik kiállítást csak dicsérik, vagy kizárólag elmarasztalják, ott valami baj van . . . Később, évek múltán is jó elővenni a vendégkönyveket — mondta.

— S mit csinálnak a vendégkönyvekkel a Janus Pannonius Múzeumban?

— Lerakjuk. Sok érdekes bejegyzést tartalmaz egy-egy ilyen vendégkönyv, sok olyant is, amit el sem tudunk olvasni . . . — mondta *Szabó Gyula* múzeológus.

Akikre vonatkozik, s talán a helytörténészek, művészettörténészek, múzeológusok számára valóságos érték. A kiállítóteremben még nem, de később, évek múltán egy más környezetben ezek a hajdani vendégkönyvek képesek feldézni egy-egy szép, vagy viharos kiállítás élményét.

B. B.

„Civilben" festő

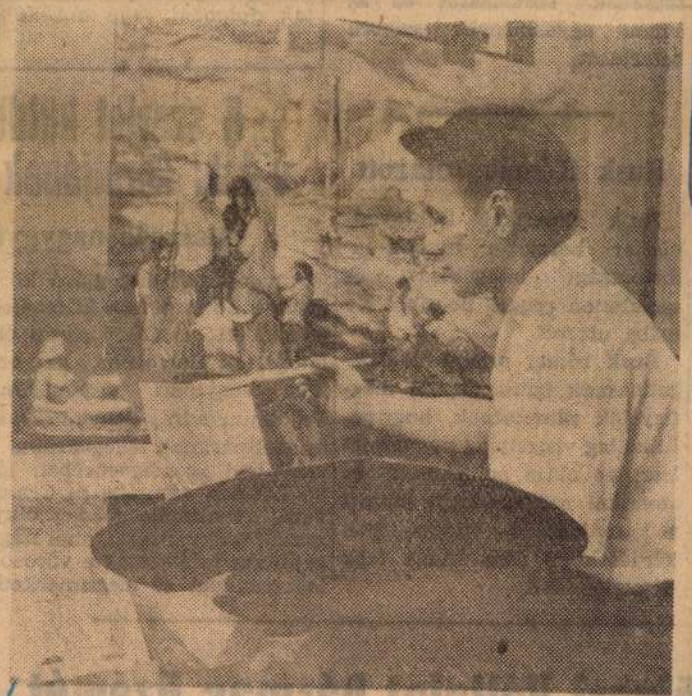

Vincze Győző a színház díszlettervezője, „civilben" pedig festő. A Balaton ezerarcú hangulatát adják vissza olajfestményei és akvarelljei. Vincze Győző fő témája az ember és a természet. Nyáron a Bikali Állami Gazdaságba készül, mezőgazdaságról akar képeket festeni.

(Szokolai felv.)

Ma délelőtt tartották illetve délután tartják a bizonyítványosztó és tanévzáró ünnepségeket a pécsi középiskolákban. Egyéves munka eredménye a bizonyítvány és van, akinek bizonyítvány mellé érettségi oklevelet adtak. A negyedikesek felnőtt emberekké váltak, dolgozni, vagy tanulni mennek az egyetemekre, főiskolákra.

— SZOKOLAI felv. —

...ja a K. nyilatkozat felszólítja az antifasisztákat, követeljék a kormánytól a fasiszta söpredék szétzúzását és az eviani egyezmények szigorú betartását.

Rusk Rómába utazott

Rusk amerikai külügyminiszter befejezte nyugat-németországi látogatását és szombaton reggel Bonnból Rómába utazott.

Rusk római programja mozgalmasnak ígérkezik, de megfigyelők rámutatnak, hogy politikailag viszonylag nyugalmas lesz: az olasz politikusok és amerikai szövetségesük között a létfontosságú világpolitikai kérdésekben nem állnak fenn nézeteltérések.

A szovjet küldöttség megkezdte vidéki körútjának második szakaszát

Vasárnap nagygyűlés lesz Bukarestben

A vendégek országjáró körútjuk több mint 1500 kilométer hosszú első szakasza során ellátogattak Borzestibe, az ország vegyipari központjába, Vajdahunyadra, Románia vas- és acéliparának fellegvárába, a zsilvölgyi szénmedencében lévő Lupény városába és Craiovára, az olténiai gazdag olajmezők székvárosába, ahol nagy gyűlésen találkoztak e városok lakosságával és megismerkedtek a román ipar különböző ágainak munkasikereivel.

Pénteken délután visszatértek Bukarestbe, s részt vettek a román párt- és államvezetők fogadásán. A szovjet vendégeket vidéki körútjuk első szakaszán a román nép mindenütt kitörő lelkesedéssel fogadta.

A szovjet párt- és kormányküldöttség különvonata szombaton reggel kilenc órakor indult el Bukarestből, az ország egyik legfestőibb vidékére, a Fekete-tengerpartra. A magasrangú vendégek itt meglátogatják Románia legnagyobb kikötővárosát, Constantát. Felkeresik a Constantától néhány kilométerre fekvő Mangáliát, Eforiet és Mamaiát.

Vasárnap délelőtt 10 órától 11,30-ig a román és a szovjet párt- és kormányküldöttség a tengerpart egyik villájában tovább folytatja tárgyalásait. Ezt

Elutazott a szenegáli kormányküldöttség

Szombaton délelőtt elutazott hazánkból a Szenegál Köztársaság kormányküldöttsége, amely Hamadou Dia miniszterelnök és honvédelmi miniszter vezetésével tett látogatást Magyarországon.

A küldöttséget a ferihegyi repülőtéren ünnepélyesen búcsúztatták, amelynek során Hamadou Dia miniszterelnök Kádár János, a forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke búcsúbeszédet mondott.

Díszdoktor avatás az egyetemen

Ma délelőtt 10 órakor ünnepély volt az egyetem aulájában, Dr. Kauser Lipót nyugalmazott egyetemi tanárt, a polgárjog volt professzorát a Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kara díszdoktorává avatták.

Tíz óra után néhány perccel elfoglalta helyét a kari tanács, ... dékán

...ipari Vállalat hármas üzemét

...tanak — 140 mázsa kenyér naponta ...nutató 130 féle termékből

ze Győző"
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
t, V., Petőfi Sándor u. 17
on: 188—296, 188—307

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1958 DEC 6

610

Vincze Győző képkiállítása

Néhány napja nyílt meg a Káptalan utca 2. számú házban Vincze Győző képkiállítása. Vincze Győző nem ismeretlen városunkban, csaknem valamennyi színházi plakáton találkozunk nevével, így: díszlettervező: Vincze Győző.

A kiállított mintegy 40 kép az utóbbi három év munkájából ad ízelítőt. Két részre oszthatnánk ezt a kiállítást: rajzokra és olajfestményekre.

Elsőnek a rajzokról szóljunk: hangulatosak, cselekményesek. A rajzok közül számos a Balatonnal kapcsolatos, csónakázók, fürdőzők, horgászok. Ha még alaposabban vizsgáljuk a a kiállítást, illetve a rajzokat, akkor a rajzoknál is két csoportot különböztethetünk meg. Az egyik: a vázlatszerű, a könnyed ábrázolási mód, a másik: a kidolgozottabb.

A két forma közül azokat a képeket mondhatjuk sikerültebbeknek, amelyek a vázlatszerű, a jegyzetszerű ábrázolási módot tükrözik. Emeli ezeknek a képeknek az értékét, hogy csaknem valamennyin a mozgás, az élet érezödik. Legjobban kétségkívül a „Horgász" című kép tetszett. A kép, illetve a rajz a parton ülő horgászt ábrázolja. Nyugodtság, a várakozás érzetét kelti a nézőben s emellett mint figurális kompozíció is kitűnő.

A „kidolgozottabb" jelzővel említett képei már veszítenek hangulatosságukból is, cselekményességükből is. Ha a két csoportot összehasonlítjuk, akkor azt mondhatjuk: a művész igazán a vázlatszerű rajzoknál, a könnyed vonalvezetésű aquarelleknél van otthon, képeinek ez a csoportja egy kiforrott művész munkájának bizonyítékai.

A kiállítás másik része az olajfestmények. Olajfestményeiben egy művész útkeresését tapasztaljuk. Közülük számosban a művész „színházi munkájának" hatását érezzük. Vonatkozik ez a megállapítás egyrészt a képek színeire, a nagy sötét foltokra, másrészt — számos esetben — a távlatnélküliségre. A formakeresésre talán legjellemzőbb példa, ha a „Vitorláskikötő" és a „Park" című képeket állítjuk egymás mellé. Két külön irányzat, merő ellentét. A „Naplemente" című festmény pedig már az impresszionista irányzatot példázza. A művésznek ezek a képei a kísérletezést bizonyítják. S ez nem baj. Nem, még akkor sem, ha az említett alkotások közül néhány nem is sikerült tökéletesen. Az útkeresésben azonban már jelentkezik a művésznek az az oldala, képessége, amelyben tehetsége a legjobban megmutatkozik. Ezt az utat legjobban a „Nyugágyak" című olajfestménye bizonyítja. A kép a Balaton partját ábrázolja, a parton nyugágyak, a vízben fürdőzők, csónakázók. A festmény bár szűkölködik a távlatok megmutatásában, cselekményessége és erőteljes kifejezési módja azonban a kiállítás legszebb képeinek egyikévé avatja. Az említett hibától eltekintve az alkotás mind kompozíciójában, mind színhatásában kiváló.

A kiállítás összességében egy tehetséges művész alkotásait dokumentálja. A látogatókönyv bejegyzései is erről tanúskodnak.

(—ray)

Több magyar javaslatot fogadott e az UNESCO párizsi közgyűlése

(Folytatás az 1. oldalról.)

ság régi kívánságának teljesítését fogja elősegíteni.

Magyar és svájci kezdeményezésre, amelyhez a továbbiakban sok más küldöttség is csatlakozott, határozatban mondták ki a nemzetközi kulturális és tudományos szervezetek pénzügyi támogatásának növelését.

A közgyűlés egyhangúlag elfogadta Franciaország és Lengyelország közös javaslatát, amely a különböző társadalmi rendszerű országok kölcsönös megértését és kulturális együttműködésének fokozását sürgeti.

A magyar irodalom és művészet külföldi megismertetése szempontjából is fontos az a határozat, amely az egyes országok reprezentatív műveinek lefordítására, illetve kiadására hívja fel az UNESCO-t.

A közgyűlés határozatot hozott, hogy az UNESCO 1960-ra összehívja a kultúrkapcsolatok intézeteinek harmadik világértekezletét. A közgyűlés jóváhagyta ezt a csehszlovák javaslatot, amely a különböz szakújságírók nemzetközi é tekezleteit indítványozta.

A közgyűlés megszavazt azt a szovjet indítványt, amel Csehov, Chopin, Darwin és a emberiség más nagyjai évfor dulóinak nemzetközi megün neplésére hívja fel az UNES CO-t.

Hruscsov elvtárs válaszolt Macmillan levelére

London (MTI). Az AP jelentése szerint N. Sz. Hruscsov, a Szovjetunió Miniszter-tanácsának elnöke pénteken válaszolt Macmillan angol miniszterelnöknek a berlini kérdésben hozzá intézett levelére.

Az angol külügyminiszté rium közölte, hogy a szovje miniszterelnök válaszát A. A Roscsin, londoni szovjet ügy vivő pénteken délelőtt adta á Selwyn Lloyd külügyminisz ternek.

Dulles beszéde az Egyesült Államok külpolitikájáról

Vince Győző

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
1956 APR 18

Képzőművész arcképcsarnok

610

VINCZE GYŐZŐ

Férfiarckép

Az utóbbi években közönség elé került festményei azt mutatták, hogy ez a fiatal, a művészet szeretetétől áttitatott művész mindjobban magára talál és néhány év alatt betör a „nagyok" közé. Most, hogy láttam nyolc-tíz év alkotásának gazdag gyűjteményét; finom vonalú grafikáit, a fény problémáit kutató színes tempera- és olajképeit, nagy igéretet hordozó kompozicióit, úgy érzem, hogy a néhány év mindössze egy-két esztendő és a sok igéret valóra válik. Persze ez attól is függ, hogy lelkesedése a művészet, a rajz, a festés iránt tovább lobog-e, vagy néhány sikertelen próbálkozás hosszabb, rövidebb időre megakasztja pályáján. Érdekes és tanulságos dolog lapozni mappáit, melyek nagyszámú rajzait, festményeit rejtik. Egy-egy alkotás-sorozat után újabb és újabb a kifejezési formát kereső törekvések hívják fel a szemlélő figyelmét arra, hogy ez a fiatal művész sokszor önmarcangolóan keresi az utat, keresi önmagát. Gyakran változó technika, új és új szemléleti mód, más és más színkultúra igazolja ezt.

Témaválasztása legalább olyan gazdag, mint kifejezési módjának, szemléletének gazdag változásai. Csendélet, táj, arckép, alakos kompozíció mutatják érdeklődésének gazdag világát. Különösen Balaton menti tájai vonzóak. Ugy érzem, ezekben adja a legőszintébben önmagát, hiszen legfőbb problémája a fény és a szín, melyeknek ragyogó tükre a Balaton napsütötte, fényárban úszó felülete.

Balaton menti tájképeivel egyenértékűek páccal rajzolt grafikái, amelyek felfogásban és kifejezésben talán ugyan ilyen mértékben tükrözik nyugtalan, kereső-kutató természetét.

A nyarat a Balaton mellett és a Duna-kanyarban tölti; azt tervezi, hogy régi és új képeiből az ősz folyamán megrendezi első, önálló kiállítását, mely sokakat meggyőz arról, hogy ugyan úgy vannak Vincze Győzővel, mint én voltam a Jókai utcai látogatás előtt, és alkotásain keresztül megismerik az embert és a festőt.

— di —

— HALÁLOZÁS. S
Hedvig temetése délutá
3 órakor lesz.
Gyászoló csal

— Tillai Imre cipész t
tése 19-én fél 12 órakor a
temetőben.

— Szeretett jó feleség, é
anya, nagyanya Farkas Ig
né hosszas szenvedés után
hunyt. Temetése 19-én fél 1
órakor a pécsi köztemetőben.
Gyászoló család.

SEK

ern, szép sö-
álószobabútor,
gyak olcsóbb
ladók. Fiume
. Szilágyi De-
6. 564

lógép (svéd
ny) eladó. Má-
ály utca 1. I.
566

obás, beköl-
összkomfor-
kerttel eladó.
Gesztenyés.
ng u. 4. 488

Kosárfonó, fonott bútor, kosáráru műhelyem új címe: Katalin utca 2. Kovács László. 120

Rádiót veszek, javítok, néprádiót világvevőre alakítok. Hohmann, Aradi vértanúk útja 11. 552

Konyhaszekrény, szobabútor, székek, asztalok, szekrények, ágyak eladók. Felsővámház u. 2. 432

választékban:

örpe sarokkal

yújtott orral

új fazonban

ipőszalonból!

aküzlete, Kossuth Lajos u. 7.

Gyermekkocsit
vásároljon

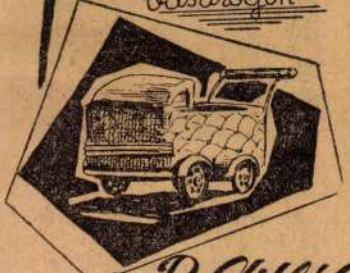

ANVÁK Boltjából
KOSSUTH L. U. 11.

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
a Magyar Szocialista Munkáspárt
Baranya megyei Bizottsága
és a megyei tanács lapja
Szerkeszti a szerkesztőbizottság
Felelős kiadó:
Az MSZMP megyei pártbizottsága
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Pécs, József A. u. 10. T: 15-32, 15-33
Hirdetésfelvevő iroda:
Kossuth Lajos utca 22. Tel: 19-13.
Terjeszti a Megyei Postahivatal
Hírlaposztálya és a hírlap-kézbesítő
postahivatalok.
Előfizetés postahivataloknál
és kézbesítőknél.
Havi előfizetési díj 11.— Ft

PÉCSI SZIKRA NYOMDA
Pécs, Munkácsy Mihály u. 10. sz.
Telefon: 20-27
Nyomdáért felel: Melles Rezső.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Vincze Győző

1962 SZEP 9

Műteremlátogatáson Vincze Győzőnél

1021

Tíz képzőművész kapott ebben az évben a megyei tanácstól egy hónapos alkotószabadságra ösztöndíjat, köztük Vincze Győző festőművész, a Pécsi Nemzeti Színház díszletfestő műtermének vezetője. Jókai utcai lakása műtermében találom. Nyári munkájáról, élményeiről beszélgetünk.

— Alkotószabadságomat a sásdi járásban lévő Bikali Állami Gazdaságban töltöttem — mondja. — Ismeretségem ezzel a gazdasággal nem újkeletű. Még az elmúlt esztendőben a színház művészei és az állami gazdaság dolgozói találkozót rendeztek. Ezen a találkozón én is részt vettem s ekkor ismerkedtem meg a gazdasággal, dolgozóival. Hívtak, ha tehetem, töltsek náluk egy-két hetet, dolgozzak, fessem meg az ő életüket, munkájukat. Amikor megkaptam az ösztöndíjat, elhatároztam, hogy élek ezzel a meghívással, már csak azért is, mert nagyon megtetszett nekem ez a környezet, az itt dolgozó emberek s maga az egész valóban nagyüzemi gazdaság élénk munkaritmusa.

Vincze Győző az aratás napjait választotta arra, hogy ecsettel és palettával végigkísérje a gazdaság életét. Az aratást, a föld gazdag termését a művész „gazdag termése" is nyomon követte: több mint harminc festmény ennek az alkotószabadságnak eredménye. Valamennyi kép a munkáról készült, színeikben derűsek, optimizmust sugárzóak.

— Jó volt a termés, vidámak voltak az emberek, szép volt az idő, nem is lehet erről borongós színű képeket festeni — mondja. — Megragadott engem a gazdaság gépesítésének nagy aránya, a hatalmas táblák. Ez a kép, az élmény, én úgy érzem, hogy a művészt is új formakeresésre serkenti. Azt találtam, hogy ezt a tartalmat legjobban — egyszerűen mondva — nagy, széles ecsetkezeléssel tudom legjobban kifejezni.

Vincze Győző műtermében.

A képeket szemlélve meg kell állapítanom, hogy Vincze Győző valóban jó stílust választott élményei megörökítéséhez.

— Úgy érzem, hogy ez a nyár volt a legjelentősebb kutató, kereső munkámban. A helyszini élmények, a gazdag benyomások találtatták meg velem régen keresett kifejezési módomat — mondja.

Régebbi képei inkább grafikai megoldásúak, aprólékosabb kidolgozásúak voltak. A mostaniak festőiek s a mai élet ábrázolói. S még egy: a dolgozó ember hétköznapjairól szólnak, előtérbe a dolgozó embert állítva. Szinte egyetlen képe sincs, a nyáron festettek közül, amely ne a munkát ábrázolná. A képek többsége még nem teljesen befejezett, de már ebben a „félkész" állapotban is nagyon kifejezők, kompozíciójuk érett művészre vallanak, színhatásuk pedig derűs, kellemes. Ezt lehet elmondani az Aratás, Kazalrakás, Komlószüret, Gépi fejés, Kukoricakapálás című képeken kívül még számos festményére. A bikali halastavat számos képen hol előtérbe helyezve, hol a háttérbe ábrázolva festette meg s ha nem is ez egy festményen az elsődleges, de engem a tó színei külön megragadtak. A víz tükröződése, a fények és árnyékok „játszadozása" mindegyik képen szinte külön élmény.

Az alkotószabadság idején készült képekből decemberben kiállítást rendez, addig a festmények befejezésén dolgozik. Nem vitás, hogy Vincze Győző művészi munkásságában ez az esztendő a legjelentősebb: megtalálta önmagát, egyéniségét s az egyéniségét legjobban kifejező stílust is.

(—ray)

Táborozás.

Közlemények

ÉVNYITÓ BÁBELŐADÁS szept. 16-án, vasárnap de. fél 10 és 11 órai kezdettel Pécs város Művelődési Házában (Déryné u. 18.). Műsor: Furfangos nyulacskák és Elátkozott malom c. mesék. Jegyelővétel a Művelődési Ház irodájában."

*

Új tánciskola kezdődik szeptember 11-én, kedden este 7 órakor a Vasutas Kultúrotthonban. Várady Antal u. 7/2. sz. Tanít: Balog. Összetánc vasárnap este.

*

A Köztemető III. táblájában az újra meg nem váltott sírok síremlékeit szeptember hó 18-án és 19-én 9 órai kezdettel elárverezzük. A II. tábla meg nem váltott sírhelyei és síremlékei szeptember hónapban még megválthatók.

Temetkezési V. igazgatója.

*

A pécsi Állami Zeneiskola igazgatósága közli a szülőkkel és a növendékekkel, hogy a tanévnyitó szeptember 9-én, vasárnap délelőtt 10 órakor lesz a Liszt hangversenyteremben. Minden növendék jelenjen meg. Az órabeosztás hétfőn délelőtt 9 és délután 4 órakor lesz a zeneiskolában.

VÁLTOZÁSOK AZ AUTÓBUSZ-MENETRENDBEN

A Pécsi Közlekedési Vállalat értesíti az utazóközönséget, hogy Pécsett szeptember 9-én a kerékpáros versennyel kapcsolatban a következő forgalmi módosítást eszközli:

9.30—10.30 óra között a 20-as jelzésű járatok Uj-Mecsekalja felől Kórház térig, Fehérhegy felől a Széchenyi térig közlekednek. A 21. 26-ig és a 36, 37 jelzésű járatok útvonala a verseny időpontjában Széchenyi tér Jókai utca Majláth utca, Rákóczi út, Doktor Sándor utcán át vissza ugyanezen az útvonalon. A 30-as jelzésű járatok a fenti időpontban csak főpályaudvar, Széchenyi tér viszonylatban közlekednek. A 33, 34, 35 jelzésű járatok az előbbi időpontban nem közlekednek. A Kórház téren lévő Szigeti vám felé haladó járatok megállóhelyét a verseny időszakában a asbolt elé helyezi át.

KPVDSZ Művelődési Otthonban minden vasárnap délután 4 órától diákösszetánccot tartunk.

*

A TIT szabadegyetem nyelviskoláján a beiratások határidejét a tömeges érdeklődés miatt szeptember 14-ig meghosszabbították. A beiratás a szabadegyetem titkárságán (Janus Pannonius u. 11. I. em.) naponta du. 3—6-ig tart. A beiratkozni szándékozók eddig az időpontig feltétlenül jelentkezzenek, mert különben a csoportbeosztásuk nehézségeket fog okozni.

*

A Pécsi Zipernovszky Károly Gépipari Technikum igazgatósága az alábbi tanfolyamokat szervezi: lánghegesztő, ívhegesztő, vill. alapismeret, vill. gépkezelő, vill. telepkezelő, Diesel motorkezelő, műszaki rajz (kezdők), műszaki rajz (haladók) kazánfűtő. A tanfolyamokra jelentkezni lehet mindennap 8-tól 17 óráig a Gépipari Technikumban, 48-as tér 2. Telefon: 25-71. Bővebb felvilágosítást az iskola igazgatósága ad.

KŐMŰVESEKET,

ácsokat és asztalosokat azonnali hatállyal felveszünk. Jó kereseti lehetőséggel, készpénz fizetés mellett.

Magyar—Bolgár Testvériség MG Termelőszövetkezet, Siklós.

JÖN AZ ŐSZI

Az őszi-téli fehérneműt kijavítja, rendbehozza, a női ruhákat átalakítja, hozott anyagból újat készít a

Pécsi Tempó KTSZ

Pécs, Doktor Sándor u. 9 sz. Telefon: 18-40. Olcsó árak, kiváló minőség.

BORKÉSZLET-ELSZÁMOLÁS

A pénzügyőrség értesíti a bortermelőket, hogy a következő helyen és időben végez borkészletelszámolást. Az érdekeltek vagy megbízottjaik tartózkodjanak a borkészlet tárolási helyén, vigyék magukkal szemleiveiket, a borforgalmiadó befizetését igazoló csekkszelvényt, valamint a borleadást igazoló vételijegyet. — A fennálló borforgalmi adót vagy hátralékot a helyszínen nyugta ellenében ki lehet fizetni az elszámolást végző pénzügyőrnek.

September 10-én: József Attila, Hőgyes Endre, Petőfi, Móré Fülöp, Madách Imre, Szabó József, Rét, Vitéz, Köztársaság tér, Mezőszél, Megyeri, Atléta, Lotz Károly, Lugos, Endresz György, Tulipán, Megyeri, Huszár, Landler, Sánc, Alkotmány, Ifjúság, Zója, Batsányi, Mikes Kelemen, Táncsics, Bólyai Farkas, Nyarfa, Berzsenyi, Galamb, Északmegyer dűlő, Orgona, Gárdonyi Géza, Erdély, Keszűi út, Pannonia, Czinderi, Majláth, Szabadság, Jókai Mór, Mártírok, Bem, Zólyom, Sallay, Hunyadi, Váradi Antal, Dischka Győző, Gizella, Teréz u.

Szeptember 11-én: Zsinkó István, Somogyi Béla, Lasko, Nagyárpádi út, Szövetség, Rózsa Ferenc, Munkácsy Mihály, Toldi Miklós, Tímár, Nagyflórián, Líceum, Irányi Dániel tér, Perczel u., Kossuth L., Felsőmalom, Rákóczi, Béri Balogh, 48-as tér, Pozsony, György, Felsővámház, Halász, Major, Alsóbalokány, Felszabadulás, Huba, Táltos, Csaba, Ságvári Endre, Mészkemence, Kisköszeg, Baranyavár, Diós út, Pélmonostor, Fürst Sándor, Andrássy úton tárolják borkészletüket.

Az elszámolások 8-tól 16 óráig tartanak.

*

— A NÉMETNYELVŰ gyermekfoglalkoztatóban a beiratás megkezdődött. Gyermekek 3 éves kortól jelentkezhetnek a Nevelők Házában. Szt. István tér 6 sz. — Pedagógusoknak 50 százalékos kedvezmény.

Termelőszövetkezetek, Állami gazdaságok, Gépállomások figyelmébe!

Kétrészes vattaöltöny, bakancsok, csizmák, esőköpenyek minden mennyiségben kaphatók a

Bizományi Áruház Vállalat

Pécs, Bem u. 2 sz. a. fiókjában

REÉRTÉ.

ÚJ TANÁR

Vincze Győző

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1962 AUG 30

ESTI PÉCSI NAPLÓ

Vincze Győző fiatal festőművész a Bikali Állami Gazdaság vendége volt. Több mint hat éven keresztül járta a gazdaság üzemegységeit és az ottani élményeit harminc olaj képen örökítette meg, és a vázlatfüzet oldalain. Témája a szocialista nagyüzemi mezőgazdaság, az ifjúsági építőtábor és a falu. Az ösztöndíjas-hónap alkotásait hazatérése előtt rögtönzött kiállításon mutatta be a bikaliak előtt. Vincze Győző a nyári alkotásait lényegében most kezdi feldolgozni műtermében, hogy utána a többi pécsi ösztöndíjas festővel kiállításon mutathassa be azokat.

(SZOKOLAI fely.)

ÁRA: 60 F

Napló

TIKAI NAPILAP

eredményesebben ak meg a határozatok

rtott a II. kerületi tanács

ság által előterjesztett adatokat.

Egy év alatt összesen 30 ügyet tettek szóvá a tanácstagok a kerületi tanácsülésen.

Ezekből nyolc volt az interpelláció, 18 közérdekű javaslat hangzott el és mindössze négy egyéni panaszt terjesztettek az ülés elé. „Ez is mutatja, hogy az utóbbi időben megnövekedett a tanácstagok érdeklődése, felelősségérzete a közügyek iránt" — állapítja meg az előterjesztés.

Megvizsgálta a bizottság azt is, hogy milyen kérdésekkel foglalkozott az elmúlt egy esztendő alat a tanácsülés. Ki-

videk, nem mindig tükrözik kellőképpen a végrehajtás módját.

Pedig a tanács és vb-tagok csak úgy tudnak érdemben hozzászólni a határozatok végrehajtásához, ha megismerik ennek érdekében tett intézkedéseket. Néha az is előfordul, hogy módosítják a határidőt, de annak lejárta után nem számolnak be ismételten az ülésnek az eredményről.

Négy üzem jelen

Vincze Győző
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dunántúli Napló
1906 MAJ 31

1021

3

Vincze Győző kiállítása

BURGONYASZEDŐK

Szombaton délután nyílott meg Vincze Győző pécsi festőművész kiállítása a Kamaraszínház új előcsarnokában. A gazdag anyagból a Burgonyaszedők című képet mutatjuk be.

A mai műsor

SZÍNHÁZ

Nemzeti Színház: Meséi a bécsi erdő (este 7 órakor). Uray-bérlet.

MOZI

Park: Yoyo (szv., fél 5, fél 7, fél 9). Jó idő esetén az utolsó előadás a kertben.
Petőfi: A szisztéma (szv., 4, 6, 8). Csak 18 éven felülieknek!
Kossuth: Vörös és fekete I—II. (szi., 10, 4, fél 8, dupla helyárral). Csak 16 éven felülieknek!
Hiradó Mozi: Magyar híradó. Chicago. Őszi melódiák. Itt feleltették. Marci a Korall-tengeren. Vakond és a törpék. (Előadások 12 órától 3 óráig folytatólagosan).
Gyárváros: Az ibolyás nő (szv., 6). **Pécsszabolcs:** Függefalevél (szv., 5, 7). **Mecsekalja:** Fény a redőny mögött (szv., 7). **Meszes:** Bátor emberek (6). **Szigetvár:** A csábítás trükkje (szv., 8). Csak 16 éven felülieknek! **Vasas II.:** A hétköznapi fasizmus (7). **Mohács:** Az én kis feleségem (szv., 6, 8). Csak 16 éven felülieknek! Jó idő esetén az utolsó előadás a kertben. **Siklós:** Különleges osztály (szv., 8). **Szentlőrinc:** A kőszívű ember fiai I—II. (szv., szi., 7, dupla helyárral). **Pécsvárad:** Pardaillan lovag (szv., szi., fél 8). **Mágocs:** Volt egyszer egy öregember (7). **Bóly:** Szerelmesek vannak köztünk (8). **Beremend:** A fekete tulipán (szv., szi., 8). **Harkány:** Nyomoz a vőlegény (szv., 7). **Sellye:** Éjfélkor (8).

PÉCSI RÁDIÓ

Négy
a tsz-tár

Két üzletet nyitott az elmú
hónapban a baksaiak ált
szervezett első baranyai te
melőszövetkezeti társulás P
csett. Ma már sokan ismer
a Felsőmalom utcai piac t
rületén működő 1-es és
újmecsekaljai 2-es számú bo
tot. Az első érdeklődőkb
kialakult a társulás vevőkör
is. Az üzletekben még ner
teljes a választék, de az ár
naponta érkezik. Friss, har
matos a zöldségféle, kivál
minőségű a füstöltsonka, a to
jás, kitűnő és olcsó a burgo
nya.

Dr. Huber Henrik, az érté
kesítés „főnöke" minden dél
előtt telefonügyeletet tart
piactéri boltból leválasztot
irodafélében. A posta jóvol
tából, mely két hét alatt be
szerelte a készüléket, friss és
eleven a boltok kapcsolata a
termelőszövetkezetekkel.

— A tsz-ek áruja szép, tö-

Vincze Győző

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1958 DEC 2

Sok kiállítás nyílt vasárnap vidéken

Vasárnap — képzőművészeti életünk decentralizálódásának értékes jeleként — egyszerre öt kiállítás nyílt meg vidéki városainkban. A tatai vár múzeumi helyiségeiben a Komárom megyei képzőművészeti csoport és a tatai képzőművészeti barátok körének rendezésében grafikai műveket mutattak be a megye képzőművészei.

Nyíregyházán a Szabolcs-Szatmár megyei festő- és szobrászművészek kiállítása nyílt meg a *Jósa* András Múzeum nagytermében, ahol tizenegy festőművész és egy szobrász állította ki alkotásait. Vasárnap nyitották meg a Magyar Népköztársaság Képzőművészeti Alapja kecskeméti alkotó telepének első gyűjteményes kiállítását is a kecskeméti Katona József Múzeumban. A kiállítást, amelyen kilenc fiatal állami ösztöndíjas festő és grafikus, négy gobelinművész és egy szobrász lépett műveivel nyilvánosság elé, *Pogány* Ö. Gábor nyitotta meg.

Pécsett egyszerre két képkiállítás is nyílt vasárnap. A Janus Pannonius Múzeum és a képzőművészek baranyai munkacsoportjának rendezésében *Vincze* Győző fiatal festőművész, a pécsi Nemzeti Színház díszlettervezője harminc alkotását mutatja be a Zsolnay Múzeumban. A TIT Bartók Béla Klubjában *Pleidell* János budapesti festőművész kiállítása nyílt meg.

lé
W
S
Tel.:

gmu
i gy
árilal
om.
82«
dulás
be.

ölőoltványok! —
ökeres vesszők-
. árajánlatot kül-
k. Kérjen: Kiss
rtalantól. Abasár.

HÁZASSÁG

rjhez menne ren-
zett anyagiakkal
igas, kellemes
gielenésű, 32 éves
olikus, mérleg-
pes, tisztviselőnő,
sonlóan csalá-
is, jókedélyű ér-
miségihez, diplo-
shoz. — Választ
vermekszerető —
26« jelig. Ma-
ar Hirdetőhöz.
lszabadulás tér.

resem élettársnak
t az 50—55 éves
elmiségit, ki víg
kélyt hozna életem-
. »Rossz így egye-
l 02754« jelig. ki-
óba, Miksa u.

éves, elvált dol-
zó férfi keresi,
zasság céljából
zzáillő dolgozó nő
meretségét. »Meg-
tés 17804« jelig. a
lszabadulás téri
rdetőbe.

rjhez mennék. —
bb érzésű ember-
z. 54 éves, özvegy,
ugdíjas asszony
gyok, lakásom
n. »Szív küldi —
635« jelig. Felsza-
dulás téri hirde-
be.

díjképes, dolgozó, jó
lelkű nő vagyok. —
»Komoly 17942« jel-
igére a hirdetőbe.
Felszabadulás tér.

Középkorú dolgozó
nő vagyok, házasság
céljából megismer-
kednék hozzám illő
férfival. »Szorgalom
30016« jeligére hir-
detőbe Felszabadu-
lás tér.

Főbérlő, özvegy. —
nyugdíjas köztiszt-
viselő keres ötven
körüli, iskolázott,
középtermetű, kar-
csú, házias feleséget.
»Nem dohányzó —
40945« jelig. Felsza-
badulás téri hirde-
tőbe.

Házasság előtt, új
összeköttetésnél, al-
kalmaztatásnál kéz-
frásból megbízható,
jellemrajzot ad le-
vélileg is frásszak-
értő grafológus. —
Bpest, VIII., Nép-
színház u. 17. II. 1.

Ismeretség hiányá-
ban ezúton keresem
azt a nemeslelkű
nőt, aki saját hibá-
ján kívül elvált
negyvenhét éves gép-
kocsivezetőnek hűsé-
ges felesége tudna
lenni, lakásom van.
Csak komoly és le-
hetőleg fényképes
választ kérek »Szép
életet akarok 41473«
jelig. Felszabadulás
téri hirdetőbe.

A KIÁLLÍTÁS TÁMOGATÓI:

Fővárosi Önkormányzat Kulturális Bizottsága
Nemzeti Kulturális Alapprogram
Borsod Abaúj-Zemplén Megyei Építész Kamara

A Budapest Galéria meghívja Önt

VINCZE ILDIKÓ

kerámikusművész

és

RUDOLF MIHÁLY

építész

kiállításának megnyitójára
a Budapest Galéria kiállítóházába
(III., Lajos utca 158.)
1999. szeptember 9-én csütörtökön 17 órára.

A kiállítást megnyitja

FERENCZ ISTVÁN

építész

VINCZE ILDIKÓ

Megtekinthető 1999. október 10-ig, hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

Vincze Ildikó, keramikusművész

R.M.: Tanácsház bővítés, Felsőzsolca. Építész: Rudolf Mihály (Erzaktero).

Belsőépítész tervezők: Ferencz István, Máté János, Kokas László, Rádnóti Tamás.

Kerámiamunkák:

belső kerámia fal és homlokzati ámer:

a község térképe, kerámiafal: Vincze Ildikó.

Magyar Építőművészet, 1988., 6., 33-old.

Vincze Győző

Népszabadság, 1987. 1. 20

Vincze Gyula, építész MDK

hombathelyi építészmérnök.

Véleményt mond az iskolai testi

Jenyíték ügyében.

– : Az olvasó véleménye 6.

Népszabadság, Bp. 1970. ápr. 17.

Vinice Hajnalka

U. 427

1860. Lotz Károly:

b) Szt László tetemét

~~Tőlűt a~~ A megnyílt felhők ~~látunk, kik~~ jobbra hala-
ra viszik a ~~szent~~ király
kart kocsin ~~fejjel balra~~
rülragyogott fején nyílt
kezei~~vel~~ egyenes kardjá
vezető hátra fordul és ba
szentnek feje fölé hajolt a kocsi
kör ékesíti. Az előtérben
ereszkedett bal térdére és
pós botját bal kezéhez tá
és bírkái balról legelne

Szines carton, mér
A budavári Mátyá

Az 1898. ... 14-diki
irat alapján vezetett (384/9
az elszámolást a 2075 szvsz.

VINCZE ILDIKÓ

Vincze Ildikó keramikusművészész Mondavilág című kiállítása. Diósgyőri vár rondellája.

(Miskolc)

Észak-Magyarország

1998. 09. 14.

MIK

Vincze Győző

Kiállitási hir

Szocialista Müvészetért 1968 febr.

MDK

Vmiere Görö
festö

Kecskétfegő nő cimű képével vett
részt a „Vidéken elő képző művészek
kiállításán

Debitzky István: Megjelenik képzőművészeti a fővárosi...
Dunantúli Napló, 1956. jan 11 - 3 lap

MDK

Vincze Győző
festő

A kamarasinlár előcsarnokában kiállította Kikötő, Romkert, Aratási ebéd, Szénagyűjtők, Komlói táj c. művét.

Angyal Endre: Vincze Győző kiállítása
Napló, 1966. jún. 19. 9. lap

Vincze Győző MDK

festő

A TIT Bartók klubjában meg-
rendezett kiállításon bemutatta
„Hajón", „Napraforgók,"
„Komlószedés", „Bikali táj" c.
képeit.

- S.N.G. Vincze György kiállítása

Napló, 1963. máj. 21. 2. lap

Vincze Gyözö

MDK

„Korcsolyázók" c. művét
közölte a Napló.

Napló, 1964. jan. 5. 8. lap

Vincze Győző
festő

MDK

„Táborozás" c. képét
közli a Napló. } vepro

Napló, 1962. szept. 9. 7. lap

MDK

Vincze Győző
festő.

Művei bemutatására került sor
a járási tanács díszermében
megrendezett kiállításon.

—, Ösztöndíjas képzőművészek kiállítása
Napló, 1963. máj. 12. 4. lap

Vincze Győző
grafikus

M.D.Y.

„Ipari táj" c. grafikája
jelent meg a Napló
mai számában

Napló, 1963. nov. 17. 6. lap

MDK

Vincze Győző
festő

A Kamaraszínház előterében nyílt meg kiállítása

-di- Ma nyílik Vincze Győző kiállítása
Napló, 1966. május 28. h. lap

M.D.K.

Vincze Győző, festőművész

1962-ben a Megyei-, Városi-, Szakszervezeti Tanács alkotódíját kapta. 312.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

M.D.K.

Vincze Gjörö
festő

Bikali táj" című képét állította
"ki a pécsi tárlaton.

Koczogh Ákos
~~Szatmári Gyulla~~: Ösztöndíjas képzőművészek kiállítása Pécsett
Művészet, 1963. december - 42 lap.

M.DK

Vinicze Gyöző
festő

Pécsett rendezett kiállítást.

—: Hírek
Művészet, 1964. január - 47 lap

Vincze Gézáné,

képzőművész,

1962-ben alkotói ösztöndíjban részesült.

Jelenkor, 1965. 6. sz. 544. old.

1961 DEC 1

1021

Vincze Győző képei a Magyar Írók Boltjában

A Magyar Írók Könyvesboltjában új kiállítás nyílt a hagyományos képkiállítások sorában. Most Vincze Győző nagyméretű olajképei kerültek a bolt falaira. Élénk, szemet vonzó képek a baranyai falvakról, a komlói rőzsehordókról, a krumpliszedő asszonyokról, és a tengerpartról, dokkokról, sziklás partokról. Utóbbiak Vincze Győző jugoszláviai és bulgáriai útjának vászonra került emlékei.

A képeknek máris sok érdeklődő szemlélője akadt a boltban megforduló vásárlók körében. S mivel a boltnak van törzsközönsége is, akik rendszeresen böngésznek a pultokon és a polcokon, ez adta az ötletet, hogy számukra betekintést nyújtsanak a képzőművészeti műhelymunkákba. Egyetlen, nagyméretű táblán, a tervek szerint kéthetenkénti váltásban, most Lantos Ferencnek, a Városi Művelődési Házban működő szakköre mutatja majd be munkáit. Jelenleg két Lantos-grafika látható, a továbbiakban a szakkör tagjainak két-két grafikája kerül ki a műhelymunkákat bemutató táblára.

plő

A Szovjetunióban kiadják Münnich Ferenc könyvét

Moszkvában orosz nyelven kiadják Münnich Ferenc visszaemlékezéseit.

A könyv beszámol a szibériai forradalmi harcról, ahol 1918-ban Münnich Ferenc a fehérgárdisták ellen harcoló nemzetközi brigádot vezette.

Az emlékirat epizódokat tartalmaz a magyar tanácsköztársaságért 1919-ben vívott és a Spanyolországban vívott hősi harcok időszakáról, amikor Münnich Ferenc a legendás hírű Zalka Máté helyettese volt.

A lottó nyerő-számai

A Sportfogadási és Lottó Igazgatóság tájékoztatása szerint Pilisszentiványon a Petőfi Sándor Művelődési Házban megtartott lottósorsoláson az 50. játékhéten a következő számokat húzták ki:

6, 20, 28 46, 80

Ülést tartc és a Város

Tegnap délelőtt 9 óra Baranya megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága is gyalták a tanács v. b. é nácsa elnöksége együttmű vonatkozó megállapodás-t SZMT együttműködésén helyi államigazgatási és g önállóságának növekedés veknek a lakosság. a dol nyeinek alakulásában be teszi időszerűvé és szüks

Miért savanyú

Barn ecetesedés,

Több szőlősgazda kérte szer kesztőségünk közreműködésé hogy megfelelő javaslatoka kapjanak borkezelési proble máik megoldására. Többnyir a bor megsavanyodásának, el színeződésének, illetve szago sodásának kiküszöbölésére ké nek tanácsot. Kérésüknek ele get téve a pécsi Szőlészeti Ku tató Intézet szakembereinel javaslatait tolmácsoljuk a alábbiakban:

A legegszerűbb, vagyis a könnyen felismerhető betegségek illetve hibásodások a borok barnatörésében, ecetesedésében, illetve virágosodásában tapasztalhatók. A barnatörést már a szüretet közvetlenül követő műveletnél, a préselésnél is elkerülhetnénk, ha a rothadttal kevert egészséges szőlő cefréjét szakszerűen kezelnénk. Ez mindössze abból áll, hogy a rothadás mértékétől függően literenként 70—100, illetve 150 milligramm ként adagolunk a musthoz, ami elejét veszi az elszíneződésnek. De ha ezt elmulasztottuk, és a már leforrt borban bekövetkezett a barna-

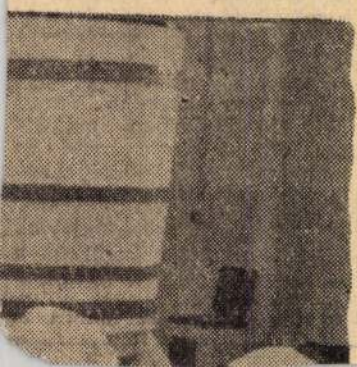

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1981 FEB 4.

1021

na

Képkiállítás Bikalon

A Bikali Állami Gazdaság dolgozói kérték a gazdaság vezetőit, hogy adjunk több tájékoztatást kulturális és művészeti témákról. Ennek megfelelően nemrég író—olvasó találkozót rendeztünk a szocialista brigádok számára, amelyen mintegy százhatvanan vettek részt. Pákolitz István József Attila-díjas költő olvasott fel verseiből. A múlt vasárnap pedig képkiállítást rendeztünk Vincze Győző festőművész alkotásaiból. A kiállítást Zámbó István elvtárs, a Megyei Pártvégrehajtó-Bizottság tagja, a gazdaság igazgatója nyitotta meg és méltatta a művész pályáját. Az ünnepség után Vincze Győző tárlatvezetést tartott, a dolgozók nagy érdeklődéssel fogadták szavait. (Cser László)

plö

ósséggel

tások második szakasza
új ember

választottainak általános és politikai képzettségét, mint eddig. S ez már az új gazdasági mechanizmus hatása.

Szakszervezeti tanácsok

A mostani választások alkalmával az üzemi tanácsok nem kerültek újjáválasztásra. Helyettük a SZOT Elnökségének határozata értelmében szakszervezeti tanácsokat választanak.

A választások harmadik „lépcsőjében" a megyei küldöttértekezletekre és a megyei vezető testületek megválasztására kerül sor. Az alapszervezetek mindenütt kijelölték küldötteiket, s most azt várják: az eddigiekhez hasonló nyíltsággal és felelősséggel kapjanak hangot gondjaik és kéréseik a magasabb fórumokon.

B. S.

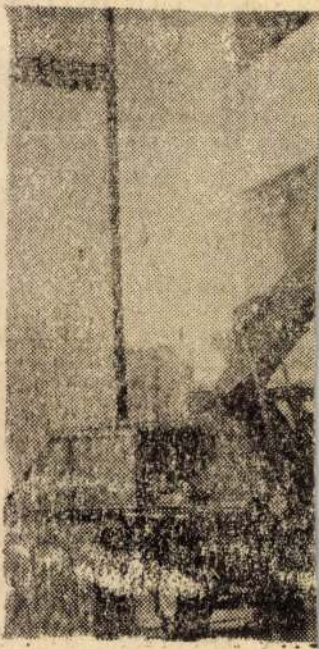

NDK-gépe

Szombaton délelőtt 10 órai
Házában nyílik meg az NDK
Jürgen Kastner, az NDK kü
vezetője ismerteti a meghívot
nagyközönség számára vasárn
március

BUDAPEST GALÉRIA
1056 Budapest, Szabad sajtó út 5.

SAJTÓELŐZETES

VINCZE ILDIKÓ
kerámikusművész
és
RUDOLF MIHÁLY
építész
kiállítása

Budapest Galéria Kiállítóháza (földszint és pince) - III., Lajos u. 158.

1999. szeptember 9. - október 10.

A kiállítást *Ferencz István* építész nyitja meg
1999. szeptember 9 - én csütörtökön 17 órakor.

Kurátor: Sulyok Miklós

A kiállítás megtekinthető hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

A művészházaspár felfogásának kulcsszavai: *hagyomány, hely, idő*. Tevékenységüket a hely és a történelem meghatározta helyzet által felvetett problémák megoldási kísérleteként, az elődök munkájának folytatásaként fogják fel, a kerámiaművességben és az építészetben egyaránt. Alapvető fontosságú számukra a *mesterség*, a nemzedékektől ránk *hagyomány*ozott tudás, amelyből kiindulva alkotásaikat létrehozzák.

Vincze Ildikó belsőépítészeti és épületkerámiái ebben az értelemben idézik a múltat, sajátos módon írják át a magas művészet és a népművészet formakincsét a felsőzsolcai városházán, a versegi Podmaniczky-kastély bárjában, vagy a miskolci Tulipán házon.

Rudolf Mihály a miskolci ÉSZAKTERV tervező irodában kezdte pályáját, mesterei Bodonyi Csaba, Ferencz István és Plesz Antal voltak. A Budapesti Műszaki Egyetemen frissen végzett építészek csapata Bodonyi Csaba hívására szegődött el a vállalathoz 1979-ben, ahol a Miskolci Építész Műhelyt megalakítva valamennyien saját útjukat járhatták, a közös szemlélet alapján, mégis szabadon. Rudolf a történelmi, társadalmi értelemben vett *hely*-ből, a szituáció igényéből kiindulva tervezi házait, alakítja ki várostervezési javaslatait. Házai - nagyrészt családi házak - úgy jelennek meg környezetükben, mintha mindig is ott álltak volna, s a történeti építészet formakincsének tökéletesen szabad alkalmazása ellenére sem válnak posztmodern játékká, az eklekticizmust pedig magától értetődően vállalják, mintha mi sem volna természetesebb a huszadik század végén, mint barokk padlásablakokat, timpanonos homlokzatokat, sarokarmírozást, lakótornyot, tornácos bejáratot tervezni. Ezek az elemek azonban nem tűnnek a házra aggatott sallangoknak, hanem régi ismerősökként köszönnek vissza az épületekről. Valahogyan ott van a helyük. Ez a régiség az igazi újdonság Rudolf Mihály építészetében.

Budapest Kiállítóterem, 1056 Budapest, Szabad sajtó út 5.
Telefon: 317 1321, 317 2616, 318 8097, Fax: 317 1001, e-mail: bp.galeria@mail.matav.hu
Budapest Galéria Kiállítóháza, 1036 Budapest, Lajos utca 158.
Telefon: 388 6771, Tel./Fax: 388 6784, e-mail: bp.kiall@mail.matav.hu
Budapest Galéria Varga Imre Gyűjteménye, 1033 Budapest, Laktanya utca 7. Telefon: 250 0274
Számlaszám: OTP Bank Rt. 11784009-15490603, Adószám: 15490603-2-41

A KIÁLLÍTÁS TÁMOGATÓI:

Fővárosi Önkormányzat Kulturális Bizottsága
Nemzeti Kulturális Alapprogram
Borsod Abaúj-Zemplén Megyei Építész Kamara

A Budapest Galéria meghívja Önt

VINCZE ILDIKÓ

kerámikusművész

és

RUDOLF MIHÁLY

építész

kiállításának megnyitójára
a Budapest Galéria kiállítóházába
(III., Lajos utca 158.)
1999. szeptember 9-én csütörtökön 17 órára.

A kiállítást megnyitja

FERENCZ ISTVÁN

építész

Megtekinthető 1999. október 10-ig, hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

VINCZE ILDIKÓ

N+k. Kerámia St.

1977 - 2002

Budajenő, r. k. t. (Szt. Péter és Pál)

főolt.: sz.: Szt. Péter és Pál

1770 k. Bécs?

hagyom.: a bécsi szót be

melléko.: Szt. Sebestyén - olasz, XII

Szt. Kerent.-o. - osztrák X

MDK

Vince István, festő

256. Köd. - Olf.

Bp.Mücs.-"A Magyar Müvészetért." Képzőm.Kiáll. 1942. jun.6.-22.
Kat.12.l.

MDK

Vincze István

Tanulmányfej, szén

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

15. 1.

MDK

Vincze István

Öregember, tusr.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

15. 1.

Dr. Tihamér Lajos s.k. miniszteri

Los másolat hiteléül:

miniszteri iroda s.tiszt.

Budapest, 1930. évi .január..hó.21

A miniszter rendeletéből:

Dr. Tihamér Lajos s.k.

miniszteri ~~xxxxxxx~~ tanácsos.

A kiadvány hiteléül:

Havóliháb

miniszteri iroda s.tiszt. h.

A MAGYAR KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTERIUM
Műgyőszeti ügyosztályon.

Vincze István (1902-)

Résztvett a képzőművének kabadnekvekete debreceni (szopkfjóné) kiállításán 1946 ban

A képzőművészetek Debrecenben, 1961.

5 Soldal

MDK

Vincze István

Résztvett a vidéki művészek I. kiállitasan.

Rabinovszky Máriusz: Vidéki művészeink.

Szabad Művészet, 1947. 8.sz. 154.lap

MDK

Vincze István

Hejő mentén, of.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

19. 1.

MDK

Vincze István

Alkonyat az erdőn, of.

Képzőm.Főisk.ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

19. 1.

MDK

Vincze István (festőművész)

- Csendéletet ábrázoló pasztellje szerepelt a debreceni Déri Múzeumban 1955 októberében rendezett képzőművészeti kiállításon.

Kabdebó Zoltán: Debreceni képzőművészek kiállítása.
Alföld, Debrecen, 1955. 6. és 1956. 1. összevont szám. VII. évf. (1956. jan.–febr.) 76. l., 77. l.

Vincze István, Klinika

Kató, olaj
Nagyerdei részlet, olaj

Magy. Képzőművészek Szabadszervezete debreceni csop. kiáll. 1946. jun. Déri Muz.

Vincze István

Hortenziák, olaj
Nyár, "
November vége, "
Tanulmányfej, szén

Debreceni Műpártoló Egyesület kiáll. 1929.

Vincze István
Öregember, tus

O.M.Kir. Képzőműv. Főisk. kiáll. 1924. 15 l.

Vincze István
Tanulmányfej, szén

O.M.Kir. Képzőmüv. Főisk. kiáll. 1924. 15 l.

Vincze István
Hejő mentén, olaj

O.M.Kir. Képzőműv. Főisk. kiáll. 1924. 19 l.

Vincze István
Alkonyat az erdőn, olaj

O.M.Kir. Képzőműv. Főisk. kiáll. 1924. 19 l.

Vincze István, Debrecen

Leányfej, paszt.

Magy. Képzőművészek Szabadszervezete I.kiáll. Ernst Múz. 1947. jul. 7 1.

Vincze István, Debrecen

Szobában, vizf.
Májusi reggel, "

Magy. Képzőművészek Szabadszervezete I. kiáll.
Ernst Muz. 1947. jul. 5 l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Vincze István

1. 1966 JUL

Komárom megyei

— Kiállítás nyílt az esztergomi Belégyárban Vincze István képzőművész képeiből. Az esztergomi képzőművész grafikáit, olajképeit mutatja be az üzem dolgozóinak.

Vincze István

1946. jun. 22-30. "Debreceni Napok" kapcsán rendezett kollektiv kiállitáson szerepelt.

A képzőmüvészetek Debrecenben /szerk.Bógel József/
1961.Debrecen 58 l.

- Vincze István
/1902 - /

Debrecenben müködő müvész.

A képzőművészetek Debrecenben /szerk Bőgel József/
1961. Debrecen 61.l

MDK

Vincze István

szerepelt a Déri Muzeumban 1957 dec. 25-én megnyilt kiállitáson.

Dr. Tóth Ervin: a Hajdu-Bihari megyei képzőművészek grafikai és kisplasztikai kiállitásáról.
HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ, 1957. dec. 25.

Vincze István

„Nagyerdő" c. képe a debreceni és Hajdú megyei képzőművészek III. tavaszi tárlatán.

Említve.

Alföld, 1964 6. sz. 567. l.

mdk

Vincze István

Narancsendélet c. műve

Tóth Béla: A II. tavaszi tárlatról
Alföld 1963, 6. sz 78. l

Vincze István MDK

Szerepelt a debreceni művészek tavaszi tárlatán.

Nagyerdei képe

BÉNYEI József: A tényleges érték visszfénye csupán.

HAJDÚBIHARMEGYEI NÉPUJSÁG 1964 máj. 1.

Vincze István

MDK

szerepelt a tárlaton.

"Nagyerdő"

Bőgel József: A debreceni és Hajdu megyei képzőművészek III. tavaszi tárlatáról.

ALFÖLD 1964 jun. 565-567.lap.

Vincze István

festő

1933. dec. – 1934. jan.

részt vett a Debreceni Műpártoló Egyesület kiállításán –

Évk. Déri 1933. 46. l.

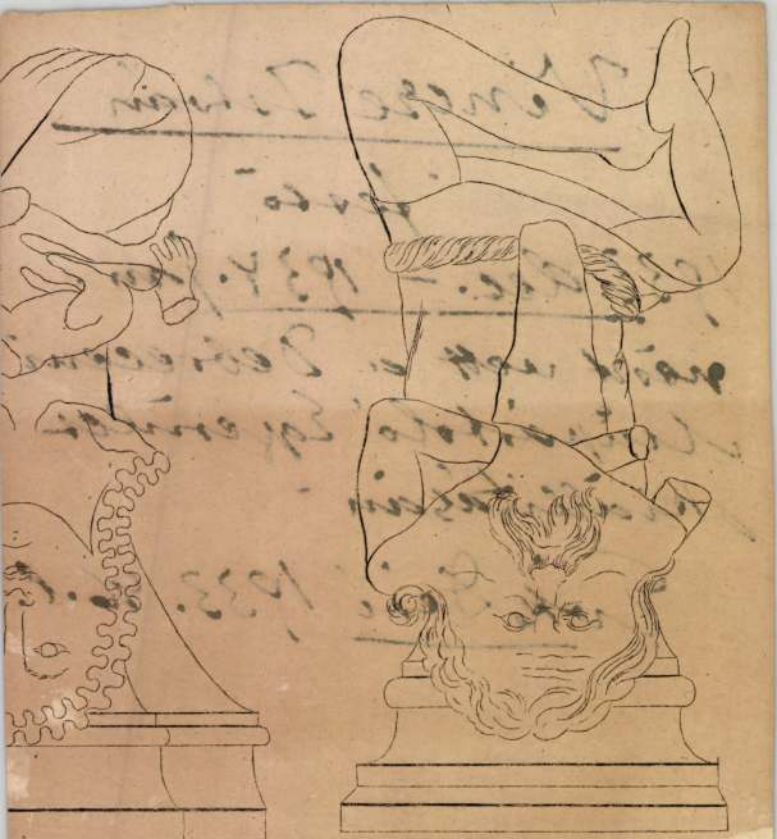

1 9

Vincze István

1922/23 - 1924/25-I.
1925/26 - 1927/28

Ferképzomfoisk vk
146-l.

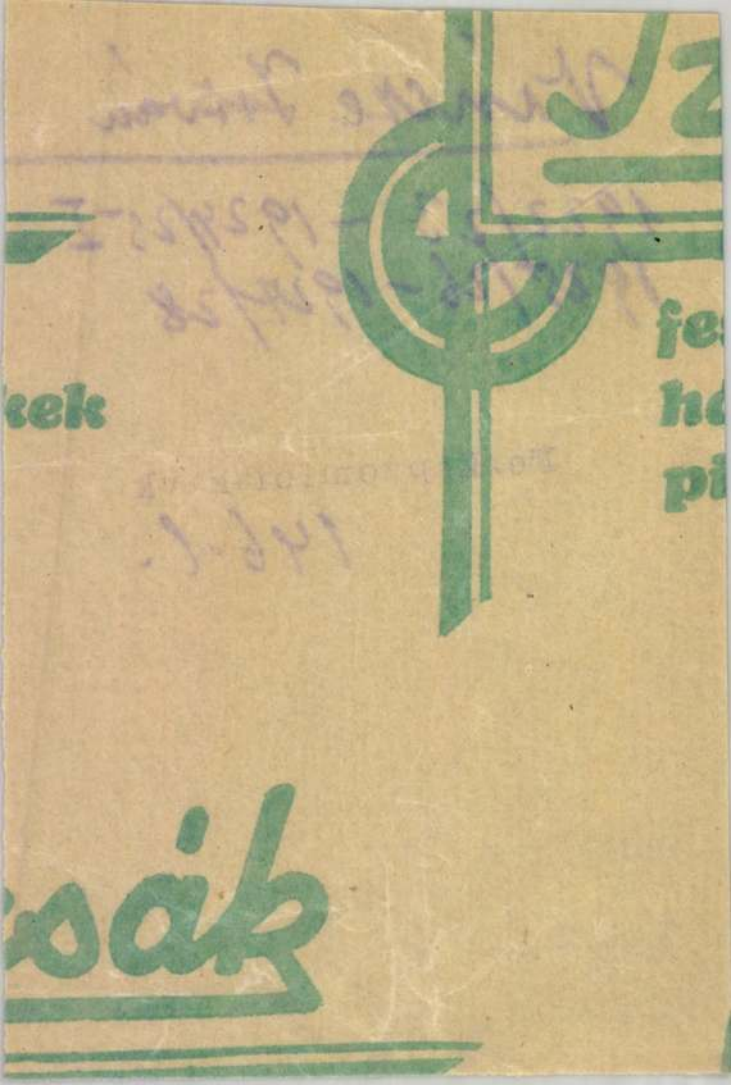

Vincze István

d.

Evk Dési 1939-40

117. l.

Vincze István

l.

Évk. Déri 1941

64. l.

Vincze István

festő

Debrecen,

I.

Szabad Művészet

1947. 154. l.

8. sz.

nyelvet. Milyen a szerelet nyelve?
evangélium. Ahogy Krisztus beszélt.
léleknek a nyelve? Ahogyan szóltak
gélisták, apostolok, Krisztus nyomda-
. Milyen a szenvedők nyelve? Ahogyan
siralmasok, akiknek Krisztus volt
ről az Úr azt mondá, hogy mert hisz-
ben ördögöket űznek és új nyelveken
új nyelv a krisztusi nyelv. Ez melegí-
a falait. Ez vonta be fénnyel a kopott
golt apró emberkék szivében. Ez volt
nyelve. A Kegyelem ajándéka volt

Ifjúsági igehirdet

Ha a gyülekezet minden korc
a megközelítés és a kézbentartás
ságnál ezt a nehézséget a mozg
keresnünk. Ez a körülmény hoz
hogy az ifjúság lelkigondozása töl
változatosabb, mint a gyülekez
Ezért, ha ifjúsági igehirdetésről besz
lag a szószéki igehirdetést értjük ala
fokon idetartozik a vasárnapi iskol
sületi, konferenciai alkalmak, s a n
változata.

Noha a vasárnapi iskola in
színezetű munka, mégsem vitath
tulajdonság, hogy az igehirdetés
a gyermeklelkekben az Ige mag
ápolgatják, hogy később a gyülek
önállóvá fejlődhessenek. Egyébké
iskolai munka az, amit a legkevésbb
A tanításra alkalmassá tevő lelki a

Vincze József festő

A Komárom m.-i képzőművészek tárlatát a II. ker. Marcibányi téri Üttőrőházban rendezték, melyen szerepelnek munkái a fiatalabb évjáratot képviselő művésznek.

Tasnádi Attila: Kiállítási kalauz.
Népszava, 1973. nov. 16.

Vincze József

1973 nov-ben részt vett a Marciházyai-téri Útlörő-
házban rendezett komárom megyei képzőművészek
tárlatán.

Népszava, 1973. nov. 16. 101. évf. 268 sz. 4p.

Vincze József, Tamási

— NÉPIKERÁMIA- és fotókiállítás nyílt Tamásiban, a Gögös Ignác járási művelődési központban. Vincze József tamási fazekas népi kerámiáit és Herpay Gábor fotóművész felvételeit mutatják be.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1976. nov. 23.

Vincze Kálmán épitész

M.D.K.

Győ ri T.V.

600 fős uj győri Kisfaludy Szinház,

Társtervező: Harmati János
Belsőépitész: Horváth István

Magyar Épitőmüvészet 1967/6. 12.1.

M. D. K

VINCZE Kálmán építész

Bocskai út 12. sz. lakóház (Repr.)

Kiss Tibor: A Bocskai úti fogbíjak beépítése (1954 – 56.)

magyar Építőművészet 1957. (VII.) ~~68 – 70~~. 3 – 4. l.

68 – 73. l.

de D.K.

VINCZE Kálmán építész

Részvétel a pályázaton (1957.) Repr. munkatársként

Tervezők: Kiss T. - Rabó A.

III. díj

Borossnyai Pál: A pesti Vigadó tervpályázata

Zala

magyar építőművészet 1958 (VII.) 1-3. sz.

95.e

Magyar Építőművészet 1979/3

VINCZE KÁLMÁN

Az új győri Kisfaludy Színház

Építészek: Vincze Kálmán, Harmati János (Győri Tervező Vállalat)

1

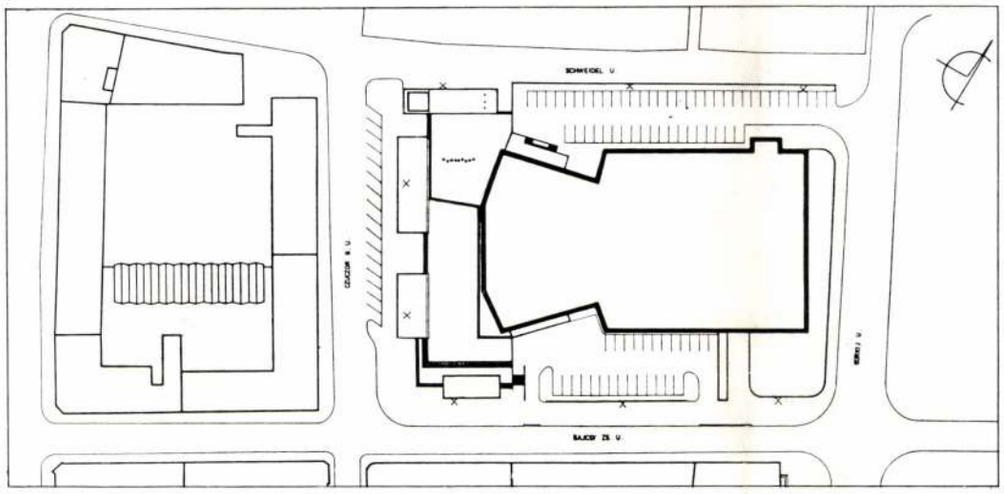

2

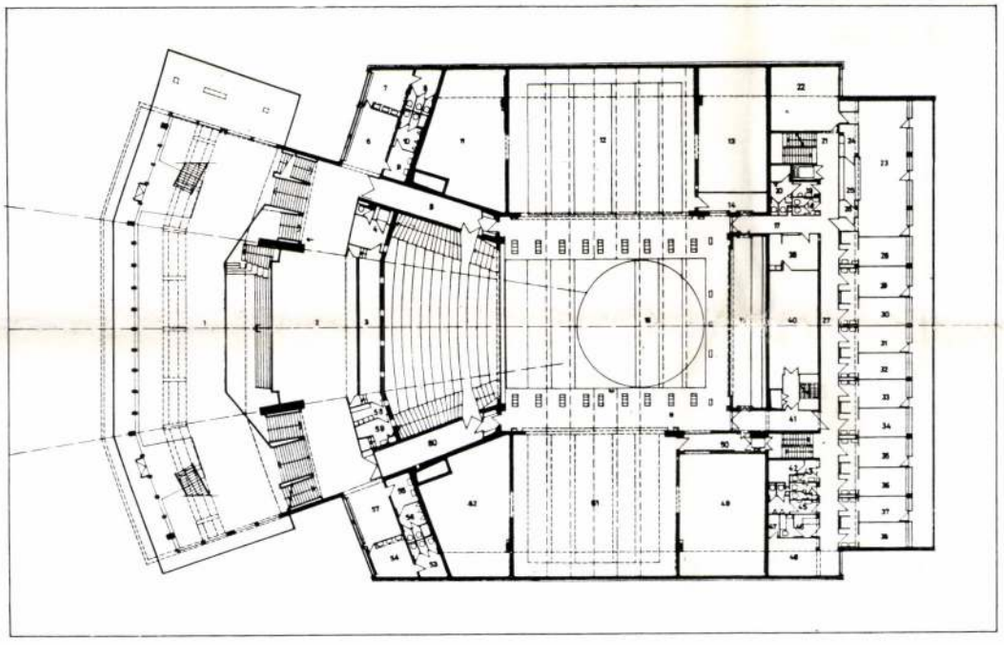

3

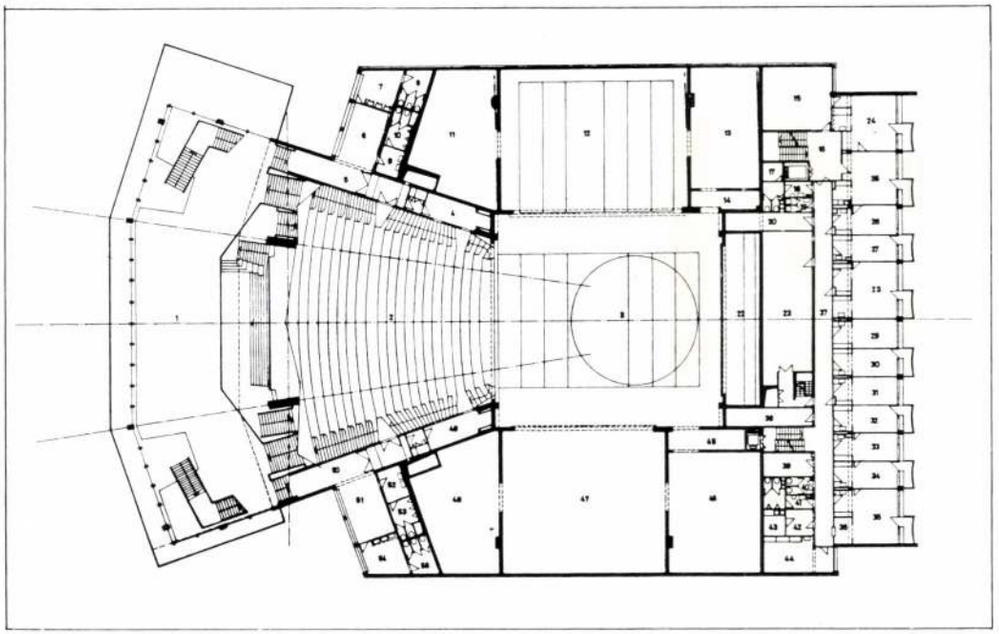

Belsőépítész:	Horváth István
Szerkezettervező:	Filippovits Ferenc
Munkatársak:	Pongrácz István Serfőző István
Gépésztervező:	Grábics Henrik
Villamos tervezők:	Fekete László Kaszás Tibor
Színpadtechnika:	Pallósi József Szokoly Gábor
Közmű-, út-, térburkolat-tervező:	Pintér József
Szcenikai tervező:	Ölveczky Miklós
Teremakusztika:	Szomolányi Ervin Kotschy András (ÁÉTV)
Felvonók:	Mezei Lajos Takács Zoltán (ÉVITERV)
Hidraulikus berendezések:	Pető Miklós (DANUVIA)
Színpadszinti színpadtechnika:	Wiener Brückenbau A. G.
Kábeltetők:	Filippovits Ferenc Jósef Postulka Stefan Hajdu (Bratislava)
Generálkivitelező:	Győr megyei Állami Építőipari Vállalat. A színház kivitelezésében még 35 hazai és 2 külföldi vállalat működött közre
Beruházó:	Győr-Sopron megyei Beruházási Vállalat
A színház beépített alapterülete:	4216 m²
Beépített légköbm.:	104 870 m³
Költségadatok:	
Építési munka:	198 000 000 Ft
Színpadtechnika:	70 000 000
Egyéb gépészet:	19 000 000
Kiegészítő berendezések:	9 000 000
Egyéb költség:	20 000 000
A színház összköltsége:	316 000 000 Ft
Fedett parkoló:	16 000 000
A színház egy főre eső költsége:	$\frac{316\,000\,000}{695} = 454\,676$ Ft/fő
Egy légköbméterre eső költség:	$\frac{316\,000\,000}{104\,670} = 3020$ Ft m³
Fényképek:	Meződy Ö. István

1. Helyszínrajz

2. ±0,00 m-es szint alaprajza
1. Dohányzó — társalgó; 2. Büfé előtér; 3. Büfé; 4. Büfé raktár; 5. Közlekedő; 6. Dohányzó; 7. Női mosdó előtere; 8. Női W. C.; 9. Férfi mosdó előtere; 10. Férfi W. C.; 11. Díszlettároló; 12. Oldalszínpad; 13. Díszlettároló; 15. Tűzzsilip; 15. Főszínpad; 16. Göngyölt díszlettároló; 17. Közlekedő; 18. Közlekedő; 19. Férfi mosdó előtere; 20. Férfi W. C.; 21. Előtér; 22—23. Színész társalgó; 24. Mosogató; 25. Büfé; 26. Raktár; 27. Folyosó; 28—38. Színész öltöző; 39. Kézi kellékraktár;; Központi kellékraktár; 41. Közlekedő; 42. Raktár; 43. Színész büfé, személyzet W. C.-je; 44. Női W. C.; 45. Férfi W. C.; 46. Masszázs; 47. Raktár; 48. Fodrászat; 49. Díszlettároló; 50. Zsilip; 51. Oldalszínpad; 52. Díszlettároló; 53. Női W. C.; 54. Női mosdó előtere; 55. Férfi mosdó előtere; 56. Férfi W. C.; 57. Dohányzó; 58. Mosogató; 59. Iroda; 60. Közlekedő

3. +3,00 m-es szint alaprajza
1. Dohányzó — társalgó; 2. Nézőtér; 3. Főszínpad légtere; 4. Világítási tér; 5. Közlekedő; 6. Dohányzó; 7. Női mosdó előtere; 8. Női W. C.; 9. Férfi mosdó előtere; 10. Férfi W. C.; 11. Díszlettároló légtere; 12. Oldalszínpad légtere; 13. Díszlettároló légtere; 14. Zsilip légtere; 15. Tárgyaló; 16. Előtér; 17. Takarítószer kamra; 18. Férfi W. C.; 19. Női W. C.; 20. Raktár; 22. Göngyölt díszlettároló; 23. Kosztümtároló; 24. Igazgató; 25. Titkárság; 26—35. Iroda; 36. Pénztár; 37. Folyosó; 38. Raktár; 39. Sokszorosító; 40. Női W. C.; 41. Férfi W. C.; 42. Fotólaboratórium; 43. Sötétkamra; 44. Iroda; 45. Zsilip légtere; 46. Díszlettároló légtere; 47. Oldalszínpad légtere; 48. Díszlettároló légtere; 49. Világítási tér; 50. Közlekedő; 51. Dohányzó; 52. Férfi mosdó előtere; 53. Férfi W. C.; 54. Női mosdó előtere; 55. Női W. C.

1. Plan de situation
2. Plan du niveau ±0,00 m
3. Plan du niveau +3,00 m

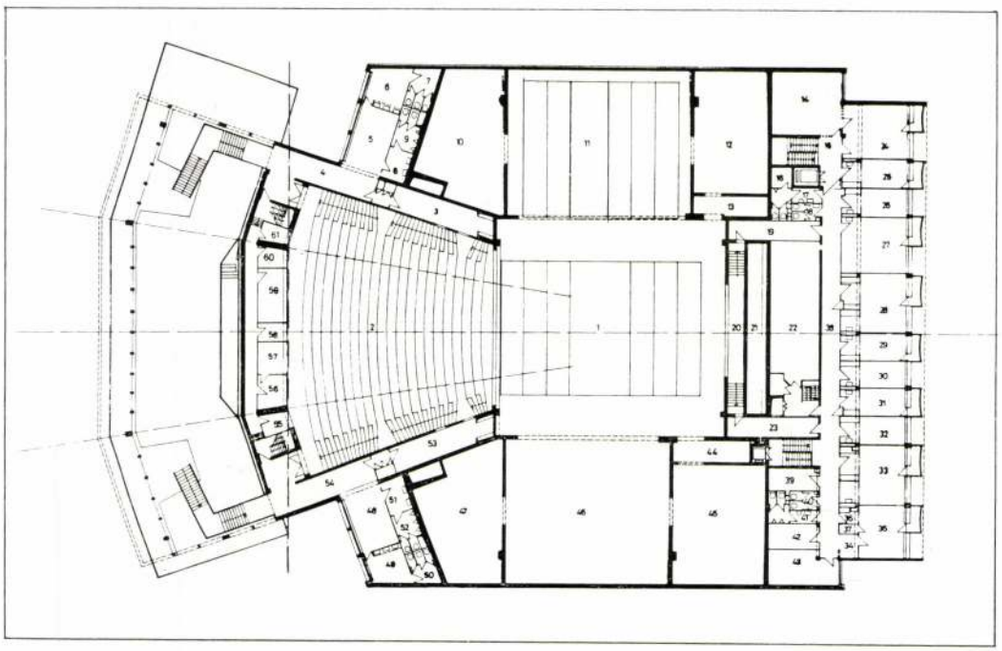

1

2

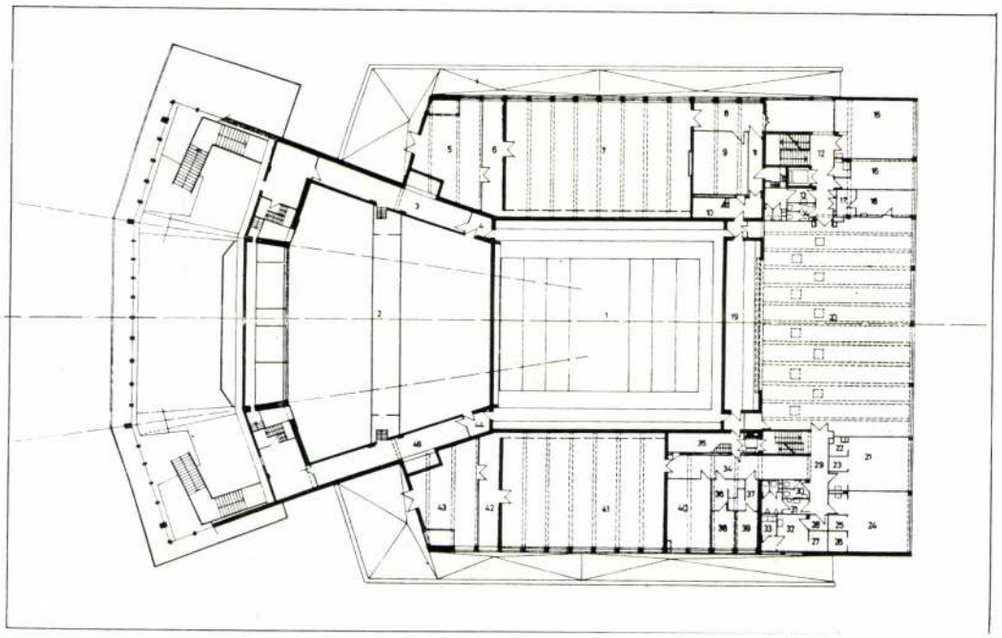

3

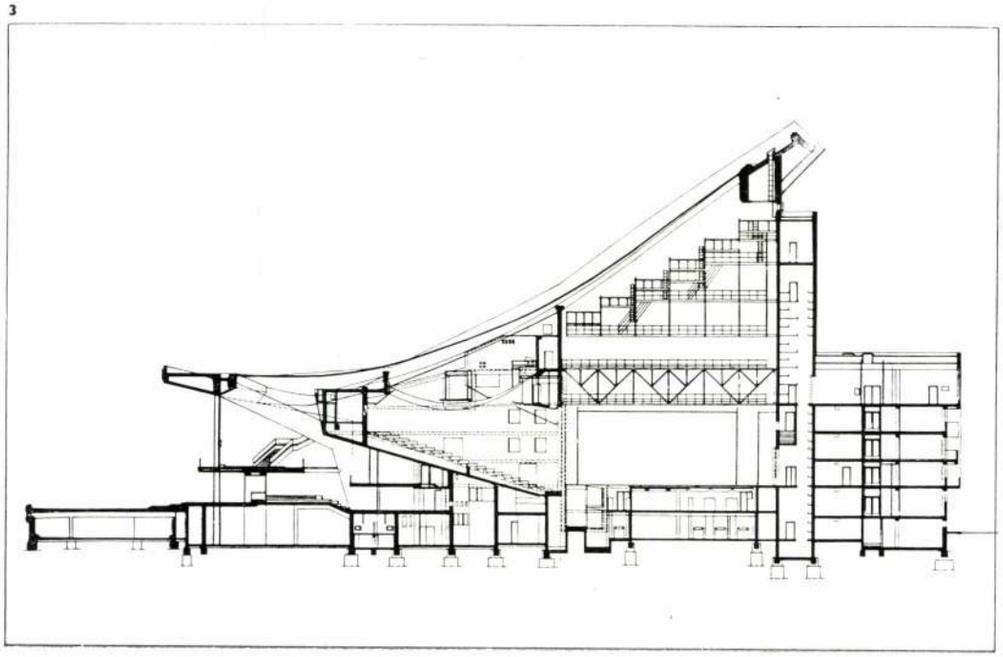

1. +6,00 m-es szint alaprajza
1. Főszínpad; 2. Nézőtér; 3. Világítási tér; 4. Közlekedő; 5. Dohányzó; 6. Női mosdó előtere; 7. Női W. C.; 8. Férfi mosdó előtere; 9. Férfi W. C.; 10. Díszlettároló légtere; 11. Oldalszínpad légtere; 12. Díszlettároló légtere; 13. Zsilip légtere; 14. Könyvtár; 15. Előtér; 16. Takarítószer kamra; 17. Férfi W. C.; 18. Női W. C.; 19. Közlekedő; 20. Vetítő helyiség; 21. Göngyölt díszlettároló; 22. Kosztümtároló; 23. Közlekedő; 24. Olvasó; 25—33. Iroda; 34. Váró; 35. Orvosi rendelő; 36. Előtér; 37. Vetkőzőfülke; 38. Folyosó; 39. Raktár; 40. Női W. C.; 41. Férfi W. C.; 42. Raktár; 43. Iroda; 44. Zsilip légtere; 45. Díszlettároló légtere; 46. Oldalszínpad légtere; 47. Díszlettároló légtere; 48. Dohányzó; 49. Női mosdó előtere; 50. Női W. C.; 51. Férfi mosdó előtere; 52. Férfi W. C.; 53. Világítási tér; 54. Közlekedő; 55. Fejgépkamra; 56—57. Elektroakusztika; 58. Tv, rádió; 59. Fényszabályozó; 60. Rendező; 61. Fejgépkamra

2. +9,00 m-es szint alaprajza
1. Főszínpad légtere; 2. Világítási híd; 3. Közlekedő; 4. Zsilip; 5. Szellőző gépház; 6. Hangzsilip; 7. Próbaszínpad; 8. Közlekedő; 9. Stúdiószoba; 10. Lépcsőház; 11. Közlekedő; 12. Előtér; 13. Férfi W. C.; 14. Női W. C.; 15. Szobrász műterem; 16. Műtermi szoba; 17. Festékraktár; 18. Festékkonyha; 19. Göngyölt díszlettároló; 20. Festőműterem; 21. Női jelmezszabóság; 22. Raktár; 23. Próbafülke; 24. Férfi jelmezszabóság; 25. Próbafülke; 26. Raktár; 27. Parókatároló; 28. Zsilip; 29. Közlekedő; 30. Női W. C.; 31. Férfi W. C.; 32. Parókaműhely; 33. Parókamosó; 34. Közlekedő; 35. Lépcsőház; 36. Férfi öltöző előtér, zuhany; 37. Női öltöző előtér, zuhany; 38. Férfi táncosok öltözője; 39. Női táncosok öltözője; 40. Énekkari próbaterem; 41. Balett-terem; 42. Hangzsilip; 43. Szellőző gépház; 44. Zsilip; 45. Közlekedő

3. Metszet

4. A színház összképe a Czuczor Gergely utca felől

1. Plan du niveau +6,00 m
2. Plan du niveau +9,00 m
3. Coupe
4. Vue général du thêatre du côté de la rue Czuczor Gergely

Hazánkban az 1910-es évek táján épült utoljára néhány új színház. Azt követően a II. világháború után több színház nagy rekonstrukciójára került sor és jelentős a felszabadulás óta megépült kultúrházak száma is.

Új színház azonban több mint fél évszázad óta nem épült az országban.

A korszerű igények a hazai gyakorlat alapján nem voltak egyértelműen meghatározhatók. Hazai előkép, tervezési gyakorlat új színház építésében tehát nem volt. A részletes program is a tervezés első fázisában alakult ki.

Győr közművelődésének történetében már a XVIII. század óta fontos szerepet játszik a színészet. Egykori feljegyzések szerint német színészek 1742 óta jártak Győrbe. 1768-ban épült a város első favázas szerkezetű színháza, amelyet 15 év után követett egy másik, ugyancsak fából. 1799-ben már állt a város első kőszínháza a Rába szigeten. Az igen szerény berendezésekkel felszerelt épület azonban a kezdeti időkben sem tudta kielégíteni a vele szemben támasztott igényeket. Új színház építésének gondolata ezért már a múlt század közepén felvetődött. Az 1900-as évek első felében a város vezetői több ízben is hirdettek pályázatot az új színház terveinek beszerzésére, az építés azonban — legtöbb esetben gazdasági okok miatt — mindig elmaradt. A Rába-szigeti színházat 1934-ben lebontották s 1935-ben nyitották meg azt a kultúrházat, amely a színházak államosítása óta mint a győri Kisfaludy Színház szolgálta igen szerény körülmények között a város közművelődését.

Ilyen előzmények után vállalkoztak a város s elsősorban a megye vezetői arra, hogy Győr régóta vajúdó kulturális problémáját végre megoldják. A döntést sürgette a város dinamikus fejlődése, amire jellemző, hogy a II. világháború előtti 60—70 000 lakosú város lélekszáma már a 60-as években 100 000 fölé emelkedett, a 70-es évek végére pedig előreláthatóan el fogja érni a 130 000 főt.

Ismert volt már a megye vezetői előtt a döntéskor az is, hogy a színház megnyitásáig Győr felsőoktatási intézménnyel fog gazdagod-

4

ni, amelynek hallgatósága további kulturális igényeket támaszt a várossal szemben. (Időközben 1974-ben valóban megindult az oktatás a Győri Közlekedési és Távközlési Főiskolán.)

Minthogy az új színház belátható időn belül egyetlen színháza lesz a városnak, valamennyi színpadi műfaj bemutatására alkalmas terv szerepelt a megbízásban 600 fős nézőtér figyelembevételével. A teljes megvalósítás eredeti elképzelések szerint is két ütemben történik. Az I. ütemben megépült a színház főépülete, amely átmenetileg a város különböző helyein szétszórtan elhelyezett segédüzemekkel és a színház épületén belüli karbantartó műhelyekkel üzemel. A komplett üzemi épület — mint II. ütem — későbbi időpontban épül.

A színház helyét a városrendezési terv alapján már korábban kijelölték a városcentrum közvetlen szomszédságában. A négy utcával határolt telektömb minden régi épülete szanálásra került. A színház gyalogosan és járművel egyaránt jól megközelíthető s jól illeszkedik a városszerkezetbe is.

A műszaki tervezési munkát a Győri Tervező Vállalat végezte néhány altervező bevonásával. A tervezésnél általános szempont volt az épület funkcionális igényeinek maradéktalan kielégítése. Ennek jegyében alakult ki az épület karakterét is meghatározó főtömeg, amely a közönség tartózkodótereit és a főszínpad terét foglalja magába. Ez az épülettömb, amelyet a színháztechnikai igények formáltak, adott esetben a leggazdaságosabb kábeltetős lefedéssel volt megoldható. A kábeltető még egyszer megjelenik a nézőtér belső lefedéseként. Az előcsarnok félszinteltolásos térkapcsolásokkal készült, s teljes áttekintést biztosít a különböző szintek között, ahol a ruhatár, a büfé, a dohányzó és a nézőtérre vezető lépcsők helyezkednek el.

A tervezés során a megbízástól kissé eltérően, de a beruházó tudtával, 695 személy befogadására alkalmas egyetlen székmezőből álló nézőteret terveztünk, lépcsőzetes kialakí-

1

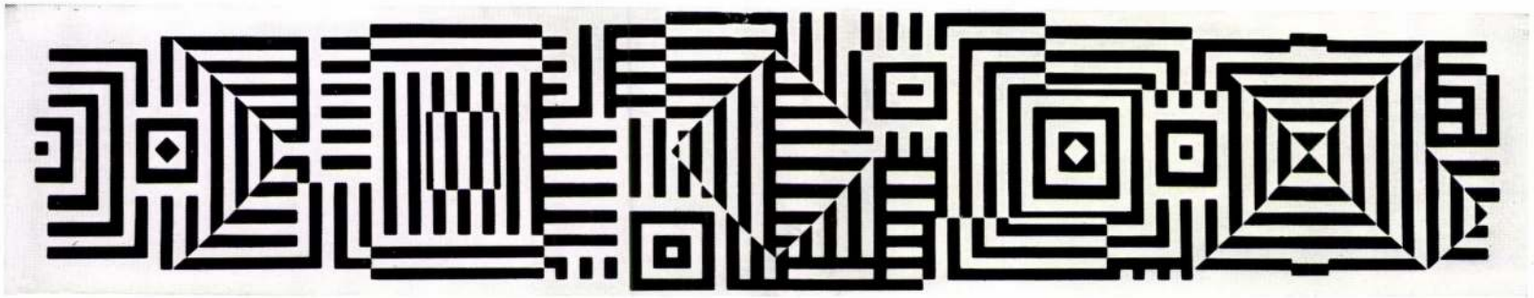

2

tással, mindkét oldalon 3—3 közlekedési lehetőséggel. A nézőtér padlójának emelkedését 10—12 cm sorok feletti átlátással szerkesztettük. A jó látási lehetőségek így biztosítottak a nézőtér bármely pontjáról. A nézőtér utolsó sorában ülők is csak 22 méternyire vannak a színpadtól.

A színháznak hármas színpadrendszere van. A főszínpad mérete 22,6×24,15 m. A két oldalszínpad díszletépítés és színpadkocsikra felépített kész díszletek tárolására szolgál. A főszínpad első zónájában a süllyeszthető berendezések segítségével 35, 65, ill. 90 m² nagyságú zenekari árok alakítható ki. A színpad forgó kazettája — amikor nincs szükség zenekari árokra — előretolható egészen a színpad éléig. Az így kialakított előszínpad — minthogy az még a zsinórpadlásról díszletezhető — teljes értékű része a játéktérnek.

A főszínpad berendezéseit általában a flexibilitás jellemzi. A világítási tornyok nem fixen beépítve készültek — amint az a régi színházakban általános gyakorlat volt —, hanem mozgathatóak. A maximálisan 16 m széles színpadnyílás 10 m-re is leszűkíthető. A színpadnyílás magassága is változtatható a színpad teljes mélységében mozgó világítási híd segítségével, 8 és 6,5 m között. A nézőtér első sorai fölött egy mozgatható, akusztikai igényeket szolgáló lap is szerepet játszik a színpadnyílás kialakításában.

A nézőtér első széksora 75 cm-rel van a színpadszint alatt — eltérően a régi színházakban szokásos 1—1,2 m-től —, s így a színpadra való jó rálátás az első sorokból is biztosított.

A színpadi felső gépezet is a rugalmas színpadtér igényei szerint alakult ki. Az ötszintes munka- és kezelőkarzatot a színpadtér hátsó fala mentén két felhúzható horizontfüggöny takarja.

22 db gépi és 44 db kézi mozgatású díszlethúzó a főszínpadot teljes mélységében kiszolgálja. A világítási tornyok és a portál világítási híd fényhatásfunkcióit 4 db vertikálisan mozgatható világítási híd egészíti ki.

Az oldalszínpadok fölött próbaszínpad, ill. balett-terem foglal helyet.

A színház Gorkij utcai hatszintes épületszárnyában alul technikai helyiségek, két szinten — köztük a színpadszinten is — színészöltözők, további két szinten irodák, a legfelső szinten festő- és szobrászműterem, a jelmezszabóságok és a parókaműhely foglal helyet. A színház légtechnikai gépháza a közönségtartózkodó terek alatt helyezkedik el.

Az épület egy része az alatta húzódó várfal alapjaira, más része a várárok területére került. A színház fő tartószerkezetei általában monolit vasbetonból, az előcsarnok térlezárásai fémszerkezetű üvegfalakból készültek.

Az építészeti és belső építészeti megoldások a tervezés során kezdettől fogva szoros együttműködésben készültek. Ugyanez elmondható a szerkezettervezés és az építészeti megoldásokról is, hiszen az építészeti keretet a szerkezetek kialakítása nagymértékben befolyásolta.

Az épület vasbeton szerkezetének külső felületén Nikisiannis görög márványburkolat készült hőszigetelt kivitelben. Az előcsarnok

3

1. A faldíszítmény Victor Vasarely alkotása
2. A főbejárati és a Bajcsy-Zsilinszky úti oldal
3. Schweidel utcai oldal

1. Ornamental mural, oeuvre de Victor Vasarely
2. Côté de l'entrée principale et de la rue Bajcsy-Zsilinszky
3. Côté de la rue Schweidel

1

padló- és lépcsőburkolata, valamint a födémszegélyek carrarai márványból készültek. A lépcső- és mellvédkorlátok acélszerkezetei vörösréz burkolatúak, edzett anyagában színezett üveglapokkal. A nagyméretű üvegfalak bronzra eloxált alumínium szerkezetűek, Hungaropan rendszerű üvegezéssel, amelynek külső üvegrétege bronz színű cseh Spectrafloat, a belső rétege Orosházán gyártott üveg. A bejárati ajtók keret nélküli, edzett anyagában színezett üvegből készültek. A falak felületképzése az előcsarnokban — alkalmazkodva a márvány szürkésfehér színéhez — tört fehér színű Dekolit. A büfé fölötti nagy kiterjedésű ferde felület előregyártott perforált gipszlapokból készült salakgyapot hangnyelő anyag beépítésével, tiszta fehér színben. A kábeltető látható felülete sötétlila Stollogen kvarcplasztik festékkel kezelt.

A csillárok egy térben úszó tömeget alkotnak, térbeli játékukkal feloldják és egyben megtöltik az előcsarnok nagy magasságát. A csillárok tartószerkezete formailag alárendelt, bronzra eloxált alumínium. A burák repesztett felületén a lila szín jelenik meg halvány változatban. Az előcsarnokok többi részén sávvilágítás jelleggel a falfelületeket, ill. mennyezeteket világítottuk meg, s ezek biztosítják az egyenletes szórt fényt. A nézőtér hangulatát a meleg és sötét színek, tónusok alkotják. Az oldalfalak feloldott formai-plasztikai megoldásai akusztikai követelményeket elégítenek ki. Arányaival, formai megoldásaival nem kíván figyelemfelkeltő lenni, nem akarja a nézők figyelmét elvonni a színpadról. A burkolat Etimo színfurnírozással, enyhe felületi dörzsöléssel készült. A fő vasfüggöny, amelynek nézőtér felé eső oldala zárt állapotban térhatároló szerepet kap, kalapált felületű vörösréz burkolatot kapott. A padlószőnyeg sötét, hideg lila színű velúrszőnyeg. A székek látható fafelülete hasonlóan az oldalfal burkolatához Etimo színfurnírozású, kárpitozása színházi mokett anyaggal készült tört narancs színben. A nézőtér világítását vegyes, szórt és mélysugárzók együttese biztosítja. A kétoldali közlekedősávot a kábel-

3

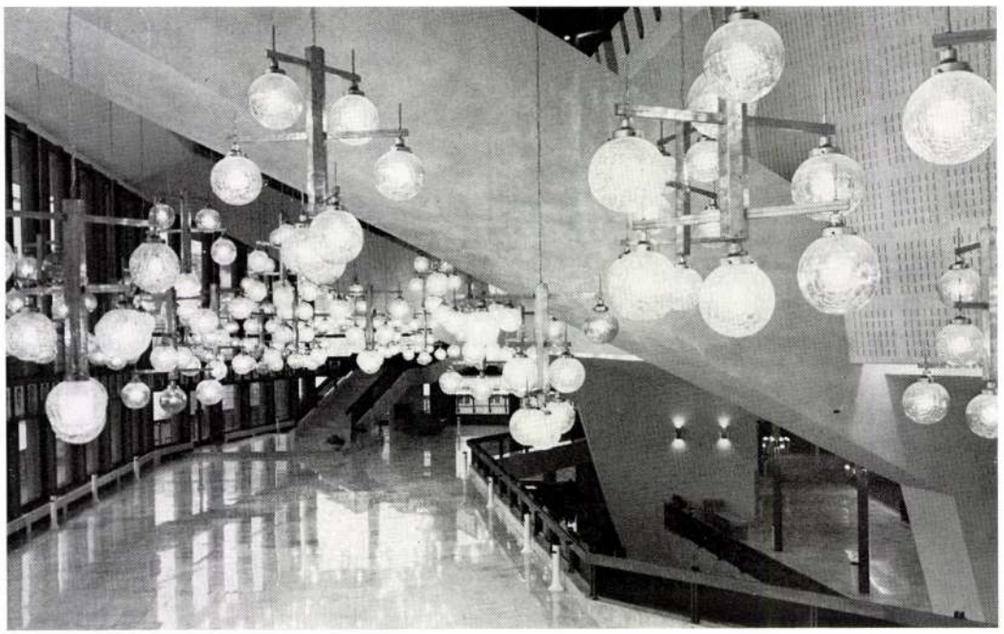

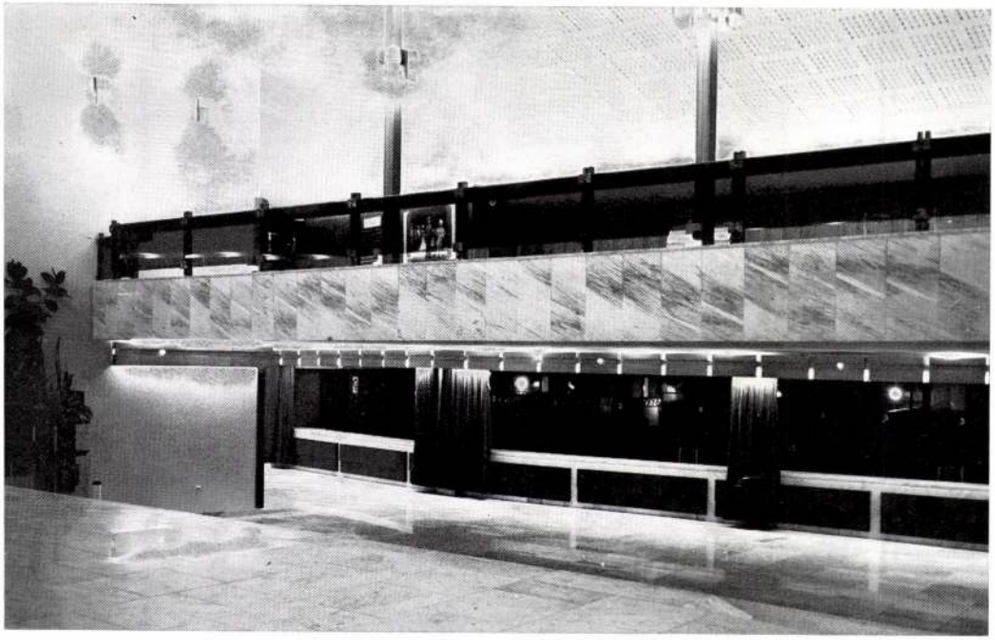

5

1. Büfé
2. A közönség bejárati szintje
3. Foyer
4. Ruhatár
5. A faldíszítmény Victor Vasarely alkotása
6. A félszinteltolásos rendszerben épült előcsarnok

1. Buffet
2. Niveau d'entrée du public
3. Foyer
4. Vestiaire
5. Ornament mural, oeuvre de Victor Vasarely
6. Le vestibule à décalage d'un demi niveau

4

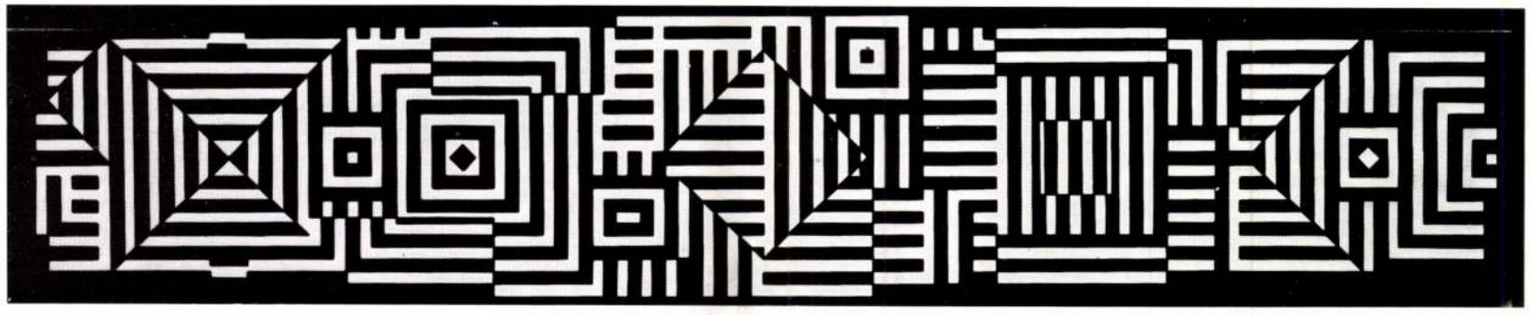

6

tető és az oldalfal csatlakozásánál rejtett módon elhelyezett lámpasor világítja meg. A nézőtér világítását túlnyomó többségében a rejtett elhelyezésű reflektorok kábeltetőre vetített fénye és az akusztikai lapban elhelyezett mélysugárzók biztosítják.

Akusztikailag és építészetileg is igényes kialakítással készült még a balett-terem és a próbaszínpad a hozzá csatlakozó stúdiószobával.

Az épület északi és déli oldalát 550—550 m² felületen Victor Vasarely kerámia burkolattal készült alkotása díszíti.

A hagyományos épületgépészeti berendezéseken túl 16 független légtechnikai rendszer szolgálja az épület komfortját. A nézőtér klimatizált, az előcsarnok, a próbaszínpad, a balett-terem és a színésztársalgó légfűtő-léghűtő rendszerrel üzemel.

Az egyéb közösségi vagy technológiai célú helyiségek gépi szellőzéssel készültek.

A színház főbejárata előtti teraszosan kialakított tér alatt 50 személygépkocsi részére fedett parkolóhely épült. A színház hosszoldala mentén további 70 parkolóhely áll a színházlátogatók rendelkezésére.

Az új színház megnyitására 1978. november elején került sor.

H. J.

1

2

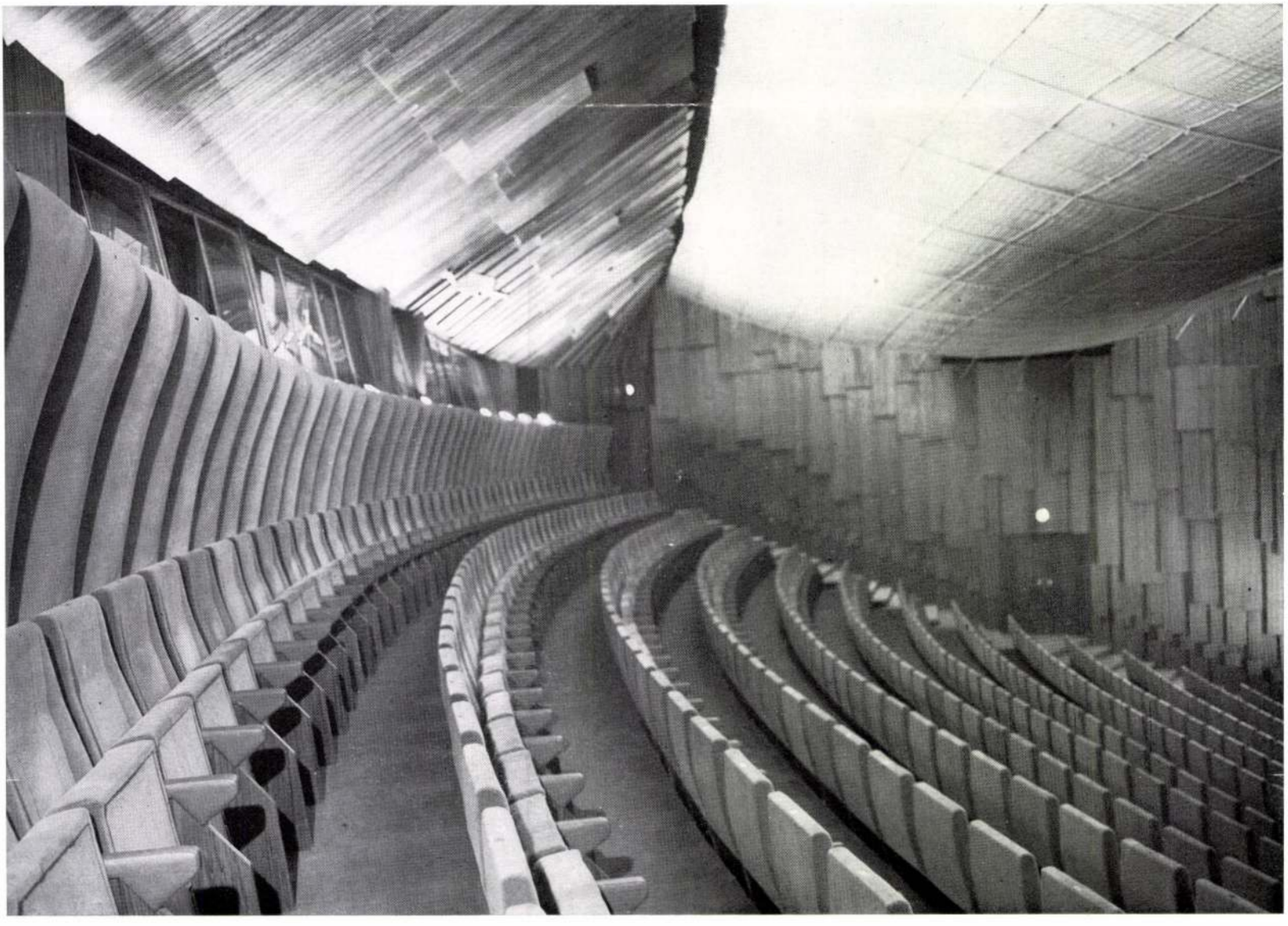

Vincze Klára Jeste"
Kisalföld 1958 ápr. 20. Goldal.-

Vincze Kálmán, [építész]

Az új győri színház egyik tervezője.

Makett: Repr.

Cs. I.: Végre színház! 8.

Népszabadság, Bp 1973. nov. 13.

Vincze János MDK

Szerepelt a tárlaton.

"Narancscsendélet"

Tóth Béla: A II. tavaszi tárlatról. A Hajdu-Bihar Megyei Képzőművészeti Csoport kiállitásáról.
Alföld. 1963. jun. 76-78.lap.

Vincze János

festő Kecskemét

Szabad Művészet

1952. 4. sz. 181. l.

Róvó Aladár

A betű. Hogyan készül a könyv?
A könyvnyomdai munkár ismertetése. Bpest é.n. Fővárosi Könyvkiadó. II. ik kadás.
Nagy 8-r, 108 + 4 l. Eredeti papírkötés.

I. t. p. h.

2.–P

vincze jános volt egyszer egy don-kanyar

1999. április 12. 14.00

Szentgyörgyi Albert Egészségügyi Szakközépiskola
6000 Kecskemét, Nyíri u. 73.
a kiállítást megnyitja Boros Pál építész
Nyitva: hétköznap 9-18 óráig
A kiállítás bezár 1999. április 23.

Kecskemét hálás lehet Vincze Jánosnak. Politikai rendszerek jönnek-mennek, polgármesterek feltűnnek, majd jó esetben nyom nélkül elenyésznek, de ezek, és az ezekhez hasonló fotográfiák a város, az Urbis dicsőségét hirdetik.

Kincses Károly

Kiss Antal: Kőszegi polgárok kirándulása, 1890 körül (Magyar Nemzeti Múzeum Fotótára)

a bor története - az emberiség története

1999. április 13. 17.00

Művészetek Háza 7100 Szekszárd, Mártírok tere 28.
a kiállítást megnyitja Baky Péter festőművész,
Zilai Zoltán, a Magyar Szőlő- és Borkultúra Alapítvány ügyvezetője
Nyitva: minden nap 10-18 óráig
A kiállítás bezár 1999. május 16.

Egy téma, gazdag feldolgozásban. Szalay Zoltán, a Magyar Fotográfiai Múzeum és más gyűjtemények, valamint kortárs fotográfusok anyagából válogatva állította össze a kiállítás képanyagát. A kiállításon többek között Balogh Rudolf, Eifert János, Görbe Ferenc, Hemző Károly, Inkey Tibor, Járai Rudolf, Katona István, Reismann János, Reismann Mariann, Tillai Ernő, Török László és Vadas Ernő képei láthatók.

Tatabányai Múzeum

érték a fotóban - otthon

1999. március 26. 17.00

Tatabányai Múzeum

2800 Tatabánya, Szent Borbála tér

a kiállítást megnyitja

Stemlerné Dr. Balog Ilona

Nyitva: hétfő-kedd kivételével 10-18 óráig
A kiállítás bezár 1999. július 25.

A Tatabányai Múzeum a Magyar Nemzeti Múzeum Történeti Fényképtárával és a Magyar Fotográfiai Múzeummal közösen öt évvel ezelőtt új kezdeményezésként egy igen jó ötletnek bizonyult sikeres kiállítást rendezett a tatai Vármúzeumban „Érték a fotóban" címmel. A kiállítás akkori szervezői most hagyományteremtő jelleggel folytatják e kezdeményezést.

Vincze János

1848 február 5-én Kepthelyen egy kis-méretű klasszicizáló templom tervét dolgozta ki.

Deresényi Dezső, Gólya József, Entz Géza: Magyar műemlékvédelem II (1959-60) Budapest, 1964.

1481

Vincze József M.D.K.

a

vasutas, pálymunkás

A Baglyasaljai Képzőművészeti Szabadiskola hallgatója 1949-ben

Képzőművészeti élet a felszabadulás után 15.l.

A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOK.KÖZPONT FORRÁSTANULMÁNYAI

Bp. 1966.

Vincze József

M.D.K.

vasuts,pályamunkás

A Baglyasaljai Képzőművészeti Szabadiskola hallgatója 1949-ben , a szobrászaton

Képzőmü vészeti élet a felszabadulás után 63.1.
A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOK. KÖZPONT FORRÁSKIADVÁNYAI II.
Bp. 1965

Vincze József

1913/14, -1918/19 —
1919/20

Ferképzőintézeti
146-l.

sték –

ztartási cikkek

pere áruk

Izsák

festék –

háztartási cik

Vincze József

Győr Buda-u. 34-7

lásd

Győrdunaútuli tárl

1944.

GYERGYÓSZENTMIKLÓS

M. KIR. KIZÁRÓLAGOS
DOHÁNYKISÁRUDA
GYILKOSTÓ.

Vincze József

Beállott 1867. apr. 23

Kolozsvári antiatorok

5. f.

2.

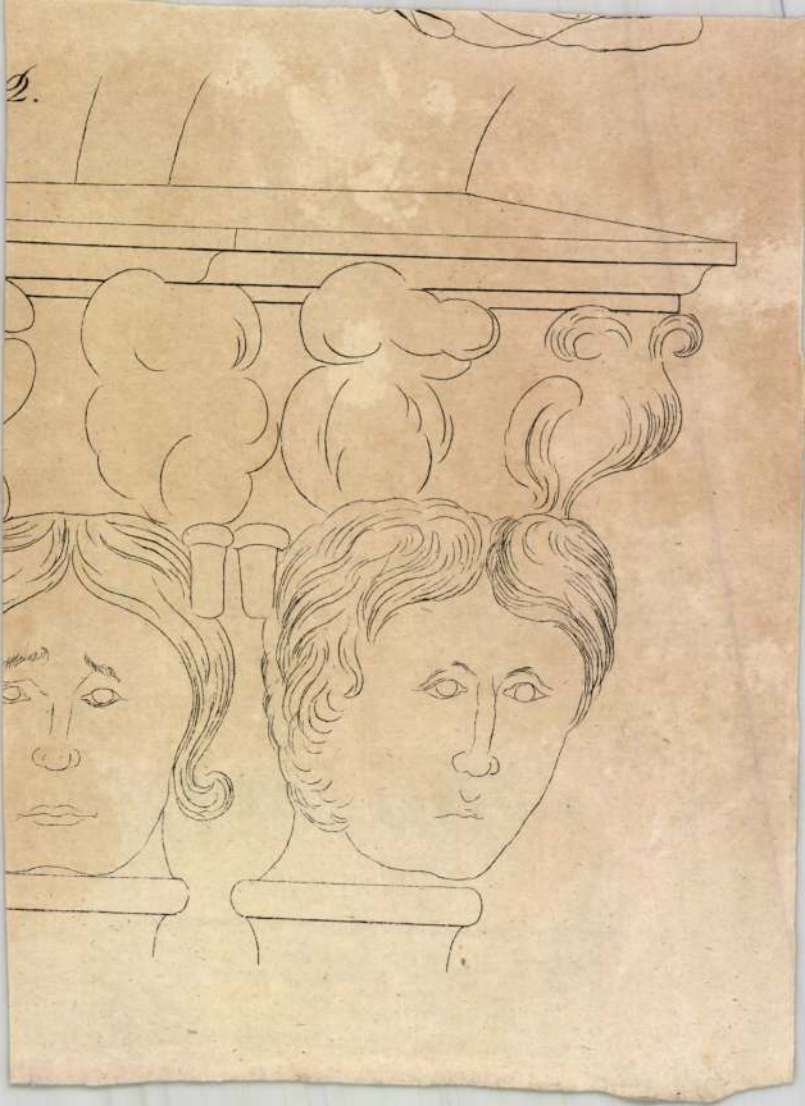

Vincze Kálmán, építész tervező a Győri Tervező Vall. igazgatója

1021

1979.VI.27.Televzió 22.25/Mlné/

Unokáink is látni fogják.

-A mai értelemben vett szinháznál,lényegében kiindulhatunk abból az alapállásból,hogy volt maga a szinház, tér,a nézőtérnek a karéja.Amikor a szinház lényegében ilyen mértékben szétválasztodott,hogy ebből a szinpadtérből a közönség csak ezt a kis darabot,ma néven prosszérium nyilást láthatta,ez tette lehetővé,hogy elinduljon a szinháznak a technikai fejlődése és a rendezőknek,szinészeknek mindig volt egy olyan vágya és kivánsága,hogy a játék az folyamatosan peregjen,és ezt csak ugy lehetett megoldani,hogyha olyan kiegészitő terek járultak a szinházhoz,az oldalszinpadok,amelyek biztositották azt,hogy addig amig a főszinpadon a játék folyt,az oldal szinpadokon,illetve a hátsószinpadokon a következő jeleneteknek a diszletezése folyt,igy gyakorlatilag nagyon gyorsan lehetett szint váltani.Ez az igény tovább nőtt azzal,hogy nagyon sok diszletelemet csak ugy lehetett igazán gyorsan cserélni,hogyha felemelték,tehát kialakult a zsinórpadlás,tömege,amelybe ezeket a függönyöket,sikbeli diszleteket föllehetett emelni,világitás stb.Azt hiszem itt van a legnagyobb probléma mindig az épitész és a rendező között,hogy milyen felszereltségü a szinháznak ez a hátsó része.Ezt a végtelenségig lehet fokozni, a mai technikai eszközök mellett.A süllyesztő rendszereken a forgószinpad rendszereken,keresztül.A forgószinpad egyébként egy nagyon érdekes technikai eszköz.Szintén lényegében a gyors szinváltást eredményezi tortaszelet alakban belehet diszletezni,közben a hátsó részeken a további diszletépités folyhat.Szinte moziszerü gyors váltásokat tesz lehetővé.

-A müsor elején Tokár György vázlatos szinpadtechnikai bemutatását az uj győri Kisfaludy Szinház berendezéseivel illusztráltuk.Azzal a szinházzal,amelyet az elmult hónapokban sokat és sokszor hallottuk Magyarország,de talán Közép-Európa legmodernebb szinházépülete.Hét évtizede nem épitettünk uj szinházat Magyarországon. Érthető ezért a nagy érdeklődés,amely az uj győri szinház átadását megelőzte.Aki az elmult években Győrbe látogatott,vagy csak átutazott a városon akaratlanul is szemébe ötlöt az épület,tekintélyes mérete,szokatlan formája.Hét évig tartott az épitkezés.És végül a mult év novemberében átadták a 700 nézőt befogadó uj győri Kisfaludy Szinházat,amely 330 millió forintba került. Vegyük most közelebbről szemügyre az épületet.

-A győri szinház vezető tervezője Vincze Kálmán a Győri Tervező Vállalat igazgatója.Az épület helye,amikor

a tervezői feladatot megkapta,akkor már el volt döntve?

-A városrendezési tervben jóváhagyott,eldöntött kijelölt területként állt rendelkezésünkre.

-Milyen építészeti elképzelések vezették ennek az épületnek kialakításához,hogyha ezt lerajzolná nekünk?

-A hagyományos színház tömeget egy előcsarnok,terek tartalmazó tömegből,egy annál magasabb,az igények miatt magasabb nézőtér kubuszából,és egy a színpadlást magában foglaló még magasabb kubuszból alakult ki.Ugyanakkor a színház hosszmetszetének funkcionális jellemzésében, figyelembe vesszük azt,hogy a színpadra nemcsak rálátás, hanem a színpad magasság mértékének fellátás szögében való kihasználása is egy effektus,akkor a díszletezésnek, amely ezt a magassági hatást ki akarja aknázni,eddig a szegélyig kell felérnie,a színpadon hátrább mindig a magasabb díszletnek,mindig magasabb magassággal kell azonban felhúzni, ahhoz,hogy egy jelenetváltáskor,a díszletet eltüntethessük. Ebből indításban,az előző hagyományos lefelé lépcsőző, kubuszok, a nézőtér és előcsarnok,igényét is figyelembe véve,ma már rendelkezésünkre áll,egy korszerű és gazdaságos szerkezet, a kábeltető,egy kötélgörbével összeköthető ez a tömegigény,és ebből kialakul az épület hosszmetszeti szerkezet formája.Alaprajzilag is igazolható-e?A színpad és a nézőtér szimetrikus és tolcsérszerű,valamint az előcsarnoknak a nézőtérhez ugyancsak szimmetrikus funkcionális kapcsolati igénye.Ez együttesen kialakít egy olyan kábeltető alaprajzi formát,amelynek az alkalmazása,keresztmetszeti alkalmazással összhangban lehetővé tette ennek a tömegformának, gazdaságos létrehozását.

-Az épület tömegén,formáján kívül,nyilván a színház egyik legfontosabb része a színpadtechnikai rész.Az épület társtervezője Harmati János építész.Erről meséljen nekünk, hogy tulajdonképpen a vasfüggönyön túl, a színpad terek és kiszolgáló részek ezek milyen módon készültek el?

-Magára a főszínpadra jellemző a nagynérvü plexibilitás. Ez azt jelenti;hogy maga a főszínpad nyilás méretei változtathatók,A gyári színház esetében hármas színpadrendszert terveztünk, a főszínpadon kívül,két oldalszínpad készült.Ezek díszletek építésére,és kész díszletek tárolására szolgálnak.Háromféle méretü zenekari árok alakítható ki a színházban.35,65,illetve 90 négyzetméter nagyságu az igényeknek megfelelően.Egy forgókazettás is épült, ami szintén mozgatható.Ez olyan esetre amikor a zenekari árokra nincs szükség,akkor a színpad széléig előretolható Az oldalszínpadok fölött helyezkedik el, a próbaszínpad,

illetve a belettteren.A bátsó hatszintes épület szárnak a legfölső szintjén pedig festő műterem,jelmezszabóságok,és egy parókc üzem.Műhelyeket is találhatunk az épületben,de ezek csak kismértüek,kis fölszereltségüek, tulajdonképpen inspekciós jellegüek.A tulajdonképpeni üzemház,a műhelyépület,nagyméretü raktárakkal,a második ütemben épül majd meg.Ez kezdettől fogva igy volt a tervezés során is,két ütemü épitkezésről beszéltünk mindig, a beruházóval együtt.Ami tulajdonképpen az egész komplexum teljes eredményé válását eredményezi.Jelen esetben az első ütem befejezett állapotáról beszélhetünk.Ez a bizonyos külön épület még tervezés stádiumában sincs.

-Az épület homlokzatán Vasarely két kerámia képe látható. Az eredeti elképzelések szerint,az eredeti homlokzattervek szerint ez a Vasarely kerámia ez idekerült volna az épületre?

-Az elképzelések szerint,akkor még kőburkolat nem szerepelt a terveinkben.Egy előregyártott vasbeton plasztikai játék került volna felakasztásra.Az épület kőburkolattal való kiegészitésekor az épittető képzőművészeti alkotás alkalmazási igényét vetette fel.Igy került végül is ez a Vasarely mester felkérésére,,aki az alkalmazott két képzőművészeti alkotást,terveit adomány formájában készitette, a tanács felkérésére,és az ipari gyártás és a szakipari vállalat burkoló munkájaként végül is nem képzőművészeti, hanem ipari tevékenységként kerülhetett költségoldalról is, meg másik oldalról is az elhelyezésre.

-Megismerkedtünk az épitészek elképzeléseivel.Miért választották éppen ezt a szinházépitészetben szokatlan kábeltető lefedést?Hogyan került az épület két homlokzatára, betonplasztika helyett Vasarely mester két kompoziciója? Megtudtuk ezt is,hogy a beépitett szinpadtechnikai berendezésekkel a szinpadtér, a szinpadforma sokféleképpen változtatható.Az első szinházi évad végetért,a Győri Kisfaludy Szinház uj otthonában.Igy részben a használók,de a szinházépitésben jártas szakemberek véleményét is érdemes meghallgatni.

-Minden nagy középületünket vita,kritika éri,a győri színház kapcsán is nagyon sok kritikai megjegyzés merült fel mind a tömegét,mind a formáját illetően.Hogyha most ujra kezdhetné és elölről kezdené a tervezést, akkor vajon milyen lenne a végeredmény?

-Először is természetesnek tartom a kritikai észrevételeket,amelyek mellett természetesen jól esik,hogy nemcsak kritikai,hanem pozitiv véleményeket is hallunk,de természetesnek tartom hangsulyozottabban azért,mert szokatlan tér és tömegformálás eszközéhez nyultunk,szokatlan szerkezetet alkalmaztunk,Magyarországon elsőként épült ilyen rendeltetésü épület,de a szinházépités történetében is elsőként került,hogy ezzel a szerkezettel,szerkezet formával megjelenő épület alkalmazása. Ezeknek a szokatlansága még inkább felveti a kritika lehetőségét.Ezt változatlanul igy csinálnám,ha ujra kezdeném,és ezzel a gondolatmenettel,ilyen jellegü épületet hoznék ujra létre,feltétlenül jónak tartom a koncepció egészét a részletek ismertetése nélkül, feltétlenül jónak tartom ezen belül az előcsarnok

rendszernek a kialakitását,amelyet éppen a kábeltető alkalmazása egy olyan összefüggő tér létrehozását és a szinteltolásos térkapcsolatokkal,annak olyan áttekinthetőségét lehetett megvalósitani,amelyeket feltétlenül ugyanigy hoznánk létre,ujabb megbizás esetén is,és lényegében a nézőtéri szinpad kapcsolatán is lényeges változtatást nem eszközölnénk.

-A győri szinház immár több mint fél esztendeje működik. Az itt szerzett tapasztalatokat,jókat és rosszakat a holnap,holnapután épitendő uj magyar szinházainknál már figyelembe lehet venni.

-Mennyi idő körülbelül míg ez a szinház úgy fog működni, ahogy ezt szeretnék?Amíg mindent kijavitanak,amit lehet?

-Mi magunknak is bele kell tanulni ebbe az uj szinpad technikába,és erre ez az első,ugynevezett próba év,vagy próba üzemi év,nem volt elegendő.A mi magunkat nagyon tág térben ké zelen el,tehát nem kizárólag a müszaki dolgozókra,hanem, a tervezőkre, a rendezőkre ,és hogyha valaha sikerül majd a szinháznak egy saját irói gárdát toborozni,még az irókra is érteném.Tudniillik még elméletben sem pontosan tudjuk,hogy mit tud egyáltalán,vagy mit tudhat ez a technikai berendezés,gyakorlatban nem is tudtuk még ennek minden részletét kipróbálni,hangsulyozom bizonyos dolgok nem is működnek megfelelően.Nem mest az, hogy ez valóban ugy funkcionáljon,ahogy egy ilyen volumenü beruházástól ilyen nagy szellemi,gazdasági,anyagi befektetéstől az ember joggal elvárja,ahhoz bizony nagyon sok mindent nekünk kell majd megvalósitani és szerény véleményem szerint az egynéhány esztendőt,2-3 esetleg 4 évet is igénybe fog venni.Mindezzel együtt szeretném mégegyszer leszögezni azért,hogy ez a szinház az össze meglévő hibákkal együtt is pillanatnyilag Magyarország,de még talán ezt is merem mondani,hogy Közép-Európa legmodernebb szinháza.Ahhoz hogy ez világra is jöjjön nekünk is okosaknak kell lenni,nekünk is sokmindent kell tanulni,nekünk is sokféle tanulságot le kell vonni,és nagyon sok mindent meg kell a gyakorlatban valósitanunk.

-Nyilvánvaló feltünhet magának,vagy a nézőknek,hogy tulajdonképpen sulyos gondjainkról ilyen visszafogottan szólunk.Ennek több oka van.Egyrészt az,hogy ebben az országban ahol évtizedeken át,az ország nem tudott uj szinházat épiteni,akkor egy megye,amelyik tulajdonképpen önmaga erejét is meghaladó módon vállalta ezt a nagyszerü cselekedetet,ugy hogy pénzügyi nyelven szólva,központi forrásból,tehát az állam kasszából a beruházás költségeinek elenyészően csekély részét,közel 5 százalékát adták csak. Ez az egyik ami bennünket kötelez.A másik nagyon jól tudjuk hogy ebben az országban sok olyan város és szinház van, amelyik boldogan cserélne a gondjainkkal is,nemcsak a lehetőségeinkkel.

-Elnézést,hogy a rendezőtől kérdezem,a két Ön által rendezett

előadás után a jövő évadban,már ezeket a technikai [illegible]ket és hiányosságokat felmérve,mennyire kell vele kalkalálni ezeket a szinházi gyermekbetegségeket,már ami a szinháztechnikából adódik?

-Feltétlenül bele kell kalkulálni,ez természetes dolog, bizon abban,hogy a nyáron,sok dolog megoldódik,ezekből, szóval konclyen nekifognak nyáron,néhány berendezést átalakitanak,megjavitanak,de feltétlenül belekalkuláljuk, pontosan azért,mert előadásközben,utóleg,közben nemlehet hivatkozni arra,hogy most kérem szépen egyik berendezésünk éppen meghibásodott,és abból kifolyólag nemdjuk megakad az előadás,ugy hogy ugy kell kitalálnunk,hogy azt a berendezést,próbáljuk bele komponálni az előadásba,amiben már biztosak vagyunk.Nem hogy minket cserben.

-

Az új győri Kisfaludy Színház

Építészek: Vincze Kálmán, Harmati János (Győri Tervező Vállalat)

VINCZE KÁLMÁN

1

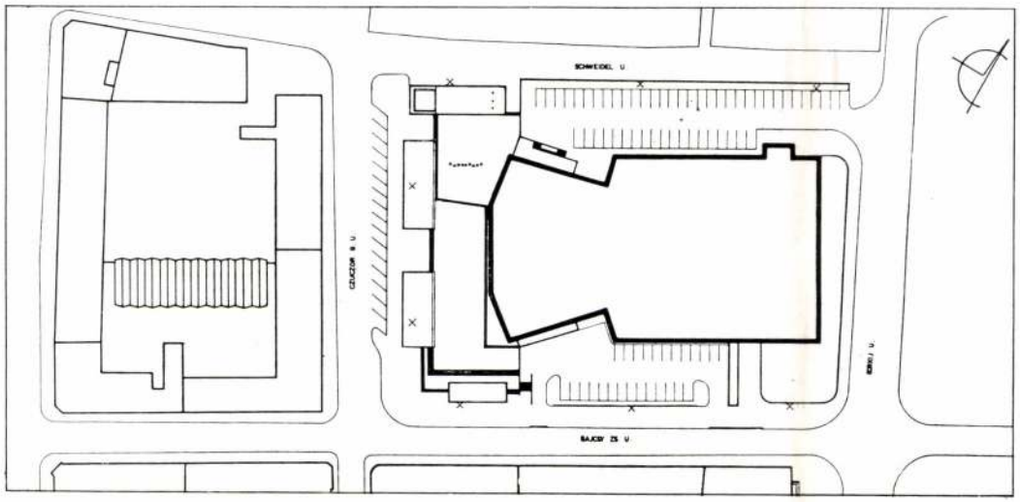

2

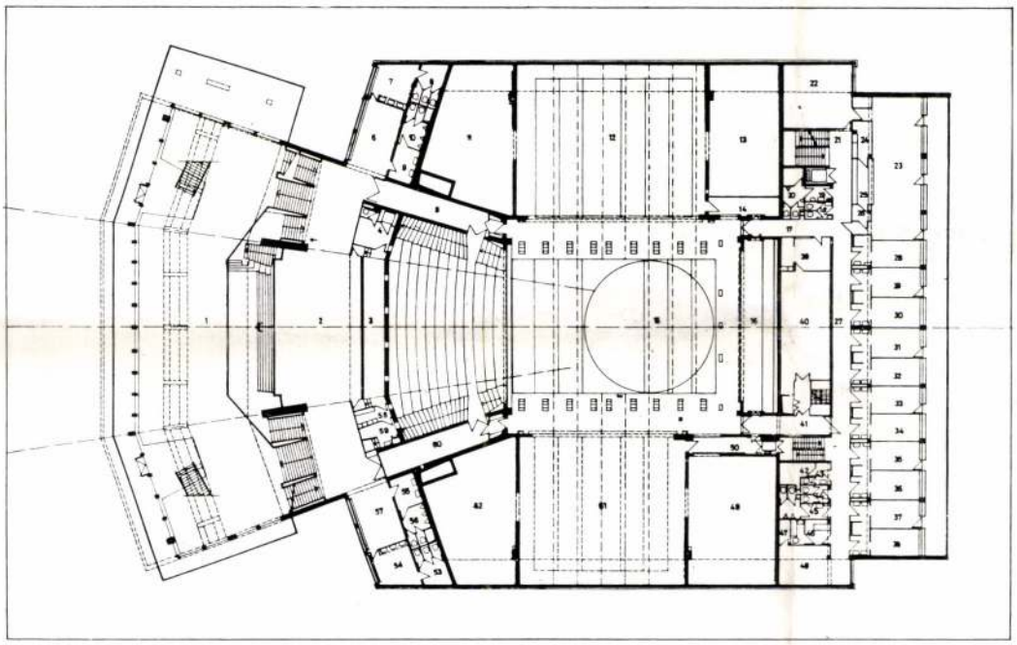

3

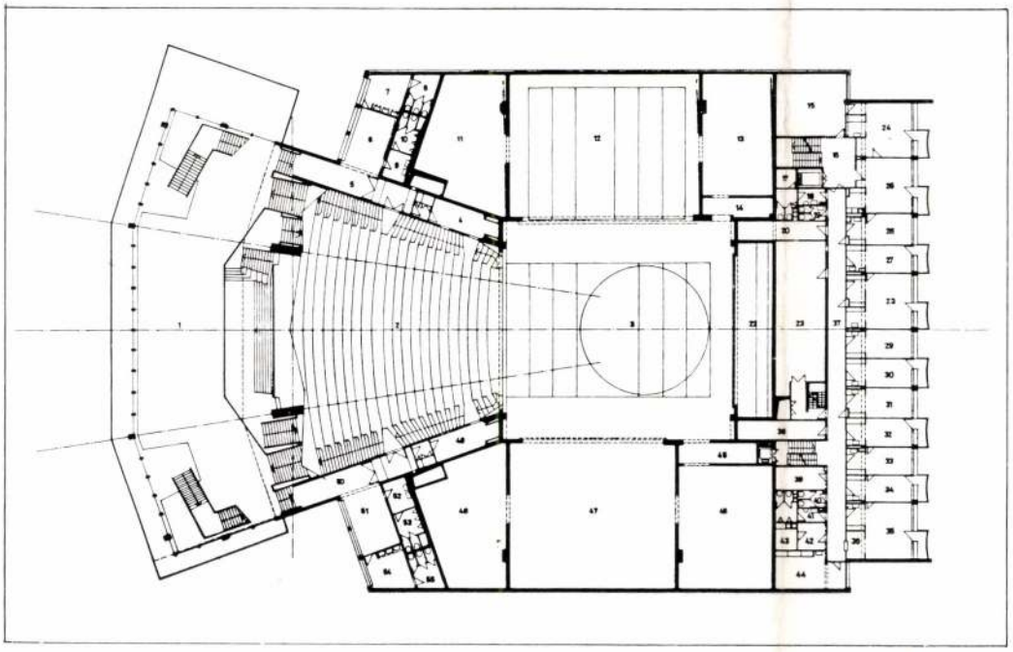

Belsőépítész:	Horváth István
Szerkezettervező:	Filippovits Ferenc
Munkatársak:	Pongrácz István Serfőző István
Gépésztervező:	Grábics Henrik
Villamos tervezők:	Fekete László Kaszás Tibor
Színpadtechnika:	Pallósi József Szokoly Gábor
Közmű-, út-, térburkolat-tervező:	Pintér József
Szcenikai tervező:	Ölveczky Miklós
Teremakusztika:	Szomolányi Ervin Kotschy András (ÁÉTV)
Felvonók:	Mezei Lajos Takács Zoltán (ÉVITERV)
Hidraulikus berendezések:	Pető Miklós (DANUVIA)
Színpadszinti színpadtechnika:	Wiener Brückenbau A. G.
Kábeltetők:	Filippovits Ferenc Jósef Postulka Stefan Hajdu (Bratislava)
Generálkivitelező:	Győr megyei Állami Építőipari Vállalat. A színház kivitelezésében még 35 hazai és 2 külföldi vállalat működött közre
Beruházó:	Győr-Sopron megyei Beruházási Vállalat
A színház beépített alapterülete:	4216 m²
Beépített légköbm.:	104 870 m³
Költségadatok:	
Építési munka:	198 000 000 Ft
Színpadtechnika:	70 000 000
Egyéb gépészet:	19 000 000
Kiegészítő berendezések:	9 000 000
Egyéb költség:	20 000 000
A színház összköltsége:	316 000 000 Ft
Fedett parkoló:	16 000 000
A színház egy főre eső költsége:	$\frac{316\,000\,000}{695} = 454\,676$ Ft/fő
Egy légköbméterre eső költség:	$\frac{316\,000\,000}{104\,670} = 3020$ Ft m³
Fényképek:	Meződy Ö. István

1. Helyszínrajz

2. ±0,00 m-es szint alaprajza

1. Dohányzó — társalgó; 2. Büfé előtér; 3. Büfé; 4. Büfé raktár; 5. Közlekedő; 6. Dohányzó; 7. Női mosdó előtere; 8. Női W. C.; 9. Férfi mosdó előtere; 10. Férfi W. C.; 11. Díszlettároló; 12. Oldalszínpad; 13. Díszlettároló; 15. Tűzzsilip; 15. Főszínpad; 16. Göngyölt díszlettároló; 17. Közlekedő; 18. Közlekedő; 19. Férfi mosdó előtere; 20. Férfi W. C.; 21. Előtér; 22—23. Színész társalgó; 24. Mosogató; 25. Büfé; 26. Raktár; 27. Folyosó; 28—38. Színész öltöző; 39. Kézi kellékraktár;; Központi kellékrtár; 41. Közlekedő; 42. Raktár; 43. Színész büfé, személyzet W. C.-je; 44. Női W. C.; 45. Férfi W. C.; 46. Masszázs; 47. Raktár; 48. Fodrászat; 49. Díszlettároló; 50. Zsilip; 51. Oldalszínpad; 52. Díszlettároló; 53. Női W. C.; 54. Női mosdó előtere; 55. Férfi mosdó előtere; 56. Férfi W. C.; 57. Dohányzó; 58. Mosogató; 59. Iroda; 60. Közlekedő

3. +3,00 m-es szint alaprajza

1. Dohányzó — társalgó; 2. Nézőtér; 3. Főszínpad légtere; 4. Világítási tér; 5. Közlekedő; 6. Dohányzó; 7. Női mosdó előtere; 8. Női W. C.; 9. Férfi mosdó előtere; 10. Férfi W. C.; 11. Díszlettároló légtere; 12. Oldalszínpad légtere; 13. Díszlettároló légtere; 14. Zsilip légtere; 15. Tárgyaló; 16. Előtér; 17. Takarítószer kamra; 18. Férfi W. C.; 19. Női W. C.; 20. Raktár; 22. Göngyölt díszlettároló; 23. Kosztümtároló; 24. Igazgató; 25. Titkárság; 26—35. Iroda; 36. Pénztár; 37. Folyosó; 38. Raktár; 39. Sokszorosító; 40. Női W. C.; 41. Férfi W. C.; 42. Fotólaboratórium; 43. Sötétkamra; 44. Iroda; 45. Zsilip légtere; 46. Díszlettároló légtere; 47. Oldalszínpad légtere; 48. Díszlettároló légtere; 49. Világítási tér; 50. Közlekedő; 51. Dohányzó; 52. Férfi mosdó előtere; 53. Férfi W. C.; 54. Női mosdó előtere; 55. Női W. C.

1. Plan de situation
2. Plan du niveau ±0,00 m
3. Plan du niveau +3,00 m

Magyar Építőművészet 1979/3

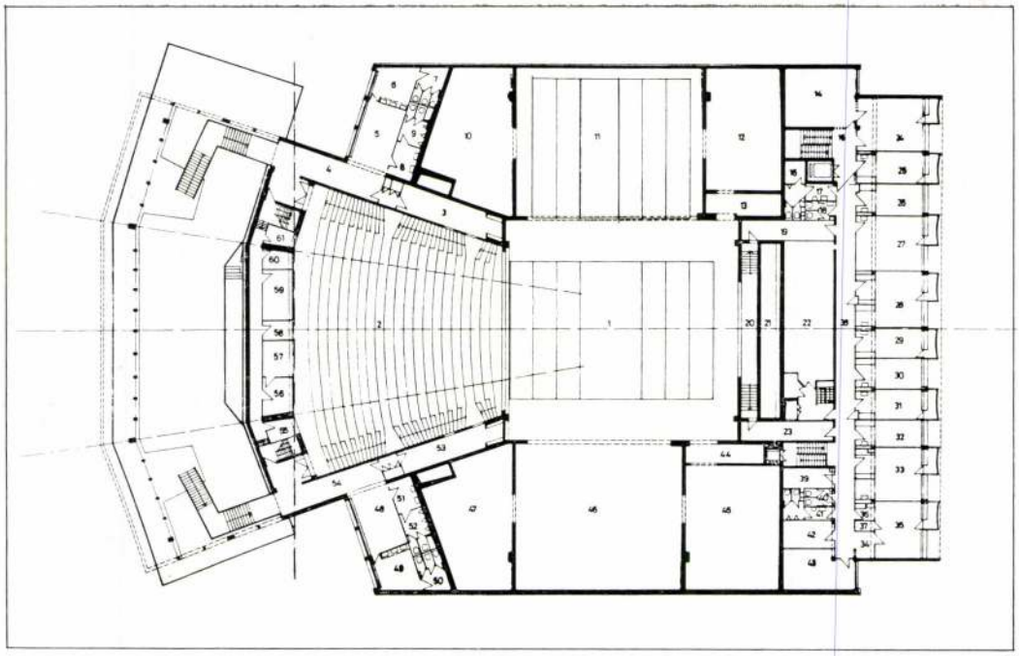

1

2

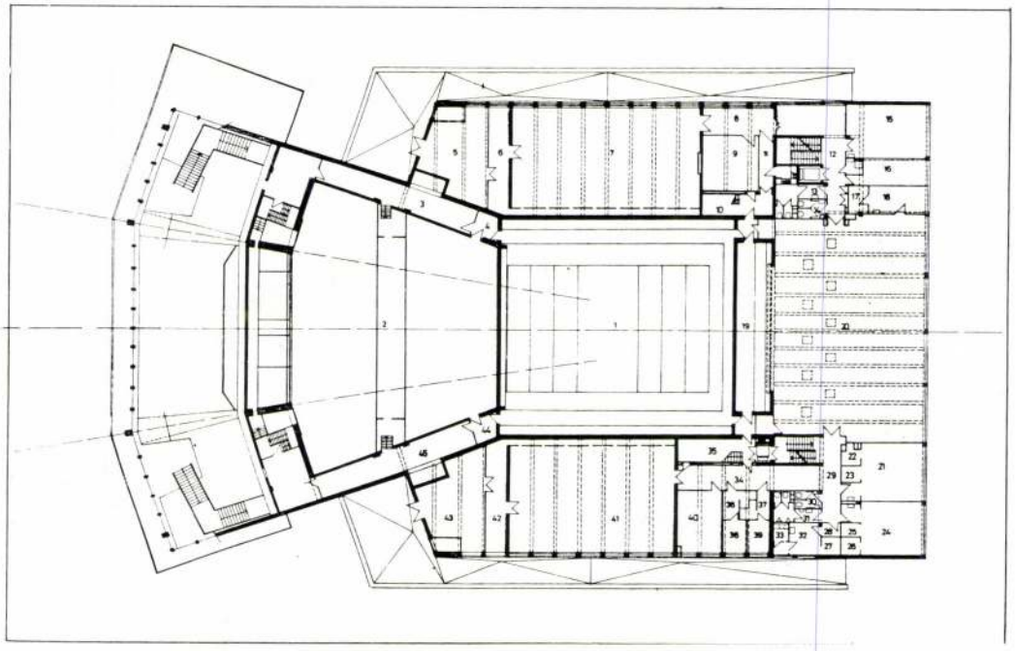

3

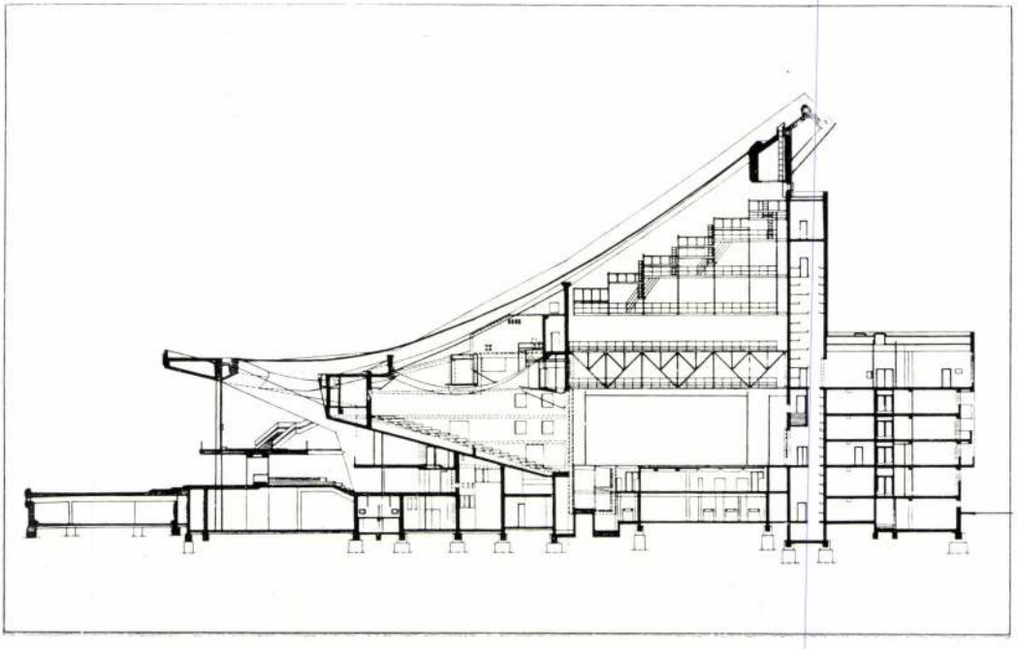

1. +6,00 m-es szint alaprajza
1. Főszínpad; 2. Nézőtér; 3. Világítási tér; 4. Közlekedő; 5. Dohányzó; 6. Női mosdó előtere; 7. Női W. C.; 8. Férfi mosdó előtere; 9. Férfi W. C.; 10. Díszlettároló légtere; 11. Oldalszínpad légtere; 12. Díszlettároló légtere; 13. Zsilip légtere; 14. Könyvtár; 15. Előtér; 16. Takarítószer kamra; 17. Férfi W. C.; 18. Női W. C.; 19. Közlekedő; 20. Vetítő helyiség; 21. Göngyölt díszlettároló; 22. Kosztümtároló; 23. Közlekedő; 24. Olvasó; 25—33. Iroda; 34. Váró; 35. Orvosi rendelő; 36. Előtér; 37. Vetkőzőfülke; 38. Folyosó; 39. Raktár; 40. Női W. C.; 41. Férfi W. C.; 42. Raktár; 43. Iroda; 44. Zsilip légtere; 45. Díszlettároló légtere; 46. Oldalszínpad légtere; 47. Díszlettároló légtere; 48. Dohányzó; 49. Női mosdó előtere; 50. Női W. C.; 51. Férfi mosdó előtere; 52. Férfi W. C.; 53. Világítási tér; 54. Közlekedő; 55. Fejgépkamra; 56—57. Elektroakusztika; 58. Tv, rádió; 59. Fényszabályozó; 60. Rendező; 61. Fejgépkamra
2. +9,00 m-es szint alaprajza
1. Főszínpad légtere; 2. Világítási híd; 3. Közlekedő; 4. Zsilip; 5. Szellőző gépház; 6. Hangzsilip; 7. Próbaszínpad; 8. Közlekedő; 9. Stúdiószoba; 10. Lépcsőház; 11. Közlekedő; 12. Előtér; 13. Férfi W. C.; 14. Női W. C.; 15. Szobrász műterem; 16. Műtermi szoba; 17. Festékraktár; 18. Festékkonyha; 19. Göngyölt díszlettároló; 20. Festőműterem; 21. Női jelmezszabóság; 22. Raktár; 23. Próbafülke; 24. Férfi jelmezszabóság; 25. Próbafülke; 26. Raktár; 27. Parókatároló; 28. Zsilip; 29. Közlekedő; 30. Női W. C.; 31. Férfi W. C.; 32. Parókaműhely; 33. Parókamosó; 34. Közlekedő; 35. Lépcsőház; 36. Férfi öltöző előtér, zuhany; 37. Női öltöző előtér, zuhany; 38. Férfi táncosok öltözője; 39. Női táncosok öltözője; 40. Énekkari próbaterem; 41. Balett-terem; 42. Hangzsilip; 43. Szellőző gépház; 44. Zsilip; 45. Közlekedő
3. Metszet
4. A színház összképe a Czuczor Gergely utca felől

1. Plan du niveau +6,00 m
2. Plan du niveau +9,00 m
3. Coupe
4. Vue général du théâtre du côté de la rue Czuczor Gergely

Hazánkban az 1910-es évek táján épült utoljára néhány új színház. Azt követően a II. világháború után több színház nagy rekonstrukciójára került sor és jelentős a felszabadulás óta megépült kultúrházak száma is.

Új színház azonban több mint fél évszázad óta nem épült az országban.

A korszerű igények a hazai gyakorlat alapján nem voltak egyértelműen meghatározhatók. Hazai előkép, tervezési gyakorlat új színház építésében tehát nem volt. A részletes program is a tervezés első fázisában alakult ki.

Győr közművelődésének történetében már a XVIII. század óta fontos szerepet játszik a színészet. Egykori feljegyzések szerint német színészek 1742 óta jártak Győrbe. 1768-ban épült a város első favázas szerkezetű színháza, amelyet 15 év után követett egy másik, ugyancsak fából. 1799-ben már állt a város első kőszínháza a Rába szigeten. Az igen szerény berendezésekkel felszerelt épület azonban a kezdeti időkben sem tudta kielégíteni a vele szemben támasztott igényeket. Új színház építésének gondolata ezért már a múlt század közepén felvetődött. Az 1900-as évek első felében a város vezetői több ízben is hirdettek pályázatot az új színház terveinek beszerzésére, az építés azonban — legtöbb esetben gazdasági okok miatt — mindig elmaradt. A Rába-szigeti színházat 1934-ben lebontották s 1935-ben nyitották meg azt a kultúrházat, amely a színházak államosítása óta mint a győri Kisfaludy Színház szolgálta igen szerény körülmények között a város közművelődését.

Ilyen előzmények után vállalkoztak a város s elsősorban a megye vezetői arra, hogy Győr régóta vajúdó kulturális problémáját végre megoldják. A döntést sürgette a város dinamikus fejlődése, amire jellemző, hogy a II. világháború előtti 60—70 000 lakosú város lélekszáma már a 60-as években 100 000 fölé emelkedett, a 70-es évek végére pedig előreláthatóan el fogja érni a 130 000 főt.

Ismert volt már a megye vezetői előtt a döntéskor az is, hogy a színház megnyitásáig Győr felsőoktatási intézménnyel fog gazdagod-

4

ni, amelynek hallgatósága további kulturális igényeket támaszt a várossal szemben. (Időközben 1974-ben valóban megindult az oktatás a Győri Közlekedési és Távközlési Főiskolán.)

Minthogy az új színház belátható időn belül egyetlen színháza lesz a városnak, valamennyi színpadi műfaj bemutatására alkalmas terv szerepelt a megbízásban 600 fős nézőtér figyelembevételével. A teljes megvalósítás eredeti elképzelések szerint is két ütemben történik. Az I. ütemben megépült a színház főépülete, amely átmenetileg a város különböző helyein szétszórtan elhelyezett segédüzemekkel és a színház épületén belüli karbantartó műhelyekkel üzemel. A komplett üzemi épület — mint II. ütem — későbbi időpontban épül.

A színház helyét a városrendezési terv alapján már korábban kijelölték a városcentrum közvetlen szomszédságában. A négy utcával határolt telektömb minden régi épülete szanálásra került. A színház gyalogosan és járművel egyaránt jól megközelíthető s jól illeszkedik a városszerkezetbe is.

A műszaki tervezési munkát a Győri Tervező Vállalat végezte néhány altervező bevonásával. A tervezésnél általános szempont volt az épület funkcionális igényeinek maradéktalan kielégítése. Ennek jegyében alakult ki az épület karakterét is meghatározó főtömeg, amely a közönség tartózkodótereit és a főszínpad terét foglalja magába. Ez az épülettömb, amelyet a színháztechnikai igények formáltak, adott esetben a leggazdaságosabb kábeltetős lefedéssel volt megoldható. A kábeltető még egyszer megjelenik a nézőtér belső lefedéseként. Az előcsarnok félszinteltolásos térkapcsolásokkal készült, s teljes áttekintést biztosít a különböző szintek között, ahol a ruhatár, a büfé, a dohányzó és a nézőtérre vezető lépcsők helyezkednek el.

A tervezés során a megbízástól kissé eltérően, de a beruházó tudtával, 695 személy befogadására alkalmas egyetlen székmezőből álló nézőteret terveztünk, lépcsőzetes kialakí-

1

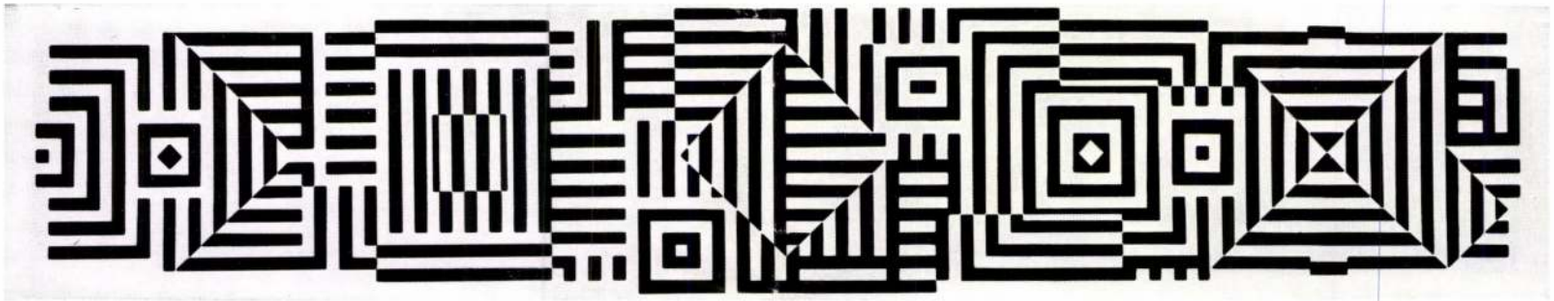

2

tással, mindkét oldalon 3—3 közlekedési lehetőséggel. A nézőtér padlójának emelkedését 10—12 cm sorok feletti átlátással szerkesztettük. A jó látási lehetőségek így biztosítottak a nézőtér bármely pontjáról. A nézőtér utolsó sorában ülők is csak 22 méternyire vannak a színpadtól.

A színháznak hármas színpadrendszere van. A főszínpad mérete 22,6×24,15 m. A két oldalszínpad díszletépítés és színpadkocsikra felépített kész díszletek tárolására szolgál. A főszínpad első zónájában a süllyeszthető berendezések segítségével 35, 65, ill. 90 m² nagyságú zenekari árok alakítható ki. A színpad forgó kazettája — amikor nincs szükség zenekari árokra — előretolható egészen a színpad éléig. Az így kialakított előszínpad — minthogy az még a zsinórpadlásról díszletezhető — teljes értékű része a játéktérnek.

A főszínpad berendezéseit általában a flexibilitás jellemzi. A világítási tornyok nem fixen beépítve készültek — amint az a régi színházakban általános gyakorlat volt —, hanem mozgathatóak. A maximálisan 16 m széles színpadnyílás 10 m-re is leszűkíthető. A színpadnyílás magassága is változtatható a színpad teljes mélységében mozgó világítási híd segítségével, 8 és 6,5 m között. A nézőtér első sorai fölött egy mozgatható, akusztikai igényeket szolgáló lap is szerepet játszik a színpadnyílás kialakításában.

A nézőtér első széksora 75 cm-rel van a színpadszint alatt — eltérően a régi színházakban szokásos 1—1,2 m-től —, s így a színpadra való jó rálátás az első sorokból is biztosított.

A színpadi felső gépezet is a rugalmas színpadtér igényei szerint alakult ki. Az ötszintes munka- és kezelőkarzatot a színpadtér hátsó fala mentén két felhúzható horizontfüggöny takarja.

22 db gépi és 44 db kézi mozgatású díszlethúzó a főszínpadot teljes mélységében kiszolgálja. A világítási tornyok és a portál világítási híd fényhatásfunkcióit 4 db vertikálisan mozgatható világítási híd egészíti ki.

Az oldalszínpadok fölött próbaszínpad, ill. balett-terem foglal helyet.

A színház Gorkij utcai hatszintes épületszárnyában alul technikai helyiségek, két szinten — köztük a színpadszinten is — színészöltözők, további két szinten irodák, a legfelső szinten festő- és szobrászműterem, a jelmezszabóságok és a parókaműhely foglal helyet. A színház légtechnikai gépháza a közönségtartózkodó terek alatt helyezkedik el.

Az épület egy része az alatta húzódó várfal alapjaira, más része a várárok területére került. A színház fő tartószerkezetei általában monolit vasbetonból, az előcsarnok térlezárásai fémszerkezetű üvegfalakból készültek.

Az építészeti és belső építészeti megoldások a tervezés során kezdettől fogva szoros együttműködésben készültek. Ugyanez elmondható a szerkezettervezés és az építészeti megoldásokról is, hiszen az építészeti keretet a szerkezetek kialakítása nagymértékben befolyásolta.

Az épület vasbeton szerkezetének külső felületén Nikisiannis görög márványburkolat készült hőszigetelt kivitelben. Az előcsarnok

3

1. A faldíszítmény Victor Vasarely alkotása
2. A főbejárati és a Bajcsy-Zsilinszky úti oldal
3. Schweidel utcai oldal

1. Ornamental mural, oeuvre de Victor Vasarely
2. Côté de l'entrée principale et de la rue Bajcsy-Zsilinszky
3. Côté de la rue Schweidel

1

2

padló- és lépcsőburkolata, valamint a födémszegélyek carrarai márványból készültek. A lépcső- és mellvédkorlátok acélszerkezetei vörösréz burkolatúak, edzett anyagában színezett üveglapokkal. A nagyméretű üvegfalak bronzra eloxált alumínium szerkezetűek, Hungaropan rendszerű üvegezéssel, amelynek külső üvegrétege bronz színű cseh Spectrafloat, a belső rétege Orosházán gyártott üveg. A bejárati ajtók keret nélküli, edzett anyagában színezett üvegből készültek. A falak felületképzése az előcsarnokban — alkalmazkodva a márvány szürkésfehér színéhez — tört fehér színű Dekolit. A büfé fölötti nagy kiterjedésű ferde felület előregyártott perforált gipszlapokból készült salakgyapot hangnyelő anyag beépítésével, tiszta fehér színben. A kábeltető látható felülete sötétlila Stollogen kvarcplasztik festékkel kezelt.

A csillárok egy térben úszó tömeget alkotnak, térbeli játékukkal feloldják és egyben megtöltik az előcsarnok nagy magasságát. A csillárok tartószerkezete formailag alárendelt, bronzra eloxált alumínium. A burák repesztett felületén a lila szín jelenik meg halvány változatban. Az előcsarnokok többi részén sávvilágítás jelleggel a falfelületeket, ill. mennyezeteket világítottuk meg, s ezek biztosítják az egyenletes szórt fényt. A nézőtér hangulatát a meleg és sötét színek, tónusok alkotják. Az oldalfalak feloldott formai-plasztikai megoldásai akusztikai követelményeket elégítenek ki. Arányaival, formai megoldásaival nem kíván figyelemfelkeltő lenni, nem akarja a nézők figyelmét elvonni a színpadról. A burkolat Etimo színfurnírozással, enyhe felületi dörzsöléssel készült. A fő vasfüggöny, amelynek nézőtér felé eső oldala zárt állapotban térhatároló szerepet kap, kalapált felületű vörösréz burkolatot kapott. A padlószőnyeg sötét, hideg lila színű velúrszőnyeg. A székek látható fafelülete hasonlóan az oldalfal burkolatához Etimo színfurnírozású, kárpitozása színházi mokett anyaggal készült tört narancs színben. A nézőtér világítását vegyes, szórt és mélysugárzók együttese biztosítja. A kétoldali közlekedősávot a kábel-

3

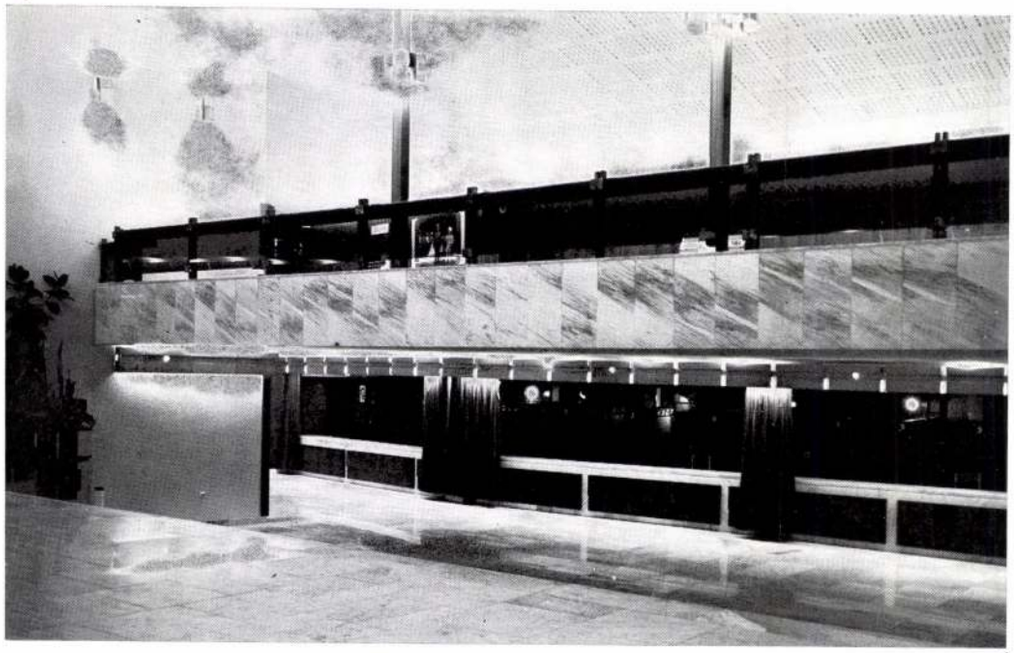

5

1. Büfé
2. A közönség bejárati szintje
3. Foyer
4. Ruhatár
5. A faldíszítmény Victor Vasarely alkotása
6. A félszinteltolásos rendszerben épült előcsarnok

1. Buffet
2. Niveau d'entrée du public
3. Foyer
4. Vestiaire
5. Ornament mural, oeuvre de Victor Vasarely
6. Le vestibule à décalage d'un demi niveau

4

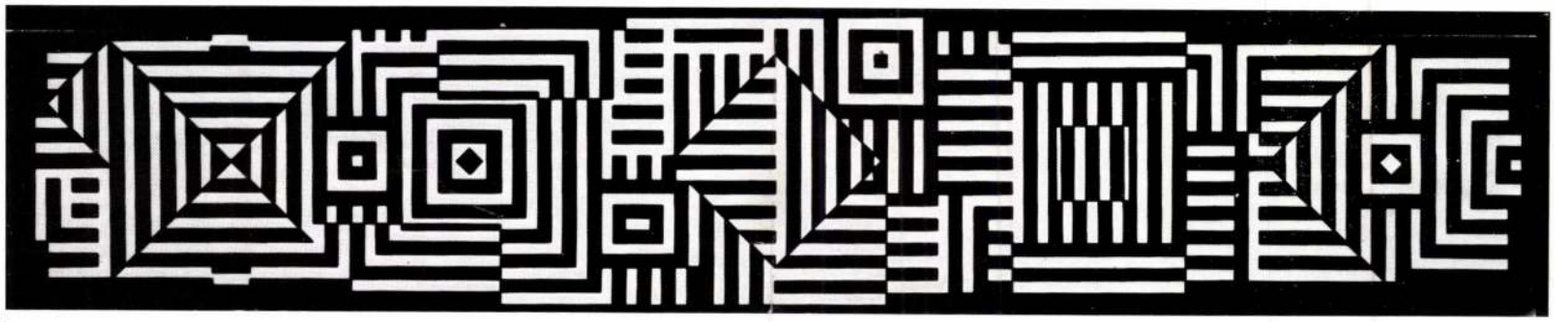

6

tető és az oldalfal csatlakozásánál rejtett módon elhelyezett lámpasor világítja meg. A nézőtér világítását túlnyomó többségében a rejtett elhelyezésű reflektorok kábeltetőre vetített fénye és az akusztikai lapban elhelyezett mélysugárzók biztosítják.

Akusztikailag és építészetileg is igényes kialakítással készült még a balett-terem és a próbaszínpad a hozzá csatlakozó stúdiószobával.

Az épület északi és déli oldalát 550—550 m² felületen Victor Vasarely kerámia burkolattal készült alkotása díszíti.

A hagyományos épületgépészeti berendezéseken túl 16 független légtechnikai rendszer szolgálja az épület komfortját. A nézőtér klimatizált, az előcsarnok, a próbaszínpad, a balett-terem és a színésztársalgó légfűtő-léghűtő rendszerrel üzemel.

Az egyéb közösségi vagy technológiai célú helyiségek gépi szellőzéssel készültek.

A színház főbejárata előtti teraszosan kialakított tér alatt 50 személygépkocsi részére fedett parkolóhely épült. A színház hosszoldala mentén további 70 parkolóhely áll a színházlátogatók rendelkezésére.

Az új színház megnyitására 1978. november elején került sor.

H. J.

1

2

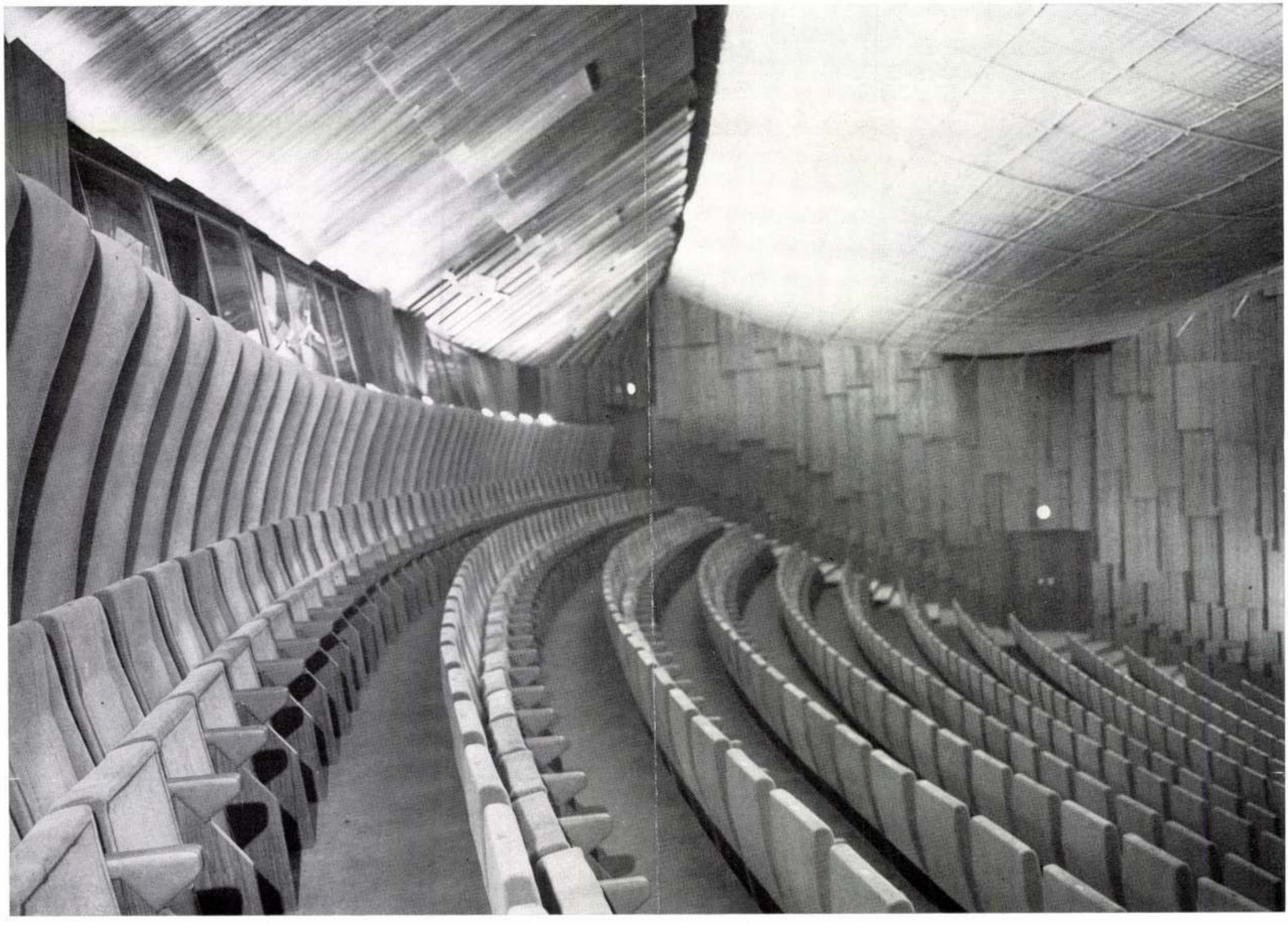

Vincze Kálmán

H/armati/ J/ános/: A 600 fős új győri Kisfaludy Szinház. /Harmati János, Vincze Kálmán épitészek, Horváth István belsőépitész./ - Magyar Epitőművészet, 1 1967. 16.évf. 6.sz. 12-13. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /MTvtört.Irt. 1970. 1.sz. 68-107. l./

74. l.

VINCE KÁLMÁN

ÉPITÉSZ. ILLÉS ATTILÁVAL EGYÜTT TERVEZI A SOPRONI ÚJ-UTCA – SZT GYÖRGY UTCA SARKÁRA A MOZI ÉPÜLETÉT.
REPR: 1 DB. RAJZ (HOMLOKZAT)

DI. KISSNÉ NAGYPÁL JUDIT: SOPRON MŰEMLÉKI BELVÁROSÁNAK ÜRES TELKEIRE KIIRT TERVPÁLYÁZAT, 1968.

MAGYAR ÉPITŐMŰVÉSZET. 1969/5. 5. LAP.

Vincze Kálmán

Győr, MSZMP székház (Vincze Kálmán építész)
– Magyar Építőipar, 1966. 15. évf. 1. sz. 20 l.
Képpel.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1969. 3. sz. 243-283. l./
248. l.

Vincze Lajos
MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 135-068, 337-[illegible]3, 340-726
MAGYAR HÍRLAP

1021

Szigligeti látogatás

Néhányan az alkotóházból

(Vincze Lajos rajza)

„Stég kellemes. Alap. Kösz. Örkény Ist." Az idézet nem könyvből való, sőt a korunkban megszokott írásos közlési formáktól is meglehetősen távol áll. A művészeti alap szigligeti üdülőjének strandján gondos, finom stílusban *Örkény* István adta közre ezt a fába vésett üzenetet valamelyik jól sikerült nyaralásának emlékére. Igaz és maradandó mű — formáját megcsodáltuk, tartalmával egyetértünk —, reméljük, a szigligeti stég deszkája még sokáig megőrzi.

Kellemes nyugalom, a Balaton partján szokatlan csend fogad a szigligeti alkotóház kertjében is. Csupán a kavicsok csikorognak a talpunk alatt, amikor *Ágh* Istvánnal a rózsáktól szegélyezett úton sétálunk. Nehezen törjük meg a kert hallgatását.

— Jólesik a kikapcsolódás. Bevallom, élvezem a pihenés ernyedt állapotát, nem dolgozom. Most fejeztem be verseskötetemet, címe a *Tündér megkötözése.* A kötet egyik ciklusában — az *Üdvözlet az embernek* címűben — egy földünkre érkező idegen lény kalandjait írtam meg. Ez a másik bolygóról érkező alak rendkívül nagy átváltozó képességgel rendelkezik — ez sokféle izgalmas költői lehetőséget rejtett magában —, földi életünket kívülről szemléli, de kalandjai végén beleszeret ebbe a számára különös, földi világba.

— Ami a jövőt illeti, szeretnék fordítással is foglalkozni, bár ezen a téren még kezdő vagyok. Jugoszláviában voltam nemrég mint ösztöndíjas, megismerkedtem a macedón nyelvvel — és most nagyon izgat a macedón irodalom. Egyelőre itt, Szigligeten a pihenésen kívül önkéntelenül és szándékosan gyűjtöm az új és új élményeket — megcsodálom és felfedezem magamnak ezt a kivételesen esztétikus és izgalmas balatoni tájat.

Bulla Elmát a társalgóban találom.

— Az elmúlt évadban öt darabban játszottam, havonta 29 estén — mondja Bulla Elma. Tavaly nyáron meg teljesen elmaradt a pihenés, mert az Odor Emiliát forgattuk. Így aztán most csak a napfényre, a vízre — a pihenésre gondolok. Szigligeten azért jó, mert ha akarok, egyedül sétálgathatok, élvezhetem a magányt, de ha beszélgetésre támad kedvem, mindig találok kellemes partnert. Az új évad? Azzal még nem foglalkozom — legalábbis a hátralevő néhány napban.

A távolból írógép zaja hallik. Biztosan egy prózaíró, mondják a költők, mert a költemény az ábrándos és szemlélődő pillanatok gyümölcse, és talán inkább a puha léptű írószerszámot kedveli.

— Igen, dolgozom — válaszol kérdésünkre, magányában megzavartan, *Katkó* István. Még a kezdetén vagyok az írásnak, többet nem is mondhatok. A napokban jelent meg *Öt férfi komoly szándékkal* című regényem. Barátaimnak és „tisztelőimnek" gyorsan elküldtem a példányokat, aztán lejöttem ide. Az új könyvet igyekeztem elfelejteni — dolgozom a legújabbon.

— Hogyan tölti a szigligeti pihenés napjait? — kérdeztük meg *Kardos* László, egyetemi tanárt, a *Nagyvilág* főszerkesztőjét, aki éppen délutáni sétára készül.

— A Nagyvilággal foglalkozom most is. Mindennap kapok egy paksaméta kéziratot, és hamarosan vissza is kell küldenem őket, miután határoztam, hogy közölhetők vagy sem. Ennek az eldöntése természetesen nem olyan egyszerű, az embernek sokat kell törnie a fejét, s gyakran marad bizonytalanságban. Az írás minőségén kívül egyéb szempontokat is figyelembe kell vennünk. Most például egy Henry *Thomas* nevű szerző Ereklye című regényét olvastam el. Nagyon érdekes és íróilag jó mű. Középpontjában egy plébános áll, aki megszöktet egy prostituáltat, s ekörül támad egyházi, lelki és világi kavarodás, amely sok kényes és kétes mozzanatot hoz magával. Nem határoztam még a regény közlését illetőleg, majd Budapesten, a szerkesztőség tagjaival újra megtárgyalom a kérdést.

— Mi foglalkoztatja a szerkesztés mellett az irodalom tudósát?

— Most fogom nyomdába adni *Tóth Árpád* összes műveinek, az akadémiai kritikai kiadásnak, ötödik, utolsó kötetét, amely a költő leveleit tartalmazza. Ezeknek mintegy kilencvenöt százaléka most jelenik meg először nyomtatásban, és Tóth Árpád arcán új vonásokat is felderít. Eddig ugyanis az olvasóközönség a költő elégikus hangulatú versei alapján csak *bánatos és merengő* költőnek látta őt. A levelekben sok a *humor, sértődöttség, keserűség,* amelyek költészetéből sokkal kevésbé tűnnek elő.

— Ennyi munka közt marad-e ideje a pihenésre?

— A munka is pihenés, ha nem a megszokott körülmények között csinálja az ember. Itt, a szép szigligeti park közepén kellemesebb dolgozni, mint a pesti szerkesztőségben. Szigligetet nagyon szeretem, minden évben eljövök — egyébként a Tóth Árpád-monográfia egy részét is itt írtam — és örömmel látom, hogy az alkotóház és a park egyre szebb lesz. Úgy hallom, *Pátzay* Pál egyik szép szobrát állítják itt fel rövidesen. Remélem, jövőre ezt is láthatjuk.

Szekrényesy Júlia

Vacsora Losonczi
a Dar es Salaam-i elnöki palotában

Meleg, baráti hangulatban zajlott le vasárnap este az a vacsora, amelyet Julius Nyerere tanzániai elnök adott Losonczi Pálnak, az Elnöki Tanács elnökének tiszteletére a Dar es Salaam-i elnöki palotában.

A vacsorán mondott pohárköszöntőjében Nyerere szívélyesen köszöntötte az Elnöki Tanács elnökét. Emlékeztetett arra, hogy a múlt évi találkozás — amely személyes, baráti kapcsolatok alapját teremtette meg — rövid idő alatt a két ország népeinek és kormányainak barátságává bővült. Mint mondotta, hazánk nemrég ünnepelte szocialista függetlenségének 25. évfordulóját, míg Tanzániának csak egyik köztársasága lesz a közeljövőben tíz éve független. „Nem meglepő ezért, hogy nekünk, tanzániaiaknak nagy érdeklődéssel kell tekintenünk eredményeikre, kutatnunk kell, hogy mit tanulhatunk és tanulmányoznunk kell, hogy tapasztalataink mely része alkalmazható a mi problémáink megoldásában" — mondotta. Hangsúlyozta, hogy a szocialista rendszer létrejöttének nehéz körülményei ellenére is lenyűgözőek hazánk sikerei.

„Önök létrehoztak egy új, nagy társadalmi tulajdont képező gazdasági ágat, az ipari szektort és így megtörték a nemzet gazdasági függését az élelmiszer- és nyersanyagtermeléstől és átformálták a feudális, földesúri mezőgazdaságot olyan területté, ahol a termelést csaknem teljesen szocialista alapokon szervezték meg, és ahol a mezőgazdasági munkások saját maguk és országuk javára termelnek. Az önök szövetkezeti mezőgazdaságának előrehaladása különösen örvendetes számunkra. Amit mi rövid látogatásunk idején tapasztaltunk, arra indított bennünket, hogy kérjük, tegyék lehetővé, hogy látogatást tegyünk önöknél és megtekinthessük a szövetkezeti gazdaságokat munka közben. Boldog vagyok, hogy a magyar kormány kedvezően válaszolt kérésünkre, és lehetővé tette, hogy 29 fiatal mezőgazdászunk tanulmányozhassa a szövetkezeti mezőgazdaság gyakorlati vonatkozásait. Visszatérésük után részt vesznek majd a tanzániai szocialista szövetkezeti falvak fejlesztésében.

E segítséget nagyra értékeljük. Magyarországon a szövetkezetek olyan mértékben gépesítettek, amilyen számunkra jelenleg elérhetetlen, mégis a szövetkezeti tagok bevonása az intenzív mezőgazdasági termelésbe közel van az elérhető határhoz. Valóban ennek kell a mi mezőgazdaságunk szocialista fejlődésének alapjait képeznie" — mondotta.

Tanzánia elnöke méltatta az országban dolgozó magyar állampolgárok munkáját, nösen a félállami szektor kutatási igényeinek kielégítésére. A szaktudás átadásán kívül a személyes érintkezés elősegíti egymás jobb megismerését, a barátság elmélyítését.

Losonczi Pál válaszában megköszönte az üdvözlő szavakat és a szívélyes fogadtatást, majd így folytatta a pohárköszöntőjét: „Az elmúlt tíz esztendő során e kontinens térképe radikálisan megváltozott. Számos ország nyerte el a függetlenséget és egyszer s mindenkorra kiszabadult a gyarmatosítók rabságából. Ebben a történelmi folyamatban Tanzánia népe és ön, elnök úr elévülhetetlen érdemeket szerzett. A világ népei nagyra értékelik azt a következetes antiimperialista politikát, amely fő jellemzője az önök külpolitikai tevékenységének" — mondotta.

A felszabadítási mozgalmak támogatásával az afrikai egység megszilárdítására irányuló törekvésekben Tanzánia maga mögött tudhatja a szocialista országok, köztük a Magyar Népköztársaság támogatását és szolidaritását. Az Elnöki Tanács elnöke kifejezte meggyőződését, hogy a mostani látogatás újabb előrehaladáshoz, a kétoldalú kapcsolatok sokrétű, a még feltáratlan lehetőségekre is kiterjedő fejlesztésében.

A nemzetközi helyzet fő kérdéseiről szólva elmondotta, hogy az indokínai népek igazságos harcát a jövőben is támogatjuk. A közel-keleti békés politikai rendezés reménye a világ haladó erőinek sikerét tükrözi, és erőfeszítéseinket tovább kell folytatni.

„Az imperializmus a világnak Tanzániához közel eső pontjain is folytatja agresszív tevékenységét. Önökkel együtt elítéljük a portugál gyarmatosítókat, a dél-afrikai, a rhodesiai fajgyűlölő rezsimeket, és teljes támogatásunkról biztosítjuk a szabadságukért harcoló afrikai népeket" — hangsúlyozta az Elnöki Tanács elnöke.

Méltatta a Moszkvában aláírt szovjet—nyugatnémet szerződés jelentőségét az európai biztonság megszilárdítása szempontjából. Kormányunk örömmel üdvözöl minden olyan lépést, amely a Német Demokratikus Köztársaság elismerésével kapcsolatos — hangsúlyozta, majd így folytatta: „A Magyar Népköztársaság és Tanzánia külpolitikai érdekei azonosak. Együtt küzdünk az imperializmus és a neokolonializmus valamennyi formája ellen, és közös érdekünk a felszabadító mozgalmak támogatása.

Befejezésül, engedje meg, elnök úr, hogy tiszta szívből újabb sikereket kívánjak személy szerint önnek és Tanzánia népének az ország felvirágoztatása érdekében kifejtett erőfeszítésekhez." — fejezte be pohárköszöntőjét Losonczi Pál.

---

távol-keleti körútját

Agnew látogatása hozzájárul a két országnak *a csapatkivonások körül támadt nézeteltérései elsimításához.*

KNDK-nyilatkozat
a fegyverszünet megsértéséről

(TASZSZ) A Koreai Népi Demokratikus Köztársaság külügyminisztériuma a *Nodon Szinmun* című lapban közzétett nyilatkozatában felhívja a figyelmet arra a tényre, hogy az amerikai imperialisták az utóbbi időben fokozzák mesterkedéseiket Dél-Koreában. Az amerikai imperialisták — mutat rá a külügyminisztérium — okinawai támaszpontjaikról *repülőgépeket dobnak át Dél-Koreába* és azt hangoztatják, hogy az Okinawán állomásozó amerikai légierő tevékenységének szférája Dél-Koreára is kiterjed. Ezzel egyidejűleg *ismételten provokációkat követnek el a demarkációs vonal körzetében.* Ez év elejétől júliusig *több mint 6500-szor* sértették meg a koreai fegyverszüneti egyezményt.

A külügyminisztérium *követeli az ilyenfajta akciók megszüntetését.*

ák újabb közleménye

hajtanak végre a kormánybeli „oligarchák", az elnyomó rendőri erők és az amerikai tanácsadók ellen.

◆ *(TASZSZ)* A francia katonai küldöttség, amely Michel *Fourquet* hadseregtábornoknak, a francia fegyveres erők vezérkari főnökének vezetésével a Szovjetunióban tartózkodik, hétfőn látogatást tett a baltikumi katonai körzet egyik alakulatánál és megtekintette annak gyakorlatát.

VINCE Lajos

Bíró András

Vince Lajos grafikái

Erd. Művelődési Központ

Új Tükör 1984 szept. 23. XXI. évf. 39. sz. 3.

called him that. His life and activity belong to the history of art and culture.

He had come from a well-to-do family of Northern Hungary, inherited land but did not want to be a farmer, and invested the considerable sum he got for his property. He was quite young when, in 1894, he worked already as a civil servant in the art department of the Ministry of Religion and Public Education where he was much appreciated.

In 1917 he gave up his post in state administration, retired into private life and concerned himself with his art collection which had become practically complete by then.

The collection consisted of two parts: splendid modern drawings bought from his inheritance (235 pages, including 135 works of French masters) closely linked to a collection of modern prints; the second part

consis
from
donat
1914;
his gr
It i
ky's c
ection
larges
this ty
Ap
art M
garian
and p

VINCZE Lajos

Keresszei András

Művén és hivatása

Vincze Lajos kiállítása

17/212 Ed. Művelődési Ház, 1984

Magyar Hírlap. 1984. szept. 9. 4.

cze Tamásnak, 1990, hársháncs

(fotó: Juhász Imre)

VINCZE Lajos grafikus

Szij 1990 89.

A Magyar Tudományos Akadémia
alapossággal, nyitottsággal és elfogulatlan
érdemleges uj adatot és érvet, és a megalak
akik ez ügyben érdekeltnek tekintik mag
dokumentumaikat.

II.

A MEGAMORV Petöfi Bizottság elnöke
birtoklásáról beszélt) kilenc, többségében ré
az MTA Petöfi Bizottságához, amelyel
dokumentumnak. A beadott iratokkal
véleményt fogalmazta meg:

1. Az elsö dokumentum a Bajkálontuli
jegyzéke, amely a számukra kiadott fejad
keletkezett, tehát a két évvel korábban m
Közismert tény ugyanakkor, hogy ebbe
harcoló török oldalon számos magyar és l
azonban nincsenek a jegyzéken. Szerepe
szakértöi azonositani véltek **Hász Károly**
hogy a szabadságharc után igazolóbiz
reaktiválták, ezt követöen pedig Csehorszá

2. Ivan Ivanovics Oreusz kapitány dandá

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Vincze Lajos, grafikus

MAGYAR HÍRLAP

1983 DEC 10

1021

Vincze Lajos grafikája

A lépcsőh
va *Benke*
— aki vélet
netnek — e
csak fel! —
nak.

A dossziés
miután közö
úti Mozgásj
Nevelőotthor
nem épült n

— Akkor minek ugratják az embert?

— Mi már tíz éve ugrálunk hiába — engedte útjára *Alpár György* igazgató.

Benkéné még szipogott néhány percig, aztán odasétált a folyosó ablakához.

— Főnök, én már nem is reménykedem — fordult az igazgató felé. — Nézzen csak le! A betonból is fű nő.

Annak, hogy a kertész parkosítani jött, már két éve. Annak pedig, hogy az ország egyetlen — s ezért legmodernebb — mozgásjavító iskolájában egy, a gyerekek gyógyulását elősegítő

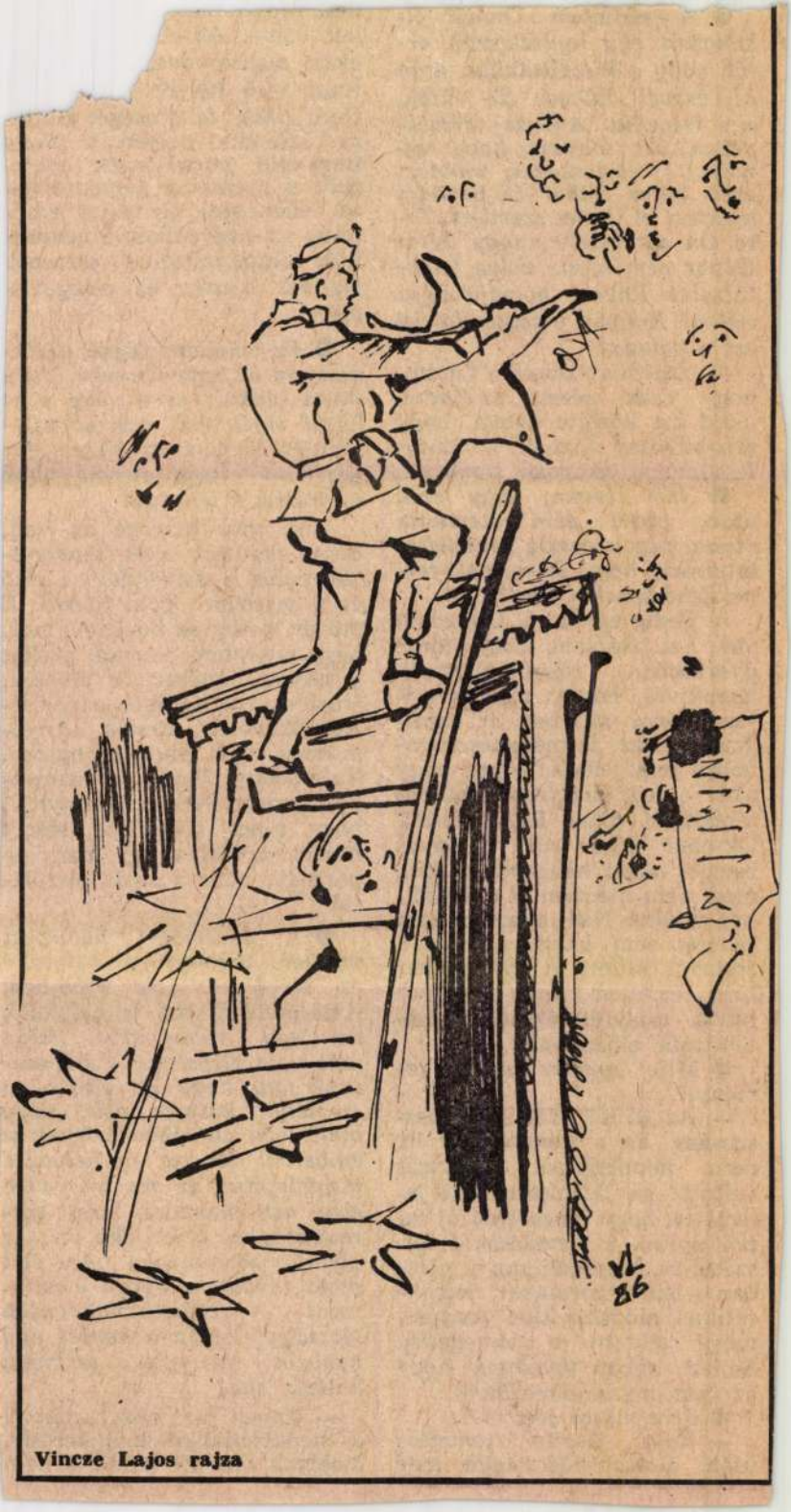

Vincze Lajos rajza

● *A rádióban Önnek elhangzott egy nyilatkozata arról, hogy a kiszabadulása után 24 órával Rákosi elé vitték, aki Hegedűs András társaságában azt mondta, hogy sajnálja a történteket, mindazt amit Péter Gábor és bandája követett el Önnel szemben. Erre Ön azt felelte, hogy Péter Gábor nem merte volna letartóztatni Rákosi hozzájárulása nélkül. Hogyan fogadta Rákosi ezt a választ?*

— Hegedűs András a tanúm, hogy csak nézett szótlanul, majd azt közölte velem, hogy rehabilitálni fognak, s fontos feladatokat akarnak rámbízni.

● *Nem értem, hogy ezek után, miért nem utasította vissza még a puszta gondolatát is annak, hogy Rákosinak tervei lehessenek Önnel?*

— Pedig egyszerű. Családom van, azt akartam, hogy minél gyorsabban rehabilitáljanak. Ezenkívül, amint már mondtam, járni akartam az országot. De ez természetesen távolról sem jelentette azt, hogy akár a legcsekélyebb bizalmat tápláltam volna Rákosi iránt. Október 23-a után bizonyos rétegek azért haragudtak rám, mert nem mentem el a Petőfi-kör vitáira. Nem akartam sem jobbra, sem balra csapódni a frakciók között. A nyár elején még reméltem, hogy a súlyos hibák kijavíthatók és a katasztrófa elhárítható.

● *Mire építette ezt a reményt?*

— Az SZKP XX. kongresszusára. Ez a kongresszus itt nem mindenkiből ugyanazt váltotta ki. Számomra azt jelentette, hogy nincs késő új lapot nyitni, a torzulásokat felszámolni, helyreállítani a pártban a lenini normákat, demokratikus módszerekkel magunk mögé állítani a tömegeket. Sajnos, abban tévedtem, hogy az összeomlás elkerülhető.

● *Erre mikor jött rá?*

— Rajk László temetése után. Rossz előérzeteim már

[illegible] lett volna. Az el[illegible] okait elemző dec[illegible] rozat első helyre [illegible] Gerő klikk felelősségét állítot[illegible]ta. Második helyen a Nagy Imre-féle pártellenzék szerepelt. A harmadik helyen a hazai ellenséges elemeket említette, s a negyediken a nemzetközi imperializmus szerepét. De azt hiszem, ez eléggé ismert...

● *Ez valóban eléggé köztudott, de az már kevésbé, hogy miért alakult ki e négy pont körül olyan éles vita az újjászerveződő pártban. Kérem, fejtse ki arra, hogy mi volt ennek a vitának a lényege!*

— A vita lényege az volt, hogy akadtak, akik felcserélték volna a sorrendet az első és a második pont között. E mögött pedig az húzódott meg, hogy enyhíteni akarták azokat a súlyos bűnöket és hibákat, amelyeket a korábbi pártvezetés elkövetett. Ennek a nyomásnak nem lehetett engedni. Valamennyi hazai és nemzetközi tapasztalat azt bizonyítja, hogy nincs olyan erő, amely többet árthatna egy marxista pártnak, mint a saját torzulásai.

● *A decemberi határozat minden tekintetben helytálló és elégséges volt 1956-ban. Kétségtelenül ma is helytálló, de egy szempontból talán már nem elégséges. Fogalmazzunk úgy, hogy az első ok a személyi kultusz volt, vagy amit ezen általában értenek az emberek. Ez ma is helytálló megállapítás, de ma már nem elég azt mondani, hogy sorrendben az első oka volt az ellenforradalomnak. Az élet ment tovább, s éppen e határozat kétségbevonhatatlan igazsága alapján a kérdés úgy hangzik: mi volt a személyi kultusz oka?*

— Ennek az okát azokban a struktúrákban kell keresni, amelyek felülről lefelé, s nem

Vincze Lajos

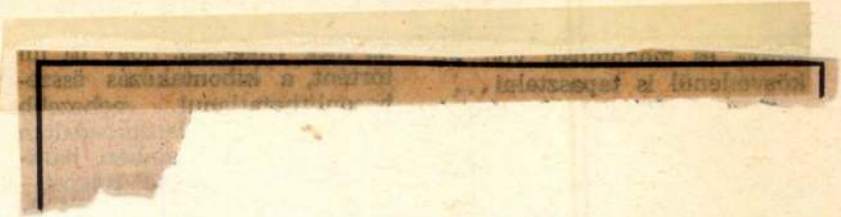

Magyar Hirlap 1986. X. 18

„...A nagy dolgoktól ne rettentsen a halál,
akik nem tesznek semmit, elviszi azokat is..."

EL MUTENEBI
(X. század)

A népek barátságának erős,
hathatós kovácsa a megismrés.
Egy népet ismerni annyit jelent,
mint meg is értetni.
Ebben a megértésben visz elsődleges
szerepet a művészet és az irodalom.
Ezért tulajdonítunk annak a baráti
látogatásnak különös jelentőséget, amelyet
Vincze Lajos és felesége, Udvary Gyöngyvér
hazánkban, Irakban az elmúlt őszön tett,
hogy a látottakról és tapasztalatokról
művészetükkel beszámoljanak,
mint tették más országokról és népekről
szóló műveikben is.
Meggyőződésem, hogy mindaz, amit Irak
földjéről és népéről Magyarországon
hírül adnak a műveik, képzőművészeti
és irodalmi alkotásaik, hiteles élmény
és tárgyilagos láttatás, és jól szolgálja
népeink megismerését, megértését,
következésképp a barátságát is.

AHMED SHUKRI SABRI
az Iraki Köztársaság rendkívüli
és meghatalmazott nagykövete

A KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETE ÉS
A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

VINCZE LAJOS
GRAFIKUSMŰVÉSZ

IRAKI TEGNAPOK—IRAKI HOLNAPOK
CÍMŰ KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1978. NOVEMBER 23-ÁN CSÜTÖRTÖKÖN
DÉLUTÁN 17 ÓRÁRA

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:
POGÁNY Ö. GÁBOR,
A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA
FŐIGAZGATÓJA
A KULTURÁLIS KAPCSOLATOK
INTÉZETÉNEK KIÁLLÍTÓTERMÉBEN
BUDAPEST V., DOROTTYA UTCA 8.

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:
1978. NOVEMBER 23 — DECEMBER 3.

Szabadság MGTSZ Nyomda, Gyál — 78-547

MEGHÍVÓ

MÁTYÁS KIRÁLY MÚZEUM VISEGRÁD

A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM — MÁTYÁS KIRÁLY MÚZEUM SZERETETTEL MEGHÍVJA ÖNT ÉS KEDVES CSALÁDJÁT A VISEGRÁDI SALAMONTORONYBA VINCZE LÁSZLÓ FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁRA. A KIÁLLÍTÁST DÉVÉNYI IVÁN MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ 1976. AUGUSZTUS HÓ 1-ÉN, VASÁRNAP 11 ÓRAKOR NYITJA MEG. A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ AUGUSZTUS HÓ 16-IG NAPONTA 9—17 ÓRÁIG.

1965-BEN ÁLLÍTOTTAM KI ELŐSZÖR VISEGRÁDON. AZ AZÓTA ELMÚLT TIZENEGY ESZTENDŐ SOK TANULÁSSAL, UTAZÁSSAL, ÚTKERESÉSSEL JÁRT. MOST ITT A SALAMONTORONYBAN BEMUTATÁSRA KERÜLŐ KÉPEIM ELSŐ DARABJAI A ZSENYEI MŰVÉSZTELEPEN KÉSZÜLTEK EGY RÉGI VÁZLATOM ALAPJÁN. ÉVTIZEDEK ÓTA NAGY SZERELEMBEN ÉLEK A ZENÉVEL. A MUZSIKA HALLGATÁSÁNAK SZÉP, BENSŐSÉGES PILLANATAI IHLETTÉK E KÉPSOROKAT. KÉPEIMEN EGYAZON TÉMA VARIÁCIÓIT KERESTEM KÜLÖNBÖZŐ SZÍNEKKEL, SÍKFORMÁKKAL.

VINCZE LÁSZLÓ

KIÁLLÍTOTT KÉPEK JEGYZÉKE

Vonósnégyes piros háttérrel	olaj
Vonósnégyes zöldben	olaj
Vonósnégyes lilásszürkében	olaj
Vonósnégyes sárgásbarnában	olaj
Vonósnégyes barnában, lilában	olaj
Vonósnégyes vörösbarnában	olaj
Vonósnégyes világosszürkében	olaj
Vonósnégyes aranyháttérrel	olaj
Vonósnégyes kékkel, vörössel	olaj
Vonósnégyes sötét színekkel	olaj
Piros vonósnégyes	olaj
A négy vonós	olaj
Négy zenész szürkében	olaj
Vonósok egy fúvóssal	olaj
Zenekar barnában	olaj
Zenészek kékben	olaj
Kis zenekar kékesbarnában	olaj
Kis zenekar sárgában	olaj
Nagy zenekar zöldben	olaj
Nagy zenekar aranysárgában	olaj
Vázlat kis zenekarral	olaj
Zenészek fehér alapon	olaj
Téli táj	olaj
Tiszaparti fák	olaj
Akt sárgában	olaj
Holt Szamos	olaj
Holt Szamos I.	akvarell
Holt Szamos II.	akvarell
Holt Szamos III.	akvarell
Holt Szamos IV.	akvarell

76.5124 KmNyVet Fk.: Héjj Miklós

MDK

Vincze László

Kiállitás előtti riport

Keletmagyarország 1968 máj.12.

Vincze Lanló

és a hőnyi István kiállítás látogatói-
inak száma a visegrádi múzeum-
ban nept. 30-ig 145.859 volt.

Horváth Levente: A nőiötvenezredik látogatót
vártak Visegrád műemlékei

Pestmegyei Hírlap (hentendre). 1966. nov. 9.

Vincze László

Az esztergomi Technika Házában rendezett táblaton szerepel.

Magyar Nemzet 1966. jún. 3.

Vincze Lánlé

kiállítása volt Visegrádon.

Pestmegyei Hírlap 1966. jún. 11.

Vincze László

„Szamos" akvarell 21 x 58 cm

„Fejek gyűrkében" vegyes technika 22 x 35 cm

„Kings Canyon" pasztell 52 x 37 cm

Őszi Tárlat 1975, Tata, Vár 1975 december-1976 január

Vincze László, festő

— VINCZE LÁSZLÓ festőművész alkotásaiból nyílt kiállítás kedden Nyíregyházán, a városi művelődési központban. A megyében született festőművész nyáron részt vett a sóstói nemzetközi művésztelep munkájában; ott készült munkáiból is többet bemutatnak a december 18-ig nyitva tartó kiállításon.

—: Hl—

8.

Népszabadság, Dec. 1976. dec. 8.

VINCZE LÁSZLÓ, festő

VINCZE LÁSZLÓ: "LEÁNYFEJEK", című műve.-Sóstói művésztelep,1976.-Fekete repr. 51.old

---

SZABOLCS-SZATMÁRI-SZEMLE, XI. 1976. 4.sz.

Vincze László festő

Esztergomban, az esztergomi képzőművésnek új tárlatán szerepelnek művei.

Wehner Tibor: Esztergom, képzőművészet.
Dalgozók Lapja /Komárom/, 1975. máj. 21.

Vincze László

festőművész alkotásaiból rendzett kiállitás nyilt a dorogi József Attila Müvelődési Központban.

Magyar Hirlap 1975 8.évf. 92/6

Vincze László festő

a tatai várban rendezett őszi-téli tárlaton szerepelnek a művész jellegzetes művei

Jenkei János: Jegyzetek az őszi-téli tárlatról.
Dalgozók Lapja /Komárom/ 1975. dec. 21.

VINCZE László festő

Losonci Miklós: Két esztergomi festő.
= Új Forrás, 17, 1985, 2. 90.ill

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1974 NOV 28
Dolgozók Lapja (Komárom)
Vincze László festőművész
/1021

A termelékenység dilemmái

Vincze László festőművész képei előtt az esztergomi művelődési központban

Vincze László festőművészt különösképpen nem szükséges bemutatni az olvasónak. Rangos kiállításokkal — közötte néhány nemzetközi tárlattal is — bizonyította már erejét, tehetségét. Remélem, senki sem érti félre a hasonlatot: Vincze László hangyaszorgalmú ember. Munkabírása, művészi temperamentuma irigylésre méltó. Van olyan időszak is, — mint például most is —, hogy két kiállításra való is futja terméséből.

SZAMOS

Vincze ez ideig meglehetősen a praktikumoknak vetette alá művészetét. És nagyon szimpatikusan csinálta ezt. A látványt, a „dekorációt" nem a művészi értékek rovására vonultatta fel az alkotásain. Vincze szerencsésen szintetizálta önmagában a közönségigényt (olykor a kommenciális igényeket is) a magasabbra állított esztétikai mércékkel. A kecske is jól lakjék és a káposzta is megmaradjon elmélet megoldóinak egyike volt Vincze László.

Mindezeket nem véletlenül bocsátottuk előre. A mostani kiállítás anyagában alig ismerni Vinczére. Már a korábbi alkotásai között is fel-felbukkant néhány, ahol megpróbálta elfelejteni a látványt, csak a szerkezetek, a konstrukciók ritmusa izgatta őt. A mostani kiállítása ennek az útnak első állomása. Kísérletezésnek, a „valami felé indulásnak" kell tekinteni ezeket az alkotásokat. Nem titkolhatjuk el dilemmánkat sem: vajon mennyire őszinte, lényegből fakadó-e a művész konstrukcionalizmusa? Félő, hogy a divat játszott közlekedési rendőr szerepet Vinczénél ez alkalommal. A szerző ereje abban van, hogy igen pontosan, szépen tud rajzolni. Mélyen gyökeredző ízlésvilágán át vetítette vissza a látványt korábbi alkotásain. Ebben a „súlycsoportban" maradandót alkotott. Kérdés, hogy ebben az új ruhában Vincze László jól érzi-e magát? Termelékenységnek nem szorgalmi határai vannak. Manírosság, beszürkülés betegsége leselkedik így a művészre.

Úgy látszik, a ritmusok, a viszonyulások, a térképzés mesterségbeli és esztétikai problémái foglalkoztatják újabban. Nem érezni elég meggyőzőnek, hogy a hangulatoknak, a mondanivalónak rendeli alá a szerző a konstrukciókat. Sokat foglalkoztatja őt az emberi fejek térbeni elhelyezése. Bizonyos színek (szürke, piros) térszervező funkcióját kutatja. Számos alkotás készült ennek a kutatásnak a jegyében: *„Fejek szürkében"*, a *„Társalkodók"*, a *„Női fejek pirosban"* — és még jó néhány. Nyugtalan kompozíciók a *csendéletek*. Egy témának (drapéria előtt teáskancsó) színvariánsai ezek. Vinczének sokan szemére vetették már, hogy „ridegek" a színei. Kedveli a fakó lilás árnyalatot. A baj ott van, hogy Vincze általában meleg, bársonyos kolorittal dolgozik — és csak a lila színskálája matt, piszkos. Ez a szín „kilóg" a többi közül, s nem tudjuk, akar-e ezzel valamit mondani? Vincze László jó művész, éppen ezért nem tud hazudni. Amint megfeledkezik a látvány komfortjáról, tétova lesz. Mostani alkotásainak egy részén is a tétovaságot véljük felfedezni.

Nagyon szép viszont a *„Szamos"* képe. Látszik, a témához érzelmi szálak kötik a művészt. Valóságos színorgia pompázik a képen. A természet ezernyi titkát varázsolja elénk az alkotás. Ugyanezt lehet — és kell — elmondani a *„Holt Szamos"*-ról is. A zaklatottság, a széttépett ritmusok ellenére is szép kép — a sárga színek megkapó „feldobásával" szép, őszies hangulatot fogalmaz meg a művész.

Szeretnénk hinni, hogy Vincze Lászlónak tanulságos kirándulás a mostani tárlata olyan vizekre —, ahol nem érdemes eveznie. Mert sokan csapdossák itt az evezőt, s az örvényektől nem látszik a tiszta mélység.

Cs. Nagy Lajos

ÖK LAPJA

ai járás megszüntetése erősítés irányába tett lépés

Írta: Kiss István megyei tanácselnök

feladata. Ezt úgy kell megoldani, hogy erősödjék a központi hatalom, fokozódjék a kormányzati szervek munkájának hatékonysága és ugyanakkor növekedjék a helyi szervek önállósága, a tanácsok önkormányzati tevékenysége, és mind aktívabb legyen a lakosság részvétele a tanácsok és más állami szervek és testületek munkájában. Ily módon erősítik a demokratikus centralizmust az állami életben is."

A szocializmus építésével összefüggő feladatok egyrészt gazdasági, másrészt politikai, harmadsorban kulturális téren szabják meg számunkra a legfontosabb tennivalókat. Társadalmi rendszerünk továbbfejlesztése olyan feladatokat állít elénk, hogy megteremtsük és erősítsük a szocializmus saját anyagi, műszaki bázisát, a termelőerők továbbfejlesztése útján. Biztosítani kell a szocialista termelési viszonyok teljes kiépítését, s el kell érni, hogy a társadalom politikai rendszere a továbbiakban is tökéletesedjék.

Az általános feladatokból eredően, illetve a X. kongreszszus határozatainak végrehajtásaként fogadta el az országgyűlés az új tanácstörvényt is. Ennek a gyakorlati életben történő folyamatos megvalósítása során nagyon fontos, hogy figyelmünket az ésszerű centralizmus mellett a helyi önállóság és hatékonyság kibontakoztatására fordítsuk. Különnek megfelelően és erre figyelemmel határozzuk meg. *A járási közigazgatás megszűnésével egyidőben a járás községei a területén lévő három város köré fűződnek fel, kivéve Gyermelyt és Szomort, mely közigazgatási átcsatolással a dorogi járáshoz fog tartozni.*

Az Elnöki Tanács már idézett határozata a tatai járás községei közül *Bokod, Dad, Kecskéd, Kömlőd, Várgesztes, Vértessomló* községeket *Oroszlány* város; *Agostyán, Baj, Dunaalmás, Kocs, Naszály, Neszmély* községeket és *Szomód, Dunaszentmiklós, Tardosbánya, Vértestolna* közös tanácsú községeket *Tata* város; *Héreg, Környe, Tarján, Vértesszőlős* községeket pedig *Tatabánya város város környéki községévé nyilvánította.*

Szeretném még egyszer hangsúlyozni, hogy ez nem egy közigazgatási fórumrendszer változást jelent, nem azt jelenti elsősorban tehát, hogy a járás megszüntetése után az államigazgatási tanácsi másodfokú fórum a városokhoz kerül. De jelenti azt, hogy a városok, azoknak politikai, állami, társadalmi és tömegszervezetei munkájuk tervezésekor, s annak végrehajtása és ellenőrzése során kiemelten legyenek figyelemmel a vonzáskörzetben, a város környéki községekben élő emberek politikai, gazdasági, kulturális, kommunális; egyszóval minden oldalú szükségletei kielégítésének működtetése során hasonlóan vegyék figyelembe a város környéki igényeket is.

A városok és a községek között ezért szoros társadalmi, gazdasági, ellátási, munkaerő-foglalkoztatási, földrajzi és közlekedési kapcsolatoknak kell lenni, pontosan a községek és a város összehangolt fejlesztése érdekében. A községek szerepkörét meghaladó szükségleteket a városoknak kell kielégíteni. A városnak tehát meghatározott szerepköréből eredő fontos feladata, hogy a saját lakosságán túl a város környéki községek ellátásáról is gondoskodjék. E szervezet kialakítása természetesen nem megy egycsapásra — folyamatot jelent. Kialakítása már megkezdődött, tervszerű folytatása hivatott elősegíteni, hogy *a város és a falu közötti különbség minden tekintetben, belátható időn belül és érzékelhetően csökkenjék.*

A városkörnyékiség a különböző szervek számára a továbbiakban fontos feladatokat jelent. Szükséges, hogy megfelelően koordinált szervezési, vezetési intézkedésekre, szemléletbeli és munkamódszerbeli változtatásokra kerüljön sor. A megyei tanács szerveinek gondoskodnia kell arról, hogy a tervek készítése során a városok és községek előzetesen egyeztessék elképzeléseiket. Biztosítani kell a nem tanácsi szervekkel is az összehangolt fejlesztések kialakítását, illetve megvalósítását. A megyei szerveknek elő kell segíteniük, hogy a városok olyan terveket dolgozzanak ki, amelyek magukban foglalják a községek ésszerű és koordinált fejlesztési elképzeléseit is. Szorgalmazzuk ezért a községeket segítő *„város környéki támogatási alap"* létesítését.

A megyei szervek fontos feladata, hogy minden tevékenység összefüggésében *koordinálják* a városkörnyékiségnek megfelelő munkavégzést. Indokoltnak látszik — ahol ez megvalósítható —, hogy *megyei tanácstagok város környéki tanácstagi csoportja alakuljon meg,* mely ellátja az ott élő lakosság egyfajta megyei érdekképviseletét is. Ezen túl a csoportok működését célszerű úgy kialakítani, hogy segítsék elő a város, a város környéki községek tervszerű együttműködését, a közös feladatok egyeztetését, a tervek összehangolását. Ahol város környéki tanácstagi csoport nem alakul, ott e feladatokra célszerűnek látszik *város környéki koordinációs bizottságot* szervezni helyi tanácstagok és más közéleti személyiségek, szakemberek bevonásával.

Vincze László
festőművész

1976. december 12. KELET-MAGYARORSZÁG

1021

LÁTVÁNY, HANGULAT

Vincze László nyíregyházi tárlatáról

Kevés olyan képzőművészünk van, aki századunk széttöredező világképe ellenére is a szintézisre, a nagy összefoglaló formák megteremtésére törekszik.

Ez ma már szinte lehetetlennek látszó vállalkozás. Korunk záporozó élményei, a látványerő, a sokféle stílusváltás nyomán felízző szenvedélyek arra inspirálják az alkotóművészeket, hogy ne csak láttassák környező világukat, hanem a dolgok, jelenségek mélyére hatolva új összefüggéseket, a lényeget mutassák meg.

De szándékuk ellenére is sokan csak a felületen maradnak. Az alkotók egy része tűzre löki mindazokat az eszközöket, melyeket a nagy elődök teremtettek, összetörik mind azokat az ideálokat is, melyek forrásai a görög, római művészetben eredeztek. Sokkal messzebbre nyúlnak vissza, az aztékok ősformáiból, a néger plasztikából merítenek ihletet, az ősnépek kultikus formáit emelték ki a feledés évezredes közegéből.

Az emberi testet is kohóba vetették, hogy az izomkötegek csavarásával, a testrészek megnyújtásával, a fejformák átfogalmazásával új szépségeket, megkapó, mély igazságokat állítsanak elénk.

A másik csoportba tartozó művészek vállalják az eddigi eredményeket, és a nagy elődök felfedezéseinek továbbfejlesztésével kívánják a képzőművészetet megújítani. Megtartják mindazt, ami előbbrevivő az ábrázolásmódban, a látáskultúra fejlődésében. Ők azok, akik nem akarják újra feltalálni a művészetet, csupán szerves folytatói kívánnak lenni. Önmagukból, korukból akarnak valami pluszt hozzáadni az eddigi eredményekhez, a befejezett, régi szépségek helyett újakat teremteni.

A képzőművészek eme utóbbi csoportjához sorolhatjuk Vincze László festőművészt, aki a nagy elődök munkáinak mélységes tisztelete mellett is sajátosan egyéni festészetet teremtett.

Világítása, formanyelve olyan egyetemes irányba tágította életművét, s a mai magyar festészetet, amely kevésbé érzékeny a gyorsan romlandó, mulandó stílusváltásokra, divatos irányzatokra. Ebben a festészetben nem találunk semmi meghökkentőt, újdonságot mindenáron hajszoló magatartást, szakmai attrakciót, individuális formarendszert, vagy lélegzetelállító virtuózitást. Azt hiszem —, egyetlen alkotóművésznek sem lehet hőn óhajtottabb vágya, mint olyan látásmódra, formanyelvre szert tenni, amely mentes a konvenciótól, olyan festészetet teremteni, amely az évezredes eredményeket szintézisbe hozza saját kora felfedezéseivel, új ismeretével, mint ahogy ezt Lóránt János is teszi.

A borszakértők tudják, hogy a bor íze, zamata, színe mennyiben függ a talajtól, a napfénytől, a pince penészflórájának éltető klimájától. Nem lehet ez másként a művész esetében sem. Mert egy-egy alkotásban sosem csak a pillanatnyi intuíció, élmény van jelen, hanem egy egész élet tapasztalata sűrűsödik benne. Hogy milyenné formálódik a festő ecsetje nyomán a kép, abban oroszlánrésze van mindig annak is, hogyan hatottak rá az élet nagy történései: szerelem, halál, utazások, városok, háborúk, forradalmak.

Vincze László képeit nézve megállapíthatjuk, hogy ezek a festmények a természet látható jelenségeit ábrázolják, úgy, hogy képeinek főszereplője a látvánnyal azonosuló, ziháló, tünékeny hangulat. Vincze László ugyanis a hangulatok festője. Erre, csak erre vállalkozik. Majdhogy két évtizedes pályájának összegezése is így fogalmazható meg: látvány és hangulat íme így fér meg egymással. De milyen látvány és milyen hangulat? Többnyire a természet változó, elhalást és újulást hozó szakaszait mutatják a képek.

Vincze László elkerüli az összeütközések, a fölfokozások lehetőségeit. Belül marad a választott mozzanat egyszeri állapotán. Csupán arról beszél, milyen az őszi, vagy a tavaszi fa, bokor, víztükör, égboltozat. Nem hatol mélyebbre és messzebbre, abba a régióba, ahol a változásokat szülő ellentétek feszülnek. Következésképp nem drámát, hanem hangulatot lát és láttat. Változatos hangulatok ezek: festékeinek könnyű anyagával, laza és jól tagolt foltjaival mind határozottabban, biztosabban fejezi ki a természetes táj hol egyszerű, hol finom hangulatait. Bensőséges hangulatok ezek. Nem erőt és mozgást, hanem gyöngédséget és derűt árasztanak. Nem a teljeset, csupán a részt közelítik meg. Annak érzékelhető pillanatait, megvillanó arcait keresik és kínálják. Ilyen is, ez is! Ne feledjük, hogy itt nem a törvényeket vizsgáló kutatás művészi-drámai igazsága, hanem az átélés hangulatai hitelessége szab mércét. És ez az utóbbi akár egyetlen minőséget is elfogadhat, elfogadtat teljesnek. Mint most a fák, a vizek, felhők kisvilágának ama pillanatait, amikor a változás bensőséges, gyöngéd hangulatát öltik magukra.

Bíró Lajos

„A vágyam Pest volt...”

Hogy érzi magát Nábrádon?

Amikor az új iskola, a régi kastélyépület, a templom és a tsz gépműhelye övezte sártenger közepén megállt a gépkocsi, s megláttam a kissé kárörvendő, kíváncsi arcokat a műhely ablaka mögött, legszívesebben visszaraktam volna helyére a gumicsizmát; gyerünk innen.

A nábrádi Békeharcos Tsz érdeklődő műhelyvezetőjének mégis elmondtam, hogy a több, mint 150 tsz-fiatal közül váltanék néhány szót a fenti kérdésről. Maradtam.

A műhelyirodában alig fértünk, lévén ebédidő. A kérdés elhangzott, hozzátéve, hogy ezúttal fiatalok válaszoljanak.

Varga Károly főkertész:

— Nábrádi vagyok, amikor végeztem, hazajöttem, az újtelepítésüekkel 400 hold gyümölcsös gondja várt. Aki itt nem érzi jól magát, önmagában is keresse a hibát. Nem könnyű itt. Hamar vége a betonútnak, s a gumicsizma ekkor a legjobb barát. Aki viszont szereti ezt a községet, szép új utcáival, gazdagon fizető termő kertjeivel, benne érzi munkáját, az tudja, hogy nem mindig van sár, és a nábrádi Szamos partján kedves, szép is tud lenni az élet. A KISZ-lubban öt magnó, korszerű hangfal, kétszer hetenként klubest, koncertek. Azért ez is valami...

Márton László autószerelő:

— Én nem itt kezdtem. Először a Fehérgyarmati Halászati Szövetkezetnél sofőrködtem. A kereset jó volt, de 10 ezer kilométert is megtettem havonta. Egy hónapig bírtam. Hazajöttem, jól érzem magam. Apám is tsz-tag, gépvezető. Együtt arattunk s a kukorica-betakarításban is ott voltam. A keresetemet hazaadom, anyukám a legjobb pénztáros. Nemrég Zsigulit kaptam. Jövőre elmegyünk anyukáékkal hegyeket, tájakat látni. A szórakozás is jó, Nábrádon is kedveljük a szépet, nem kell messzi menni szép ruháért, bútorért, még a beatzene is helyünkbe jön.

Szabó Mária bérszámfejtő, a KISZ szervezőtitkára:

— Talán furcsa, de felszolgáló szerettem volna lenni, tetszettek a fehér kötős lányok a presszóban. A közgazdasági érettségi után mégis itthon maradtam, csakhogy 1100 forintos fizetéssel nem sokra megy az ember. Az iroda sártenger közepén áll, reggel a hideg helyiség vár, ami kész betegség. Még tisztességes mellékhelyiség sem áll a három női dolgozó rendelkezésére. A tsz vezetősége jobban törődhetne velünk, azért maradtam csak, mert kevés az irodai munkalehetőség. Talán ha sikerül

bejutni a salgótarjáni számviteli főiskolára, akkor révbe jutok, mert azt már én is látom, hogy az érettségiénél nem szabad megállni.

Csele István gépszerelő, a Bánki Donát szocialista brigád tagja:

— Nyíregyházán, a 110-esben végeztem és vágyam Budapest volt. A hajógyárban helyezkedtem el. Számomra rideg, ismeretlen világba kerültem, barátok nélkül. A munkásszállás sem ízlett. Hatodik éve itthon vagyok a műhelyben, barátok között. Özvegy édesanyámat is segíthetem. A keresetem havi 3000 forint körül van. A főváros nagyon szép, de nekem Nábrád az otthonom. Szépen élünk, jó házban s ha szórakozni van kedvünk, itthon is lehet. Vasárnaponként a focizás érdekel. Benne vagyok a csapatban.

Hammel József riportja

Vincze László

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Komárom megyei

DOLGOZÓK LAPJA

1966. május 26. vasárnap

Jegyzetek képekről

Vincze László két kiállítása

Az elmúlt napokban a visegrádi Mátyás király múzeumban, s ezzel egyidőben az esztergomi Technika Házában kiállítás nyílt az Esztergomban élő fiatal festőművész, Vincze László munkáiból. Az utóbbi kiállításon a művésznek egy sorozat — főleg itáliai — akvarellje, a visegrádin néhány olajfestménye és rajza szerepelt.

Vincze László 1934-ben született a Szabolcs-Szatmár megyei Szamoskéren, parasztcsalád gyermekeként. Budapesten és Egerben végezte főiskolai tanulmányait: az egri pedagógiai főiskolán szerzett tanári diplomát.

A főiskolai évek után Galgahévizen, majd Esztergomban működött mint pedagógus. 1959-ben Leningrádban és Moszkvában járt tanulmányúton, 1963-ban nagyobb közép- és nyugateurópai utazást tett, 1963-ban Olaszországot kereste fel pár hónapra. Önálló kiállítása volt 1960-ban Aszódon, 1965-ben Esztergomban.

Munkáinak jelentős része figurális mű, elsősorban portré. Amikor arcképet fest, nem az esetleges, felületi vonások érdeklik elsősorban, — a felszín mögé kíván hatolni, a jellem megragadására tör. Portréi sorából kiemelkednek azok, amelyek idős parasztemberekről, édesanyjáról, valamint barátairól készültek.

Olaszországból hazatérve jópár emlékezetes arezzói, firenzei, velencei, római, San Remo-i, sziciliai táj- és városképe született. A patinás, ősi olasz templomok és házak, gyönyörű terek, szűk utcák atmoszféráját, hangulatát frissen, közvetlenül, összefogottan tolmácsoló művek ezek.

Vincze László munkáinak tetemes hánya akvarell. Gyakorlott és vérbeli akvarellista; vízfestményei tisztán kezeltek, levegősek, napfényben fürdők, a természet szépsége előtt hódolók. Vincze eddigi munkásságának talán legérettebb és legmaradéktalanabb esztétikai élményt adó darabjai a firenzei Ponte Vecchiót, a taorminai görög színházromokat, a Szamosparttot, visegrádi és esztergomi tájakat ábrázoló akvarelljei között találhatók.

Munkássága — bár nem epigonja sem Szőnyi Istvánnak, sem Bernáth Aurélnek, sem Elekfy Jenőnek, sem Szentiványinak, sem más művészünknek — posztimpresszionisztikus jellegű. A nyugat-európai modern művészet nagy mestereinek (Klee Kandinszkij, Picasso, Braque, Miró, Léger stb.) életművét külföldi utazásai során Vincze jól megismerte és mélységesen nagyra becsüli, azonban — eltérő szellemi alkata folytán — nem az ő útjukat járja.

Vincze László — legalábbis ami eddigi tevékenységét illeti — nem kutatója a festészet új ösvényeinek: művészi magatartásának a természet formagazdagságának, színességében való gyönyörködés, a magyar pikturára — legalábbis annak egyik fontos ágára — oly jellemző érzelemgazdagsága, bensőséges lírai hang és a természetelvhűség hagyományának ápolása az uralkodó vonásai.

Ez a harmonikus szellemű, saját határain túllépni nem kívánó, pózoktól és őszintétlen gesztusoktól mentes művészi munkálkodás — úgy véljük — megbecsülést és rokonszenvet érdemel. Vincze László két kiállításán egy szolid, csendes, hitelesen szóló festő munkáival találkoztunk.

D. I.

zívből..."

— Hatvanegy éves vagyok. Tizenhárom éves korom óta dolgozom, kilenc gyereket neveltem fel egyedül. Mert amikor hazajöttem a háborúból — olyan betegen, legyengülve, hogy bárki az ujjával fellökhetett volna — megtudtam valamit a feleségemről. Attól kezdve a vizet sem fogadtam el tőle. Felneveltem a gyerekeket egyedül. Én soha részeges nem voltam, és most ide menekültem.

— *A fiam hazahívott, hozzájuk, de három nap múlva már kitették a cókmókomat a folyosóra.*

Bólogatnak hozzá a többiek, hogy így van, menekültek ők mindnyájan, aztán amikor azt kérdezzük, mi a legjobb az életükben, vagy mi volt a legszebb, már nevetnek, emlékezve:

— *A cigányzene, az a legjobb. Most is azt hallgatjuk. A szárazja, az tudja aztán megbolondítani az embert.*

— *Az otthon megnyitója, az nagyon szép volt. Meg az, hogy itt csak jó szót kapunk.*

— *Én még ilyen boldog nem voltam tizennégy éve óta, hogy az uram meghalt, mint itt. Kiszolgálnak bennünket, még a vizet is elénk teszik.*

Ebéd után pedig egy nyolcvanhat éves szociális gondozott öreg néni ünnepélyesen feláll, fénytelen tekintetével

Nyár

Radnóti Miklós így vall erről az évszakról:

...Nyár szusszan újra a levegőre
s a gyönge füre sziszegő fény
[szál.
Csönd van s előre hajlik a fűszál
és fodros hő száll szerte odafönt.

Folytatása rejtvényünk vízszintes 1., függőleges 15., vízszintes 23., és 88. számú sorában.

VIZSZINTES: 1. A versidézet Kicsinyítőképző. 52. Kötőszó. 53. Fagylaltot fogyassz. 56. Jam. 59. Erőteljesen síró. 62. Híres szovjet repülőgéptípus betűjele. 63. I. A. 64. Ami valamelyik félnek mindig fáj (névelővel). 66. Mart — betűi keverve. 68. Téli sport. 70. Régiesen — légy támogatóm (betűhiánnyal). 72. Kézi fonásban legszükségesebb eszközed. 74. A költemény címe, amelyből idézünk. 77. Mutatószó. 78. M. T.

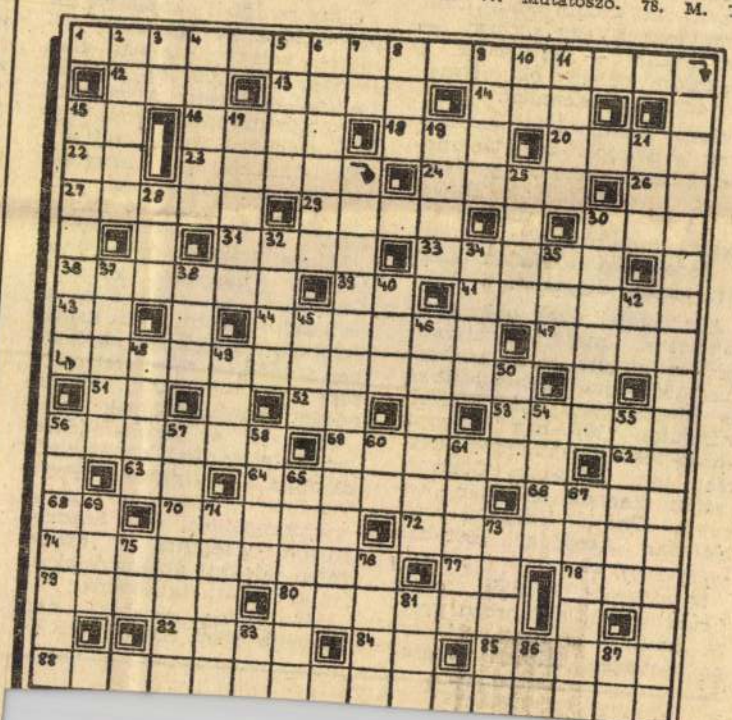

Vincze László

„Esztergomi tárlat – 1972" c. kiállítás ápr. 29.-én nyílt meg, melyen alkotásai szerepelnek.

-góg-: Esztergomi tárlat – 1972.

Dalgozák Lapja, Tatabánya, 1972. máj. 3.

Vincze László grafikus
a Fészek Művészklubban 14 szabolcsi képző-
művész kiállítása nyílt meg márc. 19-én.
A kiállítást Vincze László és Kovács
Mária nyitották meg.

(K): Együttes bemutatkozás a fővárosban.
Keletmagyarország, 1969. márc. 20.

Vincze László

festőm. kiállítását (Bp. Operaklub) ismerteti Sánz Sándor, Művészet, 1968. 7. sz. 46. l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. Művtört. Ért.1971.2.sz.149-182.l.

17o.l.

Vincze László festőművész

Kiállítása a visegrádi Salamontoronyban
1976 VIII. 1 – 16-ig

Magyar Nemzeti Múzeum
Mátyás Király Múzeum

Katalógus a könyvtárban 4307/77

Vincze László

51. Zenének lilásgüstében olaj 39x79cm

52. Kis zenelen olaj 15x52cm

Öyi fürlat 1976 Tata, Vár - Katalógus

Vincze László

VINCZE LÁSZLÓ Esztergomban élő festőművész alkotásaiból tegnap kiállítás nyílt Nyíregyházán a városi művelődési központban. A megyében született festőművésznek a sóstói nemzetközi művésztelepen készült munkáit tekinthetik meg az érdeklődők.

Magyar Hirlap 1976/290/8

Vincze Gyula

Műve szerepel a Tatai Kuny Domonkos
Muzeum Ősei Tárlatán

Tata, Vár, 1977. december-1978. január.

-katalógus a könyvtárban-

Vincze László

Az Esztergomban élő, lírai hangvételű Vincze László Szamosegről származik.

Koroknay Gyula: Képzőművészet Szabolcs-Szatmárban.
Művészet, 1977. szeptember - 18. oldal.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KOMÁROM MEGYEI

1971 JUN 3

Vincze László

— Sokan tekintették meg Vincze László esztergomi festőművész kiállítását a város művelődési otthonában. Különösen a hagyományos realista felfogásban festett képei, akvarelljei nyertek meg a közönség tetszését. A hétfőn záruló kiállítás anyagát az azt követő napokban Szentgyörgymezőn mutatják be.

— „NYARI ÜZEM" nyílt a lé-

Pontot vesztett az esélyes Rákóczi SE Esztergomban. A mérkőzésen váltakozva vezetett a két csapat, s az utolsó percben még úgy látszott, hogy egygólos hazai győzelem születik, a vendégek azonban hétméteresből kiegyenlítettek. A nagy melegben nagy

MDK.

Vincze László

Kiállitási hir

Békésmegyei Népujság 1967 jan.1.

Vincze László

MEGHÍVÓ

Vincze László
festőművész

KIÁLLÍTÁSÁRA

*

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM,
MÁTYÁS KIRÁLY MÚZEUM,
VISEGRÁD

1966. május 22—június 12

F. k.: Héjj Miklós. 600. Pest megyei Nyomda, Vác. 66-1375.

A

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM,

MÁTYÁS KIRÁLY MÚZEUM

meghívja Önt

VINCZE LÁSZLÓ

festőművész

KIÁLLÍTÁSÁRA

A kiállítást

SZÍJ BÉLA

művészettörténész

nyitja meg

1966. május 22-én délelőtt 11 órakor

a Visegrádi Erdészet kultúrtermében

A kiállítás

a múzeum épületében (Fő út 41) tekinthető meg

naponta 9-től 17 óráig

Festmények:

Édesanyám; olaj, 80x60 cm
Önarckép; olaj, 31x25 cm
Édesanyám a konyhában; olaj, 40x30 cm
Önarckép; olaj, 50x40 cm
Kalapos parasztember; olaj, 50x40 cm
Férfifej piros háttérrel; olaj, 30x40 cm
Dr. Kukor Imre arcképe; olaj, 80x60 cm
Leányfej; olaj, 25x44 cm
Esztergomi várfal; olaj, 40x50 cm
Firenzei táj; olaj, 20x45 cm
Várrészlet Esztergomban; olaj, 40x50 cm
Velencei részlet; olaj, 35x40 cm
Firenzei táj; olaj, 22x50 cm
Virágcsendélet; pasztell, 48x27 cm

Grafikák:

Aratók; akvarell, 24x35 cm
Anyám; akvarell, 38x28 cm
Firenzei részlet; akvarell, 27x33 cm
Fiúfej; ceruza, 32x24 cm
Petike; ceruza, 32x24 cm
Olasz férfifej; ceruza, 32x24 cm
Édesanyám; ceruza, 48x31 cm
Petike alszik; ceruza, 27x35 cm
Férfifej; ceruza, 32x24 cm
Édesanyám; tus, 48x31 cm
Peti alszik; diópác, 32x24 cm

Nincze László

Szerepelt az esztergomi festők tárlatán.

Komárom Megyei Dolgozók Lapja 1966. máj. 21.

Magyar Hirdető
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1967 JAN

JELENKOR

Vincze László

1021

VINCZE LÁSZLÓ rajza

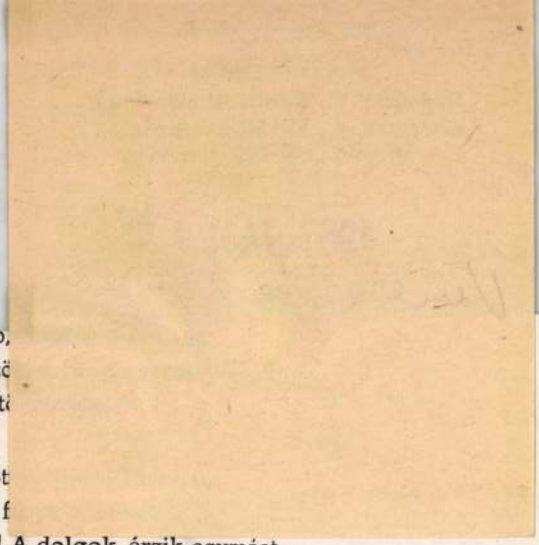

vagy ha fény, lecsavarható,
Ballisztikus törvények közö
törvények nélkül marad, t

Lábam ugyan embert hozot
s az éjben kötni tudom a f
Sötét van? – olvasni csak! A dolgok érzik egymást,
ahogy a mélyen alvók a dolgokat.

Ahogy a civilizációt a természeti
egyenetlenségben a fáradt ember:
Művéből menekülne, művébe visszavágyik,
mert a lelkifurdalás az önbizalma.

Nyugtalanítva nyugtatsz, hegy s völgy az éjszakában!
Mi lesz a végső igaz? A test öröme?
Vagy fölszabadulása a fájdalomból,
ha visszaminősíti egy műhiba?

Távol a lámpasorban, lent az autókaravánban,
odább a bányagépekben új a lélek.
Belehatolni ebbe az új lélekbe! –
többet nem tehetett még senki sem.

Vincze Lánló

festő-művén kiállítása vasárnap
nyílik a visegrádi erdészet
kultúr-termében

Pestmegyei Hírlap, 1966. máj. 21. nombat 5. o.

Vincze László
festő

MDK

Az esztergomi Technika Házában
volt kiállítása.

Devecseri Iván: Barcsai Tibor kiállítása Esztergomban
Művészet, 1969. június – 31 lap.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Vincze László

Entergomi festőművén tárlata Vácott, áprilisban a művelődési házban.
40 kiállított kép.
Megnyitót Mondott Prokop Mária
Művénettörténén

(–ő): Entergomi festőművén kiállítása
Pestmegyei Hírlap (Vác) 1967. ápr. 14.

MEGHÍVÓ

Vincze László

FESTŐMŰVÉSZ

kiállítására

1968. MÁRCIUS 31-ÉN DÉLELŐTT FÉL 11 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

Szíj Béla

MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

BUDAPESTI OPERAHÁZ KLUBJA
(VI. DALSZÍNHÁZ U. 8.)

MÁRCIUS 31—ÁPRILIS 14.

68.4477 KMNYV E. T.

FK.: VINCZE LÁSZLÓ

Dr. Németh Lajos műtörténész,

Művészettört. Dokumentációs központ

Budapest XIV.

Dózsa György út 41.

VINCZE LÁSZLÓ

MEGHÍVÓ

VINCZE LÁSZLÓ

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA

1965. ÁPRILIS HÓ 3-ÁN DÉLUTÁN FÉL 5 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND

MUCSI ANDRÁS

MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

ESZTERGOM, TANÍTÓKÉPZŐ INTÉZET, MAKARENKÓ UTCA 1—5

Németh Lajos

műtörténész

Budapest

XIV. Bánki Donát u. 43.

Fk. Vincze László
65.6429 KMNYV E. T.

Vincze László, festőművész 1) Folytatás

Esztergom képzőművészete sok irányból összefutó eredőkből táplálkozik, vállalva a befogadó, az ötvöző, és a kisugárzó szerepkört. – A napjainkban Esztergomban élő-dolgozó művész alkotásaival gyakran találkozhatunk országos tárlatokon. – A művész zenei inspirációjú festményei újabb, különálló alkotói sajátosságokat villantanak fel. (említve)

Wehner Tibor: Befogad, ötvöz, kisugárzik. Népművelés, 1980. 1.

Vincze László

Méltatás.

Wehner Tibor: Visszhangtalanul.
[illegible] Tiszet, 1979. május - 36. lap.

Vincze László

2 Rajz przepróty

Jelenkor 1967 I.n. 24, 3 old.

M.D.K.

Vincze László

festő

Az Operaklubban mutatkozott be Vincze László festőművész. Tölb csoportos bemutatkozás után most jelentkezik először önálló tárlattal.

Lancz Sándor: Krónika

Művészet, 1968. július – 45 lap.

M.D.Y.

Vincze László
festő

Kiállításán akvarelleket mutatott be. Tennavzlága Gardag: olaszországi elmények, krakkói benyomások, magyar tájak.

Lánc Sándor: Krónika
Művészet, 1968. július – 45 lap.

Vincze László
festő

M.D.K.

Az 50-évek elején az Egri Pedagógiai Főiskolára irányították. Hosszabb-idvig hallott, a 60-as évek elején kezdett ismét rendszeresen festeni.

Lánc Sándor: Krónika
Művészet, 1968. július – 45 lap.

M.D.Ç.

Vincze László
festő

Kiállításán bemutatott néhány gyerekfejet, a „Firenzei táj"-at, a „Gemdélet"-et és a „Női fej" című művét.

Lánczi Sándor: Krónika
Művészet, 1968. július – 45 lap.

M.D.K.

Vincze László, grafikus

dombos tájat ábrázoló
vonulat tollrajzát közli:

ALFÖLD, Debrecen. 1968. XIX. évf. 9. az. 29. old.

1021

Vincze László rajza

Metamorfózis

Ha eltünsz, megépítlek a hóból
s messziről nézem homlokod,
s ha már tavasz roggyantja térded,
szobroddá szépül a homok.

Ha portestedre zúg a zápor,
s derekad elmossa a víz,
hajad fonom a nád-bugákból,
hangodat kölcsönzi a csíz.

derekad lesz a nyír gerince,
ruhád a lomb, cipőd a sás,
szemed a szilva kék bilincse,
kezed a napfény-suhanás.

S ha majd az ősz is martalóc lesz,
ruhád a tűz emészti meg,
elszáll a csíz, a nyír megőszül,
kezed hideg lesz, csonthideg,

megépítlek az álmaimból
halott-virrasztó gond között,
versem rézkarcán hívsz a hidról,
amerre arcod költözött.

Szobrot faragok az időből
s ráírom vérező neved,
mit kiszakítottam a kőből,
s elfujták éretlen szelek.

Vincze László

Losonci Miklós: Két esztergomi festő

Uj Forrás, 1985. április

Vincze László, festő-grafikusművész

a tatai várban rendeztek meg a „Tavaszi tárlat'82" c. kiállítást. Vincze László futuro-kubista hatásokra visszaütő „Trió"-ját, – amit a megjei tanács köztulajdonba vett – a kritikus nem érzi fontos műnek. (említve) Tárkasága csinált modernsége mögött művészettörténeti példák sejlenek fél.

Salamon Nándor: Vita képzőművészeti életünkről.
Dolgozók Lapja, 1982. máj. 29.

MDK.

Vince László

Kiállitási kritika

Dolgozók Lapja 1966 nov.9.

MDK.

Vincze László

Kiállitási kritika

Müvészet 1966 szept.

Vincze László

Vincze László festőművész 1934-ben született Szamoskeren. Tanulmányait a Képző művészeti Főiskolán kezdte meg 1953-ban.

—: Komáromi megye képzőművészi. Művészet, 1979. május – 40. lap.

Vince László

Az egri Pedagógiai Főiskolán
1957-ben kapott diplomát.
Tanárai Jakuba János és Bi-
ró Lajos voltak.

—: Kromaros megye képzőművészi.
Művészet, 1979. május – 40. lap.

...e Sasilo

Festészetének legjellemzőbb darab-
jai a zenei élményekből született
kompozíciók. Kiállításokon
1959-ótaszerepel.

=: Komárom megye képzőművészei,
Művészet, 1979. május - 40. lap.

Vincze László, Kossuth-grafikusművész

A múzeumok programjából.

Esztergomban, a Balassa Bálint Múzeumban látható Vincze László kiállítása.

Előttünk a vasárnap.

1984. IX. 2. Kossuth, 5.00 | J. Á. |

Vincze László festőművész

kiállítása Nagykanizsán a
Hevesi Sándor Művelődési
Központban

Népszabadság, 1987. XI. 9

VINCZE László (festő)

Vincze László festészete világosabb képlet. Különösebb változtatás nélkül vállalja a századelő festészetének forma-, szerkezet- és színújításait. Tagadhatatlan tájékozottsággal építkezik az ismert elemekből, képeinek lendülete, ritmusa van, színei megnyerőek, de az egyéniség jegyeit hiába keressük, azok kívül maradnak a kereten.

SALAMON Mindor: Észak-dunántuli tárlat Szombathelyen. In. Új Forrás, 1986/2. 76.p.

Vincze László, festőművész

az esztergomi Vármúzeumban rendezett tárlaton szerepelnek a művész művei, sorozatos következetességgel épülő absztrakt festményei.

Neuberger Róbert: Az V. Esztergomi Tárlat. Dolgozók Lapja, 1979. máj. 11.
Komárom

1021 Vincze László,
festőművész: „Zenének kékben.

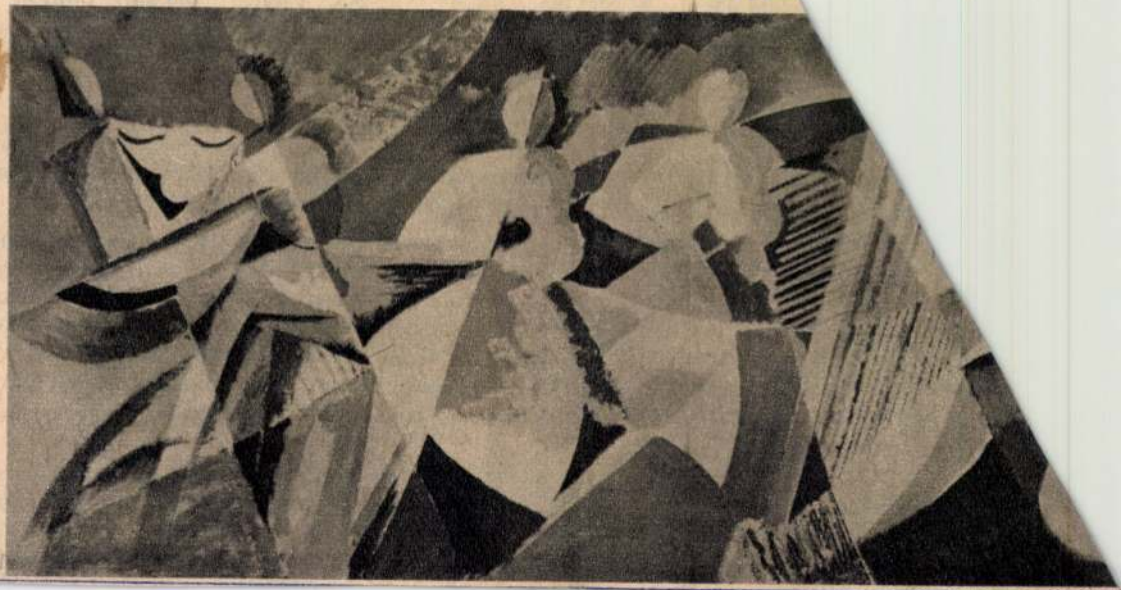

Wehner Tibor: Befogad, ötvös, kisugárzik.
Népművelés, 1970. 1.

1

MEK, NÉZŐK

...edményeként 1977/78-ban a megyében 15 oktatási intéz-
... 18 területi filmklub működött 3552 taggal.

...mban a Dobó Katalin Gimnáziumban alakult meg
...piskolai klub 1970/71-ben, egy évvel később a taní-
...ola filmklubja, 1974-ben a területi filmklub,
... József Szakközépiskola klubja. Ezek ma is mű-
... Szakmunkásképző Intézetben, a Kossuth és a
...giumokban, valamint a Látszerészeti Eszkö-
... alakult még klub, de nem bizonyult életképes-

...állalat régóta helyteleníti azt a gyakorlatot, amely a szer-
...ezett iskolai mozilátogatást tartalléknak tekintette. (Ez – vél-
ték egyesek – akkor mozgósítható, amikor gazdasági és mű-
sorpolitikai feladatok szükségessé teszik.) Ezért – pedagógu-

Vincze László, festő

KÉT KIÁLLÍTÁST nyitottak meg pénteken Esztergomban. A Balassi Bálint Múzeumban Vincze László festőművész 60 alkotása látható. A másik kiállításon, az esztergomi vár rondellájában egy fiatal osztrák alkotó, Josef Német festőművész harminc olajképe került a közönség elé.

Népszabadság, 1984. VII. 28

2004 04 14 / 2004 05 04

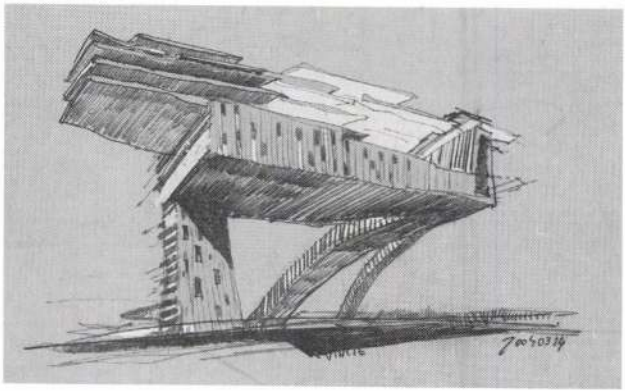

TAPÉTA

• Vincze László •

galéria N&n

1065 Budapest, Hajós utca 39. tel., fax.: /+ 36 1/ 301 04 50, 302 45 96 http://www.nagybalint.hu

Az **N&n** galéria tisztelettel meghívja
Önt és barátait
2004. április 14-én, szerdán 18 órára

• Vincze László •

TARÉTA

című kiállítására.

megnyitja: Sulyok Miklós
művészettörténész

A kiállítás megtekinthető:
2004. május 4-ig

galéria N&n

MAGYARORSZÁG
≈ 048
FORINT

Timár Árpád
MTA Művészettörténeti Ki.
Úri utca 49
BUDAPEST
1014

OCTOGON
præsens
Digit Számítástechnika
hap GALÉRIA
NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA
Budapest Főváros Terézváros Önkormányzata
Pro Cultura Urbis Közalapítvány
C³
ÉPÍTÉSZFÓRUM
HTSART
MIKROPO RENDSZERHÁZ

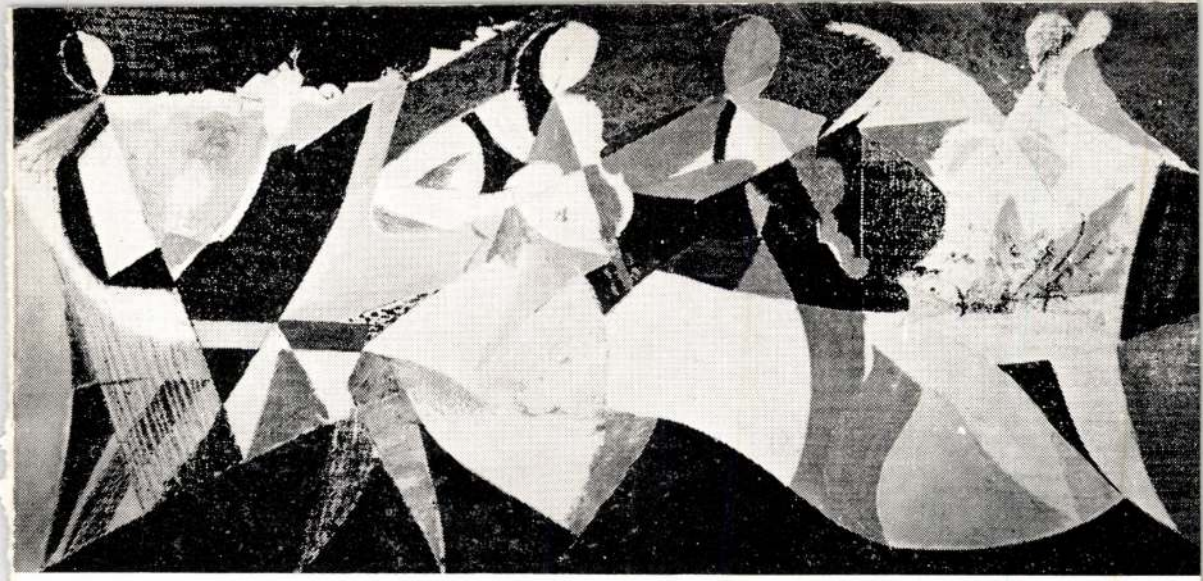

MEGHÍVÓ

MÁTYÁS KIRÁLY MÚZEUM VISEGRÁD

A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM — MÁTYÁS KIRÁLY MÚZEUM SZERETETTEL MEGHÍVJA ÖNT ÉS KEDVES CSALÁDJÁT A VISEGRÁDI SALAMONTORONYBA VINCZE LÁSZLÓ FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁRA. A KIÁLLÍTÁST DÉVÉNYI IVÁN MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ 1976. AUGUSZTUS HÓ 1-ÉN, VASÁRNAP 11 ÓRAKOR NYITJA MEG. A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ AUGUSZTUS HÓ 16-IG NAPONTA 9—17 ÓRÁIG.

1965-BEN ÁLLÍTOTTAM KI ELŐSZÖR VISEGRÁDON. AZ AZÓTA ELMÚLT TIZENEGY ESZTENDŐ SOK TANULÁSSAL, UTAZÁSSAL, ÚTKERESÉSSEL JÁRT. MOST ITT A SALAMONTORONYBAN BEMUTATÁSRA KERÜLŐ KÉPEIM ELSŐ DARABJAI A ZSENYEI MŰVÉSZTELEPEN KÉSZÜLTEK EGY RÉGI VÁZLATOM ALAPJÁN. ÉVTIZEDEK ÓTA NAGY SZERELEMBEN ÉLEK A ZENÉVEL. A MUZSIKA HALLGATÁSÁNAK SZÉP, BENSŐSÉGES PILLANATAI IHLETTÉK E KÉPSOROKAT. KÉPEIMEN EGYAZON TÉMA VARIÁCIÓIT KERESTEM KÜLÖNBÖZŐ SZÍNEKKEL, SÍKFORMÁKKAL.

VINCZE LÁSZLÓ

VINCZE LÁSZLÓ

KIÁLLÍTOTT KÉPEK JEGYZÉKE

Vonósnégyes piros háttérrel	olaj
Vonósnégyes zöldben	olaj
Vonósnégyes lilásszürkében	olaj
Vonósnégyes sárgásbarnában	olaj
Vonósnégyes barnában, lilában	olaj
Vonósnégyes vörösbarnában	olaj
Vonósnégyes világosszürkében	olaj
Vonósnégyes aranyháttérrel	olaj
Vonósnégyes kékkel, vörössel	olaj
Vonósnégyes sötét színekkel	olaj
Piros vonósnégyes	olaj
A négy vonós	olaj
Négy zenész szürkében	olaj
Vonósok egy fúvóssal	olaj
Zenekar barnában	olaj
Zenészek kékben	olaj
Kis zenekar kékesbarnában	olaj
Kis zenekar sárgában	olaj
Nagy zenekar zöldben	olaj
Nagy zenekar aranysárgában	olaj
Vázlat kis zenekarral	olaj
Zenészek fehér alapon	olaj
Téli táj	olaj
Tiszaparti fák	olaj
Akt sárgában	olaj
Holt Szamos	olaj
Holt Szamos I.	akvarell
Holt Szamos II.	akvarell
Holt Szamos III.	akvarell
Holt Szamos IV.	akvarell

76.5124 KmNyVet Fk.: Héjj Miklós

Németh Lajos dr

Kandidátus

Budapest

XIV. Pozsonyi út 41

Vincze László

AZ ESZTERGOMI PETŐFI MŰVELŐDÉSI KÖZPONTBAN

1969. NOVEMBER 15-ÉN DÉLUTÁN 4 ÓRAKOR MEGNYÍLIK

VINCZE LÁSZLÓ

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSA

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

Dr. SZABÓ IMRE

A VÁROSI TANÁCS V. B. ELNÖKE

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ 1969. NOVEMBER 15-TŐL 30-IG

Fk.: Vincze László

69.9177 Komárom m. Nyomda V. Esztergomi Telepe

Vinvze László

kiállítása. Visegrád, Múzeum, Esztergom, Technika Háza. Ism. D. J. Komárom Megyei Dolgozók Lapja, 1966. jún. 26. – Deivényi Iván, Művészet, 1966. ~~7~~ évf. 9. sz. 38–39. l.

Az 1966. évi magyar művtört. irodalom bibliográfiája. (Művtört. Ért. 1969. 3. sz. 243–284. l.)

269. l.

Vince László

Olajfestményekkel szerepel az

őszi tárlaton Tatabányán.

Jenkei János: Őszi Tárlat 69.

Dolgozók Lapja, 1969. nov. 30

Vincze László

entergomi festőművésznek ma Vácott
a Madách Imre Művelődési Házban kiállítása
nyílik

Pestmegyei Hírlap, 1967. ápr. 16. 6.

Vincze Lóránt

festőművész kiállítása Veszprémben
vasárnap lesz

Petőfi Népe, 1966. jún. 11. nombret 5. o.

Vincze Lóuló

festőművén Visegrádi Erdészet kultúrtermében megnyitott kiállítésán a bevezetőt Szíj Bálint művészettörténén tartotta

Egyéni arculatú festészet Két kiállítás a Dunakanyarban
Pestmegyei Hírlap, 1966. máj. 24. Redd. 5. o.

VINCZE László épitész (1958 -)

Az AXIS Épitész Iroda tagja.

ld. Országépitő, 1992. 13.

-

igények módosulása az alkotások
t átalakitja. Mindinkább az egyéni
ás lép előtérbe, a kollektiv mun-
et akár mint műhelyegyüttes/ egy-
többnyire szerény anyagi javakkal
osan ótérzi a müalkotás, a müpárto-
ító szerepét és az általa válasz-
racionalizmus jegyeit keresi. A
orul, olykor mitológiai vagy alle-
valóságtól való eltávolodást.
ossága csökken, noha a megrendelő
most is él a témaválasztás vagy
alom, hogy minden lehető ésszé-
es erkölcsöt és tiszta érzés
, akár mitológiai t[illegible] felfogásá-
hanem nemzeti értelmezést is

VINCZE László (1957-)

GÁBOR Dénes: Vincze László könyvjegyei. =
Könyvesház, 1,1991,1. 19. ill.

ÉPITÉSZET

GY

. állás: .....
..... tel.: .....
.....
.....
.....
.....
teményében .....
ujteményében .....
ül kutatásokat végezhessen.
kérésre fel kell mutatni.
ok publikálásához az intézmény
ll kérni.

15 Lej

Vincze László könyvjegyei

MAGYAR KÖZMONDÁSOK KÖNYVE

A magyar népköltészet műfajai között aligha találunk még egyet, melyet olyan régóta követett volna rendszeres gyűjtőfigyelem,mint a közmondásokat. Baranyai Decsi János 1598-ban kiadott latin-görög-magyar szótárától kezdve hosszú sora kövtkezik a különböző kiadványoknak, melyek nyelvi, stilisztikai, retorikai, folklorisztikai szempontokat követve a közmondások és szólások tetemes mennyiségét rögzitették és tárták az olvasók elé. S a gyűjtéssel párhuzamosan korán megfogalmazódtak az első elméleti észrevételek és következtetések is. Furcsa iróniája a sorsnak, hogy ennck ellenére a közmondáskutatás ma is nagyon sok tisztázatlan kérdéssel találja magát szemben, noha három tudományág, a nyelvészet, folklorisztika és művelődéstörténet tartja feladatának az ilyen irányú vizsgálódást és rendszerező munkát. Meglehet, hogy a "sok bába közt elvész a gyermek" igazsága érvényesül ez esetekben is, de még inkább a közmondás természetéből fakadó interdiszciplináris vizsgálódásokat igénylő komplex stúdium szükségességéé. Mert bonyolult kérdéskör közepébe cseppen a kutató mindjárt az első lépésnél, a műfaji körülhatárolás kísérleténél, hiszen közmondás, szólás, szóláshasonlat, aforizma, maxima, szállóige, szentencia, példázat között kell különbséget tennie, melyeket néha még leíró szempontok szerint is nehéz egyértelműen elkülöníteni egymástól, nem is beszélve a kérdéskör történeti megközelítésének buktatóiról. További bonyodalmat jelent a földrajzi szempont szükségszerű érvényesítése, s ezzel párhuzamosan kultúrhistórai összefüggések feltárása, etnikai sajátosságok meghatározására és interetnikus kapcsolatok megvilágítása. S mindez még mindig csak egy része a közmondáskutatásnak, hiszen a műfaj elméleti kérdéseiről, kommunikációs modelljéről, művészi jelrendszerének sajátosságairól, logikai struktúrájáról, szemantikájáról és funkciójáról még nem esett szó - olyan kérdésekről, melyek megválaszolása a közmondás mibenlétét hivatott meghatározni.

A proverbiumok körül torlódó kérdéstömkelegben, pontosabban annak egy részében igyekszik eligazítani Vöő Gabriella a romániai magyar folklórból válogatott közmondáskiadványával s annak bevezető tanulmányával*. Munkája több tekintetben is úttörő jelentőségű a hazai magyar folklórkutatásban. A kötet bevezető tanulmánya első ízben nyújt összefoglalót, méghozzá új szemléletű összefogalalót a magyar és nemzetközi parömiológiai kutatások eredményeiről, a gyűjtemény pedig eleddig a legátfogóbb összesítője és rendszerezője a hazai magyar proverbiumoknak. Ilymódon a kötet a romániai magyar közmondáskincs korpuszának is tekinthető.

A hármas tagolású bevezető tanulmány első részében Vöő Gabriella vázolja a magyar közmondáskutatás történetét, elméleti eredményeit, a modern parömoiológia célkitűzéseit és megvalósításait, valamint a legújabb kori vizsgálódások kommunikációelméleti nézőpontjait. Ebben a fejezetben kap helyet a romániai magyar parömiológia eredményeinek számbavétele is, amelynek során rá kell döbbennünk, hogy mennyire mostohán kezeltük mindmáig a közmondások gyűjtésének és rendszerezésének ügyét. Ez a műfaj néhány népköltési gyűjtemény alfejezeteként bukkan fel csupán, önálló közmondásgyűjtemény a romániai magyar folklórból nem jelent meg eddig.

A tanulmány második része a jelenkori parömiológiai kutatások fényében és módszereivel vázolja a közmondás elméleti problémáit: kísérletet tesz a műfaj új szempontú meghatározására és szólásoktól való elkülönítésére, összefoglalja a közmondás frazeológiai vizsgálatának eredményeit, majd a proverbiumok logikai struktúrájának, kommunikációs szerepének tisztázása nyomán eljut a műfaj specifikumának, leglégenyesebb szerkezeti elemének körülhatárolásához, mely szerint a közmondás sajátságát "a kapcsolatteremtés formája, a valóság jelenségeinek sajátos viszonyítási módja adja" (33. lap). Ennek az elméleti következtetésnek az alapja felvázolja a magyar közmondás "kapcsolattípusait", hat fő típust különböztetve meg funkciójuk és szemantikájuk függvényében.

A bevezető utolsó fejezete a közmondások funkcióját vizsgálja, utalva arra, hogy jelentéstartalmukat tulajdonképpen az élő kommunikációban betöltött szerepük ismeretében lehet igazából meghatározni.

Sajnos, ezzel a gondolattal vége szakad a tanulmánynak s ilymódon a közmondásról, mint folklórjelenségről nem sokat beszél sem általános, elméleti síkon, sem konkrétan arra a proverbiumanyagra vonatkoztatva, amelyet a kötet felölel. A kiadvány két része, a tanulmány és a közmondásgyűjtemény különben is furcsa módon elkülönül egymástól. Az újszerű, szövegimmanens elemzés szempontjait követő teoretikus alapvetés után az olvasó joggal elvárná a kikövetkeztetett elméleti modell rávetítését a közmondásanyagra, vagyis azt, hogy az új elmélet szellemében vizsgálja és rendszerezi a hazai magyar proverbium-állományt. Ez azonban nem következik be, a bemutatott rendszerező elv megmarad munkahipotézisnek s a közmondásokat a jól bevált régi eljárás szerint, kiemelt kulcsszók alfabetikus sorrendjében közli. Ez a módszer maholnap egy százada honos a magyar proverbiumok közlésében, Margalits Ede 1896-os kiadványában már így rendszerezte az anyagot s ezt követte a hatvanas évek közepén O. Nagy Gábor is.

A kulcsszók szerinti rendszerezés a legkézenfekvőbb eljárásnak tűnhetett egy több tízezres darabot számláló hatalmas anyag hozzáférhetővé tételében: szótárszerűsége révén kétségtelenül megkönnyíti bármely közmondás kikeresését a gyűjteményből. A módszer azonban csak ilyen, közvetlen gyakorlati szempontból alkalmas a közmondások rendszerezésére, tipológiai általánosításokra alkalmatlan vagy csak formális megoldásokat kínál. Vöő Gabriella 5662 közmondástípust állapít meg a mintegy 20 000 adatot felölelő gyűjteményben, de tulajdonképpen minden egyes közmondást (annak legáltalánosabban ismert változata által) típusnak tekint. Ilymódon, például a "ma" kiemelt kulcsszó alatt 26 típust szerepeltet, köztük ilyeneket mint: *Ma én, holnap te, Ma nekem, holnap neked, Ma rajtam, holnap rajtad, Ma hopp s holnap kopp, Ma könyökig nyúl bőségbe, holnap fogát piszkálja éhibe, Ma tékozlás, holnap koldulás; Jobb a biztos ma, mint a bizonytalan holnap, Jobb ma egy veréb, mint holnap egy túzok, Jobb ma egy krajcár, mint holnap kettő, Jobb ma kevés, mint holnap semmi, Többet ér ma egy, mint holnap kettő, Jobb ma egy kis hal a kézben, mint holnap egy harcsa a vízben.* Hangsúlyozzuk, ezek mindenikét külön típusnak fogja fel, így is számozza. Vagyis az egyedi darabot tekinti típusnak, s nem az egyedi alkotások tartalmának általánosított vázát (amely szerint a fent elsorolt közmondások három típus darabjai lennének). Elvonatkoztatott logikai struktúrák, tartalmi kategóriák helyett tehát az egyedi darabokat nyilvánítja típusnak, s mindezt azok után, hogy a kötet elején ő maga ismertette a közmondások alapvető gondolati-szerkezeti kliséinek rendszerét - egy potenciális közmondás-tipológia elméleti vázát. Kár, hogy nem futotta energiájából a hazai magyar közmondáskincs típuskatalógusának megalkotására.

Szembe kell néznünk azonban a teljes igazsággal: Vöő Gabriella négy különböző szintű, egymásra rétegződő feladatkör egyidejű megoldásának kényszerével találta szemben magát: 1) Rá várt a szövegkiadás alapvető feladata - a kolozsvári folkórarchívum több mint 38 000 közmondást és szólást tartalmazó kéziratos anyagának válogatása és közzététele; 2) A szövegközléssel szoros összefüggésben rá várt a romániai magyar közmondások sajátosságainak, földrajzi és időbeli tagolódásának, tájegységenkénti eltéréseinek, gyakoriságának, életjelenségeinek feltárása; 3) Rendszerbe kellett foglalnia a hazai magyar közmondások teljes állományát úgy, hogy általa széles körben használható kézikönyvet, egyfajta közmondás-szótárt hozzon létre, és végül 4) A kikövetkeztetett logikai, morfológiai, szemantikai struktúrák, gondolati-szerkezeti klisék alapján rá hárult volna a közmondások tipológiai osztályozásának elvégzése is. Mindez, gondolom, vitán felül áll, nem egy személyre méretezett feladattömeg! Mint utaltunk rá, a két utóbbi feladat összevont megoldásának kísérlete nem járt sikerrel és sajnos, nem kapott helyet a kiadványban a második feladatkör szempontjainak érvényesítése sem. A hatalmas anyag specifikumáról, táji, időbeli szegmentálódásáról szó sem esik, csupán az egyes "típusok" változatait ismerhetjük meg, s gyakoriságukról kapunk útbaigazítást a zárójelben közölt számok segítségével.

A gondot még inkább tetézi az a körülmény, hogy a hiányt utólag sem lehet pótolni, a kötet összeállítási módja eleve kizárja a lehetőségét annak, hogy a romániai magyar proverbiumok jellemzőit, tájegységenkénti eltéréseit, alakulási tendenciáit legalább hozzávetőlegesen felbecsülhessük, mert a feldolgozott anyag provenienciájáról nagyon szűkszavú tájékoztatást kapunk. Eszerint a kötetben három forrásból származó anyag ötvöződik: az 1958-1959-ben Faragó József irányításával, a tanuló ifjúság bevonásával szervezett pályázatos gyűjtések eredményei, a kolozsvári folklórintézet munkatársainak gyűjtései, valamint a már megjelent hazai gyűjtemények közmondásai. A kéziratos állomány eredetéről, tájegységenkénti megoszlásáról még csak halvány elképzeléseink sem lehetnek, mert hiányzik a kötetből a felhasznált gyűjtések jegyzéke, amit nemcsak szaktudományi, de etikai szempontból is nehezményezünk. Hiányzik a felhasznált kiadványok bibliográfiája is, de ezekről legalább a bevezető említett tudománytörténeti fejezetéből tájékozódhatunk - azzal az akadékoskodó észrevétellel, hogy kimaradtak belőle olyan kiadványok, mint Seres András barcasági, Horváth István magyarózdi gyűjteménye. S ha már a felhasznált anyag bibliográfiájának kérdése szóba került, el kell mondanunk, hogy hiányoljuk a könyvészeti jegyzéket a bevezető tanulmány végéről is, mert hellyel közzel találunk ugyan a szövegben utalásokat a felhasznált szakirodalomra, de különösen az újabbkori parömiológiai vizsgálódások esetében csak egy-egy név felbukkanása jelzi, hogy vannak a kérdésnek jelenkori kutatói, de hogy műveikből hol és mit olvasott a bevezető tanulmány írója, nem árulja el. Lehet, hogy információ-ínséges világunkban súlyosabbnak érzékeljük ezt a mulasztást, mint amilyen valójában, de egy kérdéskör első hazai összefoglalójának, úgy véljük, nélkülözhetetlen tartozéka kell hogy legyen a szakirodalomi tájékoztató.

OLOSZ KATALIN

Igaz ember igazat szól. Közmondások a romániai magyar folklórból. Közzéteszi Vöő Gabriella. Kriterion Könyvkiadó, Bukarest 1989.

Megjelenés előtt

Gala Galaction Naplójából

1927. szeptember 9.

Tegnap múlt öt éve, hogy pappá szenteltek... Nicolae Popescu lelkésszel celebráltam szentmisét az ő templomában / Bradu-Boteanu /. Helyén való lett volna, hogy odafönt, a Mitropolián misézzem, s egykori győzelmeim szószékéről hirdessem az igét. A patriárka azonban a Régens-tanács tagja, s a szószék álomba merült a porréteg alatt, amelyen ujjam végigszántott egy pillanatig, egyházi világunk pedig még mélyebb álomba süllyedt!

1927 nyara nagy vigasztalást is hozott számomra: az Institutul Biblic /Bibliai Intézet / nyomdájában napvilágot látott az *Új- testamentum!* Az 1920-ban elkezdett, 1924-ben befejezett fordítás három évig tartó karantén után végre nyomdafestéket látott! A patriárka is örvendett, s valamennyi lelkész barátom - igaz, nincsenek sokan - egyelőre úgy véli, hogy fordításom nagy nyeresége ortodox román egyházunknak. Ezt azonban eddig nem írta le senki, és alig hiszem, hogy rövidesen bárki is leírná. Talán világi barátaim valamelyike, az egyházi személyek viszont inkább óvatosan kivárnak.

A patriárka előszót is írt a kötethez, de annak kevés súlya van. Nem ismeri ugyanis sem a román nyelvet, amelyre, sem pedig a görögöt, amelyből fordítottam. Emiatt megcenzúráztam és átfésültem a patriárka szövegét, s kihagytam belőle szinte minden rám vonatkozó közvetlen dicséretet.

Fordításom túlontúl leleményes és irodalmias. Várhatóan tiltakozásokat és vitákat vált majd ki.

1936. május 9. / szombat /

Két napja, csütörtökön, miközben a villamossal az Egyetem épülete mellett haladtam el, megalázó cselekedetnek voltam szemtanúja: gyalogos csendőrök és utcai rendőrök igyekeztek kézre keríteni a sztrájkoló diákokat, akit pedig nyakon csíptek, azt - akárcsak a rendőrségen - betuszkolták az egyetem épületébe, de még mielőtt oda belökdösték volna, az ajtóban álló termetesebb rendőr néhányszor a letartóztatott fejére sózott gumibotjával! Hová jutottunk, emberek! Mennyi megalázást kínál a napjainkban uralkodó anarchia és alávalóság. Egy egyszerű, majdhogynem írástudatlan utcai rendőrnek - felettesei utasítására - jogában áll ütlegeket mérni egyetemi polgárok hátára és fejére!

Hová lett végromlásra megérett világunkból az igazság, a nemes érzés, a józan mérséklet és a rangok hierarchiája?! Holmi zagyva, elbizakodott, hetvenkedő süvölvények - egymagukban! - valami nagyot akarnak tenni, és akadnak erkölcstelen, fondorlatos idős emberek, akik a gyerekek vakmerőségére spekulálnak! Ezek hibásabbak-e vagy amazok, ezek vagy amazok baljósabbak-e, mindannyiunk fejére nagyobb rontást hozók? /.../

1939. március 13. / Hétfő /

Miron Cristea patriárka Cannes-ba utazott, hogy átvegye a legfelső viszszarendelést. A Földközi-tenger partján meghűlt és elvitte a halál. Úgy halt meg, mint patriárka és mint miniszterelnök. Ember gyanánt dicsőségtől övezetten távozik. Az én különös álmom, amelyben egy körmenet alkalmával egy katona lelőtte, jelképes álom volt. Az a katona az Arkangyal. Gyásztól zsibong az ország, a hazai és a külföldi sajtó, Miron Cristea elhunyta kis híján homályba borította a XI. Pius pápa halála okozta gyászt!

Temetése holnap, március 14-én lesz; sírját a nagy multú Brâncoveanu székesegyház oldalában ásták meg. Miron patriárka volt elég merész ahhoz, hogy Szent Demeter szarkofágja mellett helyeztesse magát örök nyugalomra!

Van-e ezek után igazság a történelemben és a kortársak vélekedésében? Nero - isten, Nagy Heródes - a nép atyja, Miron Cristea pedig Szent Atanasius hiteles tanítványa! Mindazzal a

Vincze László linómetszete

nemzeti és szónoki tisztelgéssel meg félresiklással, amelyet a miniszterelnöknek szánnak, ördöngös gyülevészek a szabadgondolkodó patriárkát halmozták el! Annak érdekében pedig, hogy a politika irányítójának fontossága minél erősebben kidomborodjék, úgy teszünk, mintha a hitetlen pópa, Ilie Miron Cristea maga lenne a jámbor szentség netovábbja!

És mégis! E férfiú sorsdöntő szerepet játszott életemben. Neki kellett a mitropolita székébe ülnie, hogy engem pappá szenteljenek. Hagyjuk őt Isten számába, s emlékezzünk meg róla ezentúl, hogy feloldozást és megbocsátást nyerjen!... Bocsáss meg, Krisztus Urunk, szerfölött haszontalan szolgádnak, Miron Cristea patriárkának!

1940. november 27. / szerda /

I. C. Vissarion barátom és Saşa Stoianovici, egykori vőm, azt a hírt hozza, hogy tegnap éjjel a legionáriusok - ugyanazon a helyen, ahol a tavaly felkoncoltak csontjai vannak elásva - lemészárolták Jilaván a politikai foglyokat, élükön Argeşanu, Gabriel Marinescu, Bengliu tábornokokkal... Szemet szemért, fogat fogért. Kvittek vagyunk. Pusztán annyi,hogy néhány gazfickó mindama szólamai és állítása, amelyek szerint a legionárus bárka utasaiként a kereszténvi hit legigazabb vizein hajózunk, egyszerűen mesebeszéd. A jilavai foglyok lemészárlása azonban egy órával korábban tár kaput a forradalmi pokol előtt... Szolidaritást vállal Antonescu tábornok és kormánya az állítólagos bosszúállók tettével? Akár igen, akár nem, a dolgok rossz irányt vesznek.

Ha Antonescu tábornok az az ember lenne, akinek égi sugallatai támadnak, lemondana a hatalomról vagy néhány köztiszteletben álló férfiút - Maniut, Gh. Brătianut, esetleg Dinu Brătianut - kérne fel kormányalakításra és triumvirátust hozna létre. Talán még jobban tenné, ha az országban állomásozó német hadsereg segítségéhez és fegyelméhez folyamodna. Ha az ügyek vitele továbbra is a jilavai "diplomaták" kezében marad, nem várhat más ránk, mint a terror napjai. Szerencse, hogy németek nemcsak Berlinben vannak, hanem Bukarestben is.

Egyszóval ugyanazok a kíméletlen törvények, ugyanaz a jog, ugyanolyan "forradalmi" fejlemények, mint mindenütt! A büszkeségtől és a látomásoktól megrészegült "felszabadítók" kezdenek különválni és torzsalkodni. A vakmerők és az őrjöngők előre törnek; a fosztogatók hátramaradnak. Kezdődnek a civódások, a kölcsönös megbélyegzések, kitör a testvérháború.

És ahogy az szinte mindig lenni szokott, külső beavatkozás kell ahhoz, hogy az őrültek észhez térjenek - vagy elnyelje őket a sír!

Fordította HORVÁTH ANDOR

A neves román író Naplója magyarul a Kriterion Kiadó gondozásában lát napvilágot.

Vinea, Cezar Petrescu, Minulescu, Dan és Emil Botta, Gala Galaction.

Az *Arta şi Tehnica Grafică* tartalmas mondanivalójához méltó grafikai köntösben látott napvilágot. A tartalom és a forma át-átsugározza egymást és nagyszerű művészi szintézisbe kapcsolódik össze. A füzetek formátuma in quarto (4^0), anyaga a legjobb minőségű mélynyomópapír. A fedőlapokat neves grafikusok tervezték: P. Grant, Al. Mazilescu, H. Daniel Gh. Filotti. Sajnos a példányszámról nincs tudomásunk, csupán egy reklámszöveg kínál némi támpontot: "a korlátozott példányszám miatt a folyóirat igazi bibliofilia lesz".

A román festészet mestereinek kifogástalan színes reprói, iniciálék, régi nyomtatványokból átvett képek, kortárs művészek ex librisei és rajzai tartoztak a folyóirat gazdag és változatos illusztrációs anyagához (Teodorescu-Sion, Steriade, Iser, Nutzi Acontz, Lucia Demetriade-Bălăescu Demian, Mac Constantinescu, Lena Constante).

A 13 füzet közül nyolc melléklete eredeti réz-, fa- és linoleum-metszeteket tartalmazott olyan szerzőktől, mint Petraşcu, Ştefan Popescu, Dobrian, Nina Arbore, Horia Teodoru, D. Dumitriu-Nicolaide, Marin Iorda, Alex Bassarab, Gh. Ceglacoff, N. Ştefănescu. A 13. füzetben megjelent V. Alecsandri *Bárányká*ja Marcel Olinescu fametszeteivel illusztrálva. Említést érdemel az 1937. decemberi 2. füzet mellékleteként megjelent *Calendarul Revistei Albina* (az Albina Folyóirat Kalendáriuma) Al. Mazilescu szerkesztésében.

A kiállításában és mondanivalójában egyaránt elbűvölő *Arta şi Tehnica Grafică* a szakma és a bibliofilia olyan színvonalú példája marad, amellyel az 50 évvel ezelőtti folyóiratok közül világviszonylatban is csak egynéhány vehette fel a versenyt.

VIRGIL OLTEANU

KÖNYVBÖRZE

Holt tőke, vagy biológia műszóval jellemezve: *lappangó élet* a nem használt könyv. Rovatunk e rejtett, elfekvő kincsek felszínre hozatalához kíván segítséget nyújtani. Nyitva áll minden olvasó számára; "ingyen és bérmentve" kínál fórumot a legkülönbözőbb érdeklődési körű kutatónak, diáknak vagy akár egy-egy témával csak hobbyból, de behatóbban foglalkozni kívánó személynek. A *Könyvbörze* közvetítő láncszem akar lenni olyan könyvek forgalmazásában, melyeknek, közeli időpontban (vagy egyáltalán) nem remélhető újrakiadása, mert esetleg kéveseket érdekel (de azokat annál inkább) és a tapasztalat azt mutatja, hogy igen gyakran holtvágányon rostolkodnak eme jobb sorsra méltó "szellemi szerelvények"; ott porosodik a mű a könyvespolc sarkában, valamelyik felmenő rokon (hajdanában) féltett kincse, mert a leszármazottak érdeklődése más irányulású. Ne tartsuk csupán kegyeletből "anabiótikus állapotban" ezeket a (meglehet) igazgyöngyöket. Egyáltalán nem kegyeletsértés - sőt! - megkeresni, felbúvárolni azt a szellemi rokont, aki HEURÉKA! - kiáltással veszi birtokba és re-aktiválja az emitt esetleg csak szorosító könyvet. Rovatunk a nemes célú bibliofilia minden válfaját felpártolja. Ezért vállaljuk minden ellenszolgáltatás nélkül az eladásra fölkínált vagy megvételre keresett könyvek *pontos bibliográfiai adatainak* közlését, de akár konkrét csereajánlatok hírdetésében is közreműködünk. Elegendő egy levelezőlapon feltüntetni azt a legtöbb öt könyvet (folyóiratot), melynek forgalmazását így vagy amúgy szeretné az érdeklődő. Az út elején vagyunk, kívánjunk hát egymásnak sikeres célba jutást!

G.D.

Megvenném...

Éva Angéla (3900 Satu Mare, Str. Pietroasa 106) Timár József: *Német nyelvkönyv* 1-2 köt. (vagy más hasonló); Szilágyi Domokos *összes versei*; Öveges József: *Játékos fizika*; Kányádi Sándor bármelyik vereseskötete; Bárányi-László Ildikó: *Szövetségben a halál ellen.*

Gál Csanád (3900 Satu Mare, Str. Careiului C 21/23) Dávid Gyula - Mikó Imre: Petőfi Erdélyben; Szerb Antal: *Magyar irodalomtörténet*; Pándi Marianne: *Hangversenykalauz.* III. Kamaraművek; IV. Zongoraművek.

Ilyés István (3400 Cluj, Al. Bizusa 2, ap. 41) *Címerlevelek.* Gyűjtötte Sándor Imre. 1-2. köt. Kv., 1912; Heraldikával foglalkozó könyvek; Minikönyvek.

Jakó Emese (3700 Oradea, Str. Progresului 103, bl, Pc 24, ap. 3) József Attila *össszes versei*; Nagy László *összes versei*; *Erdély története* 1-3 kötet (vagy az egykötetes *Erdély rövid története*); Radnóti Miklós *össszes versei*; Kányádi Sándor *összes versei.*

Policsek Mária (3400 Cluj, Str. Donáth nr. 193) Cseres Tibor: *Erdély;* Gulácsy Irén: *Hamueső; Magyar-német szótár; Magyar-lengyel szótár.*

Simon Ferencz (3400 Cluj, Str. Borsec nr. 2, ap. 13) Abe Kobo: *A dobozember*; Hegedűs Géza: *Kettesben a Tragédiával*; McCoy: *A lovakat is lelövik, ugye?*; Bradford, Robert: *Lángoló hajnali ég*; *Szerelmes ezüstkalándárium* (Versek).

Sziszik Ottilia (*4775 Şimleu Silvaniei*, Str. T. Vladimirescu nr. 18) *Angol nyelvkönyv*; Kányádi Sándor minden *verseskötete*; Márk Gergely: *Rózsák könyve.*

Krisztye István (3400 Cluj, Str. Bucium nr. 15, ap. 30) Fehér Szarvas: *Vadlovak asszonya*; Fehér Szarvas: *Hajnal Csillag főnök*; Fehér Szarvas: *Sziklashegyek indiánjai*; Kós Károly... (stb.): *Kiáltó Szó; Kaláka Kalendárium az 1925 évre.*

Thuri Szende (3842 Santău, jud. Satu Mare, Dispensarul medical uman) Öveges József: Játékos fizika; Angol-magyar szótár; Magyar-angol szótár.

Trombitás Gabriella (4351 Iernut, jud. Mureş, str. Petőfi Sándor nr. 48) *Erdély története* 1-3 köt. vagy *Erdély rövid története* (Szerk.: Köpeczi Béla); *Az építészet története; Angol-magyar szótár; Magyar-angol szótár.*

Bodó Márta (3400 Cluj, Str. Plopilor nr. 42, ap. 30) Walter Nigg: *A szerzetesek titkai*; Eliade Mircea: *A szent és a profán*; Pilinszky János: *A mélypont ünnepélye*; Ungvári Tamás: *Poétika*; Pilinszky János: *Szög és olaj.*

Nóda Mózes (3400 Cluj, str. Mănăştur nr. 12.) Orbán Balázs: *A Székelyföld leírása; Pázmány Péter munkái*; Babits Mihály: *Versek*; Váci Mihály: *Versek*; Pilinszky János: *Versek.*

Vincze László (4300 Tîrgu Mureş, Str. Măgurei nr. 32, ap. 9) Kós Károly: *Hármaskönyv*; Kós Károlytól és K. K.-ról bármilyen más könyv; Szántó Tibor: *A betű*; Pásztortűz, Erdélyi Helikon, Kolozsvári Szemle példányonként is, méginkább teljes évfolyamok. Más régi, hazai folyóiratok, melyekben színvonalas képzőművészeti anyagok vannak.

Gyenge Gabriella (2200 Braşov, str. Păltiniş nr. 27). Az Erdélyi Szépmíves Céh kiadványai; Tamási Áron: *Ábel-trilógia* (egybekötve).

Knop Vencel (4000 Sf. Gheorghe, Str. Lalelei nr. 6. Bl. 50/B. Ap. 11.) P. C. Számítógépekkel kapcsolatos irodalom: (könyvek, folyóiratok.)

Ifj. Musán Antal (2200 Braşov, Str. Carierei nr. 6.) *Filmlexikon; Mitológiai lexikon; Csillagászati lexikon; Tudománytörténeti lexikon; Építészeti lexikon; Földrajzi-történelmi szótár; Magyar nyelvű* (nagy) *földrajzi atlasz; Etimológiai szótár; Világirodalmi lexikon* (Kisenciklopédia); *Művészeti lexikon.*

Kiss Jenő (4000 Sf. Gheorghe. Gábor Áron tér nr. 3. Sc. B. Ap. 8.) *Erdélyi Magyar Szótártörténeti tár* I. köt.; *Világirodalmi Lexikon* 6. köt.; *Indicatorul alfabetic al localităţilor din RPR.* Buc., 1956. Sáska László: *Életem, Afrika.*

Eladnám...

Sziszik Ottilia (4775, Şimleu Silvaniei, Str. T. Valdimirescu, nr. 18) Carpenter, E.J.: *Buddhizmus és kereszténység*, Kolozsvár, 1925; Renan Ernő: *Jézus élete.* Bécs, 1864; *Szekfű Gyula, a történetíró és nemzetnevelő 60. születésnapjára*; Mogiljevszkij, B.: *Mecsnyikov élete.* Bp., 1950; Szécsi Ferenc: *Hivatalos és köznapi nyelvünk magyartalanságai.*

Andacs István (3400 Cluj, Str. Plopilor nr. 34, ap. 6) *Erdélyi csillagok.* Szerk. Kovács László. Bp., Révai, 1943.; Kádár Imre: *Bujdosó ének.* Kv., 1925., ESzC. (Kós Károly illusztráció-ival); Olosz Lajos: *Barlanghomály.* Kv., 1931., ESzC. (Kós Károly illuszt.-val); Oroszhegyi Jósa: *Román élet.* Kv., 1942. (Erdélyi tirkaságok, 5.); *Magyarországi és erdélyi urak* - Pálffy János emlékezései. I. Sajtó alá rend. Szabó T. Attila. Kv., 1939. E.Sz.C; Szabolcska László: *Gárdonyi Géza élete és költészete.* Temesvár, Helicon, 1925/26. (100 pdny.-ban, Kner Albert címlapjával és tipográfiai elrendezésével készült bibliofil kiadvány); *Die gute Nachricht.* Das Neue Testament in heutigem Deutsch. Mit Farbfotos der biblischen Stätten. Stuttgart, 1982.

Berecz István (3400 Cluj, P-ţa 14 Iulie nr. 23) *Tolnai Világlexikona.* 1, 2, 3, 4, 5, 10, 11, 13. köt.; Eucken, Rudolf: *A jelenkori vallásbölcselet fő kérdései*, Bp., Révai kiadó; Grubb Edward: *A quakerek vallása*, Bp. Genius., 1925; Révai Mór: *A magyarság ügye külföldön.* Bp., Révai k. 1917.; Cornea Tamás: *A kisebbségi kérdés.* Kv. 1928.; Fieber Henrik: *Modern művészet.* Bp; Hevesi Sándor: *Az előadás művészete.* Bp., Stampfel k. 1908.

Ilyés István (3400 Cluj, Al. Bizuşa 2. ap. 41) *Magyarország és társországai az 1900-ik évi párizsi nemzetközi kiállításon. Magyar életrajzi lexikon 1-3. köt.*; Puskin Sándor: *Anyegin Eugen.* Ford. Bérczy Károly. Bp, Génius (338. sz. plny., Gara Arnold illuszt.). Szabó Dezső: *Az elsodort falu* 1-3. köt., Bp., Génius; Szabó Dezső: *Segítség.* Bp.

Kerestély Balázs (4180 Cristurul Secuiesc, jud. Harghita, str. Florilor nr. 12) Kállai Ernő: *Cézanne és a XX. sz. konstruktív művészete.* Bp., Anonymus-kiadás; Pók Lajos: *Kafka világa.* Bp., Európa k., 1981.; Bucsányi Gyula: *A nyers diéta.* Bp., 1927. Novák R. és Tsa.; Prodan I. - Buia, Al.: *A RNK flórájának kis határozója.* (Ford.: Gergely János, Pázmány Dénes). Bukarest, 1960.; Mesterházi Lajos: *Budapest.* Bp., Corvina, 1969. (Képeskönyv). Rabindranath Tagore: *Das Heim und die Welt.* München, 1920.

Gutenberg, a vállalkozó

Aligha van a kultúrtörténetnek híresebb alakja, mint Gutenberg. Méltán: műve új korszakot nyitott az emberiség történetében, jelentőségét nehéz volna túlbecsülni. De ahogy híres embereknél szokás, minden korszak a maga ideáinak megfelelő alakot gyúrt belőle. Volt falusi tudós, éles eszű lovag, majd átalakult szorgalmas kispolgárrá, mígnem romantikus, az emberiség javáért küzdő, biztos vesztébe rohanó zseniként állapodott meg. Lehet hogy korunk hatása teszi, ha most vállalkozását pénzügyi oldalról vesszük szemügyre? Akárhogy is, igen sok pénzről van szó, és ezt nem hagyhatjuk ki a számításból.

Gutenbergről köztudomású,hogy mainzi patríciuscsaládból származott, apja aranyműves volt. Az már kevésbé ismert, hogy a patríciuson nem egyszerűen gazdag polgárt kell értenünk, hanem olyan nemesi önérzetű vállakozót, aki több, esetenként több tucat, segéddel dolgozott vagy dolgaztatott, a kiválasztottak demokráciájának volt részese, és saját városában csak az egyenrangúak korlátozták.

Ennek alapján érthető, milyen helyzetbe került Gutenberg, mikor 1420-ban - még húszéves sem volt - a Mainzban kirobbant hatalmi küzdelmek miatt el kellett hagynia szülővárosát. Vidéken a nemesség volt a korlátlan úr, az addig megszokott élet folytatását tehát csak egy másik szabad városban remélhette. De saját köréből kiszakítottan, aránylag szegényen (azért nem földönfutóként!) ott is valószínűnek látszott, hogy a közpolgárok rétegébe csúszik le.

Valahova mégis mennie kellett. Némi kitérők után az akkor német ajkú Strassburgban telepedett le, és nyomban lázas tevékenységbe kezdett.

Röviden: meg akart gazdagodni.

Hiszen ez a legtöbb találmány motorja. Az egykori jómódú, az elszegényedés rémétől fenyegetett fiatalember minden őrültségbe képes belevágni minden eszközt felhasználni, csak hogy visszatornázza magát a megszokott szintre.

Azt persze ne gondoljuk, hogy Gutenberg holmi padlásszobákban, körömfúvató hidegben, koplalva tervezgette a könyvnyomtatást. Ahhoz elég pénze volt, hogy tisztességgel megéljen, még Mainzból is húzott némi életjáradékot. Jutott az otthonról hozott pénz tanulásra és kísérletezésre is - hamarosan aztán új anyagi forrásra tett szert. Tanítani kezdett.

Hogy mit, nem tudni pontosan. "Titkos tudományokat" - ez maradt fönn az okmányokban. Aztán egy konkrétum: Dritzehn aranyművest gyémántcsiszolásra, egy év múlva pedig Riffe várgondnokot tükörkészítésre tanította. Később társult is a várgondnokkal, majd csatlakozott hozzájuk Dritzehn és Heilmann papírmalmos. A vállakozás pénzügyei a következőképpen alakultak: a három társ együtt kétezer forint tőkét adott (száz forintért egy házat lehetett kapni), Gutenberg azonban egy vasat sem, csupán a szaktudását. Ennek fejében a várható nyereség felét kötötte ki magának. Ha tekintetbe vesszük, hogy a társak közül kettő még a munkáját is adta, tőkehozadék és munkadíj fejében legalább évi ötszáz forintra kellett számítaniuk, ugyanennyi illette Gutenberget is. De nem szükséges föltételezésekre hagyatkoznunk. Fennmaradt egy perirat, melyben az egyik társ örökösei bírósági úton követelik, hogy Gutenberg őket is vegye be az üzletbe! Az egyik tanú elbeszélése: rokona azzal biztatta, hogy ha szorgalmasan dolgoznak, tőkéjük egy év alatt megtérült. Ami Gutenbergnek magának 2000 forint tiszta nyereséget hozott volna.

Képzeljük el a helyzetet: egy idegenből jött fiatalember tőke nélkül vállalatot alapít, és komoly, óvatos polgárok törik magukat, hogy pénzükkel és munkájukkal beszállhassanak az üzletbe. Aki erre képes volt, nem lehetett akármilyen személyiség.

A tükör-üzlet azonban megbukott. Gyártmányukat a nagy aacheni búcsún akarták eladni, azt azonban elhalasztották. A részvényesek mégsem pereltek. Talán valami már is készült a műhelyükben, nem csak tükör? Szó volt már bizonyos titkos tudományokról - az akták présről, nyomtatáshoz szükséges dolgokról, ólomról írnak. Könyvet nyomtattak volna? Könnyen lehetséges. De mielőtt az új tudomány igazán kifejlődhetett volna, Gutenberg otthagyta a társakat és visszatért Mainzba.

Föltehető, hogy nem csupán a honvágy vitte haza. Biztosak lehetünk benne, hogy ekkorra a fejében és a jegyzeteiben már pontosan kirajzolódtak a Nagy Üzlet körvonalai - nagyon valószínű, hogy a várható nyereséget nem akarta senkivel megosztani. Egyedül kívánta folytatni a munkát, ehhez azonban szüksége volt arra a védettségre, amelyet a szülővárosa nyújthatott neki. Hogy mi volt ez a Nagy Üzlet? Természetesen a könyvnyomtatás.

> "Közel harmincévi töprengés után én három tulajdonságban jelölném meg a rátermett és jól menő üzleti szempontú könyvkiadó lényegét. Legyen érzékeny, pimasz és önfejű.
>
> Érzékeny,hogy megérezhesse, kiszimatolhassa, mi van a levegőben, mi jelenleg és mi lesz holnap a korigény, mi fogja érdekelni, izgatni az embereket.
>
> Pimasz, hogy üzletemberként is meg merje fogalmazni azt, amit érzékenysége fölfogott. Hogy a terméknek alakot adjon, meghúzza körvonalait; e körülményt a kegyetlen túltermelési piacon különösen ki kell emelnünk, ezért a csúf szó: pimasz.
>
> Önfejű, hogy létre is tudja hozni a terméket, hogy képes legyen mindvégig ellenőrizni, hogy az alapelképzelés nem változik vagy a helyes irányba változik a hosszú frusztrációs idő alatt, egy elefánt vemhességi ideje alatt, melyet egy könyv nemegyszer megkövetel. Ezrével vannak ugyanis egyébként tehetséges kiadók és szerkesztők, akik érzékenyen figyelnek föl az ötletekre, de akik később belefáradnak a léttől való félelembe, a kollegák bírálataiba vagy mindközül a legszomorúbba: az önkritikába."
>
> (Hannu Tarmio)

Gutenberg osztott és szorzott. A kézzel írt könyv oldala ennyibe kerül, abból ennyi a papír, a könyvkötő díja és a scriptoré, a kódexíróé, és végül a könyvet ennyiért lehet adni. Ezzel szemben, ha a scriptor munkáját nyomtatott betűkkel helyettesítjük, akkor olyan példányszám mellett annyi, amolyan példányszám mellett amannyi megtakarítható.

Gutenberg természetesen úgy számolt, hogy a könyvet kódexáron adja - miért is számolt volna másképp? Rájött, hogy minél nagyobb példányszámban készít egy könyvet és minél több oldallal, annál nagyobb a haszon. Mármost létezik-e olyan nagy terjedelmű mű, amelyre tömegigény várható? Természetesen, magát kínálja a Biblia. De van ennél még kecsegtetőbb is - a missale! A római katolikus szertartáskönyv, amellyel minden templomnak és miséző papnak rendelkeznie kell, amelyet állandóan használnak, ezért gyorsan kopik. Missaléból gyakorlatilag azonnal el lehetett volna adni ezer darabot, sőt talán többet is. Gutenberg számolt, számolt és rádöbbent, hogy ha ez a vállakozás sikerül, egész Mainzot zsebre vághatja. Egészen biztosan optimista volt a számvetésben - a feltatálók mindig optimisták -, de ha pesszimista volt is, hatalmas summa kerekedhetett ki előtte.

VINCZE LÁSZLÓ KÖNYVJEGYEI

Másfél évtizedes lapszámunkat kell felütni ahhoz, hogy Vincze László "protoexlibriseit" szemügyre vegyük[1], de nem tanulság nélkül való ez a kis folyóiratlapozó. Nagy Pál, a már akkor legendás hírű festőművész és grafikus, általános szeretetnek és tiszteletnek örvendő tanára volt a Marosvásárhelyi Művészeti Líceumnak. Nos, a jószemű művészpedagógus szerencsésnek bizonyult ötlettel, műtermi foglalkoztatás keretében könyvjegyek tervezésére ösztönözte grafika szakos diákjait, a versenyszellemet is fölkeltve bennük. Talán maga sem gondolta akkor, hogy eme csupán didaktikai fogásnak szánt vetés tíz-tizenöt év múlva ilyen gazdag termést fog érlelni, mert lám, az ott szerepelt húsz "tinédzser" közül mára többen is befutott-beérett művésszé lettek, jóparán hűek maradtak a kisgrafika eme puritán műfajához, akiknek ex librisei több-kevesebb rendszerességgel jelen vannak immár a nemzetközi kiállításokon és pályázatokon is.

Érdemes a hivatkozott cikk szerzőjétől szó szerint idézni az alábbi mondatokat: "S azt sem szabad szem elől téveszteni, hogy a névnek, akárcsak az ex libris szókapcsolatnak komoly szerep jut a kompozícióban. Példa erre Vincze László könyvjegye, aki pusztán csak a különböző méretűre tervezett szavakból komponálta meg ex librisét." Jóérzéssel nyugtázza most a krónikás, hogy a kisriportot író Balogh József látnoknak bizonyult, megérezte, hogy a szerepeltetett diákművészek közül Vincze László marad leghűségesebb elkötelezettje a könyvekhez oly szorosan kötődő intim kisgrafikai műfajnak, akinek ex libris alkotásjegyzéke mára közelít a háromszázadik tételhez, és egyre népszerűbbé válik mind a hazai, mind az országhatárokon kívül élő grafika-barátok körében. Bizonyításul elég megemlíteni, hogy Mario De Filippis, az olaszországi Arezzóban élő jeles bibliofil és műgyűjtő 1989-ben egy tucatnyi eredeti Vincze László-fametszetet tartalmazó, kifogástalan nyomdatechnikai kivitelezésű kis mappát adott ki 250 számozott példányban, a képekhez jambikus sorokban fogalmazott (babitsi hangulatot sugalmazó!) versikékkel.[2]

Vincze László még fiatal ember (1957. január 31-én született a dobrudzsai Medgidán), életútját mégis jókora vargabetűkkel járta eddig, de (szerencsére) a főirány mindig a képzőművészeti önmegvalósítás felé mutatott. A középiskola elvégzése után nem jelentkezett főiskolára, részint a körülmények kedvezőtlen alalkulása miatt, másrészt ama tény miatt, hogy önmaga se látta szükségesnek reguláris képzés béklyóiban vergődni éveken át. Hogy ez jó avagy helytelen döntés volt-e részéről, ne firtassuk. Inkább próbáljuk a felmutatható megvalósítások számbavételével értékelni az eddigi eredményeket. Mert tehetsége főiskola nélkül is állandó jelenlétet biztosított számára a különböző folyóiratok és napilapok (főleg) karikatúra-profilú rovataiban. A marosvásárhelyi *Vörös László* és az *Új Élet* lapjain sűrűn szerepeltek ötletes rajzai, csakúgy mint a rangos bukaresti élclap, az *Urzica* hasábjain. Nem véletlenül nyerte el hát 1979-ben az *Országos Humorszalon* - rendezvényen a *Zsűri különdíját*, a *Humorszalon '82*-n pedig a *Vörös László* napilap *jövendődíját*. Mégis abbahagyta a gúnyrajzok alkotását, mert - úgymond - nem érezte eléggé alkatához illőnek a karikaturista tevékenységet. A felmutatott eredmények ismeretében ezt a döntést tán felül lehetne bírálni, ám kinek-kinek szuverén joga megválasztani, mit tart önmaga számára helyes, követendő útnak.

Első egyéni tárlatát 1980. január 31-én (éppen 23. születésnapján) nyitotta meg Balázs Imre festőművész, a marosvásárhelyi Apolló Galériában. A Fiatalok Alkotási Köre védnöksége alatt rendezett kiállításon fametszetekkel és monotípiákkal szerepelt. És noha a megnyitó beszéd, valamint a sajtóban megjelent méltatások egybehanzóan hangsúlyozták a debütáló ifjú alkotó kivételes képességeit, utána jó hét évig tartó hallgatás következett: 1981-87 között teljesen tartózkodik a nyilvános szerepléstől. Annál nagyobb lendülettel veti viszont bele magát a munkába '87 őszétől. Ekkortájt kezd elmélyültebben fogalakozni a könyvjegyművészettel is. Eladdig mindössze 58 linómetszetű ex libirise volt, jószerével ujjgyakorloknak tekinthető műhelymunkák. Az 59. opusszám azonban vízválasztójellegű fordulópont; ekkortól készült linómetszetei (később fametszetei is) egyre inkább kiérlelt, számontartásra és megőrzésre méltó alkotások. A marosvásárhelyi bútorgyár védnöksége alatt a múlt év őszén rendezett Bútor az ex librisen - 1989 tematikájú pályázat első díja bizton jelzi, hogy egy újabb határkőhöz érkezett, várjuk hát (és elvárjuk!) tőle az előrelépést.

A fentiek ellenére - vagy még inkább azzal együtt! - el kell mondanunk, hogy a kisgrafika bűvöletében sem vált egyszólamú művésszé, továbbra is gyakran nyúl festőecsethez, vagy alkot képgrafikát. Második egyéni kiállítását Török Leventével közösen rendezte a marosvásárhelyi Új Élet szerkeszőségében, 1988 októberében. Markó Béla megnyító beszédében értő empátiával boncolgatja kettejük együttes megmérettetésének eredőit. Mert noha "mindketten szuverén művészek, akik konok kitartással leküzdötték a hátrányt, hogy foglalkozásuk és hivatásuk nem egészen esik egybe, és máris eredeti stílust, eredeti világlátást tudnak felmutatni. (...) Vincze László egészen más alkat. Könnyedén, leheletfinom vonalakkal, a fehér és fekete közötti átmenetet teljesen mellőzve rajzol, gyermeki derűvel, önfeledtséggel és fantáziával".[3] És noha Vincze László tiltakozik az "önfeledt" jelző ellen (nem egészen ok nélkül, mert valóban a tudatosság jellemzi minden ténykedését!), meg kell engednünk mégis, hogy Markó Béla sem tévedett, hiszen a lendületes, dinamizmust tükröző vonalak önkéntelenül is a mondandóra összpontosító művész spontán, belefeledkező lelkiállapotáról árulkodnak, a jellemzés tehát nem igaztalan, és nem is elmarasztaló.

Úgy tudjuk, most újabb kiállításra készül. Ezúttal a Székelyudvarhelyi Múzeum meghívottjaként fog a Nagy Küküllő parti városban közönség elé állani. Hisszük - és szívből kívánjuk is! - , hogy sikeres megmérettetés lesz.

GÁBOR DÉNES

JEGYZETEK

1. Balogh József: *Új ex libris-iskola?* Művelődés, 38 (1975) 1. 53-54 l.
2. *Vincze László.* De Fillipis editore. Arezzo, Italy, 1989. 13. p.
3. Markó Béla: *Török Levente és Vincze László munkái.* Új Élet, 31 (1988) 22. 16. 1.

Vincze László, festő-grafikusművész

Vincze László rajzai. | repr. |

Magyar Építőművészet, 1984, 4-5 szám, 90-old.

Vincze László, festő-grafikusművész

Pazár Béla: Az „Évkönyv" illusztrálására beküldött építészeti rajzokról.

Vincze László rajza (repr.)

Magyar Építőművészet, 1947. 4-5 szám, 6-old.

Vincze László

Művészet 1905. 338.

...izottsága

IX Budapest

Rákos u 10

...OS PÉCSÉLE * SZÉKES...

VINCZE László emlékére

Új magyar építészet. Bp.
Dorottya Galéria, 1998 48.

tönkretették.

Sekrestyében:

1. Falifülke ajtaja vésett domborművű ékítmények faragvány, XV-XVI. század.
2. Miseruha. Point de Hongrie betéttel. XVIII. sz.
3. Kehely, aranyozott ezüst, vert művű. XVII-XVI
4. Szenteltvíztartó, vert réz 1694-ből.
5. Úrmutató, ar. ez., czopfstílű, 1753.
6. Kétüléses stallum, átalakítva.

Ág. hitv. ev. templom

1. Két gyertyatartó bányász szobrocska, XVIII. sz.
2. Egy ónfedeles fayence kancsó, német. XVIII. sz
3. Egy ónfedeles kupa. delfti fayence, XVIII. sz.

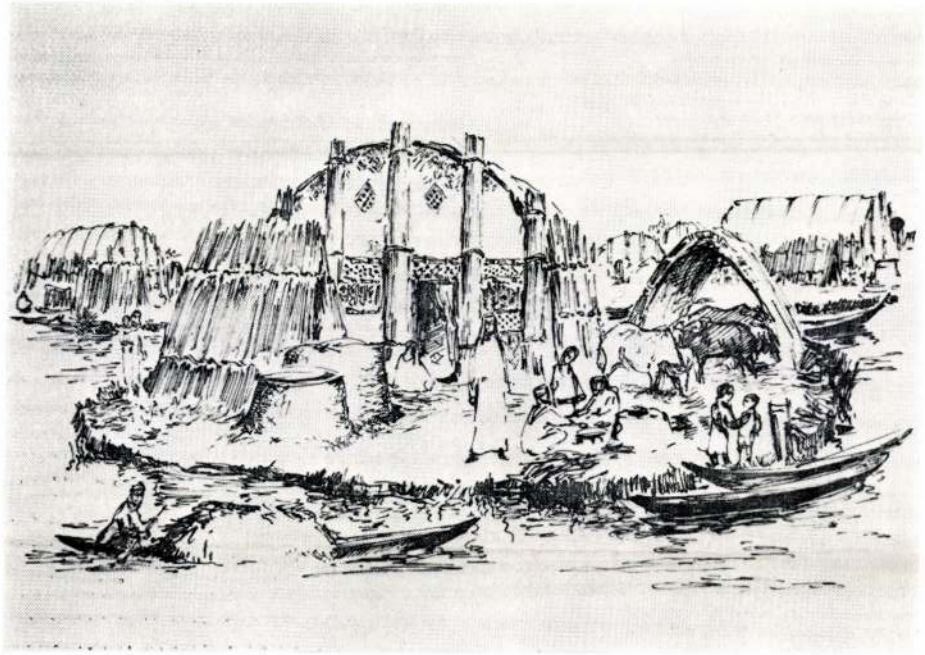

Iraki tegnapok — iraki holnapok

Vincze Lajos kiállítása

„. . . A nagy dolgoktól ne rettentsen a halál,
akik nem tesznek semmit, elviszi azokat is . . .”

A IX. KERÜLETI TANÁCS V. B.
MŰVELŐDÉSI INTÉZMÉNYEK IGAZGATÓSÁGA
SZERETETTEL MEGHÍVJA

A

FERENCVÁROSI PINCETÁRLATBA

(IX., Mester u. 5.)

VINCZE LAJOS

kiállítására

A kiállítást 1979. IX. 13-án 18 órakor megnyitja: **BUZA BARNA**
szobrászművész

FERENCVÁROSI
PINCETÁRLAT

A bemutatott anyag megtekinthető: szeptember 26-ig

naponta: 14–19 óráig

vasárnap: 10–12, illetve 14–19 óráig

„Valának pedig Noé fiai . . . Sém, Khám és Jáfet . . . Khám fia Khus, Khus fia Nimród . . . Ez hatalmas vadász vala . . . Az ő birodalmának kezdete volt Bábel . . . Ment aztán Asszíriába és épité Ninivét . . .” olvastuk elemista korunkban annak idején, a hit és a regék légnemű világába helyezve a Tigris és Eufrátesz édenének még tapintható bizonyságait is, hegyeit, pusztáit, ereit, ciprusait, faragott köveit. Ama végtelen időben lebegő határtalan teret, amelyet az ősgenezis színterével azonosított gyermekképzeletünk. Amely valóságosan is mai kultúránk genezise. Az „emberi civilizáció bölcsője”, a kereszténvé, és a szellemi történetünket éppúgy meghatározó iszlám civilizációé egyaránt.

Igazában sohasem hittem, hogy testközel látom, érintem összemberiségem gyermekkorának színterét. S immár a megtisztelő iraki hívás birtokában ébredtem rá, hogy a már-már mélytudatba merült gyerekképzelgésen felül az összintér jelen valóságáról mily elégtelenek, élettelenek tudásaim, elképzeléseim.

Útibatyumban a biblia emlékképei és a mezopotámiai kultúra adalékai lapultak csupán. És Bábel hangzavara, Hammurabi bazalt „corpus juris”-a, Asszurbanipal agyagkönyvtára, a sumérok Püthagorasz-tétele, a Korán demokráciája, az arab asztronómia csillagtérképe mellett, az egyszervoltak tárgyi bizonyítékai mellett, maga a meghatározott térben elkallódott Idő lapult. Évszázadok hiányát is cipelte batyum. Emberöltőket, a történelmi korszakváltások ürügyén, a Tigris és az Eufrátesz édenéből nyomtalanul elveszettekét. Átívelhető lesz-e számunkra ekképp az ismert régmúlthoz az ismeretlen jelen?

Midőn útitársammal, feleségemmel Bagdadba érvén, a neonfények orgiájában áthullámzott idegeinken az esti utca élete, már tudtuk, hogy lehetetlennek tűnő csoda részesei leszünk. Egy anakronisztikus világ és egy utópisztikus valóság szintézisének tanúi. Állandóság és ideiglenesség, üzött mozgás és egyhelyű maradás, kötődés és oldódás, nyugati életritmus és keleti időtudat szintézisének, gigantikus hullámzásának érzékelői, melynek elképesztő végleteivel haladó és születő századok egyesülve sodródnak tova.

Majd aztán kitűnt, hogy ennél is nagyobb csodának: olyan átalakulás, teremtődés szemlélői vagyunk, amelynek méreteiről, energiáiról agyoninformált világunkban még vajmi kevés szó esett. Irak földjén egy földrajzi egység állammá válásának, egy nép nemzetté születésének, avagy újjászületésének is tanúi vagyunk. Annak a csodának, ahogy a földre töppedt anakronizmusok fölé az elveszett édenben már a XXI. század életét és országát építik.

Születés, újjászületés, teremtés, átalakulás – kínban és mámorban fogant mindenik. Tanúságnak, átélő élménynek mindenképp döbbenetes – és felemelő – Irakban egy ország születésének, egy történelmi új színrelépésének boldog és győtrelmes perceit szerettük volna tanúként megörökíteni. De lehetséges-e a hegymozgások, medenyváltások eruptív erejének mozgásait, pillanatait megörökíteni?
Rajzaim mind-mind csak fázismozgások, halhatatlan pillanatok töredékei. **Vincze Lajos**

A VAS MEGYEI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT

TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT AZ

» AMATOR ARTIUM 2003 «

ORSZÁGOS
KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI
PÁLYÁZAT

VAS MEGYEI
ELŐZMÉNY-KIÁLLÍTÁSÁNAK
MEGNYITÓJÁRA,

2003. FEBRUÁR 5-ÉN, 17 ÓRÁRA,
AZ MMIK MÉDIUM GALÉRIÁJÁBA
- SZOMBATHELY, ADY TÉR 5. -

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:

RASPERGER JÓZSEF

AZ MMIK MUNKATÁRSA

*

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:
HÉTFŐTŐL - PÉNTEKIG
FEBRUÁR 23-IG.

*

KIÁLLÍTÓ ALKOTÓK:

ÁGFALVI FERENCNÉ · BALASKÓ ÁRPÁD · BALASKÓNÉ SZKLADÁNYI ANNAMÁRIA · BARABÁS LAJOS · BODONCZINÉ KISGAZDA ILDIKÓ · BOROSS LÁSZLÓNÉ · DRÁVECZ ISTVÁN · FÁBIÁNNÉ DOMA EDIT · F. NAGY JOLÁN · GÁNGLI ORSOLYA · GORZA KATALIN · GUBA MARGIT · HUSTIKER ERIKA · KIRÁLYNÉ GÁSPÁR ANGELIKA · KOMLÓSI OTTÍLIA · KOVÁCSNÉ HARAGOS MÁRIA · KOVÁCS JÁNOS · KOVÁTS VIKTORNÉ SÜTŐ JÚLIANNA · M. KOVÁTS IBOLYA · LÁZÁR SZILÁRD · LENTE ISTVÁN · MÉSZÁROS LÁSZLÓ · MIZDA MÁTÉ · MOLNÁR GYULA SZILÁRD · MOLNÁR ILONA · MOLNÁR LAJOS · MURSITSNÉ CSÁFORDY ERIKA · NEMES ÉVA · NÉMETH PÁL · NÉMETH SZILVIA (SALLY) · ORBÁN PÉTER · PERINTFALVI ATTILA · PETŐ JENŐNÉ · SAVANYÓ MIKLÓS · SZABÓ LÁSZLÓNÉ BARKOVITS MARGIT · SZATMÁRY KÁROLY · SZÉLESINÉ MEZŐFI ÁGNES · TÖRÖK MÁRTON IBOLYA · VINCZE LÁSZLÓ

VINCZE LÁSZLÓ

VINCZE LÁSZLÓ

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

A JÖVŐ MÉRNÖKE

1982 APR 9

1021

Konzisztenciák

Vincze László rajza

remeg, h
gal kime

Kint
vissza az
mondja:

— Nem
tangot, d
ejtette a szajaboi!

★

Két japán kisfiú játszik. Az egyik eldug valamit a markába és megkérdezi a másiktól:

— Találd ki, hogy melyik kezembe dugtam a színes tévét?

— A balba.

— Igen.... Na, és hányat?

Karima, április 1.

kelés anapota abból következik, hogy az ipar az ilyen körülmények közt mégis megszülető (az elvileg elképzelhetőnél kevesebb) eredményt sem tudja felszívni, így nem ösztökéli a kutatást nagyobb tempóra. Az ipar ugyancsak nem kapcsol nagyobb sebességre, mert nem érdekelt az extraprofitban.

Ki kell mondanunk (a bajok nevén nevezése az első lépés a gyógyítás felé), hogy

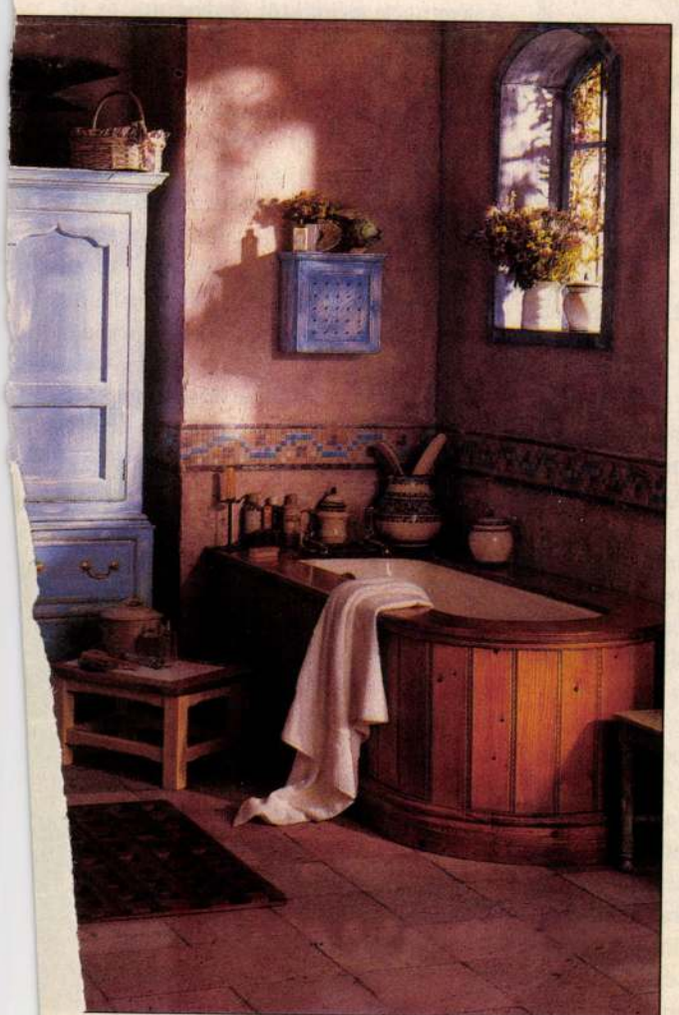

Vincze Laulo epitem

INTERJÚ VINCZE LÁSZLÓ ÉPÍTÉSSZEL

ALTERNATÍVÁK

Beszélgetésünkben a családi házakról kissé messzire kalandoztunk Vincze László Ybl-díjas építésszel. Nemcsak a családi ház építészet helyzetéről, stílusproblémáiról, a megrendelő és a tervező viszonyáról esett szó, hanem azokról a kihasználatlan lehetőségekről is, amelyek a magánerős építkezéseket szervezettebbé, olcsóbbá és város-képileg is rendezettebbé tehetik.

Budapesti ikerház

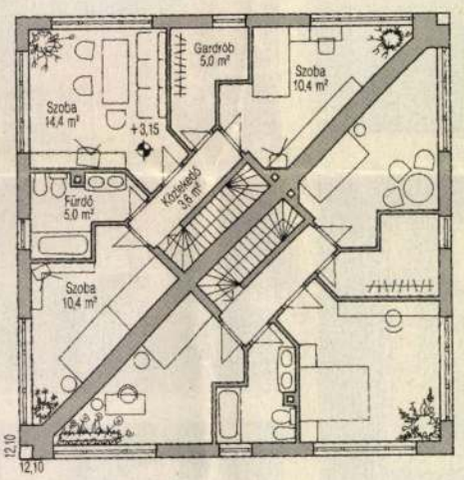

– Az építész státusza, különösen a magánház építészetben, alkalmazotti, és nem több annál. Tudomásul kell venni, hogy a családi ház talán az egyedüli, amely az építtetőnek a legprivátabb, a leginkább magánéleti vágyát fogalmazza meg. Ennek valóra váltását, beteljesítését kényszerűség miatt bízza rá szakemberre – merthogy ő ehhez nem ért – és elvárja, hogy az építész őt maximálisan ki is szolgálja. Mivel élete talán legnagyobb beruházásáról van szó, jogosan szól bele minden részletbe. A megbízó azonban sok esetben olyan inspirációkat adhat az építésznek, amelyekből a két gondolkodás különös fúziója jöhet létre, és új érték születik. Még el sem kezdődik a tényleges munka, de az építész már hiszi, hogy partnerre talált és, az építtető is megtalálta a maga számára legalkalmasabb tervezőt, akivel kölcsönös kulturális és értékrendbeli azonosságot feltételez.

– Mennyire érvényesítheti a munkájában az alkotói szabadságot és mennyire szorítja korlátok közé az építész fantáziáját a megrendelő ízlése?

– Még egyszer hangsúlyozni kell, hogy a családi ház tervezésénél sohasem az a ház jön létre, amit én akarok, és a tervezőnek igazán nem lehet illúziója a tervezés szabadságról. Ez az egyik leginkább beszorított és a leghálátlanabb kreatív feladat, de születnek ebben is sikerek. Ám tény, hogy az emberek nagyon nehezen tudnak bizonyos sémáktól szabadulni. Manapság csontig rágott és túljátszott téma például a „mediterrán életérzés", amely megjelenik a házak formájában, architektúrájában és lakberendezésében egyaránt. Az a tehetős réteg, amely elhatározza, hogy 1999-ben házat épít magának, nehezen tud elvonatkoztatni, azt látja meg, azt veszi észre, amit ismer. A kreatív munkának ez a legnehezebb akadálya. Úgy kell valamit „eladnod", hogy az, mondjuk a frissességével – és itt elsősorban a családi házak téralakítási megoldásaira és anyaghasználatára gondolok – a másik számára is érthetővé és értelmezhetővé váljon. A legtöbb esetben azonban egy „szakácskönyvet" forgatnak az emberek, és az ebben látottak alapján, egy ujjrámutatással döntik el, hogy mi a zsánerük.

– Lehetséges-e a „szakácskönyvek" közvetítette példáktól szabadulni és az ember függetlenítheti-e magát az előképektől?

– Beismerem, ebből a csapdából nehéz kilépni és csak akkor lehetséges, ha építészként szellemesen és ügyesen felkészülsz arra, hogy a számodra fontos gondolatokkal megismertesd a megrendelőt. Ha el tudod fogadtatni az elképzeléseidet, meg tudod indokolni a gondolataidat, akkor születhet meg az a családi ház, amelyhez a neved is adható.

– Hallottam a véleményét a magánerős építkezésnek egy kiaknázatlan lehetőségeket rejtő másik területéről is.

– Ha a magánépítkezésekről beszélünk, a magam részéről valóban nem az önálló családi házakat tartom a legfontosabbnak, amellyel foglalkozni kellene és amelynek létét elemezni érdemes, hanem a telepszerű lakásépítéseket. Olyan csoportos építkezésekre gondolok, amelyek a sorházakban, a láncházakban vagy éppen a mintatelepekben jelennek meg. A századfordulón, az akkori politikai-gazdasági érzékenység, illetve tehetség és a befektetői hajlam révén jöttek létre ilyen telepek. Említhetném a kispesti Wekerlét, a józsefvárosi tisztviselőtelepet, de akár az oroszlányi szénbányák telepét is, amelyeken az akkori megbecsült középvezetői és tisztviselői réteg jutott otthonhoz. E negyedek közös jellemzője volt,

hogy a házakat olyan infrastruktúrába ágyazták, amelybe beletartozott a kiépített úthálózat, a művelődési ház, de az iskola vagy a templom is. Az állami lakásépítésnek ez a műfaja megszűnt. Holott a telepszerű lakásépítésnek a kulturált lakhatáson túl még egy nagyon fontos jelentősége is lehetne. Az emberek nem független és anonim bolyokként élnének itt egymás mellett, hanem valódi szomszédokká válnának, tehát szociálisan is magasabb rendű életet, gondoskodást és figyelmet hozhatna létre ez a struktúra.

– Amiről beszél, az bizonyos értelemben létezik, sőt nagyon is divatos.

– Az őrzött-védett, uszodával és teniszpályával ellátott lakóparkok csak a tehetősebb, felső középosztálybeli rétegnek mutatnak alternatívát, de a történet valójában nem erről szólna és én nem is erről beszélek. Arról a lehetőségről, amely ennél jóval olcsóbban, de igényesen, minőségi struktúrába rendezve juthatna a tömegekhez.

– Nem hiszem, hogy valós alternatívaként mostanában szóba jöhetnének ezek a megoldások, a magyar valóság jelen állapotában nem tűnik alkalmasnak ilyen nagyszabású tervek megvalósítására. De egyáltalán összemérhető, összehasonlítható-e ez a két féle metódus?

– Hogy melyik alkalmasabb az „élethez", azt az adott helyzet dönti el. Nálunk az önálló családi házak a legnépszerűbbek, még akkor is ezek épülnek, ha az adott helyen nem ez a módszer lenne a legoptimálisabb. Budapesten és közvetlen közelében például olyan pimaszul kicsi telkek sorakoznak egymás mellett, amelyekre alig tervezhető önálló ház. Ám a terület rendezésével megoldható lenne a több házból álló átriumos beépítés, amit mintha éppen az ilyen minimalizált méretű telkekre találtak volna ki. Ez a megoldás kiváló és változatos alaprajzi lehetőségeket rejt. Az egységek megtarthatnák önállóságukat is, és nemcsak belül működnének tökéletesen, hanem kívülről, városképi szempontból is valódi architektúrát teremtenének. Ez utóbbi aligha mondható el a különálló és többnyire igencsak individuális családi házakról, amelyek nemhogy fizikai kapcsolatot nem tartanak egymással, de szellemileg sem mutatnak semmilyen közösséget. Elszakadnak a helyi adottságoktól, építészeti hagyományoktól és anyagoktól, függetlenítik magukat a környezettől. Nem ritkán a gyakran szidott, sokszor valóban rossz, de talán az egységes városképi megjelenést még szabályozni tudó helyi rendeletek, építési előírások mellőzésével épülnek meg.

Az utóbbi tíz évben minden szempontból kitágult körülöttünk a világ, bővült az az építészeti mintákat tartalmazó, ötletadó „szakácskönyv" is, ahonnan meríthetünk.

Családi ház Budapesten

Pest környéki családi ház

A szellem kiszabadult a palackból, egyszerre látni neobarokkot és mediterránt, Bauhaust és historizmust. Azt gondolom, hogy ebben a helyzetben változni fog az építészet. A látványosból, az expresszívből egy visszafogottabb, hűvösebb, modern irányba. Egyébként mintha már túl lennénk a nehezén, mintha túljutottunk volna azon a mélyponton és vágyon, hogy harsány lakóházakat építsünk. Ha visszaveszünk a külsőségekből, ez egyben racionálisabb és funkcionálisabb házakat is eredményez. Úgy látom, hogy a formáról egyre inkább a finom részletekre, az anyagokra, az anyagkezelésre helyeződik át a hangsúly. Ami számomra izgalmas, és amit magam is próbálnék követni, hogy ezeket a hangsúlyokat befelé fordítsam. Nem a hűvösség a lényeg, nem a bezártság, hanem meglátni azt, hogy a „szabás" mellett már a minőségi anyag ottléte is boldogsággal, elégedettséggel töltheti el az embert. Ma már silány pótanyagok helyett az anyagok hierarchiájának figyelembevételével dolgozhatsz. Ebbe az irányba komoly és kedvező elmozdulást látok.

NAGY JÚLIA

FOTÓ: TÓTH JÓZSEF, TANKA DEZSŐ

HURRÁ! ÉPÍTKEZÜNK 5.

A TETŐSZERKEZET *kialakítása*

A házépítés mostani fázisában a tetőszerkezet kialakítását vesszük górcső alá. A külső térelhatároló szerkezetek közül a tetőnek sokféle kívánalomnak kell megfelelnie. Védenie kell a házat a hidegtől, melegtől, esőtől, széltől, portól.

Az általunk figyelemmel kísért, épülő családi ház tetőjének hajlásszöge 40 fokos. Ez tökéletesen alkalmas arra, hogy az alatta található tetőteret beépítsék. Minden építkezőnek érdemes tudnia, hogy a tetőszínt kiépítése olcsóbb lakóterületet hoz létre, mintha csak a földszintet építenék be.

A munkálatok jelenlegi fázisában az ácsok kapják a főszerepet. A kiviteli tervek során már elkészült a tetőkonszignáció. Mostanra a fedélszék faanyagát a helyszínre is szállíttatta a kivitelező. A méretre vágott fűrészárut még a fatelepen egy olyan impregnáló szerrel kezelték, amely gombaölő és tűzgátló hatást fejt ki. Tűz esetén az impregnáló szer természetesen nem védi meg a faszerkezetet az égéstől, ám az elhamvadását késlelteti.

Az építkezés helyszínére szállított faanyagot az ácsok méret szerint szétválogatták, majd fönt a födémen a sablonok alapján pontosan méretre szabták azokat. Ezután kezdték összeállítani a tetőszerkezetet. Amíg ezt készítették, az élszarukat, szaruállásokat ideiglenesen alátámasztották és merevítették.

Közismert, hogy a tetőtér csak akkor lesz kellemesen lakható, ha szakszerűen szigetelik. A belső teret a külsőtől a hőszigetelt tető választja el. Ezek hőmérséklete, páratartalma, különösen télen, jelentősen eltér egymástól. A tetőt tehát úgy kell felépíteni, hogy

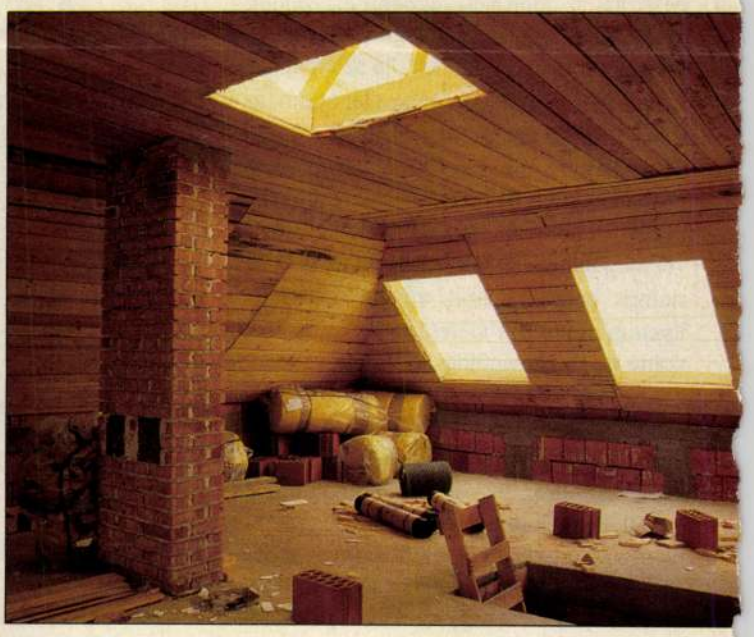

a hőszigetelése jó legyen, illetve a belső tér légnedvessége ne tudjon benne kárt tenni. A beépített tetőterű házaknál a hőszigetelést a szaruzat hordja. A ferde tető rétegeit tehát a következő sorrendben helyezték el: tetőfólia, rajta fólia leszorító ellenléc, amely megtartja a fóliát a szaruzat fölött, és a lécezés. Később erre kerül majd a cserépből készülő héjazat. Ez a rétegfelépítés megakadályozza azt, hogy a hőszigetelés felülről – például porhó formájában – nedvességet kapjon. Ám beépített tetőtérnél ez csak akkor működ-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

A JÖVŐ MÉRNÖKE

Vincze László,

1980 FEB 23

ötvösművész

1021

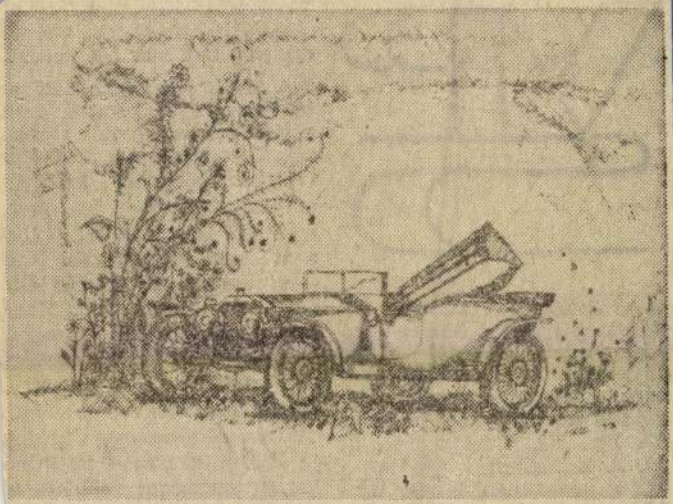

Vincze László rajza

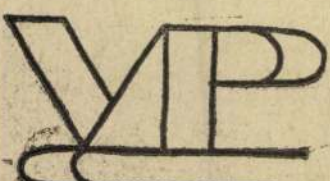

Az építőkari Vásárhelyi Pál Stúdió pályázatot hirdet valamennyi kar hallgatói között 10 perces rádiójáték megírására, bármilyen témában. Beküldési határidő 1980. március 15. Bp., XI., Bartók Béla út 17. A kollégium portáján a 124-es szoba részére vagy Szabó Attilánál személyesen, ugyanott. A díjakat zsüri ítéli oda.

Örvendetes tény, hogy az az óta eltelt rövid idő ellenér egy pályamű már beérkezett.

A témát azért nem határozták meg, mert nem kívántál korlátozni az alkotói szabadságot. Az időtartam megkötés (10 perc) orientáló jellegű, azt szolgálja, hogy túl monumentális írásokkal ne kellje a zsürinek foglalkoznia. Plus —mínusz néhány perces eltérés tehát megengedett. Magának a pályázatnak a meghirdetésére azért került sor, hog színesítsék a stúdió műsorait A szervezők nagyon remélik, szakmai féltékenység nem fog ja útját állni annak, hogy má karok tehetséges tollforgató zsenijüket az építőkariak rer delkezésére bocsássák. A felh

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1979 OKT 27

A JÖVŐ MÉRNÖKE

Vincze László,
festőművész

1021

Nász

VINCZE LÁSZLÓ

gyan táj
hogyan
ségszerve
kérdések
Tamás ő
Interjúal
találjuk Kuttkai Evát, Darvas Ivánt, Gobbi Hildát, Psota Irént, Komlós Jánost..., hogy csak néhány ismert nevet említsünk.

Herman Wouk: HAJSZA (Zrínyi, 1979.)

Herman Wouk nevét a „Zendülés a Caine hadihajón" című, világhírű könyve — Pulitzer-díjjal tüntették ki érte — tette elsősorban ismertté a magyar olvasók körében. A Hajsza című regénye színvonalában semmivel sem marad el az előbbitől. A műben megismerkedünk Arthur Youngblond Hawke-kal, egy egyenes jellemű, becsületes férfival, aki a második világháború idején egy aknaszedő romboló fedélzetén írja első regényét. Célja, hogy bemutassa Amerikát, amelyben „kis és nagy emberek, jók és rosszak minden tettét, minden gondolatát egyetlen eszme hatja át: a pénz."

Magyar—Majdán—Tábori: Géprajzi alapismeretek (Műszaki, 1979.)

A könyv szakmunkások és műszaki rajzolók számára készült, de hasznos lehet műszaki egyetemek és főiskolák hallgatói számára is. 241 oldalon, 631 ábrával és 99 táblázattal jó áttekintést nyújt a géprajzok készítésének alapvető szabályairól. Tagolt felépítése, részletes tartalomjegyzéke teszi könnyen használhatóvá ezt a tankönyvet, mely egyben a gyakrabban használt szabványokat (például a kötőelemek szabványos méreteit) is tartalmazza. A könyvben található ismeretek elsajátítására további segítséget nyújtanak a fejezetek végén található összefoglaló kérdések és feladatok.

A függelék 12 mintarajzzal mutat gyakorlati példát a műszaki rajzok készítésére. Ezek egyben lehetőséget adnak a rajzolvasás elsajátítására is.

Vinkler László

SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Grafikusainkról

VALÓSÁG

1983 JUL

1021

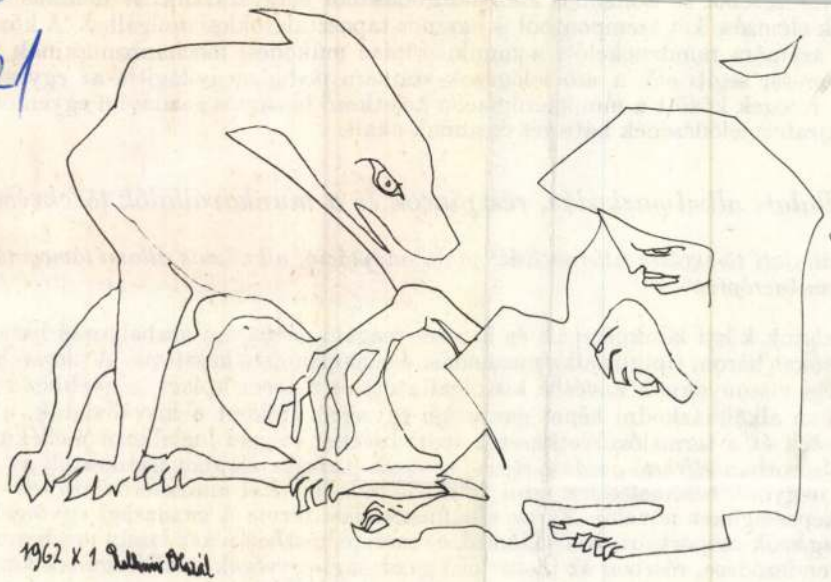

Vinkler László: Ötvenedik születésnapomra, 1962

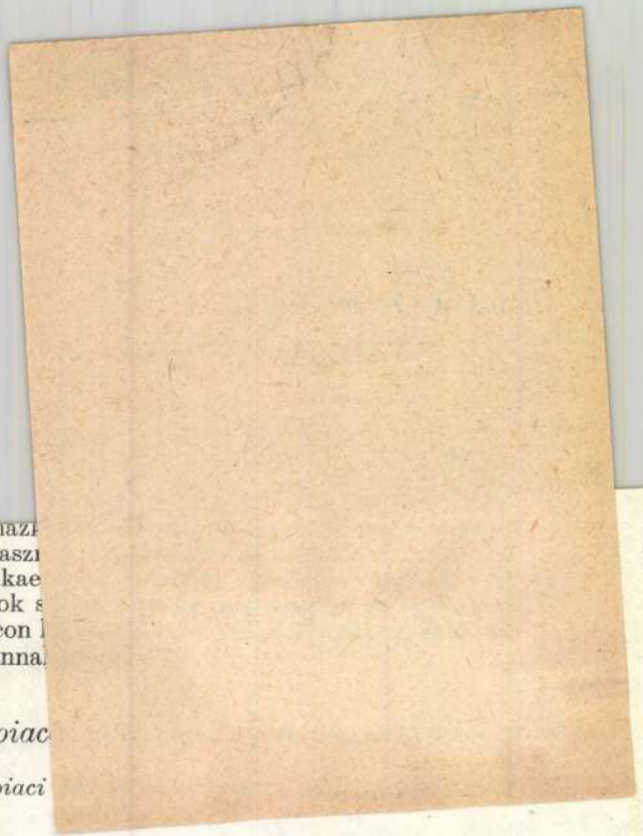

vések utközésebből és kölcsönös alkalmazk
tartások elemzése két szempontból is haszı
dászok számára mindenekelőtt a munkae
megismerését segíti elő, a szociológusok s
portok, rétegek között a munkaerőpiacon l
ségek újratermelődésének hátterét és anna

I. Vállalati alkalmazkodás, részpiac

1. *A vállalati törekvések alternatívái: piaci belső munkaerőpiac*

A vállalatok közti konkurrencia és az erre reagáló gazdasági szabályozás hatása a vállalatokat három tipikus alkalmazkodási mechanizmusra késztette. A hierarchikus függőségi viszonyoknak kevésbé kiszolgáltatott és a termékpiaci igényekhez rugalmasabban alkalmazkodni képes gazdasági egységek (főként a kisvállalatok, a szövetkezetek és a termelőszövetkezetek ipari tevékenységgel foglalkozó melléküzemágai) elsősorban *elérhető gazdasági eredményeik* javítása alapján igyekeztek az átlagosnál nagyobb béremeléseket adni dolgozóiknak, és ezzel munkaerővonzó és -megtartó képességüket növelni. Ez az alkalmazkodási forma a gazdasági egységek viszonylag szűk csoportjára volt jellemző, és szerepe részben a gazdasági mechanizmus visszarendeződése, részben az idetartozó gazdasági egységek önállóságának korlátozása és számának csökkenése miatt tovább mérséklődött.

Jóval elterjedtebb volt az a vállalati magatartás, amely úgy igyekezett javulást elérni a vállalat munkaerőpiaci helyzetében, hogy a vállalat népgazdasági fon-

Vincze László, grafikus

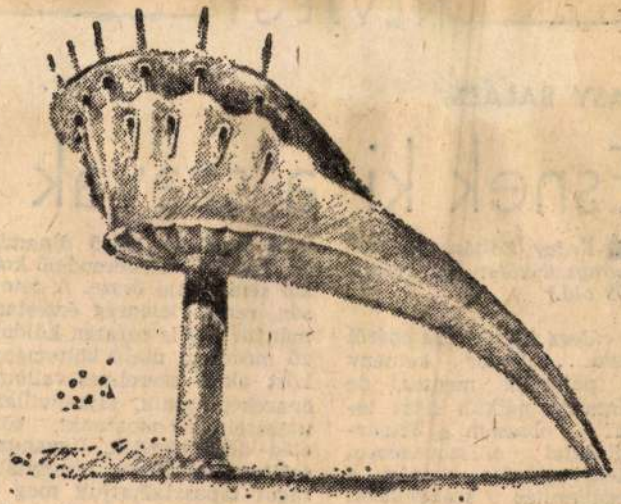

Vincze László: Kagylóház

12

Vincze Lá

Élet és

5- XXX/17

Vincze László, festő-grafikusművész

Helyesbítés.

a szerkesztőség.

Magyar Építőművész 1988. 2. 54. old.

...ennivalóját szaporították. Egyébként Ágoston tudtával senki nem magyarázta meg neki,

te a dolgát. Szerencséjére délelőtt alig jött beteg, hát szinte bóbiskolva ült az irodánál, a-

VINCZE LÁSZLÓ ex librisei

VINCZE László

zottsági ülés.
— Akkor ma.

A ló annyit ér, amennyit a böre.

Vincze László
Ex libris

Vincze László, festő-grafikusművész

a marosvásárhelyi humorgrafika-tárlat ebben az évben a Rózsák téri múzeumépületben nyílt meg. - az idén a verseny első díját Pavel Botezatu, második díját Vincze László és Mariana Sérban nyerte.

Molnár Dénes: A meglökkentés műveszete-humorgrafika 1981.

Utunk, 1981. aug. 7.

Vincze László

Lengyel Imre-Vincze László: Tessedik Sámuel Debrecennek szánt városrendezési terve. - A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve, 1965. Debrecen, 1966. 579-59o.l.

Az 1966. évi magyar művészettörténetiirodalom bibliográfiája /Művtört.Írt. 1969. 3.sz. 243-283.l./ 25o.l.

Vincze László
2.) Folytatás.

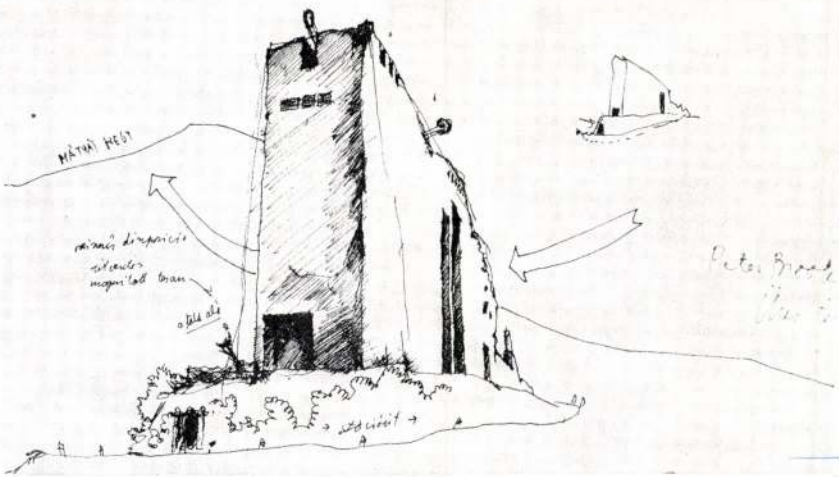

6

6—7. Vincze László: Színház vázlata (diplomaterv), 1983

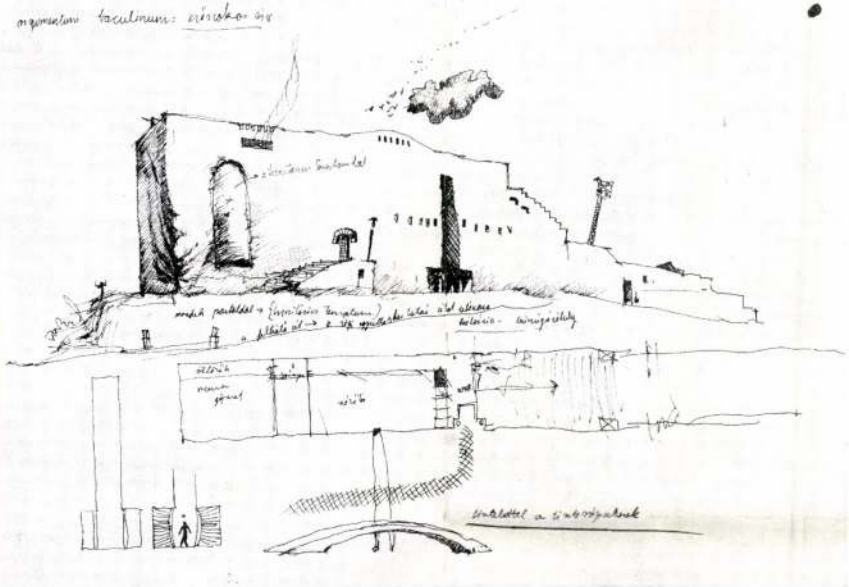

7

6—7. László Vincze: Schéma de théâtre (ouvrage de diplôme), 1983

Magyar Építő-
művészet,
1984. 1. 17-old.

zés talaja és ezért azt, amit ők csinálnak, a régi értelemben nem lehet stílusnak nevezni. Az építészeten kívül állók között a stílusfogalom lefokozása sokkal kisebb mértékben történt meg, nekik viszont általában nem állt módjukban, hogy stílusigényeiknek érvényt szerezzenek, ezért vált aztán számukra ellenszenvessé a dolog.

Mégis annak ellenére, hogy a Magyarországon dolgozó építészek önérzetét az említett beruházói-kivitelezői dresszúra alaposan megtépázta és szakmájukon belül is nagy zabeszélve túl tágassá terjeszteni, csupán annyit rögzítsünk, hogy ebben az írásban építészeti stílusnak nevezném azon kifejezési módok, eljárások, eszközök jellegzetes összességét, amelyeket egy-egy társadalmi vagy szakmai csoport, vagy akár csak egy-egy személy, az építészeti tervezés és az építés területén a maga számára kiválogat.* Az építés pedig szorosan érintkezik mindazokkal a tevékenységekkel, amelyek a tárgyi környezet alakításával kapcsolatosak (iparművészet, mélyépítés, iparok stb.), így stílus tekintetében egymás hatáskörében léteznek, vagyis az építészet stíluskérdései szinte az egész tárgyi környezetet érintik.

Köznyelv és választék

Az építészet körére való szűkítés időt ad arra, hogy egy olyan stílusproblémát vizsgálhassunk meg közelebbről, amely a többi efféle gond között igen különleges és a közérdeklődés középpontjában álló üggyé alakult. Ez pedig

1. Fekedi klasszicista stílusú parasztház
2. Piacsek József: Egyetemi könyvtár épülete, Pécs 1830
3. Pomsár János: Öntöttbeton lakóházak, Budapest 1960
4. Példa a spontán építésre
5. Molnár Farkas: OTI személyzeti épülete, Pestújhely 1936
6. Molnár Farkas: A Szentföldtemplom modellje, Budapest 1938
7. Le Corbusier: 1926-ban épített lakóháza átalakított állapotban (1967)

1. Maison paysanne de style néoclassique à Feked
2. József Piacsek: L'édifice de la Bibliothèque Universitaire, Pécs 1830
3. János Pomsár: Maisons d'habitation en béton coulé, Budapest, 1960
4. Un exemple de la construction spontanée
5. Farkas Molnár: Le bâtiment des services fonctionnels de l'« OTI », Pestújhely 1936
6. Farkas Molnár: La maquette de l'Église « Szentföld », Budapest 1938
7. Le Corbusier: La maison bâtie en 1926 dans son état reconstruit (1967)

2

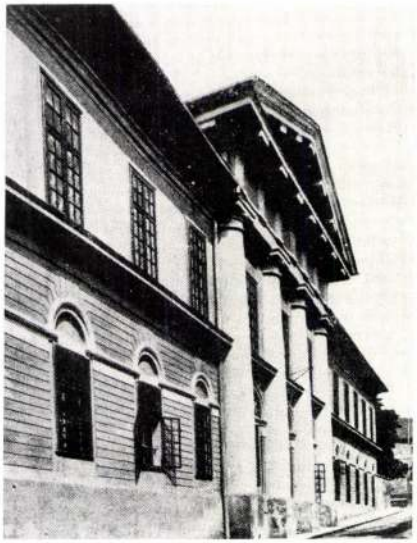

3

5

6

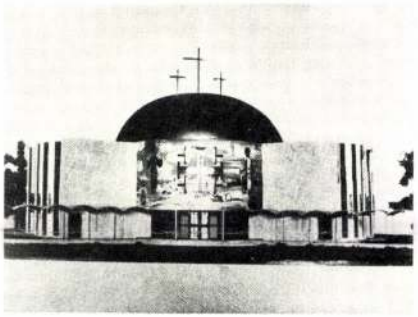

A szövegben elhelyezett index-számok az ábrákra utalnak.

Vincze László építész 1.) Fényképalbum

Lakóházterv, 1983. [repr.]

Magyar Építőművészet, 1984. 1. 11-old.

Vincze László, grafikus

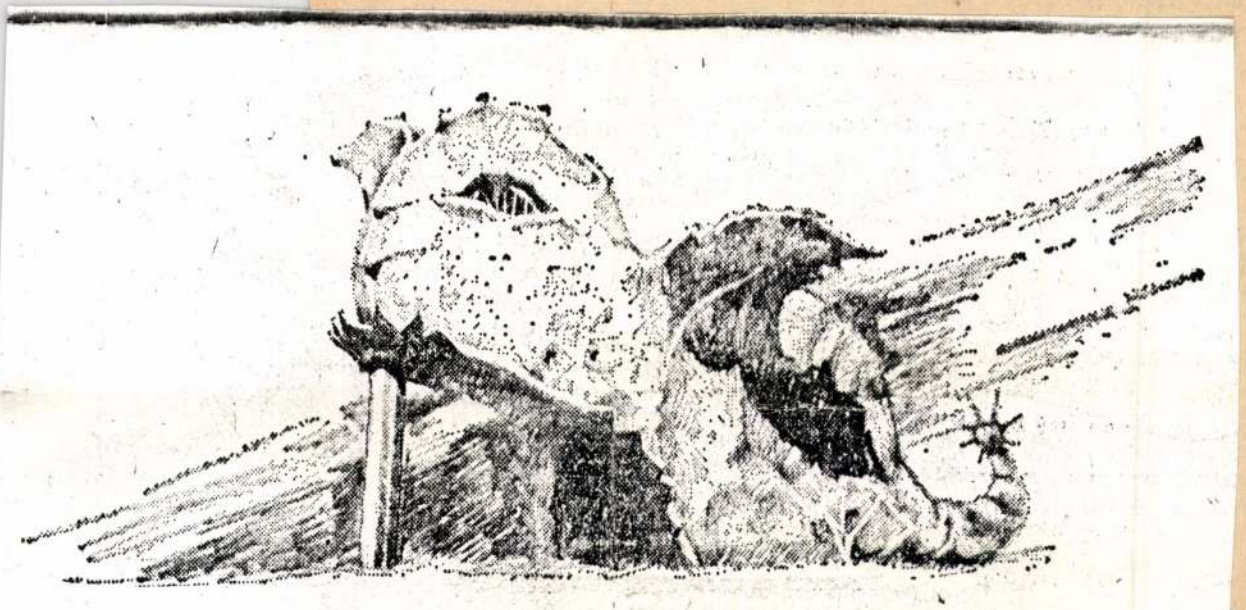

Vincze László: Dragon

14.

23. XXX/21.

ÉPÍTÉSZ / ARCHITECT
Vincze László

Méltóság, józanság, egyéniség

Családi ház a Pilisben

FOTÓK • PICTURES • ÁGH ANDRÁS, BELICZAY LÁSZLÓ

VINCZE László épitész

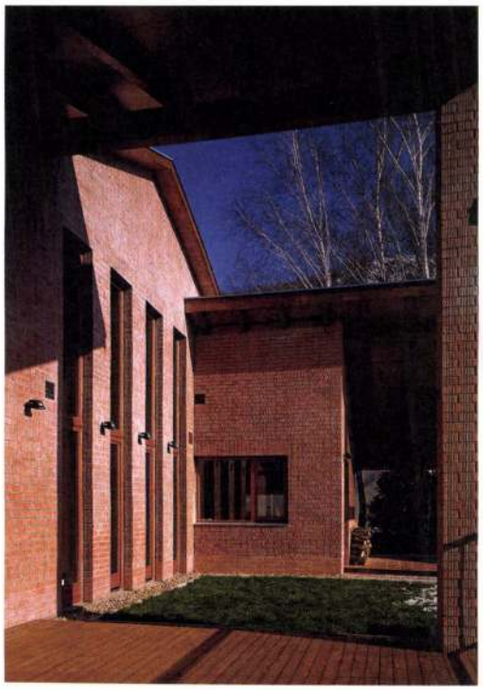

A FŐVÁROSBÓL az agglomerációba költöző lakosok egyik kedvelt célpontja ez a hegyek lábánál elterülő, szép fekvésű település. Itt, a minőségtelen, építészet alatti színvonalú építés járványától sújtott kis faluban épült fel Vincze László legújabb munkája. „Tanítani kellene, hogyan lesz egy valaha festői adottságú faluból, szakmailag kifogásolható rendezési terv révén, túlzsúfolt, uniformizált, 'kötelező magastetős' település!" – írja az építész kötetében. (Vincze László, Architectura – Vallomások, Kijárat Kiadó, Pécs, 2000., 44.old.)

Tudjuk, hogy a családiház-tervezés igényes és önálló gondolkodású építészek számára hálátlan terepén Vincze nem először tesz le az asztalra minőségi munkát, jelen esetben – egyedülálló módon – ugyanannak a falunak ugyanabban az utcájában immár harmadszor. Magam ezt tartom három, a faluban megvalósult terve közül a legsikerültebbnek és a legérettebbnek.

Az utcáról a lejtés irányában fekvő telken szinte rejtve, hivalkodás nélkül, „háttal" helyezkedik el a máshonnan sem könnyen megfigyelhető, egyáltalán nem kis méretű épület. A bejárati oldalon alacsonyra húzott eresz emberi és falusi léptékűvé teszi a kerti homlokzaton emeletét is megmutató ház tömegét. Különlegessége, hogy nincs főnézete, sem főhomlokzata, mégis minden nézete harmonikus, önmagában megálló, határozott és kiegyensúlyozott. Jól érzékelhető azonban a határozott tömegformálás a csapott fedésű, hengeres lépcsőházi torony révén, amely a maga geometrikus egyszerűségével jelleget és minőséget sejtet az utcai nézetből csakúgy, mint a kompakt tömegű házhoz féltetővel csatlakozó teraszok. Az anyaghasználat, a látszó téglaburkolat, a természetes színben alkalmazott tetőzettartó fagerendák, a majdnem fekete cserépfedés nyugodt összhatást eredményeznek. Itt is érvényesül a mai magyar építészetben közkedvelt, és számos tervező által kiválóan alkalmazott látszó téglaburkolat jótékony, a kézművességre utaló, egyszerre bensőséges és fegyelmezett hatást keltő karaktere. A megbízó által kért burkolatot Vincze számos munkájánál alkalmazta már, a családi háznál jóval nagyobb léptékben is, nyugodtan mondhatjuk, mesteri színvonalon, s az itt követett semleges, minden különlegességet kerülő, feszes téglarakási mód következetes végigvitele is az építész tudását dicséri. A bevezetőben említett, értelmetlenül szigorú községi építési előírások következtében nem épülhetett meg a tulajdonos és az építész szándékai szerint a fémlemez borítású lapos tető, de a megvalósult épületet látva nincs hiányérzetem. A lapos tető helyett elegánsan kis dőlésszögű, nagy ereszkiülésű, szinte Wright-os tetőzetű rezidenciát sejtet az utcai nézet. Nem a panoráma felé nyílik a ház, talán mert jobb elfordulni a nem éppen

Kristó Nagy István

TÖRTÉNETKÉK A KÖZELMÚLTBÓL

Okkal, ok nélkül szídjuk a modernkedő művészeket, másszor meg a kritikusokat, mert nem eléggé szigorúan bírálják őket, ismét másszor, mert nem eléggé megértőek a vélt és valódi új iránt. De nem mindig vagyunk szigorúak saját ízlésünk dolgában. Különben miként lehetne, hogy minden ízlésbeli fejlődés ellenére, máig is létezik – az örök giccs.

Valaki egy szomszéd országból jött vendégeket kalauzol, s minthogy beszélgetéseik során már meggyőződhetett, hogy jóízlésű, művelt emberekkel van dolga, kissé megütődve tapasztalja, hogy olyik edény- és porcelánbolt kirakata elől alig lehet őket elvonszolni, nevetgélve mutogatják egymásnak a förtelmes figurákat. Barátunk mentegetőzni kezd s végül kiböki: ez nem is magyar, hanem épp az ő hazájukból való porcelán. Importárú... – Mi ilyet nem is gyártunk! – fűzi hozzá.

– Dehogynem, barátom, csakhogy azt nálunk árulják – volt a válasz.

*

Solymár István, a Nemzeti Galéria főigazgató helyettese mesélte el pár évtizede. Máig van tanulsága.

Egy mártír festőnk kiállítása abban a városkában nyílt meg, ahol élete utolsó éveiben dolgozott. A kiállítás nagy sikert hozott, néhány nap múlva egyre több lett a hivatalos látogatás is. Először a járási, majd a megyei tanácstól, végül nagy fekete kocsin megjelent valaki, valamelyik központból. Az ő látogatását követő napon a kiállítási helyiség igazgatónője ijedten hívta föl a Nemzeti Galériát: – Kérem szépen, én úgy félek, egymás után jönnek a vendégek, mind magasabb helyekről, hümmögnek, a fejüket csóválják. Nem lesz ebből baj, elvtársak? Önök rendezték a kiállítást, de nekem lehet belőle kellemetlenségem...

– De drága elvtársnő, minden plakáton ott van, hogy ez egy emlékkiállítás. Nagy művész volt, tavaly adtunk ki róla egy szép kötetet is, számos képpel, ha valaki szólna, tessék mindezt elmagyarázni.

– Jó, de nem lehetne nyomatékosabban hangsúlyozni, hogy már meghalt? Így még azt hiheti valaki, hogy most is lehet így festeni...

Tóth Ferenc rajza: Ketten

A Független Magyar Szalon közgyűlése

A Független magyar Szalon Képzőművészeti Egyesület arra készül, hogy megrendezze harmadik országos és nemzetközi kiállítását. Közgyűlésére ennek a feladatnak a tudatában került sor, s mivel az egyesület közös fellépését az évenként bemutatott tárlatok motíválják, tevékenysége a tagok műveinek a felsorakoztatására összpontosul. A függetlenek százegy esztendeje megalakult párisi szalonjának is az volt a célja és ma is az, hogy a különféle érdekcsoportok szolgálatába szegődött bíráló bizottságok és galériák ne akadályozhassák meg a műalkotások nyilvánosság elé kerülését, s hogy előítéletek, önös elfogultságok ne befolyásolják egyetlen tehetséges pályatárs megjelenésének esélyeit sem a művészeti életben. A függetlenek ezért ragaszkodnak a zártkörű rangsorolás mellőzésének és a zsűrimentességnek az elvéhez. Elképzeléseik szerint az értékelés tisztsége a közönséget illeti meg, még csak nem is kollektíve, de egyénileg is, hiszen az egyértelmű megnyilatkozásokról gyakran megoszlanak a vélemények. Hogy kinek mi tetszik egyazon mű esetében, az ízlés, hangulat, intuiciós készség, képzettársulás dolga.

Közéleti, szervezeti függetlenségre van szüksége a művészetnek. Ki kell szabadulnia a dogmák s a bürokratikus intézményrendszerek fogságából. Magyar hazánkban mindezideig a feudális szellemű kulturális ügyvitel érvényesült: a századfordulótól az akadémikus hagyományok eklektikájának, az elmúlt évtizedekben a konzervatívvá torzult avantgarde epigonizmusának a parancsuralma. 1911-ben a kultuszminiszter ki akarta telepíteni a nagybányaiakat Madagaszkárba. A két világháború között még mindig a Képzőművészeti Társulat előjogait őrizte a hatalom a klasszicizáló közhelyek védelmében – az alternatív közösségek: a Szinyei Társaság, a Képzőművészek Új Társasága, az Új Művészek Egyesülete ellenében. A "fordulat éve", 1949. után pedig a népköztársasági igények erőltették a szocialista realizmust, többek között egy olyan monopol szervezet közreműködésével, mint a Képzőművészek Szövetsége, mely az "egy akol, egy pásztor" jelszavát képviselve uralkodik mind a mai napig, Igaz, hogy közben száznyolcvan-fokos fordulattal a szocreál helyére a modernista egyenruhába öltözött ejrópéerséget állította érvényesülhetési feltételnek, de már a "rendszerváltás" előtt vagy két évtizeddel.

A párisi Szalon már több mint egy évszázada kétségessé tette az államosított művészeti közállapotok létét, tevékenységével leleplezte a kormányhatalommal kiváltságossá minősített törtetők illetékességét. Azt, hogy a főhivatalok ügyintézőinek a támogatásával szelektálják az alkotó tehetségek körét, amiből szükségszerűen kontraszelekció lett. Ezért kívánatos a művelődés vonatkozásában is kialakítani a civilszervezetek hálózatát, hogy az esélyegyenlőség széleskörű gyakorlattá váljék, a másság elfogadását ne akadályozhassa szakmai féltékenység, anyagi önzés. Szűnjék meg a sznobizmus agressziójának az uralma a művészettörténetileg igazolt esztétikai értékek felett.

Jó lenne, ha a Független Magyar Szalon Képzőművészeti Egyesület ilyenirányú fáradozásai eredményesnek bizonyulnának. A közgyűlés eszmecseréi elősegíthetik az efféle elképzelések megvalósítását.

P.Ö.G.

Pogány Ö. Gábor

"Megéltem..."

Az a műbarát, műértő, művészettörténész szerencsés, aki önfeledten átengedi magát a műalkotások élvezetének, a sugallatos remekművek légkörében úgy szabadul meg napi gondjaitól, szakmai problémáitól, egyébirányú ismereteinek ide-oda kapcsolódó képzeteitől, hogy a zavartalan gyönyörködés készségével részesül a művészi szépség mámorában. Nézi elbűvölten Dürer Apokalipszisát, s – persze – nem gondol a német parasztháborúk történetére, Brueghel, Rembrandt szomorú szegényei láttán nem kísértik Németalföld függetlenségi küzdelmeinek félévszázados megpróbáltatásai, a protestánsok, eretnekek üldözésének rémtörténetei, Goya képei se váltanak ki benne szánalmat a spanyol nemzeti felkelés kivégzett részvevői iránt, pedig az ábrázolt jelenetek akár helyszíni közvetítésnek is tekinthetők. Valóban irigylésreméltó alkat a művelődés többévezredes hagyatékának az az ínyence, aki a képzőművészet, költészet, muzsika, színház csodás megnyilatkozásaival találkozva képes egyfajta szellemi átlényegülés hangulatában eggyé válni a látható, hallható művészi varázs mágiájával.

Jó lenne ilyen széptani beállítottsággal tanulmányozni Vincze Lajos kiállításának az anyagát a Hadtörténeti Múzeumban, elámulni rajztudásának biztonságán, atmoszféra-teremtő érzékenységén, kifejező eszközeinek sokoldalúságán. Mint a képzőművészet különböző ágainak művelésére alaposan felkészült mester az 1943-as doni visszavonulás tragikus történetéről hiteles krónikát szerkesztett, még pedig olyan gazdag művészi invencióval, hogy még a szinte elképzelhetetlen drámai fordulatokhoz, minden rémlátást felülmúló szörnyűséges helyzetekhez is voltak változatos ábrázoló módszerei. Mivel a rajzsorozat címe: "Megéltem...", a legfelső fokon képzett és bőséges tapasztalatokkal rendelkező grafikus, illusztrátor tökéletes mesterségbeli tudása sem bizonyult elegendőnek az események komplex szemléltetéséhez, ezúttal meg kellett találnia azokat a formai elemeket, melyek alkalmasak a rémületes események, kínzó emlékek érzékeltetésére. S ezen a pontos a borzalmas múlt megidézése egyáltalában nem maradhat a mégoly együttérző adatközlés műfajának, mert a sebzett szív, az életre szólóan görcsös kedélyállapot szót kér az emlékeztetőnek készült képeken. A történelmi beszámolóból indulatos vallomás leszen, semmiképpen se lírai napló, inkább a kísérteties álmoknak kiszolgáltatott ember lázas révülete.

A sors arra rendelte Vincze Lajost, hogy új, egyszeri alkalomra érvényes műfajt létesítsen: a doni katasztrófa megörökítésére. Ennek a rajzművészeti (grafikai) változatnak nincs hasonmása, alternatívája, ez annyira egyedi és összehasonlíthatatlan, hogy még megalkotójának, Vincze Lajosnak az életművében se lehet analogonjára lelni... Holott ő azután igencsak sokmindent megtett már a képzőművészet szerteágazó feladatainak az elvégzésére: a sajtóban, napilapokban, folyóiratokban, könyvekben rajzai, szövegképei, szemléltető ábrái jelennek meg, feleségével – Udvary Gyöngyvérrel – olvasmányos útijegyzeteket adott ki finnországi, szíriai, távolkeleti élményeikről, melyekben a helyszíni epizódokat rajzokkal egészítette ki. Festőként is számontartja őt a közvélemény, figurális kompozícióiban, tájképeiben, csendéleteiben anyagszerű színbőséggel szerzi meg magának a közönség elismerését. Utóbb kiderült, hogy a plasztikai téralakításhoz is van hajlama, szobrait maga faragja fába, jól kihasználja a rönkök esetleges növési rendellenességeit, elágazásait, alaki esetlegességeit. Gyakorlattal, rátermettséggel eleget tesz a bonyolult tennivalóknak is, alkalmazkodni tud a szokatlan feltételekhez.

A doni képsor – bár legyűrhetetlennek tűnő szakmai nehézségek elé állította – mégse hozta zavarba a rajzművészetben megszerzett tudását. Joggal feltehető, hogy munka közben inkább a lélektani terhelés jelentett súlyos próbatételt, s talán nem személyére szólóan, de a korszakos társadalmi méretű fenyegetettségre utalóan. Mintha az ezeresztendős nemzeti végzet áldozatai menetelnének a fullasztó hóban, az élethű ábrázolás történelmi jelképpé magasztosul... Lehet, hogy az önfeledt kozmopolita műélvező, vagy akár a jómódban élő német, holland polgár négy évszázad múltán nem rendül meg halhatatlanjainak a remekműveit tanulmányozva Geyer Flórián vagy Egmont és Horn gróf vértanúságától. Ám a Kárpátmedencében és mindössze félszázad után az idősebb nemzedék, esetleg a művelődni vágyó ifjúság is a magyar fátum vészes láncolatára asszociál. A katasztrófák sorára, az augsburgi vereségtől egy sor földrajzi név, Mohi, Mohács, Majtény, Világos, Trianon után Versailles-ra, kilátástalannak vélhető esélyeinkre, amikor szembesül a doni kísértetekkel. Vincze Lajos sorozatában ez a történelmi távlat is benne van, ám a kegyelet áhitata olyan meggyőző művészi érvekkel jelentkezik, hogy a szellemi értékekből áradó bizakodással ajándékozza meg a képnézőt, mintegy ellensúlyozva ezerszáz évből az ijesztő fejlemények okozta félelmet.

Vincze Lajos rajza: Ecce Homo

VINCZE Lajos

VINCZE László

GÁBOR Dénes: Vincze László kisgrafikái=
Kisgrafika, 1989/3.
8 – 11. ill.
rez. F.

XX. sz. 45. u/ Mesterek

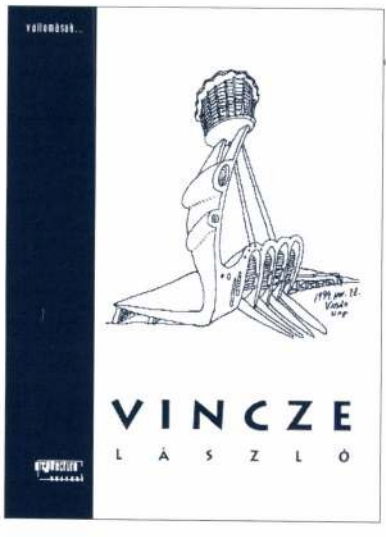

Vincze László

Vallomások – Architectura, Kijárat Kiadó, 2000

Egyre jobban tudom becsülni a Kijárat Kiadó vállalkozását, amely évek óta tartó módszeres és alapos munkával dolgozza fel a kortárs magyar építészek pályarajzait. Egyrészt mert nem csupán a „nagy öregekkel", az évtizedek óta a szakma legfelső rétegéhez számító alkotókkal foglalkozik, hanem bátran fordul a fiatalabb, az izgalmas gondolatokat, épületeket kínáló, a célszalaghoz igazán csak mostanában érő építészek felé is. Másrészt azért tartom fontosnak a sorozatot, mert nem áll be az építészet megmerevedett frontvonalainak egyike vagy másika mögé, nem részesít előnyben klikkeket, széthúzó táborokat. Szerkesztői egyetlen mércéül a minőséget választották, a kreatív készséget, a megvalósult eredményeket vagy a sokat ígérő törekvéseket.

A legfrissebb kötet Vincze László építész portréját kínálja, érzékeny stílusban megfogalmazott vallomás-töredékek, rajzok, tervek és fotók kiérlelt nyelvén fogalmazva. A sorozat alapötlete, hogy egy-egy építész vallomás-interjúkban foglalja össze pályáját és életét, szándékait, véleményeit, módot ad arra, hogy egy-egy személyiség a maga karaktere szerint őszintén, a vallomás-műfaj klasszikus hagyományai szerint a maga képére formálja a kötetet. De ebből a szubjektív megközelítésből a rajz- és képanyag által objektíven rajzolódik ki az építészet arca is, az a világ, amely épített környezetünket, életlehetőségeinket alapvetően meghatározza. Egyszerűen fogalmazva: a műfaj nem ad esélyt a szépítésre. Indulatok, érzések, remények és tervek a maguk valójában nyilatkoznak meg benne, szépen fonódik össze az építész emberi karaktere és épületeinek, terveinek szándéka, formanyelve.

Vincze László kötetében is pontosan látjuk, honnan merít, mit tart abszolút értéknek emberről, házról és társadalomról; a maga szakmai nyelvére átírva: mit tart építészetnek és mit nem. Leltárt készít a „családi örökségről", az egyetemi évek nyereségeiről, a barátokról, alkotótársakról, a munkahelyekről és a nagy feladatokról. Szöveg-fragmentjei a filmes képnyelv logikája szerint működnek, s a szerkesztő érdeme, hogy nem próbálta e töredékeket, szándékos kihagyásokkal dolgozó gondolatfelvetéseket folyamatos textusba erőszakolni, meghagyta a maga eredeti, eleven formájában, ahogyan a legerősebben hat: rajz és szöveg közös eredményeként.

A filmszerűség Vinczénél több, mint stíluskérdés; életrajzából megtudjuk, hogy gyermekkora óta foglalkozott a filmmel, utóbb a filmépítészet felé is elindult, majd válaszúthoz érkezett és inkább az építészet mellett döntött. De költői terveiben, megvalósult épületeinek szárnyaló fantáziával megoldott részleteiben, a csengeri sportcsarnok gyönyörű szerkezetében, az utóbbi években tervezett családi házak kompozícióiban mindenütt ott van az a „mesés elem", a csakis filmen vagy fotón létrehozható szürreália, ami a kortárs építészetből – minden szárnyaló dekonstruktív törekvés mellett is – jórészt hiányzik. Vincze építészete finom eszközöket használ, nyelvi stílusa visszafogott, kiérlelt, szerény, mégis fajsúlyos – ritka kivétel az építészek között. Akárcsak antropomorf, víziónárius, meseszerű, mégis bonyolult konstrukciót sejtető ház-rajzai, melyek külön élvezetet jelentenek a kötet olvasóinak. Íme az építész, aki a mesében is a házat, a házban is a mesét keresi.

■ GÖTZ ESZTER

ÚME · 2000/4 · 62.

contents

■ EDITORIAL PREFACE

half a year – Mihály Vargha
/ Petri: Poems from "Örökhétfő"

■ TWO MONTHS

ell to Jenő Szendrői on the Masterschool – Lajos Arnóth
e Court, Komárom
ectural competitions on the Houses of Parliament
Day of Architecture
ell to Zoltán Gulyás – Lajos Arnóth
i Pál Award 2000
Opera House
nmental architecture of the distinguished area of the lake Balaton – József Laposa

■ ART OF ARCHITECTURE

Music. (Post) notes on a finished work.
about Farkas Molnár, director: Attila Madzin – Péter Mátrai
Molnár on movie – Attila Madzin
ND CITY CENTER
rn Edge, City House – architects: József Finta, Antal Fekete, Alfréd Peschka – Mihály
e to the WestEnd City Center – József Finta
eat work is ready. Interview with Antal Fekete and Alfréd Peschka architects
ARK IN BUDAPEST
/ Research and Development Center – architect: András Kertész – Gábor Soóki-Tóth
line, Order and Stylishness. IBM Office Building – architect: László Szász – Zsolt Félix
cape design of Infopark, Budapest – Land–A Studio
rine – Good house. Winery of Tokaj-Oremus Ltd., Tolcsva – architect: Péter Sugár
ő Bujdosó
a dictionary – Péter Sugár
ement Villa in Rózsadomb – architect: György Kévés – Jenő Kapy
House and botanic houses, Keszthely, former Festetich Castle – architect: Csaba Csontos
ely, Helikon Castle Museum. Enlargement plan of the Castle Park – Gabriella Havassy
Mortuary – architect: Csaba Csontos

■ HOME THEMES

ving in present – Péter Soós

■ BUILDING+ECOLOGY

tise on green roofs and roof gardens – Ottó Luchesi

■ WORLD

chnic and science. The art of glass window 1830–1930 – Magdolna Simon
ectural competition on the Oslo Opera House

■ THEATRE

lans for National Theatre, Budapest, 2000
e plan of the new National Theatre – József Kerényi
Siklós on National Theatre – interview of Judit Fekete

■ ART

erences. Exhibition in Műcsarnok – Judit Fekete
the Wall. Art in the post-communist Europe – Magdolna Simon

■ ARCHITECT

y & Olgyay
Vágó 90 years old – János Böhönyey

■ BOOKS

Drawing-book – Péter Dobai
graphical index of Budapest – Violetta Hídvégi
Vincze. Architectura – Confessions – Eszter Götz
Janáky: The Place – E. G.

REIGAZÍTÁS

k előző számában közöltük a Hapimag Apartmanház épületét. Az építész tervező kérésére
adatközlése miatt a szerzők névsorát ezúton kiegészítjük az alábbival: *akusztikus szakér*
***ndrás*. Az érintettől elnézést kérünk.**

ZETES LAPUNK KÖVETKEZŐ SZÁMÁBÓL:

over EXPO – 2000
encei Nemzetközi Építészeti Biennálé
z és Társai Építésziroda
ighaborús Német-Magyar Katonai temető épületei – *építész: Csongrádi János*

TARTALOM

Színház

Sok nővér

„Alakuló társulat vagyunk, nem játszottunk még együtt." 6.

Kiállítás

Terített asztalok Európából

„Van, ahol maga a nagykövet asszony készíti el a terítéket." 8.

Fesztivál

Gondolatok sugárútján

„A költészet újból divatba jött – Magyarországon és Angliában is." 10.

Film

Megint jönnek, mulattatnak

„Mármint a két jó öreg kopó: Starsky és Hutch." 14.

MA-HOLNAP

április 23–25.

Nárcisz Fesztivál Babócsán

Nárcisz-napokat tartanak április 23-24-25-én Babócsán. A Somogy megye déli részén fekvő kis település nevezetessége az a többhektárnyi terület, amit a helyiek vadon nyíló nárciszosnak neveznek. A legenda szerint a nárciszokat a hódító törökök ültették a basa kertjébe, aki e szép és illatos virágokat háremhölgyeinek szánta. A telepítés kiállta az idő próbáját: a hófehér, úgynevezett csillagos nárciszok, azóta is évről évre milliószámra kivirágoznak kora tavasszal; a fesztivál híre pedig egyre több érdeklődőt vonz a településre és környékére. A kertet – amely közvetlenül az út mellett fekszik, és szabadon látogatható –, kultúrtörténeti és növénytani értékei miatt természetvédelmi területté nyilvánították. A háromnapos esemény központja természetesen a basakert lesz, de kiállítások, koncertek, és túrák is színesítik majd a programot. Ekkor rendezik meg a hagyományos Nárcisz-futást is a Barcs–Babócsa (14 km), Komlósd–Babócsa (3 km) útszakaszon, illetve egy kisebb, 800 méteres távon, ami a község központi részétől tart a kertig.

Amit még érdemes Babócsán megnézni: a török gőzfürdő és palota maradványai, a török kút, és a lakóházak őrzik a török uralom nyomait. A településen két kastély is található, a közeli Mérus-erdő és a Dráva Erzsébet-szigetén lévő tanösvény pedig a turisták kedvelt úti célja.

K. A.

PROGRAMOK:

Április 23.: vezetett túra az Erzsébet-szigetre, kiállítások a Prinke-kastélyban, koncert.

Április 24.: horgászverseny, Nárcisz-futás, hagyományőrző csoportok bemutatkozása, fogathajtó és lószépségverseny, íjászbemutató, koncert, tűzijáték.

Április 25.: szabadidős és sportprogramok.

Ballada a senki fiáról

Hobo (Földes László) képletesen épített már hármas oltárt, középen József Attilával, az egyik oldalon Jim Morrisonnal, a másikon Vlagyimir Viszockijjal. Kedvenceinek csoportképét azóta további önálló estek keretében bővítette Tom Waitsszel, François Villonnal, most egy újabb odaillő személy kerül rá: Faludy György. A költő műveiből összeállított műsort Vidnyánszky Attila rendezi Ballada a senki fiáról címmel. 23-án látható először az Új Színház stúdiószínpadán.

Cím: Bp. VI., Paulay Ede u.

7Project

Akik szórakozva szeretnének a multimédiás kortárs művészettel megbarátkozni, 23-án este a 7Project keretében Péterffy Zsófia kiállítását nézhetik meg, filmvetítésekkel, zenével fűszerezve.

Cím: Pécs, Zsolnay-gyár

Mozgásban

Városvédő futás Szegeden. Az alföldi városba is elért a Matáv-Vivicittá városvédő futás. A Budapest Sportiroda és Városi Sportigazgatóság szombaton 11 órától rendezi a 3,6 kilométeres futóversenyt. A rajt és a cél a Dóm téren lesz. A sportiroda másnap Győrbe helyezi át székhelyét, ahol a K&H Olimpiai Futónapokat rendezik, 15 órától, a táv 3,4 kilométer. Információ: 273-0939.

III. Három város Teljesítménytúra. Hagyományteremtő teljesítménytúrát szervez a Körösök Völgye Turista Egyesület vasárnap. Az egyesület célja a teljesítménytúrázás megkedveltetése. A résztvevők 3 gyalogos résztáv közül választhatnak: 33, 20, 13 kilométer. Találkozó: Békés központjában, a főtéren a padoknál 8 óra és 9 óra 30 között (33, 13 km) vagy Békéscsabán, az Ifiház előtti Kisligetben 8 és 10 óra között (20 km). Információ: Túróczy József, 06 (30) 986-4514.

Túra Andó-kútra. A miskolci Egyetem 13 kilométeres gyalogtúrát szervez szombaton a Majális-parktól Varbóra. A 340 méteres magasságkülönbségű kirándulás a Majális-park autóbusz állomásról indul fél 9-kor, Sepsi Krisztián vezetésével. Információ: 06 (46) 565-111.

Utcai Futóverseny Mezőberényben. Ötödik alkalommal rendezik a Megyei Nyílt Utcai Futóversenyt szombaton Mezőberényben. Az 1. Számú Általános Iskola (Luther tér 1.) elől fél 10-kor rajtoló viadal elsődleges célja a megyei bajnoki cím eldöntése, a sportág népszerűsítése és az egészséges életmódra való felhívás. A versenyt az 5200 métert teljesítő (2 kör) versenyzők és a 2600 métert (1 kör) teljesítő igazolt versenyzők kezdik, őket 10 órakor a 2600 métert teljesítő (1 kör) amatőr versenyzők követik. Nevezni a helyszínen 8 óra 15 perctől negyed 10-ig a Molnár Miklós Sportcsarnoknál, illetve az iskola udvarán lehet. Információ: 06 (30) 644-8927.

Tavaszi kerékpártúra a Mátrában. Verebélyi Tamás és Verebélyi László vezetésével 80 kilométeres biciklis kirándulást szervez a Kékes Turista Egyesület szombaton Gyöngyös, Mátrafüred, Abasár, Kápolna, Kál, Erdőtelek, Alatka, Heves, Boconád, Nagyfüged, Karácsond, Gyöngyös útvonalon. Indulás 8 órakor Gyöngyösről, a Berze Nagy János Gimnázium elől. Információ: Merva László, 06 (30) 525-8516.

Kodály Zoltán Jelvényszerző Emléktúra. Szombaton a Mátra Természetbarát Klub 18 kilométeres bakancsos túrát szervez. Találkozó 5 óra 50 perckor a gyöngyösi Volán pályaudvaron. Információ: Simon Péter 06 (37) 325-102.

Arany-Média

HETI AJÁNLÓ

HÉTFŐ

április 26.

Fényírók fesztiválja

Idén 14. alkalommal rendezik meg a Mediawave – Fényírók fesztiválját. A Nemzetközi Film és Zenei Napok eseményeinek helyszínei: Győr, Komárom, Kapuvár, Csorna, Szekszárd, Táp, Budapest, illetve Szabadka, és Komarno. Rengeteg film és sokféle – ethno, jazz, kortárs és könnyűzenei – koncert várja a vendégeket, lesz színház, táncház és kiállítás is. A programok nagy része ingyenes.

A majálist és az európai uniós csatlakozást szabadtéri műsorral üdvözli a Mediawave a komáromi Monostori Erődben.

Hétfői programok, Győr:

16.00: Baskír csoport (Rus) – autentikus baskír népzene, Baross utca

21.00: Grencsó–Márkos Duó (Hun) – zene és film kísérlet, Rómer Ház, Teleki u. 21.

22.00: Cracked Air (Austral) – ausztrál kreatív, improvizatív zene, Rómer Ház, Teleki u. 21.

24.00: Tóth Viktor Quartet (Hun), Rómer Ház, Teleki u. 21.

KEDD

április 27.

Vágy a szilfák alatt

A Budaörsi Játékszín 27-én bemutatja O'Neill: Vágy a szilfák alatt című darabját. New England, egy gyönyörű tanya, ahol a szilfák „nyomasztó komorsággal gubbasztanak a ház fölött, akár két kimerült asszony, akik karjukat, hajukat és lecsüngő

keblüket a tetőre támasztják". Itt él Ephraim Cabot, a kőkemény farmer, összezárva fiaival és fiatal feleségével, Abbie Putnammal. A fiúk nehezen viselik az apa zsarnokságát. Ketten útra kelnek: az aranyásók paradicsomának vélt Kaliforniába mennek szerencsét próbálni. Eben, a legifjabb marad otthon. A szépséges Abbie kiveti hálóját a fiatalemberre. A következmények drámaiak…

A világhírű drámaíró hátborzongatóan hiteles világot tár elénk, érdekes fordulatokkal.

Fsz.: Koncz Gábor, Gregor Bernadett, Farkas Zoltán. R.: Koncz Gábor, Jelmez: Deli András, Zenei munkatárs: Péter János és László Bakk Attila

Cím: Budaörs, Szabadság út 26.

Tapéta

Tapéta címmel kiállítás nyílt az N & n galériában. Vincze László műveit május 4-ig nézhetik meg az érdeklődők.

Cím: Bp. VI., Hajós u. 39.

2004

SZERDA

április 28.

Európa Fesztivál

Európa Fesztivál néven többnapos zenei rendezvény kezdődött. A programsorozat egyik csúcspontja a szerdai Bródy-koncert (Hotel Eger Konferencia Központ).

29–30-án ír napok lesznek: táncházzal és – természetesen – ír sörrel várják a folk zene kedvelőit a Művészetek Háza előtti téren. Csütörtökön 17 órától az Irish Rovers, pénteken pedig 18 órától a M.É.Z. koncertezik. Pénteken „nyit" a Trans-Europe Express – Egri Európai Elektronikus Zenei Fesztivál. A dj-ket és koncerteket audio-vizuális improvizáció kíséri.

Egyéb programok is várják a vendégeket: graffiti verseny, kiállítás, breaktánc, gördeszkások és biciklisek „mutatványoznak".

A fesztivált lézershow zárja május 1-jén a Dobó téren. A különböző fényalakzatokat az Unió himnuszára, Beethoven Örömódájára koreografálták.

Cím: Művészetek Háza, Eger, Széchenyi u. 16.

Könyvárverés

A Psyché Antikvárium 29-én rendezi könyvárverését. Olyan ritkaságok kerülnek kalapács alá, mint Cellaris antik-geographiával kapcsolatos műve (1716), szegedi fotóalbum 1883-ból, a francia forradalom története (Pest, 1845), Stylle sebészeti könyve (1646). Megvásárolhatóak a szabadkőműves kuriózumok, dedikált kötetek. Az árverés anyaga megtalálható a www.axioart.com weboldalon, és 22–28. között megtekinthető a Psyché Antikváriumban.

Cím: Bp. XIII., Visegrádi u. 3.

CSÜTÖRTÖK

április 29.

Jótékony Rost

A Rotary Club Budapest-City ma jótékonysági gálaestet szervez a Thália Színházban. A befolyt összeget a Magyar Hospice Alapítvány és a Rotary Club kapja.

A hospice alapítvány a gyógyíthatatlan daganatos betegségben szenvedők testi és lelki támogatásával foglalkozik. A Rotary világszervezet tagjai humanitárius tevékenységeket végeznek.

Az este 7-kor kezdődő rendezvény fővédnöke Szili Katalin, Habsburg György és Demszky Gábor. Házigazdák: Dobó Kata és Kulka János. A neves művészek között Rost Andrea operaénekesnő is fellép, aki a közelmúltban vette át a Kossuth-díjat. Vele beszélgettünk.

– A Hospice Alapítvány támogatása számomra fontos, mert testi és lelki vigaszt nyújt azoknak, akik senkitől nem kapnak segítséget, megértést. Nemcsak a betegeket, hanem a hozzátartozókat is támogatják. Anyai nagymamám halálát daganatos betegség okozta. Kisgyermek voltam, de láttam szenvedni… – mondja a művésznő.

– Milyen repertoárral lép fel?

– Operaáriákat fogok énekelni. Az operett nem igazán illik ilyen jellegű rendezvényen.

– Itthon ritkán láthatjuk. Európa nagyvárosaiban és a tengerentúlon annál gyakrabban.

– Igen. Május elején Athénban fogok énekelni, majd Dortmundba utazom, ahol egy AIDS-gálán lépek fel. Júniusban Washingtonban Verdi Traviatáját adom elő, aztán a bécsi Staatsoperben szerepelek. Szeptemberben látogatok Budapestre. Egy könyvbemutatón a Budapest Kongresszusi Központban koncertezek.

A. E.

ÉPÍTÉSZ / ARCHITECT
Vincze László

Méltóság, józanság, egyéniség

Családi ház a Pilisben

FOTÓK • PICTURES • ÁGH ANDRÁS, BELICZAY LÁSZLÓ

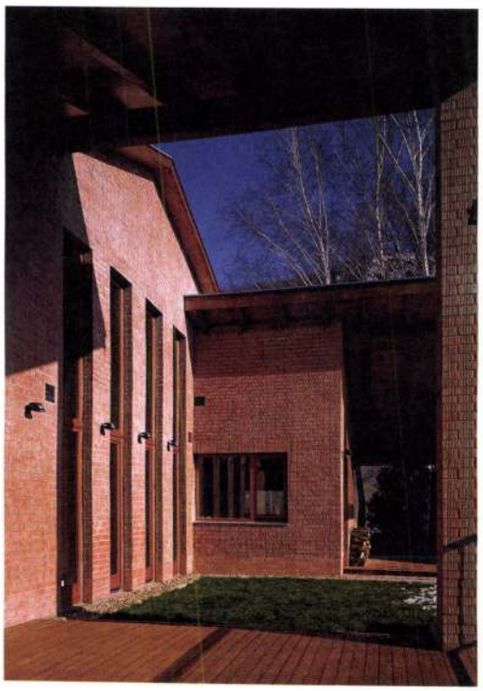

A FŐVÁROSBÓL az agglomerációba költöző lakosok egyik kedvelt célpontja ez a hegyek lábánál elterülő, szép fekvésű település. Itt, a minőségtelen, építészet alatti színvonalú építés járványától sújtott kis faluban épült fel Vincze László legújabb munkája. „Tanítani kellene, hogyan lesz egy valaha festői adottságú faluból, szakmailag kifogásolható rendezési terv révén, túlzsúfolt, uniformizált, 'kötelező magastetős' település!" – írja az építész kötetében. (Vincze László, Architectura – Vallomások, Kijárat Kiadó, Pécs, 2000., 44.old.)

Tudjuk, hogy a családiház-tervezés igényes és önálló gondolkodású építészek számára hálátlan terepén Vincze nem először tesz le az asztalra minőségi munkát, jelen esetben – egyedülálló módon – ugyanannak a falunak ugyanabban az utcájában immár harmadszor. Magam ezt tartom három, a faluban megvalósult terve közül a legsikerültebbnek és a legérettebbnek.

Az utcáról a lejtés irányában fekvő telken szinte rejtve, hivalkodás nélkül, „háttal" helyezkedik el a máshonnan sem könnyen megfigyelhető, egyáltalán nem kis méretű épület. A bejárati oldalon alacsonyra húzott eresz emberi és falusi léptékűvé teszi a kerti homlokzaton emeletét is megmutató ház tömegét. Különlegessége, hogy nincs főnézete, sem főhomlokzata, mégis minden nézete harmonikus, önmagában megálló, határozott és kiegyensúlyozott. Jól érzékelhető azonban a határozott tömegformálás a csapott fedésű, hengeres lépcsőházi torony révén, amely a maga geometrikus egyszerűségével jelleget és minőséget sejtet az utcai nézetből csakúgy, mint a kompakt tömegű házhoz féltetővel csatlakozó teraszok. Az anyaghasználat, a látszó téglaburkolat, a természetes színben alkalmazott tetőzettartó fagerendák, a majdnem fekete cserépfedés nyugodt összhatást eredményeznek. Itt is érvényesül a mai magyar építészetben közkedvelt, és számos tervező által kiválóan alkalmazott látszó téglaburkolat jótékony, a kézművességre utaló, egyszerre bensőséges és fegyelmezett hatást keltő karaktere. A megbízó által kért burkolatot Vincze számos munkájánál alkalmazta már, a családi háznál jóval nagyobb léptékben is, nyugodtan mondhatjuk, mesteri színvonalon, s az itt követett semleges, minden különlegességet kerülő, feszes téglarakási mód következetes végigvitele is az építész tudását dicséri. A bevezetőben említett, értelmetlenül szigorú községi építési előírások következtében nem épülhetett meg a tulajdonos és az építész szándékai szerint a fémlemez borítású lapos tető, de a megvalósult épületet látva nincs hiányérzetem. A lapos tető helyett elegánsan kis dőlésszögű, nagy ereszkiülésű, szinte Wright-os tetőzetű rezidenciát sejtet az utcai nézet. Nem a panoráma felé nyílik a ház, talán mert jobb elfordulni a nem éppen

VINCZE MIKLÓS
IPARI FORMATERVEZŐ

FEKETE GYÖRGY: A KIS SZÉKTŐL A DESIGN MÚZEUMIG...

SZALON 4. [2000,] 3. sz. 34–37

tiszteletpéldányt is.

Bízunk abban, hogy meghívásunkat e találkozásra.

Budapest, 2000. augusztus 1.

1250 Budapest, Pf.: 31. Telefon: 3757-533, Fax: 3758-898/ Hu
Tel/fax: 2127 – 356, 2126-631, 2126-

Vincze Márta

A csongrád m.-i képzőművészeti szakkor 20 éves fennállásának évfordulóján kiállítás nyílt meg, melyen grafit- és krétarajzai szerepelnek.

Csongrádmegyei Hírlap, 1974. ápr. 26.

Vincze Márton

Hangulatos, szép diszleteket tervezett a müvész Székely Mózes: "A térkép" c. szindarabjához.
A lap bemutatja egyik szinpadképet.
Repr.

Délibáb, Bp. 1933. jan. 21. VII. évf. 4. sz. 5. lap.

Vincze Márton épitész

Filmek és szinházak diszleteit tervezi. Jelenlegi munkatársa Európa leghiresebb filmépitésze, Emil Hasler. Most is együtt dolgozik a két müvész a Hunnia Filmgyárban. A lap bemutatja egyik diszletüket, mely Gaál Franciska-filmhez készült. A szinpadkép a bécsi Burg óriási hallját ábrázolja. A cikk cime: "Magyar Hollywood" Repr.

Délibáb, Bp. 1934. május 12. VIII. évf. 2o. sz. 56. lap.

Vincze Márton

.

Vicky Baum: "A szépség vására" c. szindarabját ismerteti Fóthy János, -azonos cimü kritikájában és elismeréssel ir a "különösen elsőrangu, remek" diszletekről, melyeket a Belvárosi Szinházban bemutatott előadáshoz tervezett a müvész.

Délibáb, Bp. 1932. jan. 3o. VI. évf. 5. sz. 1o-12. lap.

Vincze Márton

Hevesi Sándor: "Amazon" c. szindarabjához tervezett szinpadképeit a lap elismerésel méltatja /– b –/ sign.-val közölt kritikájában.
Belvárosi Szinház előadása.

Délibáb, Bp. 1928. dec. 22. II. évf. 51. sz. 6-9. lap.

Vincze Márton

A Belvárosi Szinházban bemutatott "Földnélküly János" c. szindarab "legjobb szereplője volt a müvész" a kitünően tervezett, igen szép diszletekkel, -közli a lap Ty. sign.-val a kritika rovatban.

Délibáb, Bp. 1929. szept. 21. III. évf. 38. sz. 6. lap.

Vincze Márton

Lakatos László: "Tizennyolcévesek" c. szindarabjához tervezett szinpadképeit a kritika kiemeli.
Belvárosi Szinház előadása.

Délibáb, Bp. 1929. okt. 19. III. évf. 42. sz. 4-7. lap.

Vincze Márton

Oláh Gusztáv, Várady Tihamér, Upor Tibor művészeket kérte fel a lap, hogy "Az" ember tragédiája" uj rendezésének céljára a Falanszter jelenet diszletét.tervezzék meg.
"Négy müvész - egy diszlet" cimmel a lap bemutatja a négy müvész szinpadképtervét és mindegyikük arcképét.
Repr.

Délibáb, Bp. 1930. május 3. IV. évf. 18. sz. 20. lap.

Vincze Márton

A Belvárosi Szinházban került előadásra Louis Verneuil: "Haragszom rád" c. darabja, Stella Adorján fordításában.
Ty. sign.-val a lap kiemeli a müvész diszleteit.

Délibáb, Bp. 1929. ápr. 6. III. évf. 14. sz. 18-2o. lap.

Vincze Márton

/b.j./ sign.-val a kritika rovat "Ez az én esetem" cimmel számol be Békeffy István és Vadnai László darabjáról, melyet a Belvárosi Szinház mutatott be.
A kitünő diszleteket a müvész tervezte.

Délibáb, Bp. 1929. márc. ~~16~~ 9. III. évf. 1o. sz. 12-14. lap.

Vincze Márton

Walter Hasenclever: "Talpig uriember" cimmel bemutatott vigjátékhoz tervezett diszleteiről irja Ujházy György a darabbal azonos cimü kritikájában: "a szinpad vizuális részében is belesimult a darab stilusába, mindig artisztikus és kellemes volt a szemnek."

Délibáb, Bp. 1929. dec. 28. III. évf. 52. sz. 16-18. lap.

Vincze Márton

Duvernois és Birabeau: "L'Eunuche" vigjátékát mutatta be "Csókok koldusa" cimmel a Belvárosi Szinház.
A lap kritika rovata igen nagyra értékeli a tehetséges müvész -nagy sikert aratott- szinpadképeit.

Délibáb, Bp. 1928. szept. 22. II. évf. 38. sz. 10-12. lap.

Vincze Márton

Robert Flers: "Jolly Joker" c. operettjéhez tervezett a müvész -a darab hatását igen magasra kiemelő szinpadképeket,- mint a lap kritika rovata megállapitja. Belvárosi Szinház előadás.

Délibáb, Bp. 1928. okt. 6. II. évf. 4o. sz. 4-6. lap.

Vincze Márton

Maurice Level: "A sánta kutya" c. regényéből Bus Fekete László irt szindarabot.
—thó.: "A sánta kutya" cimmel ir a Belvárosi Szinház előadásáról és méltatja a művész stilusos szinpadképeit.

Délibáb, Bp. 1928. juni. 16. II. évf.
24. sz. 11-12. lap.

M.D.K.

Vinczе Márton

A Fővárosi Operettszinházban bemutatott, Márkus-Vadnay: "A nőtlen férj" c. darabjához készitett diszletterveit a kritika kiemeli.

Kálmán Jenő: "A keresztelőtől - a sikerig" c. Szinházi Élet. Bp. 1930 dec. 28-1931 jan. 3. XXI. évf. 1. sz. 23-24. lap

M.D.K.

Vincze
Vicze Márton

Molnár Ferenc: "Valaki" c. darabjához készitett diszletterveit a kritika kiemeli. Belvárosi Szinházi előadása.

Szinházi Élet. Bp. 1932. márc. 6-12. XXII. évf. 11. sz. 9. lap.

M.D.K.

Vincze Márton

A Király Szinházban bemutatott "Tommy és társa" c. darab diszleteit készitette.
A szinpadképeket a kritika kiemeli.

Szinházi Élet. Bp. 1929. okt. 20-26. XIX. évf. 43./ 9-12. lap.
sz./

M.D.K.

Vincze Márton

Bónyi Adorján: "Kék bálvány" c. regényéből készült film diszleteit tervezte.

Incze Sándor: "A magyar filmgyártás jövője" c. Szinházi Élet. Bp. 1931. juli. 12-18. XXI. évf. 29. sz. 34-38. lap.

.E.C.

M.D.K.

Vincze Márton

A Belvárosi Szinházban bemutatott "Nászéjszaka" c. darab diszleteit tervezte, amelyeket a kritika kiemel.

Faragó Jenő: Nászéjszaka c. kritikája.
Szinházi Élet. Bp. 1928. jan. 1-7. XVIII. évf. 1. sz. 20. lap.

M.D.K.

Vincze Márton

A Belvárosi Szinházban bemutatott "Tiéd a szivem" c. szindarab diszleteit tervezte.

/h.k./: Tiéd a szivem c. kritika
Szinházi Élet Bp. 1927. nov. 27-dec. 4.
XVII. évf. 48. sz. 6-10. lap.

M.D.K.

Vincze Márton

Hajdu-Daróczy: "Végre" c. magyar filmjéhez tervezte a dekorációkat.

"A hegy eljött Mohamedhez" c.
Szinházi Magazin, Bp. 1941. szept. 3-9. IV. évf. 37. sz. 38-39. lap

MDK

Vincze Márton,

reá is vonatkozik amit R.P. mond a magy szinpadmüvészet fejlödéséröl: fantázia, izlés, alkalmazkodóképesség európai szinvonalra emeli a magy .szinpadmüvészetet.

Relle Pál: A magy. szinpadmüvészet utja.
Iparmüvészet. 1-2.1. 1936.

VINCZE MÁRTON

"Díszlettervező" címszó alatt.

MAGYAR SZINMŰVÉSZETI LEXIKON Bp.1929.I. 358.old.

MDK

Vincze Márton,

az Iparm. Társulatnak az Iparm.Muz.-ban rendezett 50.éves jub.kiállitásának résztvevője.
A szinpadmüvészeti teremben láthatóak szinpadterve: és kosztüm-rajzai.

Magyar Iparmüvészet. 1938. 264.l.

M.D.K.

Vincze Márton

"Indul a Fedák-film" c. beszámolójában irja Dénes Zsófia, hogy a diszleteket "Vincze Márton pesti és Vértes Marcel párizsi festőművészek tervezték."

Szinházi Élet. Bp. 1933. ~~május 28.--junius 3.~~ junius 4-lo
XXIII. évf. 23/24. sz. 33-35. lap

MDK

Vincze Márton

Helyszini szemle a filmtelepen történt halálos szerencsétlenség ügyében. Pesti Hirlap 1941. jan. 16.

MDK

Vincze Márton

készitette "A nőnek mindig sikerül",az "Anyák Orvosa", a "Hat hét boldogság" és az "Áll a bál" diszleteit

A színházi és filmdiszletek. Képzőm. Közlöny. 1939. 3-4. sz. 9.l.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

Vincze László

1976 [illegible] 0

KELET-MAGYARORSZÁG

Felhővé tornyosulok,
Villámlok, a mélybe lehullok. —

1021

RAJZOLÓ LÁNY. (Vincze László munkája)

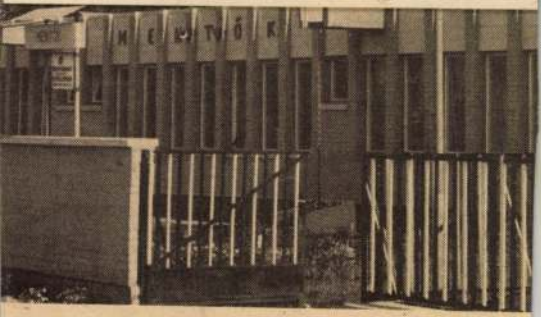

ársaság biztosítja az állampolgárok számára a n

ILMIRODA ○ MAGYAR FILMIRODA ○ MAGYAR FILMIRODA ○ MAGYAR FILMIRODA ○ MAGYAR FILMIRODA ○

A MOZIS ÉS A KÖZÖNSÉG!

A magyar filmgyártás reprezentáns alkotása:

Szeressük egymást!

Irta: **BARABÁS PÁL**
Zene: **Laurisin Miklós**
Rendezte: **CSERÉPY ARZÉN**

Főszereplői:

BULLA ELMA
GREGUSS, CSORTOS, ERDÉLYI MICI, HIDVÉGHY VALI, BILICSI, MAKLÁRY

Megjelent:

DÉCSI, ATRIUM

MGJ

KÖLCSÖNOSZTÁLYA

Telefonszámaink: 222—098, 222—099

MAGYAR FILMIRODA ○ MAGYAR FILMIRODA ○ MAGYAR FILMIRODA ○

HIVATALOS RÉSZ

FILMKAMARA

BUDAPEST, VI., BAJZA-UTCA 18. TELEFON: 422-961, 220-855

Felvételek, átminősítések, törlések

FELVÉTELEK

A *Kamara* filművészeti főosztályának miniszteri biztosa a felvételi bizottság javaslatára f. évi január hó 28-án a 6090/1938. M. E. sz. rendelet 44. §-a alapján a filmfőosztály tagjaiként a következő kérelmezőket vette fel:

a művészeti ügyvezetők szakcsoportjában:

10.850/1941. *Nagy Mária*, m. ügyvezető;

a mozgóképszínházi B-csoportba:

10.884/1941. *Hajnóczi Rezső*,
10.814/1941. *Nagy István*,
10.906/1941. *Orem Miklós*,
10.934/1941. *dr. Paiss Andor*;

a mozgóképszínházi C-csoportba:

7.492/1939. *vitéz Ágasváry Lajosné*, sz. Takács Gizella,
8.408/1940. *Baka Ferenc*,
10.929/1941. *Gál Sándorné*, sz. Tóth Margit,
10.890/1941. *Gesztődi Lajos*,
10.558/1941. *Güttler Antalné*, sz. Schenkengel Margit Mária,
10.868/1941. *Hajdu István*,
10.508/1941. *vitéz Hontai István*,
10.540/1941. *Keusch József*,
10.854/1941. *Latzó Aranka Mária*,
10.846/1941. *Madarász Gábor*,
10.273/1941. *Morvay Elemérné*, sz. Eperjessy Márta,
10864/1941. *Mórocz Dénes*,
8.022/1939. *Nádasdy István*,
10.819/1941. *Száraz László*,
10.891/1941. *Weinwurm Béla István*;

a művészeti ügykezelők szakcsoportjában:

10.852/1940. *Czanyó Adorján*, ügyelő,
10.654/1940. *Jablonszky Ferenc*, ügyelő,
10.500/1940. *Mészáros István*, segédvágó,
10.961/1941. *Orbán László*, ügyelő,
6.034/1939. *Szádváry Zoltán*, ügyelő,

ÁTMINŐSITÉSEK

A 6090/1938. M. E. sz. rendelet 52. §-ának megfelelően a kamarai tagok névjegyzékében a következő átminősítések történtek:

Altmayer István, a művészeti ügykezelők szakcsoportjába *állófényképészként*, ugyanezen szakcsoportban nyert beosztásának fenntartásával;

Balogh Pál, a művészeti ügyvezetők szakcsoportjába *mozgóképszínházi B)* csoportba *m. ügyvezetőként*, eredeti beosztásának törlése mellett;

Bartos Ernő, a művészeti ügyvezetők szakcsoportjába *m. ügyvezetőként*, a színművészeti főosztály előadóművészek szakcsoportjában és ugyanezen főosztály igazgatási és műszaki ügyvezetők és ügykezelők szakcsoportjában nyert beosztásának fenntartása mellett;

Bán Frigyes, az igazgatási és műszaki ügyvezetők és ügykezelők szakcsoportjába *gyártásvezetőként*, ugyanezen szakcsoportban és a művészeti ügykezelők szakcsoportjában nyert beosztásának fenntartásával;

Gyulai Gaál Ferenc, a művészeti ügykezelők szakcsoportjába *filmkarmesterként*, a színművészeti főosztály ugyanezen szakcsoportjában nyert beosztásának fenntartásával;

ifj. Güttler Lajos, az igazgatási és műszaki ügyvezetők és ügykezelők szakcsoportjába *gyártásvezetőként*, a művészeti ügyvezetők szakcsoportjában nyert beosztásának fenntartásával;

Kozma Lajos, az igazgatási és műszaki ügyvezetők és ügykezelők szakcsoportjába *felvételvezetőként*, ugyanezen szakcsoportban nyert beosztásának törlése és a színművészeti főosztály előadóművészek szakcsoportjában nyert beosztásának fenntartása mellett;

Mikó István, az igazgatási és műszaki ügyvezetők és ügykezelők szakcsoportjába *felvételvezetőként*, a művészeti ügykezelők szakcsoportjában és a színművészeti főosztály előadóművészek szakcsoportjában nyert beosztásának fenntartásával;

Nagyajtay Teréz, a művészeti ügykezelők szakcsoportjába *ruhatervezőként*, a színművészeti főosztály ugyanezen szakcsoportjában nyert beosztásának fenntartásával;

Tövisházy-Ferjentsik Ottó, az igazgatási és műszaki ügyvezetők és ügykezelők szakcsoportjába *felvételvezetőként*, a művészeti ügykezelők szakcsoportjában nyert beosztásainak fenntartásával.

TÖRLÉSEK

A 6090/1938. M. E. sz. rendelet 50. §-ának 1. pontja alapján a filmművészeti főosztály névjegyzékéből töröltettek:

1681/1938. *Rácz László* gyártási tisztviselő,
1594/1938. *Vincze Márton* díszlettervező,

a fenti rendelet 50. §-ának 3. pontja alapján töröltetett:

1678/1938. *Kellner Jenő* gyártási tisztviselő.

Az Actio Catholica mozgalma a film megtisztítása érdekében

Két héttel ezelőtt mi írtuk meg legelsőnek, hogy az *Actio Catholica* országos kultúrszakosztályán belül, *Czapik* Gyula veszprémi püspök kezdeményezésére és elnöklete alatt életre hívták az *Országos Színház- és Filmalosztályt*. Az alosztály tanácsadó bizottsága, *Czapik* Gyula elnöklete alatt, báró *Wlassics* Gyula dr. államtitkár, a Nemzeti Film bizottság elnöke, *Folyovich* József dr., *Kósa* Kálmán dr. és vitéz *Haász* Aladár dr. miniszteri osztályfőnökök, *Szőllőssy* Alfréd dr. miniszteri tanácsos, a Filmcenzura elnöke, *Gévay-Wolff* Nándor, *Zsembery* István, A. C. országos elnökök, *Hamvas* Endre dr., érseki helynök, *Nevelős* Gyula, ny. miniszteri osztályfőnök, *Tóth* László főszerkesztő, a Magyar Ujságírók Egyesületének elnöke, *Gáspár* Jenő, a Sajtókamara igazgató-főtitkára, *Vigh* Bertalan, tanügyi főtanácsos, *Harkányi* Gyula főkapitányhelyettes, *Esty* Miklós pápai kamarás, *Nyisztor* Zoltán és *Peller* Károly szerkesztők részvételével alakuló ülését január 31-én tartotta.

Czapik Gyula püspök elnöki megnyitó beszédében, a filmről szólva, hangsúlyozta, hogy a film, mint a jelenkor legnagyobb tömeghatású szellemi megnyilatkozása, a nemzet életének további alakításában elsőrangú szerepet játszik. A magasabb nemzeti értékű pedagógiát a film kérdésébe is be kell vinni. Elismerést mondott a kormányzat és a *Filmkamara* munkájának és mindazoknak, akik a film ügyét tisztultabb légkörbe kívánják áthelyezni. Az *Actio Catholica* filmosztálya minden erejével azon lesz, hogy azokat a tényezőket, amelyek a magyar film ügyét irányítják, milliós katolikus tömegek sorompóba állításával támogassa abban az esetben, ha azok nemzeti és valláserkölcsi szempontokat tartanak szem előtt. Viszont a mobilizálható tömegek segítségével az *Actio Catholica* ellenállást tud kifejteni akkor, ha olyasmit lát, ami valláserkölcsi és nemzeti szempontból kártékony hatású.

Megnyitó beszéde további során az elnök sikraszállt a magyar filmjátszás tisztultabb légköréért, művészi színvonalának emeléséért, hogy szellemi termékeink külföldön is megállják helyüket. A külföldi filmekkel kapcsolatban rámutatott arra, hogy azok bizonyos erkölcsi, etikai, ifjúsági és családi szempontból sok káros hatású elemet tartalmaznak s ennek a megreformálása nemcsak katolikus, hanem a nemzet egyetemes érdekébe vágó feladat is.

Ezután *Mihalovics* Zsigmond pápai prelátus ismertette az *Actio Catholica* új alosztályának terveit. Tiltakozott az olyan magyar filmek ellen, amelyek „halálos tavaszként" ereszkednek le a magyar lelkekre és a zolai erkölcsök „fekete asszonyát" mutatják be. Sürgette a hivatalos cenzura erélyesebb és hatásosabb alkalmazását, a filmek szövegének előzetes elbírálását és az ujságok filmkritikájának mélyebb erkölcsi színvonalra való helyezését. Végül megjelölte a feladatot, hogy a filmet pozitivumként a nemzet nevelésének szolgálatába kell állítani.

Az *Actio Catholica* új színházi és filmalosztálya alakuló ülésének résztvevői őszinte tetszéssel fogadták az országos akciót, amely hivatva lesz a nemzeti és a vallás erkölcseinek figyelembevételével még jobban purifikálni a színház és a film frontján. A magunk részéről is örömmel üdvözöljük az egész országot megmozgató keresztény mozgalmat, amelynek vezető férfiai között ott látjuk a legmagasabb filméleti vezető egyéniségeket, így többek között a *Nemzeti Filmbizottság* és a *Filmcenzura* elnökét is.

gúnyosan, kétkedően, rosszindulattal fogadják. Korának legnagyobb orvostudósai is megtagadják. Elkeseredésében hátatfordít Bécsnek és hazatér Magyarországra. Feleségül veszi Leidenhoffer Máriát, az egyetlen embert, aki hívő szeretettel van iránta. Pesten elismerik, kinevezik a szülészet rendes tanárává. A Rókus-kórházban lévő szülészeti osztály az egész világon híressé vált. Megírja a nagy könyvét a gyermekágyi láz okáról és megelőzéséről. De idegei közben tönkremennek a folytonos izgalomban és hajszában. Két héttel később a döblingi elmegyógyintézetben tragikus véletlen folytán ugyanabban a betegségben hal meg, mely ellen egész életében küzdött: vérmérgezésben.

Házasság kizárva!

(Paradiese der Junggesellen)

Irta: Johannes Boldt
Rendezte: Kurt Hoffmann
Főszereplők: Heinz Rühmann, Hans Brausewetter, Josef Sieber, Trude Marlen, Hilde Schneider, Gerda M., Terno, Lotte Rausch
Gyártotta: Terra
Beszél: németül
Magyar szöveg: K. Halász Gyula
Hossza: 2497 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: UFA
Bemutatta: Uránia, január 8

✶

A válóperes bíróság Bartels Hugo és Bartels Hermin válóperében tart tárgyalást. A soron következő tanut Bartels Évának hívják és a bíró kérdésére kiderül, hogy a most váló Bartels Hugó első felesége volt. Bartels Hugó pedig — anyakönyvvezető! A válást mindkét fél hibájából kimondják, de a városi tanácsnok becsületszavát veszi Bartelsnek, hogy többé nem nősül, mert egy anyakönyvvezetőhöz nem illik, hogy folyton elváljon. Hugó este mint volt tengerész, bajtársi vacsorára megy, ahol két barátjával, Cezárral és Balduinnal találkozik. Mindketten legényemberek s amikor a nagy mulatság végén Hugó elpanaszolja bánatát, elhatározzák, hogy közös lakást bérelnek és megteremtik az agglegények paradicsomát. Jó sorsuk olyan házba vezeti őket, ahol a lakás megfelel, a háziasszony pedig feltűnően csinos fiatal hölgy. Balduin gyönyörűen berendezi az agglegények paradicsomát és a lakásavató estén fogadalom hangzik el: a küszöböt nő soha át nem lépheti. Egy este a felettük levő lakásból nagy lárma hallatszik át és miután ez sűrűn megismétlődik, Hugó vállalja, hogy nevükben tiltakozzék. Ennek a látogatásnak súlyos következményei lesznek. Hugó egyre sűrűbben látogatja a háziasszonyt különböző hivatalos ügyekből kifolyólag és lelkiismeretfurdalást érez. Közben Hermin és Éva, Hugó két elvált felesége összebarátkoznak és felkeresik Hugót, hogy nem szenved-e szegényke valamiben szükséget. A háziasszonynak vakmerő ötlete támad. A két asszonnyal levelet írat Hugó két barátjának, amelyben találkára hívják őket. Cezár és Balduin titokban elmennek. Hugó és a háziasszony pedig jólesően állapítják meg, hogy azok is megszegték a fogadalmat. Hugó addig mesterkedik, amíg nyélbe üti két barátja és két elvált felesége dolgát. Megenyhül a tanácsosok szíve is, mert Hugó ezúttal harmadszor, de utoljára házasodik meg. Közös vacsorán ünneplik a hármas eljegyzést, végül pedig Hugó, mint anyakönyvvezető adja össze a két fiatal párt, majd beszédet intéz hozzájuk a sírig tartó hűségről és a házassági kapcsok örökkévalóságáról.

✶

Három elszánt agglegény viszontagságait mutatja be a német vígjáték sok-sok kedélyes, mulattató helyzettel fűszerezve. A főszereplők mindent elkövetnek, hogy megnevettessék a közönséget és szándékuk nagyrészt sikerül is. A film happy-endjében természetesen a három feleskü-dött agglegény úgy beevez a házasság révébe, hogy észre se veszi.

HIREK

DULIN ELEK DR. — MINISZTERI TANÁCSOS

Magyarország kormányzója *Dulin* Elek dr. miniszteri osztálytanácsosnak, a miniszterelnökségi sajtóosztály helyettes vezetőjének a miniszteri tanácsosi címet adományozta. Kétévtizedes munkásság került jutalmazásra ezzel az előléptetéssel, amelyet nemcsak a köztisztviselői kar, hanem az egész magyar újságíró társadalom általános örömmel fogadott. *Dulin* Elek rokonszenves egyénisége, tudása, alapos tájékozottsága kivívta minden magyar újságíró becsülését, tiszteletét és igaz szeretetét.

AZ IDEI ÉVADBAN NINCS TÖBBÉ FRANK-KIUTALÁS

Tudvalévő, hogy a háború kitörésekor, az idei évad elején illetékes hatóságok korlátozták az úgynevezett nemesvalutakiutalást a külföldi filmek behozatala céljára és így például a francia frank-kontingenst a tavalyinak a felében állapították meg. Az érdekelt filmkölcsönzővállalatok és premierszínházak azonban számítottak arra, hogy egy rendkívüli tabló keretében az évad második felére újabb francia frank-kontingens kerül szétosztásra, amit illetékes tényezők e hó folyamára helyeztek kilátásba. A kereskedelemügyi minisztérium most közölte az OMME vezetőségével, hogy a szóbanlévő francia-frank-tablóra ne számítson, mert időközben nem sikerült a szükséges francia frank-mennyiséget megszerezni. A folyó évad második felében tehát a francia filmimportőrök számára nem áll majd rendelkezésre valuta, ami egyes premiermozik műsorellátásában bizonyos zavarokat fog előidézni.

Üzleti eredmények

Halálos tavasz. Harmadik hete fut a Fórum moziban, eddig magyar filmnél sohase tapasztalt döntő sikerrel. Szakmai szabálynak tekintették mostanáig, hogy a Fórumban magyar filmnek nem lehet sikere. Ezt a szabályt döntötte meg a „Halálos tavasz", nem is vitatható óriási bevételekkel. Ez a siker — úgy lehet — mérföldköve lesz a minőségi magyar filmgyártásnak. Ez a film bizonyítja be, hogy nemcsak üres vígjátéknak lehet üzleti sikere, hanem tiszta irodalomnak is.

Tarzán és fia. Komoly sikerrel fut harmadik héten a Royal Apollóban.

Csapda. Váratlanul nagy siker immár harmadik hete a Décsiben és két hétig az Átriumban.

Bercsényi huszárok. Igen jól indult az Átriumban és Omniában.

Dal a szabadságról. Mérsékelten ment a Rádiusban.

Mária Ilona. Jelentékeny siker harmadik hete az Urániában és egy hétig a Cityben.

Négy toll. Negyedik sikeres hét a Scalában.

A férj közbeszól. Komoly siker. Négy hét a Corsóban.

Az utánjátszó színházak kiugró sikerei: **Isten vele, tanár úr!** Negyedik hete van a Broadway műsorán.

Gibraltár. Jelentékeny siker. Harmadik hete a Kamarában.

Hófehérke. Még mindig vonzza a közönséget. Harmadik hete van műsoron a Palaceban.

Tizenhatévesek. Három hétig töltötte meg a Hollywood és két hétig az Elit nézőterét.

Várlak. A Rádius után egy hónapig futott nagy sikerrel a Casinóban.

A kirchfeldi pap. Páratlan sikert aratott az Omniában, ahol öt héten volt műsoron, most a Simplonban folytatja diadalútját.

Premiermozik műsora:

ÁTRIUM	Bercsényi-huszárok	jan. 4-től	Kárpát
CASINO	Pygmalion	jan. 10-től	Deák
CITY	Az első csók	jan. 15-től	Universal
CORSO	Trópusi mámor	jan. 8-tól	Metro
DÉCSI	Csapda	dec 21-től	Objectiv
FORUM	Halálos tavasz	dec 21-től	Pegazus
OMNIA	Bercsényi-huszárok	jan. 4-től	Kárpát
RADIUS	Semmelweis	jan. 12-től	Hunnia
ROYAL APOLLO	Az első csók	jan. 15-től	Universal
SCALA	A négy toll	dec. 14-től	Mozgóképüz.
URÁNIA	Házasság kizárva	jan. 8-tól	UFA

1940. jan. 13. MAGYAR FILM

biek halálát, hanem összességükben az élet nagy szimfóniájának részesei lettek.

Örömmel üdvözöljük Németh Antal dr. utolsó hozzászólásának irányát, amellyel azon van, hogy „az új világ művészetének ezt a csodagyermekét odaültesse a művészi formaadás nagy asztalához."

Mi nem ezt az igyekezetet neveztük filmellenesnek. Viszont le kell szögeznünk, hogy *Németh* Antal dr. csak most, a második hozzászólásában mutatja ezt az igyekezetet. Örülünk annak, hogy *Németh* Antal dr. szerint is lehetséges halhatatlanná minősíteni a mai filmalkotást, ha az általános esztétikában meghatározott művészi érték és maradandóság jegyeit megtaláljuk benne. Ehhez viszont csak azt tehetjük hozzá, hogy mi sem akartunk mást.

Mi nem akarunk torzszülötteket belopni a művészetek „előkelő" családjába.

Most tehát, hogy *Németh* Antal dr. szintén esztétikai alapra helyezkedett, melynek kihagyása nélkül nemcsak a filmszakember, hanem a színházszakember vitája is tudománytalan és komolytalan,

bármilyen furcsán hangzik is, válaszunkat Németh Antal dr. szavaival fejezzük be: „A film és színházi szakemberek kötelessége tehát, hogy a közönség diktálta változás ne történjék se az egyik, se a másik véglet kárára és általában az egész emberiség kárára!"

ÚJ FILMEK

Semmelweis

Irta: dr. Müller Vilmos, Babay József, Bihary László dr., Kalmár László és Nagymihály Sándor
Rendezte: Tóth Endre
Segédrendező: Pécsi Dénes és Jenei Imre
Zene: Beethoven, Fröchlich Károly, Pongrácz Zoltán
Zenekar: Budapesti Filharmoniai Társaság
Karmester: Rubányi Vilmos
Főszereplők: Uray Tivadar, Somlay Artur, Vértess Lajos, Gózon Gyula, Simor Erzsi, Árpád Margit, Ligethy Juliska, Bilicsi Tivadar, Tompa Pufi, Mihályffi Béla, Juhász József, Pataki Miklós, Szabó István, Boray Lajos, Keresztessy Mária, Szatmáry Margit, Vágóné Margit, Kiszely Ilona, Pártos Gusztáv, Makláry Zoltán, Thuri Lajos, Szaplonczay Éva, Simon Marcsa, Kováry Gyula, Tapolczay Gyula, Sárossy Andor, Vándory Gusztáv
Beszél: magyarul
Gyár: Hunnia
Gyártotta: Mester Film
Gyártási vezető: szalontai Kiss Miklós
Felvételvezető: Vincze László
Kép: Eiben István
Hang: Lohr Ferenc
Összeállította: Kerényi Zoltán
Díszlet: Vincze Márton
Ruhák: Zs. Tüdös Klára
Fodrász: Ivanicza György
Segédoperatör: Doba János
Állófényképész: Manninger János
Hangrendszer: Tobis-Klang
Laboratórium: Kovács és Faludi
Scripter: Sándor Lajos
Hossza: 2280 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Hunnia
Szakbemutató: Radius, január 11.
Bemutatta: Radius, január 12.

*

A 18 éves Semmelweis Náci búcsúzik szüleitől. Bécsbe készül, a jogi egyetemre. 2 év telik el. Náci Bécsben él, de az egyetemre nem jár el, a jogi tudomány nem érdekli. Egyizben hajnalig tartó mulatás után medikus barátai beviszik őt Rokitanszky professzor órájára, boncoláshoz. Ezen az órán dől el Semmelweis sorsa. Erhatározza, hogy orvos lesz. Ettől a perctől kezdve teljesen megváltozik, szorgalmasan tanul, szigorlatait kitüntetéssel abszolválja. Egy váratlan esemény alkalmából elhatározza, hogy szülész lesz és jelentkezik Klein professzornál, a szülészet tanáránál. Ebben az időben a szülészeti klinikán ismeretlen, fertőző betegségnek látszó gyermekágyi láz pusztítja el a szülő nők százait. Ugyanekkor a szomszédos épületben lévő bábaképző intézetben csak negyed annyi anya hal meg. Semmelweis az egyik boncoló tanár hirtelen halálából következtetéseket von le a klinikai haldokló anyákra vonatkozóan. S egy izgalmas drámai éjszakán felfedezi a gyermekágyi láz okát: a vérmérgezést. Ugyanekkor megtalálja a védekezés módját is: a clormeszes fertőtlenítést. Felfedezését

A kislányból nagylány lett!

DEANNA DURBIN

új, grandiózus Universal-filmjében

először szerelmes

és most csattan el édes, dalos ajkán

AZ ELSŐ CSÓK

Rendezte: Hermann Kosterlitz

Producer: Joe Pasternak

Bemutatta:

ROYAL APOLLO, CITY

UNIVERSAL-FILM R.-T.

Budapest, VIII., Népszínház-utca 21.

Telefon: 138-447, 138-448.

Szeptember 12-én, csütörtökön

öt világrész érdekes újdonságaival megjelenik

a

20TH CENTURY FOX HANGOS HÍRADÓ

a világ élő, beszélő, változatos, friss filmújságja!

Értesítjük azokat a t. Mozgószínházakat, amelyek a 20th Century Fox Hangos Híradót lekötötték, hogy folyó hó 12-étől (csütörtök) kezdve minden héten rendszeresen és pontosan fogjuk szállítani híradóinkat.

Sarajevo

(Ott, ahol a Dnyeszter vize zúg . . .)

Írta: Radványi Géza
Filmre írta: Radványi Géza, Szatmári Jenő
Zene: Fényes Szabolcs
Dalbetét: Marthon Géza
Rendezte: Ráthonyi Ákos
Segédrendező: Pécsi Dénes
Főszereplők: Tasnády Fekete Mária, Kiss Ferenc, Timár József, Vértess Lajos, Berky Lili, Gózon Gyula, Köpeczi Boócz Lajos, Ladomerszky Margit, Sitkey Irén, Hidassy Sándor, Dévényi Gyuszi, Pethes Ferenc
Gyár: Hunnia
Beszél: magyarul
Gyártási vezető: Takács Antal
Felvételvezető: Németh Dezső
Kép: Vass Károly
Hang: Lázár István
Összeállította: Kerényi Zoltán
Díszlet: Vincze Márton
Ruhák: Langermann Gizella
Hangrendszer: Tobis-Klang
Laboratorium: Kovács és Faludi
Hossza: 2380 méter
Cenzúra: aluli
Kölcsönző: Hunnia
Bemutatta: Décsi, Forum, szeptember 2

✱

Polgár Évát vőlegénye, báró Várnay Miklós huszárkapitány a sarajevói díszszemlére hívja, amelyet Ferenc Ferdinánd tiszteletére rendeznek. Éva közben a sarajevói vásárban megismerkedik egy fiatal orosz festővel, Boris Boronow-val. A fiatalok egymásba szeretnek. Miklós, amikor megtudja ezt, lemond Évával, akit Boris, mint menyasszonyát magával visz Oroszországba. A fiatalok nem tudnak megesküdni, a tragikus sors Borist háborúba sodorja. Éva a rokonok gyűlölete és a falu ellenszenve közepette éli napjait. Lassan szinte elviselhetetlen már helyzete. A falu gyűlölete a hosszú háborúval fokozódik. Ö azonban mindent eltűr, mert szereti Borist. A falu határában lévő kis erdészkunyhóban tölti szabadidejét. Itt talál rá egy néma orosz parasztra, Sztepanra. Ezalatt Miklós súlyos sebbel orosz fogságba esik. Lázálmában Évát emlegeti. Miklós meggyógyul, bár még mankóra támaszkodik, megszökik a fogolytáborból. Mint rongyos orosz katona, kéregetve állít be a Boronow-kastélyba. Éva megijed s az er-

MFJ

NYILATKOZAT

Alulirott Magyar Filmiroda kinyilatkoztatja, hogy a **BEL AMI** című Willy Forst-féle filmet nem cégünk, hanem minden ellentétes hireszteléssel szemben a TOBIS Film magyarországi Vezérképviselete, - a szóbanforgó filmnek Magyarország egész területére már régebben egyedüli és kizárólagos jogtulajdonosa - hozza forgalomba.

Ha ezzel a ténnyel szembenálló hireszteléses miatt a TOBIS FILM üzleti köre sérelmet szenvedett, úgy ez rajtunk kívüleső okból történt.

Budapest, 1940 szeptember hó 6.

Vincze Márton
diszletfestő

U. 3458

Ráskai Ferenc:
Valaki. Molnár
Ferenc vígjátéka a
Belvárosi Színház-
ban.
Pesti Hírlap
1932. febr. 26.

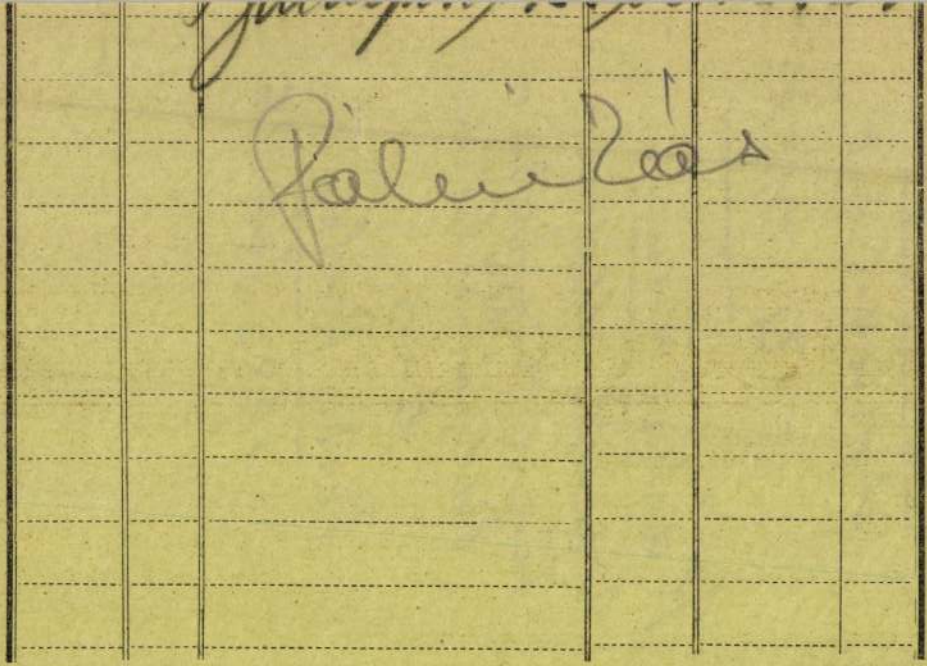

Centrum rsz. 101.

Felszólalásokat csak 3 napon belül vehet$^{ek}_{ünk}$ figyelembe.

Átvett$^{em}_{ük}$:

A magyar filmek értékesítése külföldön

Az Országos Nemzeti Filmbizottság értekezlete

Az ONFB 1940 májusában átiratban kérte fel a *Hunnia Filmgyár* és a *Filmiroda* igazgatóságát, hogy a jövőben a két gyár telepén készülő magyar játékfilmek külföldi értékesítését a gyárak végezzék. Erről az intézkedésről a *Filmbizottság* sajtó utján is értesítette az érdekelteket, akik egyébként is tudomást szereztek a *Filmbizottság* rendelkezéséről, mert hiszen minden gyártó műterembe lépésekor a szerződés megkötése alkalmával ezt a kérdést is letárgyalja a gyárak illetékes szerveivel.

Mint ismeretes a *Hunnia* és a *Filmiroda* vezetősége a mult év tavaszán folyamatba tett külföldi eladási tárgyalásokat már nem kívánta közbelépésével megzavarni és ezért hozzájárult ahhoz, hogy a cégek a megkezdett tárgyalásokat maguk fejezhessék be. A két gyár azután ezeket a szerződéseket utólag jóváhagyta. Később azután, amikor a cégek egyrésze tovább folytatta közvetlen úton a tárgyalásokat filmjeinek külföldi eladására és így zavarok keletkeztek, mert hiszen ugyanarra a filmre párhuzamosan tárgyaltak külföldi cégekkel, a *Hunnia* a mult év őszén felhivást tett közzé, hogy a jövőben tartózkodjanak a közvetlen eladásoktól, mert ezeket a *Filmbizottság* intézkedése alapján többé figyelembe nem vehetik. Ugyanerre az álláspontra helyezkedett a *Filmiroda* vezetősége is.

Előfordult azonban, hogy a gyártók továbbra is sajátmaguk igyekeztek külföldön értékesíteni filmjeiket. Sőt ezek a törekvések még ma sem szüntek meg teljesen. Alátámasztotta a cégeknek ezt a felfogását az OMME álláspontja is. Az OMME ugyanis nemcsak átiratban kérte a *Filmbizottságtól*, hogy vonja vissza határozatát, amely a magyar filmek külföldi eladását a két hazai filmgyárra bízta, hanem mult év december 3-án megtartott közgyülésen a titkári jelentésben hivatalosan is arról számolt be, hogy a *Filmbizottság* több magyar gyártó közös kérésére módosította eredeti elgondolását és a két gyár igazgatóságának a filmek külföldi eladása kapcsán csupán a gyártók megkötött külföldi eladásainak közérdekű felülbírálata, illetőleg ellenőrzése maradt meg.

Mint a MAGYAR FILM december 21-i számában már közöltük, a *Filmbizottságtól* azt a felvilágositást kaptuk, hogy a magyar filmek külföldi értékesítését a jövőben is változatlanul a két gyár végzi.

Január 13-i ülésén azután a *Filmbizottság* részletesen foglalkozott az OMME fentemlített előterjesztésével. A *Filmbizottság* a kérdés letárgyalására meghivta *Tőrey* Zoltán dr-t, a *Filmkamara* alelnökét, a *Magyar Filmiroda* és a *Nemzeti Apolló* vezető igazgatóját, valamint *Bingert* János dr.-t, a *Hunnia Filmgyár* vezérigazgatóját. A *Filmbizottság* nem látott indokot eddigi álláspontjának megváltoztatására OMME átiratának letárgyalása után sem, annál kevésbbé, mert hiszen a filmkivitelnek egységesítését tulajdonképpen annakidején nem is a *Filmbizottság* határozta el, hanem az a miniszterközi gazdasági értekezlet, amelynek ma is érvényben lévő határozatát a *Filmbizottság* csak végrehajtja.

A magyar filmek külföldi értékesítése tehát a jövőre is változatlanul a *Hunnia*, illetőleg a *Filmiroda* feladata marad és magyar filmtulajdonosoknak saját érdekükben kivánatos, hogy a jövőben ne bocsátkozzanak közvetlen tárgyalásokba külföldi vevőkkel, hanem bízzák az ügy lebonyolítását a két gyárra.

TÁVIRAT

hunniakoel-
csoenzoe bpest

HUNNIA KÖLCSÖNZŐ
Hunnia Filmgyár rt.
filmelhelyező irodája
VII., Erzsébet-körút 9-11.

kolozsvar:-(1855:-25:-16:10/55.)-

-danko pista filmet diszbe-
mutaton a koezoenseg lelkes
tapssal fogadta stop mindeki
elragadtatassal beszel rola
stop ugy erkoelcsi mint anya-
gi siker biztos gratulalunk.

-oapitan jovian-

HUNNIA-MESTER-FILM

ÚJ FILMEK

Dankó Pista

Irta: Nagymihály Sándor
Filmre írta: Kalmár László
Rendezte: Kalmár László
Zene: Dankó Pista, Sándor Jenő, Polgár Tibor
Főszereplők: Jávor Pál, Simor Erzsi, Lukács Margit, Tompa Pufi
Beszél: magyarul
Gyár: Hunnia
Gyártotta: Mester-Film
Gyártási vezető: szalontai Kiss Miklós
Kép: Eiben István
Hang: Lohr Ferenc
Összeállította: Kerényi Zoltán
Díszlet: Vincze Márton
Ruhák: Zs. Tüdős Klára
Hossza: 2548 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Hunnia
Bemutatta: Royal Apollo, Atrium, január 16

*

Csak egyszerű cigánynak született! Azonban több akart lenni: zeneszerző, hegedűművész. Egy bálon pillantja meg és halálosan megszereti Jáky Ilonkát, a bájos, szőke gentry-lányt. Ebből a titkos, elnyomott érzelemből származik a csodálatos szép „Hideg szobor vagy" című dal, melyet egyik este a Hungaria szállóban játszik el Ilonkának. Az Ilonka társaságában lévő fiatalember, nagy botrányt csap, minek eredménye, hogy a prímás a bandából elzavarja. Még ugyanazon az éjszakán eljátssza egy ablak alatt Pista ezt a nótát, és az ablakból Jáky Ilonka mosolyog rá . . . Rózsi, a szenvedélyes, vad cigánylány, Pista volt szerelme megátkozza őt és keserűségében elmegy táncosnőnek Oroszországba. Ilonka megszökik Pistával Budapestre, ahol nagy szerelemben, de még nagyobb szegénységben élnek mint férj és feleség. Pistát Rózsi átka utóléri: semmisem sikerül neki. Ilonka pedig gyermeket vár. Hogy pénzhez jussanak, Pista eladja egyetlen örökségét: az atyjától örökölt Amadé-hegedűt . . . Végre is felfedezik Pista képességeit. Híres muzsikussá lesz. Csak egy hiányzik boldogságához: a hegedű, mely azóta nagy utat tett meg: Egy orosz nagyherceghez került Moszkvába. Pista érzi, hogy a hegedű nélkül nem tud élni, ezért egy körutat tervez Oroszországba. Moszkvában ismét találkozik Rózsi és Pista . . . Rózsi szebb és előkelőbb, mint valaha, csak Pista iránti szenvedélyes szerelme a régi. Ráveszi Pistát, hogy a körutat közösen folytassák, így hamarabb juthatnak a hegedűhöz. A másodhegedűs a bandában, a kövér Kukac, látja a veszélyt és ezért táviratilag hívja Pistához Ilonkát, aki váratlanul toppan be; lát és megért mindent. Vissza akar utazni. A rendszertelen élet, és a szigorú orosz tél aláásta Pista egészségét. Tüdőgyulladást kap és csak betegágyában látja viszont hű feleségét. Azonban már késő; a tenger és az olasz nap sem tud már rajta segíteni . . . Élete utolsó órájában nagy öröm éri: Rózsi elküldi neki a hegedűt. Remegő kezekkel simogatja azt végig és játsza el utolsó dalát; „Most van a nap lemenőben."

A magyar nótafa egyik örökemlékű mesterének állít szobrot a mozi vásznán ez a 200-ik magyar film a hazai filmművészetnek ugyanakkor klasszikus alkotása. Dankó Pista kálváriás ifjúsága, kirobbanó sikerei, két nagy szerelme, nótáinak születése, végül szomorú, korai vége töltik ki a jubiláris magyar film történetét. Sok pénzen, alapos gondossággal és konzseniális művészettel, mindenekfölött pedig abszolút filmszerűen pereg az újdonság, amely magyarnak, idegennek, fővárosnak, vidéknek, egyetemi tanárnak és egyszerű embernek egyaránt a szívéhez szól. Kalmár László, a film rendezője ismét újabb, jelentős állomáshoz érkezett működése terén. Apró vizuális hatásai megszámlálhatatlanok ezen a filmen. Jávor Pál Dankó Pista szerepében csupa romantika. Elhisszük neki, hogy ilyen lehetett a nagy magyar nótakirály. Lukács Margit egy cigányleány, majd később egy oroszországi karrieres vengerka szerepében sokáig az emléketünkben marad. Simor Erzsi a törékeny feleséget játssza ismert finom eszközeivel. Tompa Pufi egy cigányprímás szerepében remek kabinetfigura. Eiben István, a film kitűnő operatőrje, ismét bebizonyította, hogy az író és rendező elgondolásainak legjobb kivitelezője, a laboratórium pedig rokonlelkű életrehívója az operatőr megrögzítéseinek, ami nagymértékben hozzájárul a film képművészi effektusaihoz. Lohr Ferenc hangmérnök brilliánsan oldotta meg ezúttal rendkívül nehéz feladatainak egész sorozatát. Végül szalontai Kiss Miklósról, a megérdemelten nagysikerű film gyártási vezetőjéről kell megemlékeznünk egy mondat erejéig: ő a fiatal magyar filmgyártó gárda csendes titánja!

V. D.

A legjobbat veszi legolcsóbban Új Modern

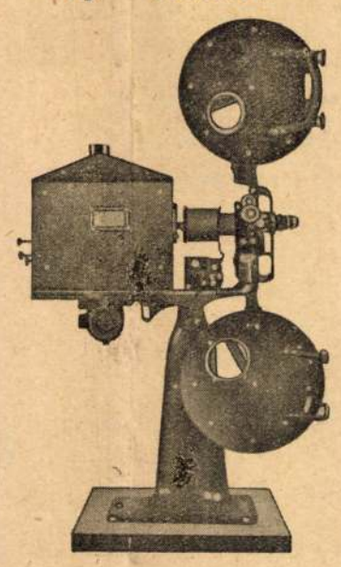

Használt Hahn-Goerz és A.E.G. teljes gépház berendezések alkalmi árban

ADLER FERENC
Kinotechnikai vállalat. Budapest, VII., Erzsébet-körút 9-11. (New York-palota)
Telefon: 225-759.
Vidéki mozgók képviselete

Egy asszony három élete

(All This and Heaven too)

Irta: Rachel Field
Rendezte: Anatol Litvak
Főszereplők: Bette Davis, Charles Boyer
Gyártotta: Warner
Beszél: angolul
Magyar szöveg: Pacséry László
Hossza: 3911 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Warner
Bemutatta: Radius, január 3.

*

Mlle Henriette Desportes 1849 tavaszán Párisból New-Yorkba érkezik. Francia tanárnő lesz Miss Haynes előkelő leánynevelő intézetében, de a növendékek régi párisi ujságokból megtudják, hogy tanárnőjük a hirhedt „Mademoiselle D"-vel azonos, egy országos francia botrány hősnőjével. Henriette azonnal ott akarja hagyni az állását, de amerikai pártfogója, Henry Field tiszteletes és Miss Haynes megnyugtatják őt. Mlle Desportes a tiszteletes kérésére visszamegy az osztályba és elmeséli nekik a történetét. 1846-ban Henriette Angliából hazatért szülőföldjére, hogy Párisban helyezkedjék el nevelőnőnek. Az átkelés alkalmával ismerkedett meg Henry Field amerikai tiszteletessel. Párisban igen előkelő házhoz kerül, Praslin herceg palotájába. Henriette nagyon megbecsüli magát és hamarosan megnyeri a gyermekek szívét és a herceg elismerését. De minél jobban megszeretik őt, annál féltékenyebb lesz reá a hercegné, egy idegbajos asszony, aki pokollá teszi férje életét. Bár féltékenysége teljesen alaptalan, mindjobban megkínozza vele az egész házat. Henriette csak a herceg kérésére marad meg állásában, de amikor egy párisi bulvárlap megrágalmazza őt, mégis távoznia kell. Nyomorúságos helyzetbe kerül, mert a hercegné bosszúból nem adja ki neki az ajánlólevelet és bizonyítvány nélkül nem taníthat sehol. Amikor a herceg ezt megtudja, elhatározza, hogy kényszeríteni fogja feleségét a bizonyítvány kiszolgáltatására. Másnap a hercegnét holtan találják hálószobájában. Meggyilkolták. Henriettet és a herceget letartóztatják. A nevelőnő ártatlansága kiderül. A herceg megmérgezi magát, öngyilkosságát beismerésnek tekintik. Halála előtt a herceg megvallja öreg inasának, hogy szerette Henriettet. Az intézet növendékeit nagyon meghatja a sok szenvedés, amiben Henriettenak ártatlanul része volt és megfogadják, hogy megoltalmazzák őt. De megvédi őt minden támadással szemben Henry Field tiszteletes is, aki már Calaisban beleszeretett a szép és finomlelkű francia nevelőnőbe és most, hogy Amerikába hozta őt, otthont is akar neki az új hazában és megkéri kezét.

*

Már terjedelmében is lenyűgözően hatalmas a Warner-újdonság, amely Rachel Field egész világot bejárt regényéből készült. A nálunk könyvalakban is nagy sikert elért mű filmváltozata ugyanis közel négyezer méter hosszú, vetítése két és háromnegyed óráig tart. De nemcsak mennyiségre, de minőségre nézve is nagy az amerikai filmművészet új remeke. A történet a maga lebilincselően érdekes szépségében bontakozik ki teljes egészében a vásznon is, sőt, ami a nehezebb: a regényalakok belső fejlődésének, átalakulásának ábrázolása is tökéletesen sikerült. Ez már a színészek érdeme. Charles

MDK

Vincze Márton diszlettervező

Magyar Film. 1941. ápr. 5.

M.D.K.

Vincze Márton

A "3:1 a szerelem javára" cimü film diszleteit tervezte.

Mozi Ujság, Bp. 1937. aug. 14. II. évf. 29-3o. sz. 4. lap

M.D.K.

Vincze Márton

-thó.: "A sánta kutya" c. szindarabról szóló kritikájában kiemeli a művész által tervezett diszleteket.
Level: "A sánta kutya" c. darabját a Belvárosi Szinházban mutatták be.

Délibáb, Bp. 1928. juni 16. II. évf. 24. 11-12. lap

Vincze Márton

díszletterverő U. 3456

készítette a szín-
pad terveket az
alabbi vigjáték
részére.

Az Est. 1932 febr.
26. (h. s.: Valaki.
Molnár Ferenc darab-
ja a Belvárosi Szín-
házban.)

MŰSZAKI ÉRTÉK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
734 1938
1938 nov. 23.

R V É N Y

.t,mely közül 6 évfolyam köttetendő

ıai napon átvettem.

1938. nov. 19.

Vincze Márton

diszlettervező

Lásd

Lohr Ferenc = A film-

szalag útja

8-l. mellett.

I–II. tábla

IV. "

Vince Márton

diszlettervező

cvód

z

Képröm. Körlény

1939. 3-4. sz.

(A szintári és

filmdiszletek.)

Vince Márton

építész

Nikotex-pavillon
az 1933. évi Budapesti
Nemzetközi Vásáron.

Kende Ferenc:
A kereskedelem és
ipar építészetéről. III.
Tér és Forma
1933. 181. lapon.

jedes Repr[illegible]
ten werde mit dem il[illegible] den Gesammt
zwischen Arbeit und Einland den Gegensatz
zwischen Mitarbeiter und Unternehmer
zu überwinden.

Vincze Márton

Reklámélet 1934-5 rz.

A Magy. Kir. Dohányjövedék
Nikotex gyártmányainak
kiállítása

Tervezte: Vincze Márton

ki az ügynököt. Ugyanígy megírtam, hogy utánvételes küldeményt nem fogadok el . . .

Mi az oka mégis, hogy alig akad cég, amely figyelmesen olvasná át levelemet és úgy tenne, ahogy én, a jövendőbeli vevő, kérem? Mi az eredmény: az olyan ajánlat, amely nem fedi az érdeklődést, mindig — papirkosárba kerül.

A vár
a furc
ben t
fellen
van.
örökse
ról is.

4 helyen áll rendelkezésére:

SZINHÁZ — MŰVÉSZET

NEMZETI KAMARA SZINHÁZ: SOROMPÓ „Mindegy, hogy ki lesz a győztes ebben a háborúban, de a nagy küzdelemből merőben uj világ születik" — mondja lelkesedéssel a dráma egyik szereplője, akit a háboru sebesültként sodor *Duris* Tamás professzor házába, egykori tanárának otthonába. A volt tanitvány megjelenése az öregedő tudós életében mindent felkavar és fonákjára fordit. Nemcsak a frontközelgés feszültségével tölti meg a tudomány e hajlékát, hanem lángra gyujtja az eltemetett szerelem parázsát a professzor fiatal feleségében is, aki a tanitvány helyett a megcsodált tudósnak nyujtotta egykor a kezét. A sebesült tiszt azonban egyebet is hoz a házba: a tanitvány kiábrándultságát a mester spenglerianus eszméiből, amelyek a tetterős fiatalemberben sokáig elfojtották az uj jövőbe vetett hitet. Galamb Sándor tehát hármas kötelékkel csomózza meg a drámát és három ellentétet ütköző pontjába állit három filozofáló idealistát. Külső mozgató erőnek számit a háboru, amely nyomasztó sullyal nehezedik a ház lakóira s amely a tanitványból mestere ellen lázadó realistát gyur, a tudós visszarántja a valóság szörnyuségei közé, s a lányosan rajongó feleségben pedig felébreszti a szerelmes nőt. Az asszony eddig se nagyon bizott zárkózott férje érzelmeinek őszinteségében, most azonban maga is ugy érzi, hogy férjében csak az észlényt rajongta körül s nyomban elfordult lélekben tőle, amidőn rádöbben arra, hogy ez az észlény az uj világ jelenségeinek értékelésében is csatát veszitett a lázadó tanitvánnyal szemben. Amikor aztán kiderül, hogy a hütlen tanitvány, aki romba döntötte a professzor élete művét, sőt a feleségétől is megfosztotta, tulajdonképpen a professzor törvénytelen fia — teljessé lesz Duris Tamás tragédiája. Az apa nem harcolhat a győztes fiu ellen, ha minden más vonalon vereség érte őt. Duris Tamás tehát anélkül, hogy felfedné a fiatalok előtt a titkot, utjukra engedi őket, maga pedig helyben marad és élete romjai alá temetkezik. Nem lesz öngyilkossá, de az öngyilkossággal egyértelmü amit tesz: a megszálló ellenség kémkedésen éri s ezért főbelövik.

A dráma „kihelyezése" kerek s nagy mesterségbeli tudatossággal szőtt, szinpadi megvalósitása azonban nem egészen szerencsés. Helyenkint inkább dramatizált elbeszélésnek hat sok olyan fontos eseménnyel a háttérben, amelyekről a szereplők előadása nyomán értesülünk. Holott a különben nem érdektelen játékot az tenné vérbő drámává, ha a szemünk előtt kergetné le a történetet s nem az elbeszélésre, hanem a lejátszódó eseményekre vetné a hangsulyt. Zavaró hatást érzünk abban is, hogy a szerző igen sok mozzanatot jóelőre „kilátásba helyez" dialógusaiban s igy igen sok történés ütőerejét veszti. Helyenként azonban bravuros jeleneteket kapunk és ezekben a dráma mély mondanivalói aktuális, forró életközelségbe jutnak — mesteri érdemeként annak a *Galamb* Sándornak, akinek eddigi drámairói és dramaturgiai tevékenysége elismert értéket jelent szinpadi kulturánkban. Az előadás alapos és gondos szinészmunka eredménye, különösen *Timár* Józsefé, a tanitványé. *Szörényi* Éva a tudós feleség szerepében nagyon is egysiku, bár nem egészen az ő hibája, hogy nem hiszünk a rajongásában és asszonyi szenvedélyében. *Pethő* Attila erővel tölti meg a professzor elvonatkoztatott figuráját. *Aghy* Erzsit a professzor hugának szerepében tétlenségre kárhoztatták: ő képviseli a drámában a kissé tultengő elbeszélő elemet.

Kézai Béla.

SEMLER szövetkülönlegességek egyazon helyen — a **Deák Ferenc-utca** és **Bécsi-utca** saroküzletben — 90 éve jelenti a magyar uriközönség és szövetszállitójának kapcsolatát. A cég jelenlegi főnökei: **Semler Tibor** kereskedelmi tanácsos és **Semler Elemér** az erdélyiek időszerü budapesti utja alkalmával vásárlóik harmadik generációját fogadják.

KONCERT ZONGORABÉRLET

Dohnányi, Fischer Edwin, **Magaloff, Fischer** Annie, **Károlyi, Ungár** Imre, **Faragó** György, **Engel** Iván. Bérletek **9** estre még **10** pengőtől (részletre is) Koncertnél.

*

Uj rádiók, gramofon, villamos cikkek (részletakció!) is Koncertnél.

A **Filharmóniai Társaság** bérletei már csak a Társaság irodájában (Operaház Hajós-utcai művészbejárat) válthatók. Bérletváltás hétköznapokon délelőtt 10—1 és délután 5—7 óra között. Telefon: 11-45-55.

SZÉKESFŐVÁROSI ZENEKAR MESTERBÉRLETE A VÁROSIBAN 10 NAGY ZENEKARI EST

Vezényel: **Mengelberg** (5 Beethoven-est), **Molinari, Schuricht, Csilléry, Ferencsik, Vaszy.** Bérletek tiz estére 8-tól 60 pengőig **Népmüvelési Bizottságnál** (IV., Szép-utca 5, félemelet) **és Koncert** jegyirodánál (Váci-utca 23.).

Kulisszatitkok

A „Románc" felujitására készül a Vigszinház, amely Karády Katalinnal a főszerepben próbálja ezt a régi, sok sikert látott szinművet. A „XIV. René" azonban Mezey Mária, Tolnay Klári, Ajtay, Egerváry Bea és Szilassy brilliáns játékával olyan sikert aratott, hogy a „Románc" közeli felujitását elhalasztották s arra csak néhány hét mulva kerül sor.

*

Nikita de Magaloff, a kitünő fiatal orosz pianista az évad elején önálló zongoraestet ad Budapesten, amelynek műsorán Mussorgski régen hallott „Képkiállitás" cimü műve is szerepel.

*

Marcell Pagnol, a Fanny, a Marius és a Topaz hires szerzője a jövőben saját gyárában készíti filmjeit. Legutóbb befejezték az első Pagnol-filmdrámát, amelynek cime: „Mindennek ára van", főszereplője Harry Baur. A filmet hamarosan bemutatják Budapesten is.

*

Hóman Bálint kultuszminiszter elnöklete alatt nagyfontosságu tanácskozás volt szombaton délelőtt az erdélyi szinházak ügyében. Vitéz Hadász Aladár osztályfőnök, a művészeti ügyosztály főnöke ismertette az erdélyi szinházak megnyitásának feltételeit.

Hosszu idő óta először tartották meg ujra Párisban a „Le déjeuner des artistes" cimü ebédet. Ennek az intézménynek az a célja, hogy az elaggott és inséget szenvedő szinészek egy frankért bőséges és kitünő dejeunert kapjanak. A ráfizetést ugy fedezik, hogy mindennap másmás előkelőséget és beérkezett művészt hivnak meg az egy frankos ebédre és a diszvendégek szivére és zsebére bizzák, mennyit óhajt az egy frankon felül fizetni. A tegnap ujból megindult „Le dejeuner des artistes"-nak a reméltnél sokkal nagyobb sikere volt.

*

A „Cserebere" cimü uj magyar film női főszerepére Bordy Bellát, az Operaház kitünő magántáncosnőjét szerződtették.

*

A salzburgi Mozarteum opera-tanszakkal gazdagodott.

*

A Nemzeti Muzeum Barátainak Egyesülete októberben kezdi meg a muzeumi matinék népszerü hangversenysorozatának negyedik évadját. Az első matiné vasárnap, október 13-án lesz Faragó György zongoraművész közreműködésével s a műsoron többek között Kodály szerenádja, Mozart klarinét-ötöse és a Chausson Concerto is előadásra kerül.

Október elején nyit az Operaház

A *M. Kir. Operaház* évadnyitó előadása október elsején, kedden: *Krisztus. Liszt* Ferenc oratóriuma (A. 7½). Október 2-án, szerdán: *Hovanscsina* (7½). Október 3-án, csütörtökön uj betanulással: a *Varázsfuvola.* Pamina — *Osváth* Julia, Éj királynője — *Tamás* Ilona, Tamini — *Sárdy* János, Papageno — *Szomolányi* János, először (B. 7½). Október 4-én, pénteken: *A végzet hatalma* (C. 7½). Október 5-én, szombaton: *Nilusi legenda, Bajazzók, Táncegyveleg* (D. 7½). Október 6-án, vasárnap: *Bánk bán* (Bsz. 7½). Október 7-én, hétfőn nincs előadás. Október 8-án, kedden: *Salome, Polovecitáncok* (A. 7½). Október 9-én, szerdán: *Otello.* Jago — *Losonczy* György, Cassio — *Nagypál* László, Roderigo — *Király* Sándor, először (E. 7½).

A jegyek árusitása szeptember 27-én, csütörtökön kezdődik.

HARMONIUM 4-oktávos iskolák részére legolcsóbban
SZIEBER FERENC harmoniumkészitő II., Mecset-u. 19., I. 33.
ugyanott mindennemü harmonium javitást vállal.

Erdélyi művészek, erdélyi tájak

Annak ellenére, hogy Erdély emléke a hosszu elszakadás idején egyetlen magyar lelkében sem halványodott el, most, hogy Erdély egy része a szabad magyar földhöz visszakapcsolódott, szinte ujra felfedezzük értékeit és nemzeti jelentőségét. Ezt a felfedezést mozditja elő a *Csánky* Dénes főigazgatása alatt álló *Szépművészeti Muzeum „Erdélyi művészek, erdélyi tájak"* cimü kiállitása. A szereplő festők gazdag névsora élénk bizonysága annak, hogy Erdély a különböző korokban milyen nagymértékben gazdagitotta művészeink névsorát. Az erdélyi föld szülöttje a mult század elejének nagy festője, *Barabás* Miklós és *Munkácsy* felfedezője, *Szamossy* Elek, a fiatalon elhunyt *Dózsa* Géza, a drámai erejü *Gyárfás* Jenő, Kolozsvér adta művészettörténetünk egyik vezéralakját, *Székely* Bertalant, az európai szinvonalu tájképfestőt, *Páll* Lászlót, innét származtak a nagy elismertetést kivivő *Vastagh* művészcsalád tagjai, a romantikus *Kacziány* Ödön, az őserejü *Nagy* István, a komoly elmélyedésü *Koulin* Artur és *Wellmann* Róbert, a nemrég elhunyt elsőrangu erejü *Márton* Ferenc, az arisztokrata festők, gróf *Teleki* Blanka és gróf *Teleki* Ralf és a kiváló grafikus *Vargha* Nándor Lajos mellett a mai erdélyi festők legkiválóbbja, *Nagy* Imre és a finomvonalu *Koós* Károly. Ezen a kiállitáson megelevenednek Erdély sajátos jellegü tájai, a pompás népviseletbe öltözött nép *Edvi Illés* Aladár, *Nagy* Sándor, *Kőrösfői Kriesch* Aladár, *Misz* Frigyes, *Istvánffy* Gyula ecsetje nyomán. A történeti Erdély ihlette meg *Lotz* Károly, *Thán* Mór és *Wágner* Sándor képzeletét is. A vizfestmények és vázlatok mellett bemutat ez a kiállitás néhány erdélyi vonatkozásu könyvet is, amelyek kiváló illusztrációit *Gy. Szabó* Béla és gróf *Bánffy* Miklós, valamint *Buday* György készitették. Ez a rövid felsorolás is élénk bizonysága annak, hogy a magyar művészettörténet mit köszönhet Erdélynek. Dr. *Hoffmann* Edith igazgatónő csak a felszabadulás örömmámorában sebtében összeállitott kiállitáson nem mutatta be a muzeum történeti metszet anyagának mestereit, csupán az utolsó 140 év kiemelkedő festőit gyüjtötte össze és állitotta büszkeséggel minden magyar elé.

Dr. B. Bakay Margit.

— **Kamara Varieté: Vigadó hiradó.** Nem sok vigadni való akad ebben a vérszegény, fáradt müsorban. Otlettelenség ábránditja ki a kevés igényü nézőt, aki csak szórakozni akart. Helyette inkább vaskos meglepetésekben van része, amiket kelletlenül vesz tudomásul, vagy pedig olyan jelenetekben, amelyeket legfeljebb igyekvő mükedvelőktől fogadhatunk elnézéssel. *Radó, Boros, Sárossy, Szombathelyi* Blanka, *Raffay* Blanka és Dolly *Hopkins* a szereplői az uj müsornak is; vigalmi ténykedésük azonban — egy-két nivósabb számot kivéve — a legjobb szándék ellenére sem ragadja el a közönséget. **(k. b.)**

Idegenvezető a műteremben

Orbók Attila uj filmjét, a *„Vissza az uton"* cimü filmregényt most készíti a Modern Filmgyártó társaság a Hunnia filmgyárban. Ha egy, a sablontól eltérő dolog készül valahol, annak gyorsan hire megy. Igy történt ez az uj filmregénnyel is. *Vince* Márton, a kitünő épitőművész olyan rendkivüli méretü diszleteket épitett a filmhez, hogy a szakemberek napok óta egymásnak adják a kilinceset a műteremben. A gyártó vállalat vigyáz a felvételi rendre és az értékes diszletekre, valamint berendezési tárgyakra, — tehát idegenvezetőt szerződtetett, aki a gyár területére érkező látogatókat és érdeklődőket kalauzolja. A különleges épitkezési terveket *Vince* Márton átengedte a filmgyártó vállalatnak, amely azokat miniatürben is elkészitteti és *kiállitatja.*

Szombaton nyit az Andrássy Szinház

Rád bizom a feleségem

Vaszary János — Losonczy Dezső zenés komédiája

Nagyon mulatságos zenés komédiával kezdi meg uj szezonját szombaton a népszerü *Andrássy Szinház. Vaszary János* elragadó komédiáját végig fogja kacagni a közönség. *Losonczy* Dezső remek muzsikát komponált. Nagyszerü a szereposztás is:

Lázár Mária, Vaszary Piroska, Somló Valéria, Biliczi, Szakáts, Z. Molnár, Lázár Tihamér, Bihari, Kéry Panni, Nagy Emmy, Selmeczy Margit, Vándory

a főszereplők.

Rendező: *Vaszary János.* Diszlettervező: *Básthy István.* Karnagy: *Losonczy Dezső.* Táncok: *Utassy Gizi.* Jegyek már válthatók.

Amerika nagy művésze:
SPENCER TRACY
életének nagy szerepe:
STANLEY
a riporterek királya

Grandiózus film egy nagy férfi küzdelmes, hősies, szerelmes életéről a Newyork Herald nagy tudósitójának eredeti tolla nyomán.
SPENCER TRACY
partnerei:
NANCY KELLY és
RICHARD GREENE
DISZPREMIER HOLNAP
SCALA
20th CENTURY FOX
Jegyek két hétre előre válthatók.

Földönjáró csillagok

Mint ismeretes, a főváros *kulturházzá* alakitotta át a *Városi Szinházat,* amelyben a *Nemzeti Szinház 50 munkáselőadást* rendez a szini évad folyamán. A kulturház avató ünnepe október 19-én lesz, amelyen a *Nemzeti Szinház* is részt vesz: egy egyfelvonásost mutat be. Tekintettel a magyar szinészetnek közeledő nagy jubileumára, *Jókai* Mór: *„A földönjáró csillagok"* cimü ünnepi játékát adja elő a *Nemzeti Szinház* társulata. A darab, mint ismeretes, a magyar szinészet centenáriumára, 1890 október havában iródott és főszerepeit *Kelemen* László, az első magyar szinigazgató, továbbá *Simay* Kristóf kegyesrendi atya, *az első magyar szinmű irója* játsszák. Szerepel még *Jókai* Mór ünnepi játékában többek között *Kazinczy* Ferenc is. A játék szinhelye *Moór* Lénárt nemes földesur háza, akinek leánya *Moór* Anna, később a Kelemen-féle társulat hősnője lett.

Jókai Mór ünnepi játékát a *Nemzeti Szinház* a *Városi Szinházban* történő bemutató után október 25-én este *az első magyar szinielőadás napfordulóján,* a rendes előadás előtt a *Nemzeti Szinház* épületében is megismétli.

A SZERKESZTŐ ÜZENETEI

„Pusztai vadvirág." Verset helyszüke miatt csak a legritkább esetben közlünk. Irása, sajnos, különben sem üti meg a kivánt mértéket. — **„M. Mária".** A kért verseket nem tudtuk megszerezni. — **„Szt. B. R., Ungvár".** A Sajtókamarai felvételi iveket elküldtük b. cimükre. Amennyiben nem a szerkesztőségi, hanem a kiadóhivatali kamarába óhajtanák a felvételt, ugy kérjük értesitésüket, hogy a kiadóhivatali kamarába való felvételhez az iveket elküldhessük. — **„Z. J., Bátaszék".** Intézkedés történik, amidőn polgári közigazgatás lép életbe. Az illetékes minisztérium VI. főosztályánál tessék annak idején érdeklődni. — **„Végkielégités".** I. Lehetséges. Kérvényét kellően megindokolva nyujtsa be a m. kir. belügyminisztériumhoz. A kérvényhez mellékelnie kell valószinü élettartamát feltüntető orvosi bizonyitványt (hatósági), ha kiskoru gyermek van: az árvaszék hozzájárulását, két tanuval láttamozott lemondó nyilatkozatát, melyben kijelenti, hogy a férje után minden igényéről lemond, végül igazolnia kell, hogy a végkielégitésen kivül saját nyugdija is van. A végkielégités nyugdijának és lakbérének két évi összege. II. A IX. fizetési osztály III. fokozatában 40 évi szolgálat után 100 százalékos nyugdij cimén havonta 148 pengő nyugellátási összeget és Budapesten 66.10 pengő lakáspénzt utalnak ki. — **„Előfizető, Bakonysárkány".** Az ismertetés lapunk szeptember 15-iki számában jelent meg. A Szent István Társulat könyvkereskedése: IV., Kecskeméti-utca 2. mutatványszámot küld Önnek. — **„Agglegény".** A kérdezett adónem még nincsen meghatározva, igy nem tudhatjuk: minő kulcs szerint vetik ki. — **„Hüséges előfizető".** A kérdéses ingatlan terhei nem a rendes teherrendezési eljárás során, hanem külön bizottság utján nyertek rendezést. A védettséget csak akkor törlik, ha a külön bizottság a hitelezőkkel már megállapodott. Amig ez a megállapitás meg nem történt, a védettség törlése szünetel. A bejelentést addig pótlólag is meg lehet tenni. Feltétlenül jogtanácsoshoz kell fordulni.

NEMZETI GAZDASÁG

Gabona és termény

A gabonapiacon a buza kinálata ezuttal is hiányzott, de a jelentések szerint a termelőhelyeken kielégitő mértékben kerül buza eladásra. A terményeikkek piacán a sörárpa iránt élénk volt az érdeklődés. Különösen a sör- és a malátagyárak keresték az elsőrendü minőségü sörárpát, de a kinálat tartózkodó volt, ugy hogy a tőzsdeidő folyamán csak négy és fél vagon felsőmagyarországi áru kelt el. A különféle termények piacán biborheremagból, kölesből, csillagfürtből és fürjbabból adtak el változatlan áron néhány kisebb-nagyobb tételt.

A terménypiac kötései

Sörárpa 450 q minta szerint 26.20, köles vörös 150 q m. sz. 37, 40 q m. sz. 34.50, fürjbab gömbölyü 100 q és 100 q m. sz. 47 ab áll., biborheremag 17 q m. sz. 122, csillagfürtmag 150 q gömbölyü 22.50 ab szabolcsmegyei áll. Az árak pengőben q-ként, egyéb megjelölés hiján budapesti paritásban értendők.

Hivatalos árfolyamok

Buza 78 kg-os 23.20, rozs 19.20, sörárpa kiváló 26.20, elsőrendü 25.20, sörárpa 24.20, zab 21.10, finom buzakorpa 16.80—17.—, 8-as buzaliszt 18.95—19.70 pengő q-ként.

Magpiac

A magpiacon a Magyar Magtenyésztési Rt. Budapest—Monor hetijelentése szerint biborheremagban és szöszösbükkönymagban továbbra is elkelték a felkinált tételek; a biborheremag változatlan árak mellett, a szöszösbükköny a mult heti árnivó alatt. Uj lóheremag is került a piacra, azonban csak kis mennyiségben. A tavaszibükköny, a köles és a mák ára lemorzsolódott. Csillagfürtmag változatlan árak mellett volt elhelyezhető. A borsópiac teljesen csendes. — Hivatalos nyersárnárak 100 kg-ként ab feladóállomás: köles vörös 33—35, köles egyéb 32—33, káposztarepce 40—45, napraforgómag 28, lenmag 50, tökmag 35, szójabab 31.50, kék mák 200—205, Viktóriaborsó sterilizált 50, zöld expresszborsó steril. 40, lencse nagyszemü steril. 62, lencse közepes steril. 50, lencse kisszemü steril. 40, biborheremag 135—140, tavaszibükköny 32.50—35, szöszösbükköny 78—83, csillagfürt 22—22.50 pengő.

Takarmány

A szálastakarmánypiacra felhoztak 34 szekér szálastakarmányt és 1 szekér szalmafélét. Árak: réti széna Ia ó 10—10.20, IIa 8—9.50, IIIa 7.50, muharszéna 9—9.60, lucernaszéna 10.50—12.20, zabosbükkönyszéna 9.20—10.20, alomszalma buza 4 pengő q-ként. Kevés felhozatal mellett a kereslet élénk volt, az árak a vásár folyamán nem változtak.

Sertésvásár

A sertésvásáron a Magyar Keresztény Állatkereskedők Országos Egyesülete jelentése szerint szombaton 45, összesen 45 sertés várt eladásra. A vásári állományban angol hussertés nem volt. Irányzat tartott. Árak: IIa szedett 132, IIIa szedett 126 fillér kilónkénti élősulyban. A többi minőségben kötés nem fordult elő.

Érték és pénz

Az értéktőzsdén a forgalom szük keretek között mozgott, mert a kereslet tartózkodó volt. Az értékpapirok nagy része az érdeklődés hiánya miatt olcsóbbodott, de az árlemorzsolódás csekély volt, mert a kinálat is lényegesen vontatottabb volt, mint más napokon. A részvénypiaccal ellentétben igen élénk volt a *fixkamatozásu értékpapirok piaca*, ahol különösen a hivatalosan nem jegyzett értékekben alakult ki nagyobb forgalom. A székesfővárosi kölcsönkötvények árfolyamában nem történt lényegesebb változás.

Az értékpapirpiac kötései

(Zárójelben a záróárfolyamok.) Állami pénztárjegy 1940-es 100 (100), Székesfővárosi kölcsönkötvény 1910-es — (150.5), Székesfővárosi kölcsönkötvény 1911-es — (15.75), Székesfővárosi kölcsönkötvény 1914-es 314.5 (314.5), Székesfővárosi kölcsönkötvény 1927-es — (101.75), Nemzeti Bank 182 (182), Fonciére — (40), Concordia-malom — (2.50), Hungáriamalom — (30), Bauxit 177 (176), Borsodi szén 10.7 (10.7), Kohó 17.7 (17.5), Aszfalt — (5.10), Kőszén 350.5—351.5 (351), Nagybátonyi 42.25 (42.25), Salgó 37.1—37.4 (37.25), Urikányi — (31.5), Franklin — (6.25), Pallas — (6), Ganz — (15.4), Láng — (45), Magyar vagon — (19.1), Rima 86—86.5 (86.4), Nasici — (61), Levante 0.50 (0.50), Tröszt 43.6—43.75 (43.6) Államvasut — (8.25), Délcukor 83—83.5 (83), Magyar cukor 99.25 (99.25), Georgia 21.5 (21.5), Izzó — (110), Dreher—Haggenmacher — (169), Gyanlumosó 4—4.05 (4), Chinoin — (12), Diana 155 (155), Brassói — (23), Gumi 48.25—48.5 (48.5), Vasuti forgalmi 18.1 (18.1), Telefon — (7.50).

Külföldi értékpapirpiacok

BÉCS. (Értéktőzsde.) A hét utolsó tőzsdenapján a hangulat barátságos volt. — Zárlat: Staatseisenbahn 27.10, Alpine 17.80, Felten 155, Neusiedler 133, Perlmooser Kalk. 200 német márka, Waagner 195. BERLIN. (Értéktőzsde.) Az áralakulás ismét egyenetlen volt. A bankok részéről vételi megbizások érkeztek a piacra, azonban nyereségbiztositó eladások következtében árveszteségek is történtek. — Zárlat: Német Birod. Bank 129, Dresdner Bank 135, AG. für Ferkehr 154 3/8, Nordd. Lloyd 95.25, A. E. G. 169, Memberg 178 3/8, Dynamit Nobel 99, Licht und Kraft 191, I. G. Farben 190.25, Mannesmann 142, Siemens et Halske 250, Ver. Stahl 136.50.

A Magyar Nemzeti Bank hivatalos árfolyamai

Devizák: Athén 3.025—3.055, Belgrád 7.82—7.88, Berlin 135.70—136.70, Bukarest 3.41—3.44, Istanbul 268.00—271.00, London 13.88—14.04, Milano 17.66—17.8864, Newyork 344.10—347.10, Prága 11.79—11.93, Szófia 4.11—4.15, Stockholm 82.00—82.80, Zürich 78.50—79.30, Pozsony 11.79—11.93. — Valuták: Kanadai dollár 250—300, cseh-morva korona (20 K-nál nagyobb cimletek kiv.) 11.45—11.80, dinár (500 és 1000 dináros cimletek kivételével) 7.60—7.90, dollár 355—360, lei (érme kivételével) 3.20—3.40, lira (csak 10 lirás bankjegyek és érmék vásárolhatók) 17.40—17.90, svájci frank 78.30—79.30, svéd korona (csak 100 kor.-nál kisebb cimletek vásárolhatók) 81.70—82.70, szlovák korona (20 koronásnál nagyobb cimletek kivételével) 11.55—11.90. — A magyar—német devizakompenzációs felár 18—19 és fél százalék. — A magyar—jugoszláv 46—47 és fél százalék. — A török font felára 38—39 és fél százalék.

Többmillió pengővel emeli üzletrésztőkéjét a Hangya Központ

Szeptember 19-én és 20-án a Hangya központ Ceglédi-uti tárházában 600 budapestkörnyéki szövetkezet mintegy ezer megbizottja jelenlétében tartott kétnapos értekezleten jelentette be dr. *Wünscher* Frigyes vezérigazgató a Hangya központ elhatározását: a központ üzletrésztőkéjének felemelését és az üzletrészjegyzési akció országos megindítását.

Ez év április 5-én a Városi Szinházban tartott szövetkezeti kongresszus már foglalkozott ezzel a tervvel és a kongresszus tudomásul vette a Hangya központ szándékát. A megindittással a Hangya azért várt, mert a kötelékébe tartozó szövetkezetek tagjainak nagy többsége gazdálkodással foglalkozik és igy a tőkegyüjtés megindítására a legalkalmasabb időpont az ősz. Dr. *Wünscher* Frigyes alelnök-vezérigazgató bejelentése szerint az üzletrésztőke emelést a Hangya nagymérvü fejlődése, az ezzel kapcsolatos hatalmas beruházások, ugymint szövetkezeti házak, kulturtermek, raktárak, pincék, hütőházak, telepek, stb. épitése és forgalmának hatalmas arányu emelkedése teszik szükségessé. *1934. óta a Hangyaközpont forgalma a fogyasztási ágban 47 millióról 127 millióra, az értékesitési ágban pedig 4.5 millióról 87 millió pengőre emelkedett.* Ez évben a vezérigazgató bejelentése szerint a forgalomban év végéig kb. *további 40 százalékos emelkedés várható.* A Felvidék, Kárpátalja s a keleti Magyarország visszatérése a Hangya központot, valamint fogyasztási és értékesitési szövetkezeti hálózatát *uj feladatok* elé állitotta. Kárpátalján a Hangya 100 uj modern szövetkezeti boltot állitott fel s a visszatért Felvidék 300 szövetkezetét jórészt modernizálta hitelnyujtással, rendszeres autójáratok beállitásával, a szövetkezeti élet vérkeringésébe szervesen bekapcsolta.

A Hangyaközpont többmillió pengőre tervezett tőkeemelését a szövetkezeti vezetők nemcsak megértéssel fogadták, hanem felszólalásaikban egyöntetüen hangsulyozták, hogy a Hangyaközpont vezetősége tervét örömmel üdvözlik, a *tőkeemelést szükségesnek tartják* s ugy a szövetkezeti tagok százezrei, mint maguk a szövetkezetek kötelességüknek tartják a Hangyaközpont tőkeerejének olymérvü növelését, hogy meg tudjon felelni mindazoknak a követelményeknek, amelyeket az uj szociális Magyarország szövetkezeti társadalma a fogyasztási és értékesitő szövetkezetek központjával szemben támaszt.

Az utóbbi hónapokban erősen csökkent a sertéshizlalás

A mezőgazdaság állapotáról most adta ki az Országos Mezőgazdasági Kamara szokásos havi jelentését, amely mindenekelőtt megállapitja, hogy az elmult hónap időjárása kedvezőtlen volt a mezőgazdaságra. A terméseredmény valamennyi gabonafélénél minőségileg és mennyiségileg is gyenge. A buza hektolitersulya vidékenkint nagyon ingadozó, de országos átlagban 74 kg-ra tehető, ami lényegesen alatta van a buza árára nézve megállapitott 78 kg-os alsó határnak. A kapásnövények általában kedvező termést igérnek. A késői burgonyák azonban az előző hónapi sok nedvesség miatt *romlékonynak* mutatkoznak és emiatt *eltarthatóságuk kétségesnek* látszik. A kukorica beérése különösen a késői vetéseknél még mindig bizonytalan. Értékes lesz az idén takarmányozási szempontból a *kukoricaszár*, mert sok levél és későn fejlődött fiókcső van rajta. Szecskázva, vermelve jó tápértékü takarmánynak igérkezik. A gabonafélék betakaritása után megindult, sőt nagyrészt be is fejeződött a *tarlóbuktatás* és folyamatban van a *keverőszántás* is. Különös aggodalomra ad azonban okot, hogy a kukorica késői beérése miatt azokon a táblákon, amelyekre jórészt buza kerülne, az őszi talajvetési munkálatokkal megkésnek, ami *a jövő évi terméseredményt is veszélyezteti.* A *szőlők* állapota általában nagyon rossz és igy igen gyenge termésre lehet számitani.

Az *állatértékesités* terén sok panaszra van okuk a gazdáknak. A magas takarmányárakhoz viszonyitottan alacsony sertésár miatt *a sertéshizlalási tevékenység az utóbbi hónapokban erősen lanyhult* és e jelenség további fokozódására lehet számitani, mert a legujabb árkormánybiztosi rendelet, mely a sertésárakat még jobban leszoritotta; igen *érzékenyen érintette a sertéshizlalás gazdaságosságát.* Ugyancsak kedvezőtlenül alakul a magas takarmány és ehhez viszonyitottan alacsony állatár miatt *a marhahizlalás*, de éppen ugy a *tejtermelés* jövedelmezősége is. Az alacsony gyapjuárak miatt a juhtenyésztés sem biztosit a gazdáknak kielégitő anyagi eredményt annak ellenére, hogy a juhhus értékesitése terén a helyzet — különösen a németországi vágottjuh kivitel következtében — javult.

A *munkabérek* magasak, ennek ellenére a munkások szociális helyzete a közszükségleti cikkek árának állandó emelkedése folytán nem javult. A magas munkabérek viszont a termelési költséget nagymértékben fokozzák. A *hitelviszonyok* változatlanul rosszak. Az idei mezőgazdasági év kedvezőtlen anyagi eredménye miatt az adófizetés csak akadozva folyik és előrelátható, hogy a gazdák jórésze nem is tud kötelezettségének pontosan eleget tenni. A földárak és haszonbérek általában változatlanok.

Országos vásárok

Szeptember 24-én, kedden: Kecskemét, Nemesócsa, Verebély. — *Szeptember 25-én, szerdán:* Biharnagybajom, Csonkahegyhát, Egyházgelle, Hetény, Kassa, Nagyberki, Olaszliszka, Porcsalma, Somogyjád, Udvard. — *Szeptember 26-án, csütörtökön:* Devecser, Dolha, Kapuvár, Pétervására, Sajtoskál, Szolyva, Tiszalök, Ungvár. — *Szeptember 27-én, pénteken:* Békés, Földeák, Zirc. — *Szeptember 28-án, szombaton:* Békés, Földeák, Eger, Szekszárd. — *Szeptember 29-én, vasárnap:* Békés, Eger, Gyönk, Liget, Nemesdéd, Pilis, Sajószentpéter, Vasvár. — *Szeptember 30-án, hétfőn:* Alap, Balatonszabadi, Balony, Bodajk, Csorna, Dombóvár, Dunapataj, Dunavecse, Debrecen, Eresi, Gödöllő, Gyöngyösmelléki, Gyulakeszi, Hajós, Hatvan, Hegykő, Hercegfalva, Jászkarajenő, Jászó, Kálózd, Kaposmérő, Karád, Kisköre, Komárom, Mátészalka, Nagycsákány, Nagyigmánd, Püspöknádasd, Rimaszécs, Rahó, Sajószentpéter, Seregélyes, Szendrő, Szigetvár, Somorja, Tarcal, Tardoskedd, Tolnanémedi, Tiszadob, Törökszentmiklós, Türje, Ujszász, Véménd.

Gyakran megtörténik, hogy valamelyik vásárt különböző okok miatt nem tarthatják meg, célszerü ezért az illetékes község elöljáróságához válaszbélyeges kérdést intézni, hogy a hirdetett vásárt megtartják-e és lesz-e állatfelhajtás is.

Öthónapos kereskedelmi tanfolyamot nyit Budapesten, VIII., Vas-utca 11. szám alatt a Baross Szövetség oly ifjak és leányok számára, akik valamely oknál fogva hosszabb ideig tartó tanulmányokat nem folytathatnak. A tanfolyamon részt vehetnek középiskolát végzett fiuk és leányok is. Tantárgyak: kereskedelmi és jogi alapismeretek, magyar kereskedelmi levelezés, könyvvitel, kereskedelmi és politikai számtan, gyorsirás, gépirás. Az előadások október 1-én kezdődnek és délután 3-tól 7-ig lesznek. Beiratási dij 30 pengő. Tandij 100 pengő, mely havi 20 pengős részletekben is fizethető. A beiratkozásnál benyujtandó a születési anyakönyvi kivonat és az iskolai végzettséget igazoló bizonyitvány.

Szeptember 30-ig lehet pótlólag bejelenteni az adóztatás alól eddig elhallgatott jövedelmeket. A székesfővárosi m. kir. pénzügyigazgatóság az adózók figyelmébe ajánlja, hogy az 1940. évi XXII. tc. 45. §-a *közkegyelmet* biztosit bizonyos az adóztatás alól eddig elhallgatott vagyonok és jövedelmek szeptember 30-ig történő pótlólagos bejelentése esetére. Ez a bejelentés az adózót nemcsak a büntetőkövetkezmények, hanem az 1940. évet megelőző időre való pótlólagos megadóztatása alól is mentesiti. A törvényszakasz végrehajtására vonatkozó pénzügyminiszteri rendelet a Budapesti Közlöny 1940. szeptember 4-i 199. számában jelent meg és annak fontosabb határozmányait Budapest székesfőváros területén Hirdetmény utján falragaszokon is közzétették. Mindenki, akit illet, saját érdekében eseleksziik tehát, ha a Budapesti Közlöny szeptember 4-i 199. számában közzétett rendeletet, a budapestiek pedig az utcákon és az adóhatóságoknál kifüggesztett hirdetményt elolvassa és az esetleg eddig elhallgatott vagyonukra vagy jövedelmükre a törvényben biztositott közkegyelmet igénybe veszi. A pótlólagos bejelentéseket az adóztatásra illetékes kir. adóhivatalokhoz, Budapesten a kerületi kir. adófelügyelőségekhez szabályszerü adóbevallási iven kell megtenni.

Jó árral indult az idén a „csodakörte". A belvizzel, peronoszpórával agyonsujtott Kiskunhalason egyetlen termény maradt az idén, ami hüséges maradt a gazdákhoz: a hires Kieferkörte, vagy amint másképp hivják: a „milliós csodakörte". A termés nem éri ugyan el a tavalyi 200 vagont, mert sok fa vizben áll és kipusztult, néhol a virágzás alatt érte baj a fákat, de körülbelül 150 vagon termésre számitanak a halasi határban. A Kiefer most kezd érni s a halasi piacokat már ellepték az egész környékből a kereskedők. A piacon 50—60 fillér között mozog az ára, de a fán válogatás nélkül is megveszik 60 fillérért a kereskedők, válogatva pedig az elsőrendüért 78 fillért is fizetnek már. A Kiefer-körte, mely nemcsak több heti szállitást és tárolást bir el, hanem a kártevőknek és időjárásnak is ellenáll, az idén kihuzza a bajból azt, akinek sok van belőle s valószinü, hogy ezután még nagyobb népszerüségnek örvend majd a homoki gazdák körében.

Szabadon hozható a fővárosba a zsir és a hus. A közönség helyes tájékoztatását szolgálja az az illetékes helyről elhangzott nyilatkozat, amely szerint hust és zsirt bárki szabadon hozhat a fővárosba, mert ebben a vonatkozásban semmiféle korlátozás nincs. Természetes azonban, hogy a helyi hatóságok rendelkezéseit minden vidéki helyen be kell tartani. A rendelkezések az állatok levágására vonatkoznak és közegészségügyi jellegüek. A fővárosba vasuton vagy kocsin felhozott áru után a községi fogyasztási adót a fővárosi vámhatárnál le kell fizetni. Öt kg-ig zsirt vagy zsirszalonnát minden korlátozás nélkül lehet behozni, az 5 kg felüli mennyiségnél azonban a vámhatáron jegyzőkönyvet vesznek fel és ezt elküldik az élelmiszer központba, ahol az illető kartotékján az 5 kg felüli mennyiséget feljegyzik és az uj jegyek kiosztásánál levonásba hozzák. A főváros husellátásával kapcsolatos az az intézkedés is, amely szerint rövidesen a hentesek és mészárosok is árusithatnak tisztitott baromfit. A termelők szempontjából nagy előnyt jelent ez az uj rendszer. A kiviteli tevékenység a háborus helyzet miatt ugyis nehézségekkel küzd és igy a belföldi fogyasztás fokozása a baromfitenyésztők jövedelmezőségét is emeli.

A tüzifakereskedelem szabályozásáról megjelent 83.000 számu K. M. rendelet értelmezése és annak alapján a kereskedők részéről követendő eljárás tekintetében a *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara* a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium illetékes osztályával folytatott tárgyalások alapján közli, hogy a rendelet végrehajtása kapcsán kijelölt nagykereskedők csak *viszonteladóknak*, mig a kijelölt kiskereskedők *kizárólag fogyasztóknak adhatnak el.* Azok a telepes kereskedők (gőzfavágók) tehát, akik viszonteladóknak és fogyasztóknak való árusitással egyaránt kivánnak foglalkozni, e kétirányu tevékenységet csak abban az esetben folytathatják, ha nagy- és kiskereskedővé egyaránt kijelölést nyertek. A kereskedelemügyi miniszter egyébként már utasitotta az illetékes hatóságokat, hogy a minisztérium által nagykereskedővé kijelölt cégeket kivánságukra kiskereskedői kijelölésben is részesitsék. A füszer- és vegyeskereskedő (szatócs) is csak akkor árusithat tüzifát, ha mint tüzifakiskereskedő kijelölést nyert. Megjegyezzük még, hogy a rendelet szempontjából őstermelőnek csak az az ingatlantulajdonos, valamint az a birtokos, haszonbérlő és haszonélvező minősül, aki az ingatlanon erdőgazdálkodást folytat. Az a fatermelő tehát, aki az erdőt csak abból a célból bérli, hogy azt rövid időn belül letarolja és az igy nyert fát kitermeli, vagyis erdei gazdálkodással nem foglalkozik, kereskedőnek tekintendő és igy tevékenységét csak tüzifanagykereskedővé való kijelölése esetén folytathatja.

A borpiac — tekintettel a kedvezőtlen időjárásra és arra, hogy a meglévő termés sem tud beérni ugy, ahogy kellene — továbbra is szilárd. A termelők fokra való tekintet nélkül 1 pengőn alul nem akarnak megválni a boroktól, amely árat a jobb minőségek után a kereskedelem minden további nélkül megfizet. Egyes kiváló minőségekért uradalmak 1.20 pengőt és ezen felüli árakat is kérnek. A piacra kerülő bor gazdára talál. A korai szőlőfajtáknál a szüret megkezdődött, a mustokért 65—80 fillért fizetnek. Az export teljesen szünetel.

A gyógynövénypiac

Akácfavirág 0.30—0.35, árvacsalánvirág 9.00—10.00, buzavirág kehely nélkül, kéken száradt 2.50—3.00, buzavirág helyhes 1.10—1.20, cickafarkkóróvirág rövid szárral 0.28—0.30, erdei papsajtvirág 3.00—3.50, fürtös bodza rövid szárral, fehéren száradt 1.20—1.50, hársfavirág ezüst 1.10—1.20, hársfavirág kő 2.10—2.20, homoki gyopár virág (sziki gyopár) 0.80—1.00, kökényvirág (csak kézzel csipett, fa- és levélmentes, világos szinüre száradt áru értékesithető) 2.50—3.00, körömvirág aranysárga szinüre szárítva 2.80—3.00, martilapuvirág (rövid szárral, kocsánnyal szedett) 2.20—2.40, ökörfarkkóróvirág (aranysárga szinüre szárítva) 3.50—4.00, pipacsszirom 3.50—4.00, pünkösdirózsavirág 2.80—3.00, rózsaszirom vörös 2.40—2.60, rózsaszirom kevert 1.80—2.00, szarkalábvirág 1.80—2.00, varádics aranyvirág 0.24—0.26, beléndeklevél 1.10—1.30, bodzalevél 0.20—0.25, borsosmentalevél Ia 1.95, IIa 1.65, cickafarkkórólevél 0.30—0.35, citromfülevél 1.50—1.60, cseresznyelevél 0.28—0.30, diólevél 0.28—0.30, fehérmályvalevél (kézzel szedett csupán levélnyelet tartalmazó, idegen növényi részektől mentes) 0.28—0.30, fehérürömlevél 0.30—0.36, feketenadálytőlevél 0.28—0.30, fodormentalevél 1.50—1.60, gyermekláncfülevél 0.28—0.30, gyöngyviráglevél 0.28—0.30, ibolyalevél 0.50—0.55, kerti eperlevél 0.30—0.32, maszlaglevél 0.50—0.55, martilapulevél 0.75—0.80, málnalevél 0.34—0.38, nadragulyalevél 0.75—0.80, nyirfalevél 0.20—0.25, ökörfarkkórólevél 0.20—0.25, papsajtlevél (erdei, levélnyél nélkül, kézzel csipett) 0.45—0.50, papsajtlevél (kereklevelü, levélnyél nélkül, kézzel csipett) 0.45—0.50, szamócalevél (erdei szamóca) 0.45—0.50, szederlevél (csak a levélkék gyüjtendők szár nélkül) 0.34—0.36, tüdőfülevél 0.70—0.75, utifülevél keskeny (válogatott, füszálmentes, zöldszinü áru értékesithető) 0.40—0.45, utifülevél széles 0.24—0.26, vidrafülevél 0.90—0.95, apróbojtorján (fiatal, Ia minőségü) 0.30—0.32, cickafarkkórófü 0.24—0.26, ezerjófü (20—25 cm.-nél nem hosszabb szárral szedett, leveldus, kötegelt áru értékes, a gyökerekkel együtt eltávolitandó tehát a szár alsó levéltelen része) 0.40—0.45, fehérürom virágos 0.20—0.25, iszópfü 0.50—0.55, kakukfü (maroknyi csomóra kötegelve) 0.25—0.30, kerti rutafü 0.50—0.55, kopasz porcikafü 0.75—0.80, libatop 0.70—0.75, libapimpó (Anserinae) 0.24—0.26, orbáncfü 0.22—0.24, pásztortáska 0.20—0.25, remetefü (zsenge, el nem fásodott szárú) 0.25—0.30, porcsinfü 0.22—0.26, somkórófü 0.30—0.35, szagosmüge 0.45—0.50, tisztesfü 0.22—0.25, vadárvácska 0.50—0.55, vérehulló fecskefü 0.24—0.28, zsurlófü (földalatti, továbbá barnult részektől mentes, tehát vágott és nem tépett zöld áru) 0.20—0.25, fehérmályvagyökér (hámozott, tehát nem kapart) 1.10—1.30, fehérmályvagyökér (hámozott, kockára vágott) 1.80—2.00, gyermekláncfügyökér 0.85—0.90, ibolyagyökér (Viola od.) 1.50—1.60, igliczgyökér (egész) 0.58—0.60, igliczgyökér (kockára vágott) 0.95—1.00, kankalingyökér 0.80—1.00, kálmosgyökér hámozatlan 0.35—0.40, kálmosgyökér hámozott 0.65—0.70, lapugyökér (Bardanae) 0.26—0.28, macskagyökönkegyökér 1.10—1.20, nadálytőgyökér 0.28—0.30, pirositógyökér 0.45—0.50, szappangyökér hámozatlan, szeletelt 0.50—0.55, hámozott szeletelt 0.85—0.90, vakarcs 0.20, anyarozs 6.00—8.00, borókabogyó 0.25—0.28, cseresznyeszár 0.45—0.50, csipkebogyó egész 0.50—0.60, kézzel magolt 1.60—1.80, géppel magolt (amennyiben eladható) 1.20—1.30, mag 0.25—0.28, diókopánc 0.25—0.30, fekete bodzabogyó 0.55—0.60, galagonyabogyó 0.40—0.45, kikericsmag 1.20—1.50, kukoricabajusz 0.18—0.20, körisbogár 9.00—10.00.

Halálos baleset a Hunniában

Vincze Mártont, az európai hírű filmépítészt és díszlettervezőt szombaton a Hunnia-filmgyár műtermében halálos baleset érte. Egy meglazult deszkapadló lezuhant a magasból, Vincze Márton elugrott, de a súlyos deszka felpattant és ráesett a szerencsétlen fiatal díszlettervezőre, aki néhány perccel később belehalt súlyos koponyasérülésébe.

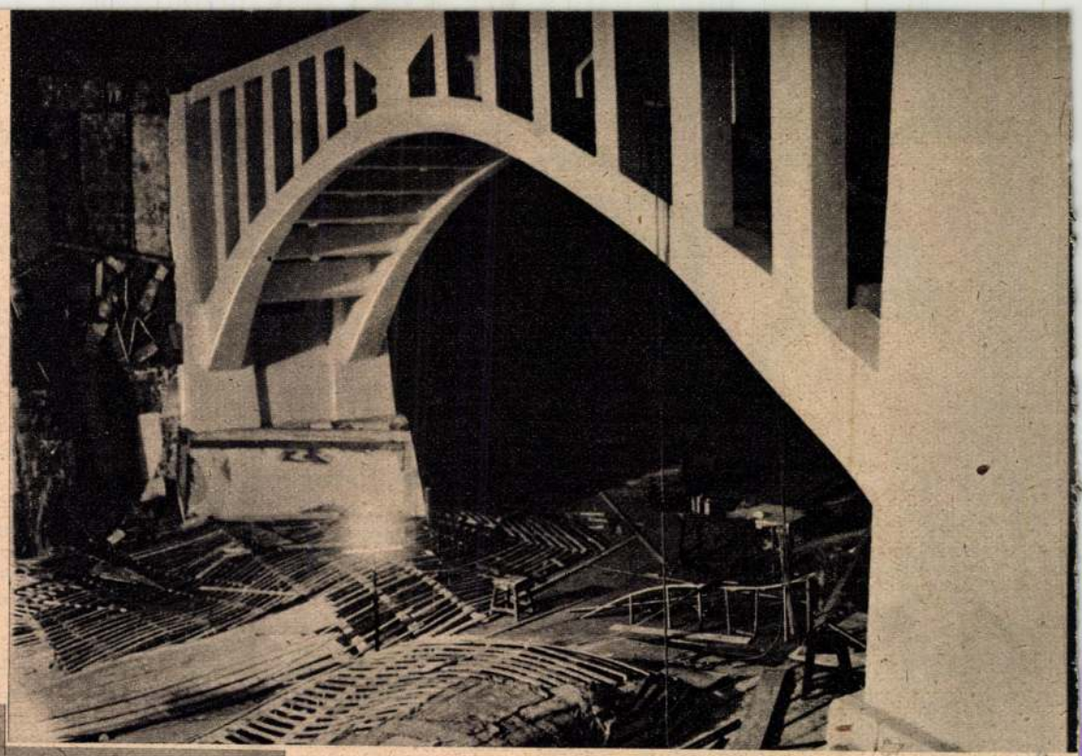

Vincze Márton utolsó díszlete, amelyet a Hajdu Film »Végre...« című filmjéhez tervezett. Ezt a felvételt ő maga készítette a félig kész díszletről, amelynek teljes elkészültét már nem érhette meg és amelynek építése közben a halálos szerencsétlenség érte.

(Vincze Márton felvétele)

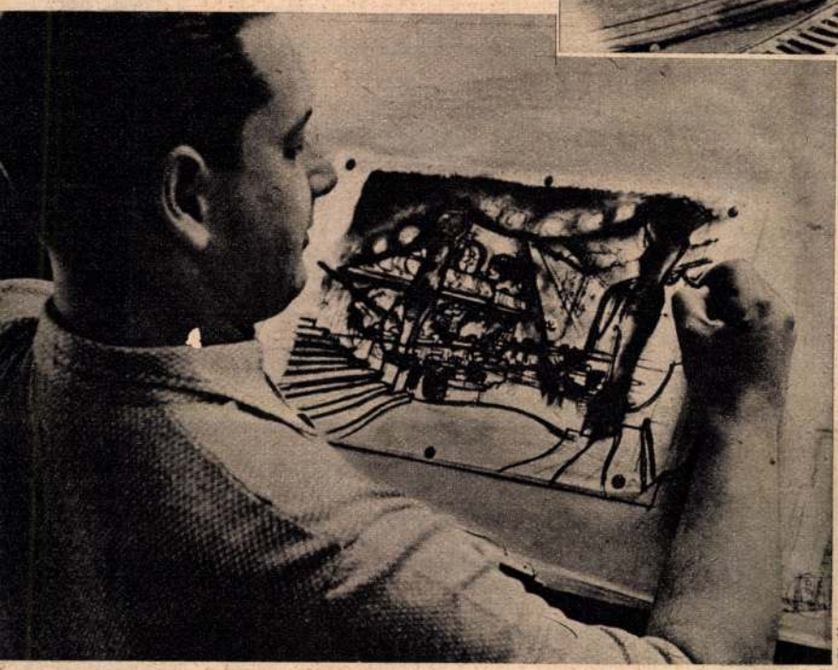

Vincze Márton a »Lila akác« mulatódíszletét tervezi.

(Manninger János felvétele)

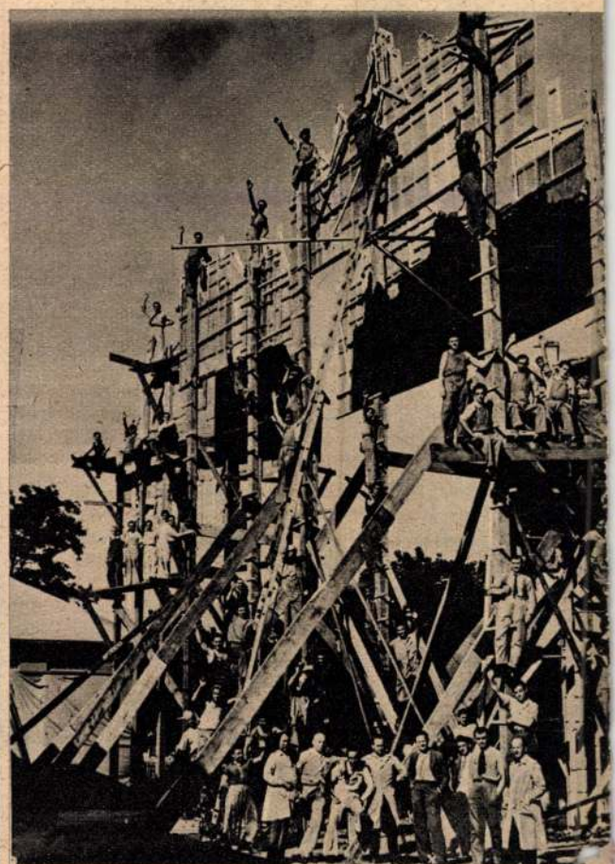

Az »Iza néni« külső díszlet-hátterét építik. Elől áll középen (kereszttel jelölve) Vincze Márton.

(Manninger János felvétele)

Egyik legnagyobb és talán a legszebb filmdiszlet, amelyet Vincze Márton valaha tervezett. A hercegi palota könyvtárterme Bolváry Géza »Prinzessin Dagmar« című filmjében.

(Manninger János felvétele)

Deanna Durbin

AZ UDVARI BÁL

ÍRTA FÉJA GÉZA

A film I. Ferenc József koráról szól, főszereplője, Deanna Durbin, egy Bécsbe került magyar parasztlány. Ha valaki komoly igénnyel megy be a moziba, bizonyára felháborodik. Nem Bécsért, hanem magunkért, mert ami ebben a filmben »magyar«, rossz útleírásokból került ki, s egy kis gonoszkodással bármelyik keleti, exotikus ország kompromittálható vele. Ha azonban lágyabb kedéllyel megyünk be a moziba, paródiának vesszük a darabot, s arra gondolunk, hogy az amerikai kispolgár exotikus földrajzi és néprajzi ismereteit figurázza ki vagy pedig kelekótya rendezők s szövegírók szatirikus önvallomása, akkor végigkacagjuk az egész előadást.

Deanna Durbin énekelve kecskét vezet a vásárba, a kecskét eladja egy ifjabb gazdának, aki azonban inkább vásáraink pántlikaárusaihoz hasonlít. Megalkusznak és fogadnak a kecskébe, azé lesz a kecske, aki tovább bírja a táncot. Megkezdődik a tánc, mely a csárdás, a palotás és a hopszpolka sajátságos keveréke. A legény forgatja, bokáztatja és pergeti a lányt, mint a búgócsigát. Végül is a legény nyúlik el a parlagon, a leány hármat számol, csak hogy a lábát rá nem teszi a legyőzött hasára, mint a hajdankori bokszbajnokok. Deanna Durbin planétát is huzat, a planétás inkább szerecsen alkirálynak tetszik, hatalmas rézkarikák csüngenek nem közönséges méretű fülein. De nem sokáig tekereg Durbin a vásárban, hanem lefekszik egy szénáspetrencére, melyről kiderül, hogy egy jámbor bécsi pék szekerének a teteje. Így kerül Bécsbe, s beleszeret a katonazenekar dobosába aki mellesleg zeneszerző. Csodálatos város ez a Bécs. Mindenki naphosszat énekel és táncol, minden rendőr legalább százhúsz kilót nyom, »soványabbat«, úgylátszik, nem alkalmaznak közrendészeti célokra. A tábornok megszólítja az utcán helytelenül viselkedő káplárt, de mikor megtudja, hogy találkára megy, földerül az arca, sok szerencsét kíván neki, éppen csak anyagi támogatásban nem részesíti.

A városba tévedt »falusi kisleány« természetesen szerelmi bonyodalomba és válságba kerül, s vajjon ki oldja meg az ügyet, a kisleány szívfájdalmát, ki más, mint a bécsi pékipar legfőbb pártfogója, a császár? A császár e filmben jóságos öregúr, mindig tele van a zsebe medvecukorral, s alattavalóinak polgári boldogsága felett őrködik. Élete legboldogabb pillanatának nevezi a percet, melyben a kisleány öreg magyar paraszthoz hasonlítja. A markába köp, hogy parolája nagyot csattanjon, mint a mozsár, melyet feltámadáskor sütnek el vidéken a tűzoltók. Összeboronálja a muzsikus káplárt a kisleánnyal, udvari bálba hívja meg őket, ravaszul úgy intézkedik, hogy a zsörtölődő szerelmesek összekerüljenek, s földöntúli boldogsággal dörzsöli kezét, mikor ártatlan mesterkedése sikerül. A kisleány kihallgatásra megy a császárhoz, aki úgy hajlik meg előtte, mint a bálok ifjú főrendezői. Még a derék pékmestert is meghívja a császár az udvari bálra és öreg marsallok elé állítja, akik láthatólag örülnek a császár polgári magatartásának. A szerecsen alkirály sem ragad a vásárban, feltűnik a császár előszobájában is és figyelmezteti a közönséget, hogy »keleten« vagyunk.

Hát mindezen már csak nevetni lehet. A közönség így is tesz. Mi se tegyünk egyebet, kacagjunk, ha kínunkban is.

Az amerikai hétköznapok eposza lesz az „Érik a gyümölcs"

Írta Papp Antal

Az amerikai gyárak a társadalmi filmek, a hamisítatlan jenky-történetek mellett, melyek az amerikai felső tízezer, de legalább is a napos oldalon élő rétegek életét mutatják be, minden évben gyártanak egy-két történelmi filmet az amerikai multból vagy közelmultból. Ezek a filmek talán még eredetibben és igazabban őrzik az amerikai lélek és morál sajátosságait, mint a többiek, melyek az amerikai jelenről, a diadalmasan áradó életről és a sokmilliós városokról szólnak. *Az amerikai mult küzdelmes hétköznapjait idézik ezek a filmek, a honfoglalásra induló nép, a semmiből nagyot alkotó erős lélek harcait. Nem az Egyén karrierjét, happy endjét állítják a történet középpontjába, hanem a közösség nagy gondolatait, problémáit, vágyait, szenvedélyeit.*

Henry Fonda

John *Steinbeck* »*Érik a gyümölcs*« című regényének alapján az egész közelmult amerikai életet vitte vászonra a 20th Centuri—Fox ezévi filmcsemegének. Aki a világsikerű regényt olvasta, annak nem kell bemutatnunk, aki pedig nem olvasta, az a film alapján fogja megismerni és megszeretni az oklahomai farmercsalád nagy lelki meghasonlások, keményen sujtó csapások és a jövőtlen, reménytelen Holnap fenyegetései között őrlődő sorsát. *Több ez, mint film. A XX. század hősének, a kisembernek elszánt, vasakaratú hitet tevése a szent munka, a becsületes hétköznapok mellett.* Az éhinség elől Kaliforniába menekülő család története mélységes szimbolummá tágul: *korunknak a munka és a közösségi életforma felé áradó megbecsülése lel benne értékes és nagyarányú megjelenítést.*

A film főszereplője a hősiesség. A munka keményen akaró, szentül elszánt hősiessége, mely nem pillanatok fellobbanó lángja, hanem lassan égő tűz, mely minden lángnál erősebb. Ez a láng építette naggyá a kis farmerházakból lett amerikai metropolisokat, ez kutatta fel a sziklás Nyugaton a gazdag aranyforrásokat, ez tette termővé a sivatagokat, fékezte meg a vízesések, áradások erejét és ez törte járomba a széles amerikai puszták, végtelenbenyúló hegyláncok és sebesfolyású folyamok féktelenül áradó energiáit. Az amerikai élet legszebb fejezeteit, az esettségben nem csüggedő, mindent újra kezdeni merő hívő lélek erejét és diadalát keltette életre ez a hatalmas filmalkotás, melyhez fogható értékű filmélményben nagyon rég nem volt része a magyar közönségnek.

A drámaian sűrített és nagyarányú cselekményt John *Ford* rendezése fordította le a film formanyelvére. Nagyerejű, oroszosan tömör és plasztikus lélekábrázolásra törekedett a nagynevű rendező. A főszereplők: Henry *Fonda*, John *Carradine*, Jane *Darwell* és Doris *Bowdon*.

Az »*Érik a gyümölcs*« az úgynevezett *irodalmi filmek* között is a legigényesebb, nemcsak témájában, de kivitelében is.

Vincze Márton

1940-41: filmévad

Hunnia filmgyár

EGY CSÓK ÉS MÁS SEMMI

Gyártó vállalat: Mester-film.
Művészeti és ügyvezető és gyártásvezető: sz. Kiss Miklós.
Filmíró: Jenei Imre.
Rendező: Ráthonyi Ákos.
Segédrendező: ifj. Lázár István
Operatőr: Vass Károly.
Segédoperatőr: Keresztessy József.
Hangmérnök: Lázár István.
Díszlettervező: Vincze Márton.
Filmösszeállító: Kerényi Zoltán.
Felvételvezető: Gaál László.
Zenei vezető: Eisemann Mihály.
Állófényképész: Szente László.
Ügyelő és naplóvezető: Sándor Lajos.

Magyar Film

1941. ápr. 5.

Vincze Márton

1940-41 filmévad
Hunnia filmgyár

IGEN, VAGY NEM?

Gyártó vállalat: Hajdu-film.
Művészeti ügyvezető: Daróczy József.
Gyártásvezető: Daróczy József.
Filmíró: Dr. Asztalos Miklós.
Rendező: Bánky Viktor.
Segédrendező: Dr. Weidinger György
Operatőr: Eiben István.
Segédoperatőr: Doba János.
Hangmérnök: Lohr Ferenc.
Díszlettervező: Vincze Márton.
Filmösszeállító: Farkas Zoltán
Felvételvezető: Tasnády Árpád.
Zenei vezető: Buday Dénes.
Állófényképész: Manninger János.
Ügyelő: Zeéry Géza.
Naplóvezető: Zeéry Géza.

Magyar Film
1941. ápr. 5.

Bednarik Jánas
tempa 75 Szám

Vincze Márton

az 1940–41. filmévadban még a következő filmek
díszleteit tervezte
(Fluxnia filmgyár)
Vissza az úton, Beáta
és az ördög, A szerelem
nem szégyen, Elkésett le-
vél, Lángok, Balkezes
angyal, Végre

Magyar Film

1941. ápr. 5.

Forgalomba hozza **FOX FILM R. T. Buda**

Író : VASZARY JÁNOS Zene : BUDAY DÉNES
Rendező : FARKAS ZOLTÁN Kép : EIBEN ISTVÁN

GÓ NEVEKKEL

**MURÁTI, TURAY, PÁGER,
BILICSI, MÁLY, PETHES S.,
SOMLAY és MAKKAY LACIKA**

Vincze Márton

1940-41 filmévad

Hunnia filmgyár

TÓPARTI LÁTOMÁS

Gyártó vállalat: Hausz-film.
Művészeti ügyvezető és gyártásvezető: Hausz Mária.
Filmíró és rendező: Kalmár László.
Segédrendező: Balogh István.
Operatőr: Eiben István.
Segédoperatőr: Doba János.
Hangmérnök: Lohr Ferenc.
Díszlettervező: Vincze Márton.
Filmösszeállító: Kerényi Zoltán.
Felvételező: ifj Lázár István.
Zenei vezető: Fényes Szabolcs

Magyar Film

1941. ápr. 5.

Vincze Márton

ÚJ FILMEK

Férjet keresek

(Kató naplója)

Irta: Békeffi István és Jeney Imre
Rendezte: Martonffy Emil
Segédrendező: Jeney Imre
Zene: Kiss Angyal Ernő
Zenekar: Hangversenyzenekar
Karmester: Vincze Ottó
Főszereplők: Turay Ida, Szaplonczay Éva, Kollár Lívia, Halassy Mária, Vaszary Piri, Egyed Lenke, Sulyok Mária, Ungváry László, Bilicsi Tivadar, Tompa Sándor, Pethes Ferenc, Pethes Sándor, ifj. Latabár Árpád, Rózsahegyi Kálmán
Gyár: Hunnia
Gyártotta: Hausz Mária filmkölcsönző és filmgyártó kft.
Gyártási vezető: Hausz Mária
Felvételvezető: Péchy Dénes
Kép: Eiben István
Hang: Lohr Ferenc
Díszlet: Vincze Márton
Segédoperatőr: Doba János
Állófényképész: Szente László
Fodrász: Ivanicza György, Tóváry Ilonka
Scripter: Ranody
Hangrendszer: Tobis-Klang
Laboratórium: Kovács és Faludi
Hossza: 2380 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Hausz Mária
Szakbemutató: Corso, január 31.
Bemutatta: Corso, február 5., Scala február 6.

Magyar Film 1940. febr. 10

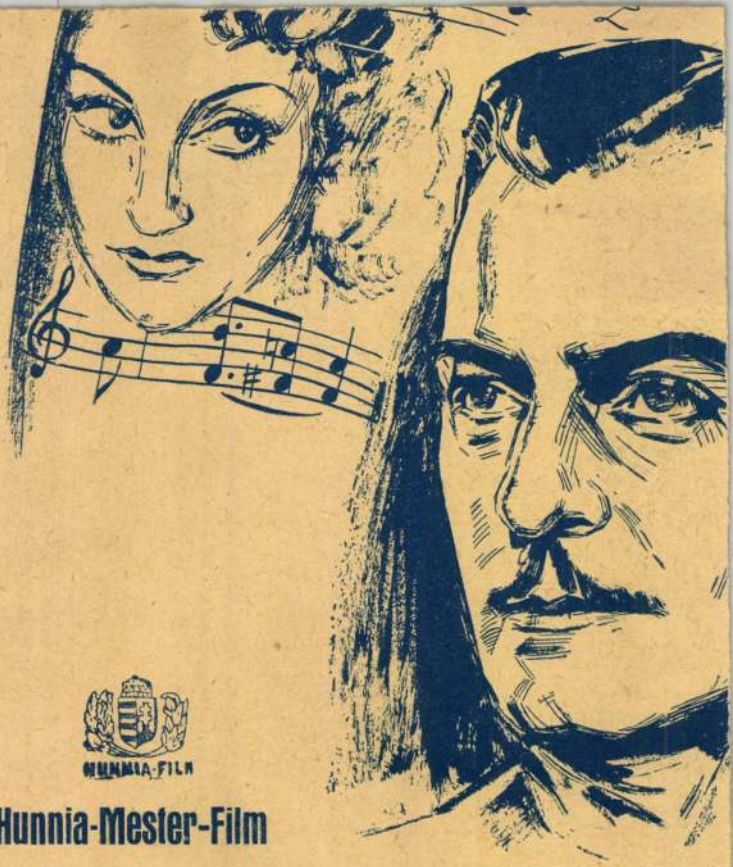

HUNNIA-FILM

Hunnia-Mester-Film

Megjelenik jan

ROYAL APOLLO és ÁT

1941 Jun. 14

MAGYAR FILM

HIREK

KISS FERENC OLASZ FILMEN

Majdnem minden héten híre érkezik hozzánk annak, hogy egy-egy nagyobb filmsztárunk milyen őszinte sikert arat külföldön, főleg Olaszországban. Örömmel számolunk be a legújabb magyar filmsztársikerről, amely *Kiss* Ferenc, a *Nemzeti Színház* örökös tagjának a *Kamara* elnökének, sok-sok felejthetetlen filmszerep alakítójának nevéhez fűződik. Értesülésünk szerint az olasz filmgyártás, nevezetesen a római *Rex* filmgyár egy nagyszabású drámai főszerep eljátszására hívta meg *Kiss* Ferencet, aki augusztus végén tesz eleget a meghívásnak.

AZ OMME SZAKTANFOLYAMÁNAK KÉT HETE

Az OMME június 3-án megnyilt szaktanfolyamának két hete zajlott le eddig. Hivatalból nyilik alkalmunk résztvenni ezen az első, úttörő filmkereskedelmi tanfolyamon és örömmel állapítjuk meg, hogy az eddigi előadások mind színvonal mind gyakorlat szempontjából a legértékesebbek. A válogatott előadói kar tudása, tapasztalata legjavát nyujtja a hallgatóknak, akik odaadó érdeklődéssel figyelik a hasznos előadásokat. Az elmult két héten *Sigler* Frigyes, *Kovács* Gusztáv, *Váczi* Dezső és *Mucsy* András tartották meg előadásaikat a filmkölcsönzőirodai adminisztrációról, a filmről általában, a filmrongálódásokról és a filmdramaturgiáról. Mindegyik előadó egy-egy előadásán megjelent *Ferenczy* Emil miniszteri tanácsos, mint az iparügyi minisztérium részéről az ipari tanfolyamok ellenőre, aki teljes megelégedését fejezti ki az előadásra került tananyag és az előadók kitűnő pedagógiai képessége fölött. A jövő héten kerül sorra *Balogh* László dr. m. o. tanácsos, *Castiglione* Henrik, *Güttler* Antal és *Toldy* Zoltán dr. előadásai a filmhatóságokról, a filmek beszerzéséről és reklámról, a filmkötésekről és a filmjogokról.

VINCZE MÁRTON TRAGIKUS HALÁLA A BIRÓSÁG ELŐTT

Emlékezetes még az a megdöbbentő tragédia, amely ez év januárjában történt a *Hunnia Filmgyárban*. *Vincze* Márton fiatal rendezőre ráesett egy palló és halálrasujtotta. A pallót csigaszerkezet segítségével húzták fel a magasba, a tartó kötelek azonban nem voltak elég hosszúak, a deszka kicsúszott a hurokból és így zuhant le. Az ügyészség gondatlanságból okozott emberölés és súlyos testisértés vétsége címén emelt vádat *Vei* Ferenc díszletezőmester, *Janovics* Zoltán munkavezető és *Kónya* János díszletezőmunkás ellen. A büntetőtörvényszék *Gátay*-tanácsa előtt a vádlottak azzal védekeztek, hogy Vinczének, mint szakembernek tudnia kellett a munka veszélyességéről, előzőleg még ő figyelmeztette a munkásokat, hogy távozzanak onnan, ha nincs dolguk. A szerencsétlenség pillanatában egy díszletezőmunkással vitatkozott és így önmaga volt gondatlan. A törvényszék *Vei* Ferencet 500, *Janovics* Zoltánt és *Kónya* Jánost 200—200 pengő pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet megokolása szerint nem ügyeltek kellően arra, hogy a veszélyes területen senki se tartózkodhassék. Az ítélet jogerős.

SZELECZKY ZITÁT HAT HÓNAPRA ELTILTOTTA A SZINÉSZKAMARA FEGYELMI BIRÓSÁGA A SZINPADI ÉS FILMMŰKÖDÉSTŐL

Szeleczky Zita ismeretes szerepvisszaadás ügyében június 9-én, hétfőn délután ült össze a *Színművészeti Kamara* fegyelmi bírósága, hogy többszöri elhalasztás és új határnap kitűzése után ítéletet hozzon. A *Pozsonyi* Gábor dr. elnöklete alatt lezajlott fegyelmi bírósági tárgyalás meghozta ítéletét, amely szerint *Szeleczky* Zita színpadi és filmműködését hat hónapi időtartamra felfüggesztette. Az ítélet ellen *Szeleczky* Zita fellebbezést jelentett be a *Színművészeti Tanácshoz*.

RENNARD BÉLA MEGVÁLT AZ UFÁTÓL

Többéves szolgálat után *Rennard* Béla, az *Uránia Filmszínház* igazgatója és az *Ufa* kölcsönosztályának cégvezetői minőségben vezetője, barátságos úton megvált mindkét vállalattól és rögtön elfoglalta új posztját a budapesti *Savoy Filmszínházban*, mint annak igazgatója, illetőleg társengedélyese. Őszinte örömmel gratulálunk a kiváló régi szakember önállóságához és meg vagyunk győződve arról, hogy *Rennard* Béla új szakmai elhelyezkedésében is, mint minden eddigi alkalommal, friss szellemmel fogja magasabbra emelni a vezetése alá került *Savoy Filmszínházat*, a fővárosnak ezt a nem régi, modern moziját.

A LEGIFJABB CSERÉPY

Örömmel adunk hírt arról, hogy a *Cserépy*-dinasztia ismét megszaporodott. *Cserépy* Lászlónénak, szül. *Laky* Zsuzsannának a mult héten egy kislánya született, aki a keresztségben a *Marika* nevet kapta. Őszintén gratulálunk a legújabb *Cserépy*-produkcióhoz.

A LUCE HIRADÓT A HUNNIA FORGALMAZZA

A *Luce* hiradót, amelyet eddig *Pflumm* Tibor dr. filmkölcsönző vállalata hozott forgalomba, június 12-től a *Hunnia Filmgyár* filmelhelyező irodája forgalmazza.

ÚJ KESKENYFILM ÜZEMVEZETŐI ÉS GÉPKEZELŐI TANFOLYAM NYILIK

A *Budapesti M. Kir. Áll. Mechanikai és Elektromosipari Szakiskolán* (Budapest, VIII. Tavaszmező-u. 15.) keskeny mozgófényképüzemi üzemvezetői és gépkezelői tanfolyam nyilik meg. Elegendő számú jelentkező esetében mind a gépkezelői, mind az üzemvezetői szakot megnyitják. Az előadásokat a nappali órákban egész napon át tartják. Az üzemvezetői és a gépkezelői szakot csakis külön-külön lehet elvégezni. A tanfolyamra a tanfolyam elnökéhez intézett és a tanfolyam igazgatóságánál legkésőbb 1941. június 21-én déli 12 óráig benyújtott 2 pengős okmánybélyeggel ellátott folyamodványban lehet jelentkezni. Felvételi és tandíj címén 35 pengő fizetendő. Érdeklődni lehet a tanfolyam igazgatóságánál (Budapest, VIII. Tavaszmező-u. 15.) Érdeklődőknek tájékoztatót küld a tanfolyam igazgatósága.

HALÁLOZÁS

Bodnár Vilma, a *Magyar Filmiroda* telefonközpontjának ismert vezetője, június 6-án elhúnyt. Temetése a róm. kath. egyház szertartása szerint június 9-én volt a kerepesiúti temető halottasházából.

Mező Károly, a *Magyar Filmiroda* fiatal tisztviselője június 7-én 26 éves korában tragikus körülmények között elhunyt. Temetése a róm. kath. egyház szertartása szerint június 11-én volt a farkasréti temető halottasházából.

LAPSZEMLE

NEMZETŐR:

1941. VI. 9. *T. Konrád* Anna: *Szörényi Éva nyilatkozik a Nemzetőrnek: Két filmszerződést kaptam Németországban.*

PESTI UJSÁG:

1941. VI. 11. *Ne emeljék a mozihelyárakat.*

SZABAD SZÓ:

1941. VI. 8. *Ratatics* István: *A film és a falu.*

SZÉPMŰVÉSZET:

1941. VI. *Baránszky-Jób* László: *A film esztétikája.*

ÚJ MAGYARSÁG:

1941. VI. 8. *Zilahy Lajos bonyodalmas pereskedése a „Zenebohócok" körül.* (Pótolhatatlan-e Kabos Gyula, avagy gazdasági pánikot okozott-e a második zsidótörvény?)

ENGEDÉLY-KITERJESZTÉST

keres őskeresztény szakember, kamarai tag, megfelelő tőkével. Cím: Mozgószínház, Lajosmizse.

HELYREIGAZITÁS

Lapunk június 7-i számában, elnézés folytán, a mozgószínházak helyáremelésével kapcsolatos felhívás alá a *Magyar Mozgóképüzemengedélyesek Országos Egyesülete* helyett az *Országos Magyar Mozgóképipari Egyesület* került, amit ezennel helyreigazítunk.

A METRO-VERSENYHÓNAP NYERTESEI

Mint ismeretes, április 13-tól május 24-ig zajlott le a *Metro* versenyhónap, amelyen 202 mozis vett részt. A *Metro* ebben az évben is 15 értékes ajándékkal jutalmazta a verseny nyerteseit. Alkalmunk volt megtekinteni ezeket az ajándéktárgyakat ameilyek között ezüst cigarettatárca, likőr- és dohányzókészlet, coctailkészlet és egyéb praktikus dísztárgyak foglaltak helyet. A *Metro* versenyhónap 15 nyertese a következő: *Debrecen:* Meteor; *Budakeszi:* Szanatórium; *Szőreg:* Mozgószínház; *Gyöngyös:* Mátra; *Felsőgöd:* Árpád; *Sashalom:* Fórum; *Huszt:* Magyar; *Nagykanizsa:* Városi; *Kecskemét:* Városi; *Gödöllő:* Uránia; *Budapest:* Fortuna-Liget; *Budapest:* Homeros; *Szarvas:* Frecska; *Dombrád:* Mozgószínház; *Dunaharaszti:* Mozgószínház.

ELKÉSZÜLTEK A FILMBÉRLETI ÉS SZÁLLITÁSI FELTÉTELEK

Az elmult héten, hosszabb tárgyalás után, végre aláírásra került az OMME és a MMOE részéről az új filmbérleti és szállítási feltételekkel kapcsolatos megállapodás. A küszöbön álló új évad filmkötéseinek alapjául szolgáló feltételeket a MMOE nyomtatásban is kiadja és azok rövidesen beszerezhetők lesznek az *Egyesület* hivatalos helyiségében.

áramkörét, amikor a széncsúcsok eltávolodása következtében a feszültség megnő. Az önműködő szénösszehúzó szerkezetek a gépasztalra (2. ábra: *System Bauer*), vagy lámpaszerkezetre vannak szerelve.

Az ismertetett lámpaszerkezetek közönséges vagy normál szenekkel működnek, vagyis olyanokkal, amelyeknél tömör szerkezetű negatív szénnel szemben lágyabb béléssel ellátott, de különleges hatásokat előidéző anyagokat nem tartalmazó bélszén áll. E szenek jellegzetes tulajdonsága, hogy a pozitív szénen képződő kráter hőfoka az áramerősségtől függetlenül közel állandó és ennek értéke kb. 4.000°C. Az áramerősség növekedésével a kráterfelület növekszik, de a fénysűrűség változatlannak tekinthető. Ez a filmvetitőgépet illetően azt jelenti, hogy nagyobb fényáram esetén az ennek eléréséhez szükséges nagyobb áramerősség és vastagabb szén mellett a kráterfelület is megnövekszik, amivel a képkapu túlsugárzása is erősebbé válik. A megvilágító optika ugyanis a képkapuban a kráter nagyított képét állítja elő. Ez a nagyított kép annál nagyobb, minél nagyobb a kráterfelület. A túlsugárzáson csökkenthetünk, ha a tükörlámpával a képkapuhoz közelebb jövünk. A közelítésnek azonban határt szab egyrészt az összetartó fénynyalábban lévő szén és széntartó, melynek árnyéka is mind közelebb kerül a képkapuhoz, másrészt az egyre meredekben összetartó, illetve széttartó fénynyaláb, melyet a képkapu után az objektív már nem tud gazdaságosan átfogni és így túlsugárzási veszteségek állnak elő. Ezek miatt a horizontális helyzetű lámpát 35 A. fölött nem gazdaságos terhelni, mert a nyert fényáramtöbblet elvész a fenti veszteség miatt. Nagyobb fényáram esetén tehát olyan ívlámpaszenet alkalmazunk, amelynél a fénysűrűség a kráterfelület növekvése nélkül illetőleg csökkentése mellett fokozható.

Ugyancsak szükség van másfaja ívlámpaszénre a színesfilm miatt is. A közönséges ívlámpaszenek fénye narancssárgás színezetű. Ez a nappali világosság színösszetételétől különböző, tehát a színesfilmet vetítve, a színekben bizonyos torzulás következik be.

A fenti kettős kívánságot valósítja meg a *Beck* vagy másnéven H. I. szén. Ezeknél 3x4-szer nagyobb fénysűrűséget érünk el avval, hogy lényegesen nagyobb áramerősséggel terheljük a szeneket. E nagyobb áramerősségnél a pozitív és negatív szénből gőzáramok indulnak ki, melyek a pozitív kráter előtt találkozva, vakítóan világító gőzpáraként helyezkednek el. A gőzpára fénysűrűsége 2—3—4-szerese a közönséges bélszén kráter fénysűrűségének. A szénátmérők lényegesen kisebbek. Például 35 A esetén közönséges szeneknél 14x13 mm-es szeneket kell vennünk, a *Beck*-szenek ugyanezen áramerősségre 6x5. A nagy áramsűrűség miatt a szénpálcákat vastag vörösréz bevonattal látják el.

A *Beck*-szenek jóval gyorsabban égnek, mint a közönséges szenek. Ezenfelül: míg normál szeneknél a pozitív és negatív szén egyenlő arányban fogy, addig *Beck*-szeneknél a pozitív szén a negatívhoz képest 1.5—2—3-szor gyorsabban ég. A pozitív szén égési sebessége az áramerősségétől függ és növekvő áramerősséggel növekszik. A *Beck*-szén ezek szerint költségesebb üzemet jelent.

Az ívfeszültség normál szeneknél 45—55 V körüli érték, *Beck*-szeneknél 35 A-nél 30 V, 55 A-nél 35 V, 110 A-nél már 45—50 V, vagyis a feszültség az áramerősség növekedésével emelkedik.

A *Beck*-fény színösszetétele közelebb áll a nappali világosság színösszetételéhez. A *Beck*-fény tehát a színesfilmek vetítésére alkalmasabb fényforrás, mint a közönéges ívlámpa-szén. Külföldön, pl. Németországban előírják színesfilm-vetítéshez a *Beck*-fényt. Magyarországon is számos színház használja ezt a szénfajtát színesfilm-műsor esetén.

A szenek nagyobb égési sebessége és a pozitív szénnek a negatívhoz képest gyorsabb fogyása miatt a *Beck*-szénnel működő tükörlámpák különleges önműködő összehúzó szerkezettel vannak felszerelve. A 3. és 4. ábrákon *Bauer*-, illetve *Zeiss-Ikon* típusú tükörlámpa-szerkezetek, illetve lámpaház látható. Az itt alkalmazott tükörátmérő 350 mm. A szeneket összehúzó motor állandóan jár, az előrehaladás sebessége beszabályozható, ugyancsak a pozitív és negatív szén előrehaladása közötti áttétel folyamatosan beállítható. E lámpákban 400 mm hosszúságú szenek helyezhetők el. E nagy hosszúság miatt a pozitív szenet a kráter előtt közvetlenül alátámasszják. Az ívhelyzet biztosítására fúvómágnes szolgál.

(Folytatjuk)

A
MAGYAR FILM
az egyetlen szakmai hirdetési orgánum!

Premiermozik műsora:

ÁTRIUM	Búvárhajók nyugatra!	jún. 11-től	UFA
CASINO	Érik a gyümölcs	jún. 3-tól	Fox
CITY	Édes ellenfél	jún. 11-től	Hausz
CORSO	Az asszony, az orvos...	jún. 6-tól	Metro
DÉCSI	Fiatal ördögök	jún. 10-től	Imago
FORUM	Mákvirágok	jún. 6-tól	Pegazus
OMNIA	Elveszett a feleségem!	jún. 10-től	Hungária
RADIUS	Főúr, fizetek!	jún. 4-től	Hausz M.
ROYAL APOLLO	Ököljog	jún. 10-től	Metró
SCALA	Csalódott lányok	jún. 2-től	Fox
URÁNIA	Búvárhajók nyugatra!	jún. 11-től	UFA

KÜLFÖLD

NÉMETORSZÁG

A tanácsadó és felülvizsgáló szerv első évi jelentése

Az 1940 februárjában a német birodalmi filmkamara elnökének jóváhagyásával felállított tanácsadó és felülvizsgáló szolgálat a közelmultban tette közzé első évi jelentését. A szolgálat elsősorban a mozisok technikai, műveszeti és gazdasági problémáival foglalkozik.

A NSDAP 10 éve

A német birodalmi propagandaszervek egyik legrégibb intézménye, a filmkölcsön hivatal a napokban ünnepelte tizéves munkásságát. A tíz év alatt a nemzeti szocialista német munkáspárt filmszervezete óriási méretűvé fejlődött. Az intézet 1000 autó felett rendelkezik közöttük hét nagy hangos leadókocsi és hangosfilmautó, ezenfelül 1008 normál és 23 keskeny hangos leadógép. A teljesítmény is ennek arányában óriási. 1939-ben főleg olyan helységekben, ahol mozi nem működött, kereken 200.000 előadást tartottak, amelyeket 40 millió néző látogatott. Az 1940-es háborús évben a bemutatók száma megközelítette a negyedmilliót, míg a nézők száma elérte az 50 milliót. 1939-ben és 1940-ben 13.000 ifjúsági előadást tartottak 6 millió kiskorú néző előtt. Ezenfelül 1940-ben 14 millió gyermek vett részt 55.000 oktatófilm előadáson. A háború kitörésekor azután ez a szolgálat a táborokban és kórházakban tartott szórakoztató előadásokat a hadsereg részére. A hadsereg kötelékében 1939-ben 5 és félmillió, 1940-ben közel 20 millió német katonának tartottak bemutatókat. Ennek arányában óriási másolatszámban használtak fel filmeket is 1940-ben 2876 játékfilm kópiát használtak fel a katonai vetítéseknél.

OLASZORSZÁG

Filmbeszámoló Rómában

Az olasz népművelésügyi miniszter a római *Cinecittában* a film- és moziszakma képviselői előtt részletes évi jelentést adott, amelyben beszámolt a háborús év ellenére is az olasz filmipar jelentős haladásáról. Ugyanakkor üdvözölte *Pavolini* miniszter a német *Reichsfilmkammer* alelnökét, *Melzer dr.-t*, aki német—olasz filmcsere tárgyalásokat folytatott Rómában.

Az olasz film új vezérigazgatója

Az olasz közművelődésügyi minisztériumban a filmügyeket dr. Vezio *Orazi* vezérigazgató intézte. *Orazi* dr.-t utóbb Udinébe helyezték át polgármesternek, míg a filmügyek élére utódjaként dr. E. *Monaco* került, az olasz film régi szakembere.

ROMÁNIA

Német mozi Bukarestben

A *Seara* ujság jelentése szerint Bukarestben német mozit helyeznek üzembe. Az elképzelés szerint Bukarestben német filmeket játszó bukaresti elsőhetes filmszínház a német filmeket a berlini premierrel egyidőben hozná ki Bukarestben is.

SZLOVÁKIA

Szlovák filmbehozatal

A *Nastup Film* rt. jelentéséből kitünik, hogy az elmult évben Szlovákiában 138 játékfilmet és 84 rövidfilmet vittek be, amelyet 167 szlovák mozi játszott. Ezek között 94 játék- és 70 rövidfilm Németországból származik, míg 12 filmet Olaszországból vittek be.

MOZI

SZERKESZTI: v. MORVAY PÁL
A MMOE ÜGYVEZETŐ ALELNÖKE
MAGYAR MOZGÓKÉPÜZEMENGEDÉLYESEK ORSZÁGOS EGYESÜLETE HIVATALOS KÖZLEMÉNYEI

Választmányi ülés

A *Moziegyesület* május 6-án kedden tartotta május havi rendes választmányi ülését, mely alkalommal *Bencs* Zoltán dr. elnök meleg szavakkal emlékezett meg *Tomcsányi* Kálmán államtitkár titkos tanácsosi kinevezéséről. Az új titkos tanácsost a választmány táviratilag üdvözölte.

A bácskai mozgószínházak híradóigényeinek kielégítése végett a választmány a *Magyar Világhíradó* példányszámát 45-re emelte fel és felhatalmazta az elnökséget szükség szerinti újabb példányszám növelésre is.

Örömmel vette tudomásul a választmány az OMME hajlandóságát a filmbérleti és szállítási szokványok megkötése tekintetében és annak foganatosítása céljából háromtagú, teljhatalommal felruházott bizottságot küldött ki. A bizottság tagjai: vitéz *Morvay* Pál, *Mutschenbacher* István és *Vörös* Gyula akiket akadályoztatásuk esetén *Ruttkay* Ödön dr., *Melkovits* Mihály és *Csonka* Lajos dr. helyettesítenek.

Hozzájárult a választmány ahhoz, hogy a nyári üdülőhelyek idénymozgószínházai a június 1. és szeptember 15. közötti időben kölcsöndíjukra való tekintet nélkül a másodhetet megelőzően mutathassák be műsoraikat. Nevezett mozgószínházak előzően saját költségükön gépvizsgálatnak kötelesek magukat alávetni. A gépvizsgálat a teljes berendezésre terjed ki és a helyszínen foganatosítandó.

A választmány az *Egyesület* pénztárosává vitéz *Szepezdi Kiss* Józsefet, ügyvezetővé *Petheő* Béla dr.-t, szakértő mérnökké pedig *Brückner* Jánost választotta meg.

Elhatározta a választmány, hogy június 1-től augusztus 20-ig az *Egyesület* hivatalos órái hétfő, szerda és pénteki napokon délelőtt 10 órától 1-óráig tartassanak.

*

KÉRELEM

Felkérjük a budapesti mozgóképszínházak tulajdonosait, hogy a „Jótékonyság napja" központi bizottsága által rendelkezésükre bocsátandó diapozitíveket június 9-ig bezárólag a jótékonycélra való tekintettel díjtalanul vetíteni szíveskedjenek.

Magyar Mozgóképüzemengedélyesek Országos Egyesülete
vitéz Morvay Pál s. k.
ügyv. alelnök.

FELHIVÁS

Kozma Miklós m. kir. titkos tanácsos, mint a *Magyar Hírlapírók Országos Nyugdíjintézetének* elnöke azzal a kéréssel fordult *Bencs* Zoltán dr.-hoz, a MMOE elnökéhez, hogy a mozisok részesítsék támogatásban a *Nyugdíjintézetet.*

Bencs Zoltán dr. elnök és a MMOE választmánya felhívják a mozgószínháztulajdonosokat, hogy május 22-én, áldozócsütörtöki bevételüknek tetszésszerinti százalékát engedjék át a *Magyar Hírlapírók Országos Nyugdíjintézete* javára. A *Nyugdíjintézet* a kiérdemesült ujságírókat, valamint az elhalt ujságírók özvegyeit és árváit látja el járadékkal és részesíti támogatásban. A *Moziegyesület* a magyar hírlapírói kar részéről a moziknak tett sok szolgálatot kívánja ezzel az elhatározásával viszonozni.

Magyar Mozgóképüzemengedélyesek Országos Egyesülete
Bencs Zoltán dr. elnök s. k.

FIATAL ÜZEMVEZETŐ,

aki Budapest legelőkelőbb filmszínházaiban működött, filmszínházban vagy a szakma bármely ágában elhelyezkedést keres. Szíves megkereséseket „Őskeresztény" jeligére kér a lap kiadóhivatalába.

VIKTORIA

KISFILMKÖLCSÖNZŐ
Budapesr, VII., Rákóczi-út 12.
Telefon: 225—404

I. Magyar kultúrfilmek sorozata:

Amire nem sok gondot fordítunk
Rádium a gyógyászatban
A mindentlátó szem
Mind hősök ők, mind férfiak... (Gyuricza-film)
A Duna gyöngye (Gyuricza-film)
A régi Győr (Paulovics-film)
Budapest műemlékei (Paulovics-film)
Tata, a tavak városa (Paulovics-film)
Szentendre (Paulovics-film)
Székesfehérvár (Paulovics-film)

II. Technicolor színes kultúrfilmek sorozata:

A lángoló hegy (396 méter)
A Vezuv kitörését, az izzó láva hömpölygését csodás színekben mutatja a film

Rókavadászat (341 méter)
Izgalmas, változatos színes hajsza az olasz mezőkön

Róma szimfóniája
A mult emlékeinek káprázatosan színes képei

A jövő héten:

III. Külföldi szinezett és fekete-fehér filmek sorozata

1941. máj. 10 MAGYAR FILM

ÚJ FILMEK

Beata és az ördög

Irta: Török Rezső

Filmre írta: György István és Horváth Árpád
Rendezte: György István
Segédrendező: Zeéry Géza
Művészeti vezető: Horváth Árpád
Zene: Ákom Lakos
Főszereplők: Szörényi Éva, Páger Antal, Vaszary Piri, Toronyi Imre, Mihályfi Béla, Szakács Zoltán, Kőmives Sándor, Füzess Anna, Gábor Miklós, Sass Piroska
Beszél: magyarul
Gyár: Hunnia
Gyártotta: Léna
Gyártási vezető: Lévay Béla és Nagy Mária
Felvételező: Németh Dezső
Kép: Vass Károly
Hang: Rónay Gyula
Összeállította: Farkas Zoltán
Díszlet: Vincze Márton
Segédoperatőr: Keresztessy József
Állófényképész: Szente László
Fodrász: Pásztory Tibor
Scripter Csapó Géza
Hangrendszer: Tobis-Klang
Laboratórium: Kovács és Faludi
Hossza: 2380 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Léna
Bemutatta: Uránia, május 7.

*

A hegytetőn magányosan áll a kedves nővérek évszázados kolostora. A vén kolostor falai között él Beata nővér, egy fiatal, gyönyörű novicia, aki pici gyermekkorában került a zárdába, a kedves nővérek nevelték fel és még soha a kolostor falai között él Beata nővér, egy gel a főnöknő engedélyével Ladisla nővér, egy idősebb apáca, szokásos bevásárló útjára Beatát viszi magával a városba. Szamárkordén mennek le a hegyről. Céljukhoz, a virágüzlethez érve, az apácák bemennek a boltba. A virágüzlet mellett egy bár van, ahol a reggeli órák ellenére, még nagyban folyik a mulatozás, Martino grófnak, egy elkényeztetett gazdag arisztokrata ifjúnak a vezényletével. Egy jókedvű aranyifjú kint a járda előtt meglátja a szamarat és beviszi a bárba. Az apácák keresik szamarukat és meg is találják azt a bárban. Beata elszörnyedten néz végig a mulató társaságon, amely tiszta tekintete előtt mintha elszégyelné magát. Beata megfogadja, hogy soha többé nem akar lemenni a városba. Martino grófra nagy hatással volt a fiatal apáca megjelenése, nem tudja elfelejteni a gyönyörű arcot. Megpróbál a zárda közelébe férkőzni, hiába könyörög nővére, Edda hercegnő, hogy ne kisértse az Istent. Martino nem tud felejteni és vágytól üzve, egy este autójába ül, hogy felmenjen a zárdához. A kanyargó úton azonban autószerencsétlenség éri és haldokolva szállítják be a kolostorba. A gyorsan kihívott professzorok reménytelennek látják az esetet. Beata megrendülve látja a fiatal grófot a betegágyon és önfeláldozóan ápolja. Martinóval csoda történik, magához tér. Beata ápolása visszahozza őt az életbe. Mikor már lábbadozik, el kell hagynia a kolostort. Könyörgésére az érsek beleegyezik, hogy Beata Ladisla nővérrel elkisérje a kastélyba, amíg teljesen fel nem gyógyul. Martino szerelme Beata közelétében egyre nagyobb lesz és Beata is ijedten veszi észre, hogy neki sem közömbös a fiatal gróf. Edda hercegnő Martino könyörgésére megpróbálja rábeszélni Beatát, hogy lépjen ki a rendből: Beata leküzdi érzéseit, elfojtja magában az ébredő szerelmet és visszatér a zárdába. Edda hercegnő leányának: Giudittának esküvőjén már felszentelve énekel a többi apáca között a kóruson, lelke megtalálja békéjét és örömmel látja, hogy Martino is belenyugodott már a változhatatlanba.

*

A budapesti bemutató filmszinházakban 1941. február 1-től április 3

(Utolsó kimutatásunk a MAGYAR F

	ÁTRIUM	CASINO	CITY	CORSO	DÉCSI
1941. I. 30—6.	**Dankó Pista**	**Egy csók és más semmi**	A titkok kastélya	Nem gyerekjáték	Hatodik emelet
1941. II. 6—13.	**Szeressük egymást**	Árvíz Indiában	A titkok kastélya	Nem gyerekjáték	**Szeressük egymá**
1941. II. 13—20.	**Tokaji aszú**	Árvíz Indiában	**Tokaji aszú**	Nem gyerekjáték	Alipang
1941. II. 20—27.	**Tokaji aszú**	Árvíz Indiában	**Tokaji aszú**	Nem gyerekjáték	Alipang
1941. II. 27—6.	**Elnémult harangok**	**Dankó Pista**	Egy visszanyert élet	Nem gyerekjáték	Alipang
1941. III. 6—13.	**Elnémult harangok**	**Dankó Pista**	Cisco	**A kegyelmes úr rokona**	Alipang
1941. III. 13—20.	**Elnémult harangok**	Hatosfogat	Zanzibár	**A kegyelmes úr rokona**	Alipang
1941. III. 20—27.	Alipang	A nyugati győzelem	**Európa nem válaszol**	Bűnhődés	**Elkésett levél**
1941. III. 27—3.	**Európa nem válaszol**	A Manderley ház asszonya	Bécsi vig asszonyok	Ujhold	**Elkésett levél**
1941. IV. 3—10.	Igy élni jó	A Manderley ház asszonya	Bécsi vig asszonyok	Ujhold	Igy élni jó
1941. IV. 10—17.	Igy élni jó	A Manderley ház asszonya	Gulliver	Ujhold	Igy élni jó
1941. IV. 17—24.	Igy élni jó	A Manderley ház asszonya	Gulliver	Ujhold	Igy élni jó
1941. IV. 24—1.	Kék madár	A Manderley ház asszonya	Gulliver	Egy szív kiadó	Igy élni jó

Vincze Márton

A nőnek mindig sikerül

Irta: Kolozsváry-Gradpierre Emil
Rendezte: Ráthonyi Ákos
Segédrendező: Németh Dezső és Palásthy Géza
Zene: Majorossy Aladár
Zenekar: Budapesti Hangverseny-zenekar
Karmester: Majorossy Aladár
Főszereplők: Tolnay Klári, Turay Ida, Németh Romola, Páger Antal, Szilassy László, Rajnay Gábor, Pethes Sándor, Harcos Irén, Ádám Piri, Kökény Ilona, Köpeczi-Boócz Lajos, Kövári Gyula, Kömüves Sándor, Makláry Zoltán, Tompa Pufi, Misoga László, Újvári Lajos, Dénes György, Baló Elemér, Weszely Pál, Apáthy Imre, Bókay Ferenc,
Beszél: magyarul
Gyár: Hunnia
Gyártotta: Mester film
Gyártási vezető: szalontai Kiss Miklós
Felvételvezető: Vincze László
Kép: Vass Károly
Hang: Rónay Gyula
Összeállította: Kerényi Zoltán
Díszlet: Vincze Márton
Segédoperatőr: Keresztessy József
Állófényképész: Szente László
Fodrász: Ivanicza György

Magyar Film

1940. jan. 20.

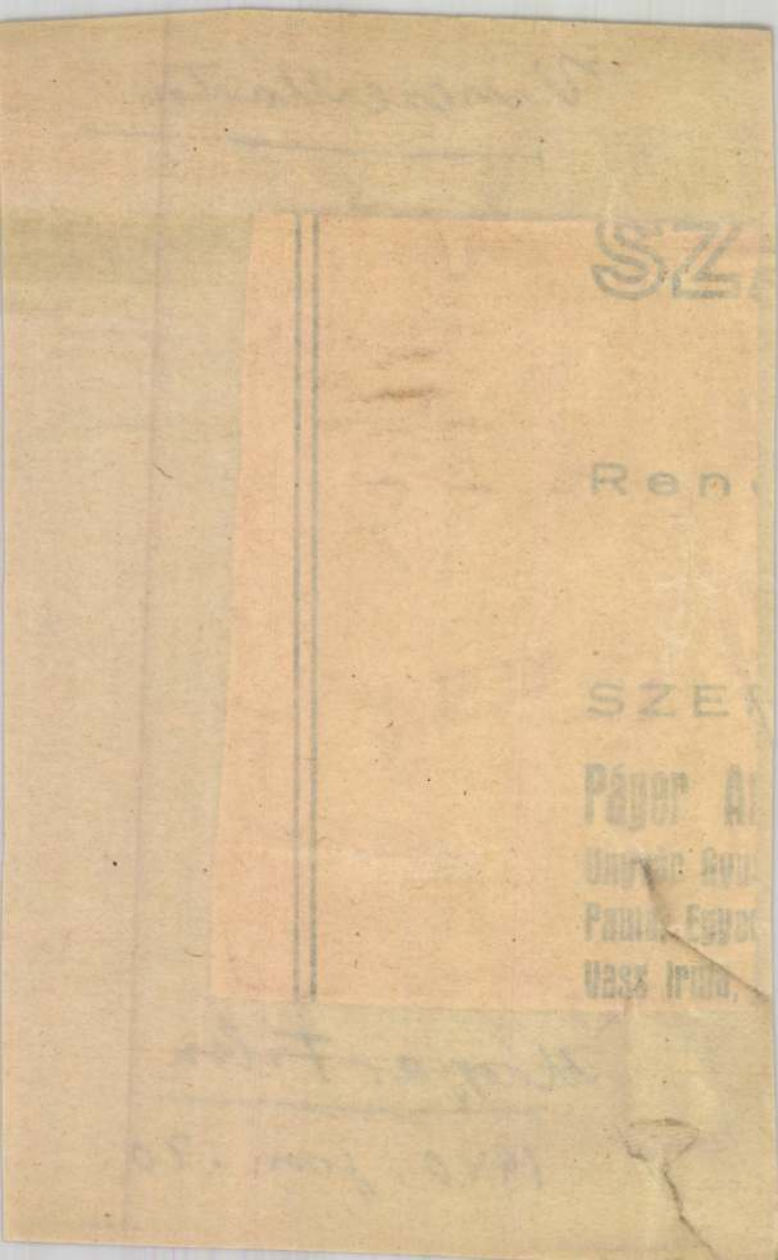

Vincze Márton

F

RÖK FILMJE R.T.

HERCZEG FERENC

Sziriusz

Rendezte: HAMZA D. ÁKOS

Főszereplők: KARÁDY KATALIN, SZILASSY LÁSZLÓ, RAJNAI GÁBOR, MAKLÁRY ZOLTÁN, RAJCZY LAJOS, MAJOR TAMÁS

CSÖRÖGHY GÉZA

Szabotázs

Rendezte: MARTONFFY EMIL

Főszereplők: SIMOR ERZSI, HIDVÉGHY VALÉRIA, SOMOGYI NUSI, KISS FERENC, FÖLDÉNYI LÁSZLÓ, MAKLÁRY ZOLTÁN, vitéz BENKŐ GYULA

vagyok

, KÓS ZSÓFI, ÁRPÁD MARGIT, GYULA, GREGUSS ZOLTÁN

Külföldi filmek:

Olasz filmek

Örök szerelem

Főszereplők: ALIDA VALLI, VITTORIO DE SICA

Pillangókisasszony szerelme

Főszereplő: MARIA CEBOTARI

Anématanu

Főszereplők: AMADEO NAZZARI, ELSA DI GIORGI, IVONE MAAR

Az ellopott titok

Főszereplők: ANTONIO CENTA, PAOLA BARBARA

Svájci német film

Dilemma

Főszereplők: MARINA RAINER, LUBAS AMMANN, LEOPOLD BIBERTI, FRITZ SCHULZ

ajeit Kölcsönző RT.

sébet-körút 13. IV. 3

Sürgönycim: - MIFILM - Budapest

1941. szept. 6.

MAGYAR FILM

ÚJ FILMEK

Végre!...

Irta: Vaszary János
Zene: Buday Dénes
Rendezte: Farkas Zoltán
Segédrendező: Jelinek Imre
Művészeti vezető: Daróczy József
Főszereplők: Muráti Lili, Páger Antal, Bilicsi Tivadar, Makkay Lacika, Mály Gerő, Turay Ida, Mihályfi Béla, Pethes Sándor, Somlay Artur
Beszél: magyarul
Gyár: Hunnia
Gyártotta: Hajdú Film
Gyártási vezető: Bajusz Péter dr.
Kép: Eiben István
Hang: Lohr Ferenc
Díszlet: Vincze Márton
Összeállította: Farkas Zoltán
Segédoperatőr: Doba János
Állófényképész: Manninger János
Neplóvezető: Mészáros István
Fodrász: Pásztory Tibor
Hangrendszer: Tobis-Klang
Laboratórium: Kovács és Faludi
Hossza: 2327 méter
Cenzúra: aluli
Kölcsönző: Hunnia
Bemutatta: Atrium, Casino, Décsi, szeptember 4.

✶

Péter és Tibor, a két fiatal mérnök hatalmas vasúti viaduktot építenek valahol egy elhagyott erdő rengetegében. Péter, a fiatal mérnök komoly, erélyes férfi. Tibor ellenben romantikus lélek: a magányban is mindig a városról, nagyvilági életről, zenéről, szép asszonyokról ábrándozik. Egy zivataros éjszakán azonban csendes munkás-életüknek végetvet egy fiatal, ragyogóan szép nő, aki segítségüket kéri, hogy elromlott autóját rendbehozassa. Tibor első pillanatban beleszeret a nőbe, Péter azonban szigorúan megfeddi a lányt, mert az éjjeli robbantásokra figyelmeztető táblákat figyelmen kívül hagyta. Kereken kijelenti, hogy ő bizony nem hajlandó a robbantásoktól veszélyeztetett helyre menni, sőt a hölgynek is megtiltja, hogy odamenjen Julia, a fiatal leány követeli Pétertől, hogy hagyja abba a robbantásokat, mire Péter élesen leinti. A szerelmes Tibor másnap, ahelyett, hogy rendbehozná a kocsit, kalapáccsal szétveri a motorját. Julia sem akar már elmenni, mert megszereti Pétert. Hasznossá akarja magát tenni és ezért a háztartás gondját magára vállalja, azzal az eredménnyel, hogy az egész házat majdnem romhalmazzá változtatja. Péter mindenképpen szabadulni akar a nőtől. Az autóban talált táblárói megtudja a kocsi tulajdonosának a nevét. A városba rohan és magával hozza a kocsi tulajdonosát, Julia vőlegényét, akitől a leány azon a nevezetes viharos éjszakán, eljegyzésük estélyén megszökött Júlia kiadja vőlegényének az útját és bevallja Tibornak, hogy szerelmes Péterbe. Tibor féltékenységből nem közli barátjával a leány vallomását. Júlia, mivel azt hiszi, hogy Péter nem szereti, csalódottan visszamegy a városba. Tiborban győz a lelkiismeret, annál is inkább, mert látja, hogy Péter is szerelmes a leányba. Mindent elmond barátjának. Péter boldogan pattan fel a motorkerékpárjára és még idejében érkezik, hogy Júliát vőlegénye orra elől az utolsó pillanatban elhalássza.

Végre . . . végre egye olyan magyar film, amilyet régóta vártunk és vágytunk. Vígjáték a legjavából. Amerikai tempó, francia szellemesség és magyar tehetség a jellemzői a filmnek. Mert tehetség bőven akad. Szinte kevés is a hely mindenkit felsorolni, de megtesszük. Megérdemlik, akiknek munkája nyomán ilyen magyar film született meg. Kezdjük talán Vaszary János forgatókönyvén a dícséretet. Ötletes, mulatságos, újszerű. Újszerűsége abban áll, hogy nem vonultat fel hatalmas szereplőgárdát, talán összesen nyolc szerep van a filmben (igaz, hogy mindegyiket, a legkisebbet is legnagyobb filmszínészeink játszák) közülük is kettőé a vezérszólam. Ez a két ember pedig, akinek sorsa, lelke előttünk formálódik, betölti az egész vásznat. Ez a két ember (nem is színész: ember) Páger és Muráti. Nem akarjuk — ki tudja, hányadszor — megismételni, hogy Páger Antal a legnagyobb magyar, sőt, talán legnagyobb európai filmszínész. Muráti Lili is művészetének legszélesebb skáláján játszik. Mellettük Bilicsi, a kis Makkay Lacika, Turay Ida, Somlay, Mály, Pethes Sándor teszik felejthetetlen szórakozássá ezt az impozáns magyar vígjátékot. Új rendezőt avat a film, Farkas Zoltánt, aki rengeteg friss színt, ötletet, életet vitt a filmbe. Szegény Vincze Márton utolsó alkotása és főműve az a hatalmas díszletkomplexum, amilyet eddig még magyar filmben nem láttunk, Buday Dénes hangulatos kísérőzenéje és keringője is hozzájárul a sikerhez. Végül említjük, akit talán először kellett volna: az egész film életrehívóját és lelkét, Daróczy Józsefet, akinek annyi szép sikere után most ezt az igazán nagyszabású, felejthetetlen filmet köszönhetjük.

K. M.

Vera Nikolskaja

(Dreimal Hochzeit)
Rendezte: Bolváry Géza
Főszereplők: Willy Fritsch, Marte Harell, Theo Lingen, Hedwig Bleibtreu, Theodor Danegger
Gyártotta: Wien Film — Terra
Beszél: németül
Magyar szöveg: K. Halász Gyula
Hossza: 2593 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: UFA
Bemutatta: Uránia, szeptember 4.

✶

A Nikolski földbirtokosok nemesi kúriájába a nagy hadgyakorlatok idején egy kozák ezred tisztikarát szállásolják be, amelynek parancsnoka a fiatal Voronin herceg. A birtok és a kastély gazdája fiatal leány: Vera Petrovna Alexandrova, aki igen nagy gondban van, a gazdasági épületek düledeznek, nincs vetőmag, a pusztuló birtokról egymásután szökdösnek meg a béresek. Valami félreértés következtében beszállásolt kozáktisztek úgy tudják, hogy a ház asszonya idősebb özvegyasszony, annál nagyobb a meglepetésük, amikor ragyogóan fiatal és szép leánnyal állnak szembe. Voronin, akinek pétervári kalandjairól regényeket mesélnek, ezúttal komolyan tüzet fogott és a szerelem kölcsönös. Voronin megtáviratozza nagynénjének, hogy eljegyezte magát, menyasszonyával együtt indul el Pétervárra. Voronin családja, főleg két nagybátyja, mindenáron meg akarják akadályozni ezt a rangon aluli házasságot. Voroninék nagy estélyt rendeznek, de a pétervári felső tízezer nem vesz tudomást Vera Petrovnáról, mindenféle át-

Eladásra kerülő hangosfilm berendezési tárgyak:

2 db 200 W végerősítő
2 „ Anódfeszültséget szolgáltató dinamógép 1500 V.
2 „ Előfeszültséget és hangszórót gerjesztő gép 220 V.
2 „ Erősítőcsöveket fűtőkészültséget szolgáltató gép
2 „ A fenti gépeket meghajtó motor 220 V egyenáram
2 „ A fenti gépeket meghajtó motor 3x220 V forgóáram
4 „ Indító a fentiekhez.
2 „ Töltő áramátalakító 220 V-ról 25 V-ra 36 Amp.
2 „ Indító a fenti töltő áramátalakítókhoz
2 „ Töltő ellenállás ugyancsak a fentihez.
6 „ Riffel hangszóró, nagyteljesítményű 220 V gerj.
1 „ 2½ Wattos teljesítményű erősítő.
5 „ Siemens fotócella előerősítő.
2 „ Hangszínszabályozó
1 „ Hanglemezjátszo asztal 2 motorral, 2 tányér, 2 hangdoboz.
4 „ Preszler gyártmányú fotócella.
2 „ AEG gyártmányú vetítőgép
2 „ AEG gyártmányú hangvetítőgép (adapter)
2 „ AEG gyártmányú vetítőlámpa 250 mm. tükörrel
2 „ AEG gyártmányú lámpaház.
7 „ AEG tükör 250 mm 6 db repedt.
4 „ AEG Kondensor 250 mm.
2 „ főáramkörű motor 110—220 egyen és váltóra.
1 „ Görz lámpaház
1 „ Görz vetítőlámpa 200 mm-es tükörrel
1 „ Öntöttvas asztal
1 „ Görz kondensor 200 mm.
4 „ Öntöttvas alap umformerekhez.
2 „ Vetítőgéphajtó motor 3x220 V (Szinkron)

A fent jelzett erősítőkhöz teljes csőkészletet tudunk adni.

Mindezek az URÁNIA filmszinházban

megtekinthetők az előadás tartama alatt!

PEGAZUS FILMGYÁRTÓ ÉS FILMKÖLCSÖNZŐ KFT.

BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 7. TELEFON: 225—405

A FÓRUM FILMSZINHÁZ
egyhónapi táblás házai után a budapesti utánjátszó színházak egész sora körötte le a világhírű magyar író színművének filmváltozatát:

Hazajáró lélek

Írta: ZILAHY LAJOS
Zene: POLGÁR TIBOR

Főszereplők: Karády, Páger, Somlay, Csortos, Mály, Vaszary Piroska, Pethes Sándor

KÉSZÜLŐ ÚJ MAGYAR FILMÜNK IDEIGLENES CÍME:

EGY TÁL LENCSE

Ezt az eredeti magyar filmvígjátékot két kitünő magyar író:
TERSÁNSZKY J. JENŐ és NAGY LAJOS írta
Zenéjét POLGÁR TIBOR szerezte
A rendkívül színes és újszerű vidám játék főszereplői:
Karády, Jávor, Csortos, Mály, Pethes Sándor, Kiss Manyi, Makláry és Juhász József
MEGJELENIK: február havában

Mi hozzuk továbbá az UNITED ARTISTS színes filmremekét KORDA SÁNDOR rendezésében

A BAGDADI TOLVAJ

című mesejáték a szezón kimagasló eseménye
Főszereplők: CONRAD VEIDT, SABU, JUNE DUPREZ, REX INGRAM

Ezeken kivül a német és francia filmgyártás néhány válogatott művészi filmje egészíti ki idei anyagunkat

Lányok a kirakatban

(Botrány az áruházban)

(Grandi Magazzini)
Irta: M Camerini és I. Perelini
Rendezte: G. Amato
Főszereplők: Vittorio de Sica, Asia Noris
Gyártotta: Era
Beszél: olaszul
Magyar szöveg: Lándor Tivadar
Hossza: 2320 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Kárpát
Bemutatta: Omnia, december 16

✱

Zecchi Brunó a Nagy Áruház soffőrje az egyik elárúsítónőnek udvaról. A leány, Lauretta, azonban ridegen elutasítja. Szíve ellenére teszi, mert neki is nagyon tetszik a fiú. Épp ezért nagyon fáj neki, hogy Anna, egy másik elárúsítónő kiveti hálóját a fiúra. Végül is Anna, Lauretta füle hallatára meghívja a fiút, hogy menjen vele síelni a havasokba. Éjfélkor találkozni fognak a pályaudvaron. Lauretta nem birja el a gondolatot, hogy Brunó egyedül ránduljon ki vetélytársnőjével. Zárás után, belopódzik az áruházba és síöltönyt vesz kölcsön. Éjfélkor Brunó hiába várja teljes sífelszereléssel Annát. Ez, aki Bertinivel, az áruház személyzeti főnökével van jó barátságban, csak meg akarta nyerni az új soffőr barátságát, mert valami okból szüksége van rá. A találkozóra nem ment el. Helyette megjelent Lauretta. Brunó roppant megörül s itt végre kibékül a két fiatal lélek. Elutaznak a havasokba. Hazatérve ki is hirdetik eljegyzésüket és Lauretta vissza akarja csempészni a kölcsönvett síöltönyt az áruházba. De elkésett vele . . . Az áruházban valami lopásnak jöttek nyomára. Vizsgálat indult meg és rájöttek, hogy Lauretta visszahozta a jogtalanul kölcsönvett ruhát. Bertini, a személyzeti főnök, aki erőszakosan udvarol Laurettának, magához hívatja Brunót és közli vele Lauretta bűnét. Brunó erre szakít Laurettával, mire Bertini újra kezdi kísérleteit, hogy Laurettát kedvesévé tegye. Megigéri neki, hogy ha rááll ajánlatára, eltussolja bűnét. Brunó tépelődik barátjának, az áruház éjjeli őrének társaságában. Egyszerre egy alak surran el előttük. Brunó és az éjjeli őr utána rohannak. Az alak az áruház előtt autóba ugrik. Brunó is beugrik kocsijába s miután másként megállítani nem birja, mihelyt utaléri, szándékosan összeütközik vele. A két autó tönkremegy, de a szökevényt Brunó elfogadja és megállapítja, hogy az áruházban tolvajbanda működik, amelynek feje Bertini, a személyzeti főnök. Aztán bocsánatot kér menyasszonyától, akit ártatlanul gyanusított meg. Az áruház igazgatója, aki Brunó elszántsága megszabadította a veszedelmes tolvajbandától, jutalmul gondoskodik a fiatal pár kiházasításáról.

✱

Ez az új olasz film a kisemberek, az áruházi alkalmazottak életét tárgyalja. Mindenkivel előfordulható, emberi története közel áll hozzánk, az áruházi tolvajlás pedig izgalmat vegyit a mesébe. Vittorio de Sica német és olasz filmről egyaránt régi ismerősünk. Partnere, Asia Noris, a legnépszerűbb olasz filmszínésznő most mutatkozik be, még pedig előnyösen. A rendező is jól végezte feladatát, bár több szabadtéri felvétel és kevesebb párbeszéd még használt volna a film művészi értékének.

K. M.

A szerelem nem szégyen

Irta: Orbók Attila dr.
Zene: Kiss Angyal Ernő dr.
Karmester: Vincze Ottó
Rendezte: Ráthonyi Ákos
Segédrendező: Jeney Imre
Főszereplők: Tonnay Klára, Jávor Pál, Mály Gerő, Gózon Gyula, Szaplonczay Éva, Mihályfi Béla, Dénes György, Pethes Sándor, Misoga László, Somogyi Nusi.
Beszél: magyarul
Gyár: Hunnia
Gyártotta: Objectiv
Gyártási vezető: Szalontai Kiss Moklós
Felvételvezető: Gál László
Kép: Makay Árpád
Hang: Lázár István
Összeállította: Kerényi Zoltán
Díszlet: Vincze Márton
Segédoperatőr: Vrana Rudolf
Állófényképész: Inkey Tibor
Scripter: Lénárt Sándor
Hangrendszer: Tobis-Klang
Laboratórium: Kovács és Faludi
Hosssza: 2326 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Objectiv
Bemutatja: Décsi, Átrium, december 18
cember 18

✱

Gróf Kátay Kázmér bucsúlevelet irt. Az élettől búcsúzik a letört, elszegényedett fiatalember. Állást nem kap. A rangja miatt alantas munkára senki sem akarja alkalmazni. A kávémérés rozoga asztala mellett befejezi bucsulevelét. Itt ismerkedik meg Pepivel, a furfangos de jólelkű „tengerésszel". Pepi magával viszi egy uszályhajóra. Pepi ugyanis a dunai „sleppen" lakik. Kázmér, lemond az öngyilkosságról. A búcsúlevelet a Duna hullámai közé dobja. Az uszó papirszeletk között felbukkan egy női fej. Kázmér a vizbe ugrik és kimenti a fiatal leányt. Az elalélt nő magához tér és franciás kiejtéssel elmondja, hogy Susannenak hívják, francia nevelőnő és nyomora miatt akart öngyilkos lenni. Susanne is a hajón marad. Susanne és Kázmér között mély vonzalom fejlődik. Közben az a veszély is fenyegeti mindannyiukat, hogy a rozoga uszályt el kell hagyniok és hajléktalanok maradnak, de a ravasz Pepi elhárít minden akadályt. Kázmérnak végre sikerül állást kapnia. Egy öreg úr — nem tudva Kázmér ragját alkalmazza — komornyiknak. Kázmér titokban feleségül veszi Susannet és boldogságuk teljes lenne, de jelentkezik a veszély a gróf volt menyasszonya személyében. Tőle tudja meg az öreg úr is, hogy komornyikja egy — gróf. Susanne elhagyja Kázmért, de Pepi rendbe hoz mindent és az öreg elbocsátja állásából Kázmért, a komornyikot, hogy rangjához méltóan mint — titkárt alkalmazza.

✱

Az örvendetesen fejlődő magyar filmgyártás legfrissebb vígjátéka fordulatos, bájos, mulatságos, tehát sikerült alkotás. Különösen abban különbözik a régebbi, szellemeskedő vígjátékoktól, hogy — ellenté.ben azoknak pusztán mulattató céljával — problémát is vet fel. S végül is nemcsak a szerelemről bizonyítja be, hogy nem szégyen, hanem a munkáról is megállapítja ugyanezt. Ráthonyi Ákos ismét igazolta, hogy az új magyar filmgyártásnak egyik legizmosabb tehetsége. A szereplők közül elsőnek Tolnay Klári nevét kell említenünk. Még sohasem volt enynyire közvetlen, kedves, mint a francia kislány szerepében. Mály Gerő a humor területén vezérkedik. Tolnaynak Jávor, Málynak Gózon a méltó partnere. Ez a négyes okozza a legtöbb derűs percet abból a gondtalan másfélórából, amelyet a film szerez.

K. M.

Balalajka

Irta: Leon Gordon, Charles Bennet és Jacques Deval
Rendezte: Reinhold Schünzel
Főszereplők: Nelson Eddy, Hajmássy Ilona, Charlie Ruggles, Frank Morgan, Lionel Atwill.
Gyártotta: Metro
Beszél: angolul
Magyar szöveg: Pacséry László
Hossza: 2812 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Metro
Bemutatta: Corso, Royal Apollo, december 17

✱

Karagin Péter herceg és a kozák tisztek hadgyakorlat után a Balalajka-mulatóban karpotolják magukat a faradalmakért. A Balalajkában új énekesno, Lydia Marakova tunik fel szépségével és hangjával. Péter tudja, hogy Lydia barátságat csak ugy nyerheti el, ha elhallgatja előttte a rangját. Diáknak öltözik és követi Lydiát. Megismerkedik a lánynyal, sőt arra is módot talal, hogy Lydiát felkeresse otthonaban. Lydia apja és fivére forradalmárok, akik gyűlölik Péter apját, Karagin tábornokot. Peter azzal terközik bizalmukba, hogy diáknak mondja magát, aki azert jött Szentpetervárra, hogy énekelni tanuljon és a gyönyörű hangú Lydiát elviszi Danchenorfhoz, az opera igazgatójához, aki meghallgatja és szerződteti. Lydia akkor már mélyen és őszintén szereti Pétert, de boldogsága nem tart soká. A fivére, Dimitri szónoklatot intéz a munkásokhoz. Megjelennek a kozákok és szétszórjak a tüntetőket. Lydia a kozákok kapitányában rémülten ismer Péterre. A forradalmárok elhatározzák, hogy Lydia első fellépését használják fel arra, hogy Karagin herceggel és apjával végezzenek. Péter elmegy Lydiához és bejelenti, hogy kilép a hadseregből, mert feleségül akarja őt venni. Lydia arra kéri, hogy ne menjenek el az operába. Ennek ellenére esie az egyik páholyban ott ül Karagin tábornok. A tábornok közli a közönséggel, hogy kitört a háború. A merénylők ekkor rálőnek és megsebesítik. Péternek azonban nem esik baja. Lydia öltözőjébe siet és itt tudja meg, hogy a merénylőket elfogták és magát Lydiát is letartóztatják. Három év telt el. Karácsony este van a lövészárokban. Péter még mindig nem felejtette el Lydiát, akinek — mióta a börtönből kiszabadult — rosszul megy sora. A háború után a hercegnek sikerül Párisba menekülnie a forradalom elől: Párisban a régi Balalajka mintájára orosz vendéglő nyílik. Itt énekel Péter is és itt keresi meg kenyerét a régi gárda sok tagja. Az orosz újév estéjén korán bezárják a mulatót és fényes estélyt rendeznek, melyre csak a régi baráti kör tagjai, a Balalajka barátai hivatalosak. Pé-

ÖSKERESZTÉNY TŐKE budapesti vagy környéki mozit venne vagy társulna. Telefon: 310–903.

tyra, a misszionárus gyönyörű leánya, Fern megkérte őt, hogy szöktesse meg, mert nem bírja a ranchipuri egyhangú életet. Ransome visszautasítja a gyerekesen gondolkozó leány kívánságát és az őrnaggyal a maharadzsa és a maharáni estélyére megy, melyet lord Esketh és felesége tiszteletére rendeznek. Ransome, Lady Eskethben Edwinát, volt szerelmesét ismeri fel. Rama őrnagy is megismerkedik Edwinával, aki a fiatal hindu arisztokratában megtalálja igazi szerelmét. A rettenetes szárazság után megindult az esős évszak amelyet egy elementáris erővel kitörő földrengés követett. A földrengés elszakítja a gátakat és Ranchipur víz alá kerül, maga a maharadzsa is és Lord Esketh is életét vesztette. A legnagyobb pusztítást azonban a Ranchipurt elöntő szennyes víz által okozott pestisjárvány okozta. Ezrével hullottak el a tudatlan hindu páriák és Safti őrnagy a legnagyobb erőfeszítéssel sem tudja elfojtani a járvány terjedését. Új járványkórházat rendez be, ahol munkára jelentkezik a szerelmes Edwina is, hogy Safti őrnagy közelében lehessen A maharadzsa halálos ágyán azt kívánta, hogy a trónon utóda az Európában nevelkedett, modern gondolkodású, de ősrégi hindu főnemesi családból származó Safti őrnagy legyen. Az özvegy maharáni magaköré gyüjtötte barátait és férfiakat megszégyenítő energiával Ranchipur újjáépítéséhez fogott. Tom Ransome is fontos megbízást kapott. Munkatársul a kis Fernt vette maga mellé, akivel benső barátságot kötött és a barátságból szerelem lett. A maharáni nem jó szemmel nézte a fiatal orvos és Edwina között egyre erősebbé szövődő szerelmi kapcsolatot és Ransomeot bízza meg, hogy Edwinát tapintatosan távolítsa el. Edwina elutazására azonban nem kerül sor. A járványkórházban, ahol új életet kezdve, önfeláldozóan dolgozik, halálos betegséget kap, amely rövid idő alatt végez vele. A járvány megszűnése és az újjáépítés befejezése után sor kerül arra, hogy Rama Safti átvegye Ranchipurban az uralkodást. Az első, aki hódolatát fejezi ki az új uralkodónak, Tom Ransome feleségével, Fern Simonnal, aki Tomnak visszaadta az életkedvét.

*

Louis Bromfield világhírű regényéhez, kiállításban, interpretálásban egyaránt méltó a Fox nagyszabású új produkciója. India káprázatos exotikus mesevilága elevenedik meg a vásznon. A meseszövésen meglátszik, hogy művész munkája. A regény nagyvonalú mesejét megfelelő miliőbe helyezni: ez volt a rendező feladata. Clarence Brown a nehéz feladatot bravúrosan oldotta meg. Megtalálta India hangulatát. Az árvízjelenet pedig egyike a legmonumentálisabbaknak, amelyet e téren láthattunk. A színészek közül nehéz bárkit is kiemelni. A főszereplőktől kezdve a legkisebb statisztáig mindenki egyformán a helyén volt, tökéletest nyujtott. A film minden rangú közönséget meg fog hódítani.

K. M.

Tóparti látomás

Írta: Zsigray Julianna
Filmre írta: Zsigray Julianna és Kalmár László
Zene: Fényes Szabolcs
Rendezte: Kalmár László
Segédrendező: Balogh István
Főszereplők: Jávor Pál, Tolnay Klári, Simor Erzsi, Rajnay Gábor, Makláry Zoltán, Solthy György, Berky Lili, Libertiny Éva
Beszél: magyarul
Gyár: Hunnia
Gyártotta: Hausz Mária
Gyártási vezető: Hausz Mária
Felvételvezető: Lázár István
Kép: Eiben István
Hang: Lohr Ferenc
Összeállította: Kerényi Zoltán
Díszlet: Vincze Márton
Segédoperatőr: Doba János
Állófényképész: Manninger János
Fodrász: Ivanicza György
Hangrendszer: Tobis-Klang
Laboratórium: Kovács és Faludi
Hossza: 2752 méter
Cenzúra: felüli
Kölcsönző: Hausz Mária
Bemutatta: Radius, december 20

*

Koltay Iván, a híres szobrászművész megbízást kap arra, hogy mintázza meg az Egészség szobrát. Modellkeresés közben egy este, amint autójával robog az országúton, megköti pillantását egy ódon, titokzatos kastély. A művész fantáziáját annyira megihleti a lakatlannak látszó kastély, hogy megállítja az autót és végigjárja a nagy parkot. Hirtelen egy tó bukkan fel a park évszázados fái között s a tóparti sziklákról egy pompás alakú, ruhátlan, fürdőző nő ugrik a vízbe. A szobrász annyira hatása alá kerül a látomásnak, hogy minden körülmények között megmintázza az éjszakai fürdőzés ismeretlen modelljét. Kibérli a kastélyt, be is költözik és éjszakánként a továbbra is lakatlannak hitt kastély terraszáról figyeli a hűségesen megjelenő fürdőző nőt. A nőnek azonban csak alakját látja. Amikor már majdnem készen a szobor, elárulják Iványnak, hogy a titokzatos éjszakai asszony délelőttönként csónakázni szokott a tavon. Iván megismerkedik a csónakázó lannyal, a szomszédos szanatórium foorvosának leányával: Balázs Annával. Ilyen módon teljesen elkészülhet végre a fürdőző asszony szobra. A gyakori találkozások során Iván beleszeret a lányba. Egy viharos éjszakán Iván összetalálkozik különös körülmények között egy másik nővel is és ekkor derül ki, hogy tulajdonképpen ez a nő a tóparti látomás igazi modellje és nem Anna. Ebbe a nőbe is beleszeret. A szobor leleplezése alkalmából nagy garden partyt rendez Koltay Iván. Ezen az ünnepségen mindkét nő szerepet vállal. Anna rájön arra, hogy Iván a másik nővel csókolódzik, egy lugasban. Nagy harc indul meg a két nő között. Iván nem tud választani. Hosszú lelki tusa után inkább külföldre utazik, ezt tartja az egyetlen becsületes megoldásnak. Ez az egy esztendő azonban meghozza a megoldást. Ivánban mind erősebben alakul ki az Anna iránt érzett szerelem tisztasága, a másik nő futó emlékként tünik el szívéből és amikor hazatér, a két szerelmes boldogan talál egymásra.

*

A legtisztább eszményi művészet jegyében született meg meg a gondolata is ennek a filmnek, amely minden tekintetben a befejezés végső céljáig az ideális, magasabbrendű poézis szememében készült. Kalmár László — érzésünk a film vonalvezetésében és legkörében — konzekvens munkatársa, kivitelezője volt az irónak, Zsigray Juliannának. Ebben a hazai filmtitanban látjuk a jövő magyar filmrendezők óriását, aki teljesen át van itatva filmkultúrával, mesteri tisztasággal muzsikál a filmhatások végelőgyhatásán eszközeinek, ötleteinek hangszerén. Annyira a film meseviliágát, illúziáját tökéletességeit akarja meg ébren is, hogy talán a tekintet is filmre képzeli el. A legnagyobb perspektiva előtt áll nemcsak a hazai filmgyártási lehetőségek síkján, de külföldi vonatkozásban is. Vigyázzunk rá és ápoljuk ezt a kedves és nagyon tehetséges filmbumfordit, mert egy szép napon a szemünkes Amerika, ezer háborús nehézség ellenére is úgy „elcsipperozza" tolunk többi ujvilági magyar értékeink közé Hollywoodba, hogy észre se vesszük. A film másik értéke — bocsánat a sorrendért, de következnek utána még mások is — Jávor Pál. Csikókra emlékeztető temperamentuma, egészséges mája, rokonszenves jóképüsége érthetővé teszi előttünk, hogy két olyan ragyogó nő, mint Tolnay Klári és Simor Erzsi majd megharcolnak érte. Egyebekben két favorit filmsztárunk szépsége, érdekessége sohse nem érvényesült jobban, mint most, amit Eiben Istvánnak köszönhetnek velünk együtt. Ezúttal az operatőr is költővé varázsolódott, hiven az iróí és rendezői elgondolásokhoz. Sőt: a laboratórium is, amely a legfinomabb poétikus részleteket sem hagyta elveszni a technikai sablon útvesztőjében. Még egyet: Fényes Szabolcs legszebb muzsikájával kísérte végig a filmet. Két slágeret minden szerelmes dúdolni fogja Pesten. Végeremények pedig ezért a szokatlanul hosszú beszámolónkért Hausz Máriát, a film zseniális gyártási vezetőjét tessék felelősségre vonni. Az ő láthatatlan szelleme legebi át a meglepően harmonikusan sikerült legfrissebb magyar nak érte. Egyebekben két favorit filmsztáfilm minden méterét.

V. D.

Meitner Mór

Magyarország legrégebbi MOZGÓGÉPKERESKEDELMI vállalata.

Alapitva: 1907.

Saját gyártmányú erősítők, hangszórók, komplett hangos leadóberendezések, legújabb típusú general javított

vetítő-gépek és gépalkatrészek raktáron. Modern felszerelésü javitóműhely.

Speciális, nagyteljesítményű tükörlámpák 250 és 300 mm. tükörrel. — Elvállalom vetítőgépek gyors és szakszerű javítását, filmlaboratóriumi felszerelések tervezését és készítését.

özv. Meitner Mórné

BUDAPEST

József-körút 21. sz.

Tel: 133—877.

ter énekel és énekére legszebb női hang felel: Lydia hangja. A két szerelmes végre egymásra talált, hogy soha többé ne váljon el.

*

Valóban ünnepi film. Minden benne van, ami szem-száj, sőt fül ingere. Meséje egyesíti magában különleges emberi sorsok tragikumát, az operett könnyedségét és a történelmi események nagyvonalúságát. Hasonlóképen változatos a film zenei része is. A legkomolyabb zenétől kezdve a könnyűig, minden műfajnak egy-egy gyöngyszeme gyönyörködtet. A Carmen, Rimszki-Korzakov Seherezáde-ja, az Ei uchnyem, a Stille Nacht, valamint a legújabb sláger, az emlékezetes zenésfilmek legnépszerűbb dalaival vetekedő At the Balalaika vonul fel a nagy zenei parádéban. Hajmássy Ilona első sztárszerepe a legteljesebb sikerrel járt. Megjelenésében, külsőben, hangban egyaránt felveszi a versenyt a legjobbakkal. Nelson Eddynek pedig talán ez a legjobb szerepe. Énekszámai után percekig tartott a taps. Mindent egybevetve: a „Balalajka" méltó párja a Metro régebbi nagy zenésfilmjeinek, a „Víg özvegy"-nek, a „Rose Marie"-nak, az „Orgonavirágzás"-nak vagy a „Nagy keringő"-nek.

K. M.

Egy királynő szive

(Das Herz der Königin)

Rendezte: Karl Froelich
Főszereplők: Zarah Leander, Willy Birgel
Gyártotta: UFA
Beszél: németül
Magyar szöveg: K. Halász Gyula
Hossza: 3016 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: UFA
Bemutatta: Uránia, december 19

*

Stuart Mária, a skótok ifjú királynője, Franciaországból visszatér szülőföldjére. hogy elfoglalja ősei trónját. Országában pártütés fogadja. Mária Franciaországban nevelkedett, katholikus, a skótok pedig John Knox puritán hitét követik. Szeretettel közeledik népéhez, de visszautasításra talál. A kongón üres trónteremben megjelenik lord Bothwell — és hódolat helyett szerelmet vall az ifjú királynőnek. Mária elfogatja a felségsértőt. Erzsébet angol királynő ravasz tervet esezl ki Skótország leigázására. Kedvelt híveit, a csinos fiatal lord Darnleyt elküldi Mária udvarába. Darnley azonban nem bizonyul Erzsébet engedelmes eszközének, mert első látásra halálosan beleszeret Máriába. A skót lordok egy közeli kastélyban titkos találkozóra gyűlnek össze s Mária elfogatásáról tanácskoznak. Darnley elvezeti Máriát a kastélyhoz és a királynő megjelenik a pártütők között. Mária megesküszik, hogy férjhez megy és skót királyt ad népének. Bothwell börtönéhez vágtat, hogy férjévé tegye a büszke, daliás főurat, akibe időközben maga is beleszeretett. De Bothwell megszökött, sőt meg is nősült. Feleségül vette Gordon Johannát, akinek két fivérét Mária apja végeztette ki s aki bosszúért lihegve felajánlja Bothwellnek katonáit. Máriának férjhez kell mennie. Bár szívében Botwell képe él, Darnleynek nyujtja kezét. Darnley mulat, szórakozik, miközben Mária olasz titkára, Riccio segítségével kormányoz. Ricciót egy éjszaka megölik. A nagy kavarodásban lovasai élén megjelenik Bothwell és megszökteti Máriát. Várkastélyában szenvedélyes szerelem lázában vergődik a hatalomravágyó Bothwell és az elvakult Mária. Bethwell azonban többet akar, a koronát akarja. Ráveszi az engedelmes eszközzé szelidült Máriát, hogy királyi férjét, Darnley hozza vidéki kastélyából Edingburhba. Mária most már sejti, hogy Bothwell Darnley életére tör, de már nincs módjában megakadályozni az orgyilkosságot s a vár, amelyben a beteg királyt ápolják, a levegőbe repül. Angliai Erzsébet királynő hadsereget ad Jakab lordnak, hogy annak élén fogja el Bothwellt, a királynőt gyermekével pedig vigye Angliába Mária házasságot köt Bothwellel, akinek első házasságát a pápa érvényteleníti, mire azonban a násznép elindul a templomból, Jakab seregei elfoglalják a fővárost. Bothwell a veszedelem láttára gyáván megtagadja szerelmét és királynőjét, mire a pártütők sorsára jut, lóhoz kötve vonszolják el. Mária Erzsébet ígéretében bízva, elfogadja a felajánlott menedéket. Az angol királynő ellenben megszegi ígéretét, évek hosszú során át fogvatartja, végül pedig lefejezteti a boldogtalan Máriát.

*

A világtörténelem egyik legkedveltebb témáját, Stuart Mária tragédiáját dolgozza fel az UFA új filmje. A királynő sorsa ebben a legújabb változatában is megindít és lebilincsel. A filmet Carl Froelich, a német Filmkamara elnöke, a német rendezők doyenja rendezte egészen amerikai stílusban és méretekben. Kiállításban kevés európai film veszi fel az új UFA-filmmel a versenyt. Zarah Leander Stuart Mária szerepében királynői jelenség. Willy Birgel lord Bothwellt alakítja. Ebben a szerepében is bebizonyítja, hogy a német filmszínjátszásnak ma ő az egyik legmarkánsabb egyénisége. Régen láttunk ilyen szép, művészi, európai történelmi filmet.

K. M.

Árviz Indiában

(The Rains Came)

Irta: Louis Bromfield
Rendezte: Clarence Brown
Főszereplők: Tyrone Power, Myrna Loy George Brent, Brenda Joyce, H. B. Warner, Maria Ouspenskaja, Joseph Schildkraut, Nigel Bruce, Jane Darwell, H. Travers
Gyártotta: Fox
Beszél: angolul
Magyar szöveg: Szemerjay Dénes dr.
Hossza: 2878 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Fox
Bemutatta: Scala, december 19

*

A modern Inida egy kis államában, Ranchipurban él Tom Ransome dúsgazdag angol arisztokrata. Amikor barátjával, Rama Safti őrnagy-orvossal elment az amerikai misszió vezetőjéhez garden-par-

Uj magyar irások

DARVAS JÓZSEF
ELINDULT SZEPTEMBERBEN
Falu és város harca, a mai magyar fiatalság élete egy igazi író meglátásában
DANTE
Füzve P 4.80, kötve P. 6.50

IGNÁCZ RÓZSA
SZÜLETETT MOLDOVÁBAN
1940 magyar irodalmának nagy eseménye — a Balkánra sodort magyarság megrázó regénye
DANTE
Füzve P 9.50, kötve P 11.50

HERTELENDY ISTVÁN
A POZSONYI HÁROM BARÁT
Három férfisors megható és mulattató kavargása
DANTE
Füzve P 1.80, kötve P 6.50

Erba Odescalchi
A VAKOK LÁTNAK
izgalmas korrajz a fiatal kereszténység és a pogányság küzdelméről
DANTE
Füzve P 5.60, kötve P 7.—

1940. sept. 28.

MAGYAR FILM

ÚJ FILMEK

Igen vagy nem?

Írta: Asztalos Miklós dr., Vaszary János
Rendezte: Bánky Viktor
Segédrendező Weidinger György
Zene: Buday Dénes
Főszereplők: Szörényi Éva, Muráti Lili Kiss Manyi, Vaszary Piri, Páger Antal, Jávor Pál, Rózsahegyi Kálmán, Mály Gerő, Kőváry Gyula, Pethes Sándor, Dénes György, Kürthy György, Weszely Pál
Beszél: magyarul
Gyár: Hunnia
Gyártási vezető: Daróczy József
Felvételvezető: Tasnády Árpád
Kép: Eiben István
Hang: Lohr Ferenc
Összeállította: Farkas Zoltán
Díszlet: Vincze Márton
Scripter: Zeéry Géza
Segédoperatőr: Doba János
Állófényképész: Manninger János
Fodrász: Pásztory Tibor, Rétfalvy Lőrinc
Hangrendszer: Tobis-Klang
Laboratórium: Kovács és Faludi
Hossza: 2189 méter
Cenzúra: aluli
Kölcsönző: Hunnia
Bemutatta: Atrium, Décsi, szeptember 26

✸

Klára vacsorára várja udvarlóját, id. Pétery Jánost és reméli, hogy a férfi végre nyilatkozni fog és megkéri. Judit, Klára vendége látja, hogy az udvarló késik. Megsajnálja barátnőjét és elhatározza, hogy kezébe veszi a két félénk szerelmes ügyét. Telefonál Pétery lakására és megtudja, hogy egy művésznőt vár vacsorára. Felrohan a férfi lakására. Lekapja a tíz körméről, kidobja a művésznőt. S amikor mindenen túl van, akkor tudja meg, hogy nem barátnője udvarlójánál, hanem annak unokaöccsénél, ifj. Pétery Jánosnál van. A férfi kérésére most ő marad ott vacsorára. Ifj. Pétery tüzet fog és Juditnak sem ellenszenves a férfi. A pezsgőtől megfájdul a feje. Az inas tévedésből csillapító helyett altatót ad. Judit beveszi és mély álomba merül. Nincs más hátra, lefektetik a vendégszobába. Id. Pétery autója elakad Vác körül. Hajnalban ér öccse lakására. Itt bemegy a vendégszobába és vetkőzni kezd. Észreveszi, hogy valaki van az ágyban. Elmegy, de nyakkendőjét az ágyon felejti. Regel Judit felébred. Megtalálja a nyakkendőt. Megtelik vádaskodó gyanuval Pétery ellen. Bár nem történt semmi, a látszatok súlyos helyzeteket teremtenek. Klára előtt ugyan az idősebb Pétery ki tudja magát magyarázni, de az eljegyzési vacsorán kitör a botrány. Ifj. Pétery megérkezik. Kiderül, hogy nagybátyja járt Judit szobájában. Judit felképeli a nagybácsit, akivel Klári is szakít. Teljes az összeveszés. A két Pétery egymást vádolja. A két nő is. Senkisem hisz már másnak. A helyzetet Pétery szakácsnője oldja meg. Azt telefonálja a hölgyeknek, hogy mindkét férfi öngyilkosságra készül. A nőknél győz a szerelem és megbocsátó szívvel rohannak a férfiakhoz. A megszakított eljegyzési vacsorát folytatják, de most már két boldog párral.

✸

Azt hisszük, nem csalódunk, ha azt állítjuk, hogy ez a legfrissebb magyar vígjáték a legszoanyirozottabb hazai filmproduktumunk. Meglátszik, hogy a film előkészítő munkái a legaprólékosabb gondgal és szakértelemmel folytak mind az író, mind a rendező és legfőképpen talán a gyártási vezető részéről. A film borotvaélen lebegő pikáns témáját az író a legdecensebben vezeti, a rendező a legfinomabban érzékelteti, a színészek pedig a legúribban alakítják. Jól esik az ízlésünknek, a szemünknek, az értelmünknek, a szórakozási kedvünknek az az európai, felülemelkedett stílus, amely a filmet elejétől-végig jellemzi. Helyén van itt minden és mindenki. Biztos kézre vall minden méter. Látszik, hogy az az egy-két mestere a filmnek, akiknek a nevéhez fűződik a méltó nagy siker, nagyon értik a filmcsinálást és abszolút biztosak a munkájukban. A magyar újdonság franciásan kényes témát választott, miáltal nagy fába vágta a fejszéjét, mégis meglepő fölénnyel oldotta meg nehéz feladatát. Gratulálunk a magyar filmgyártásnak ahhoz a kitűnő vezérkarához, amelynek az érdeme ez a ragyogó alkotás.

V. D.

Stanley, a riporterek királya

(Stanley and Livingstone)

Írta: Philip Dunne és Julien Josephson
Rendezte: Henry King
Főszereplők: Spencer Tracy, Nancy Kelly, Sir Cedric Hardwicke, Richard Grene, Henry Hull
Gyártotta: Fox
Beszél: angolul
Magyar szöveg: Rodriguez Endre

A SLÁGER FILMVÁLLALAT JELENTI:

Magyarfilm-pályázatunkon pályadíjat nyert

TÁNC

című regény filmesitését kénytelenek voltunk későbbi időpontra elhalasztani, mert csak novemberben kapunk műterembeosztást, viszont a film meséje elengedhetetlenné teszi a regény eredeti, ragyogó, balzsamos, tavaszi napsütéses miliőjének megtartását, továbbá: mert a kombinációba vett szereplők nagyrésze ezidőtájt nem szabad.

Helyette a szavazatok számát tekintve, a második helyre befutott regényt:

Szitnyai Zoltán:

A KEGYELMES ÚR ROKONA

című regényét filmesitjük meg elsőrendű szereposztásban, amelyet legközelebb fogunk közölni.

A feszültséggel teli történetben a dolgozó fiatal leány és az elkényesztetett fiatal kegyelmes asszony vetélkedik a férfiért. Mindketten éles szemmel meglátott mai alakok.

Kirgiz Gábor is az a mai fiatalember, aki két diplomával a zsebében sem tud elhelyezkedést találni, míg vakmerő és elkeseredett lépésre nem szánja el magát, amely az események és bonyodalmak valóságos hegyomlását vonja maga után.

Sláger FILMKÖLCSÖNZŐ és FILMFORGALMI K.F.T.

Hossza: 2758 méter
Cenzúra: aluli
Kölcsönző: Fox
Bemutatta: Scala, szeptember 23.

✱

Évek óta seemmi hír se jött dr. Livingstoneről, a híres afrikakutatóról. A nagy felfedező és tudósnak holt hírét tudja a kultúrvilág. A London Globe c. angol lap szervezett is egy expediciót Livingstone felkutatására, a kiadó Lord Tyce fia, Gareth Tyce vezette az expediciót, de az ő próbálkozásuk is azzal végződött, hogy „Livingstone meghalt, erre tanuk vannak". Az ifjú Tyce meg is betegedett az expedición és Zanzibárban fekszik az angol konzulátuson, ahol megismerkedik a konzul szépséges leányával, Éva Kingsley-el és a fiatalok megszeretik egymást. Gareth apja Zanzibárba utazik beteg fiáért s az úton, a hajón megismerkedik Stanley-vel, aki a New York Herald megbízásából Livingstone felkutatására jön Afrikába. Tyce ellenségesen kezeli a konkurrens újság riporterét. Stanley találkozik Éva Kingstley-el és az ifjú hölgy igen mély benyomást tesz rá. Éva óva inti Stanleyt a halálos veszedelmekkel járó úttól, a várható lázas, gyötrő betegségektől. Stanley hatalmas karavánnal útnak indul. Tüzeli őt, hogy a nagy feladat megoldása mellett Évának is megmutassa, hogy férfiakarat és elszántság mire képes. Rabszolgakereskedőkkel való küzdelmeiről tikkasztó hőségről, kóbor vadállatcsordákról, hiábavaló kutatásról, oroszlánok támadásairól szólnak Stanley naplójának lapjai. Végre gigászi küzdelem után megtalálja Livingstonet. Egy kis afrikai faluban végzi misszionárius tevékenységét áldásosan. Emberekké nevel a félvad bennszülötteket. Beszélni, imádkozni tanítja őket. A kultúra áldását osztja közöttük s közben felbecsülhetetlen tudományos munkát végez. Afrika felfedezetlen részéről térképet készít. Tanulmányozza állat- és növényvilágát. A hatalmas munka ámulatba ejti Stanleyt. Csodálja eredményeit és boldog, hogy a nagy tudóst életben, munkában találja. Csábítja Livingstonet, hogy menjen vissza Londonba, de ő ott marad munkája, benszülöttei mellett. Stanley fájdalommal búcsúzik, de büszkén viszi a „nagy riportot". A London Globe nagy erkölcsi pofont kapott. Nem is nyugszik bele. Hajszát indít Stanley ellen, hogy szélhámos, hazug tudósításnak bélyegezzék nagy riportját. Stanleyt elkeseríti az emberi gonoszság és butaság. Még egy csalódás van szívében. Éva a fiatal Gareth Tyce felesége lett. Az angol Földrajzi Társaság egyik ülésén hamisításnak bélyegzi Stanley nagy munkáját. Minden összeomlik Stanley előtt, de legjobban azt sajnálja, hogy a nagy tudóst, az ő emberi ideálját, dr. Livingstonet is eltiporja az úgynevezett tudósok önzése és rövidlátása. Egy szomorú hír rehabilitálja Stanleyt. Szegény Livingstone csakugyan meghal. Levelet is ír a Földrajzi Társaságnak, melyben Stanleyről nagy hálával emlékszik meg. Stanley most már az elismerés fényében ragyog, de ő nem akar semmit. Szerelmében csalódva visszautazik Afrikába, hogy folytassa nagy elődje munkáját.

✱

A hajósinastól a „New York Herald" riporterévé avanzsált Stanley egyik afrikai útját, kalandjait, halálos félelemmel teli szenvedéseit mutatja be a film a legreálisabb, legemberibb eszközökkel. Stanley szerepében Spencer Tracy minden színészi komédiázástól mentes, élettel teli alakítást nyújt. Az Afrika-kutató Livingstone hittérítő szerepében olyan klasszikus alakítást kaptunk, amire kevés példa van a a filmszínjátszás történetében.

V. D.

Az ifjú Edison

(Young Tom Edison)

Írta: Bredbury Foote, Dore Schary és Hugo Butler
Rendezte: Norman Taurog
Főszereplők: Micky Rooney, Fay Bainter, Virginia Weidler, George Bancrofte, Eugene Pallette
Gyártotta: Metro
Beszél: angolul
Magyar szöveg: Beöthy Baba
Hossza: 2390 méter
Cenzúra: aluli
Kölcsönző: Metro
Bemutatta: Royal Apollo, szeptember 26

✱

1861-et írunk. Kevéssel a polgárháború kitörése előtt az Egyesült Államokban. Port Huronban, Michigan államban egy kisvárosában él a 16 éves Tom Edison, anyjával, apjával és Tannie hugával. Tom, akiben olthatatlan tudásszomj ég, állandóan kisérletezik. Ezek a kisérletek sok bosszuságot és költséget okoznak az apjának, az egyikkel majdnem felgyujtja az iskolát, aminek az az eredménye, hogy Tomot kicsapják. Tanítónője kiméletlenül közli Tom szüleivel, hogy a fiút bolondnak tartja, de az egész város is így vélekedik, beleértve Tom apját is. Csak két ember érti meg a fiút: anyja és Tannie. Tom pártfogója még McCarney, a vasúti távírótiszt, akinek kisfiát majdnem elgázolta a vonat és Tom megmenti. Tom engedélyt kap a vasúttársaságtól, hogy a vonaton cukrot és frissítőket árulhasson. Így kezdődik Tom üzleti pályafutása és nem sokkal rá, amikor kitör a polgárháború, újságnyomtatásba is fog, amelyet a vonaton ad el. Egy napon találkozik a vonaton egy kapitánnyal, akinek megmutatja új találmányát, valami robbanóanyagot. Kiderül, hogy Tom találmánya nitroglicerin. Pár perc mulva a podgyászkocsiban Tom vegyszerei közül leesik a foszforos üveg és lángragyújtja a kocsit. A kalauz brutálisan megpofozza az ártatlan Tomot, aki süketségét ennek köszönheti. Az üzleti karriernek vége. Tomot otthon mindenki kigúnyolja, iskolába nem járhat, munkát nem kap és ezért el akar szökni hazulról. Anyja nagyon rosszul lesz. Tom rohan haza, ahol dr. Pendler megmagyarázza neki, hogy Edisonnét meg kell operálnia, de csak reggel foghat hozzá, mert a lámpafény nem elég erős. Tomnak hirtelen eszébe jut, hogy ha a lámpafényt tükrözhetné, akkor lenne világítás a műtéthez. A tükröt Dingle úr boltjából szerzi meg: betör a boltba és viszi a tükröt. Tom ötlete megmentette anyja életét. Reggel, még mielőtt Tom visszavihetné a tükröt, Dingle úr felfedezi a betörést. Ebben a pillanatban érkezik meg Edison üzleti útról és magán kívül van, amikor megtudja, hogy Tom ellopta a tükröt. Hazakergeti Tomot anélkül, hogy bármilyen magyarázatra alkalmat adna neki. Hazamenet Tom meghallja, hogy beomlott a vasúti híd és veszélyben forog az a vonat, amelyen Tannie utazik. A vonatot már nem lehet figyelmeztetni, mert a távíróvezeték leszakadt. Tomnak az az ötlete támad, hogy egy mozdony gőzsípjával Morse-jeleket ad a közelgő vonatnak. Tannie érti a Morse-jeleket, megérti az üzenetet, megmentik a vonatot. Tom a város hőse. Apja, aki időközben megtudta az orvostól a tükör-ügy igazi hátterét, elmegy fiát megkeresni és megmondja neki, hogy milyen büszke rá. Tom és apja együtt mennek el Dingle boltjába megfizetni a tükröt és mellesleg bosszút állni Dingle-n. Tomnak a vasúttársaság távírászi állást ad és evvel megindul szülővárosából életpályája felé.

✱

A fiatal Edison szenvedésekkel, küzdelemmel és megnemértéssel teli ifjúságát és a zseni első szárnypróbálgatásait tárja elénk ez a nem mindennapi film. Nem mindennapi már a tartalma sem. Nagy emberek élete mindig érdekes és hálás téma, de itt nem is az egész életét látjuk a legnagyobb feltalálónak, hanem nehéz elindulását és a kamaszifjú lelke sejteti velünk a későbbi tudóst. S ezt a kamaszt olyan színész játssza, mint Mickey Rooney. Róla nem először állapítják meg, hogy nagy színész. Nagy volt mint a „Fiúk városa" vásott kamasza, mint az örökké bolondozó Andy Heardy, mint Huckleberry Finn, mint a „Szentiványéji álom" Puckja. Nagy és mindig más. Mostantól kezdve azt is hozzáteszik: nagy volt, mint ifjú Edison. Meg kell még mellette említeni az Edison-család többi tagját is: George Bancroftot, Fay Bainter-t és a bájos kis Virginia Weidler-t. A kis család élete mintaképül szolgálhat. Az a jelenet, mikor az anya leül a harmóniumhoz, az apai fenyíték okozta nyomott hangulat lassan feloldódik és az egész család együtt énekel, a legpoétikusabbak egyike, amelyet az utóbbi időben filmen láttunk. Ez az a film, amelyből nem sok akad egy szezónban.

K. M.

Rohanó élet

(Frau im Strom)

Írta: G. Menzel
Rendezte: Gerhard Lamprecht
Zene: Guiseppe Bacce dr.
Főszereplők: Hertha Feiler, Attila Hörbiger, Oscar Sima
Gyártotta: Terra-Wien Film
Beszél: németül
Magyar szöveg: K. Halász Gyula
Hossza: 2559 méter
Cenzúra: aluli
Kölcsönző: UFA
Bemutatta: Uránia, szeptember 26

✱

Bécs külvárosában négy jóbarát: Lajos, Wendelin, Sáni és Feri autószerelőműhelyt alajítanak. A kis műhely virágzásnak indul. Lajos egy éjszaka a Dunahidon egy fiatal leányt vesz észre, aki éppen átugrik a korláton. Gondolkodás nélkül utánaveti magát, kimenti a leányt és hazaviszi a szerelőműhelyben lévő lakására. Hosszas ébresztgetés után tér magához az ismeretlen, de semmit sem akar elárulni arról, hogy ki és honnan jött és miért kisérelte meg az öngyilkosságot. A csinos fiatal leány cégtársaiban irígységet vált ki, de a leány amilyen váratlanul jött, úgy el is távozik. Lajoson kívül, akit a leány fiatalsága, szépsége valósággal megbabonázott, Ferit is közelről érinti váratlan eltünés. A legfiatalabb cégtárs, Feri, első látásra tüzet fogott. Amikor Lajos ugyanaznap éjszaka hazatér újra ott találja a leányt. Most már nem kutatja titkát. Hannerl vezeti a négy legényember háztartását, de közben akaratlanul is ellentétet támaszt az eddigi jóbarátok között. Szemrehányással illetik Lajost, hogy idegent vesz a telep-

AZ „IGEN VAGY NEM" CIMŰ HUNNIA—HAJDU—DARÓCZY-FILMET ISMÉT MŰSORÁRA TŰZI AZ ÁTRIUM

Tudvalévő, hogy a *Hunnia—Hajdu—Daróczy*-film, az *Igen vagy nem* című kitünő magyar vígjáték a közönség várakozáson felüli érdeklődése mellett kerül bemutatásra már második hete Pesten és Budán egyaránt. A *Décsi* és az *Átrium Filmszínházak* a legzajosabb siker színhelyei ez idő szerint — mindkettő rekordbevételt ért el fennállása óta: egy hét alatt 43.500 pengőt forgalmaztak és 28.000 ember nézte meg a filmet a két színházban — és ezt a nagy tetszést méltán érdemli meg az új stílusú hazai filmjáték. Amig azonban a *Décsi Filmszínház* akadálytalanul rendezheti nagysikerű sorozatos előadásait az *Igen vagy nem* című magyar filmújdonságból és belátható időn belül pergetheti napról-napra fokozódó érdeklődés mellett a *Hunnia—Hajdu—Daróczy*-filmet, addig az *Átrium Filmszínház* — egy korábbi üzleti kötésének eleget téve — kénytelen a nagysikerű magyar filmet október 10-én levenni műsoráról, hogy helyet adjon az aznap az *Uránia Filmszínházzal* egyszerre induló *Kelet felé...* című nagy magyar történelmi filmriportnak, amelyet érthető kiváncsisággal vár a főváros közönsége. A M. Kir. Fővezérség filmalosztálya kivánságának tesz eleget a *Hajdu—Daróczy*-filmprodukció akkor, amikor kivételes sikerű legfrissebb alkotását hazafiasságból leveszi az *Átrium Filmszínház* műsoráról, hogy útjára engedje az Erdély visszatéréséről készült hatalmas filmaktualitást. Nagyon természetes, hogy a *Kelet felé...*, után azonnal műsorra kerül ismét az *Igen vagy nem* az *Átrium filmszínházban.*

MEGYER TIBOR DOBRUDZSÁBAN

Kelet-Magyarország és Erdély visszacsatolása után következő héten a párisi környéki békék egyik újabb igazságtalanságát szüntették meg: a bolgár hadsereg bevonult Dobrudzsába és a világháború óta elszakított területet ismét visszacsatolták az anyaországhoz. Bulgáriának saját nemzeti filmgyártása nincs s ezért a *Magyar Filmiroda* a bulgár filmélet irányitóival folytatott megbeszélései alapján egyik legkiválóbb operatőrjét, *Megyer* Tibort küldötte le a bulgár csapatok dobrudzsai bevonulásának, valamint *Boris* király dobrudzsai fogadtatásának megörökítésére. *Megyer* Tibor a napokban érkezik vissza

A FILMÉRTÉKESITŐ SZAKBEMUTATÓJA

Október 2-án, szerdán délelőtt tartotta országos szakbemutatóját az *Omnia Filmszínházban* a *Filmértékesítő kft.*, amely alkalommal a meghivott közönség egy magyar és egy francia újdonságot látott. Az első a *Filmirodában* készült, címe: *Sok hühó Emmiért. Aszlányi* Károly irta a filmet, amelyet *Szlatinay* Sándor rendezett igen ötletesen. A kitünő magyar filmvígjáték óriási sikert aratott és főszerepeit a következő elitgárda játssza: *Szeleczky* Zita, *Jávor* Pál, *Csortos* Gyula, *Vízváry* Mariska, *Pethes* Sándor, *Kiss* Manyi, *Bilicsy* Tivadar, *Szaplonczay* Éva, *Makláry* Zoltán, *Kompóthy* Gyula. A bemutatott külföldi film francia termék: *Menekülő asszony*, műfajára nézve dráma és mai környezetben játszódik le. Mindkét film megérdemelt nagy sikert aratott.

KULTÚRFILM

A jó kultúrfilmzene feltételei

Beszámoltunk már róla, hogy a nemrég alapitott *Német Kultúrfilm Központ* nagyszabású tervekkel látott neki a német kultúrfilmgyártás fokozásához. Ez a megindult munka természetesen együttal a kultúrfilmek zeneszerzőinek is fokozott alkotási lehetőséget biztosit. Míg a multban a kultúrfilm a zeneszerzők részére csak apró morzsákat jelentett és igy a nevesebb zeneszerzők a kultúrfilmzene komponálásától lehetőleg távoltartották magukat, a jövőben a jónevü német zeneszerzőket is, mint Alois *Melichart* és Wolfgang *Zellert*, valamint sok más művészt is meg akarnak nyerni a német kultúrfilm zenei munkáira. Meg akarják szüntetni azt a multban kialakult állapotot, hogy a rövidfilm- és a játékfilm-zeneszerzők között az utóbbiak javára különbséget tegyenek és az előbbiek másodrendüeknek érezzék magukat. Ebből következett azután az, hogy még a legjobb kultúrfilmeknél is, melyek képsorozata művészi szempontból nem hagy hátra kivánnivalót, a zenei megoldás nem mindig volt tökéletesnek nevezhető.

A *Kultúrfilm Központ* első feladatának tehát a folyamatos és tervszerü német kultúrfilmgyártást tekinti, amelynek során a zeneszerzőknek is kellő időt hagy zenei kompozicióiuk összeállitására, hogy ily módon biztosithassák a művészi teljesítményt. Az a multban kialakult gyakorlat, hogy a zeneszerzőknek néha naponta 400 métert kellett komponálniok, természetesen nem vezethetett komoly zenei eredményre. Figyelembe kell venni azt is, hogy kultúrfilmnél az átalakitások, megrövidítések vagy meghosszabbitások még fokozottabb mértékben kihatnak a zenére, mint a játékfilmnél, ahol elsősorban a cselekményre figyelnek a nézők. Végül elkerülendőnek tartják a jövőben azt is, hogy a kultúrfilm zeneszerzője felvétel közben, a müteremben értesüljön arról, hogy a legutolsó vetítés óta átvágták a filmet és igy az ő zenei elképzelése természetesen nem felel meg a kép sorrendjének. Ilyenkor következtek be azután azok az esetek, amikor a zeneszerző gyorsabb zenekari játékkal próbálta „utólérni" a képet, vagy „hozzálassitotta" a zenekart a felvételek sorrendjéhez.

Játékfilmnél természetesnek tartják, hogy a zeneszerző a hangkeverésnél jelen legyen. A *Német Kultúrfilm Központ* arra törekszik, hogy a kultúrfilm zeneszerzőknek is biztositsa a hasonló felügyeletet a film összeállitásánál. A nagyobb költségvetési alap, amelyre a jövőben a kultúrfilmek épithetnek, lehetővé teszi azt is, hogy míg a multban Németországban egy-egy kultúrfilmnél legfeljebb 14 tagú zenekarral dolgoztak, a kivánság szerint még fokozható lehessen a zenekar tagjainak száma a tervezett hatás elérésére.

Megállapitotta a *Német Kultúrfilm Központ* azt is, hogy a kultúrfilm zenei aláfestésénél a kellő anyagi fedezet hiányában és a technikai nehézségek folytán bizonyos egyhangúság alakult ki. Ha azonban hosszabb határidőt szabnak meg a zeneszerzőknek és a kultúrfilm összeállitója és a zeneszerző között lehetővé teszik a szorosabb együttmüködést, valamint beleszólást engednek az utólagos vágásba a kultúrfilmek zeneszerzőinek is, a film művészi színvonalát jobban emelő zeneösszeállitásra teszik képessé.

Kultúrfilmnél nagyon gyakoriak a magyarázó szövegek. Természetesen a zene nem nyomhatja el a hangos beszédet, viszont a hangos beszédnek sem szabad teljesen visszaszorítania a zenét az érvényesülés teréről. A *Német Kultúrfilm Központ* zenei irányitói szerint több érvényesüléshez kell a zenét juttatni, anélkül, hogy ez a film értelmességének rovására menjen.

Teljesen tisztában vannak a német kultúrfilm irányitói azzal, hogy milyen nevelő hatást kell a kultúrfilmeknek betölteniök. Növeli még ezt a feladatot az a körülmény, hogy Németországban újabban egész estét betöltő kultúrfilmeket is készitenek, amelyeknél a zeneszerzőknek még fokozottabb szerep jut osztályrészül. Ez a helyzet már önmagában felkelti azoknak a neves zeneszerzőknek a figyelmét a kultúrfilm iránt, akik eddig csak játékfilmekkel foglalkoztak, mert hiszen az egész estét betöltő kultúrfilmnél tág tere nyilik a zenei érvényesülésnek.

Amikor a *Német Kultúrfilm Központ* zenei vezetőinek elképzelését ismertetjük, természetesen nem gondolhatunk arra, hogy mindezt a magyar piac szerény viszonyai között utánozzuk, csak újból felhivjuk a figyelmet arra, hogy milyen fontosnak tartják Németországban a kultúrfilmet és ennek megfelelően milyen áldozatkészséggel és messzemenő elgondolásokkal biztositják a német kultúrfilmek színvonalát. Lehetne talán nálunk is valami áthidaló megoldást találni, amint ez már többizben szőnyegen is volt illetékes helyek előtt, hogy a kátyuba jutott magyar kultúrfilmgyártás sorsát is valami hathatósabb intézkedéssel előrelendítsék a fejlődés útján.

MŰTEREM

Filmgyár:	**Hunnia**
A film címe:	**Soror Beata**
Gyártó cég:	Léna
Gyártási vezető:	Lévay Béla és Nagy Mária
Művészeti vezető:	Horváth Árpád
Irta:	Török Rezső
Filmre irta:	György István és Horváth Árpád
Rendező:	György István és Horváth Árpád
Szereplők:	Szörényi Éva, Páger Antal, Vaszary Piri, Mihályfi Béla, Toronyi Imre, Füzess Anna, Szakács Zoltán, Kőmüves Sándor
Felvételvezető:	Németh Dezső
Fényképezi:	Vass Károly
Segédrendező:	Zeéry Géza
Hangmérnök:	Rónay Gyula
Összeállítja:	Farkas Zoltán
Segédoperatőr:	Keresztessy József
Díszlet:	Vincze Márton
Zene:	Ákom Lajos
Karmester:	Ákom Lajos
Fodrász:	Pásztory Tibor
Állófényképész:	Szente László
Hangrendszer:	Tobis-Klang
Laboratórium:	Kovács és Faludi
Kölcsönző:	Lévai—Nagy film kft.
Scripter:	Csapó Géza

HIREK

Mai számunkhoz a Metro cég mélynyomásos, négyoldalas brosúráját mellékeljük Az ifjú Edison című, ezidőszerint a Royal Apollóban nagy sikerrel pergő filmkülönlegességről. A finom, ízléses nyomtatvány az Athenaeum műízlését dicséri.

NAGY VÁLTOZÁSOK A „SZAKMAI CIMTÁR"-BAN

Az új Erzsébet-telefonközpont mindnagyobb terjeszkedése következtében október 6-tól tudvalévően többezer budapesti telefonelőfizető száma megváltozott, ami a szakmai vállalatokat is érintette. A megváltozott telefonszámokat lapunk e heti SZAKMAI CIMTÁR-ában már kijavítottuk, amit olvasóink szíves figyelmébe ajánlunk.

A HM FILM BROSÚRÁJA

Egészen különleges brosúrát kézbesített a posta az elmult héten a mozisoknak. *Hausz* Mária filmkölcsönzője és filmgyártó kft.-je adta ki idei anyagának írásos és képes ismertetőjét. A magyaros motívumokkal díszített, fehér tarsolyjellegű programm, amely ízléses nyomdai kiállítással készült, négy magyar és hat külföldi filmújdonságot tartalmaz. A magyar filmek a következők: *Tóparti látomás, Bob herceg, Elnémult harangok, Nem leszek hálátlan.* A külföldi filmek közül kiemelkedik a vállalat anyagából az *Alcazar* című olasz milliós film.

DR. CHOLNOKY JENŐ ELŐADÁSA ERDÉLYRŐL AZ URÁNIÁBAN

Cholnoky Jenő dr. *Erdély visszatért* címen vasárnap, október 6-án délelőtt 11 órakor vetítettképes előadást tartott az *Urániában.* Erdély visszatért és még megszállás alatt lévő területeinek hegyeiről, természeti kincseiről és azokról a történelmi emlékekről, amelyek mindennél világosabban bizonyítják, hogy mennyire igazságtalan volt a trianoni békediktátum. Az előadó elmondta a székely nép visszatérésének nagy jelentőségét és körvonalazta a legfőbb tennivalókat, hogy ezt a nekünk szent földet soha többé ilyen szerencsétlenség ne érhesse. Előadását pompás színes vetített képek kisérték.

CSERÉPY LÁSZLÓ ELŐADÁSA AZ OPERATŐRÖK ÖSSZEJÖVETELÉN

A *Magyar Filmoperatőrök Társasága* októberhavi összejövetelén, 2-án, szerdán este *Cserépy* László, a *Magyar Filmiroda* kiváló fiatal rendezője tartott szabad előadást honvédségünk erdélyi bevonulásáról, a filmoperatőrök akadályokkal telt munkájáról és Erdély fotográfikus szépségeiről. A közvetlen, színes, élvezetes előadást nagy tetszéssel fogadták a jelentős számban megjelent filmoperatőrök.

A MÁSODIK HIRADÓMOZI VEZETŐJE

Az e héten megnyíló második fővárosi híradómozi, a volt Belvárosi Színház helyén épült *Belvárosi Híradó Filmszínház* vezetője *Paiss* Andor dr., a *Magyar Filmiroda* régi tisztviselője lett.

GUSTAV UCICKY BUDAPESTEN

Az európai hírű német rendező, Gustav *Ucicky* a *Wien*-filmek rendezője, az elmult héten Budapestre érkezett, hogy feleségével megtekintse a várost. *Ucicky* a velencei filmversenyről jött hozzánk. Tudvalévően az ő rendezésében készült *Postamester* című nagyszabású film nyerte meg a *Biennale* egyik nagydiját. *Ucicky* most fejezett be egy Paula *Wessely*-filmet. E hó végén ismét Budapestre érkezik, hogy jelen legyen az *Uránia Filmszínházban* tartandó *Postamester*-premieren. Az *Ufa* ez alkalommal fogja bemutatni Gustav *Ucicky*-t a magyar sajtó képviselőinek, akiknek ezúttal módjukban lesz közelebbről megismerkedni a kiváló filmrendezővel.

TUBAY LÁSZLÓ — FILMRIPORTER

A *Magyar Filmiroda* egyik régi filmtechnikusa, *Tubay* László, aki sokévi gyakorlatot szerzett a filmoperatőrség területén, újabban a filmriportázst választotta működési helyéül, azonkívül a kulturfilmek fotografálását és rendezését. Első riportja a *Magyar Világhiradó 866.* számában jelent meg *Német vöröskeresztes mozgókórházak* címen.

A FILMSERVICE AJÁNDÉKA

A legutóbb életbelépett telefonváltozások következtében a *Filmservice* igen hasznos ajándékkal kedveskedett üzletfeleinek, a filmkölcsönzővállalatoknak és filmszínházaknak. A vállalat falra függeszthető kartonra nyomatta ki lapunk SZAKMAI CIMTÁR-át a helyesbített telefonszámokkal és azt elküldte minden szakmai érdekeltnek.

Meghívó

a szezón első kiugró nagy amerikai filmsikere

STANLEY

a riporterek királya

folyó hó 8-án, kedden délután negyed 6 órakor a SCALA filmszínházban tartandó szakmai bemutatójára

amelynek jegyeit az arra illetékes szinházvezetők és műsorkötők az előadás előtt a színház 2. számú pénztáránál személyesen vehetik át.

20th CENTURY FOX

SPENCER TRACY

életének legnagyobb sikere a „Stanley, a riporterek királya" címszerepe

Boyeré, aki nagyszerűen érzékelteti: mint válik a leggyengédebb apából, a legudvariasabb előkelő francia főnemesből gyilkos; valamint Bette Davisé, aki ma elismerten legnagyobb művésznője a filmnek. A szépet, művészit mindig elismerő magyar közönség bizonyára értékelni fogja a nem mindennapi alkotást.

K. M.

Frankenstein fia

(Son of Frankenstein)

Irta: William Cooper
Rendezte: Rowland W. Lee
Főszereplők: Boris Karloff, Basil Rathbone, Lugosi Béla, Lionel Atwill
Gyártotta: Universal
Beszél: angolul
Magyar szöveg: Pacséry László
Hossza: 2402 méter
Cenzura: felüli
Kölcsönző: Hunnia
Bemutatta: City, január 13

✸

Frankenstein báró hazatér Amerikából Európába, hogy atyja kisérleteit folytassa. A babonás nép még ma is retteg a Frankenstein névtől. A kiváló tudós ugyanis mesterséges uton egy óriást állított elő és sikerült életre keltenie. A Szörny azonban — ahogyan a nép elnevezte — egy Igor nevű, az akasztófáról menekült gyilkos hatalmába került, aki arra használta, fel, hogy meggyilkoltassa azokat, akik az esküdtszéken halálra ítéltek. De nem tudja mindegyiket elintézni, mert a Szörnyből időközben kiszáll az élet. A hazatért ifjabb Frankenstein folytatja atyja kísérleteit. Sikerül is kozmikus sugarakkal ujra felélesztenie a Szörnyet. Ám Igor nem hagyja, hogy Frankenstein tudományos szempontból megfigyelje a mesterségesen előállított embert, hanem befejezteti vele bosszúművét. Végül Frankenstein kisfiát rabolja el a Szörny. Ekkor Frankenstein a rendőrfelügyelővel üldözésükre indul. A kisfiút megmentik, a Szörny most már végleg elpusztul, Igor is elnyeri büntetését s így a nép is megnyugszik.

✸

A grand-guignol filmeket régóta nélkülözte a magyar közönség. Most, hosszú szünet után, kap egyet, még hozzá olyat, amely a legjobbakkal is felveszi a versenyt. Életre keltett óriási szörny, akasztófáról menekült gyilkos és hasonlók rémítgetik a közönség ijedni vágyó részét. A szereposztás sem fukarkodott a rémfilmek sztárjaival. Boris Karloff, — akinek a „Hármezeréves ember"-hez hasonlóan emlékezetes szerepe marad a szörnyé —, Lugosi Béla, Lionel Atwill és Basil Rathbon vonul fel közülük. A rendezés és a különleges díszletek is emelik a hátborzongató hatást, úgyhogy aki szeret izgulni, rémülni, az tökéletes, szájaize szerint való filmet kap. És hogy sokan vannak ilyenek, azt bizonyítja az a hatalmas tömeg, amelyik estéről-estére zsúfolásig megtölti a bemutatószínház nézőterét. K. M.

MOZIGÉPÉSZ-ÜGYEKBEN
a t. mozitulajdonosok rendelkezésére áll a
Turul Szépmíves B. E. Vetítőtörzse
VIII., Rákóczi-út 42. II. T.: 225—212

Egy csók és más semmi

Irta: Éri-Halász Imre
Filmre irta: Bihari László
Zene: Eisemann Mihály
Rendezte: Ráthonyi Ákos
Segédrendező: ifj. Lázár István
Főszereplők: Jávor Pál, Tolnay Klári, Rajnay Gábor, Pataky Jenő, Ölvedy Zsóka, Dénes György, Sárossy Andor, Peéry Piri, Pethes Sándor, Misoga László, Sugár Lajos
Beszél: magyarul
Gyár: Hunnia
Gyártotta: Mester Film
Gyártási vezető: szalontai Kiss Miklós
Felvételvezető: Gaál László
Kép: Vass Károly
Hang: Lázár István
Összeállította: Kerényi Zoltán
Díszlet: Vincze Márton
Hangrendszer: Tobis-Klang
Laboratorium: Kovács és Faludi
Hossza: 2008 méter
Kölcsönző: Mester
Bemutatta: Casino, Décsi, január 16

✸

Dr. Albert Sándor fiatal ügyvédnek a virágüzletben megtetszik egy csinos fiatal asszony. Annienak is tetszik Sándor, de nem ismerkedhetik meg vele, mert éppen válófélben van és ügyvédje dr. Sáfrány Péter megtiltotta neki, hogy férfiakkal érintkezzék a válóper eldöntéig. Sáfrány egyébként azért dühös, mert megtudja, hogy titkárnőjének, Zsuzsinak gyereke született és Zsuzsi nem hajlandó elárulni gyermeke apjának kilétét. Zsuzsit a felmondástól csak az éppen ügyvédi vizsgára készülő ifj. Sáfrány menti meg. Zsuzsi már régen felesége ifj. Sáfránynak, azonban félve attól, hogy mig Péter ügyvédi diplomáját meg nem szerzi, az öreg beleegyezését nem kaphatják meg. Zsuzsi inkább vállalja a törvénytelen gyerekkel járó kellemetlenségeket. Sándor egy espressóban véletlenül összetalálkozik Annival, aki szeretné, ha a fiatalember végre bemutatkozna, azonban Sándor — emlékezve a virágüzleti kudarcra — a véletlenre bízza ismeretségük folytatását. Annie szállodában lakik. Sándor, míg lakását festeti, szállodába költözik, s véletlenül pont abba, ahol Annie lakik. A szállódai liftben találkozik Annievel. Annie azt hiszi, hogy Sándor utána jött és, a szerelmes férfi könyörgésének engedve, behivja egy pohár konyakra. Nem történik azonban csak egy csók és más semmi. Sajnos, férje detektivekkel figyelteti Anniet, a detektiv lefényképezi Sándort, amint éppen Annie szobájába lépett. A válóper másnapi tárgyalásán Annie megtudja, hogy Sándor a férjének az ügyvédje és ebből arra következtet, hogy Sándor csak az ő kompromittálására törekedett. Nadányi bemutatja a fényképet, amely — szerinte — perdöntő hatásu, de Sándor megmenti a helyzetet azzal, hogy ő csak Nadányi nevében, mint ügyvéd, egyezséget kötni ment el Anniehoz. A bíróság elfogadja Sándor bejelentését és Nadányi hibájából kimondja a válást. Annie ebből látja, hogy gyanusítása alaptalan volt és boldogan megy feleségül Sándorhoz. ifj. dr. Sáfrány Péter örömmel jelenti be apjának, hogy sikerült letenni az ügyvédi vizsgát, meg is házasodott sőt már gyereke is van. Az öreg Sáfrány boldogan csókolja össze fiát, Zsuzsit és az unokáját.

A néhány évvel ezelőtt nagy sikert elért zenés vígjáték filmváltozata beváltja, amit ígér. Mert mit is ígér? Kellemes szórakozást. Ehhez pedig tökéletesen elég a szellemes, ezer fordulattal fűszerezett mese, Eisemann Mihály zeneszámai, melyekből rövid idő leforgása alatt másodszor is slágerek lesznek és mindez a magyar filmgyártás legkitűnőbbjeinek tálalásában. Ráthonyi Ákos vezetésével a színészek — Jávor Páltól és Tolnay Kláritól kezdve a gyerekszereplőig, aki lázba hozta a közönséget — nagyban hozzájárultak a film sikeréhez. A filmet már kilenc vidéki város nagy sikerrel mutatta be. Bizonyos, hogy Budapest sem fog elmaradni mögöttük.

K. M.

Az örömapa

(Meine Tochter lebt in Wien)

Irta: Curt J. Braun
Rendezte: E. W. Emo
Főszereplők: Hans Moser, Dorit Kreysler, Elfriede Datzig, Hans Olden
Gyártotta: Wien Film
Beszél: németül
Magyar szöveg: K. Halász Gyula
Hossza: 2367 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: UFA
Bemutatta: Uránia, január 15

✸

Klanghofer Flórián, a derék rőfös, leányát Grétlt egy falubeli gazdag parasztnak akarja hozzáadni, de Gréti Bécsbe szökött. Frits igazgató villájában vállalt szobalányként állást és már két hónapja boldog házasságban él Károllya, Frits gépkocsivezetőjével. Minderről Klanghofer semmit se tud, mert „tékozló leánya" leveleit olvasatlanul veti tűzre. De amikor Grétl fényképet küld, amely „saját" villája előtt, „saját" autójában ábrázolja, megenyhül, sőt azonnal útra kel, hogy a fiatal párra áldását adja. Természetesen abban a hitben, hogy leánya a villa tulajdonosának a felesége. Mire megérkezik, Grétl asszonyával és Károllyal együtt elhagyta a házat. Marga, Frits fiatal felesége ugyanis összeveszett az urával. Frits még mindig nem tud szakítani legénykori szerelmével, Ada de Niel táncosnővel. A házvezetőnő Klanghofert Marga apjának hiszi, amiből a mulatságos félreértések egész sora keletkezik. Klanghofer elmegy a táncosnőhöz és visszaveszi tőle Frits ajándékait, és becsületszavát veszi vélt vejének, hogy szakít eddigi életével. Ottilia nénje ráveszi Margát, hogy térjen vissza az urához. Otthon azonban kellemetlen meglepetés vár a fiatalasszonyra. Klanghofer, Frits egy újabb kaladjának nézi és kikergeti a saját hálószobájából. Klanghofer el akarja hagyni ezt a bűnös házat, de előbb leszámol a vejével. Grétl rémült sikolya aztán fényt vet a sok tévedésre. Klanghofer azonban nem csinál bajt végeredményben, sőt rendbehozta egy zilált házasélet válással fenyegető ügyeit. Boldog Klanghofer is, mert Károly a gépkocsivezető olyan vő, akiről eddig csak álmodott.

✸

Hans Moser végigkomédiázza az egész filmet ismert, kedves stílusában. Mindenki miatta van és ő mindenki helyett cselekszik. Csupa derü, ügyefogyottság, de tiszta jószándék jellemzi a vidéki figurát, amelyet alakít. A közönség nem győz eleget nevetni Hans Moser aranyos naivságain. A személycserék egymást követik a filmen.

V. D.

A SLÁGER FILM jelenti:

Most forgatjuk

A KEGYELMES ÚR ROKONA

című SZITNYAY ZOLTÁN regény filmváltozatát

Rendező: ***Podmaniczky Félix***

Zene: ***Fényes Szabolcs***

Szereplők:

Mezey Mária Simor Erzsi
Szilassy László Csortos Gyula
Somlay Artúr Rózsahegyi Kálmán Greguss Zoltán

Mihályffy Béla Pethes Sándor Köpeczi-Boócz Lajos
Kőváry Gyula Földényi László Vándory Gusztáv
Simon Marcsa Fáy Béla

Gyártási vezető: ***Gottessmann Ernő***

Műterem: ***Magyar Filmiroda***

Sláger
FILMKÖLCSÖNZŐ és FILMFORGALMI K.F.T.

Budapest, VII.,
Erzsébet-körút 8
Telefon: 222-618

1941 febr. 22.

MAGYAR FILM

ÚJ FILMEK

Vissza az úton

Irta: Orbók Attila
Zene: Walter László
Rendezte: Ráthonyi Ákos
Segédrendező: Pécsy Dénes
Főszereplők: Csortos Gyula, Tolnay Klári, Mezey Mária, Toronyi Imre, Földényi László, Mihályfi Béla, Kőváry Gyula, Báthori Giza, Boray Lajos, Pethes Sándor, Pethes Ferenc, Makláry Zoltán, Makláry János, Sárosy Andor, Misoga László, Kökény Ilona, Gonda György
Beszél: magyarul
Gyár: Hunnia
Gyártotta: Modern
Gyártás vezető: Szalontai Kiss Miklós
Felvételvezető: Gál László
Kép: Makay Árpád
Hang: Lázár István
Összeállította: v. Paál Lajos
Díszlet: Vincze Márton
Scripter: Kerekes Imre
Állófényképész: Inkey Tibor
Fodrász: Ivanicza György
Hangrendszer: Tobis-Klang
Laboratorium: Krupka
Hossza: 2070 méter
Cenzura: felüli
Kölcsönző: Modern
Bemutatta: Forum, február 17

✲

Kovács Péter főpénztáros egy vállalatnál. 30 éves érettségi találkozóján ő képviseli a meghitt családi életet. Máthé, a pap, Kovács életét tartja követésre méltónak, míg Barabás, a világfi amellett érvel, hogy csak a pénz, a szenvedély jelentik a boldogságot, az életet. A találkozóról Barabás magával viszi Kovácsot egy mulatóhelyre. Kovács furcsán érzi magát, amikor a mulató sztárja: Ria énekszámának befejezéseként őt megcsókolja. Barabás kitünően mulat Kovács zavarán. Anni, a cukrászlány kiejti kezéből a süteményes tálcát és annak tartalma Barabás ruhájára borul. Barabás dühösen kifakad, már a leányra emeli kezét és csak Kovács közbelépése menti meg Annit a tettlegességtől. Másnap reggel Kovács Péter, egy átmulatott éjszaka után, fáradtan érkezik hivatalába. Fülében ott csengenek Máthé és Barabás szavai. És a hangok párviadalában Barabás győz. Kovács Péter becsületesen eltöltött harminc esztendei munka után, először nyul idegen pénzhez . . . Magához veszi és elindul . . . a lejtőn. Megismerkedik Riával. Elhagyja családját és másnap már Ria lakásán látjuk. Hogy győzze a kiadásokat, rulettel és kártyával próbálkozik és mindig veszít. Ismételten sikkaszt. Egy nap rátalál Ria albumára, mely pontos adatokkal szolgál a leány léha életéről. Keserű csalódással távozik és tovább csúszik a lejtőn. Meglátja az ujságban, hogy a rendőrség körözi. A bűnözők csapszékében rejtőzik el. A lebuj „sztárja" Anni, a volt cukrászlány. Anni, a végkép letört, lezüllött Kovácsban felismeri mulatóbeli védelmezőjét. Anni közeli lakására viszi a még italos Kovácsot. A férfi csókot követel, de a leány iszonyattal taszítja el magától az erőszakoskodó férfit, aki ráeszmél, hogy nincs más lehetőség, mint az öngyilkosság. Ám megszólal az égi hang: — Ember állj! — Kovács Péter megretten és feltekint az égre. Máthénak, a papnak szava áthatol a felhőkön: — Vissza az úton! — És Kovács Péter elindul visszafelé . . . Most Péter hivatali pénzszekrénye előtt áll és újból Máthé és Barabás hangjának viaskodását hallja. Most azonban a pap hangja győz. Kovács felriad álmából. Nyílik az ajtó, a vezérigazgató jön, gratulál Kovácsnak: „Kovács úr, Ön a mai naptól kezdve cégvezető" . . .

✲

Ez a legújabb magyar film nem nyújt ugyan frisset cselekményében, de kifejező eszközeinek filmszerűsége, remek vizualitása meglepő. Orbók Attilának, a film kitünő irójának újszerűségeit, filmötleteit a rendező Ráthonyi Ákos ötletgazdagsága, rutinja sokszorosan adja vissza a vásznon. A magyar ujdonság másik nagy értéke Csortos Gyula, a dráma főszereplője. A magyar Jannings egyszerű, mélyenszántó átérző alakításának sok állomása a remek maszkok mellett egy ember tragikus metamorfózisát adja döbbenetesen. Mezey Mária a démon szerepében szinte utánozhatatlan. Tolnay Klári az ártatlanság tiszta angyala. A dráma — furcsán hangzik, de így van — happy enddel végződik. A közönség legnagyobb meglepetésére kiderül, hogy álom volt csupán, amit látott. Ez a megoldás lehet helyes, lehet helytelen. Helyes azért, mert ilyen módon a történet tanító, büntől óvó, nemes erkölcsi tendenciája teljesen kidomborodik. Helytelen: mert a másfélóráig tartó drámai feszültség és izgalom elveszti értékét a rózsaszínű befejezés következtében.

V. D.

Alipang

(The Real Glory)
Irta: Ch. L. Clifford
Rendezte: Henry Hataway
Főszereplők: Gary Cooper, Andrea Leeds, David Niven, Reginald Owen
Gyártotta: United Artists
Beszél: angolul
Magyar szöveg: Pacséry László
Hossza: 2725 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Művész
Bemutatta: Décsi, február 14

✲

1906 . . . Az Egyesült Államok kormánya elhatározta, hogy alkotmányt ad a Filippi-szigeteknek. Az alkotmány feltétele az, hogy a keresztény vallású bennszülöttek amerikai csapatok segitsége nélkül is megállják a mohamedán vallású, harcias moro törzsekkel szemben, melyek állandóan veszélyeztetik a sziget békéjét. A terv szerint az Unio kivonja csapatait és Hatch ezredesre bízzák a bennszülöttek katonai kiképzését. Segitségül négy kipróbált tisztet adnak melléje: Manning és Hartley kapitányt, továbbá Larson és McCool hadnagyot. Az orvosi teendőket Canavan doktor látja el. Amikor Alipang megtudja, hogy az amerikai csapatok kivonultak, a dzsungelbe szeretné csalni a hiányosan kiképzett benszülött csapatokat, hogy ott megsemmisitse őket. Ámokfutó juramentadót küld Mysangba, aki megöli Hatch ezredest. Alipang arra számit, hogy büntetőcsapatot fognak küldeni a dzsungelbe, de Manning kapitány nem áll kötélnek. Alipang erre őt is megöleti, majd egy gáttal tönkreteszi Mysang vízellátását, mire kolera-járvány út ki a bennszülöttek között. De Canavan orvos hősiessége megmenti a falut a biztos haláltól, a gátat felrobbantja és az elkeseredett keresztény bennszülöttek kemény harcok során legyőzik a fekete szultánt, hogy örökre biztosítsák hazájuk békéjét.

Henry Hathaway, a „Hindu lándzsás" rendezőjének neve márkázza az amerikai filmgyártásnak ezt a kiemelkedő alkotását is. De az eszmény azonossága: a férfias bátorság dicsőitése, a történet exótikus, izgalmas volta és a főszereplő azonossága is, mind önkéntelenül ezt a régi, emlékezetes sikerű, klasszikus filmalkotást juttatja a néző eszébe. A minden kalandorregénynél izgalmasabb mese az Egyesült Államok fülöpszigeti gyarmatainak megszervezéséből veszi tárgyát. Hat talpig férfinak a harca ez, akiknek a bennszülöttek primitív előítéletével és az ellenséges kalózokkal kell megküzdeniök. A hősköltéménynek beillő történet főalakja Canavan doktor szerepében Gary Cooper. Csodálatos, hogy ez a nagyszerű színész mennyire egyformán otthon van könnyed vígjátékban, súlyos drámában és férfias hőstörténetben. A film ékes bizonyítéka annak, hogy izgalom és művészet nem zárja ki egymást.

K. M.

Hatosfogat

(Stage Coach)
Irta: Dudley Nichols
Rendezte: John Ford
Főszereplők: Claire Trevor, John Carradine, John Wayne, George Bancroft,
Gyártotta: United Artists
Beszél: angolul
Magyar szöveg. Sztrókay Kálmán
Hossza: 2389 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: MFI
Bemutatta: Royal Apollo, február 20

✲

1865-ben az utazás nem a legbiztosabb volt az Egyesült Államok déli részén. Az indiánok és a rablóbandák egyformán veszélyt jelentettek a forgalmat lebonyolító postakocsikra. A lordsburgi postakocsit is, amely hat utassal indult utjára, éppen ezért elkiséri Wilcox seriff. Utközben csatlakozik hozzájuk Kid Rango. A jóképű fiatalembernek azonnal megtetszik Kitty Dallas. A fiú az egyik állomáshelyen, mikor kettesben maradnak, bevallja szerelmét. De bevallja azt is, hogy a törvény elől menekül. Apja és fivére meggyilkolásával vádolják, pedig a gyilkosságot Bill Brute, a bandita követte el. Ezt a beszélgetést kihallgatta a seriff is, aki letartóztatja Kidet. Kid rövidesen megszabadul bilincseiől és Kitty segitségével megszökik. Ám nagy meglepetésre rövid idő mulva visszatér. Ugyanis az indiánok a kocsi megtámadására készülődnek s Kid segiteni jött vissza. Ketten a seriffel a kocsi tetejéről lőnek a támadó vörösök közé. Kid többször is élete kockázatával menti meg a kocsi utasainak életét. Kid Brute-tel leszámol. Most, hogy becsületét helyreállította, Kittyvel az oldalán boldogon tér haza.

✲

Az amerikai postakocsi idejében lejátszódó történet a néma korszak filmjeire emlékeztet, amelyeknek minden hatásos velejáróját felfedezhetjük az újdonságban. A postakocsi, a hatosfogat különböző típusú utasai, a bandita, lovasrohamban támadó indiánok mérgezett nyilaikkal, golyóharc végtelen pusztaság — mindmind az úgynevezett vadnyugati filmek jól bevált receptjéből való. Az egész persze a mai fejlett filmrendezés és filmtechnika bővítése révén emelkedik nem mindennapivá. Festői felvételek, a kopárságában is lebilincselő környezet, fotográfiai ötletek, a humor fűszere egészitik ki a film értékeit azok számára, akik szeretik a régi amerikai wild-west-történetek filmváltozatát.

V. D.

HIREK

FELHIVÁS A FILMGYÁRTÓKHOZ!

Az Országos Nemzeti Filmbizottság felhívja az iparengedéllyel bíró és az 1939:IV. t.-c. előírásainak megfelelő filmgyártó vállaltokat, hogy f. évi március hó 15-ig jelentsék be, hogy az 1941 április hó 1-ével kezdődő gyártási évad folyamán milyen filmek elkészítése van szándékukban.

A bejelentésnek konkrét adatokat kell tartalmaznia. Az adatok a következők:

1. A gyártó cég neve, annak megjelölésével, hogy egyéni vagy társas cég, kft., vagy részvénytársaság. Ez utóbbi esetekben közlendő mindazok nevei, akik a cég ügyvezetésében vagy igazgatásában valamilyen formában részt vesznek. Közlendő az Értelmiségi Munkanélküliség Kormánybiztosságának a vállalat jellegére vonatkozó legutolsó érvényes megállapítása is.

2. gyártandó film témájára, forgatókönyvére, gyártási törzsére, szereposztására, költségvetésére és anyagi konstrukciójára vonatkozólag minél több adat közlendő.

3. Az 1941—42. gyártási évadban (bezárólag 1942. március hó 31-ig) előrelátható lag 40—45 magyar film gyártására nyílik műtermi lehetőség. Ezt figyelembevéve az Országos Nemzeti Filmbizottság elsősorban a régi gyártók igényeit kívánja kielégíteni, ezt is azonban csak bizonyos korlátok közt teheti. Ezért kellően meg nem alapozott és túlzott igények előterjesztése felesleges. Új gyártók csak a régi gyártók igényeinek kielégítése után jövetnek számításba.

Br. WLASSICS GYULA s. k.,
az Országos Nemzeti Filmbizottság elnöke

A „LÁNGOK" HÁZIBEMUTATÓJA A HUNNIÁBAN

A legjobb hírek előzték meg a *Hunnia Filmgyárban* nemrégen készült *Takács* filmet, a *Lángok* című drámai játékot, amelyet az elmult héten kevésszámú meghivott előtt levetítettek a gyár házi bemutatójában. Nem akarunk elébe vágni az évad folyamán még nyilvánosság elé kerülő magyar újdonságról annak idején irandó részletes kritikánknak, ezért csak röviden, de őszintén annyit mondunk olvasóink tájékoztatására, hogy a *Lángok* című legfrissebb magyar filmtermék nagy meglepetést tartogat. Irója újat nyujt, rendezője filmszerűen rendkivülit, három főszereplője: *Kiss* Ferenc, *Mezey* Mária és *Hidvéghy* Valéria pedig a filmszinjátszás legmagasabb iskoláját mutatják be.

GYÁRFÁS GYULA HALÁLÁNAK EGYÉVES FORDULÓJA

Kegyelettel emlékezett meg a magyar film- és mozitársadalom tavaly elhunyt régi, szeretett bajtársának a *Simplon* mozi igazgatótulajdonosának egyesztendős évfordulója alkalmából. A *Moziegyesület* felhívására február 18-án, kedden délben, ragyogó koratavaszi napsütésben gyültek egybe a farkasréti római katholikus temetőben *Gyárfás* Gyula halálán túl is barátai, hogy lerójják kegyeletüket a korán elköltözött kolléga, szakmai vezetőférfiúi és az igaz barát iránt. A temető díszes és koszorúkkal meg virágokkal elhalmozott kriptája előtt néma, bensőséges imát mondtak a megjelentek *Gyárfás* Gyula lelki üdvéért. A *Moziegyesület*, amelynek hosszú éveken át ügyvezető elnöke, majd diszelnöke volt az elhunyt — az eljövetelében akadályozott vitéz *Morvay* Pál ügyvezető alelnök helyett — *Ruttkay* Ödön dr. ny. m. o. tanácsos, a MMOE másik ügyvezető alelnökének vezetésével vonult ki a sirhoz és elhelyezte koszorúját. Az OMME *Pogány* Frigyes dr. ny. h. államtitkár, az egyesület elnökének az élén jelent meg. De számosan jöttek el az évtizedes jóbarátok is *Gyárfás* Gyula sírjához, hogy ragaszkodásuknak, emlékezésüknek jelét adják.

AZ OMME-TAGOK ÚJABB ADAKOZÁSA „ERDÉLYÉRT"

Mult héten közöltük az *Országos Magyar Mozgóképipari Egyesület* tagjainak adakozását az „Erdélyért" akciójavára. A gyűjtés, mint jeleztük, folyt tovább és újabban a következő OMME-tagok jegyeztek adományokat:

Eco	P	30.—
Lévai—Nagy	"	30.—
Mozgóképüzemi	"	30.—
Kino	"	20.—
Mester	"	20.—
Papp Béláné és Társa	"	20.—
Modern	"	15.—
Délibáb	"	10.—
Hamza	"	10.—
Helikon	"	10.—
Pátria	"	10.—
Deák	"	5.—
Hirsch—Tsuk	"	5.—
Kormos	"	5.—
Palló	"	5.—
Phőbus	"	5.—
Reflektor	"	5.—
	P	235.—
Eddigi gyűjtésünk	"	3485.—
Összesen	P	*3720.*—

A TOBIS ÚJ SAJTÓFŐNÖKE

A *Tobis* filmvállalat sajtóosztályának vezetésében a mult héten változás állt be. *Deák* Zoltán dr., a *Film, Színház Irodalom* munkatársa, más irányú elfoglaltága miatt, megvált az osztály vezetésétől és helyét *Byssz* Robert, a *Pest*, a *Hid* és más lapok munkatársa, a régi, kiváló propagandista vette át.

HIRADÓK

MGJ

887. sz.

1. A festői zúzmarás Stockholm. (Svensk)
2. Japán tengerészújoncok. (Nippon)
3. Olasz bombavetőrepülők. (Luce)
4. Német repülők Afrika felett. (Deutsche Wochenschau)
5. Készülődés az állatvásárra. (M .F. I. -Zabka)
6. Levente bajnokság a Mátrában. (M. F. I. -Zsabka)
7. A Duna jégtorlaszainak robbantása. (M. F. I. -Horváth, Kerti)
8. A csendőrség első őrségváltása. (M. F. I. -Somkuti)

UFA

74. sz.

1. Labdarúgás a jégpályán.
2. Januári szabadfürdő Kaliforniában.
3. Newyorki farsang.
4. Brüsszeli ping-pong-verseny.
5. Fegyevrszüneti tárgyalások Tókióban.
6. Hitler Adolf fogadja Japán távozó nagykövetét.
7. Az érkező német követ látogatása a szolvák köztársasági elnöknél.
8. Német katonazene Koppenhágában.
9. Igy készülnek az acélsisakok a német véderő számára.
10. Német repülők Afrikában.
11. Német segédcirkáló a forróövi tengeren.

XV. évf. 8. sz.

1. Festői esküvői ünnepség.
2. Az Egyesült Államok új követe Vichyben.
3. Kisorsolt táncosok.
4. Új kötöttárú-divat.
5. Svájc és Olaszország válogatottjainak jéghokki mérkőzése Zürichben.
6. Ifjúsági sitábor Pontresinában.
7. Német zuhanóbombázók támadása a Földközi tengeren.

Fiatal (31 éves) **üzemvezető,** nagy gyakorlattal elhelyezkedés keres budapesti, pestkörnyéki, esetleg vidéki mozgófilmszinháznál. Cím: **Porteller Emil,** VII., Bajza-u. 2. I. 3.

Agfa Nyersfilm

A film hősi halottja

VINCZE MÁRTON

Keserű ürömcsöpp vegyült a magyar film elmultheti örömünnepe alkalmából emelt poharunk mámorító italába. A magyar film első hősi halottjának, Vincze Mártonnak, a Hunnia Filmgyár európai hírű díszletalkotójának váratlan tragédiája friss emlékként nehezedik a jubiláló hazai filmélet minden érdekeltjének lelkére. Igy vált a halkszavú, minden megnyilatkozásában udvarias és tapintatos gesztusú „Marci" — mindannyiunk kedves barátja — ünnepprontóvá a kétszázadik magyar hangosfilm ünnepén, amely egyben az ő ünnepe is készült lenni. Finom művészegyéniségét annyira jellemző szerénysegével azonban egyszerűen kitért az ünneplés külső jelei elől és búcsú nélkül búcsúzott el tőlünk, évek óta mindennapi munkatársaitól. Mert a kétszázadik magyar filmet hozsannázó tapsok őt is a rivaldák elé szólították volna, de nem tudott volna pirulás nélkül szembenézni az ünneplő közönséggel. Mert a l'art pour l'art idealista, aki szerelmese volt mesterségének, mindig pir borította arccal járt. Vagy az alkotó munka láza hevítette, vagy a lépten-nyomon fakadó őszinte elismerés csalt bíborszínt az arcára. Működésének, küzdelmeinek harctere: a műterem, ahol hősi halált halt, második otthonává lett. Ezért érte utól a nemezis ott, ahol már úgyszólván semmi dolga sem lett volna, de gondossága, rajongása még mindig talált simítani valót, annál is inkább, mert ezt tartotta élete főművének és valóban mások is pièce de restistance-nak minősítették a hatalmas műtermet az utolsó négyzetméterig betöltő díszletkomplexumot, amelyben egy álló hétig tartanak majd a felvételek. Ne haragudj, Vincze Marci arra az ostoba, útját tévesztett, élettelen gerendaóriásra, amely szabályos vagy szabálytalan kötelékéből kiszabadulva erőszakkal állította meg fiatal, beláthatatlan perspektívájú életed, legerőteljesebb iram közben. Alkotásaid emlékét gerendák se képesek ledorongolni, megsemmisíteni. Ezt akartuk elmondani sírodnál Vincze Marci, de néma maradt az ajkunk...

v. d.

TECHNIKA

SZERKESZTI:
BRÜCKNER JÁNOS OKL. GÉPÉSZMÉRNÖK, TANÁR, A MMOE SZAKÉRTŐJE,
AZ ORSZ. MAGY. MOZGÓKÉPÜZEMVEZETŐ- ÉS GÉPKEZELŐ TANFOLYAM TANÁRA

Előljáró beszéd

A kinotechnika az elmult két évtized alatt nagy lépésekkel haladt előre, fejlődése útján. Az eddigi szerényebb keretek hatalmasan tovább bővültek és e naggyá nött keretben a céltudatos kutatás és hangyaszorgalmú munka eredményeképen egy, az emberi szellem és akarat meglepő teljesítményeit hirdető technikai berendezés alakult ki. E technikai berendezés minden részletében, úgy a mai hangos műterem felvevő szerkezeteiben, mint a filmlaboratóriumok hívó gépeiben és kidolgozási módszereiben, mint a hangosfilm vetítőgépben és tartozékaiban nagyszámú tudósnak és mérnöknek, a technika legkülönbözőbb ágai specialistáinak, laboratóriumok és gyárüzemek éveken át tartó és csillagászati számokig érő kiadásokkal egybekötött munkája fekszenek. Csakis e nagyszerűen fejlett technikai berendezésbe fektetett energia segítségével valósulhatott meg az, hogy a sokszor primitíven ható és természeténél fogva tökéletlenebb néma film helyére az életet valószerűbben megjelenítő hangosfilm lépett. Napjainkban ez ismét tovább fejlődött és gazdagabb, többet mondóbb lett a színes hangosfilm által. Noha a mai színes hangosfilm a tökéletesedés nagy fokát mutatja, mégis a fejlődés korán sincs lezárva, hanem ez, a háború és egyéb nyomasztó viszonyok ellenére, tovább tart.

Ennek a nagy fejlődést elért technikának mindnyájunk előtt jól ismert célja az, hogy a néző a filmszínházban minél tökéletesebben és zavartalanabbul kapjon egy valódi vagy elképzelt világot, amelynek jelenetei, eseményei őt tanítják vagy szórakoztatják. A közönség annál szívesebben látogatja a filmszínházat, minél igazabban és hívebben kapja megjelenítve azt a világot, amelyet az író és rendező látott, kigondolt vagy elképzelt. E világnak megjelenítése elsősorban technikai kérdés. Érthető tehát, hogy mindenkit, aki a filmmel foglalkozik, aki az gyártja, forgalomba hozza és bemutatja, érdekelnie kell ennek a technikának az állása, újabb fejlődése. Ez a technika nem szűk területekre korlátozódik és nem egy-két ország határain belül mozog, hanem sokat ölel át, tehát sok részlet kérdése van és működési köre az egész világ, tehát sok helyen bukkannak fel a fejlődés újabb állomásai.

A MAGYAR FILM technikai rovatának és vezetőjének az a célja, hogy ennek a kinotechnikának szócsöve legyen és tájékoztassa a magyar filmvilág érdeklődőit e technika állásáról, fejlődéséről. Röviden: regisztrálni szeretnők a külföldi kutatások eredményeit, az újabb rendszereket és eljárási módokat. Jelezni és bemutatni óhajtjuk az új perspektívákat nyitó próbálkozásokat. Szeretnőnk ismereteket felfrissíteni és kiegészíteni, valamint útmutatással szolgálni a filmszínház technikai berendezésével kapcsolatban. E téren különösen gyakorlati téren akarunk mozogni és a filmszínháztulajdonos, üzemvezető és minden technikai segédszemélyzet segítségére lenni. Továbbá beszámolni kívánunk a hazai kinotechnikai jelentősebb eseményekről és eredményekről. Az elméleti és gyakorlati tudás szakembereit is szeretnők megszólaltatni és a gyakorlatban kijorrott tapasztalatokat e lap hasábjain follárni. A technikai rovat a tájékoztatás és útmutatás mellett a magyar kinotechnika folytonos fejlesztésének harcosa lesz. Szeretne kinotechnikai vonatkozásban a korszerűségre, a kor igényeinek megfelelő követelményekre, célszerűségi szempontokra a figyelmet felhívni. Szószólója akar lenni annak az iránynak, amely az elavult helyére korszerűt állít és a másutt jól bevált és a hazai igényeknek megfelelő módosítást idehaza is alkalmazza. Természetesen mindezt elmondani sok helyre, sok nyomtatott oldalra volna szükség, amely a mai szükre szabott keretek mellett alig megvalósítható. E korlátok miatt tehát csak annyit és olyan terjedelemben fog e rovat nyujtani, amennyit a lehetőségek megengednek.

Bennünket e rovat élén az a szándék vezet, hogy a magyar kinotechnika ügyét legjobb akarattal és tudással szolgáljuk.

BRÜCKNER JÁNOS

Premiermozik műsora:

ÁTRIUM	Dankó Pista	jan. 16-tól	Hunnia
CASINO	Egy csók és más semmi	jan. 15-től	Mester
CITY	Frankenstein fia	jan. 13-tól	Hunnia
CORSO	Udvari bál	jan. 9-től	Universal
DÉCSI	Egy csók és más semmi	jan. 15-től	Mester
FORUM	Kék madár	dec. 23-tól	Fox
OMNIA	Az eladó birtok	jan. 3-tól	Kárpát
RADIUS	Egy asszony három élete	jan. 13-tól	Warner
ROYAL APOLLO	Dankó Pista	jan. 16-tól	Hunnia
SCALA	Árvíz Indiában	dec. 19-től	Fox
URÁNIA	Az örömapa	jan. 15-től	Ufa

Vincze Márton †

szorozni, azt csak negyvenfilléres országos átlaghelyárral szabad tenni. Az így származó összegnek azonban csak az egyharmada jut el a filmgyártókhoz. A gyártó üzletét még mindig kár megirigyelni.

Hat évvel ezelőtt még csak 300 magyar hangos filmszínház volt üzemben a csonka ország területén. A magyar hangos film szavára ez a szám öt év alatt megkétszereződött és a dicsőségesen visszatért országrészek mozijaival meg a kisközségek keskenyfilmszínházaival együtt ma közel 1000 a magyar hangos mozik száma.

Az, hogy a háborús viszonyok közepette ez a kis és szegény ország Európa filmtermeléseben a harmadik helyen áll, a külföldön is érezteti hatását. Az 1940. év fordulópont ezen a téren. Most megint mást beszeltetek magam helyett. Szvatko Pal, a MAGYARORSZÁG karácsonyi számának vezércikkében mérleget csinal 1940-ről. Ebben a következőket mondja: „Csodalatos tekintélyunk van a Balkánon. Presztizsunk. Nem elsősorban politikai, hanem társadalmi, kulturális és a politikai tekintély éppen ezek nyomán csak most kezd kialakulni — s ez a fontos. Nem hinned, menyire népszerű például a magyar film Belgrádban, Szófiában, Isztambulban. Sztárjaink hollywoodi rangúak. Szeleczkyt, Javort úgy ismerik, mint Greta Garbot vagy Clark Gablet". (Ha itt ünnek netán a nezőtéren, nem akarom őket ezzel a szembedicséréssel megbántani.) (Derültség.)

Külföldi tekintélyünkre vonatkozó megállapításunkat alátamasztja a filmkiviteli statisztika is. A magyar filmek 1940-ben 13 európai és egy tengerentúli országba jutottak el. Jugoszláviába 1940-ben 166 játékfilmet vittek ki, tehát úgyszólván valamennyit, amit a 200-ból ma itt ünnepelni lehet. Kereken ötmillió dinárt kaptunk magyar filmek előadási jogáért. Bulgáriába 45 játékfilm ment ki majdnem háromnillió leva értékben. Olaszországban 21 magyar filmet vettek meg, ott korábban nem játszottak magyar képszalagot. Svédország, Norvégia, Görög, Törökország és Svájc is ma már a magyar filmgyártás kliensei közé sorakozott s ez közel kétmillió pengő értékű devizát jelent a külkereskedelmi mérlegben.

A Dankó Pistá-t heteken keresztül játszották Zagrabban és Belgrádban, ami a két főváros mozgószinhazainak kereken egymillió dinárt jövedelmezett. A magyar filmgyártónak ebből, sajnos, csak 13.000 pengő jutott. Most perceken belül lepereg itt a Dankó Pista, de Belgradban, Szófiában, Athénban, Ankarában, Oslóban, Stockholmban és Milánóban már hónapokkal korábban játszották. Ezen a télen Kisázsiától Skandináviáig sírt Dankó Pista hegedűje és hangzott a magyar szó . . . A magyar film tette ezt!

És magyar szó vonult be — mindenütt úgyszólván kétszer 24 óra alatt — az országgyarapító Hadúr hadseregének nyomán (Hosszantartó zúgó taps.) a felszabadított országrészek mozijaiba. Az utolsó évek filmterméséből kiválogatott legjobb 50 filmet játszották azonnal a bevonulás után és aztán hónapokon keresztül azokban a mozgószínházakban, ahol 22 éven keresztül nemcsak a magyar szó, hanem a magyar felirat is tilos volt. A magyar filmgyártásnak ez a készültsége is egy neme a kultúrfölénynek, amelyeket aligha tud itt délkeleten más ország végigcsinálni. És tessék elképzelni, mit éreztek székely testvéreink Kolozsvárt vagy Csíkszeredán, vagy akárhol, amikor Uz Bence a film végén, visszamegy amikor a mese szerint visszabujdosik a a hegyekbe és azt mondja: „Most már csak akkor jövök vissza amikor odalent a völgyben nem lesz több nyelvvizsga és újra — szabad magyarul beszélni".

Mert a magyar filmgyártás tőle telhetően ápolta az erdélyi gondolatot is. Az Uz Bence, a Szegény gazdagok, a Gyimesi vadvirág és az Erdélyi kastély testvéri kézfogás volt a Királyhágón túlra s a jószándék mellett a művész nosztalgiája is folyton Keletre vágyott, oda, ahol a magyar filmgyártás született.

Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A magyar filmgyártásnak sok hibája és hiányossága van. Elsősorban a szegénysége az. Ez az év azonban biztatóbb jelek között indul mint a megelőző tíz. Először szerepel az állam költségvetésében 100.000 pengő a magyar filmgyártás támogatására. Igaz, hogy egyelőre csak az ipari tárca keretében, pedig hát eddig is többet csináltak a magyar filmben mint ipar üztek. De ezért a 100.000 pengőért is, ami az állami költségvetés 3 tizezrelé-

ke, hálás a magyar filmipar. Ez lesz a biztosíték arra, hogyha elfogy a magyar filmgyártás pénze, ne az legyen a pénztelenség orvossága, hogy kioltják a műteremben a soktízezer gyertyafényt, letörlik a színész arcáról a festéket s a kulcsot ráfordítják a műterem ajtajára . . .

Kis pénzből is nagyot tud varázsolni a magyar filmgyártás ügyessége. Ezt a Dankó Pistát, meg az Uz Bencé-t az a két fiatal gyerek csinálta meg — három évig egy ruhában járva — aki az Önállósítási Alap 40.000 pengős kölcsönével vágott neki a nagy magyar filmejszakának.

Ebben azonban ma már dereng. Varga iparügyi miniszter úron kívül Hóman kultuszminiszter úr is törődő gazdája lett a filmgyártásnak. 1941-ben széles népi filmkultúrát akar megindítani, filmkönyv-pályázatot irat ki, módot ad arra, hogy fiatal tehetségeink a külföld filmművészetével is megismerkedjenek s a legkisebb faluba is el akarja vinni a filmkultúrát.

Remélhetőleg a háromszázas jubileumnál, ami rohamosan közeleg, — hiszen a 200 magyar filmből 100-at az utolsó három esztendőben csináltunk, — nagyobbak lesznek az export-számok is és a magyar filmnek ünnepe lesz minden egyes magyar film bemutatója. És remélhetőleg ezen a jubileumon a magyar történelem valamelyik nagy alakjának világító eszméi, régi dicsősége és példátadó egyénisége fog ránk sugározni a vászonról.

Addig ünnepelünk Dankó Pista mellett. Igaz, hogy csak cigány dalköltő volt, de a magyar nóta kristálytiszta húrjain pengetett. És abban, ahogy nótái nyomán felrévül előttünk a tiszaparti füzes, a szegedi tanyák fővárosának világa, egy letünt magyar élet romantikája, van egy kis „szegedi gondolat" is. A magunk módján való élés gondolata, amit ebből a filmből Ankarában és Oslóban is talán észrevettek.

A Dankó Pista még nem a nagy magyar reprezentativ film. De szégyeljük Dankó Pistát, a cigányt? Hiszen Vörösmarty Mihály, a „Szózat" tűzhányójának forró lelke is a „Vén cigányt" költögette amikor keserű bánatára örök kifejezést keresett. „Akkor is háború" volt ,künn a nagy világban" s „a vak csillag, ez a nyomorult föld" forgott „keserű levében". S mit látott a költő: annyi bün, szenny és ábrándok dühétől tisztult a világ a vihar hevében. És várta, várta, hogy „hadd jöjjön el a Noé bárkája, mely egy új világot zár magába". És kitört: „Majd ha lefárad a vész haragja, S a viszály elvérzik a csatákon, Akkor húzd meg újra lelkesedve, Isteneknek teljék benne kedve".

Most szintén háború van künn a nagyvilágban, — de talán Dankó Pista ad nekünk, a világ gondjával gondoló szegény hajdúnak egy gondtalan másfélórát.

Húzd rá, Dankó Pista! . . . (Hosszantartó éljenzés és taps.)

Az őszinte elismeréssel fogadott ünnepi beszéd után *Simor* Erzsi lépett a szinpadra és *Ady* Endre egyik legmagyarabb versét adta elő Dankó Pistáról nagy sikerrel.

A filmet megelőző műsor befejező számaként *Jávor* Pál, a film főszereplője énekelte el *Dankó* Pista néhány dalát cigányzene kisérettel.

A jóizű és stílusos produkció után elsötétedett a színpad, berregni kezdett a vetítőgép és elkezdődött a tiszaparti metropolis halhatatlan dalköltőjének édes-bús élete a film határtalan kifejezési lehetőségein keresztül. Kritikai méltatásunkat lapunk szokott helyén találja az olvasó.

A 200-ik magyar filmet ünneplő előadás felejthetetlen fejezetet nyitott a magyar hangosfilmgyártás történetében és annak bevezető részét még a magyar rádió is közvetítette, hogy elvigye a hírét a magyar film szellemének mindenhová a milliók közé, akik magyarul beszélnek és éreznek.

A jubiláris előadás külsőségeiről a *Filmiroda* operatőrjei sok felvételt készítettek a jövőheti *Magyar Világhiradó* számára.

*

Az ünnepség végeztével körülbülel hetven főnyi meghívott társaság kocsikon a *Mester* filmvállalat Thökölyúti villájába hajtatott, ahol a késő éjjeli órákig a legkedélyesebb hangulatban tartózkodott együtt az elegáns vendégsereg, méltó befejezéséül a nagy nap nagy eseményének.

Szalontai *Kiss* Miklós és *Barla* László dr., a *Mester* filmvállalat két vezetője, mint házigazda igazán úri módon gondoskodott a vendégek jó hangulatáról.

ÚJ FILMEK

Balkezes angyal

Irta: Békefi István
Filmre írta: Békefi István és Jeney Imre
Rendezte: Ráthonyi Ákos
Segédrendező: Weidinger György dr.
Zene: Karl Lajos dr. és Fényes Szabolcs
Főszereplők: Tabódy Klári, Jávor Pál, Mály Gerő, Berky Lili, Ligethy Juliska, Boray Lajos, Libertiny Éva, Köpeczi-Boócz Lajos, Lánczy Margit, Barna Anci, Misoga László, Vaszary Piri, Makláry Zoltán, Sárosy Andor
Beszél: magyarul
Gyár: Hunnia
Gyártotta: Takács Film
Gyártási vezető: Takács Antal
Felvételvezető: Gaál László
Kép: Vass Károly
Hang: Lázár István
Összeállította: Kerényi Zoltán
Díszlet: Vincze Márton
Segédoperatőr: Keresztessy József
Állófényképész: Inkey Tibor
Scripter: Sándor Lajos
Hangrendszer: Tobis-Klang
Laboratórium: Kovács és Faludi
Hossza: 2243 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Mester
Bemutatta: Scala, április 12

*

Klári a „balkezes angyal" egy virágüzletben tanulóleány. A virágüzletnek egyik állandó vásárlója Palotay Miklós, fiatal földbirtokos. Az ősi Palotay birtok sulyosan meg van terhelve adósággal. A váltókat Mende Balázs gyáros összevásárolta. Zsiga bácsi azt tanácsolja, hogy Miklós vegye feleségül Mendéék lányát, Verát. Miklós nem hajlandó hozományért nősülni, különben is szerelmes egy színésznőbe. Zsiga bácsi megbeszéli a fiatalok házasságát Mendéékkel, majd a színésznőnél, mint gazdag földbirtokos lép fel s eléri, hogy a színésznő hallani sem akar többé Miklósról. Miklós szerelmi bánatában hajlandó látogatást tenni Mendééknél. Szép virágkosarat küld Mende Verának. A kosarat Klárira bizzák. Balkezessége miatt a kosár tönkrement. Klári nem meri az üzletben bevallani, s hogy másképp se derüljön ki a dolog, mint Mende Vera megköszöni telefonon Miklósnak a kosarat. Miklós randevút kér telefonon. Klári énytelen elmenni. Miklósnak nagyon megtetszik Klári, főként azért mert egyszerű és házias. Elfeledkezik a színésznőről, s naponta találkozik Klárival. Közben Zsiga bácsi érintkezésben áll Mendéékkel, s miután Miklóstól azt hallotta, hogy naponta találkozik Ver,ával, ezt elmondja Mendééknek. Mendéék kérdőre vonják lányukat, ő természetesen semmiről sem tud semmit és Mendéék kitűzetik az árverést a Palotay birtokra. Klári ezt megtudja. Belátja, hogy Miklósnak gazdagon kell nősülni, s mivel nagyon szerelmes bele, úgy érzi fel kell áldozni magát. Nyomtalanul eltűnik. Miklós nem érti Klári eltünését, főként azért, mert Klári otthagyott leveléből olyan értesüléseket kap, melynek segítségével megmentheti az ősi birtokukat. Miután elintézte anyagi ügyeiket, boldogan jelentkezik Mendééknél, hogy megkérje Vera kezét. Természetesen kiderül, hogy Mende Vera nevével valaki visszaélt. Miklós most érzi igazán, hogy halálosan szerelmes Kláriba és nem tud belenyugodni eltűnésébe, Zsiga bácsi segítségével kinyomoztatja az egész ügyet, felkutatja Klárit és boldogan feleségül veszi.

*

A legfrissebb magyar zenés filmvígjáték nem támaszt nagy igényeket, tehát nem lehet a kritika magas lovára ülve bírálgatni. A mulatságos ötlet tele van tüzdelve számtalan kedélyes ötlettel, amelyeket a remek szereplőgárda tolmácsol, Tabódy Klárival az élén. Táncos, énekes, vígjáték-primadonnánknak, aki eddig külföldön játszott, ez az első magyar filmszerepe, amellyel sikerült rálépnie a közönség rokonszenvéhez vezető biztos útra. Pikáns szépsége, rutinja, mulattató vénája, friss fiatalsága még nagyobb, még jobb szerepekre predesztinálja. Jávor Pál, a partnere adja a magyar újdonság másik értékét. A publikum kitünően elszórakozott a mulatságos zenés-énekes filmvígjátékon. V. D.

Kora Terry

Irta: H. C. v. Zobelitz.
Rendezte: Georg Jacoby.
Zene: Peter Kreuder.
Főszereplők: Rökk Marika, Josef Sieber, Will Ouadflieg, Will Dohm, Herbert Hübner.
Gyártotta: UFA.
Beszél: németül.
Magyar szöveg: K. Halász Gyula.
Hossza: 3050 méter.
Cenzura: aluli.
Kölcsönző: UFA.
Bemutatta: Uránia, április 10.

*

Mara és Kora Terry ikertestvérek, akik atyai jóbarátjuk, Tobbs kiséretében jájrják a világot. A könnyelmű Kora a veszedelmes táncszám bemutatása előtti éjszakán is mulat, aminek eredménye, hogy bizonytalanná válik, testvére Mara lezuhan és ínrándulást szenved. A varieté karmestere Varany, aki elkallódott tehetség, valaha hegedűművésznek készült, résztvevően érdeklődik Mara Terry sorsa iránt. Mara és Varany megszeretik egymást, de a féktelen Kora szemet vet a karmesterre, megismerkedik Borodynnal, egy iparmágnással, aki ajándékokkal halmozza el, amit Kora azzal hálál meg, hogy egy óvatlan pillanatban gyerekes bosszúból ellopja Borodyn fontos hadiipari tervrajzait. Kora Afrikába szerződik. Az afrikai mulatóhelyen is folytatja zabolátlan, korlátot nem ismerő életét. Adósságokba keveredik és egy Németországgal ellenséges hatalom kémszolgálatának ügynökei figyelmesek lesznek rá. Tudnak Borodyn esetéről. Kora kész a tervrajzot, amelyről rég megfeledkezett, egy szorult pillanatában eladni, de Mara és Tobbs, ez ellen tiltakoznak. Kora nem tűr ellentmondást. A vita hevében Mara rálő Korára, aki holtan esik össze. Marának élnie kell, hogy dolgozzék Kora gyermekéért, ezért Tobbs önfeláldozóan magára vállalja a gyilkosságot. A hatóságok előtt azt állítja, hogy összeveszett Marával és agyonlőtte. Igy Mara Kora Terryként élhet tovább. A személycseréről Tobbson kivül, akit a gyarmati bíróság 6 évi kényszermunkára ítél, senki sem tud. A kemszolgálat emberei hamis sürgönyt küldenek Marának, amelyben arról értesítik, hog a kis Ilona nagybeteg. Mara visszautazik Németországba, ahol letartóztatják. Kémkedéssel vádoltan áll a bíróság előtt. hiába állítja, hogy soha életében nem látta Borodynt, a rajzokat a halott Kora vitte el és ő, Mara juttatta vissza postán, névtelenül a német hatóságokhoz. Tobbs, akinek időközben jó magaviseletéért megkegyelmeztek, éppen a döntő pillanatban érkezik, hogy hitet tegyen a testvérek személycseréjéről. Kora Terry most már a világ előtt is halott, de Mara Terry folytatja csodálatos pályafutását, Varanyval, a kiváló hegedűművésszel együtt, akivel annyi viszontagság után végre egy életre egymásra találtak.

*

Ilyen nagy kiállítású európai filmet talán még nem is láttunk. Pazarabbnál pazarabb revük sorakoznak egymás után, mindegyiknek középpontjában természetesen Rökk Marika. Csodálatos tánctudását bőven van alkalma csillogtatni. Ezúttal azonban nemcsak kivételes tánctehetségével brilliroz a kitünő magyar müvésznő, hanem komoly színészi képességeket is árul el. Kettős szerepet játszik és ez a kettős szerep: a Terry testvérpár két, egymástól elütő jellemének ábrázolása nehéz feladat volt, de ezt is tökéletesen oldotta meg. Magyar ének- és táncszámának külön sikere lesz. A gondos, értékes rendezés, amely szintén jelentős részt kér magának a sikerből, Georg Jacoby nevéhez füződik. K. M.

KÜLFÖLDI SZAKMAI SZEMLE

17. CSEH ÉS MORVA PROTEKTORÁTUS

A csehszlovák állam mozi és filmszakmájában az elmult évek nagy történelmi eseményei hatalmas változásra vezettek. Az igen fejlett mozikultúrájú államban azelőtt számos játékfilmet gyártottak, amelyek közül egyik-másik az ország határain túl is szép sikerrel futott. Ezenfelül rendszeres híradószolgálatot biztosított a prágai *Aktualita*, azonkivül számos rövidfilm is készült.

A területi veszteségek a volt csehszlovák mozik számát jelentős mértékben csökkentették. A politikai átállítás viszont a gyártás területén hozott változásokat. Az elmult esztendőben a korábban a magyar híradóhoz hasonlóan felépitett prágai *Aktualita* mellett a német híradó foglalta el a főszerepet a cseh és morva protektorátusban. Az *Aktualita* pedig beszüntette külföldi csereösszeköttetéseit és ma csakis a hazai felvételekre szorítkozik. Hazai rövid- és játékfilmeket az elmult esztendőben is készítettek a Cseh-morva protektorátusban, a prágakörnyéki műtermek egy részében azonban a német filmipar rendezkedett be gyártásra.

A mozik műsorellátása tekintetében hasonló irányelvek érvényesülnek, mint a Harmadik Birodalom egyéb területén — csak a hazai gyártásnak biztosított lehetőségek kivételével. Ez azt jelenti, hogy a minden műsorban szereplő német híradót cseh felvételekkel egészíti ki és a cseh rövid- és játékfilmeken kivül elsősorban német kultúr- és játékfilmeket vetítenek.

18. SZLOVÁKIA

Mint húsz évig a csehszlovák állam része, Szlovákia nem rendelkezett önálló filmgyártással. A csehszlovák kormány központosító törekvései filmellátás tekintetében is a prágai szakmai gócpontnak biztosított irányító szerepet a szlovák mozik műsorellátása tekintetében.

Az 1938 október 6-i autonómiával azután a szlovák területen működő mozik felett is átkerült a rendelkezési jog a szlovák kormány kezébe. Kezdetben természetesen ez nem jelentett azonnal változást, mert a mozik továbbra is a korábbi, már lekötött, a piacon még található amerikai, francia és angol filmeket vetitették. Azok a szoros szálak, amelyek a szlovák kormányt a Németbirodalomhoz fűzik, természetesen rövidesen érvényesítették a német szempontokat a film terén is. A szlovák kormány szempontjainak megvalósítására szlovák filmvállalatot létesítettek, amely monopolisztikusan Szlovákia egész területére kiterjesztette munkásságát. Mielőtt a vállalatot életrehívták volna, szlovák szakembereket küldtek a német filmszakma tanulmányozására Németországba, azután ezek jelentése alapján állitották fel 1940 január elején a *Nasztup Szovákfilm Rt.*-ot, amelynek alaptőkéjében az állam 51%-ig érdekeltséget vállalt. A vállalat főfeladata a szlovák hazai gyártás megteremtése, a filmkultúra színvonalának emelése és a kivitel és behozatal kérdéseinek szabályozása.

Ami a mozikat illeti, az uralomváltozással az engedélyeket a szlovák kormány elsősorban bizonyos testületeknek, mint a *Hlinka Gárdának*, a *Szlovák Ligának*, a *Szlovák Vöröskeresztnek*, valamint a *Németpártnak* adta, mint állami szubvenciót. Eddig összesen 162 engedélyt adtak ki, ebből 15 mozi és egy kultúrfilmmozi Pozsonyban játszik, eddig minden engedélyes üzembe is helyezte moziját. Egyelőre még igen magas közterhek sujtják a szlovák mozikat, szó van azonban arról, hogy ezen a közeljövőben enyhíteni fognak.

Műsorellátás tekintetében az elmult esztendőben a német film állott élvonalon. 1940-ben 93 német, 27 amerikai, 12 olasz 3 magyar (németnyelvű változatban), 2 spanyol és 1 svéd játékfilmet vetitettek a szlovák mozik. Összesen tehát 138 filmet. Ezenfelül 70 német és 12 amerikai rövidfilm került bemutatásra.

Ami a híradószolgálatot illeti, még 1938 végén alakult meg a *Nasztup* szlovák hangoshíradó, amely 1940 májusáig a prágai *Aktualitával* együttműködve jelent meg. 1940 április 1-vel azután a *Nasztup* a német külföldi híradóval együtt adja ki híradóit. 160 moziban 9 szlovák és 1 német kópiában jelenik meg. Hetenként 100—150 szlovák híradóanyagot állítanak elő, amelyhez a német híradószolgálat egy operatőrt és egy speakert küldött Szlovákiába.

A *Nasztup Szlovák Film Rt.* az elmult évben ezenfelül 2 propagandafilmet is készített. Az erősen csökkentett filmbehozatal következtében korlátozták a szlovák területen működő premier filmszínházak számát is. Tulajdonképen csak 3 elsőhetes mozi maradt meg, míg a korábban elsőhéten játszó másik 3 mozit mint utánjátszó elsőhetest tartják üzemben. Az egyéb mozik pedig másod- és harmadhéten stb. mutatják be a filmeket.

Rövidesen bemutatásra kerül Berlinben két magyar hangosfilm

Tudvalevő, hogy Németországban két év óta nem került színre Magyarországon gyártott film, magyar nyelven beszélő filmet pedig még egyáltalán nem mutattak be a német fővárosban. A fejlődő magyar filmgyártás egyik jelentős eredményének könyvelhetjük el két hét előtt a magyar-német filmkapcsolatok újabb kimélyítését.

Mint ismeretes, Berlinben járt március végén az egyik magyar filmgyártó vállalatunk főnöke, *Hausz* Mária és elhelyezte két idei filmünket. Az egyik eladott film a *Tóparti látomás*, amely *Hausz* Mária produkciójában készült, a másik pedig a *Lángok*, amelyet a *Hunnia—Takácsfilm* gyártott az év elején. (Ez az utóbbi film még nem került nálunk sem bemutatásra.) *Simor* Erzsi, *Tolnay* Klári, *Jávor* Pál játszanak egyik filmben, a másik film főszereplői pedig *Mezey* Mária, *Hidvéghy* Valéria, *Jávor* Pál és *Kiss* Ferenc. Mindkét film rendezője *Kalmár* László.

A filmek vételára darabonkint 25.000 márka, ami 40.000 pengőnek felel meg. Ez az összeg egy-egy magyar film költségvetésének egyharmada, tehát óriási jelentősége van a létrejött tranzakció nak a filmgyártás jövőjével kapcsolatban. A 25.000 márkás előadási jog ugyanis csak Németországra vonatkozik, a jelenleg német vezetés alatt álló területek, Norvégia, Dánia, Hollandia, Belgium, Franciaország, valamint a többi országok előadási joga még azután következik, egy-egy filmnél tehát 50.000 márkára is számítani lehet.

A jövőben a két ország közti filmkapcsolatok kétségtelenül egyre élénkebbek lesznek, miután a németek kikötötték, hogy a megvásárolt filmeket két héten belül szállítani kell, mert a premiert mielőbb meg akarják tartani. Különösen a két szőke filmsztárunknak: *Simor* Erzsinek és *Hidvéghy* Valériának volt nagy sikere a szakmai bemutatón és mindkettőjüket máris plakátokon hirdetik a német fővárosban. A *Tóparti látomás* és a *Lángok* premierje április végén lesz. A bemutató elé kétségtelenül nagy várakozással nézhet az egész magyar filmszakma.

Itt jegyezzük meg a német filmgyártó körök másik kikötését, amely szerint csak olyan filmeket hajlandók átvenni, amelyek művészi szempontból kifogástalanok, valamint megfelelnek a nürnbergi törvénynek. Ezek a kikötések nem nehezítik meg a magyar filmek elhelyezését. Filmjeink átlagos színvonala jelentős fejlődésen ment át az utóbbi évek során, ami pedig a szereplő gárdát illeti, már évek óta nálunk is megtörtént a teljes átállás és úgy a színészek, mint a filmgyártásnál alkalmazott egyéb személyek megfelenek a németek faji feltételeinek.

MAGYAR MOZGÓFÉNYKÉPGÉPKEZELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE

mint az állami munkaközvetítőhivatal hat. eng. megbizottja

DIJTALANUL KÖZVETIT SZAKAVATOTT GÉPÉSZEKET

állandó alkalmazásra és kisegítésekre úgy helyben, mint vidéken.

Budapest, VIII., Népszinház-u. 19.

Telefon: 337—598.

Hivatalos órák: 2—4-ig.

Vincze Márton

Pester Lloyd

1941 január 12

Tragischer Unfall im Filmstudio

Samstag nachmittag ereignete sich im Filmstudio der „Hunnia" ein Betriebsunfall, der ein Todesopfer forderte. Während einer Probeaufnahme kippte eine Kulisse um und begrub den 36jährigen Bühnendekorateur Martin *Vincze* unter sich. Ein Arbeiter wurde von der umstürzenden Kulisse ebenfalls erfaßt und verletzt. Die Freiwilligen Retter brachten den Dekorateur in das Spital in der Uzsoki-ucca, wo an ihm sofort eine Operation durchgeführt wurde. Trotz aller Bemühungen der Ärzte *gelang es nicht, Martin Vincze zu retten.* Er starb in den späten Abendstunden an den Folgen seiner Verletzung. Martin Vincze, der Sohn des bekannten Komponisten Siegmund *Vincze*, war ein bekannter, gesuchter Filmfachmann. Er war vor einigen Monaten *nach Deutschland eingeladen* worden, doch hatte er dieser Aufforderung nicht nachkommen können, da er bei der Hunnia ununterbrochen beschäftigt war. Der tragische Unfall des begabten Fachmanns hat *in der ungarischen Filmwelt tiefes Mitgefühl ausgelöst.*

Kat. Szörény
Prot. Szörény
Ó-g. 26. Ist. Mária

CSÜTÖRTÖK
9
Kat. Julián vt.
Prot. Marcell
Ó-g. 27. István főd.

Izr. 10. Jer. ostr. bőjt

PÉNTEK
10
Kat. Vilmos pk.
Prot. Melánia
Ó-g. 28. Több ez. vt.

SZOMBAT
11
Kat. Higin vt.
Prot. Ágota
Ó-g. 29. Aprószentek

Izr. 12. S. Vajeki

Vándor Kálmán

Mindig így kezdődik...

Keserű szemrehányásokat kaptam odahaza, hogy minden rendes iró megénekli szerelmét és házasságát, én viszont csak mindenféle ledér szerelmeket rögzitek meg.

Hogy végre végezzünk a szemrehányással, most nekiállok törvényes szerelmet örökiteni. Bocsánat érte, rövid leszek.

Hát ne sokat kerteljünk, ez pedig a következőképpen történt:

Juniusban — ezerkilencszázhuszat irtunk akkor — megérkezett Sopronból a szintársulat. Talán egy héttel később, ülök a direktorék páholyában és nézem az előadást. Szibillt játszották.

A második felvonásban a zenekarból felhangzik a nagyhercegnő belépője és uj színésznő lép a szinpadra.

Sudár termet, hatalmas szőke hajkorona.

— Ki ez a nő? Még nem láttam szinpadon.

— A dédanyja a Nemzeti Szinház egykori hires tragikája, nagyanyja a Népszinház és Budai Szinkör volt hires primadonnája, nagyapja szinigazgató, nagybátyja...

Elbiggyesztettem a számat.

— Macskaarca van!

— Nincs is olyan macskaarca — mondta a direktor.

— Most látom először. Kávéházban sem láttam még.

— Nem is fogod, van egy nagy hibája.

— No?

— Azt hiszi, hogy a szinház apácazárda.

Fölényesen legyintettem.

— Ezt ismerjük már!

Előadás után bementem a szerkesztőségbe és alkottam egy fulmináns kritikát. Kifejtettem, hogy a nagy elődök emléke korántsem elegendő ahhoz, hogy valaki olyan nagy elmélyültséget és szinészi képességeket kivánó szerep eljátszására vállalkozzék, mint Szibillben a nagyhercegnő figurája.

Azt hiszem, csak természetes ezek után, hogy három hét mulva olyan szerelmes voltam a macskaarcu nőbe, mint egy öreg ágyu.

Ő viszont belém.

Mikor ősszel a szintársulat vonatra ült és visszautazott téli állomására, Sopronba, már titkos arám volt, mint Bárczi Benőnek Kund Abigél.

Felette csábitó volna az alkalom, hogy ehelyütt a nyiladozó szerelem szépségeit ecseteljem, hiszen a modern irodalom ugy a lira, mint a regény terén, mint tudjuk, bűnösen elhanyagolja a szerelem cimszó alatt ismeretes érzés oknyomozó ismertetését. Rendkivül frappánsan hatna, ha elmondanám, hogy akáclevelekkel a „szeret — nem szeret" kezdetü szellemes játékot gyakoroltuk, hogy többszázszor közöltük egymással, mi szerint örökké fogjuk szeretni egymást, menyország lesz az életünk és inkább a halál, mint az élet egymás nélkül. Ha mindehhez hozzáfüzném azt a kétségtelen tényt, hogy „igy még senki nem szeretett", ahogyan mi imádtuk egymást, akkor rövid izelitőt adnék azokról az izgalmas, még sohasem hallott, soha meg nem irt érzésekről, melyek bennünk dultak.

Féltékeny voltam, mint egy viziló. Azok ugyanis állitólag rendkivül féltékenyek. Akkoriban elképzelni sem lehetett azt a meztelenséget, ami ma a szinpadon mindennapos. De egyszer egy álló hétig nem aludtam, mert a soproni szinházban müsorra tüzték a Vig özvegyet s annak harmadik felvonásában fél vállát szabadon kellett hagynia. Ez ügyben különben igen erélyes levélváltásom is volt a szinház igazgatójával, akit röviden leánykereskedelmi tendenciákkal vádoltam meg. Az Ezüst sirály bemutatójáról már nem is beszélek, mert ott fürdőtrikóban kellett egy jelenetben szerepelnie. Erélyes fellépésemnek meg is volt az eredménye. A világon egyedülállóan, Sopronban fürdőköpenyben kellett a jelenetnek lepereg ni.

Hogy a vizilovak miképpen állanak a selyemharisnya kérdésével, arról nincsenek pontos értesüléseim. Titkos arámnak azonban szép lábai voltak s én ugy éreztem, ha férfi e lábakat selyemharisnyában meglátnák, menthetetlenül ámokfutóivá válna s minden eszközt felhasználna, hogy elhóditsa tőlem. Ez okból nem volt szabad selyemharisnyát viselnie.

Naponta irtam a tizenhat gépelt oldalra terjedő leveleket s naponta kaptam az ugyanilyen terjedelmü kézzel irott válaszokat. E levelekben többizben biztositottuk egymást elmulhatatlan szerelmünkről. Ám ez sem volt elég. Mindennap telefonon is értekeztünk. Átlag naponta kétórás telefonbeszélgetésről eszközöltek feljegyzéseket a szombathelyi telefonközpontban.

S mindezen kivül minden szombat délben vonatra ültem s roboglam szerelmemhez. Mikor hétfőn délben arám kikisért a vonathoz, mely Szombathelyre vitt tőle, porig sujtottan lobogtattuk zsebkendőnket.

Karácsony után érkezett el az a pillanat, amikor apámmal közöltem életre szóló elhatározásomat. De meg kell jegyeznem, hogy karácsony előtt szerkesztőm elküldött Ikervárra, ahol egy hadiárvaotthon volt. Irnom kellett róla. A hadiárvák azzal foglalkoztak, hogy vesszőből fonott butorokat készitettek. Egy garnitura meg is tetszett s azonnal rendeltem belőle leendő családi otthonom részére.

Karácsony után közöltem apámmal elhatározásomat s nyomatékképpen hozzátettem, hogy szándékom már csak azért is megváltozhatatlan, mert kosárbutorból a szalongarniturát is megrendeltem. Apám fuldokló nevetésben tört ki.

Ez a komolytalanság megvetésemet váltotta ki s csak még hajthatatlanabbá tett. Apa próbált okosan beszélni velem. Mindenekelőtt közölte azt a tényt, hogy még huszonhároméves sem vagyok. Aztán közölte, hogy a házasság és a szerelem nem azonos fogalmak. Ezt nem hittem el neki, pedig igaza volt. Az ilyesmire az embernek magának kell rájönnie. Csak hát, amikor az ember rájön.... na, mindegy. Hagyjuk.

Szegény nagymama tipródott körül löttem, nem tudta, mit csináljon. „Szinészné" a familiában. Hazudnék, ha azt mondanám, hogy titkos arám hozzátartozói repeső örömmel fogadták eljegyzésünk hirét. Az ő álmaikban arám lábai előtt uralkodó hercegek voltak heverendők... Nem egy kis vidéki ujságiró.

Nem is egyezett bele a házasságba a szülői garnitura. Se nálam, se nála. Mindkét részről közölték az illetékes szülői hatalom alatt álló féllel, hogy a kiskoruság huszonnégy éves korig tart, mindketten kiskoruak vagyunk, nélkülük nem házasodhatunk, ők pedig megtagadják a szülői beleegyezést.

No, de szerelem is van a világon! Ugy verekedtünk egymásért, mint az oroszlánok. Az árvaszékig mentünk, fellebbeztünk, megint fellebbeztünk és kivivtuk a végső diadalt. A szülői ellenállás felőrlődött.

Engem még az utolsó pillanatban felhivott magához Kiskos István szombathelyi polgármester. Mindenekelőtt elém tárt bizonyos megállapitásokat azokról az ökrökről, akik gyerekkorukban nősülnek meg.

Bár csupán tizenöt évvel később publikálták azt az igazságot, hogy „zöld ablakos kicsi ház, bolond, aki magyaráz, szerelmesnek magyarázni nem lehet", az igazság már akkor is igazság volt.

Nem hallgattam rá, ellenben rohantam Sopronba és másnap arámmal karöltve megjelentünk Soprony Thurner Mihály polgármester előtt, hogy dispenzációt kérjünk.

A polgármester mindössze annyit mondott:

— Én megadom, gyerekek, de aztán ne az én anyámistenit szidjátok!

Erre kötelező igéretet tettünk és még aznap megesküdtünk Sopron város anyakönyvvezetője előtt.

A derék öregur, vállán a nemzeti szinü szalaggal, elvégezte az elvégzendőket, kivágott még egy szónoklatot is, mely szerint „ime, szent frigyben egyesül az irodalom és a szinmüvészet", azután igy folytatta:

— Közlöm az ifju házasokkal, hogy városunk öt kiló cukorral kedveskedik ajándékképpen minden uj házaspárnak. Az uj házasok az öt kiló cukorról le szoktak mondani az anyakönyvvezető javára.

Minthogy nem volt szándékunkban a tradiciók megtörése, mi is lemondottunk.

Délután fél négykor érkeztünk meg Szombathelyre.

Szép lakásinséges világ járt akkoriban. Apám házában nem lehetett senkinek felmondani, a viszony is elmérgesedett köztünk, hát másutt kellett lakást keresni. Albérleti szobát találtam, de nekem kellett berendezni.

Ezzel nem is volt baj. Nagymamának tizennyolc testvére halt el, majdnem valamennyinek a butorait ő örökölte, egész butorraktár volt a padláson.

A pályaudvarról egyenesen a nászházba vonultunk. Gyalog és szigoruan karonfogva, a legnagyobb kerülőkkel, hogy városunkban mindenki megcsodálhasson, mint ifju férjet.

Sopronból két nagy láda hozta feleségem — különben most még nevezzük hitvesnek, az elején tartunk — hozományát. A két ládát kint hagytuk a pályaudvaron, de ifju hitvesem, a benne rejlő kincseket féltve, arra kért, menjek ki és kisérjem személyesen a targoncát, melyen a hordár városunkon végig betolandja.

A két ládában a következő kincsek voltak:

1. Fehér paróka, kiválóan alkalmas a János vitézben a királyleány szerepéhez.
2. Egy szürke, kockás parasztruha a Bor cimü darabban Eszter szerepéhez.
3. Egy fehér estélyi ruha a Szibill nagyhercegnő megszemélyesitésére.
4. Egy cigánynak kinevezett szines kendő a Cigánybáró Szaffiához.
5. Egy világoskék estélyi ruha minden operett II. felvonásához.
6. Egy molyos toll-legyező.
7. Egy kis fa-legyező, melyre annakidején hitvesem nagyanyjának hódolói irtak szellemes sorokat.
8. Egy „ansichtskártya"-gyüjtemény.
9. Egy kritikagyüjtemény Sopronból, Győrből, Nagyszebenből és Szombathelyről.
10. Két virágváza.
11. Különböző okvetlenül szükséges fehér- és ruhanemüek.

A hordár a két ládát feltette egy taliczkára, én elfoglaltam helyemet a jobboldalán és peckesen vonultam vele végig a városon, lakásunkig.

Máig is csodálkozom, hogy a fél város nem állott az utcán és nem fogta a hasát a röhögéstől.

Házasember voltam. S még mindig nem voltam huszonhároméves.

Ugy kellett nekem, ha nem sietek ugy, most nem kelene huszéves házasságot jubilálnom. Sem ezt a cikket irnom.

*

U. i. Ifju hitvesem a házasságkötést végigsirta.

Nem is sejtette, milyen igaza volt.

ANEKDÓTÁK

A jövőről nem tudunk semmit, legalább is semmi bizonyosat — talán azt az egyet, hogy akármilyen év lesz 1941, egy nappal mindenképpen rövidebb lesz, mint 1940 volt.

Hogy pedig ne töltsük egész hiába az időt, nézzünk egy pár orvosi anekdótát. Ezek is tanulságosak, mert torzitva — de megmutatják, mit nem szeret az orvos a páciensen és a páciens az orvoson. Tulajdonképpen egy és ugyanazt nem szeretik, de egy és ugyanazt a dolgot különféle szemszögből nézik.

*

Hát például fizetni senki sem szeret, de azt sem szereti senki sem, ha őt nem fizetik meg. A legtöbb orvosi anekdóta azért a honorárium kérdése körül forog. Azok az anekdóták is, melyek nálunk boldogult *Báron* Jónás nevéhez füződnek, jórészt ilyen honoráriumanekdóták. Van köztük akárhány olyan, melyet sok más hires orvosprofesszor, főleg *Mikulicz*, *Nothnagel* nevéhez is füznek. Ez a két eset, melyet itt megkockáztatok (bocsánatot kérve azoktól, akik már ismerik), bizonyosan ő vele történt meg. Nem tréfa, hanem való történet.

A kórházi rendelésen jelentkezik egy asszony, valami kis bajjal. *Báron* megnézi, mikor sorra kerül, rendel neki valamit, aztán szólitja a következőt. „De kérem — remonstrál a vidéki asszony —, hiszen én még nem is tudtam a tanár urral beszélni." „Az egészen felesleges is: látom, mi a baja, majd megkapja az utasitásokat az alorvos urtól; itt még sokan vannak, itt nem érek rá diskurálni." „Hát hol lehet a tanár urral beszélni?" „A magánrendelésemen délután, de az 10 forint." „Délután azután kedvem szerint kibeszélhetem magam?" „Annyit beszélhet, amennyit akar, azonban ujból figyelmeztetem, hogy a magánrendelés dija 10 forint." „Jó, jó, mégis eljövök!" Délután tényleg megjelenik az asszony *Báronnál*, messziről lobogtatva a tiz forintost. *Báron* leülteti magával szemben, az asszony pedig elkezd beszélni és beszél, beszél, beszél. Mikor már nagyon sokat beszélt és semmi jelét sem adja annak, hogy be is akarja fejezni, *Báron* előveszi a „Pester Lloyd" délutáni kiadását és elkezdi olvasni. „De hiszen tanár ur nem is hallgat rám" — mondja méltatlankodva az asszony. „Kérem, én csak azt mondtam, hogy maga annyit beszélhet, amennyit akar, azt nem igértem, hogy órák hosszat hallgatom; de ha azt akarja, hogy hallgassam, azt is lehet — csakhogy az meginl tiz forint."

Báronnak volt egy öreg doktor paciense, akivel éveken át sokat veszödött; természetesen nem kért a kezelésért honorárium ot. Mikor az öregur, aki igen jómódu agglegény volt, meghalt, *Báron* elküldte örökőseinek, akik szintén mind jómódu emberek voltak, a számláját. Volt nagy felháborodás. Az örökösök gyülést tartottak és két követet is küldtek Báronhoz. „Micsoda dolog az, orvoskollegának számlát küldeni a kezelésért?" „Az orvoskollegának sohasem küldtem számlát, maguk ellenben nem kollegák, tehát maguknak küldtem. Különben is hallották-e valaha a gyöngyösi kutya történetét. Nem? Hát ide figyeljenek. Egyszer volt közel Gyöngyöshöz egy kis faluban egy kocsmáros, annak volt egy kutyája. Igen okos kutya volt. A gazdája minden reggel kosarat kötött a nyakába, abba bele tett egy cédulát, amire rá volt irva, hogy miféle husra van aznap szüksége és bele tette az árát is. A kutya bement Gyöngyösre a mészároshoz, az kivette a cédulát, kimérte a hust, elvette a pénzt és visszaadta, ami visszajárt; a kutya pedig pontosan elvitte haza a küldeményt. Igy ment ez sok-sok hónapon át, nap-nap után, a kosár mindig rendesen megtelt, soha elő nem fordult, hogy a kutya a hus hoz nyult volna. Egyszer azonban a többi kutya megneszelte, hogy ez a kutya hust visz. Nosza, rátörtek, lerántották a kosarat a nyakából és kezdték falni a hust; ezt látván a kutya, ő is falni kezdett. Hát nem volt igaza? Ha mindenki fal, csak éppen ő maradjon éhen?"

*

Az óceán tulsó oldalán se szeretnek az orvosnak fizetni, de hamarabb belátják, hogy illik. Azért a honoráriumanekdóták ott kissé máskép alakulnak. Ime néhány példa: Az orvos *Coué*-kúrát ajánl betegének; ez abban áll, hogy folyton ismétli magában azt, hogy egészséges vagyok, egészséges vagyok és akkor tényleg egészséges lesz, ha azelőtt sem volt semmi baja.

— Ön tehát ugy véli, doktor ur, hogy ha erősen hiszem azt, hogy egészséges leszek, akkor tényleg egészséges leszek. Nemde, azt mondta?

— Ugy van.

— Tehát, ha Ön erősen hiszi, hogy én Önt megfizettem, akkor az Ön számlája már ki is van egyenlitve.

— Az már nem.

— De hát miért nem hat a hit az egyik esetben ugy, mint a másikban?

— Mert van egy kis különbség abban, ha valaki a Gondviselésben bizik, vagy Önben bizik.

*

Orvos: „Sajnos, az Ön baja öröklött betegség, ezen nem lehet segiteni."

Beteg: „Akkor sziveskedjék számláját az apámnak beküldeni."

*

— Voltál az orvosnál, John?

— Voltam.

— És eltalálta, hogy mi van veled?

— Majdnem.

— Mi az, hogy majdnem?

— 3 dollár 40 cent volt velem és ő 3 dollárt kért a vizsgálatért.

*

Ezek a groteszk fordulatok általában jellemzők az amerikai viccekre. Minden anedótában a kapcsolatok váratlansága az, ami mulattató, de az amerikai humorban a váratlan fordulatok is amerikai stilusuak és a szokottnál is váratlanabbak. További példák:

A hires, de szórakozott sebésznek szól a felesége: „Mondd kérlek, mért tépted ki az uj könyvemből az utolsó lapokat?" „Bocsáss meg, drágám, az volt ráirva, hogy appendix, mire gondolkodás nélkül eltávolitottam." (Appendix a könyvben függelék, egyszersmind a féregnyulvány latin neve, köznyelven, de rosszul: vakbél.)

*

A nagyon kövér beteg megkérdezi orvosát, mit tegyen az ellen, hogy mindig nyitott szájjal alszik. „Sajnos, ezen nem lehet segiteni" — mondja az orvos —: „Ön olyan szüken fér bele a börébe, hogy ha becsukja a szemét, kinyilik a szája."

*

„Követte Ön tanácsaimat, melyeket oly pontosan leirtam?" „Nem, mert akkor kitörtem volna a nyakam." „Hogy érti ezt?" „Ugy, hogy a harmadik emeleten lakom és a cédulát, amit irt, kidobtam az ablakon."

*

Biró: „Miért ütötte meg a fogorvost?" „Mert az idegeimre ment."

*

„Anyus, a fogorvos nem huzott olyan fájdalommentesen, mint ahogy a hirdetése igérte." „Miért, fiacskám, talán fájt, mikor kihuzta a fogadat?" „Nem, de ő ugy orditott, mint a sakál, mikor én a kezébe haraptam."

*

Végezetül egy régi anekdóta: Egy hires londoni professzort tiszteletbeli udvari orvossá neveztek ki. A tanár nem mulasztotta el, hogy ezen megtisztelő eseményt tanitványainak bejelentse — kiiratván a fekete táblára: Tudatom, hogy a király őfelsége udvari orvosává nevezett ki. Egyik tanitványa jónak látta, hogy a hirdetés alá az angol himnusz első szavait egyezze: God save the king — Isten óvja a királyt.

*

Könny és mosoly édestestvérek. Az ember nem birná el a könnyeket, ha nem mosolyogna néha a saját és a mások gyengeségei felett és tulságosan tragikusan fogná fel az életet, ha nem látná meg benne a komikumot. Már aki tudniillik egyáltalán törődik azzal, ami körülötte történik. Mert az is egy álláspont, amit a multkor valahol idézet gyanánt olvastam:

Nothing's new,
Nothing's true
And nothing really matters.

Amit magyarul talán ugy lehetne kifejezni, hogy:

Nincs semmi uj,
Nincs semmi bizonyos
És mindenre fütyül az okos.

Az okos? nem; nem hiszem, hogy a cinizmus nagyon okos dolog és hogy egyáltalában okos dolog mindenre fütyülni. Szomoru és sivár lehet annak az élete, aki nem tud embertársaival együtt érezni. Nevetni a fonákságaikon — azt igen. De nem örülni az örvendezőkkel és hidegen nézni mások szenvedését — azt már nem. Lehet, hogy van olyan, aki erre képes; de ugy vélem, hogy aki a mások örömében és bujában nem tud résztvenni, annak talán kevesebb szomoruság lesz, de igazi öröme egészen bizonyosan sohasem lesz ebben az életben és mindenképpen nagyon szerencsétlen ember.

PÓLYA JENŐ

Hozzászólás néhány tévedéshez

Irta Török Sándor

A *Budapesti Piarista Diákszövetség* összejövetelén *Kerékgyártó* Árpád dr., tanügyi főtanácsos, föltétlenül jószándéktól — *segíteni akarástól* — sugallott előadást tartott a magyar középosztály kérdéséről. Az előadó személye és annak a szellemi közösségnek, amely előtt az előadás elhangzott, tiszteletreméltó volta, de magának a kérdésnek égető fontossága is nemcsak megengedi, de egyenesen szükségessé teszi, hogy *tárgyilagosan* megpróbáljak eloszlatni egy-két olyan tévedést, amely nyilván a napi politika befolyása alatt, sőt bizonyos egyvona'u propaganda hangulataiból alakulhatott ki.

Az előadó a középosztály romlásának okát „a zsidó elem betörésében" látja. Amikor azonban ezt a tételt szemléltetően megvilágitja, olyan sulyos és kézzelfogható ellentmondásokba keveredik, hogy azok az egész tételt, ugy ahogy van, a visszájára fordítják.

A középosztály fogalmának meghatározása után az előadó ezt mondja: „Méltán tekintették *a mult század II. felében* kialakult középosztályt a haza egyik alappillérének. Szilárd gazdasági alapon nyugodott, gyermekeit minden nehézség nélkül fel tudta nevelni és el tudta helyezni. Hagyományai voltak. Bizonyos konzervativ, nyugodt szellemet jelentett. Soraiban józan, szilárd erkölcsön és vallási meggyőződésen alapuló élet uralkodott. Következésképpen még a mult század második felében is bő gyermekáldás jellemzi. Müveltsége és áldozatkészsége az irodalmi megmozdulások istápolójává teszik. Megujhodása lassu és fokozatos. Az alsóosztály méltó vezetője, a társadalmi élet szabályozója."

Ime, ezek szerint ez, a polgári eszmevilágban egyáltalán megálmodható, minta-középosztály. Jól jegyezzük meg: *a mult század második felében.*

Most következik e minta-középosztály romlásának ecsetelése, például igy: „Az igények felfokozódtak, a belső családi életet a kifelé élés váltotta fel. A bár-szellem lett urrá, számos költséges szórakozás lett korszerü. Ezzel a szellemmel nem tartott lépést a kereseti viszonyok alakulása. A pénzes zsidóságot a középosztály nem tudta követni, a verseny sok katasztrófát okozott. Az ipari munka értékelése mellett elmaradt a szellemi munka értékelése."

Mert zavarná az egységes gondolatmenetet, hát hagyjuk most ki az ilyen kitételeket, hogy: az ipari munka tulértékelődött a „szellemi" munka rovására; és idézzük e romlás indokolását: *„a kiegyezés idején és után* történik meg a zsidóelem betörése a középosztályba. *Weiss:* A mai magyar társadalom cimü munkája szerint *a 20 század utolsó negyedében* az ügyvédek hatvanhat százaléka, a magántisztviselők hatvan százaléka és az orvosok ötven két százaléka zsidó Magyarországon. A zsidóság magával hozta szellemét és a középosztályt erkölcseiben teljesen átformálta".

Vessük össze az első dátumot a másodikkal! Hogy *a XX. század utolsó negyede,* ez nyilván csak sajtóhiba, ne kapaszkodjunk bele — az előadást a sajtóból ismerem — hiszen *a XX. század utolsó negyede még előttünk van.* Ez a sajtóhiba a lényegen nem változtat, nyilván XIX századról van szó, annál is inkább, mert előtte megmondja: *ez a betörés, a kiegyezés idején és után történt. Tehát 1867 körül és főként utána.* Vagyis — nem szerintem ugye, hanem az előadó szerint: ez a minta-középosztály „a haza egyik alappillére", *éppen akkor alakult ki, — a mult század második felében! — mikor a zsidóság betörése megtörtént.* Ebből pedig minden körmönfont szó és érvcsavarás nélkül könnyedén kimutatható volna, hogy ezek szerint a zsidóságnak pontosan annyi *érdeme* kell, hogy legyen a minta-középosztály kialakulásában, mint amennyi *büne* van *— az előadó szerint.* Nem élek azonban ezzel az általa adott lehetőséggel, mert *ahogy nem hiszem, hogy a zsidóság betörése olyan sokat ártott, ugy nem hiszem azt sem, hogy ennyire sokat használt volna.*

Mindenesetre az előadó érvelése *a két dátum kétségbevonhatatlan azonosságán* teljesen felborul, szertefoszlik. További vitára tehát ninesen ok és nincs is alap, csupán egy-két dolgot szeretnék megállapitani ezzel összefüggésben. Igy például azt, hogy a „zsidó középosztály" oly rosszindulatu fertőző hatása voltaképpen tudománytalan. olcsó rőpiratmese. Ezeknek a mult század második felében „betört" zsidóknak például a „szórakozása" semmiesetre sem fedi a bár-szellem fogalmát. Ez legfeljebb egyik jelensége a rossz értelemben vett városiaskodásnak. A bár-szellem azoknak az országoknak a nagyvárosaiban is kialakult, ahol jóformán nincs is zsidó. Ezeknek a zsidóknak a szórakozása nem volt ilyen szükkörü és nem volt ilyen alacsonyrendü, sőt. Ők eljártak — igényük volt rá! — a hangversenyekre, a jó szinházakba, megvették a jó könyveket s képet és szobrot vásároltak. Hangsulyozom. *nem mint zsidók tették ezt,* hanem mint az áhitott polgári rétegbe alulról beolvadt elemek. Csalódások — szellemi csalódások — érték őket, *ismét nem mint zsidókat, hanem mint alulról jövő uj elemeket* s ezek a csalódások fogékonnyá tették őket arra, hogy megértsék és értékeljék a magyar szellemi életnek olyan megnyilvánulásait, amelyeknek megértése elől az a polgári középosztály, mely már régebben otthon volt a maga falai között — ridegen elzárkózott. Tessék megnézni, mondjuk azt az irodalmat — s folyóiratokat és napilapokat, stb. — amelveket a befogadó réteg vall magáénak még ma is és tessék összehasonlitani azzal az irodalommal, — de akár zenével, képzőmüvészettel, általában szellemi megnyilatkozásokkal, — amely mögé odaállottak az ujonnan jöttek. Nem győzöm hangsulyozni: *nem mert zsidók, hanem mert most fogadták be őket* — mármint annakidején — *s neofita szomjuságukban messzebbre és mélyebbre kivánkoztak a talajba, a dolgok megismerésébe* S azokban a szellemi megnyilvánulásokban, amelyek mellé odaszegődtek, megtalálni vélték, vagy meg is találták azt a mélységet, mely után áhitoztak. *Ezzel az odatárulkozással segitették észrevenni, megértetni azokat a szellemi megnyilvánulásokat s ezzel kétségkivül, bár természetesen önkéntelenül, érdemeket szereztek.*

Sejtem, hogy hol van a hiba oka — hiszen az előadó jóhiszemüségét távolról sem vonom kétségbe —, a hiba ott van, hogy a középosztályba betört zsidóságról beszélve, s annak fertőző büneiről — bár-szellem könnyen és kifelé élés, stb. — lelki szemei előtt nem például a *Goethét* és *Arany Jánost* olvasó, kaszinózó, muzsikáló, kulturális és jótékonysági egyesületekben szereplő „zsidó" doktor bácsi jelenik meg, aki sokkal inkább jelképe osztályának, hanem *„a zsidó hadigazdag"*-nak a vicclapokból, esetleg éppen zsidó vicclapokból és félreérthetetlen célzatu nyomtatványokból jól ismert karikaturája. Viszont: az az életforma, amely képzeletében ehhez az alakhoz füződik, éppen ugy *nem mint zsidó ilyen,* amint az a másik életforma, *nem mint zsidó olyan.* Ez az életforma egyszerüen együtt jár az erkölcsileg megalapozatlan jómóddal. A nem zsidó „ujgazdag" éppen ugy viselkedik, mint zsidó sorstársa, *a hangsuly kulturájának, társadalmi felelősségtudatának hiányosságán, s a pénzén van, nem a származásán!* A fönt irt hiányosságokban szenvedő ember, származására való tekintet nélkül, ha vagyonhoz jut, elsősorban ilyen külsőségeiben nyilatkozik meg. Itt kisérteties hasonlóságok vannak. Tessék emlékezni a hires anekdótára, hogy a felcseperedett zsidó bemegy a könyvkereskedésbe és rendel a polcaihoz ennyi és ennyi folyóméter könyvet. Az meg most történt. hogy egy nem zsidó előkelőség palotát vásárolt. Az előző gazda otthagyta beépitett könyvszekrényeit, de a könyveket elvitte. Az ujgazda most szintén méterszámra és kötésre veszi a könyvet, hogy ne üljön az üres polcok alatt bridgetársaságával. Amint pénzhez jutott, palotára már volt igénye — könyvre még nem. A könnyen és hirtelen jött pénzzel először a külsőségekre való igények jönnek meg — ezek az igények könnyebben is kielégithetők, pénzzel — ez szabály.

A mult század második felében betört zsidóknak egy része természetesen szintén utánozott karikaturákat. Ezek azt hitték, hogy bizonyos külsőségek birálat nélküli átvevésével lesznek minél gyorsabban egyenranguvá. Igy került a zsidó fejére a sörtéskalap, kezébe rejtpejcsli, oldalára agár s ivott, ha nem birta és nem is kellett. Tagadhatatlan, hogy a *befogadó osztály silányabb része természetesen az érkezőkből szintén e silányabbakat vállalta elsősorban magához valónak.* Ugyanigy a most feltörő nem zsidó ujgazdag példaképe az ismert karikatura: „a zsidó vezérigazgató" kocsijával, szivarjával, szeretőjével, mulatóbeli fenntartott asztalával, stb. De *ahogy annakidején a befogadó osztály értékesebb volt gunyképénél, ugy értékesebb a most kiszoritott osztály is a gunyképénél.* A torzitótükör jó a maga helyén — alkalmat ad a javitásra —, de fönntartás nélkül beugrani nem szabad.

Emlitettem, hogy „a betörő zsidó elem" többet tételezett fel arról az osztályról, amelybe fölemelkedett. Ez mindig igy van *a nem forradalmi uton* alulról jötteknél. Az elképzelt ideálhoz igyekezett hozzáhasonulni, s nem a valósághoz, igy aztán *néhol tévedésekbe bukott, de más pontokon a maga igyekezetével megtermékenyitette a befogadó osztályt.*

És végül: az előadó hangsulyozza, hogy a középosztálynak meg kell ujhodni! Ez igaz. *Adjunk jó példát* — mondja —, *hirdessük a középosztály megujhodásának szükségességét.* Ez szépen hangzik, de csupán retorika, tartalma nincs. Meg kell ujhodni — *de hogyan? Hol a programm, a munkarend?* Hiszen mindazt, amit elmondottam, nem „zsidó tulérzékenység" diktálja, nem mindenáron való védelem — *a védelem az előadó érvelésében magában benne van!* A tulérzékenység éppen a megujhodni akaró középosztályban van, hiszen ime, szó szólója állitja a megujhodás szükségességét, de a saját — az osztály — *hibáinak bevallása nélkül. Hibául — egyszerüen a zsidóságot állitja oda.* A megujhodás, a javulás, a hibák bevallásával kell hogy kezdődjék, *megbánás nélkül nincsen uj élet.* De aki ugyanezzel a javitó céllal a hibákat is fölrójja, az a középosztály mai eszmevilága szerint is kárhoztatandó, bomlasztó elemnek számit. Ez a módszer viszont, ami ebből az előadásból oly világosan bontakozik ki, ez a módszer *menekülés a felelősség elől s felelősségtudat nélkül viszont nincs megbánás.* Igy folynak a dolgok egymásból, s épül a gát az igazi megujhodás elé, melynek forrása — engedje meg az előadó és ne vegye szerénytelenségnek, ha kimondom helyette: — *a magyar paraszt.*

A zsidóság „betörése" annakidején szükségszerü volt Még szükségszerübb most ez a betörés. Természetesen nem kell feledni, hogy a paraszt nincsen abban az állapotban, amelyben a zsidóság volt a kiegyezés előtt, vagyis: *nem tételez fel többet a középosztályról, sőt ugy lehet, kevesebbet.* Talán ennek a sejtésétől — még nem felismerésétől! — van az, hogy a középosztály e forrás elől elzárkózik. Védekezésül — alibinek — vállalja olyan hangosan a dolgok felszines eredetü hangulatait, vállalja a *„népiest"*, mint motivumot, — de a *„népit"*, mint lényeget, nem.

Mindezt legjobb lelkiismeretem szerint el kellett mondanom, remélve, hogy nem bántok meg vele senkit és semmit, legkevésbé az igazságot.

Egészségét kiméli
Élvezetét fokozza
Költségeit csökkenti
a Diadal
szivarkapapir és szivarkahüvely
MAGYAR SZIVARKAPAPIR- ÉS SZIVARKAHÜVELYGYÁR RT. Budapest, V., Váci-ut 48/E.

Vincze Márton, az ismert díszlettervezőt halálos baleset érte

Megdöbbentő szerencsétlenség történt szombaton délután a Hunnia-filmgyár gyarmatutcai telepén. A szerencsétlenség áldozata *Vincze* Márton, az ismert díszlettervező.

Szombaton délután külfelvételezés folyt a Hunnia-filmgyár gyarmatutcai telepén. A munkálatokban élénk tevékenységet fejtett ki a fiatal tervező. Félhat órakor délután egyszerre nagy recsegés-ropogás reszkettette meg a levegőt: egy hatalmas, tizennégy méter magasságu deszkapadló nagy robajjal leesett és *Vincze* Mártonra zuhant. A deszka még egy *Balla* Antal nevü munkást is megsebesitett a bokáján.

Azonnal értesitették a mentőket, de még mielőtt azok megérkeztek volna, a munkások átvitték a szerencsétlenül járt Vinczét az uzsokiutcai kórházba. Azonnal mütőasztalra fektették, mütétet hajtottak rajta végre, de a szerencsétlen, fiatal, tehetséges Vincze Mártonon nem tudtak segiteni, a mütőasztalon meghalt.

Vincze Márton mindössze harmincöt esztendős volt. Rövid idő alatt nagy karriert futott be külföldön, azután Budapesten is. *Vincze* Zsigmondnak volt a fia. Egészen fiatalon kezdte müködését a filmszakmában, amelynek dolgos, elismert szaktekintélye volt. Rengeteget dolgozott. Az utóbbi időben hivták külföldre is előnyös feltételekkel, de Vincze Márton nem akarta itthagyni Budapestet. Megdöbbentő szerencsétlensége nagy részvétet keltett Budapesten.

Beck Béla és neje Wohlstein Edith dr. fájdalomtól megtört szivvel tudatják, hogy imádott fiacskájuk

Jánoska

10 éves korában hosszu szenvedés után jobblétre szenderült.

Január 10-én csendben eltemettük.

Gyászolják: hugocskája: Marika, nagyszülei és a kiterjedt rokonság.

Részvétlátogatások mellőzését kérjük.

Fájdalomtól megtört szivvel tudatjuk rokonainkkal és jóbarátainkkal, hogy

S. Kuzman Ella

jóságos lelkét Teremtőjének visszaadta. Örökké gyászolják: Schäffer Márkné Kuzman Ilona férjével, dr. Zala Pálné férjével, Schäffer Kléri, Zala Évike és Andriska.

Temetése 13-án d. e. 11 órakor a rákoskereszturi izr. temetőben lesz.

Drága jó Édesanyánk

özv. Braun Ignácné

szül. Schwarzkopf Fanny

nincs többé, nemes lelkét visszaadta az Uristennek.

Január 13-án, délután 2 órakor temetjük a rákoskereszturi izr. temető halottasházából.

Siratják: **Láng Andor** mérnök és neje szül. **Wilhelm Ella, dr. Láng Jenő** orvos és neje szül. **Böhm Olga** (Buenos Ayres), **Edit** és **Bandi** unokái, rokonai és mindazok, akik őt ismerték és szerették.

Vincze Márton

Esti Lapok

1941. január 13.

Vincze Márton tragikus halála

Az egész magyar filmvilágot megdöbbentette szombaton éjjel a hír: Vincze Márton, a leghíresebb magyar filmépítész tragikus szerencsétlenség áldozata lett. A munkahelyén érte a halál, egyik új művének építése közben. Hatalmas építkezés folyik a Hunniában, az egyik most készülő film részére egy tizenkét méter magas viadukt készül. A díszlet már állt, alig volt még valami munka rajta s Vincze Márton ia pár perc mulva eltávozott volna a műteremből, amikor a baj történt. Egy deszka lezuhant a viaduktról és halálra sujtotta a kiváló művészt. Kórházba szállitották, az orvosok azonban már nem tudtak rajta segiteni; Vincze Márton anélkül, hogy az eszméletét visszanyerte volna, meghalt. Felesége, Puskás Anna gyászolja. A temetésének időpontjáról ma délben történik döntés.

Budapest székesfőváros statisztikai hivatala
VIII., Sándor-utca 8.

Müemlékek Országos Bizottsága tekintetes Könyvtárának,

Budapest.

IX. Hőgyes Endre-utca

DÍJ ÁTALÁNYOZVA

Vincze Márton

Vincze Márton tragikus halála

Súlyos veszteség érte a magyar művészvilágot szombaton délután, amikor a Hunnia Filmgyár műtermében tragikus szerencsétlenség áldozata lett *Vincze* Márton díszlettervező, a magyar dekorációs művészet egyik kimagasló tehetsége. Tizenkét méter magasságból egy padló *Vincze* Márton fejére zuhant, akit koponyaroncsolással szállítottak az uzsokiutcai kórházba. *Vincze* Márton belehalt súlyos sérüléseibe. A magyar színházés filmvilág őszinte részvéttel és mélységes megdöbbenéssel értesült a népszerű díszlettervező tragikus haláláról, aki a magyar filmművészet leglelkesebb művésze, kartársi érzéstől legmélyebben áthatott alakja, és az egész magyar képzőművészet európai hírű szakembere volt.

Pest, 1941 jan. 13.

Vincze Márton

diszlettervező

vrod

Magyarország

Esti lap. 1941.
junius 7. (Három
pénzbüntetés Vincze
Márton halála
miatt).

Vincze Márton

NAGY RÉSZVÉT MELLETT temették el tegnap délután a Kerepesi-temetőben a tragikus körülmények között elhunyt Vincze Mártont, a jeles díszlettervezőt. A temetésen testületileg megjelent a Hunnia-filmgyár személyzete, dr. Bingert János vezérigazgatóval az élén, azonkívül igen sok színész és színésznő. A ravatal felett a református lelkész imája után a filmproducerek szónoka, majd a légelhárító tüzérek egy képviselője mondott búcsúztató beszédet.

8 Órai Újság
1941. jan. 18.

17
t. Virágvas.
ot. Gertrud
. 4. Nb. 1. v.

N. k. 6 ó. 10 p. N. ny. 18 ó. 8 p.

HÉTFŐ
18
t. Sándor pk.
ót. Sánd. Ede
g. 5. Konon

KEDD
19
Kat. József
rot. József
g. 6. Amorii

SZERDA
20
t. Csák Mór
rot. Hubert
-g. 7. Vazul

ÜTÖRTÖK
21
t. Nagycsüt.
ot. Benedek
. 8. Teofilakt

Izr. 11. Eszter bőjt

PÉNTEK
22
t. Nagypént.
t. Nagypént.
9. Szeb. vtk.

ZOMBAT
23
Nagyszom.
t. Frumenc
10. Kodrát

Izr. 13. S. Zav.

Orsz. Magy. Éremkedvelők egyesülete érme.

Keskeny perem, kissé bemélyített mezőben hármashalom és kettős kereszt. A hármashalmon Hungariae és egy ifjú alakja áll. Hungariae a magyar szent koronát tartja fel kezeiben, az ifjú pedig az bal kezében zászlót tart, a másik kezével eskiüszik. Alsó kissé kiemelkedő felületen a felírás; RESURGET. A férfi alak mögöt lent; VINCZE.

A model méretei 16·7 x 24·4. Bronz. Redukált érem ? példány

Mészáros Andor építész érme.

Keskeny perem kissé bemélyített mezőben balra néző fej. Körirat; MÉSZÁROS ANDOR ÉPITÉSZ. MCMXXXI. A nyak mögött hátul; VINCZE.

Öntött érem 3 péld. Bronz. Átmérő; 14·5 cm kerek érem.

Szent Erzsébet érem.

Keskeny perem, kissé bemélyített mezőben balra néző Szent Erzsébet, amint a palástja jobb szárnyában lévő rozsakat tartja, az egészet gyöngysor szegélyezi. A gyöngysor és a perem közt a felírás; ✣ SANCTA ELISABETHA ✣ ORA PRO NOBIS ✣

A bal könyök alatt ♀. monogram.

Kerek érem. Átm. 10 cm Öntött bronz 3 péld.

Emilie Magdalena Müller érem.

Keskeny perem, kissé bemélyített mezőben balra néző fej. Körirat; EMILIE MAGDALENA MÜLLER. A nyak mögött hátul; VINCZE PÁL. 1930,

Kerek érem. Átm. 14·2 cm Öntött bronz 2 péld.

Madonnás érem

Keskeny perem, kissé bemélyített mezőben jobbra néző Madonna karján a kis Jézussal, aki jobb kezével áldást oszt a ~~ballal pedig~~ bal kezét pedig a szive fölött tartja, gyöngysor szegélyezi. A gyöngysor és a perem köött a felírás; NOS CUM PROLEPIA BENEDICAT VIRGO MARIA ✣. Lent a perem mellett; VINCZE.

Kerek érem. Átm. 12·4 cm Készült 3 péld. Öntött bronz.

Céhbeliek érme.

Keskeny perem, kissé bemélyitett mezőben jobbra néző Pallas Ethenea amint a jobbkezével a művészet hármas pajzsára támaszkodik, a balkezével pedig babér ágat tart. A amer pajzs. egy Joni oszlapfőn nyugszik. Gyöngyor keretezi. A gyöngyor és a perem között a felirás: CÉHBELIEK MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK TÁRSASÁGA. Lent: VINCZE.

Hátsó oldal.

Kesken perem, kissé bemélyitett mezőben babér-ágak között egy kis párkányal körülvett tábla, a név részére. A tábla felett, paletta, ecsettel, kalapács vésővel és egy háromszeg körzővel.

Öntött kerek érem Átm. 124 cm. Készül 2 pékl.

Vincze Pál

nobrárz

Vince Pál

VINCE PÁL. E számban közöljük Vince Pál néhány kis plasztikáját. A fiatal művész az Iparművészeti iskolában két első és két második díjat nyert. 1929-ben jeligés pályázaton megnyerte a 2 és 5 pengős pénzérmek tervezeteire kitüzött 2000 pengős állami pályadíjat. 1932-ben megnyerte az Iparművészeti Társulat dísztárgy-pályázatának díját. Munkái közül a székesfőváros megvette az „Anyaság" című plakettjét, a Szépművészeti Múzeum pedig megszerezte három plakettjét.

Mult és jövő

1935. sept. — okt.

367. l.

– Esztergom 110 –

SZÉCHENYI-TÉR 12 Ház, egyemeletes, négyablakos, vörösmárvány kapu-kerettel, klasszicista.

VINCZE Pál éremművész

Magyar Nemzet, 1991. január 3.6.p.

Vincze Pál, a világszerte ismert és megbecsült éremművész értékes, ere-deti gyűjteményét adományozott a Magyar Nemzeti Múzeumnak, abból az alkalomból, hogy 83 éves korában nyugalomba vonult Dél-Franciaországban. A sikeres és gyakran kiállító művész, aki Telcs Ede tanítványaként indult, 1939 óta élt Angliában, és munkássága is elsősorban a szigetországhoz kapcsolta. Életének egyik nagyszabású vállalkozása az a Shakespeare-emlékérem sorozat, melyet 1971 és 1981 között készített, és amely a Bárd Stratford-on-avoni emlékmúzeumában került kiállításra. Talán ez a sorozat fogalmazza meg a legpregnánsabban művészetének fő jellemvonását: a harmonikus és tiszta szerkezetet. A háttérelemek felhasználása, a figurák elrendezése szimmetrikus; a mozdulatok egymásnak feleltetnek és mintegy tükörképben fejezik ki az emberi kapcsolatoknak a művész által megfogalmazott lényegét. A mindig kiegyensúlyozott kompozíció szinte neoklasszikus állóképekké alakítja az ábrázolt jelenetet, s a bennük rejlő modernséget csupán a figurák-nak a húszas és a harmincas éveket idéző megformálása árulja el. A művész által adományozott gyűjtemény kollekcióit tartalmazza, melyet barátjával, a nemrég elhunyt Budaygyörgyel őriztek, és amit mindig is a Nemzeti Múzeumnak szántak. Ezt egészítette ki Vincze Pál saját műveiből összeállított válogatással, mely a Shakespeare-sorozat jelentősebb darabjai mellett oeuvre-ének néhány kiemelkedő portréábrázolását is tartalmazza. Az idős művész így kívánt az elhunyt pályatárs és barát emlékének tiszteletet tenni. A becses gyűjteményt dr. Cigány Lóránt követ vette át a művész stúdiójában december 14-én.

(B. A.)

Adelson 1980 Adels
of th
rence

Baillie 1951 Baill
World

Baldass 1933 Balda
Quint
Samml

Balogh 1957 Balog
sance
Lajos
Bucha

Balogh 1966a Balog
[Arts

Vincze Pál M.D.K.

Jövőre lesz ötvenéves. Annak idején Budapesten Telcs Ede tanitványa volt; ösztöndijjal került Rómába. Otthon megnyerte a pengő érmekre kiirt pályázatot, de azóta nagyon sok ország verette érmeit vele. Hire annyira elterjedt, hogy 1952-ben Truman elnök őt hivta meg a Fehérházba, hogy az elnök és felesége portréját megcsinálja. A mult évben Aga Khan platinum jubéliumára portréja elkészitésére kapott megbizást. Nemcsak müvészete, de egyénisége is, minden ajtót megnyit előtte.

Magyar album. Szerk. Incze Sándor. Elmhurst 1956, American Hungarian Studies Foundation. 75.p.

Vincze Márton

l.

Képzőművészet

1933. 156. l.

bályrendelet 2.§./14/ bek.alapján
rulás /78.160.-P/, valamint az 53.
ség biztositás kötelezettségének m
bérek az előirányzatnál 10.655.50
Az erdő- és mezőgazdasági birtokból
tékü emelkedést mutatnak a saját k
óta.

Előirányzatunkban a kü
részre bontottuk: Természetben ado
próbák /17.500.-P/ és Egyéb /46.48
ség kedvéért e rovat bevételeit te
ezért a költségelőirányzat szerinti
való szembeállitás helyett az alább

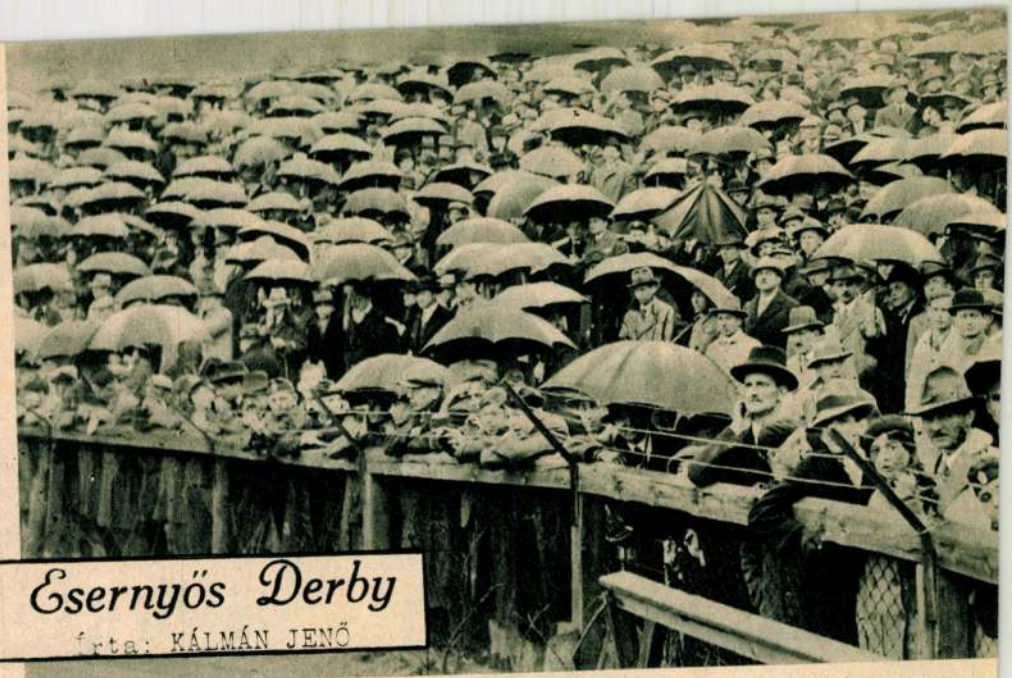

Esernyős Derby

Irta: KÁLMÁN JENŐ

Esernyős Derbynek lehetne nevezni a Ferencváros—Hungária tavaszi bajnoki találkozását, amelyből a Ferencváros került ki győztesen. A meteorológia nem volt tekintettel a nagy eseményre, de a pesti futballrajongókat még a makacs tavaszi eső sem hűtötte le. Végül is az eső unta meg a dolgot. A második félidő elején egy pillanatra még a nap is kikukkantott a felhők közül, de akkor már nem sok látnivalója volt: a sérült és tartalékos Hungária hetven perces küzdelem után két vállra kényszerült.

Az egységesebb és stílusosabb Ferencváros központjában egy olyan plusszal, amelyet a világ minden nagycsapata megirígyelhetne tőle, Sárosi Gyurkával, megérdemelten győzött.

*

Azzal az előre elhatározott szándékkal mentünk ki a pályára, hogy kivételesen csak a humoros momentumokat fogjuk puskacsőre venni, ezen a napon azonban valahogy csődöt mondtak az ismert mecshumoristák. Hiányzott Salamon Béla, aki a műsor áprilisi összeállítása miatt nem látogathatja a mecseseket, de, mint a láthatatlan próféta helyét a terített asztaloknál, az ő helyét is szabadon hagyták az ujságiró-páholyok előtti lejárónál. A zsúfolt korzó

Szabó »tárt karokkal« fogadja Toldy magas labdáját

gyógyszert talált föl. *Ha látogató jön, nem utasítják el, de ötven pengőt kérnek tőle jótékony célra.* És van, aki boldogan megfizeti a »belépti díjat». Mert valóban nem mindennapi látvány egy ilyen készülő film, különös építkezéseivel, fő- és

Schwarz Arthur
egy régi bécsi utca modelljeit állítja össze

Vincze Márton, a tervező

mellékszereplőivel, kosztümös statisztáival, ideges légkörével, intimitásaival és rengeteg kulisszatitkával.

Megér ötven pengőt nemcsak a látogatóknak, hanem a pesti szegényeknek is, akiknek Joe Pasternak négy hét alatt tekintélyes pénzt fog összegyüjteni.

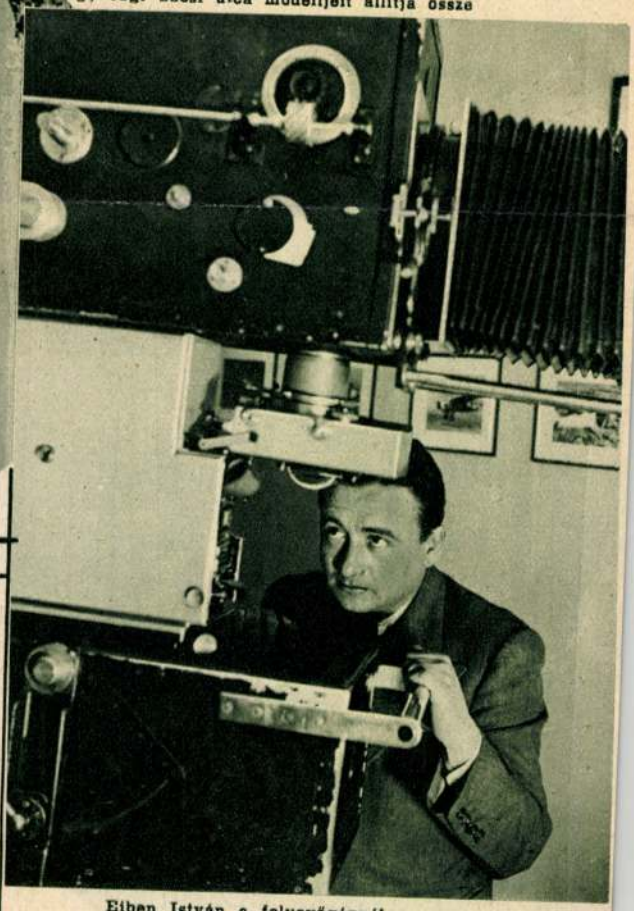

Eiben István a felvevőgépnél
(László felvételei)

Joe Pasternak,
a »Frühlingsparade« producere

dekelnek, köztük olyant is, akit nem lehet udvariasan kituszkolni.

A helyzet már-már aggasztó volt, alig haladtak a film felvételeivel, mert a vendégek, a kíváncsiak elözönlötték a műtermet.

Végül is a nagy érdeklődési láz csökkentésére Joe Pasternak hatásos

ban erősen veszélyezteti a munka tempóját. A filmcsinálás kulisszatitkai rengeteg embert ér-

Hasler Emil a tervrajzokat készíti

Bárány Ila, a filmépítészeti iroda egyetlen női alkalmazottja
(László felvételei)

Beléptidíj: 50 pengő

Azt mondják, hogy a hangosfilm megteremtette a nemzeti filmgyártást. Bizonyos mértékig mégis humorosan hat, ha meggondoljuk, hogy a legújabb németnyelvű filmet amerikai gyár magyar produkcióvezetővel, rendezővel és főszereplőnővel készítteti Pesten. Nem mintha okunk volna érte haragudni, sőt! Csak jöjjenek a külföldi márkák, mentől tömegesebben.

Az *Universal* »Frühlingsparade« című filmjéről van szó, amelynek produkcióvezetője *Joe Pasternak*, rendezője *Bolváry* Géza, főszereplőnője pedig *Gaál* Franciska. A németnyelvű film, amelyből *magyar verzió nem készül*, egy kis magyar lány történetét mondja el, aki fölkerül a régi császárvárosba és ott mindent a fejetetejére állít. Persze vannak valóságos német szereplői is a filmnek, *Wolf Albach-Retty*, Paul *Hörbiger*, Hans *Moser*, Hans Richter, azután *egy igazi Hohenlohe herceg és egy osztrák grófnő.*

Négy hétig tart a felvétel a Hunniában, a civilek érdeklődése azon-

Bolváry Géza és Baky József
a »Frühlingsparade« szcenáriumát tanulmányozzák
(Foto László)

Színházi Élet 1934. 17. sz.

MDK

Vincze Márton diszlettervező

Uj Magyarság 1943. dec. 17. 8.l.

Vincze Ottó fm

→ Walhorn Adrás gr
Művészet 1985/4/63
64

VINCZE Ottó festő

Gallery by Night, 1992.03. 22. Kótai Tamás és Vince Ottó festményei

szetet, az irodalmat, a zenét és
ért, az örök dolgok fuvallatáért,
olvasásával.

CS ELEK

alkalmat, amikor 1914-ben *Pet-*
osát állították a Szépművészeti
esei tudták, hogy ~~az~~ a kinevezés
ajovszky a Kultuszminisztérium
művészetpolitika minden csínját-
ozott művészeti kérdésekkel, ha-
ért. Fáradhatatlan, csiszolt ízlésű
peiért hozott meg komoly áldo-
i művészektől is. Kis magánmú-

VINCZE Ottó

HANN Ferenc: Barcsay-díjasok'91. = Hitel, IV.évf. 11.sz. 1991. május 29. 17.p. ill.

Szentendre, Aktív Art Galéria, 1991 ápr.

Vincze Ottó, Kopasz Tamás, Gaál József, Szegedi Csaba

J

Jäger, Ján Adam, zlatník (Goldter). 8. februára 1733 spolu s Jánom Mayerom, meštanom, radným a meditepeckým majstrom, s Petrom Ellerom, meditepeckým majstrom, a s meštanom a zvonolejárom Jánom Ernestom Cristellym svedok pri sobáši Jána Juraja Junkha, meštana a meditepeckého majstra, pôvodom z Trenčína, s Cecíliou Fischerovou, vdovou po Petrovi Fischerovi, meštanovi a meditepeckom majstrovi (MS fary sv. Martina).

Jäger Ľudovít Jozef (Cs.) 1837—1850

Jäger Ondrej (G.) 1790/1—1793/4

Murator Ján, murársky majster v By
bytčianskeho panstva z roku 1607 a v jeh
keď ho oslobodili od všetkých zemepa
vinnosť pracovať na opravách budov tam

Murator Ján, murársky majster v
„libertinus" (slobodník) v urbári bytčian

E Ottó

Életünk, 1989.6.sz.

ÉLETÜNK

GALÉRIA

ÉLETÜNK

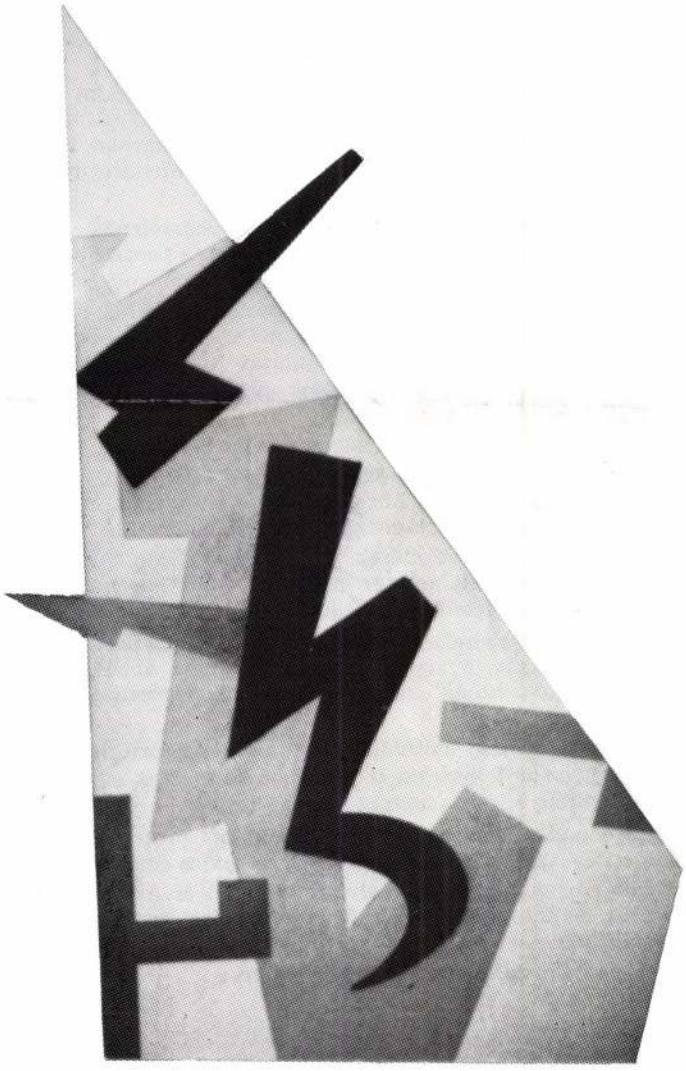

GALÉRIA

Szélárnyékban (?)

VINCZE OTTÓ FESTÉSZETÉRŐL

Egy huszonnégy éves fiatal festő esetében pályaképet vizsgálni nem egyszerű feladat, még akkor sem, ha Vincze Ottó tizenkilenc évesen már a szentendrei képzőművészet klasszikusaival állított ki a Szentendrei Képtárban, s azóta néhány önálló kiállítása mellett itthon és külföldön a kortárs szentendrei művészet valamenynyi jelentős tárlatán szerepelt.

A konstruktív hagyomány Szentendrén Barcsay odatelepülése óta mindig is jelen volt, noha az ún. (máig meg nem határozott) *szentendrei festészet* (iskola soha nem volt) egészében csak mint „színező" elem volt jelen.

A genius loci e városban soha nem jelentette egy stílus primátusát, kötelezőérvényűségét (mint például Vásárhelyen), a hely szelleme Szentendrén az erősen működő művészi közeget, annak inspiráló hatását jelentette és jelenti.

Nem véletlen, hogy a jelentős művészek zöme Vajda Lajostól Deim Pálig (de említhetnénk Bálint Endrét, Korniss Dezsőt is) soha nem a kordivat szerint festettek, éppen a kurzus ellenében építették meg oeuvre-jüket.

Vincze Ottó egyfelől a Barcsay—Balogh László—Deim Pál—Aknay János, másfelől a korai Nádler István—Bak Imre (hatvanas—hetvenes évek fordulója) fonalat találta vezérszálnak, pályáját ezen az ösvényen jelölte ki.

Természetesen ezek az összevetések lehetőség-szintűek, támpontszerűek. Vincze Ottó festményei egyik említett mester munkáira sem hasonlítanak, inkább felfogásbeli, erkölcsi, etikai megfelelések mutathatók ki, mint látványbeliek.

Vincze Ottó talán legjelentősebb táblája a *Trapéz-törések*. A statikus, szilárdan nyugvó trapéz alakú mezőt (a képsíkba behatoló, majd abból kilépő, azt áthasító) gesztusszerű formák „támadják" meg, a nyugalmat erőteljes, dinamikus mozgás szűnteti meg.

A látszólag steril képépítő motívumok sajátos metamorfózison esnek át, ugyanis az önmagukban nagyon is fegyelmezett kompozíciós elemek egy történés szereplőivé válnak, mely valamiféle sűrített, egzakt időben zajlik.

Vincze Ottót eddigi művészi sorsa (autodidaktából profivá válás), feladatvállalása, s annak teljesítési szintje a szentendrei Vajda Lajos Stúdió művészeihez köti.

Annak is ahhoz a vonulatához, mely trombitaszó és a tömegkommunikácó harsány üdvrivalgása nélkül „szélárnyékban" hozott létre mára már európai érvényű, szuverén életműveket.

Erre Vincze Ottónak is megvan minden esélye.

Hann Ferenc

VINCE OTTÓ

Szeretettel meghívja
Önt és kedves barátait az

AltiART

MŰVÉSZETI GALÉRIA

Szentendre, Engels utca 7.

BARCSAY DÍJASOK '91

GAÁL JÓZSEF SZEGEDI CSABA
KOPASZ TAMÁS VINCE OTTÓ

kiállításának megnyitójára

1991. április 12-én, pénteken 17 órára

*

Megnyitja:
Dr. Hann Ferenc művészettörténész

A kiállítás megtekinthető: 1991. április 12-30-ig.

Vincze Ottó

kiállítása Turkevén
a Finta muzeumban

Népszabadság, 1987.IX.16

VINCZE Ottó

5. 23 p. Studio kiáll.

Új Művészet 1992

MEGYERI BAR

Bo

Talán nem túlzok, ha azt állítom, hogy egy k
bé ismert — vagy ha jobban tetszik —, eg
feledett név tűnt fel *A hatvanas évek* című kiállí
a *Magyar Nemzeti Galériában*. Elfeledett a többi
lító művészéhez képest, és kevésbé ismert, mint *Bo*
Miklósé vagy *Vilt Tiboré*. A két példát még *Kampi*
tal 1966-os könyve említi, aki szerint Borsos Mi
Megyeri Barna és Vilt Tibor a legújabb plasztikai tö
vések képviselőiként tarthatók számon.[1] Bár Kampi
a három művész megítélésében tökéletesen igaza
Megyeri neve azonban lassan elfelejtődött, míg a ké
sik szobrász életművének elismerése megtörtént.
dekes párhuzam, hogy már *Kállai Ernő* is együtt
elemzi Borsos és Vilt műveit.)[2]

Egyszerűbb volna udvarias gesztussal felidézni
gyeri Barna szobrászművész munkásságának fejlőd
és fontosabb életrajzi adatait (nagyváradi gyermek
frontszolgálat, főiskolai tanulmányok, *Medgyessy Fe*
barátsága, budapesti letelepedés), munkáit méltatni
hívni a figyelmet a kutatások újabb fehér foltjára,
val egy nem rendhagyó írást készíteni. Ám egyre job
megismerve a szobrász alkotásait, élet- és munkakö
ményeit, szembesülve fájdalmasan korai halálával
annak következményeivel, a munkáival foglalkozó
sokkal, érdekesebbnek tűnik az a gondolatsor, amit

VINCE OH

mal arthoz közelítő zárókorszakában festett a nyolcvanas évek legelején.

Alakuló, mobil pályáról van szó Vincze esetében. Célszerűnek találjuk idézni Bencsik Barnabás a lényeget jól megmutató manifesztumszerű sommás sorait:

„Alaposan meggondolva.

Csak ne kapkodjunk el semmit. Fontoljuk meg mindent alaposan. Mérlegeljünk. Latolgassunk.

Legyünk elfogulatlanok. Ne engedjünk a csábításnak.

Tudjuk, hogy függetlenségünket harc árán szereztük meg. Ez tegyen bennünket megfontolttá, mindamellett bizalmatlanná semmiképp sem. Legyünk kimértek, de ne óvatoskodók.

Ne tékozoljunk, a pazarlás legyen számunkra ellenszenves. Hisz tudjuk jól. A bőség nem gazdagság, a mennyiség nem minőség. Törekvésünk célja maradjon homályban, de ne tűrjük, hogy e köd zavarosnak és áthatolhatatlannak tűnjön.

Ragaszkodjunk az axiómákhoz és lepődjünk meg, ha bizonyításukat számon kérik rajtunk. Arra, hogy zavarba jöjjünk, ne érezzük, hogy okunk lenne.

Tekintsünk mindent eszközt megengedettnek, amivel közelebb kerülhetünk, és minden módszert tarthatatlannak, ami által eltávolodunk.

Függesszük tekintetünket önmagunkra, de ne tévesszünk szem elől senki mást sem."

Ottó VINCZE, at the age of 20, appeared at the collective shows of Szentendre artists with surprisingly mature, we may say, „finalized" works. At the age of 21 (1985) he had his first individual show of paintings in the Pest County Cultural Centre. Since then he has participated at several shows home and abroad. In 1991 he was awarded the Barcsay Prize.

Though so far his career has been short, it can be divided into three, well- distinguishable periods. All of them feature characteristic sets of works which are connected by logical and intellectual correlations. The road to the present exhibition was straight and obvious.

In his early years Vincze painted pictures where on the homogenous, grey surface there was a dominant motif, a puppet or an anthropomorphous grave-sign which closely related his art to those of Deim, Balogh, Barcsay and the early works of Aknay.

In the next period the colours of his paintings were enriched: definite colours like blue, red, yellow and black appeared and filled the trapezoid picture in markedly distiguishable wedges or thorns.

The aggressive, struggling motifs were comewhat amplified by the plastic arched forms which recalled lances or silhouettes of flying birds.

For the sake of simplicity, let us call it VINCZE's Hard Edge period as others did; but let us reject the term „Neo-Geo" so much favoured by parlour literature, not because the interpretation of the term could never bring us closer to the understanding of these works by Ottó VINCZE, but because we do not like negligent and loose artificial terms, however fashionable they might seem, especially not in the case of a painter who is so consistent in his withdrawal from stylistic fashions.

The fresh works convey the essence of what he has learnt from his earlier work.

From the artists of the PENTATONE Group it is undoubtedly Ottó VINCZE who is closest to the Constructive-Geometrical tradition represented by Malevitch and Mondrian. He is similarly close to Bauhaus. The key words to understand his paintings are logics, order, the „ab ovo" beauty of geometrical forms and the axion (as the pure concept of truth which demands no explanation).

VINCZE's artistic attitude can easily be related to the aspect of the great classics: he confronts the baffling nature of confused and mindless society with a system of celar and conceivable forms. On the other hand, Ottó VINCE's works call a quotation of Apollinaire to mind: „We may say that geometry means the same for plastic arts as grammar does for the art of literature." (Guillaume Apollinaire: Méditations esthétiques. Les peintres cubistes, Paris, 1913)

But the painter who sends a message to Gropius through time (Salutation to Gropius) or refers in title and concept to a classic piece of Paul Klee (Klee: Carefully Bold, 1930 – Vincze: Carefully Considered, 1991) tends to clash the subjective-emotional contents with the slightly rigid order in his recent pieces. latently though, motifs of the Tree of Life emerge in his works, in the rustic, carved applications of wood, in the pastose, English red „inlays" which manifest Barcsay's dilemma who, having walked the path of Abstract art until the end and having profoundly and perfectly learnt the technique of clear articulation, at certain times returned to the human roots.

One of VINCZE's most important exhibits „Halting at a Point", perhaps not accidentally, reminds us of Barcsay's „Monumental Landscape" which was painted in his last period closest to Minimal ARt in the early 80s.

VINCZE's career is still in the formation. It is very useful to quote the summarizing lines of Barnabás BENCSIK which point out the essence of VINCZE's art:

„Carefully considered.

Let us not be in a flurry. Let us consider everything carefully. Let us ponder. Let us calculate each step.

Let us be unbiased. let us not yield to delusion.

We know that we had to fight for our independence. Let this make us careful but in no way distrustful. Let us be reserved but not shy.

Let us not squander, let waste be alien to us. For we all know well that bounty is not richness and quantity is not quality.

Let the goal of our efforts stay obscure but let us never allow this mist to seem confused and inpenetrable.

Let us hold fast to axioms and let us be astonished if others demand their verification. But let us never feel that we have a reason to be baffled.

Let us regard all instruments right which help us with getting closer and deny all methods that take us apart. Let us look at ourselves, but let us never lose others from sight."

HANN FERENC

MÜVÉSZETTÖRTÉNÉSZ
ART HISTORIAN

The painter grew up in a quasi idyllic natural environment between Kecskemét and Kiskunfélegyháza, in the vicinity of a village smith's workshop and unused sand pits.

At the age of 14 he was torn out of this milieu and got into the baffling phalanster of an immense, unfriendly city, Budapest, which he often felt a labyrinth. He has been living there ever since, after his years at school and in a factory, now as the professor of the College of Fine Arts.

Thus we may not be surprised to find, being aware of his biography, that the key words of his art are: metal, sand, wall, labyrinth, fossils, natural forces (like erosion) etc....

Although his panel paintings and monumental drawings are also prominent, the bulk of his oeuvre is contained in the rather variable (sometimes serial) spatial paintins meda up of elements which were exhibited at memorable shows (in Frankfurt, Vilnius, Paris, Budapest and Szentendre).

The artist usually applies a metal net on a framework of 200 x 100 cms which holds the special, fine sand glued like fine mortar. The character of the medium suggest a rustic, even barbarian treatment of the surface, but KIS TÓTH rather avoids this obvious possibility and creates sensible, pictoresque, almost lyrical spectacles.

The metal net is sometimes left uncovered, thus the labyrynth is sometimes transparent.

The viewer trying to find his way in the labyrinth receives the responding or contradictory signs: above the shoulders of the two-headed abstract creature with one trunk there is the perverted union of the swestika and the five-point red star, as we proceed, we see the form of a poison-flask behind the blade of the guillotine about to fall, then there is a column of victory with the disgusting symbols of modern European history. In the upper third of the picture there are „egg-fossilsf hanging. They should have fallen for long, but they have been stopped by stopped time.

And in the transition of the thirteen columns commenmorating the martyrs of any time (sic!), the vertical twin-paths of the seasons allude to the rhythmic order of Nature, the Ur-Something which is independent from the vanity of the world.

It seems obvious thath Ferenc KIS TÓTH's labyrinth is destined to show this chaotic world completely. Some of its phenomena are conceivable and interpretable but there is more mystery than reason in it, and the human being who is walking through it (may it be the artist himself or a visitor invited by him) may not always experience the adventure as Theseus.

For this labyrinth was not built on Crete, we feel, and evenAriadne might be less charming moreover, her thread might be cut somewhere.

One of his most important work is „Status Quo", which can be lifted from the labyrinth, although fits it well and reasonably.

The plan of the Greek Cross shape embphasizes the exactness and seriousness of the message. The four wings perpendicular with each other are four fragments denoting the falling apart image of the world in the mind of the man of our times.

If we folded the four elements or found a proper aspect the fragments would consist a whole, perfectly fitting into each other.

They do not, however, and neither does our world. If only it would!

MATYÓFALVI GÁBOR

szobrászi pályája tömbszerű márványszobrokkal indult a 60-as évek derekán. Ezek a művek tele voltak figurális utalásokkal, a téma többnyire konvencionális volt (Anya és gyermeke, 1969). A szobrászt a formák kapcsolódása, harmóniája vagy éppen ellentéte izgatta.

A 70-es évek elejétől MATYÓFALVI érdeklődése a geometrikus-konstruktív irány felé fordult. Ebben a periódusban születtek márvány- vagy mészkő kubusai, melyeket színes filc-csíkok osztottak meg. Valójában a térbeli forma (hasáb, kocka) és a vonal (filc-applikáció) ütköztetéséről volt szó. Az 1971–72- ben készült fém-textil reliefek gyakorlatilag ugyenezt a problémát feszegették a sík tartományán belül.

1978 és '85 között a művész alig készít szobrot. Ezekben az években tengerjáró vitorlást épít, kalandos utakat tesz az Adrián.

E hiátus után radikális változás történik az oeuvreben. Talán egyetlen gondolat köti össze a korai és a friss műveket: az ellentétek hangsúlyozása, mely most a cakkszerűen „kiharapott" negatív formába behatoló pozitív forma képében manifesztálódik.

Ezek a kőszobrok (márvány, mészkő, gránit) többjelentésűek. Közülük a legfontosabb a litvániai Klaipedában álló opusz, mely summázza a fontos műcsoport tanulságait. A határozottan engedékeny szürkegránit formába (=feminin) behatl az agresszív vörös gránit (=maszkulin) forma. Az egyesülés nem történik meg igazán, hiszen a két „figura" nem érintkezik, furcsa viszonyukat ácskapcsokra utaló fémpánt rögzíti, afféle „se kint – se bent" helyzet áll elő, erőszak tartja össze a furcsa párost, a dráma eluralkodik az önmagában lírai természetű szituáció fölött.

E munkákkal szinte egyidőben kezdi faragni MATYÓFALVI Crux-sorozatát. Távoli előzményük egy csaknem húsz évvel korábbi csavarodott testű figurális korpusz. Ezeken a szobrokon azonban már nincs jelen a test, az egymásbahasító ékszerű formákból épülő keresztek a megfeszített test nélkül is tökéletesen kifejezik a megfeszíttetés szubsztanciáját, a megégetett fa magára vállalja a test szenvedését.

Könnyen eszünkbe juthatnának MATYÓFALVI keresztjeiről a sírjelek, közelebbről a kopjafák, de több különbséget érzünk, mint azonosságot. Szakrális természetű jel mindkettő ugyan, de a funkció, a megformálás módja igencsak eltérő, s míg a kopjafa a végső nyughelyet jelöli, valaminek a befejezettségét, MATYÓFALVI keresztszobrai a szenvedés permanens jelenlétére figyelmeztetnek.

A legfrissebb művek együttese az Özvegykoporsó (Fekete özvegy) c. plasztikával indult, 1989-ben. A konstrukció az emlékezetes inkvizíciós embergyötrő szerkezetre emlékeztet, mely feltételezi a jelen nem lévő embert, működésének alanyát.

Ám a már csak a levegőt hasító agresszív tüskék ridegen és tárgyilagosan magáról az erőszakról szólnak a célzott személy nincs a képben, fogalmi természetűvé válik a mű.

MATYÓFALVI egyébként nem spekulatív alkat, nem teoretikus oldalról, inkább a formaszépségre törekvő kézművesség oldaláról közelít a műhöz.

Filozófiája egyszerű: „Az élet meglehetősen lesújtó valami. Nem szépíteni kell annak minőségét, hanem kifejezni lényegét."

Gábor MATYÓFALVI's career as a sculptor started with blocklike marble statues in the mid-60s. These pieces

were full of figural allusions, their topic was mostly conventional (Mother and Child, 1969), the artist was chiefly interested in connecting forms, formal harmonies and contrasts.

From the early 1970s MATYÓFALVI's attention turned towards Geometrical- Constructivist representation. This was the period when his marble and limestone cubes were formed with divisions in applied colour felt-stripes. The problem they manifested was the confrontation of the spatial form (block, cube) and the line (felt applications). The metal and textile reliefs of 1971 any 1972 tried to explore the same problem in a flat version.

From 1978 to 1985 the artist produced very few sculptures. He built a sailing- boat for sea-voyages instead and was engaged in sailing adventures on the Adriatic.

After this interruption there was a radical change in his oeuvre. There is perhaps one idea which connects the early and the more recent works: the emphasis on contrasts which is manifested in the zig-zag-like, „bitten", negative forms into which the positive form enters.

These stone sculptures (of marble, limestone and granite) are polysem ous. The most important of them is the piece in Klaipeda, Lithuania which summarizes the achievements of this important series. There is a definitely permissive (fenimine) grey granite form into which the aggressive (masculine) red granite form enters. The union, however, is incomplete, since the two „figures" do not touch, their strange relationship is fixed by metal bonds recalling rafter nails. Their's is a „neither in – nor out" situation, the strange pair is connected by violence, thus the dramatic element gains dominance over the basically lyrical situation.

Almost simultaneously with the above works he started to work on his Crux series.

Their distant precedent is a figural Crucifix with a twisted Christ ha made almost twenty years ago.

The body is missing from the new series, the crosses built of wedge-like forms, however, render the substance of crucifiction perfectly, the same way as the sufferings of the body are conveyed by the burnt wood.

MATYÓFALVI's crosses evoke archaic grave-signs, especially those used in Protestant cemeteries in North Hungarey and Transylvania, yet there are more differences that parallellisms. Although both have a sacral character, their functions and formations are different. While the carved grave-sign indicates the final place of rest, the completion of something, MATYÓFALVI's crosses call our attention to the permanent presence of suffering.

His most recent works date from 1989 when he made The Widow's Coffin (Black Widow).

The construction itself recalls the instruments of torture used by the Holy Inquisition which presuppose man, although not present, as the subject of their function.

Nevertheless, the agressive thorns biting into the air speak rudely and objectively about violence itself. The person it is directed against remains unrepresented thus giving the piece a conceptual character.

MATYÓFALVI is not an expressedly speculative artist, he tends to approach the work of art from the aspect of artistry striving to create beautiful forms instead of a theoretic approach.

His philosophy is simple: „Life is rather depressing. Our task is not to endow it with beauty but to express its essence."

VINCZE OTTÓ

húsz éves korában már meglepően érett, mondhatnánk „kész" művekkel jelentkezett a szentendrei művészek kollektív tárlatain. Huszonegy évesen önálló kiállításon mutatta be festményeit (1985) Szentendrén, a Megyei Művelődési Központban. Azóta számos hazai és külföldi kiállításon szerepelt, 1991-ben Barcsay-díjat kapott.

Az időben tulajdonképpen rövid pálya máris három jól elválasztható periódusra bontható. Mindhárom etap igen jellegzetes műegyüttest mutat, logikailag összefüggő, gondolatilag összetartozó műcsoportok ezek, az út a jelen kiállítás képeiig egyenes és világos.

Az indulás éveiben Vincze munkásságára az a műtípus volt jellemző, melyet a homogén szürke képmezőn megjelenő bábu, antropomorf sírjelmotívum uralt, egészen közel Deim, Balogh, Barcsay s a korai Aknay felfogásmódjához. A középső szakaszban a művész színvilága gazdagodott, kék, vörös, sárga, fekete határozott színek léptek elő, melyek erősen elhatárolódva egymástól ék, tüske formájában töltötték ki a gyakorta trapezoid formájú képmezőt.

A festett agresszív, egymással küzdő motívumokat mintegy felerősítették a plasztikusan jelentkező, a táblába belehasító íves, lándzsa, vagy repülő madár-sziluett-szerű formák. Az egyszerűség kedvéért nevezzük ezt Vincze „hard edge"-korszakának, ahogyan ezt mások is megtették. Ugyanakkor utasítsuk el a szalon irodalom által szívesen használt „neo-geo" terminológiát, nem azért, mintha a szófejtés eredménye nem hozna közel bennünket Vincze Ottó efajta munkáinak megértéséhez, hanem azért, mert nem kedveljük a pongyola, hanyag, kreált divatszavakat, különösen nem egy olyan festő esetében, aki nagyon is konzekvesen távol tartja magát a stílusdivatoktól.

A friss művek esszenciálisan tartalmazzák a művész korábbi munkáinak tanulságait. A PENTATON csoport művészei közül kétségtelenül Vincze Ottó az, aki a konstruktív-geometrikus piktúrának a malevicsi, mondriani ágához van közel. Közel van a Bauhaus-hoz is. Festészetének kulcsszavai: a logika, a rend, a mértani formák „ab ovo" szépsége, az axióma (mint magyarázatra nem szoruló tiszta igazság-fogalom).

Vincze festői attitűdje igen jól kapcsolható a nagy klasszikusok nézőpontjához: a zavaros és esztelen társadalom áttekinthetetlenségével a művész a világos és áttekinthető formák viszonylatrendszerét állítja szembe. Másfelől Vincze Ottó műveit nézve eszünkbe jut egy Apollinaire citátum: „Azt is lehetne mondani, hogy a geometria a plasztikus művészetek számára ugyanaz, mint a nyelvtan az írás művészete számára". (Guillaume Apollinaire: MÉditations esthébiques. les peintres cubistes; Paris, 1913.)

Ám a festő, aki az időn át üzem Gropiusnak (Üdvözlet Gropiusnak) vagy címben és gondolatiságában is hivatkozik Paul Klee egy klasszikus opuszára (Klee: Megfontoltan merészen – 1930; Vincze: Alaposan meggondolva – 1991.) az új művekben mégis ütközteti a szubjektív, érzelmi tartalmakat, a kicsit rigeg renddel. Rejtetten ugyan, de életfamotívumok bukkannak fel munkáin, a rusztikus, faragott-fa applikációk, az angolvörössel (pasztózusan megfestett „betétek" Barcsay dilemmáját etítik elénk, az absztrakt csapást végigjárva, a tisztán-szólás technikájának kimerítő és biztos ismeretében vissza-visszatérni a humán gyökerekig.

VINCZE OTTÓ egyik legfontosabb kiállított munkája az „Egy ponton elidőzve" talán nem véletlenül emlékeztet Barcsay „Monumentális táj"-ára, melyet a mester a mini-

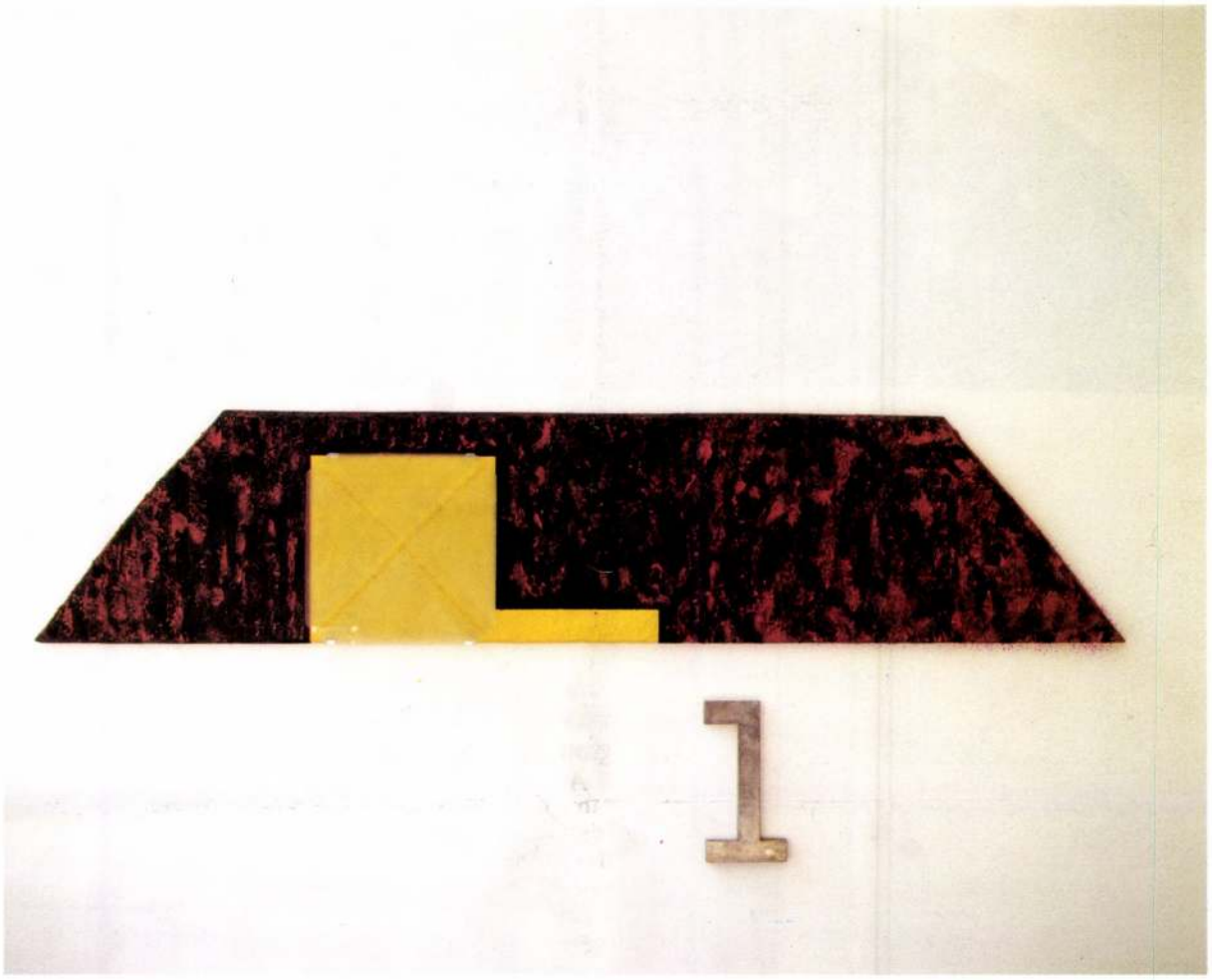

Vincze Ottó

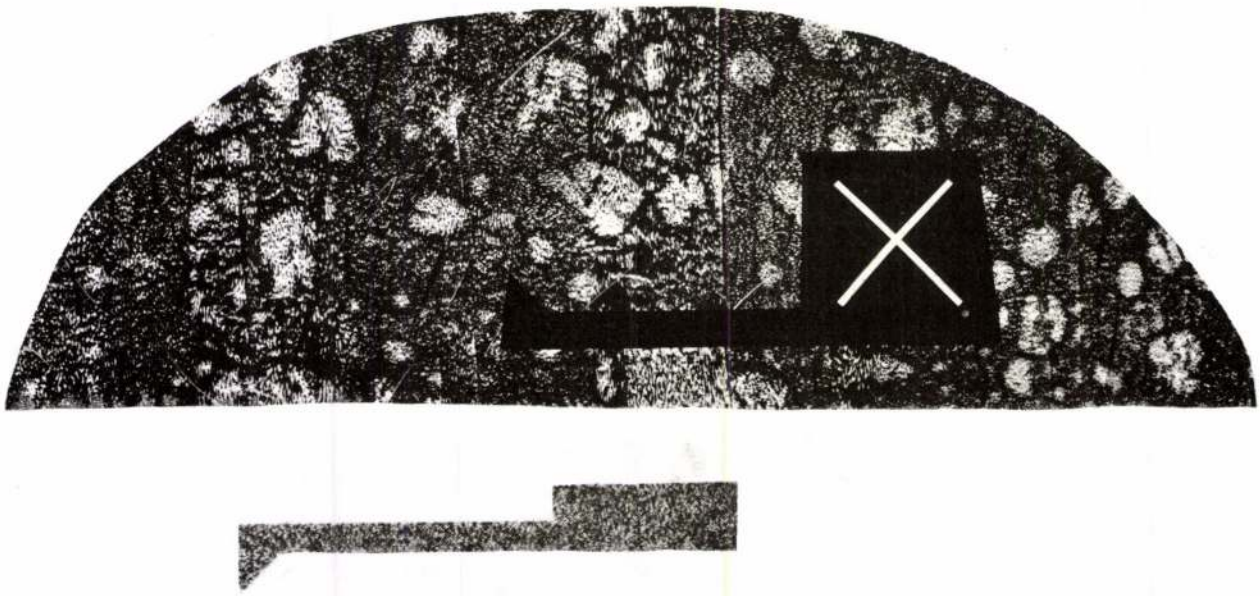

Vincze Ottó:
HOGYAN JUTHATUNK EGYRŐL A KETTŐRE...?
Szerigráfia, 62,5 x 88, 1992

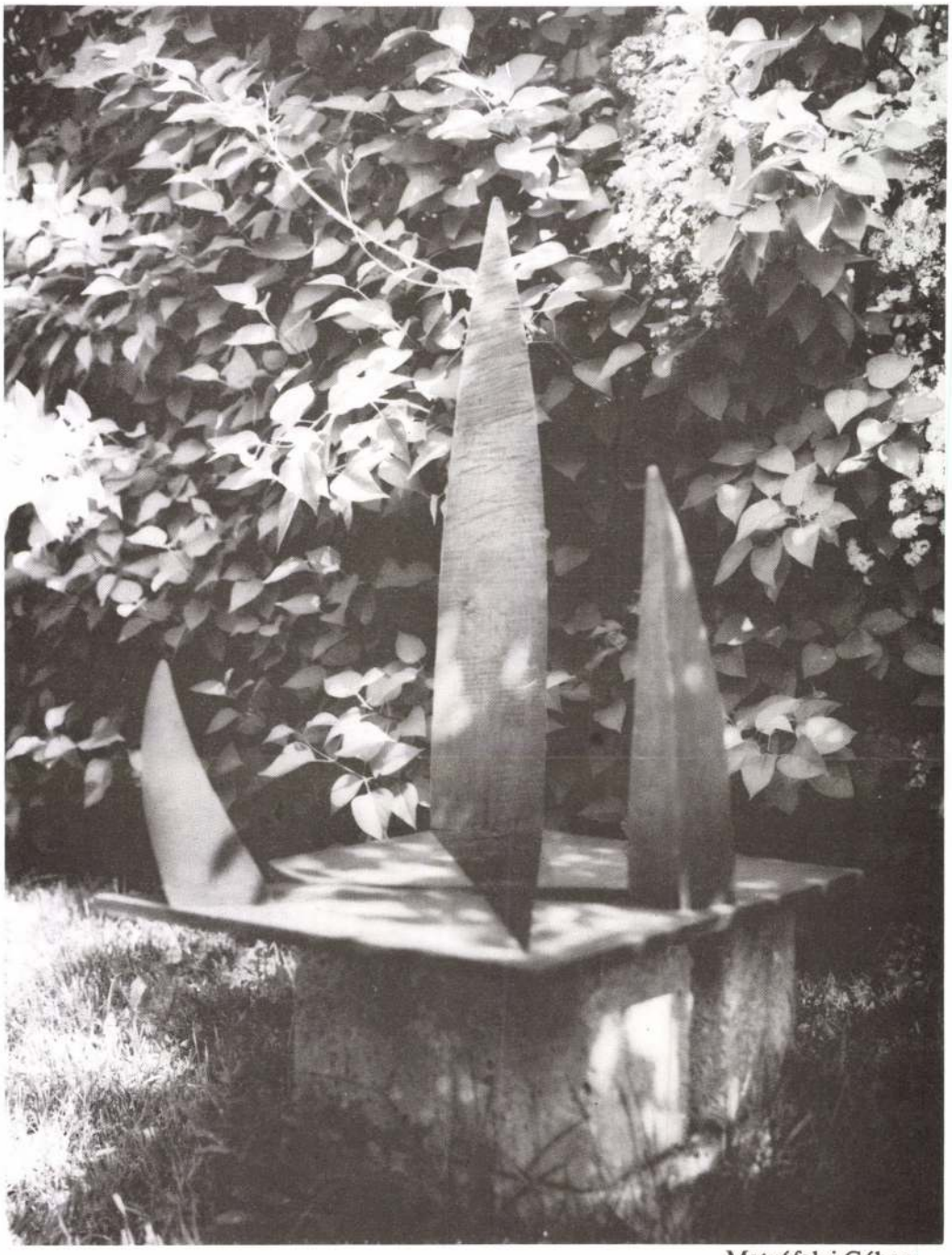

Matyófalvi Gábor:
AGRESSZIÓ
fa, 75 x 60 x 50, 1990

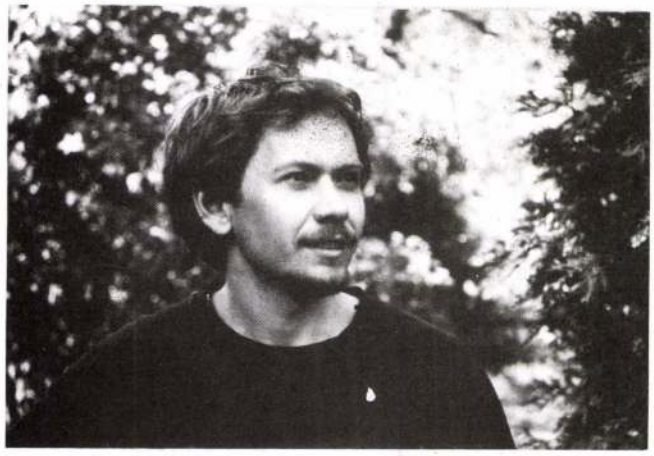

Vincze Ottó

Szentendre,
Pannónia u. 7–9. 2000

1964-ben született Kisvárdán.
1986 óta tagja a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának.
1987-től a Szentendrei Grafikai Műhelynek és a Vajda Lajos Stúdiónak.
1987-ben NDK ösztöndíjat kapott Thüringiába.
1991 Barcsay-díj

Önálló kiállításai:

1985 PMKK, Szentendre
1986 Egressy Gábor Művelődési Ház, Ócsa
1989 Életünk Galéria, Szombathely
1991 Stúdió Galéria, Budapest

1964 born in Kisvárda
1986 member of the Young ARtists' Studio
1987 member of the Graphic Workshop in Szentendre and the Lajos Vajda Studio
1987 scholarship to German Democratic Republic
1991 awarded the Barcsay Prize

One-man shows:

1985 PMKK, Szentendre
1986 Gábor Egressy Cultural Centre, Ócsa
1989 Életünk (Our Life) Gallery, Szombathely
1991 Studio Gallery, Budapest

PENTATON I.

Szentendrei Kertái
1992

Wahorn András

Pomáz,
Kossuth Lajos u. 5. 2013

1953-ban született Budapesten, Autodidakta képzőművész, zenével és filmmel is foglalkozik. Tagja volt az A. E. Bizottság tánczenekarnak, a Jégkrémbalett c. film egyik forgatókönyvírója.
Tagja a Szentendrei Grafikai Műhelynek, a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának, a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának, a Képző- és Iparművészek Szövetségének és az Art-éria Galériának.
1969 óta rendszeresen szerepel kiállításokon.
Akciók és performance-ok résztvevője. A Vajda Lajos Stúdió „külsőse".

Díjak:
Szegedi Nyári Tárlat
Stúdió Nívódíj
Smohay Alapítvány díja

Egyéni kiállításai:
1980 Vajda Lajos Stúdió, Szentendre
1981 Stúdió Galéria, Budapest
1982 Ifjúsági és Úttörőház, Székesfehérvár
1983 Ifjúsági Ház, Szeged
1984 Óbuda Galéria, Budapest
1985 "A 3 FŐ ERÉNY", Pécsi Galéria, Pécs (ef. Zámbó Istvánnal és fe. Lugossy Lászlóval)
1986 Uitz Terem, Dunaújváros, (fe. Lugossy Lászlóval és ef. Zámbó Istvánnal)
1987 Västerås Kunstmuseum, Svédország, (ef. Zámbó Istvánnal és fe. Lugossy Lászlóval)

1969 starts taking part in exhibitions, actions and perfpormances
"outer-member" of the Lajos Vajda Studio

Prizes:
Summer Exhibition, Szeged
Grant of the Young Artists' Studio
Grant of the Smohay-Foundation

One-man shows:
1980 Lajos Vajda Studio, Szentendre
1981 Studio Gallery, Budapest
1982 Youth Culture Centre, Székesfehérvár
1983 Youth Culture Centre, Szeged
1984 Óbuda Gallery, Budapest
1985 "The three main virtues", Pécs Gallery, Pécs (with István ef. Zámbó, László fe. Lugossy)
1986 Uitz Room, Dunaújváros (with István ef. Zámbó, László fe. Lugossy)
1987 Västerås Kunstmuseum, Västerås (with István ef. Zámbó, László fe. Lugossy)

1

1953 born in Budapest
autodidact, practises fine art, music and film member of the A. E. Bizottság Band and scenarist of the film called "Jégkrémbalett", member of the Graphic Workshop in Szentendre, the Young Artists' Studio, the Art Fund of the Hungarian People's republic, the Association of Hungarian Artists and the Art-éria Gallery.

2

3

1. **Jelpár és villám,** akril, vászon, 170×90 cm, 1986.

2. **Trapéz-törések,** akril, vászon, festett fa, 175×160 cm, 1987.

3. **Fekete ütések,** akril, vászon, festett fa, 190×160 cm, 1987.

1. **Double-Sign and Thunderbolt,** 1986
acrylic on canvas, 170×90 cm

2. **Trapezoid-breaks,** 1987
acrylic on canvas, painted wood, 175 × 160 cm

3. **Black blows,** 1987
acrylic on canvas, painted wood, 190×160 cm

2

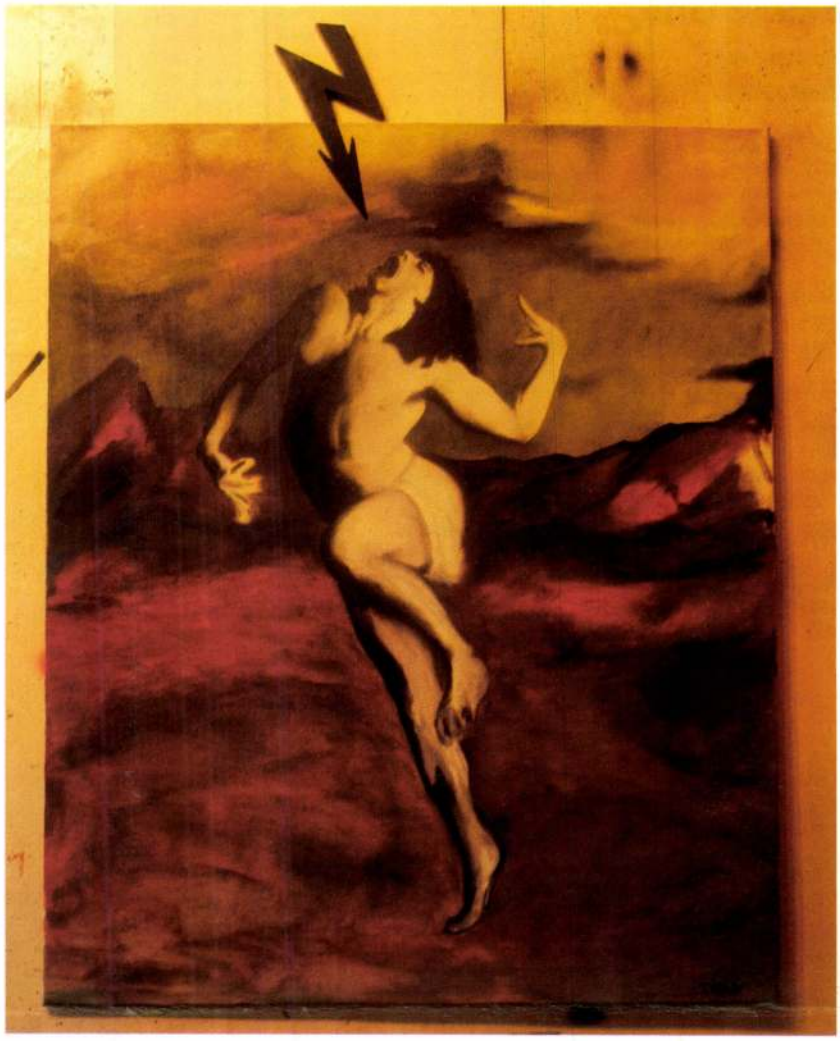

3

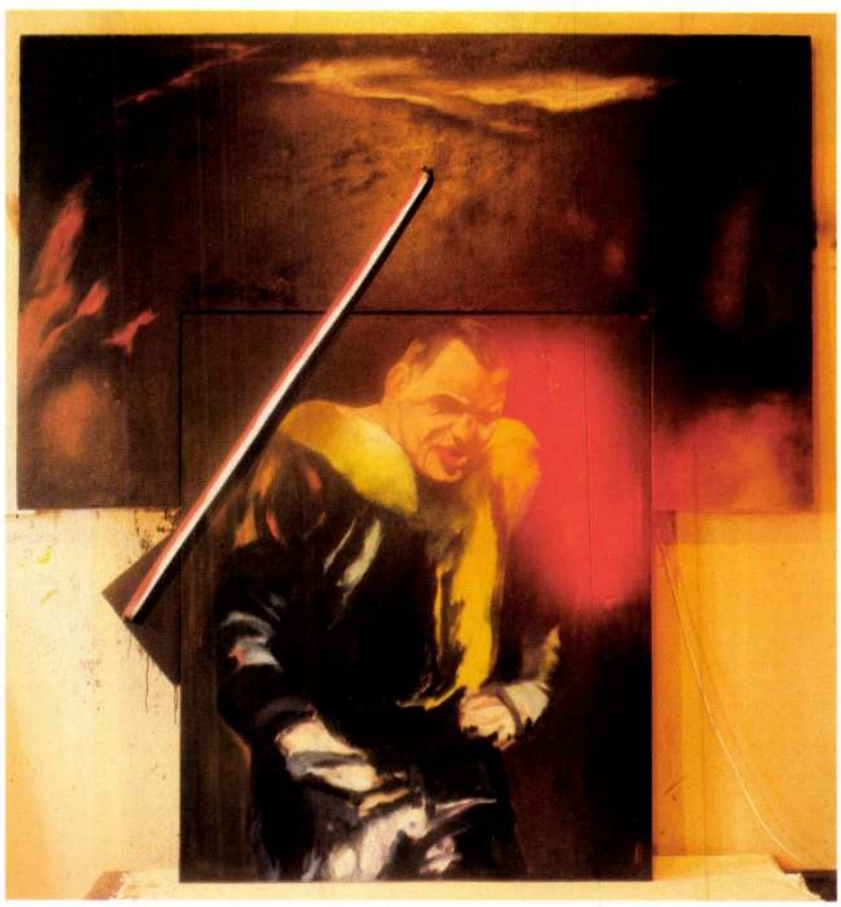

1. **Európa napfényben,** részlet, olaj, vászon, 100×100 cm, 1986.

2. **Metamorfózis,** olaj, vászon, festett fa, 130×110 cm, 1987.

3. **A „Nagy" Dezertőr,** olaj, vászon, neon, 180×200 cm, 1986.

1. **Europe in Sunshine,** 1986 (detail)
oil on canvas, 100×100 cm

2. **Metamorphosis,** 1987
oil on canvas, painted wood, 130×110 cm

3. **The "Great" Deserter,** 1986
oil on canvas, neon, 180×200 cm

Vincze Ottó

Szentendre,
Pannónia u. 7—9. 2000

1964-ben született Kisvárdán.
1986 óta tagja a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának.
1987-től a Szentendrei Grafikai Műhelynek és a Vajda Lajos Stúdiónak.
1987-ben NDK ösztöndíjat kapott Thüringiába.

Önálló kiállításai:
1985 PMKK, SZENTENDRE
1986 Egressy Gábor Művelődési Ház, Ócsa

1964 born in Kisvárda
1986 member of the Young Artists' Studio
1987 member of the Graphic Workshop in Szentendre and the Lajos Vajda Studio
1987 scholarship to German Democratic Republic

One-man shows:
1985 PMKK, Szentendre
1986 Gábor Egressy Cultural Centre, Ócsa

1

Vivere Ottó

AZ ATLANTIS GALÉRIA
MEGHÍVJA ÖNT
"ATLANTIS II.- SZENTENDRE" KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1993. MÁRCIUS 25-ÉN DÉLUTÁN 6 ÓRÁRA
Megnyitja:
"Happy Dead Band"

*

A tárlat megtekinthető 1993. március 26-tól május 26-ig
Atlantis Galéria, Budapest, Váci út 156.

KIÁLLÍTÓ MŰVÉSZEK

Aknay János
Bereznai Péter
Bukta Imre
Gaál József
Jovián György
Kalmár István
KENTAUR
Kótai Tamás
Krizbai Sándor
fe Lugossy László
Lukács Tibor
Magyar Gábor
Márkus Péter
Nagy Árpád
Orbán Attila
Pacsika Rudolf
Pirk László
Regős István
Rényi Krisztina
Sinkó István
Stefanovits Péter
Szirtes János
Szurcsik József
Vincze Ottó
Wahorn András
ef Zámbó István

Vincze Ottó

Szentendre,
Pannónia u. 7–9. 2000
1964-ben született Kisvárdán.
1986 óta tagja a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának.
1987-től a Szentendrei Grafikai Műhelynek és a Vajda Lajos Stúdiónak.
1987-ben NDK ösztöndíjat kapott Thüringiába.
1991 Barcsay-díj

Önálló kiállításai:
1985 PMKK, Szentendre
1986 Egressy Gábor Művelődési Ház, Ócsa
1989 Életünk Galéria, Szombathely
1991 Stúdió Galéria, Budapest

1964 born in Kisvárda
1986 member of the Young ARtists' Studio
1987 member of the Graphic Workshop in Szentendre and the Lajos Vajda Studio
1987 scholarship to German Democratic Republic
1991 awarded the Barcsay Prize

One-man shows:
1985 PMKK, Szentendre
1986 Gábor Egressy Cultural Centre, Ócsa
1989 Életünk (Our Life) Gallery, Szombathely
1991 Studio Gallery, Budapest

VINCZE Otto

Pentalon 1

Szentendre, 1992

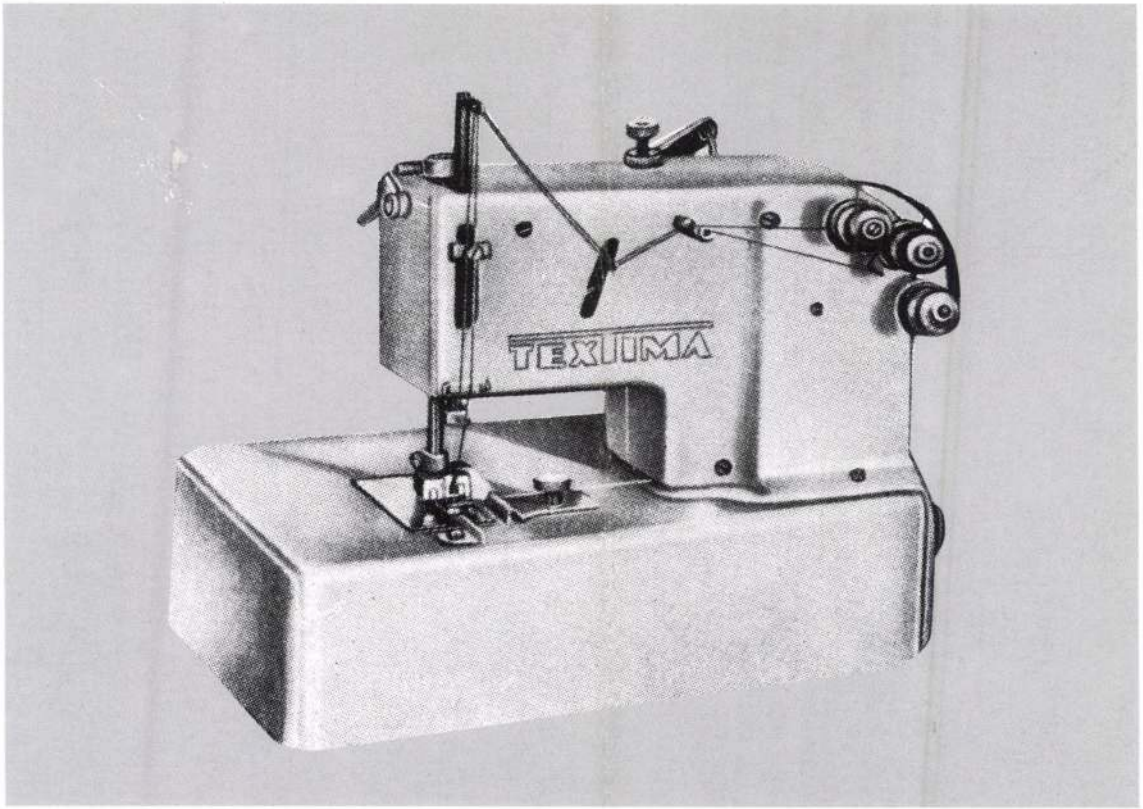

MŰVÉSZTELEPI GALÉRIA

SZENTENDRE

A SZENTENDREI FERENCZY MÚZEUM
Tisztelettel Meghívja Önt

VINCZE OTTÓ
képzőművész
kiállításának megnyitójára

1994. június 10-én 16 órára
A MŰVÉSZTELEPI GALÉRIA
Kiállítótermébe
(Szentendre, Bogdányi u. 51.)

A kiállítást megnyitja
Bencsik Barnabás
művészettörténész

A kiállítás megtekinthető
1994. július 10-ig
szerdától-vasárnapig naponta 11-től 17 óráig

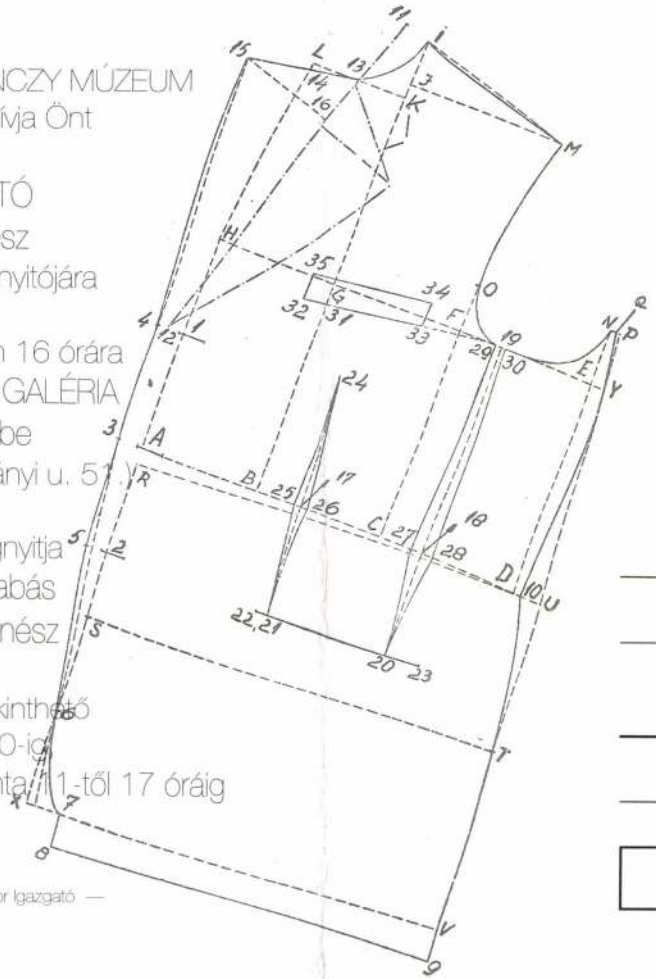

— Felelős kiadó: Socs Sándor igazgató —

Bernát András esetében a képzőművészet történetét figyelembe véve manapság klasszikusnak, illetve tradicionálisnak számító festészettel állunk szemben. A festészet 90-es évekbeli újramegjelenésének hátterében az ábrázolási és jelentésbeli konvencióknak a korábbiaktól eltérő interpretációs kísérlete áll. Bernát festményei ezen belül is azt a kérdést kommentálják, hogy létezik-e tisztán absztrakt festészet a 20. század végén egyrészt a 20. század elején uralkodó – Kandinszkij-, Malevics- és Mondrian- féle – felfogás szerint, vagy a később dívó – Greenberg és Fried által proponált – változata.

Bernát András: Objektum n, olaj, vászon, 100 x 170 cm, 1995.

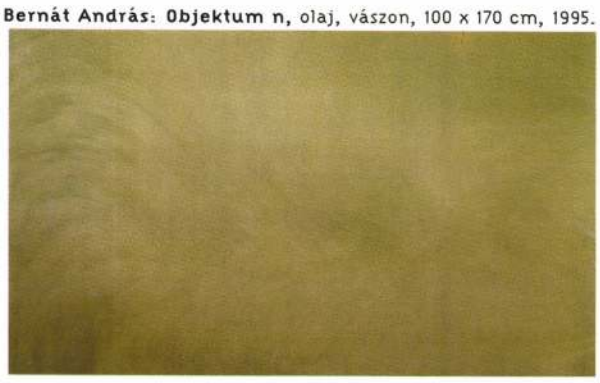

Szűcs Attila is a festészeti tradíció jelenlegi helyzetét elemzi képeivel. Nála azonban már felbukkan egy másik, napjaink képzőművészetét meghatározó jellemvonás: pályájának főleg a kezdeti szakaszában Szűcs egyszerre több médiumban is dolgozott, akár úgy is, hogy egy adott művön belül keverte ezeket a különféle ábrázolási tradíciókkal együtt. Festményeiben folytatta ezeknek az eltérő forrásokból származó, sokszor a magas- illetve a tömegkultúra területéről vett, optikailag absztrahált ábrázolási konvencióknak a kombinálását és a mai, elektronikus korban adott helyzetének vizsgálatát. Az elektronikusan sokszorosított és az egyedi képek bonyolult kapcsolatának elemzése miatt nevezhetjük posztkonceptualistának Szűcs festményeit. Ezt a bizonyos szempontból száraznak ható, spekulatív gondolatiságot egészíti ki a képein tapasztalható szenzuális témaválasztás és festésmód.

Szűcs Attila: Tájkép tóval, olaj, vászon, 40 x 60 cm, 1996.

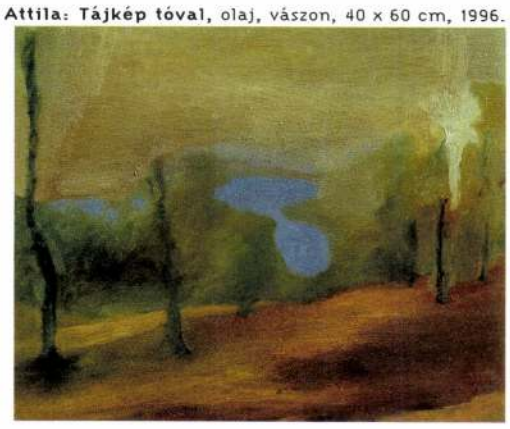

Vincze Ottó is több műfajban dolgozik, számára azonban sokkal testhez állóbb az installáció, mint a képalkotás, bár kétségtelen, hogy háromdimenziós műveinek van egyfajta kétdimenziós, már-már „rajzos" jellege. Ez a fajta absztraháló tendencia köszön vissza a manapság olyannyira divatos és a hétköznapi életben uralkodó kvázi-tudományos hullám esetében, amely a számítógép rohamos terjedésével együtt teljesen ellepi a televíziós hírdetéseket, és bizonyos fokig megtalálható a szabásminták és a különféle mechanikai rajzok, stb. esetében is.

Vincze Ottótól sem idegen a hétköznapi tárgyak használata, azonban ő inkább a „dekonstrukciós" módszert választja; a tárgyakat esztétikailag használja fel, megfosztva ezzel őket eredeti jelentésüktől. Amikor azonban ezeket az esztétikai módon kezelt tárgyakat installációkká rendezi, a dolgok rendjéből adódóan azon nyomban új jelentéseket is rendel hozzájuk, melyek frissítőleg hatnak mind látásunkra, mind pedig gondolatainkra.

Vincze Ottó: Kazettás csillagkép, installáció, üveg, festett üveg, film, gombok, 350 x 550 x 100 cm, Stúdió Galéria, 1995.

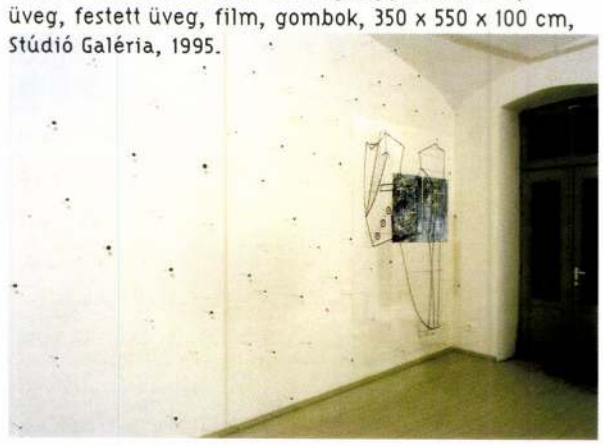

Koronczi Endre tevékenységének központjában a kölcsönhatás mibenlétének vizsgálata áll és ezzel talán őnála ragadható meg leginkább szimbolikus értelemben a Constans-projekt létrejöttében legfontosabb szerepet játszó gondolat. Koronczi a tárgyak, felületek, események, emberek, mozgások között létrejövő bonyolult és az idő dimenziójával árnyalt kapcsolatait először festészeti eszközökkel vizsgálta, majd áttért eredetileg hétköznapi tárgyak felhasználására (mint például a szappan, a zakó, a lambéria, padló, cipő stb.), illetve hétköznapi helyzetek fotóval történő dokumentálására. Az ő műveiben jól nyomon követhető az a gondolat is, hogy a dolgok és a történések csak retrospektíve kapnak értelmet és ez meglehetősen eltérő lehet attól, amit keletkezésük pillanatában nekik tulajdonítottunk. Ez a gondolkodási paradigma a történeti tudományokra, így a művészet történetére is, fokozottan igaz, ahol gyakran a műtárgyak pusztán kronológikus rendjéből következtetnek olyan megállapításokra, melyek ezen tárgyak keletkezésének idején teljes mértékben anakronisztikusak lettek volna. Kérdésessé válik tehát, hogy ez a fajta kronológikus narratíva mennyire képes a dolgok és események rejtett összefüggéseinek feltárására és megmagyarázására – ennek a problémának az artikulálása egyben a Constans-projektnek is egyik alapvető célja.

Koronczi Endre,
193113NF24 156 x 104.5 cm **193115NF26** 147 x 100 cm
193116NF27 143 x 96 cm **193117NF28** 137 x 93 cm
kazeintempera, vászon,
Óbudai Pincegaléria, 1993.

Várnai Gyula installációival a poszt-Duchamp-i tárgyi világ „új jelentéseit keresi". Az avantgarde kezdetben a művészet korábban bevett, intézményesült kereteit feszegette és kérdőjelezte meg, míg napjainkra maga az avantgarde vált megkerülhetetlenül intézményesültté. Ez a paradox helyzet Várnai esetében is ahhoz a belátáshoz vezet, mely szerint újra kell értelmezni a hétköznapi tárgyak kiállítótérben való felhasználhatóságának lehetőségeit és alkalmazásukat új jelentéssel kell felruházni. A tárgyak így néha abszurd, első pillantásra olykor értelmetlen helyzetekbe kerülnek már csak azért is, mert a művészi ismeretek és a megszokás sem segíti a nézőt a megértésben. Várnai az akár spontán, akár tudatosan kialakuló megfigyelésre épít; a világ és a művészet percepciója ennek meglététől vagy hiányától függ abban a gondolatrendszerben, amelybe műveit is helyezi.

Várnai Gyula: 1, 2, 3, ajtó, ablak, 290 x 220 x 10 cm
Goethe Intézet, 1996.

Menesi Attila művészi programját roppant szisztematikus módon viszi végig, melynek fókuszában a műalkotás – valószínűleg igazából sohasem létezett – autonómiájának „látványos" felszámolása és konkrét időhöz–helyhez való kötöttségének hangsúlyozása áll. Ezek a kiállítótermekben létrehozott „beállítások" nemcsak hogy eltűnnek a kiállítás bezárásával, hanem nagyon gyakran még a gyakorlott kiállításlátogató számára is észrevétlenek maradnak. Menesi a művészet intézményesítésének és intézményesülésének „gyenge" pontjait keresi meg és állítja a nézők elé a képzőművészeti szcéna működési mechanizmusainak tudatosítása céljából.

Cristoph Rauch és Menesi Attila megosztanak egy teret
Liget Galéria, 199

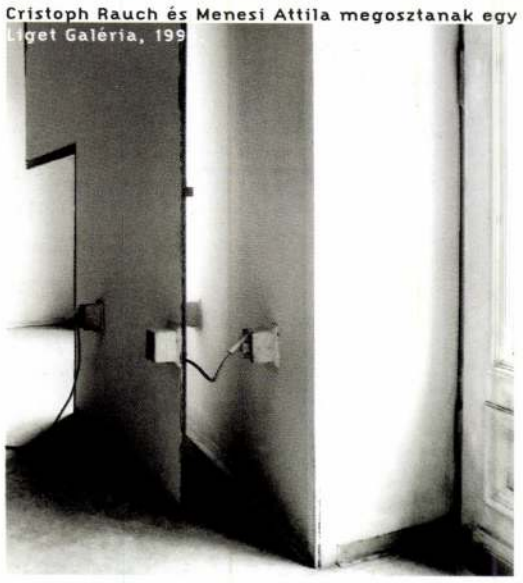

A Constans kiállítási projektben résztvevő művészek esetében tehát olyan alapvető művészeti és elméleti problémák kerülnek megfogalmazásra, amelyek egyrészt különféle műfaji tradíciók újraértelmezéséhez, másrészt pedig a mai kritikai-intézményi struktúra kommentálásához kötődnek.

A művészek között működő kölcsönhatás jegyében egy hetedik képzőművész, Beöthy Balázs is résztvesz a projektben, mint a „történetiséget" bemutató kiállítás kurátora, ami tőle egyáltalán nem szokatlan feladat, hiszen például egy korábbi munkája, a Fehér tárgyak gyűjteménye is a kurátori feladat ironikusan szellemes megfogalmazása.

Timár Katalin

Whether we see the history of art as continuing or ending depends upon our goals.

David Carrier

Vigadó Galéria
Budapest V., Vigadó tér 2.

megtekinthető:
1997. szeptember 3-tól 17-ig
hétfő kivételével naponta 10 - 18 óráig
megnyitó: szeptember 3-án 18 órakor

Szűcs Attila
Spiritusz Galéria
Budapest I., Várfok utca 14.

megtekinthető:
1997. szeptember 4-től 27-ig
keddtől szombatig naponta 11 - 18 óráig
megnyitó: szeptember 4-én 18 - 20 óráig

Koronczi Endre
Óbudai Pincegaléria
Budapest III., Fő tér 1.

megtekinthető:
1997. szeptember 9-től október 5-ig
hétfő kivételével
keddtől péntekig 14 - 18 óráig
szombat vasárnap 10 - 18 óráig
megnyitó: szeptember 9-én 18 órakor

Bernát András
Bartók 32 Galéria
Budapest XI., Bartók Béla út 32.

megtekinthető:
1997. szeptember 10-től 28-ig
hétfő kivételével naponta 14 - 18 óráig
megnyitó: szeptember 10-én 18 órakor

Várnai Gyula
Goethe Intézet
Budapest VI., Andrássy út 24.

megtekinthető:
1997. szeptember 11-től 27-ig
hétfőtől péntekig naponta 9 - 19 óráig
megnyitó: szeptember 11-én 18 órakor

Menesi Attila
Liget Galéria
Budapest XIV., Ajtósi Dürer sor 5.

megtekinthető:
1997. szeptember 12-től 26-ig
kedd kivételével naponta 14 - 18 óráig
megnyitó: szeptember 12-én 18 órakor

Vincze Ottó
Stúdió Galéria
Budapest V., Képíró utca 6.

megtekinthető:
1997. szeptember 24-től október 8-ig
vasárnap kivételével naponta 14 - 18 óráig
megnyitó: szeptember 24-én 18 órakor

Vigadó Galéria
Spiritusz Galéria
Óbudai Pincegaléria
Bartók 32 Galéria
Goethe Intézet
Liget Galéria
Stúdió Galéria

Constans

dokumentáció
Szűcs Attila
Koronczi Endre
Bernát András
Várnai Gyula
Menesi Attila
Vincze Ottó

Constans

Ends of stories belong to stories, not to reality.
Arthur C. Danto

kurátor: **Timár Katalin**

a dokumentáció kurátora:
Beöthy Balázs

támogatók:
C³
Fővárosi Képzőművészeti Alap

a galériák támogatói:
XI. kerületi Kulturális Alap
Fővárosi Képzőművészeti Alap
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány
Művelődési és Közoktatási Minisztérium
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány
Nemzeti Kulturális Alap

Constance – egy női név, amely gyakorlatilag a latin „állandó" szóból ered és „állhatatost" jelent. Magyarul konstans, azaz a nem változó tényező.

A kiállítás címe enigmatikus és poétikus utalás egyrészt a női névre, másrészt pedig arra a konstans (állandó) elemre, amely a kiállításban résztvevők kiválasztását, illetve társulását motiválta.

A Constans (ejtsd: konsztansz) elnevezésű projekt célja, hogy a benne szereplő hat művész munkáját történeti kontextusba állítsa és ezen keresztül mutasson fel egy állandóan visszatérő, éppen a történetiségen keresztül jól megragadható és érzékelhető munkamódszert. Ez a stratégia, illetve művészetértelmezés az anyaghasználattól független, illetve nem korlátozza az adott mű elkészítésében alkalmazott anyag sajátos kötöttsége. Ugyanakkor nem kerülhetjük meg azt sem, hogy bizonyos, a történetiséggel összefüggő kérdésekre választ keressünk (vagy legalábbis ezeket a kérdéseket feltegyük). Ez a történeti-elméleti probléma is a kiállítások szerves részét képezi.

A történelem utáni („post-history") korban megkérdőjelezhetővé vált minden lineárisan felépített narratíva és ez a tendencia nem hagyta érintetlenül a képzőművészet történetét sem. A nagy kérdés, hogy hogyan illeszthetünk be egymástól radikálisan különböző tárgyakat, illetve művészi stratégiákat egyetlen adott időbeli kontinuumba, felforgatólag hatott a művészettörténet korábban elfogadott narratíváit használó konstrukciókra. Ez a probléma az egyes művészek életművének felépítésének esetében sem kerülhető meg és ki kell terjesztenünk nemcsak a korábban jól ismert technikai és anyaghasználatbeli újításokra, hanem a tematikai változásokra, újraértékelésekre és felhasználásokra is. Az új és régi harcának modernista érvrendszere mára használhatatlanná és dogmatikussá vált, mivel nem ad kielégítő magyarázatot a kortárs művészeti alkotások működési mechanizmusára és autoriter érvvel söpör le mindent az asztalról, ami *formailag* kapcsolható egy korábbi - leggyakrabban avantgardista - korszak képzőművészetéhez. A modernizmus a művészet korábban létező határainak megkérdőjelezésével paradox módon olyan új határokat hozott létre, melyek közül éppen csak a kortárs művészet megnyilvánulásai rekesztődnek ki. Így a preskriptív művészet-szemlélet szerint olyan jelenségek és művek maradhatnak ki az interpretáció köréből, amelyek egy deskriptív művészet-felfogás szerint nagyon is érdemesek a figyelemre és az értelmezésre.

Ezt a csapdát elkerülendő, a Constans-projekt mindkét problémát vizsgálatának tárgyává szeretné tenni: azaz egyrészt a résztvevő művészek új munkáik egyéni kiállításaival szerepelnek egy olyan budapesti helyszínen, ahol korábban egyénileg már bemutatkoztak. Másrészt ezeknek a korábbi anyagoknak a dokumentációját értelmezi a Beöthy Balázs által rendezett hetedik kiállítás. Ez tehát azt jelenti, hogy nemcsak az egyéni művészi pályák kerülhetnek történeti kontextusba, hanem ezek a hat képzőművész esetében egymást is értelmezik. Bernát András, illetve Menesi Attila jelentheti a két végletét annak a sprektrumnak, amelynek mentén a többiek – Szűcs Attila, Vincze Ottó, Koronczi Endre és Várnai Gyula – tevékenysége is felsorakoztatható.

lay-out: Koronczi; nyomás Naphegy tér nyolc

Séma 2

Vincze Ottó kiállítása

Szentendrei Képtár

Szentendre, Fő tér 2-5.

Megnyitja: *Timár Katalin*

művészettörténész

1998. október 20-án (kedden) 17.30 -kor

A kiállítás megtekinthető: 1999. január 9-ig

hétfő kivételével naponta 11-17 óráig,

november 15-től csak péntek, szombat, vasárnap.

Támogatók: Nemzeti Kulturális Alap, Vajda Lajos Stúdiót Támogató Alapítvány

Séma 2

Vincze Ottó

Séma

A Szentendrei Képtárban október 20-án nyílt meg Séma címmel Vincze Ottó kiállítása, amely január 9-ig tekinthető meg, november 5-től csak pénteken, szombaton és vasárnap 11–17 óra között látogatható.

M. Nemzet 1998. okt. 31.

rra kötelezhetem magam, ami tőlem
ta Olaszországban vagyok, azt hiszem,
zett volna.
is köszöni hálás és igaz hive
ep Lajos ——————————→|

VINCZE ÓTTÓ

Séma

Vincze Ottó kiállítása

Óbudai Társaskör Galéria

Budapest, III. Kiskorona u. 7.

Megnyitja:

Merhán Orsolya

művészettörténész

1998. március 10-én 18 órakor

A kiállítás megtekinthető:

1998. április 5-ig

hétfő kivételével hétköznap 14-18 óráig,

szombat, vasárnap 10-18 óráig.

Támogatók:
Budapesti Tavaszi Fesztivál, Nemzeti Kulturális Alap, Fővárosi Képzőművészeti Alap

Emil Lux
GmbH Co. KG
Postfach 1610
D-42909 Wermelskirchen
Telefon 00-49 (0) 21 96/76 00
Telefax 76 13 11

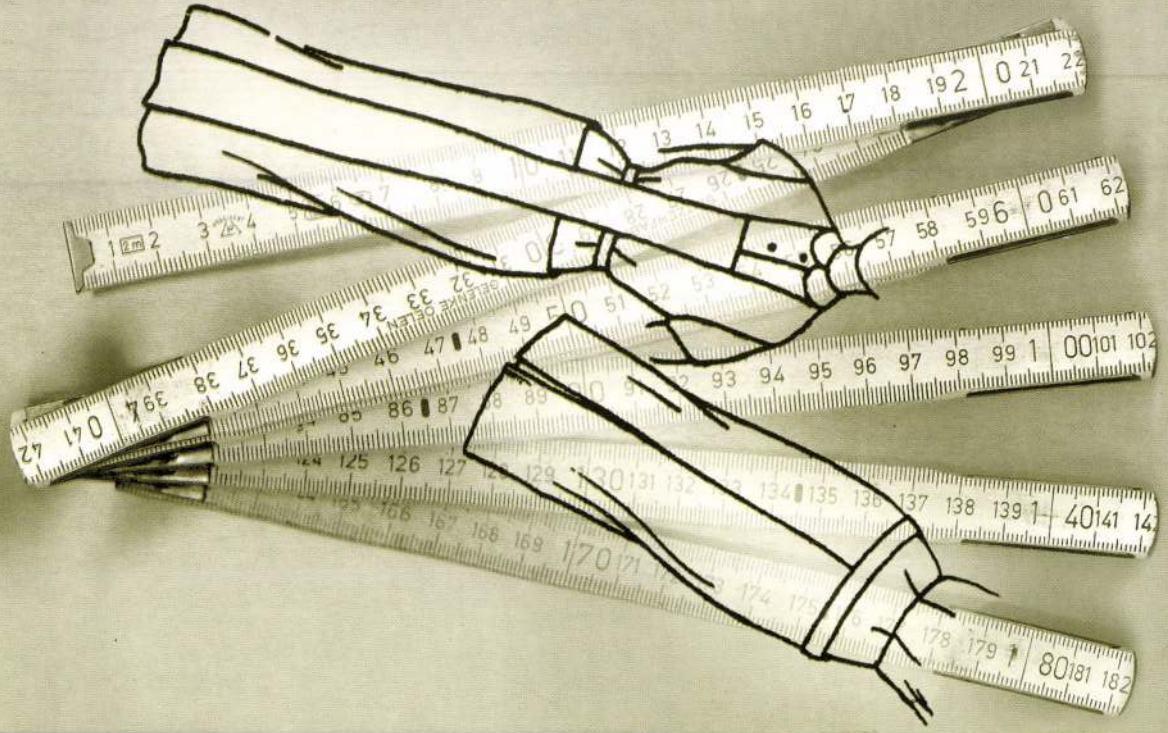

VINCZE OTTÓ

GYÖRGY PÉTER: VISSZAGERZÉS

in MŰVÉSZET 1995, 7-8, 40-41

egri püspök mint kegyúr építtette újjá és bővíttette az
skó veszprémi püspök közreműködésével elérte, hogy
i joghatóság alól, és közvetlenül a veszprémi püspök alá
d tizedeivel. Mivel ez az alsódörögdi nemesek érdekét
gül az alsódörögdi plébániatemplom Felsődörögd filiája
pápai megerősítése is összefoglalta – mindkét kegyúri
felsődörögdi templom egy-egy részét. A felsődörögdi
a-oltár előtt és mellett jelölték ki, a hozzájuk tartozó nők
ésük sorrendjében. Az alsódörögdi nemesek helye a
ellett volt, a nők innen nyugatra állhattak, míg a két falu
szt a szertartásokon. Az alsódörögdiek a templom déli
at a templom déli részébe menthették. A forrás nemcsak
olt) adatokkal szolgál, hanem jól jelzi annak a késhegyig
mek és társadalmi állás szerint szigorúan szabályozott
t. A főhelyet a szentélyben a Dörögdi nemescsalád,
k volt a hajó északi, Máriának szentelt mellékoltára is,
gyházukból félig kisemmizett alsódörögdiek a hajó déli

ltuszképei is bizonyos családi vonatkozást nyertek. E
kultusz fokozódó személyes jellegével lépést tartott a
is. Csak így értelmezhető, ha Keresztrefeszítés-képpel
on, *Szászhermány*ban) vagy Szent Mihály arkangyallal
nik meg a donátor figurája. Eszkatologikus jellegük
nérlegelő Szent Mihály (kiemelt helyen *Székelyderzs*en,

VINCZE OTTÓ

Dékai Kriszta: A két és fél dimenzió. Uj. Művészet 1999/Április. ill. 10. p.

A Kecskeméti Erdei Ferenc Művelődési Központ és a Fiatal Képzőművészek Stúdiója Egyesület meghívja Önt
a Stúdió '94

BALZSAM

[Ember embernek balzsama]
című éves tárlat díjazottjainak,

EPERJESI ÁGNES, GERNES GÁBOR, KORONCZI ENDRE, KÖVES ÉVA, SZABICS ÁGNES,
SZIL ISTVÁN, SZÍJ KAMILLA, [redacted] WECHTER ÁKOS kiállítására.

1995. március 18-án szombaton 17 órára
az Erdei Ferenc Művelődési Központ kiállítótermébe.

A kiállítást megnyitja:
NAGY ATTILA KRISTÓF

Közreműködik:
ÚZGIN ŰVER

Megtekinthető: 1995. április 2-ig naponta 10-13 és 14-19 óráig.
Cím: Erdei Ferenc Művelődési Központ, 6000 Kecskemét, Deák tér 1.
A kiállítás a Kecskeméti Tavaszi Fesztivál rendezvénye.

BALZSAM

VINCZE Ottó

+HANN Ferenc: Szélárnyékban (?).
Vincze Ottó festészetéről =
Életünk, 1989/6.
Életünk galéria, III.

XX-sz. 45.n / Mesterek

VINCZE OTTÓ

ÚJ MŰVÉSZET

2000/Dec.

P - 9765

2.0.

1125. NAGY SÁNDOR - FÜ

Kedves Barátom!

□ ← November 25.-én
Ur megkapta.[1] Leveled tulajdonk
meg azonban, hogy a női munka
latban felmerült alkalmas hely
azt, hogy erre a célra fordulj
oktatásügyi miniszter urhoz,[2] a
bizonyos összeget. Legyen ez a
átalakitási költségeihez, amel
évre növelni, mig a szükséges
tokhoz szükséges helyiséghez ö
minden évben egyszer a segélyk

VINCZE OTTÓ

Új művészet

2002/DEC

9,0

FALKÉPCIKLUSOK ELRENDEZÉSI SÉMÁI

1. Csécs, r. k. *plébániatemplom szentélye* 1. Maiestas domi
5. Betlehemi gyermekgyilkosság 6. Menekülés Egyiptomba
9. Utolsó vacsora 10. Krisztus Pilátus előtt 11. Keresztrefe
15. Szent István 16. Szent László

2. Bögöz, ref., egykori plébániatemplom, a hajó északi és nyu
Felső sáv: Szent László-legenda: 1—2. Szent László búcsúja 3
8. a kun lefejezése, töredék. — Középső sáv: Margit-legend
elítéltetése és megkínzása 12. Margit kínzásának jelenetei. 13.
lefejezése. — Alsó sáv: Utolsó ítélet: 15. az üdvözültek 16. a ha
keresztrefeszítés eszközeivel 20. ég és föld, Köpenyes Mador
Mihály és a kárhozottak 24. a pokol torka. — Jelenetek: 25.

3. Gelence, r. k. plébániatemplom, a hajó kifestése
Déli fal: felső sáv, Utolsó ítélet: 1. az apostolok 2. a mennye
— Alsó sáv: 6. a feltámadt Krisztus — Alexandriai Szent Kat
tönben 10. Katalin kínzása. — Nyugati fal: felső sáv: 11—1
sáv: 14. Menekülés Egyiptomba 15. Betlehemi gyermekgyilk
Szent László-legenda: 18. László búcsúja 19. csatajelenet
22. Bevonulás Jeruzsálembe 23. Utolsó vacsora 24. Lábmosá
28. Krisztus a kereszten

VINCZE OTTÓ

ÚJ MŰVÉSZET

1999/ápr.

10.o.

ár úrnak Debrecen Magoss György-tér 9.

rad.

dt fenn. Valószínűleg járt a nyár

sz.

VINCZE OTTÓ

Új művészet

1999. ápr.

10. o.

Aknay János
Bartl József
Baska József
Breznai Péter
Buhály József
Haász István
Hegyi György
Kiss Zoltán László
Rác András
Rényi Katalin
Szakács Imre
Szikora Tamás
Szirtes János
Tzortzoglou Georgios
Vincze Ottó
MT Reklámiroda

VINCZE Olu'

A Szentendrei Régi Művésztelep Kulturális Egyesület
és a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete

Tisztelettel meghívja Önt és barátait
a Szentendrei Régi Művésztelepi Galériába
(Szentendre, Bogdányi u. 51.)

2000. október 20-án 17 órára

a Szentendrei Régi Művésztelep Őszi Tárlatának megnyitójára.

A kiállítást megnyitja:
VERBA ANDREA
művészettörténész

Megtekinthető: 2000. november 12-ig hétfő kivételével naponta 10-18 óra között

A SZENTENDREI FERENCZY MÚZEUM
Tisztelettel Meghívja Önt

VINCZE OTTÓ
képzőművész
kiállításának megnyitójára

1994. június 10-én 16 órára
A MŰVÉSZTELEPI GALÉRIA
Kiállítótermébe
(Szentendre, Bogdányi u. 51.)

A kiállítást megnyitja
Bencsik Barnabás
művészettörténész

A kiállítás megtekinthető
1994. július 10-ig
szerdától-vasárnapig naponta 11-től 17 óráig

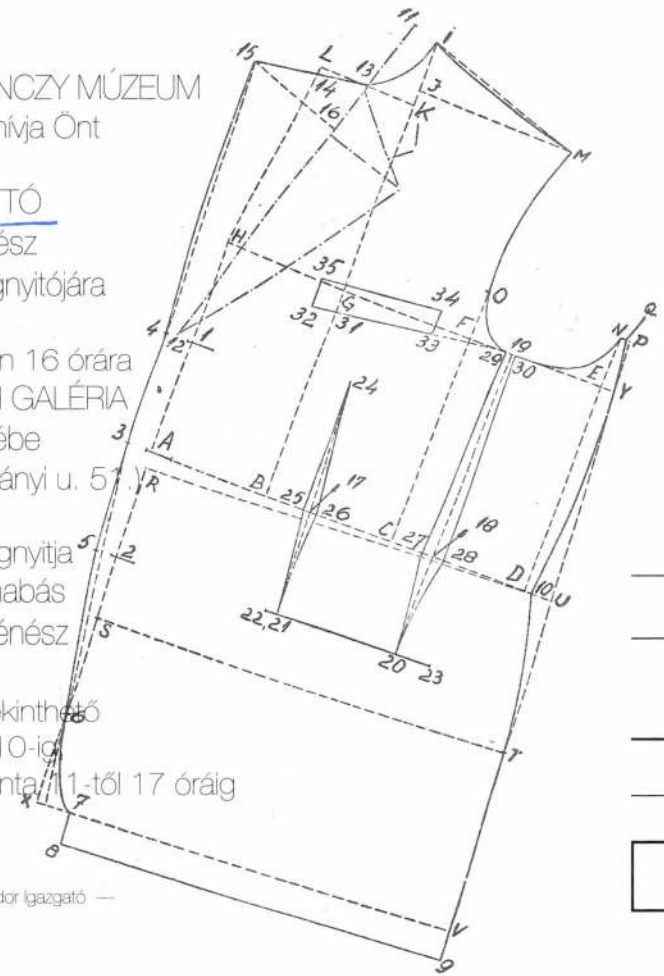

— Felelős kiadó: Soós Sándor igazgató —

VINCZE OTTÓ

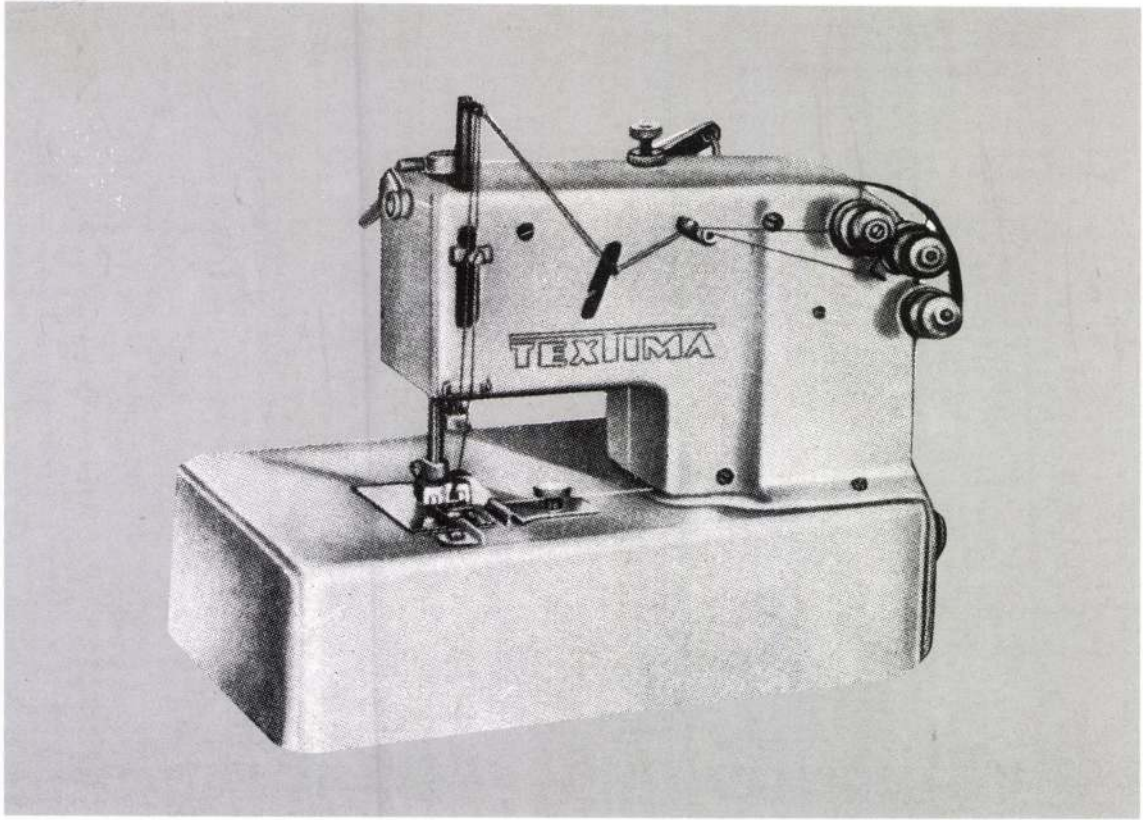

MŰVÉSZTELEPI GALÉRIA

SZENTENDRE

Vincze N.

zobrazi

Resurget feliciter brouzplakettje gutenbergen

VINCZEFFY LÁSZLÓ

Új művészet

2002. nov.

31.o.

↳ ha: Dawid

K

~~Gyárfás Iván~~

Vincze Pál

építészek

tovább

tervezték a (Kereskedelmi és Pénzügyi Dolgozók Szakszervezete székházának átépítését)

Bp. Jókai u. 6.

Kacsz Gyula: [ ]

Építés – Építészet. 1950.

6. sz. 370 – 380 l.

Szamos képpel és műszaki ábrákkal

A belső berendezést és a bútorokat Vincze Pál tervezte. Az épület Gyárfás Iván

XII. 1. 13:82
XII. 10. 10:90
XII. 15. 10:90
XII. 24. 10:90
XII. 28. 10:90

57:42

Vincze Pál

építész

tervezte a Nehézipari Épülettervező Iroda székházát a Bécsi utca és Deák Ferenc utca sarkán az ostrom után.

Perényi Imre: Építészeinkről. Szabad Nép. 1950. szept. 13

M.D.K.

Vince Pál

MÉSZ-emlékéremmel kitüntetve

Magyar Építőművészet 1964/1. 60. l.

Argus Ltd

R.D.P.

M. O. A.

VINCE Pál építész

Miskolc-Hejőcsaba, Malinovszki tér

1956-as beépítési terv

1957 es beépítési terv

Perczel Károly: A részletes rendezési terv építészeti alkotás

Magyar Építőművészet 1957. (VI.) 5/6. sz.

172 -

M. D. L.

VINCZE Pál építész

Laróterv.

16 lauterncs ált. és zola, Kazinc-

barcika (1955 tervezés) rivitelezés

(1956-59)

~~Tervezők: Laró épülettervező vall.~~

(Repr.)

Magyar Épílőművészet 1961. 3. 27. 5. l

Vincze Pál

ács

Egerből küldték

Bolognára, hol 1550-

ben a vár erődítési

munkálataiban vett

részt,

d.

Hadtört. Közl

1893. 650. l.

mber 20-án.

:38 cm.-- Lelt.sz.4615.--Vétetett
jesztés (1429-913) és az 1913 szep-
t (1729-913) szerint a művésztől
szeptember 18-án (1750-913)

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

—

NEMZETI SZALON
MŰVÉSZETI EGYESÜLET

NYOMTATVÁNY

3 f
bélyeg

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

úrnak
úrnőnek

Budapest

41.947. — K. M. E. Ny.

MEGHÍVÓ

A

MAGYAR MŰEMLÉKI KIÁLLÍTÁS

MEGNYITÁSÁRA 1942. NOVEMBER HÓ 25-ÉN, SZERDÁN D. U. 6 ÓRÁRA
A NEMZETI SZALON V. ERZSÉBET-TÉRI HELYISÉGEIBE.

GRÓF ZICHY JÁNOS
A NEMZETI SZALON ELNÖKE

GEREVICH TIBOR
A MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGÁNAK
ELNÖKE

HUBAY CEBRIAN ANDOR
A NEMZETI SZALON IGAZGATÓJA

A KIÁLLÍTÁS DECEMBER 8-ÁN, KEDDEN ZÁRUL. MEGTEKINTHETŐ NAPONTA
10-TŐL 4-IG.

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

NEMZETI SZALON
MŰVÉSZETI EGYESÜLET

NYOMTATVÁNY

3 f
bélyeg

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

úrnak
úrnőnek

Budapest

címére

41.947. — K. M. E. Ny.

MEGHÍVÓ

A

MAGYAR MŰEMLÉKI KIÁLLÍTÁS

MEGNYITÁSÁRA 1942. NOVEMBER HÓ 25-ÉN, SZERDÁN D. U. 6 ÓRÁRA
A NEMZETI SZALON V. ERZSÉBET-TÉRI HELYISÉGEIBE.

GRÓF ZICHY JÁNOS
A NEMZETI SZALON ELNÖKE

GEREVICH TIBOR
A MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGÁNAK ELNÖKE

HUBAY CEBRIAN ANDOR
A NEMZETI SZALON IGAZGATÓJA

A KIÁLLÍTÁS DECEMBER 8-ÁN, KEDDEN ZÁRUL. MEGTEKINTHETŐ NAPONTA 10-TŐL 4-IG.

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

NEMZETI SZALON
MŰVÉSZETI EGYESÜLET

NYOMTATVÁNY

3 f
bélyeg

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

úrnak
úrnőnek

Budapest

41.947. — K. M. E. Ny.

MEGHÍVÓ

A

MAGYAR MŰEMLÉKI KIÁLLÍTÁS

MEGNYITÁSÁRA 1942. NOVEMBER HÓ 25-ÉN, SZERDÁN D. U. 6 ÓRÁRA
A NEMZETI SZALON V. ERZSÉBET-TÉRI HELYISÉGEIBE.

GRÓF ZICHY JÁNOS
A NEMZETI SZALON ELNÖKE

GEREVICH TIBOR
A MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGÁNAK
ELNÖKE

HUBAY CEBRIAN ANDOR
A NEMZETI SZALON IGAZGATÓJA

A KIÁLLÍTÁS DECEMBER 8-ÁN, KEDDEN ZÁRUL. MEGTEKINTHETŐ NAPONTA
10-TŐL 4-IG.

<Vince Pál>

cikke.

<7 Ipari és gyárépit kezések jövője.
Tér és Forma
1946. 66-67. l.

Vince Pál
építész

Miskolci parthaz

Rados: Magyar építészettört. 378.
Műszaki K. 1971.

Vincze Pál, épitész MDK

Pártszékház Miskolcon.

2 repr.

MagyÉp 1945-55.

MDK

Vincze Pál, ép.

Mezőturi kollégiumot tervezte.

Miskolci megyebizottsági székházat tervezte.

Mücs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat. 24 l.

M. D. K

VINCZE Pál Ulsóczilén

Megvásárolt butortervek

G. J : A szövetkezeti butorpályázat eredménye

Magyar Nemzet 1962. február 9. 3.1.

M.D.K.

VINCE Pál építész

Miskolc, Paitháis

Rados Jenő: Magyar építészettörténet Bp. 1961. 346.

M.D.K.

Vince Pál épitész

A Szakszervezet Tervezőépitészi Szakosztalya 1946.nov.18.-án titkárrá választotta.

Cikk: Uj tisztikar a tervezőépitési szakosztály élén.

Uj Epitészet 1947.1.sz. 16.1.

Vincze Pál MDK
épitész

Tervezte a Nehézipari Épülettervező Iroda székházát (Bécsi u.-Deák F.u.sarok).

Épitészetünkről (Perényi Imre cikke)

Szabad Nép 1950 szept.13 7 l.

Vincze Pál MDK

épitész

Kaesz Gyula : Kereskedelmi és Pénzügyi Dolgozók Szakszervezete székházának átépitése. Bp. Jókai u.6.
Épitész - Épitészet 195o. 6.sz. 37o-38o.o.

Csak huzás előtt kifizetett sorsjegyeknek van nyereményjogosultságuk

DEMBINSKY B.

A MAGY. KIR. OSZTÁLYSORSJÁTÉK FŐELÁRUSITÓJA

Postatakarékpénztári számla-szám 17599

Bankszámla:
Székesfővárosi Községi Takarékpénztár

Telefon: 1-511-97.

Budapest, postabélyeg kelte.
II., Zsigmond ucca 8.

T. C.

Csatoltan megküldöm Önnek a következő oszt. megujitó sorsjegyet, azon kérelemmel, miszerint sziveskedjék meggyőződni, hogy a szám a megelőző osztályéval egyezik-e?

Az alanti elszámolás szerint még járó összeget kérem **még huzás előtt beküldeni** s maradok azon reményben, hogy a következő osztályban jó eredményt jelezhetek,

teljes tisztelettel

DEMBINSKY B.

14 V osztályu sorsjegy . . . . . P (beleértve portó és költség)		3	80

U. i. Minden pénzküldeménynél és levelezésnél kérem a sorsjegyen feltüntetett lapszámot, vagy pedig a sorsjegyszámot közölni.

mely összeg mielőbbi beküldését kérem.

Gyorsjegyzék kiadása a M. kir. Osztálysorsjáték összes huzásairól.

Vincze Pál

éremszobrász

Fentiről Marconi plakett,
meghet 1937 ben Romá-
ban készitett

Magyarország

1937 jul. 21 -

Viselet.

Női ruha.

A csokrot néző hölgy ö
ha két szoknyával, míg a mögöt
kettős szoknyával A háttérben
függöny látszik. Felirata:

DIVA

ez után balra: Melléklet a Fővá
jobbra: Kiadja: Emich Gusz
alól jobbra: Ny. Rohn és Grund
legalól: MONASZTERLY ÉS KUZMIK
PESTEN.

Kny., mér. 19.2:17 cm.

Vincze Pál

Geboren den 15-ten August 1907 zu Galgagyörk im Pester Comitat, absolvierte er seine Mittelschulstudien in Ujpest und besuchte dann die dortige staatliche Holzgewerbefachschule als Schüler der Professoren Gyenes und Raduly, wobei erster ihm die Vorliebe für das Zeichnen einimpfte. Nach 3 Jahren wurde er Schüler der keramischen Fachabteilung der Kunstgewerbeschule unter Prof. Orbán, um nach deren Absolvierung im Jahre 1928, als Schüler Ede Telcs in dessen Bildhaueratelier einzutreten und sich hier in der Plastik und Medailleurtechnik auszubilden. Schon am 4. April des Jahres 1929 gewann V. den ersten Preis der für die ungarischen fünf und zwei Pengő Silberstücke ausgeschriebenen Konkurrenz. Sok nüve, fels.

Hu Pomagyerem 466. l.

indulok uj alkotmányos küzdelembe, ezek
gitimizmus lánglelkü apostola: Griger Mil
királyság megváltó eszméjének. És fegy
nyugalmat, békét, becsületes demokráciát

Ezért fordulok barátaimhoz, hiveim
lakozzanak hatalmas, lelkes táborunkhoz.
igaz ügyet, harcoltam a főváros autonomiá
sok ezer embertársamon, joggal kérhete
harcolni az elnyomatás veszedelme ellen.

És kérek mindenkit, akit közös eszm
nek semmit, amig igazolt embereim
Griger Miklós és az én nevem sze

Budapest, 1935 március havában, a

Márkus-nyomda, Budapest, V., Bank-utca 5. (Felelős vezető: Márkus Géza
Felelős kiadó: Berecz Vilmos.

Vincze Pál

Wód

Hu Prmagyszén

LIX. tábla

TÁRLA

A Műcsarnok Ta

Mint az utóbbi időben már annyiszor, a Műcsarnok termeinek egy része ezúttal is zárva maradt a kiállítók és a közönség előtt. Ezúttal feltünően nagy mértékben, mert nemcsak a több részből álló grafikai termet zárta le a rendezőség, hanem még a szoborcsarnokból nyiló jobboldali termet is ez a sors érte. A Műcsarnoknak ez a megcsonkítottsága azonban csak külső jele annak a nívóhiánynak, mely, sajnos, a Műcsarnok tavaszi tárlatát jellemzi. Néhány kiváló mester *Karlovszky* Bertalannal az élen

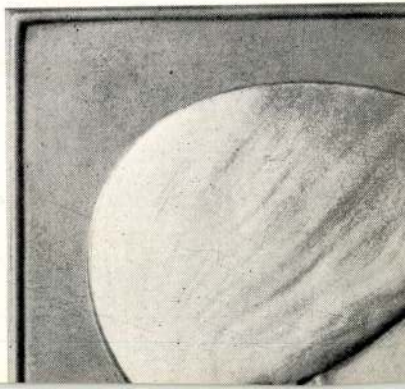

Vincze Pál

Képviselőházi
1932. VI. 7.

VINCZE PÁL: PLAKETT

Vincze Pál Kovács Kerámikus

mit. Galgagyörk 1907

aug. 15.

fairpaire vakuskola Uppsala

spanning ark. Orban

Teles Ede mintene

2 és 5 pengőre kiszt

parfaitan I dig

Hanos plakettet is

mutatott

Vincze Pál

MAGYAR IPARMUVESZET
1934. 29. f.

Béla: A Czilleiek sirja Czilliben.
L, Budapest, 1878.
os: A magyar kard fejlődése. /Kny.
mle./ 8 o, 1 K, 7 L, Budapest, 1935.
os: A magyar kard művészete. 8 o,
L, Budapest, 1938.
al: A középkori magyar faszobrászat
ek vázlata 1450-ig. 8 o, 9 K, 76 L,
1932.
al: II. Rákóczi Ferenc arcképeiről.
czi- Emlékkönyv./ 8 o, 9 K, 22 L, Bu-
. /1935./
al: Lőcsei Pál mester. /Kny. Archeo-
esitő./ 8 o, 14 K, 35 L, Budapest, 1935.
al: A középkori Budapest. /Kny. Magyar
o, 0 K, 14 L, Budapest, 1936.
al: Erdély iparművészetéről. /Kny. A
Erdély./ 8 o, 26 K, 33 L, Budapest,

Vincze Pál

52 1931. **Vincze, Pál:** »Resurget«

Catmedagungh.

Veiss Vincze Pál,

Tiszaroff

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Vincze Pál

részt vett az alábbi
csoportkiállításon

Unkari
Helsinki 1935

Vincze Pál

1. Shakespeare: Antonius és Cleopatra
v.e. 56.

2. Dr. Grünwald szanatórium
v.e. 4,3.

Telcs Ede és tanítványai
MNG és Fürr István M. Baja, 1974.

Kincze Pál

1. Nők között ö. e. 95.

2. Sámson és Delila teor. 198.

TelesEole és tanítványai
MNG és Fürr István M. Baja, 1974.

vincze Pál

1. Pritt az Angyalváros v.e. 48.

Telcs Éde és tanítványai
MNG és Türr István M. Bajo, 1974.

Vincze Pál

1. Szt. Imre jubileumi érem
porcelán 112

2. Céh bélyek v. br. 50.

Telcs Ede és tanítványai
MNG és Türr István M. Baja 1974.

Vincze Pál

1. Szüzmária ö. br. 124.
2. Kádár Gyula — " — 172×118

Telcs Ede és tanítványai
MNG és Türr István M. Baja 1974.

Vincze Pál

1. Anya gyermekével ö. lv. 180×120

2. Édesanyámnak — " — 147

Telcs Ede és tanítványai
MNG és Türr István M. Bajo 1974.

Vincze Pál

1. Czant Ármin v. br. 60×36

2. Fejér Gyula — " — 59.

Telcs Ede és tanítványai

MNG és Tivor István M. Baja 1974.

Vincze Pál

1. Telcs Edénel 63-ik születésnapján
ö. br. 140 —
2. Dr. Wintermitz Arnold v. br. 60

Telcs Ede és tanítványai
MNG és Tiwor István M. Baja 1974.

Vincze Pál

1. Meeting in Dudar v. br. 30.

2. II. Erzsébet angol királynő
V.C. 56.

Teles Ede és tanítványai
MNG és Kiss István M. Bajo 1914.

Vincze Pál

1. II. Erzsébet angol királynő (bélyeg) v. e. 56

2. Händel (bélyeg) v. e. 56.

Felső Ede és tanítványai
MNG és Fürst István M. Rajz 1979

Vincze Pál

1. Händel (hátlap) v. e. 56.

2. Az állatöv BIKA v. e. 56.

Telcs Ede és tanítványai
MNG és Türr István M. Baja 1974

Vincze Pál

1. Az állatöv SZŰZ v.e. 56

2. Shakespeare születésének 400 éves jubileuma (előlap.) v.e. 56

Telcs Ede és tanítványai

MNG és Türr István M. Bajo 1979

Vincze Pál

1. Shakespeare sinl. 400 éves jubileuma (hátlap) v. e. 56.

Felcs Éde és tanítványai
MNG és Türr István M. Baja, 1974.

Vincze Pál

1. Magna Carta előlap u. e. 56
hátlap u. — " —

2. — " —

Telcs Ede és tanítványai
MNG és Türr István M. Bajo, 1974.

Vincze Pál

1. Irgalmas szamaritánus ö. br. 197

2. Yehudi Menhin u. e. 56.

Telcs Éde és tanítványai
MNG és Türr István M. Bajo, 1974.

Vincze Pál

1. ~~Ez~~ I. Vilmos angol király v.e. 56.

2. Westminster apátság v.e. 56

Telcs Ede és tanítványai
MNG. és Türr István M. Baja 1974.

Vincze Pál

1. Szobrászati díj. v.e. 56

2. Arturo Toscanini (elő lap)
v.e. 56.

Telcs Éde és tanítványai
MNG. és Türr István M. Baja 1974.

Vincze Pál

1. Arturo Toscanini (kátlap) v. e. 56

2. Holdrasállás v. e. 62.

Telcs Ede és tanítványai
MNG. és Türr István M. Baja 1974.

Vinnze Pál

1. Dickens előlap v.e. 43
2. — " — hátlap — " —

Telcs Ede és tanítványai
MNG és Türr István M. Baja 1974.

Vinnze Pál

1. Shakespeare: Rómeó és Júlia
v.e. 56.

2. — " — : Hamlet v.e. 56.

Telcs Ede és tanítványai
MNG és Türr István M. Baja 1974.

Vincze Pál

1. Shakespeare: Julius Caesar
v.e. 56.

2. — " — : Szentiváneji álom
v.e. 56.

Telcs Ede és tanítványai
MNG és Türr István M. Baja 1974.

Vincze Pál éremművész

Ma nyílik a Nemzeti Galériában „Telos Ede és tanítványai" c. kiállítás. Vincze Pál 1938. óta Angliában élő művész érmeiből láthatunk, érmeiből a világ szinte valamennyi jelentősebb múzeumában megtalálható néhány darab.

TV. Híradó.

1974. IV. 19. TV. 19.30 Gué

Vince Pál éremművész

Telcs kde és tanítványai címmel éremkiállítás nyílt a Nemzeti Ka-
lériában, az Angliában élő Vinc Pál is Telcs tanítvány volt.

Esti Krónika.

1974. IV. 19. 19.00 Szné.

VINCZE PÁL, szobrász,éremművész

1939-ben Londonba emigrált és ott végleg le is telepe
pedett.Itt indult sikeres éremművészi tevékenysége a
világhir felé.Ma ő a világ egyik leghiresebb éremművé
vésze,aki a legtöbb nemzetközi pályázaton dijat nyert
59.old

OSZTONYI JÓZSEF: XX.századi magyar éremművészek
külföldön 55.old

A Magyar Numizmatikai Társulat évkönyve, 1971.
1972.

VINCZE PÁL, szobrász és éremművész

Galgagyörkön született 1907.augusztus 15-én.1921-ben beiratkozott az újpesti Faipari Szakiskolába,ahol Szentgyörgyvári Gyenes Lajos grafikus volt a rajztanára.1925-től az Iparművészeti Főiskola kerámia tan szakán Orbán Antal növendéke volt. 58.old

GOSZTONYI JÓZSEF: XX.szazadi magyar éremművészek Külföldön 53.old

A Magyar Numizmatikai Tarsulat Évkönyve, 1971. Bp. 1972.

VINCZE PÁL, szobrász,éremművész

19[illegible]9-ben a háború kitörése előtt Londonba emigrált és ott végleg le is telepedett.Itt indult sikeres éremm művészi tevékenysége a világhir felé.Ma ő az egyik leghiresebb éremművésze a világnak.Számos nemzetközi pályázaton dijat nyert.
"TRUMAN", elnököt mintázta meg 1952-ben 59.old

[illegible]: XX.századi magyar éremművészek
külföldön 51.old

A Magyar Numizmatikai Társulat évkönyve, 1971.
Bp. 1972.

VINCZE PÁL, szobrász,éremmüvész

1928-tól 1934-ig számos érmet és plakettet készitett.
1928-ban készőlt:
"SÁMSON ÉS DELILA",cimü terakotta plakettje.Ebből csak annak az egy példánynak a holléte ismeretes, amely Szentgyörgyvári GyenesxEjxoLajos birtokában van. 58.old

GOSZTONYI JÓZSEF: XX.szazadi magyar éremmüvészek külföldön 53.old

A Magyar Numizmatikai Tarsulat Evkönyve, 1971.
Bp. 1972.

VINCZE PÁL, szobrászéremművész

1934-től ösztöndíjas Rómában 4 évig.-Éremmel örökítette meg Rómából való távozását is.Az érmen búcsút intő kisgyermek,jobb kezében kendőt lobogtat,baljában vándorbot,a háttérben az Angyalvár.
"ANGYALVÁR",című érme.-59.old. 4.számú kép. 61.old.

GOSZTONYI JÓZSEF: XX.századi magyar éremművészek külföldön 53.old

A Magyar Numizmatikai Társulat Évkönyve, 1971. 1972.

VINCZE PÁL, szobrász, éremmüvész

1934től 4 évig ösztöndijas Rómában. Éremmel örökitette meg Rómából való távozását is, azé érem búcsút intő kis gyermeket ábrázol, jobb kezében kendőt lobogtat, baljában vándorbot, a háttérban a római Angyalvár.
"ANGYALVÁR", cimü érme. 59.old. 4.számu kép 61.old.
Fekete repr.

GOSZTONYI JÓZSEF: XX.századi magyar éremmüvészek külföldön 53.old

A Magyar Numizmatikai Tarsulat Évkönyve, 1971.
Bp. 1972.

Vince Pál, szobrász, ér. művész

VINCZE PÁL, szobrász,éremművész

1939-ben a háború kitörése előtt Londonba emigrált és ott végleg le is telepedett.Itt indult sikeres éremművészeti tevékenysége a világhir felé.Ma ő a világ egyik leghiresebb éremművésze,aki a legtöbb nemzetközi pályázaton dijat nyert.-
1957-ben PÁRIZSI Nemzetközi Éremkiallitas. 59.old

GOSZTONYI JÓZSEF: XX.századi magyar éremművészek külföldön 58.old

A Magyar Numizmatikai Társulat évkönyve, 1971. Bp. 1972.

VINCZE PÁL, szobrász, éremművész

1934-ben ösztöndijasként 4 évet töltött Rómában. Ott készitette az akkori olasz-magyar barátság jelképéül, azt a nagyméretü 2 oldalas ~~pixkittet~~ érmet, egyik oldalán az Olaszországban az akkor uralkodó rendszer jelvényét, másik oldalán a magyar kettős keresztet a hármas halmon.
59.old. 5.kép. 61. old. Fekete repr.

GOSZTONYI JÓZSEF: XX. századi magyar éremművészek külföldön 53.old

A Magyar Numizmatikai Társulat Évkönyve, 1971.
Bp. 1972.

VINCZE PÁL, szobrász,éremművész

1939-ben a háború kitörése előttLondonba emigrált és ott végleg le is telepedett.Itt indult sikeres éremművészeti tevékenysége a világhir felé.Ma ő a világ egyik leghiresebb éremművésze,aki a legtöbb nemzetközi pályázaton dijat nyert.-

1961-ben Nemzetközi Érmkiállitás RÓMÁBAN. 59.old

GOSZTONYI JÓZSEF: XX.szazadi magyar éremművészek külföldön 53.old

A Magyar Numizmatikai Tarsulat Evkönyve, 1971. Bp. 1972.

VINCZE PÁL, szobrász, éremművész

1939-ben a háború kitörése előtt Londonban telepedett le. Itt indult sikeres éremművészi tevékenysége a világhir felé-Számos érmet és plakettet készitett világhirességekről, élőkről éppúgy, mint elhunyt nagy egyéniségek különböző évfordulóinak megemlékezéséül. 59.old

GOSZTONYI JÓZSEF: XX. szazadi magyar éremművészek külföldön 53.old

A Magyar Numizmatikai Tarsulat évkönyve, 1971. Bp. 1972.

VINCZE PÁL, szobrász,éremművész

1963-ban Shakespeare születésének 400 éves évfordulója alkalmára érem készítésre megbizást kapott.1796-óta őrzik gyüjteményben az eddig megjelent érmeket,melyeket minden évben készitenek szülővárosában tartandó emlékünnep alkalmára.Nagy siker volt számára,hogy abban az évben az ő pályázatát fogadta el kivitelezésreva biráló bizottság. 59.old

GONZTONYI JÓZSEF: XX.századi magyar éremművészek külföldön 53.old

a Magyar Numizmatikai Társulat évkönyve, 1971. Bp. 1972.

VINCZE PÁL, szobrász, éremművész

1963-ban Shakespeare születésének 400 évfordulójára érem készitésére megbizást kapott. Minden évben érmet készitenek erre az alkalomra.-Nagy siker volt ez neki, hogy ő kapott ez évben erre megbizást. Az egész világsajtó foglalkozott ezzel az eseménnyel. a magyar újságok is közölték ezt. Eggől az éremből 50 darabot platinából készitettek. 59.old

GOSZTONYI JÓZSEF: XX. szazadi magyar éremművészek külföldön 53.old.

A Magyar Numizmatikai Tarsulat Evkönyve, 1971. Bp. 1972.

VINCZE PÁL, szobrász, éremművész

1963-ban megbizzák Shakespeare születésének 400/ éves évfordulójára készitendő emlékérem megmintázására. Az érem egyik oldala a halhatatlan drámairó arcképét, a másik oldala a szinművészetet jelképező klasszikus alakokat ábrázolja, köriratán a Hamletből vett idézettel. "SHAKESPEARE", cimü érme. 59.old

GOSZTONYI JÓZSEF: XX. szazadi magyar éremművészek külföldön 53.old

A Magyar Numizmatikai Társulat évkönyve, 1971. Bp. 1972.

VINCZE PÁL, szobrász,éremművész

Az Iparművészeti Főiskola elvégzése után,1928-tól követte több i magyar éremművész példáját és óTelcs Ede szobrászművész műtermében és irányitása mellett képezte magát.Reményi,Berán,Szántó Gergely,mellett,egyik legtehetségesebb tanitványa volt Telcsnek. 58.old

GOSZTONYI JÓZSEF: XX.szazadi magyar éremművészek külföldön 53.old

A Magyar Numizmatikai Tarsulat évkönyve, 1971. Bp. 1972.

VINCZE PÁL, szobrász,éremművész

1928-tól Telcs Ede műtermében dolgozott.A mester és tanitvány kapcsolaton túl,meleg barátság fejlődött ki köztük és ez később is megmaradt.Igy pl.1946-ban teljes szobrászműtermi berendezést ajándékozott Telcsnek mivel Telcs műterme az ostrom alatt tönkrement. 58.old

GOSZTONYI JÓZSEF: XX.századi magyar éremművészek külföldön 83.old

A Magyar Numizmatikai Társulat évkönyve, 1971. Bp. 1972.

VINCZE PÁL, szobrász, éremművész

1929-ben már az "ezüst 5 pengő" pályázaton második dijat nyert. Ez óriási sikernek számitott egy kezdő éremművész számára. -1928-tól 1934.ig számos érmet és plakettet készitett. 58.od.

BOSZTONYI JÓZSEF: [illegible] Századi magyar éremművészek mérlegén 53.old

A Magyar Numizmatikai Társulat Évkönyve, 1971. Bp. 1972.

Z

VINCE PAL, éremművész

Az Éremkedvelők Egyesülete minden évben érmet vagy plakettet adott tagjainak.

a/.-AZ ÉREMKEDVELŐK EGYESÜLETE által kiadott érmek és plaketttek. /ÉKE/.-----a/.-TAGILLETMÉNYKÉNT:

23.-1931.-VINCZE PÁL :-"RESURGET",cimü bronz,kétoldalú dalas plakettje. 80+56 mm.- 80.old. rekete repr

BOSZTONYI JÓZSEF: Az Éremkedvelők Egyesülete /ÉKE/ / 2.folyt./ 72.old

AZ ÉRME. XXIX.évf. 1973. 2.szám, Bp.

VINCZE PAL, éremművész

Az Eremkedvelők Egyesülete minden évben érmet vagy plakettet adott tagjainak.

A/-AZ EREMKEDVELŐK EGYESÜLETE által kiadott érmek és plaketteg. /EKE/.-----TAGILLETMÉNYKÉNT:

23.-1931.-VINCZE PAL: "RESURGET"c bronz, kétoldalu plakettje.80+56 mm.-80.old.

BOSZTONYI JÓZSEF: Az éremkedvelők Egyesülete /EKE/ / 2.folyt./ 72.old

AZ ÉRME. XXIX.évf. 1973. 2.szám, Bp.

VINCZE PAL, éremművész

Az Éremkedvelők Egyesületének 1924-34 közt kiadott érmei, plakettjei közt kiemelkedően szép alkotások születtek. Beléptek a sorba az akkor még fiatal művészek is. Így VINCZE PAL is.,
23.kép. 1931.- "RESURGET", című kétoldalas bronz plakettje. 80+56 mm. 34.old.

GOSZTONYI JÓZSEF: Az Éremkedvelők Egyesülete /ÉKE/
/folyt./ 28.old

AZ ÉRME. XXIX.évf. 1975. 1.szám, Bp.

VINCZE PÁL, éremművész

Sok magyar éremművész működött régebben és ma is sikerrel külföldön és itthon egyaránt.-VINCZE PÁL, az Éremkedvelők Egyesülete érempályázatán díjat is nyert 1931-ben: "RESURGET", cimü bronz, kétoldalas plakettjével. 80+56 mm. 57.old

GOSZTONYI JÓZSEF: Az Éremkedvelők Egyesülete/ÉKE/ 28.old

AZ ÉREM, XXIX.évf. 1973.1.szám, Bp.

VINCZE PÁL, szobrász, éremművész

1939 óta él Londonban, Itt indult éremművészete a világsiker felé. Számos érmet és plakettet készitett világhirességekről.
"CHURCHILL"é ábrázoló emlékérem elkészitésére kapott megbizast 1965-ben. Ebből 3 platina példányt is készitettek az amerikai Numizmatikai Társaság számára. Egyet Lady CHURCHILL-nek ajándékoztak, egy ezüst példányt a British Museum őriz. 59.old

GOSZTONYI JÓZSEF: XX. szazadi magyar éremművészek külföldön 53.old

A Magyar Numizmatikai Tarsulat Évkönyve, 1971. Bp. 1972.

VINCZE PÁL, szobrász,éremművész

1939-ben a háború kitörése előtt Londonba emigrált és ott végleg le is telepedett.Itt indult sikeres éremművészeti tevékenysége a világhir felé.Ma ő a világ egyik leghiresebb éremművésze,aki a legtöbb nemzetközi pályázaton dijat nyert.-

"AZ ANGOL KIRÁLYNŐ" koronázására készitett érmet 1953-ban,hátlapján a koronázasi jelenet

tel. 59.old

GOSZTONYI JÓZSEF: XX.szazadi magyar éremművészek külföldön 53.old

A Magyar Numizmatikai Társulat Évkönyve, 1971. Bp. 1972.

VINCZE PÁL, szobrász,éremművész

1939 óta Londonban él.Itt indult éremművészet a világhir felé-Számos érmet és plakettet készitett világhirességekről.

"YEHUDI MENUHIN"-ről 1966-ban készitett emlékérmet a művész 50.születésnapjára.Ezzel is növelte érem művészeti világhirét.Angliában szinte divat lett ennyi világnagyság megmintázása után -Vinczével éremportrézkészittetni. 60.old

GOSZTONYI JÓZSEF: XX.szazadi magyar éremművészek külföldön 53.old

A Magyar Numizmatikai Tarsulat Evkönyve, 1971. Bp. 1972.

VINCZE PÁL, szobrász,éremművész

A 30-as években több orvos érmet készitett.-1934-ben ösztöndijasként négy évet töltött Rómában ,a Collegium Hungaricumban.Római tartózkodása alatt készitette az akkori olasz-magyar barátság jelképül azt a nagy méretü 2 oldalas érmet,egyik oldalán az Olaszországban akkor uralkodó rendszer jelvényét,másik oldala a magyar cimer kettős keresztját hármas halommal ábrázolja.
59.old. 5.kép. 61.old.

GOSZTONYI JÓZSEF: XX,szazadi magyar éremművészek külföldön 53.old

A Magyar Numizmatikai Tarsulat Evkönyve, 1971.
Bp. 1972.

VINCZE PAL, éremművész

Az Eremkedvelők Egyesülete 1932-ben kiadta :"A Magyar Éremművészet története",cimü könyvet német nyelven. A magyar éremművészet világhirüvé tételében nagy része volt e katalógusnak.-Sok magyar éremművész akkor és ma is nagy sikerrel működik külföldön és itthon egyaránt.-Ezek egyike volt:VINCZE PÁL,éremművész is.
37.old

GOSZTONYI JÓZSEF: Az Éremkedvelők Egyesülete /ÉKE/
/folyt./ 28.old

AZ ÉRME. XXIX.évi. 1975. 1.szám. Ep.

VINCZE PÁL, szobrász,éremművész

1939-ben emigrált Londonba és ma is ott él.Itt indúlt el éremművészete a világhir felé.Számos érmet és plakettet készitett világhirességekről.Szép és hasznos lenne,ha egyszer ezekből az érmekből Vincze kiállitást rendezne nálunk is.hogy a magyar éremkedvelő közönség is gyönyörködhetne alkotásaiban. 60.old

GOSZTONYI JÓZSEF: XX,századi magyar éremművészek külföldön 53.old

A Magyar Numizmatikai Társulat Évkönyve,1971. Budapest, 1972.

VINCZE PÁL, éremművész

Vincze alkotása, a Grünwald Szanatóriumnak az érme. Ezen az érmen tulajdonképpen a művész egy ideális emberpárt örökitett meg. A kereveten fekvő nő sem kelti a beteg benyomását, Aszklepiosz meg egy javakorabeli, csupaszképü férfi.-Vincze Londonban él.-14.old. 7.kép. 17.old

DR. VARANNAI GYULA: Aszklepiosz és a kigyó a magyar orvosérmeken 11.old

A Magyar Numizmatikai Társulat Évkönyve, 1970. Bp.

VINCZE PÁL, éremművész

A kigyós bot az orvosok emblémája.-
Kovács József sebésztanár érmén az idős, szakalas Asz-
klepiosz tanítványával ül szemben, aki feszült figyelem-
mel csüng mesterén és készül viasztáblára vésni mestere
tanitását. 165 mm. plakett. A Pesti Orvosi Kör jutalomké
pen ajándékozta ezt egy-egy kiváló orvosnak. 14. old

DR. VARANAI GYULA: Asszklepiosz és a kigyó a magyar orvosérmeken 11. old

A Magyar Numizmatikai Társulat Évkönyve, 1970. Bp.

VINCZE PÁL, éremművész

SCHACHTER MIKSA sebésztanár érmén az idős,szakálas Aszl
lepiosz tanitványával ül szemben,aki feszült figyelem-
mel csüng mesterén és készül viasztáblára vésni mestere
tanitását.Ezt a 165 mm.plakettet a Bpesti Orvosi Kör ju
talomképen ajándékozta egy-egy kiváló orvosnak.-Vincze
Londonban él. 14.old

DR.VARANNAI GYULA: Aszklepiosz és a kigyó a magyar orvosérmeken 11.old

A Magyar Numizmatikai Társulat Évkönyve, 1970. Bp.

VINCZE PÁL, éremművész

Vincze alkotása a Grünwald Szanatóriumnak az érme. Ezen az érmen tulajdonképen a művész egy ideális emberpárt örökitett meg. A kereveten fekvő nő sem kelti a beteg ben nyomását. Aszklepiosz meg egy javakorabeli ,c upaszké pü férfi. Vincze Londonban él. 14.old. 7.kép. 17.old Fekete repr.

DR. VARGA GYULA: Aszklepiosz és a kígyó a magyar orvosérmeken 11.old

A Magyar Numizmatikai Társulat évkönyve, 1970. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász, éremművész

1928-tól 1934-ig számos érmet és plakettet készitett "ANYA GYERMEKÉVEL", cimü müve is ekkor készült.

GOSZTONYI JÓZSEF: XX. századi magyar éremművészek külföldön 53.old

A Magyar Numizmatikai Társulat évkönyve, 1971. Bp. 1972.

VINCZE PÁL, szobrász,éremművész

1928-1934 között számos érmet és plakettet készitett. "RESURGET",cimü plakettje is ekkor készült.Ez az Érem kedvelők Egyesületének tagálletménye volt. 58.old

GOSZTONYI JÓZSEF: XX.századi magyar éremművészek külföldön 53.old

A Magyar Numizmatikai Társulat évkönyve, 1971. Bp. 1972.

VINCZE PÁL, szobrász

Telcs Ede atyamesterévé vált, egy fiatalabb művészgenerációnak. Tanitványai mind hires művészek lettek. Igy Vincze Pál is /Londom/. 126.old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------ XX. 1964. 27-28.sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Magyarországi kórházak numizmatikai emlékei.-Budapest.
15.-DR GRÜNWALD SANATORIUM BUDAPEST VINCZE PÁL
45 mm. aranyozott ezüst. 14/374/.old.

DR VARANNAI GYULA: Magyarországi kórházak numizmatikai emlékei 14/374/.old.

AZ ÉRME, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------- XVIII. 20.sz. Bp. 1962

VINCZE PÁL, szobrász

Szül. 1907-ben Ujpesten. Iparművészeti Főiskolát végzett. -Londonban lakik.-

ÉRMEI, PLAKETTJEI:. -1964. -WILLIAM SHAKESPEARE 400 th ANNIVERSARY, szakállas férfi arcképe balra. H/. WE SHALL NOT LOOK UPON HIS LIKE AGAIN, színész és színésznő Hamlet egy jelenetét próbáljak a szinpadon, szelvényen: 1564-1964. 57 mm. kétold. vert, bronz. -38 mm. vert ezüst, 32 mm. vert arany. 219. old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászmüvész érmei és plakettjei 216. old.

AZ ÉREM. Közlemények az éremgyüjtés köréből. XXI. évf. -éééé---- 1965. - 31-32. szám. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül. 1907-ben Ujpesten. Iparművészeti Főiskolát végzett. - Londonban lakik. -

ÉRMEI, PLAKETTJEI: - 1957. - HARRY S. Truman az Egyesült Áll. volt elnökének arcképe balra. H/. ülő női akt balra. ölében könyvből olvas a mellette ülő gyermeknek. /Harry S. Truman Könyvtár 1957. jul. 6-i felavatásának emlékére/ .. mm. kétold. vert, bronz. 219. old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászművész érmei és plakettjei 216. old.

AZ ÉREM. Közlemények az éremgyüjtés köréből. XXI. évf. -éééé---- 1965. - 31-32. szám. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül. 1907-ben Ujpesten. Iparművészeti Főiskolát végzett. -Londonban lakik.-

ÉRMEI, PLAKETTJEI: .-1956.-LEE MAY FRIEDMANN, férfi arckép ...H/. Ülő agg tudós jobbra. baljával az ölében lévő könyvet tartja. jobbjában lúdtoll. hául 7 ágú gyertyatartó. REMEMBER THE-DAYS-OF OLD... mm. kétold. vert, bronz. /AMERICAN JEWISH HISTORICAL SOCIETY megbizásából/. 219. old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászmüvész érmei és plakettjei 216. old.

AZ ÉREM. Közlemények az éremgyüjtés köréből. XXI. évf. -6666---- 1965.- 31-32. szám. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül. 1907-ben Ujpesten. Iparművészeti Főiskolát végzett. -Londonban lakik. -

ÉRMEI, PLAKETTJEI: -1956. -Emlékérem OLIVER CROMWELL és MENASEH BEN ISRAEL kettős arcképével a zsidóknak a britt szigetekre való költözködésének 300-ik évfordulójára. 56 mm. vert, bronz. 219. old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászművész érmei és plakettjei 216. old.

AZ ÉRME. Közlemények az éremgyűjtés köréből. XXI. évf. ----- 1965. - 31-32. szám. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül. 1907-ben Ujpesten. Iparművészeti Főiskolát végzett. -Londonban lakik. -

ÉRMEI, PLAKETTJEI: . -1959. -BYCENTENARY OF GEORGE FREDERIC HANDEL 1685-1759. Parókás férfi arckép szemben. H/. ülő női akt hárfával jobbra. előtte 2 szárnyas putto... mm. kétold. vert, bronz. /Handel halálának 200-ik évfordulójára/. 219. old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászművész érmei és plakettjei 216. old.

AZ ÉRME. Közlemények az éremgyűjtés köréből. XXI. évf. ----- 1965. - 31-32. szám. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Gerevich Tibor művészettörténész, egyetemi tanár a római Magyar Intézet vezetőjének a segítségével 1934-ben kijutott Rómába. Négy évet töltött a római Collegium Hungaricumban. A második világháború kitörése Londonban érte. Itt biztonságban volt, de családja elpusztult. Londonban maradt. 216.old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászművész érmei és plakettjei 216.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
XXI. 1965. 31-32.sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül.1907.Ujpest.Iparmüv.Föiskolát végzett.London-ban lakik.-

ÉRMEI, PLAKETTJEI:.- ....DR GRÜNVALD-SANATORIUM BUDA PEST, ágyon ülő női akcot kigyóbotos férfi ösécséből itat.45 mm.egyold, vert bronz. 217.old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászmüvész érmei és plakettjei 216.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XXI. 1965. 31-32.sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül. 1907-ben Ujpesten. Iparművészeti Főiskolát végzett. Londonban lakik.-

ÉRMEI, PLAKETTJEI:.-1928.-Lanaidák/vizhordó lányok/, két drapériás női akt 3 korsóval balra, felirat nélkül. 95 mm. öntött, bronz. 217.old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászművész érmei és plakettjei 216.old.

AZ ÉRME, Közlemények az éremgyűjtés körből.
------- XXI. 1965. 31-32.sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Pályája felfelé ívelő. A nemzetközi érempályázatokon mindig ő viszi el a pálmát. 1955-ben ő kapott megbízást II. Erzsébet angol királynő koronázási érmének elkészítésére. Ezzel végleg megalapozta nevét az angolszász világban. 216.old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászművész érmei és plakettjei 216.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------- XXi. 1965. 31-32.sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

1907.aug.15-én született Ujpesten. Atyja szatócs volt Vachartyánban. Első szárnypróbálgatásait 1921-ben az ú jpesti Faipari Szakiskolaban kezdte, ahol Szentgyörgyvári Gyenes Lajos grafikus művésztől tanult rajzolni. 216.old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászművész érmei és plakettjei 216.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XXi. 1965. 31-32.sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül.1907.Ujpest.Iparmiv.Főiskolát végzett.Londonban él.

ÉRMEI,PLAKETTJEI:.-....Telcs Ede portré plakettje, ismeretlen helyen.138 mm.öntött, bronz. 217.old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászművész érmei és plakettjei 216.old.

AZ ÉREM,Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XXi. 1965. 31-32.sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül.1907.Ujpesten.Iparmüv.Főiskolát végzett.Londonban él.-

ÉRMEI, PLAKETTJEI:.- ....SÁNDOR GYÖRGY/hegedümüvész, Férfi arckép jobbra.195 mm.öntött, bronz. 217.old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászmüvész érmei és plakettjei 216.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XXi. 1965. 31-32.sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül. 1907-ben Ujpesten. Iparművészeti Főiskolát végzett. Londonban lakik.-

ÉRMEI, PLAKETTJEI:.- 1932.-ÉDESANYÁMNAK SZERETETTEL PÁLI 193[illegible], női arckép jobbra, 147 mm. öntött, bronz. 217.old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászművész érmei és plakettjei 216.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből. ------- XXi. 1965. 81-82.sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül. 1907-ben Ujpesten. Iparművészeti Főiskolát végzett. -Londonban lakik.-

ÉRMEI, PLAKETTJEI: .-1951.-LORD MACKINTOSH OF HALIFAX, /bankman/, férfi arckép... 218.old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászmüvész érmei és plakettjei 216.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------ XXI. 1965. 31-32.sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül. 1907-ben Ujpesten. Iparművészeti Főiskolát végzett. - Londonban lakik. -

ÉRMEI, PLAKETTJEI: - 1957. - INDÉPENDENCE DU GHANA/Ghana függetlensége. 219. old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászmüvész érmei és plakettjei 216. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------ XXI. 1965. 31-32. sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

1963-ban Vincze Shakespeare emlékérmét fogadta el kivitelezésre a bíráló bizottság, a drámairó születésének /1564/ négyszázadik évfordulóján. 216.old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászművész érmei és plakettjei 216.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------ XXI. 1965. 31-32.sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül. 1907-ben Ujpesten. Iparművészeti Főiskolát végzett.-Londonban lakik.-

ÉRMEI, PLAKETTJEI:.-1953.-SIR HANS SLOANE 1753-1953, férfi arckép.. /a British Museum alapitója, halálának 200-ik évfordulójára/.H/.A Muzeum épülete. 56 mm. kétold. ver bronz. 218.old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászmüvész érmei és Plakettjei 216.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
----- XXI. 1965. 31-32.sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül. 1907-ben Ujpesten. Iparművészeti Főiskolát végzett. -Londonban lakik.-

ÉRMEI, PLAKETTJEI: -1955. 1955.-Emlékérem a trafalgari csatának és Nelson admirális halálának 150-ik évfordulójára /1805-1955/. 57 mm. kétoldalas, vert, ezüst. 219.old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászművész érmei és Plakettjei 216.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből. ----- XXI. 1965. 31-32.sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül. 1907-ben Ujpesten. Iparművészeti Főiskolát végzett. - Londonban lakik. -

ÉRMEI, PLAKETTJEI: - 1957. - 1620 MAYFLOWER 1957, az óceán felett kezetfogó 2 allegorikus alak/Amerika és Anglia/ H/. 6 alakos csoportkép, szelvényen: 1620... emlékétold. vert, bronz. 219. old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászművész érmei és plakettjei 216. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
----- XXI. 1965. 31-32. sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül.1907-ben Ujpesten. Iparmüvészeti Főiskolát végzett.-Londonban lakik.-

ÉRMEI, PLAKETTJEI:.-1961.-Liszt Ferenc arcképe balra. H/. Repülő szárnyas akt nagy lanttal balra, felette: 1811-1886, alatta: kozta...mm. kétold. vert, bronz. /Születésének 150. évfordulójára/. 219. old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászmüvész érmei és Plakettjei 216. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből. ----- XXI. 1965. 31-32. sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül. 1907-ben Ujpesten. Iparmüvészeti Főiskolát végzett. Londonban él.-
ÉRMEI, PLAKETTJEI:.-1934.-DOMINO DOCTORI PRINCIPALIJU LIO FEJÉR OCULARUM CURATORI EMINENTISSIMO, férfi arckép balra. 60 mm. egyold. vert, bronz/Fejér Gyula szemész főorvos 1870-1936/. 217. old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászmüvész érmei és plakettjei 216. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XXI. 1965. 31-32. sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül. 1907-ben Ujpesten. Iparművészeti Főiskolát végzett. -Londonban él.-

ÉRMEI, PLAKETTJEI:. -1938. -Búcsút intő Putto vándorbottal balra, háttérben a római Angyalvár, felir. nélk. Signatura: P. VINCZE. 108 mm. egyold. öntött, bronz. 218. old

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászművész érmei és plakettjei 216. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------- XXI. 1965. 31-32. sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül. 1907-ben Ujpesten. Iparművészeti Főiskolát végzett. -Londonban él.-

ÉRMEI, PLAKETTJEI:. -1938.-Búcsút intő Putto vándorbottal balra, háttérben a római Angyalvár, felir. nélk. Signatura: P. VINCZE. 50 mm. egyold. vert, bronz. 218.old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászművész érmei és plakettjei 216.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------- XXI. 1965. 31-32.sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül. 1907-ben Ujpesten. Iparművészeti Főiskolát végzett. -Londonban lakik.-
ÉRMEI, PLAKETTJEI:.- 1951.- THE NUMISMATIST, egy érmész az ásatásból előkerült törött kancsó pénzeit vizsgálja, ...mmegyold, vert, bronz. /SPINK & SON LTD. LONDON megbizásából/. 218.old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászművész érmei és plakettjei 216.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------- XXI. 1965. 31-32.sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül. 1907-ben Ujpesten. Iparművészeti Főiskolát végzett. - London-ban lakik. -

ÉRMEI, PLAKETTJEI: - 1952. - PRESIDENT AND MRS HARRY S TRUMAN 1952, kettős arckép balra 63 mm. egyold, vert, bronz. /Elnöki székből való távozása emlékére/. 218. old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászművész érmei és plakettjei 218. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
XXI. 1965. 31-32. sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül. 1907-ben Ujpesten. Iparmüvészeti Főiskolát végzett. -London ban él. -

ÉRMEI, PLAKETTJEI: -1933. -RÁCZ ERZSÉBET MCMXXXIII, női arckép jobbra, 125 mm. öntött, bronz. 127. old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászmüvész érmei és plakettjei 216. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XXI. 1965. 31-32. sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül. 1907-ben Ujpesten. Iparmüvészeti Főiskolát végzett. -Londonban él.-

ÉRMEI, PLAKETTJEI: .-1937.-MEETING IN-DUDAR HUNGARY 1937 koppjaka előtt térdeplő ifjú balra, 30 mm. egyold. vert, bronz. 217.old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászmüvész érmei és plakettjei 216.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XXI. 1965. 31-32.sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül.1907-ben Ujpesten. Iparművészeti Főiskolát végzett.-Londonban lakik.-

ÉRMEI, PLAKETTJEI:.-1952.-E.S.G.ROBINSON 1912-1952/40 éves numizmatikai jubileumára/férfi arckép...mm.egyold,vert,bronz.218.old

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászművész érmei és plakettjei 216.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XXI. 1965. 31-32.sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül. 1907-ben Ujpesten. Iparművészeti Főiskolát végzett. -Londonban lakik. -

ÉRMEI, PLAKETTJEI: -1957. -FORD MOTOR COMPANY érme, mely az Amerikai Egyesült Államok a II. világháború alatti hajóépitő programmját szimbolizálja. 219. old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászművész érmei és plakettjei 216. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből. -
------- XXI. 1965. 31-32. sz. Bp.

Vincze Pál, szobrász

Szül.1907-ben Ujpesten. Iparmüvészeti Főiskolát végzett.-Londonban lakik.-

ÉRMEI, PLAKETTJEI:.-1959.-J.H.JAMES C.B.a Royal Mint, London igazgatójának arcképe.. ..mm.egyold.öntött, bronz. 219.old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászművész érmei és plakettjei 216.old.

AZ ÉRME, Közlemények az éremgyüjtés köréből. ------- XXI. 1965. 31-32.sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül. 1907-ben Ujpesten. Iparművészeti Főiskolát végzett. Londonban él.-

ÉRMEI, PLAKETTJEI: 1929.-Sámson és Delila kompozició, ülve alvó férfi akt jobbra, jobb tenyerében az alvó férfi hosszú haja, baljában olló, felir. nélkül. 200 mm. terracotta/Szentgyörgyi Gyenes Lajos birtokában/. 217. old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrásznüvész érmei és plakettjei 216. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
-------- XXI. 1965. 31-32. sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül. 1907-ben Ujpesten. Iparművészeti Főiskolát végzett. -Londonban él.-

ÉRMEI, PLAKETTJEI: .-1933.-ÉDESANYÁMNAK SZERETETTEL PALI 1933.-női arckép balra, 149 mm öntött, bronz./a Magy. Nemz. Galériában/. 217. old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrasznművész érmei és plakettjei 216. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
-------- XXI. 1965. 31-32. sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül. 1907-ben Ujpesten. Iparmüvészeti Főiskolát végzett zett. -Londonban él. -

ÉRMEI, PLAKETTJEI: -1934. -Szelvényen: BÁNDE BÉLA/IGAZ GATONAK/25 ÉVES SZOLGALATI JUBILEUMARA/A TISZTVISELŐI KAR/ 1909-1934. férfi arckép balra, ~~185×113~~ mm. öntött, bronz. 217. old. 205 x 130

SZIGETI ISTVAN: Vincze Pál szobrásznüvész érmei és plakettjei 216. old.

AZ ÉREM, Összemények az érmegyüjtés köréből.
-------- XXI. 1965. 31-32. sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül. 1907-ben Ujpesten. Iparművészeti Főiskolát végzett. -Londonban él.-
ÉRMEI, PLAKETTJEI: -1934. -Szelvényen: AMICUS CZANT/BELLUM ALPIUM CULTOR/AETATIS SUAE LX, férfi arckép katona sapkában tábornoki paroliával balra. 185+143 mm. öntött, bronz. 217. old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászművész érmei és plakettjei 216. old.

AZ ÉREM, Tanulmányok az éremgyűjtés köréből.
-------- XXI. 1965. 31-32. sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül. 1907-ben Ujpesten. Iparmüvészeti Főiskolát végzett. -Londonban él.-

ÉRMEI, PLAKETTJEI: -1934. -Selvényen: AMICUS CZANT/BELLUM ALPIUM CULTOR/AETATIS SUAE LX, férfi arcképe katonasapkában, tábornoki parolival balra. 60+37 mm. vert, bronz. 217. old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászművész érmei és plakettjei 216. old.

AZ ÉREM, Tanulmányok az éremgyüjtés köréből.
-------- XXI. 1965. 31-32. sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül. 1907-ben Ujpesten. Iparművészeti Főisklát végzett. Londonban él.-

ÉRMEI, PLAKETTJEI:.-1928.- AMICUS PLATÓ AMICUS SOKRATES SED MAGIS AMICA VERITAS, ülő Aesculapius kígyós bottal balra, vele szemben ülő ifjú stylus vesszővel táblára ir ir. Szelvényen: IN MEMORIAM PROFESSORUM/DR JOSEPHI KOVÁCS [illegible]/DR MAXIMILIANI/SCHACHTER, 170 mm. öntött, bronz. 217.old

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászművész érmei és plakettjei 216.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XXI. 1965. 31-32.sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül. 1907-ben Ujpesten. Iparmüvészeti Főiskolat végezz.-Londonban él.-

ÉRMEI, PLAKETTJEI:.-1935.-Szelvényen: DR GLÜCKSTAHL SAMU/ÜGYVÉD/ A MAGYAR ORSZÁGGYÜLÉS/ FELSŐHÁZÁNAK TAGJA/ BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS/TÖRVÉNYHATÓSÁGI BIZOTTSÁGÁNAK/ ÖRÖKÖS TAGJA/1935, férfi arckép balra. 225+135 mm. öntött bronz/Orsz. Zsidó Vallási és Tört. gyüjt/. 217.old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászmüvész érmei és plakettjei 216.old.

AZ ÉREM, Közlemények az érmegyüjtés köréből.
------- XXI. 1965. 31-32.sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül. 1907-ben Ujpesten. Iparművészeti Főiskolát végzett. -Londonban él.-

ÉRMEI, PLAKETTJEI: -1937.-V. ORSZÁGOS KÉZMŰVESIPARI KIÁLLITÁS BUDAPESTEN 1937. üres mező. E/. IPAR NÉLKÜL-A NEMZET FÉLKARU ÓRIÁS, középen a magy. cimer, balra munkás, jobbra magyar ruhás férfi a munkás által magasra tartott kalapácsot megkoszorúzza. 60 mm. vert, bronz. 217. old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászművész érmei és plakettjei 218. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XXI. 1965. 31-32. sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül. 1907-ben Ujpesten. Iparművészeti Főiskolát végzett. - Londonban él. -

ÉRMEI, PLAKETTJEI: -1937. -PROF DR WINTERNITZ ARNOLDUS WINTERNITZ-MCMXXXVII, férfi arckép jobbra. 60 mm. egyold. vert, bronz. /Budapesti sebész tanár 1872-1938/. 218. old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászművész érmei és plakettjei 216. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------- XXI. 1965. 31-32. sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül. 1907-ben Ujpesten. Iparművészeti Főiskolát végzett. - Londonban lakik. -

ÉRMEI, PLAKETTJEI: - 1954. JEAN BABELON CONSERVATEUR ET CHEF DU CABINET DES MEDAILLES, férfi arckép... 185 mm. egyold. öntött, pronz. /A párizsi akadémia megbízása/. 218. old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászművész érmei és plaketjei 216. old.

AZ ÉRME, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------- XXI. 1965. 31-32. sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül.1907-ben Ujpesten. Iparművészeti Főiskolát végzett.-Londonban lakik.-

ÉRMEI, PLAKETTJEI:.-1939.-ST CHRIS-TOPHER, férfi akt szemben, ágyékig vizben, balján hosszú bot, jobbjával a vállán ülő kis gyermeket támogatja. Kör... mm. egyold, vert, bronz 218.old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászművész érmei és plakettjei 216.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XXI. 1965. 31-32.sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül. 1907-ben Ujpesten. Iparmüvészeti Főiskolát végzett. -Londonban él.-

ÉRMEI, PLAKETTJEI:. -1939.- ~~xxxxxxxxxx~~ ST CHRIST-TOPHER FÉRFI AKT SZEMBEN? ÁGYÉKÉG VIZBEN? BAI ján hosszú bot, jobbjával a vállán ül ülő kis gyermeket támogatja. ~~xxxxxxxx~~ egyold. vert, ezüst. Álló téglány, 64+ 50 mm. 218. old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászmüvész érmei és plakettjei 216. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XXI. 1965. 31-32. sz. Bp.

Vineze Pál, szobrász

VINCZE PÁL, szobrász

Szül. 1907-ben Ujpesten. Iparművészeti Főiskolát végzett. -Londonban él.-

ÉRMEI, PLAKETTJEI: -1945.-Danaidák plakett, az 1928 évi nek továbbfejlesztett változata: 7 női aktból álló csoportkép, korsókkalegy kút kávája körül. Fekvő téglány...x...mm. egyold. vert, bronz 218. old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászművész érmei és plakettjei 216. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XXI. 1965. 31-32. sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül. 1907-ben Ujpesten. Iparművészeti Főiskolát végzett. -Londonban lakik.-

ÉRMEI, PLAKETTJEI: -1946.- THE GOLDEN CALF/=AZ ARANY BORJÚ/plakett, középen az arany borjú talapzaton. jobb é és balra 4-4- táncoló, éneklő, zenélő férfi és női akt. Fekvő téglány...x...mm. egyold, vert, bronz. A Danaidák u után ez a második sokalakos reprezentativ plakettje/ 218.old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászművész érmei és plakettjei 216.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------- XXI. 1965. 31-32.sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül. 1907-ben Ujpesten. Iparművészeti Főiskolát végzett. -Londonban lakik.-

ÉRMEI, PLAKETTJEI: -1947.-HARALD MATTINGLY ON HIS RETIREMENT FROM THE BRITISH MUSEUM 1910-1947, férfi arckép balra, 48 mm. vert, bronz. /A római numizmatika legnagyobb szakértője, szül. 1884. XII. 24./. 218. old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászművész érmei és plakettjei 216. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------- XXI. 1965. 81-82. sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

1907-ben szül. Ujpesten. Az ottani Faipari Szakiskoába itakozott 1921-ben. -1925-ben beiratkozott az Iparművészeti Főiskolára, ahol Orbán Antal szobrászművész tanitványa volt. Ennek elvégzése után 1928-tól Telcs Ede műtermében és irányitása mellett képezte magát tovább. 216.old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászművész érmei és plakettjei 216.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XXI. 1965. 31-32.sz. Bp.

VINCZE PÁL, szobrász

Szül. 1907-ben Ujpesten. Iparmüvészeti Főiskolát végzett. - Londonban lakik. -

ÉRMEI, PLAKETTJEI: - 1953. - HER MAJESTY QUEEN ELIZABETH THE SECOND, a királynő koronás feje jobbraháttérben a Westminster apátság, a koronázás helye. H/. Koronázási jelenet, Kör 63 mm. kétold. vert, bronz. 218. old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászmüvész érmei és Plakettjei 216. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
----- XXI. 1965. 31-32. sz. Bp.

VINCZE Pál érmek

Cserventa Judit: Vincze Pál portréi.
= M. Hírek, 1985. május 25. 8-9. ill.

Vincze Pál

Nobrás

Műcs. kiáll. 1932 tól
Pipics 122. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Incze Pál

grafikus

Részt vett az alábbi kiállításon

Kunstl. Mus. Ung.

Medaillen 1934

Vincze Pál M.D.K.

szobrász, éremtervező. 1897-ben született.
Amerikában él.

O. Sz. I. repülés

M.D.K.

Vincze Pál

A Belvárosi Szinházban bemutatott: "Jolly Joker" c. darab előadásához tervezett diszleteket.

Szinházi Élet. Bp. 1928. okt. 7-13. XVIII. évf. 41. sz. 28. lap.

MDK

Vincze Pál

Szépm.Muz.Évk. 1935. VII. 19o l.

Vinese Pál
szobrász

M.D.4

A párizsi Hotel de la Monnaie-ban nyílt ezemművészeti kiállításon vett részt.

— : —

Művészet, 1965. március – 48 kep

VINCE PÁL, éremművész

A magy. éremművészek Aszklépiosszal kapcsolatos sokoldalú, változatos kompozíciókkal komply bizonyságot tettek a modern magy. éremművészet ilyen irányú magas színvonaláról.-Igy Vincze is.-Aesclepios-Aesculap a Kovács és Schlachter professzorok emlékérmén. 21.old. Fekete repr.

kl.:- Aszkléposz és a kigyó a magyar orvosérmeken 21.ol

AZ ÉREM, Az Éremgyűjtők Egyesületének Hiv.lapja. 1970 ------- 53-54.szám. Bp.

Z

Vince Pál, éremművész

A magy. éremművészek Aszklépiosszal kapcsolatos sokoldalu, változatos kompozíciókkal komoly bizonyságot tettek a modern magy. éremművészet ilyen irányú magas szinvonaláról.-Igy Vince érme is.-Asclepios-Aesculap a Kovács és Schächter professzorok emlékérmén. 21.old.

kl.: Aszkléposz és a kigyó a magyar orvosérmeken 21.old.

AZ ÉREM, Az Éremgyüjtők Egyesületének Hiv.Lapja. ------- 1970. 53-54.sz. Bp.

VINCZE PÁL, éremművész

Az Éremkedvelők Egyesülete/ÉKE/1930-ban Magy.Éremművészeti Egyesület lett./MÉE/.Évenként tagjellemenyként egy-egy magy.müvész által készitett plakettet adott. Év,-sorszám,egyesület bennx beütve.
1931.-Resurget.-80+56 mm.álló tégla,bronz. 8.old.

SZIGETI ISTVÁN: ÉKE plakettek 7.old

AZ ÉREM, Közl.az éremgyüjtés köréből xxxix.XII.
------- 1935.dec. 1.sz. Bp.

MDK

Vincze Pál, szobrász

Halász szines

/

/Herendi porc.gyár.Roboz Károly ip.müv./

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat. 1938.junius. Kat.

ARS. 1970 1/2. roč. IV.

Anna Petrová-Pleskotová

Bratislavskí výtvarní umelci a un 18. storočia

Dejepis slovenského výtvarného umenia je v št úspešného rozbehu a rozvíjania základného skumu. Rad práce monografického a syntetic charakteru, ako aj prvé zväzky súpisu pami sú toho viditeľným dôkazom. Ťažisko prác doteraz, pochopiteľne, v terénnom materiálo výskume, usilujúcom o čo najúplnejšie pod tenie jestvujúcich pamiatok a na nich viaza

VINCZE Pál

(g.a.): [Vincze Pál]. = Magyar Nemzet, LIV.évf. 2.sz. 1991.január 3. 6.p.

Vincze Pál éremművész

M.D.K.

Vincze Pál

G. M. sign.-val interjut hoz a lap: Ignotus Pál: "Az angolok őszintén méltányolják azt, amit a magyarság az európai kulturának adott" cimmel. A közl. a müvészt, mint ismert plakett müvészt emliti.

Szinház, Bp. 1946. febr. 13-28. II. évf. 7. sz. 22. lap

Vince Pál

hagyak násmakásu, Angliában
élő ékemművész

Vetélő 1967 XII. 28

MDK

Vincze Pál, szobrászm.

a kisplasztika termében szerepelt müveivel.

Az Iparm. Társulatnak az Iparm. Muz.-ban rendezett 50 éves jub.kiáll. -nak résztvevői.
Magyar.Iparmüvészet.1935.264.1.

M.D.K.

Vince Pál

Muth Lili: „Amerikai könyvtár Budapesten" cimmel beszámol arról, hogy művész tervezte az Egyesült Államok magyarországi Tájékoztató hivatalának a könyvtárát a Gresham palota termeiben.

A lap bemutatja a művész által tervezett könyvtár fényképét.

Szinház, Bp. 1946. juni 26.-juli 2. II. évf 8. lap 24. sz.

Vincze Pál, szobrász MDH

Magyar származású angol szobrász megbízták a jubileumi Shakespeare-érem elkészítésével.

—: Shakespeare-emlékérem 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. dec. 16.

Vincze Pál szobrász M.D.K.

Magyar származásu angliai művész.

Megbizást kapott a Shakespeare születésének 400. évfordulóját megörökitő plakett elkészitésére.

Napló

Magyar Nemzet 1963. december 14. 6.l.

Vincze Pál, szobrász MD4

Teles Ede egykori tanítványa. Londonban él. A plakett vérés világhírű mestere. Őt bízták meg, hogy a 400. évfordulóra bronzba vésse a Shakespeare-emlékérmet.

Patkó Imre: Eltévedt beérkezettek 12

NÉPSZABADSÁG „Dr.-1964. júl. 5.

M. D. K.

Paul Vincze

Köves Judit: „Megkezdődtek a Shakespeare ünnepséger Angliában" c. beszámolójának keretében a lap bemutatja a magyar művész által tervezett Shakespeare-jubileum angol emlékplaketjét.

Repr.

Film Szinhár Muzsika. Bps. 1964. május 1. VIII., évf. 18. sz. 15. lap.

M. D. K.

Paul Vincze

A magyar származásu szobrászművészre hivatkozik a lap, amikor ugyanezt egy másik magyar származásu szobrászművészről ir, mint azik „külföldön is ápoljár Shakespeare szellemét."
Paul Vinczének az angliai Shakespeare-plakettjét emleti a közlemény, amelyet egy másik lapban már hozfar.
Film Szinhár Muzsika, Bp. 1964. juni 19, VIII. évf. 25. sz. 20. lap.

VINCZE PÁL: PLAKETT
A Műcsarnok Tavaszi Tárlatáról

Dénes kis gyüjteményében szerepel Debrecen város székházának terve is, mely az első díjat nyerte és a barcelonai világkiállításon épített magyar pavillon tervrajza is. *Janszky* Béla és *Szivessy* Tibor családi lakóházainak szellemes alaprajzai tarthatnak igényt nagy érdeklődésre. Egy-két sikerült munkával szerepelnek *Vidor* Emil, dr. *Fábián* Gáspár, *Wellisch* Andor, *Schédel* Andor, *Gulyás* László, *Werner* Frigyes, *Irsay* László, *Tóth* András és *Wannemacher* Fábián.. *(Gy.)*

VII—X.

Íme az akadémikus művészet, mert vannak művé-

Vince Pál szobrász

Plakettjeivel szerepelt a római Collegium Hungaricum képzőművészeti kiáll.-án.

P.N.936.V.24.

A traktor első útja Gvul József földjén. (A Keren-Hajeszod felvételei)

DR. FEUERSTEIN EMIL (TELAVIV): „VIGYÉTEK MAGATOKKAL CSONTJAIMAT INNEN"

„Mózes mondotta Izrael népének: kérlek benneteket, emlékezzetek meg rólam és csontjaimról, ha bejuttok az országba s mondjátok: Jaj Amram fiának, aki táltosként futott előttünk és csontjai a pusztában hullottak el..." Agada.

Ismét elvonul felettünk Tammuz, a rettenetes hónap, amelynek perzselő heve legjobbjaink életének fáklyáját oltotta ki. Tammuzban törték át egykor a *Szentély Városának* külső falát a mi számításunk szerint 3174-ben, *Bialik* Tammuzban halt meg, *Herzlt* Tammuzban vesztettük el. Tammuz. Ismét elvonul felettünk ez a pokoli hőség, ismét feléled bennünk Herzl halálának napján az ő korai halála miatti fájdalom, akit szíve, e tüzes szekér, mihamar elrepített tőlünk. Mert nem halt meg, élve él, köztünk jár, arcunkba tekint, pillantása lágyan simogat bennünket végig. Hangja máig süvít intőn bele a lelkekbe, prófétai alakja máig magasodik bele idők tornyosuló homokhalmába. (Hiszen nem más az idő, mint látatlan fehér homok, amelyet valaki felülről önt, zudít, hogy bennünket eltemessen...)

Riadva dördül azonban fel bennünk e ponton a kérdés: Mózes sírja ismeretlen, őt nem vihetjük halála után arra a helyre, amely őt megilleti, de Herzl sírja ismert. Jákob, József mint rimánkodnak utódaik előtt, ne engedjék hamvaikat idegen földben porladni. Évezredek ködös, poros, véres távolán mint harsog át a kérelem: *„Vigyétek fel magatokkal csontjaimat innen."* S mennyi utálat, idegenkedés beszél ebből az „innen"-ből...

Még nem késő. Még nem taposták szét a drága sírt, még épen domborul a szent halom. Elérkezett azonban az utolsó perc, s hadd röpüljön éppen *Herzl szülővárosából*, éppen a *Mult és Jövő*ből, amely szinte három évtizeden keresztül becézte, ápolta gondosan emlékét, messze a kiáltás: *Cselekedjetek!* Oh, mi ismerjük a viszontagságokat, amelyeken e gondolat eddig keresztülment. Mi tudjuk, hogy a tizennyolcadik prágai cionista kongresszus külön bizottságot nevezett ki e terv keresztülvitelére. E bizottság tagjai közül hárman: *Kremenecky, Motzkin* és *Szokolov* más világba költöztek, Ussiskin Jeruzsálemben, Böhm és Reichenfeld Bécsben pedig úgylátszik megszakítottak ez ügyben minden összeköttetést. Mi tudjuk, hogy *Ussiskin Nikánor barlangjában, Jeruzsálemben akarta Herzl hamvait örök nyugovóra helyezni*, ahol *Pinsker* alussza örök álmát, abban a barlangban, amely az ő elgondolása szerint lassan a *zsidó Pantheonná* válna. A megboldogult Sokolov viszont azt mondotta, hogy ő Wolfsohntól hallotta, akinek maga Herzl mondotta, hogy a *Karmel* hegyén szeretne örök nyugovóra térni. *Dizengoff* pedig azt indítványozta, hogy átmenetileg helyezzék Herzlt a Zsidó Város temetőjében *Bialik, Nordau, Achad Haam* mellett örök nyugalomra. Foglalkoztak a tervvel. A bécsi nőegylet asszonyai szorgalmasan hímezték már a pompás takarót, amely a szent hamvakat takarja, födje az úton.

Ismét elvonult fölöttünk Tammusz, halálának napja. Tudjuk, kérte, hogy szállítsák el hamvait az idegen földből. Semmi ezirányban nem történik s nincs nagyobb vétek e hálátlanságnál, amelynek küszöbén az egész zsidó nép meredten áll. A felelősek pedig viselni fogják azt a rettenetes terhet, amely menthetetlenül rájuk szakad az utókor előtt. Tegyük meg a magunkét, mi repítsük a szózatot Herzl szülővárosából a világ zsidósága felé: *Cselekedjetek!*

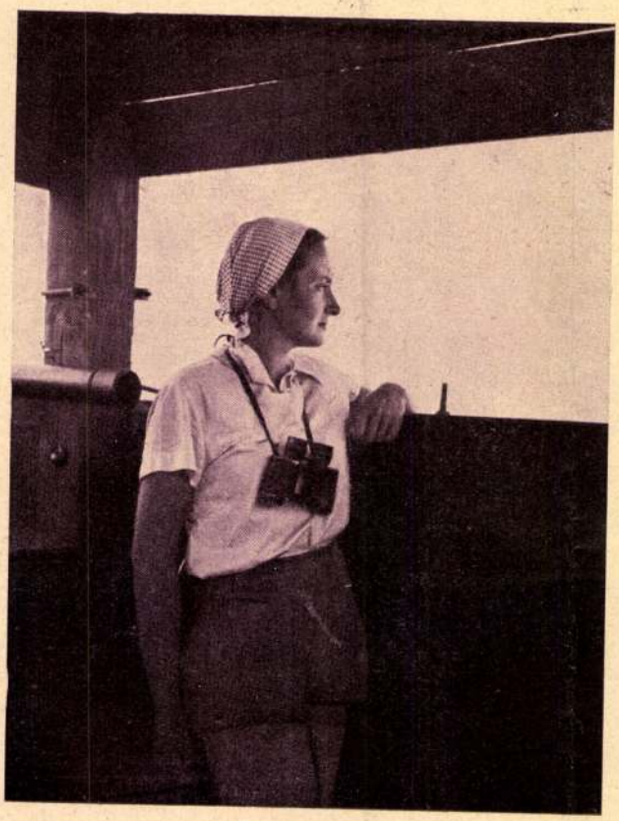

Nir David. Chaluca az őrségen

MANNHEIMER GEORG: ÖTVEN ZSIDÓ

Ötven zsidó áll őrt most a Dunán.
Kergették őket, mentek mint csorda oly bután.
Nők és porontyok rittak, reszketett roggyant térdük,
Csónakba lökték őket s mert amúgy sem kár értük,
Kitették őket egy töltésre holdfénynél
Dévénynél.

Sirályok sikongnak felhők felett,
A part felé száz kérdő szem mered,
Száz szem révedez fásult tétován:
Hol, merre egy part, mely befogad talán?
Mögöttük téboly és szemben gúnykacaj,
Nyomukban bosszú, szemben sorompó, — jaj,
Dévénynél.

Ötven zsidó hazája e Dunameder itt,
A viz folyik tovább, rájuk nem hederit.
Az élet megy tovább, nap nap után pereg,
Nem kérdi senkisem, mit kezd e bús sereg.
Sehol egy szív, mely velök őrt állna a Dunán . . .
Ezerkilencszázharmincnyolcban Krisztus után
Dévénynél.

Fordította: dr. Austerlitz Tivadar.

PETERDI ANDOR: HÁNYADSZOR . . .

Patai Józsefnek, Jeruzsálem szellemi úttörőjének, a költőnek és barátnak. 1938

Hányadszor mész és fordulsz onnan vissza,
hol minden szikla a könnyünket issza,
a vérünket s a verejték-esőket,
mik dússá teszik ott a legelőket.

A Nap se nyugszik le ott békességgel,
fegyverek és kürtök sírnak fel az éjjel
s a kvucák körül úgy strázsál vigyázva
Izrael lelke és kemény ifjúsága.

Zivatar s lőporfüst nem rémíti őket,
csak az éjfél Holdja őrzi az őrzőket
s te köztük lehettél a legelső sorban,
harcos és hős az áldott ősi honban.

Tudom, hogy nehezen hagytad ott a vártát,
nélküled a tájék megint búsabb, árvább
s mint felgyúló csillag a vak éjszakában
világítottál ott biztatóan, bátran.

S most, hogy visszajöttél, úgy köszöntlek téged,
mint szellemét Gálil kövének, földjének,
eleven része vagy: ege, vize, tája
mosolyog, tündököl szemed bogarába' . . .

Vince Pál plakettje. J. H. Herz, Nagybritannia főrabbijáról

Vince Pál magyar zsidó szobrászművész műve, akinek plakettjeit a római magyar intézet kiállítása alkalmával az olasz király rendkívül megdícsérte és aki Marconi szenátornak portréját is készítette. Herz chiefrabbi portréját 25 éves főpapi jubileuma alkalmából készítette és a távoli országokból is mindenhonnan összegyült rabbik adták át az ünnepeltnek. A napokban kezdett hozzá Viscount Samuel, Palesztina volt kormányzójának portréjához.

Múlt és Jövő
1938. aug.–sept.

Vince Pál: Édesanyám

Vince Pál: Anya
(Budapest Székesfőváros tulajdona)

Vince Pál: Glücksthal Samu

CSERGŐ MÁRIA: ANYÁMAT KERESEM

Ki az, aki az alkonyestben
A mennybolt kapuján kopog,
Hol angyalőrség várja lesben
Az égbe szálló boldogot?
Egy földi gyermek áll remegve
A csillagos kárpit előtt
S egy angyalt kérlel esdekelve,
Bocsássa be a mennybe őt.

„Nem juthat élve ide az égbe, —
Így szól az angyal, — senkisem!"
„Kell, hogy bemenjek, zokog a gyermek,
Mert én anyámat keresem!
Elment anyácskám, — azóta árván
Csak őt kerestem szüntelen,
Lent nem találtam, — hát ideszálltam
S most itt az égben keresem."

Az angyalőrség tisztelegve
Kitárja az ég kapuját:
„Nos, itt az anyaszívek kertje!
De melyik köztük anyukád?"
„Amelyik szív legjobban vérzik,
Anyám szíve csak az lehet,
Anyák az égben is megérzik,
Ha gyermek értük sír, eped!"

Az egyik vérző — mindent megérző,
Bús anyaszív most felzokog;
Anya meg gyermek — egymásra lelnek
S ím mind a ketten boldogok.
Az égi honban — örök mosoly van,
Szemekben gyászkönny ott nem ég,
Ott megtalálja — anyját az árva
És minden anya gyermekét.

SOMLYÓ ZOLTÁN: HUSZONÖT ÉV

Huszonöt év! . . . Száll az idő,
a ködlő . . .
Huszonöt évre visszanéz
a költő . . .

Tíz ujján s fáradt szívén végig
számlál:
bizony kissé elandalog
e számnál . . .

Egy ujság címe fénylik a
szemébe . . .
S egy név az ujság címének
fölébe . . .

Sok fájdalom terít rá selyem
kendőt . . .
Mi megbünhődtük a Multat
s Jövendőt . . .

Szemünk könnyesen néz az őszi
napba:
szivünket hányszor pólyáltuk e
lapba! . . .

És hányszor vártuk azt, hogy
megjelenjék!
Mutatva sorsunk sebterhes
jelenjét . . .

Tanítva multunk s vésve vasba,
kőbe . . .
S mutatva a szent, békitő
jövőbe . . .

Övé egy kor, egy gazdag
emberöltő!
De elfáradt, jaj, elfáradt
a költő . . .

CSERGŐ HUGÓ: KORA ŐSZ

Sóhajt a szél az ősi fák között,
A táj már őszi gyászba öltözött,
A sárguló lomb búcsút bólogat,
Borongva száll a kora alkonyat
S halk mélabúját hintve szerteszét,
Befátyolozza Margit szigetét.

Úgy illik ez az őszi lágy ború
Szívemhez, amely könnytelt, szomorú.
A pázsit dús virágszegélye is,
E tarka s mégis bágyadt őszi dísz,
Úgy omlik el a táj borulatán,
Mint koszorú a nyár ravatalán.

Mi bús a hervadás a szigeten,
Mereng a csend a rózsaligeten,
Már néma a madárdalos berek
S szelíd emlékezetként szendereg
A vágy, a csók, amely a nyáron át
A szent romok közt ülte násztorát.

Virágzó nyárra őszi hervadás,
Szerelmi nászra bús halotti gyász,
Rövid derűre hosszú borulat,
Sugárzó napra kora alkonyat,
Ma piros élet, holnap zord halál,
Ki tudja: kit, hogyan, mikor talál.

Ki tudja, hogy ki hogyan, meddig él,
Ki tudja, mikor hull le a levél,
Mely még ma zölden csüng a fán?
S ki búsan nézi ma az oly korán
Lehervadt hulló levelet:
Az életfáról holnap már talán
Maga is lepereg . . .

Mult és Jövő
1935. sept-okt.

Szemere Samu

Wertheimer Adolf

Kiss Arnold

WERTHEIMER ADOLF, AZ IMIT ELNÖKE: A MAGYAR ZSIDÓ IRODALOM KÉRDÉSÉHEZ

A Mult és Jövőnek huszonötéves jubileuma alkalmából megjelenő ünnepi száma nagyon kívánatos lehetőséget nyujt nekem arra, hogy érintkezést keressek s találjak a magyar zsidósággal a magyar zsidó irodalom égető problémájának megvilágítása céljából.

Mindjárt kezdetben meg kell állapítanom, hogy a multtal szemben állandó visszafejlődés mutatkozik. Ennek okait elsősorban abban keresem, hogy a mai viszonyok között hazánkban tudományos, vagy irodalmi szellemi munkából megélni akarni kétségbeesett vállalkozásnak mutatkozik akkor is, ha a szellemi munkás nincsen zsidó voltával túlsúlyozva.

Ha a magyar írónak nincsen felekezeti, vagy közpénzekből eredő támasza, csak egészen kivételes esetekben remélheti, hogy munkája a könyvpiacon méltó formában — mert ennek is megvan a maga fontossága — megjelenhetik. *E tekintetben a zsidó tudós, vagy a zsidó író van a legmostohább helyzetben.* Valamikor még — nemcsak formailag — létezett a *Zsidó Közalap*, melynek segítségére értékesebb irodalmi művek számíthattak, vagy közvetlenül a Közalap saját pénzéből, vagy abból, hogy a Közalap élén álló országos nevű egyéniségek részben saját anyagi forrásaikból, részben más, vezetőségen kívül álló gazdag testvéreinktől megszerezték a lehetőséget magas színvonalú irodalmi vagy tudományos munkák elősegítésére és a nagy nyilvánossághoz való eljuttatására.

Sajnos, a Közalap anyagiakban ma csak a papíron létezik. Néhány év előtt, midőn a magyar zsidóság összeült, hogy a kormány égisze alatt tanácskozzék egy főleg kulturális értelemben vett jobb jövő megalapozásáról, az ezen tanácskozásokat vezető *báró Kohner* Adolf, kinek érdemei a magyar felekezeti és nem felekezeti kultúra terén eléggé nem méltányolhatók, közölte elgondolásait *a Közalap feltámasztásáról.* A minden szempontból rossz idők még eddig nem engedték e terveket megérlelni. A folyó évben újra ülésezett kongresszusa a magyar zsidóságnak tervbe vett új alkotmányába belevette egy *Országos Közművelődési Tanács* gondolatát, amely hivatva lesz a Közalap kulturális feladatait intézményesen is megvalósítani. Szívből remélem, hogy a közeljövőben az új alkotmány és vele együtt az Országos Közművelődési Tanács megvalósul, életbe lép és hozzájárul a magyar zsidóság szellemi életének felfrissítéséhez.

A magyar zsidóság szellemi munkásainak sorsa azáltal is megnehezült és életküzdelme azáltal is súlyosbodott, hogy tökéletes ellentétben a multtal, *csak egészen ritka esetben tudnak íróink a magyar sajtó kereteiben elhelyezkedni.* Azelőtt csaknem szabály volt, hogy nemes hivatásuknak élve, mindennapi szükségleteiket biztosítani tudták azáltal, hogy valamelyik napilap részére vezércikkeket, tárcákat írhattak, rovatvezetők lehettek vagy riporteri működést fejthettek ki. Ma ez csak egészen ritka, legfeljebb néhány esetben történhetik meg. *A szólam a „zsidó sajtó"-ról, mely azelőtt sem volt a tények által fedve, ma már anachronismusnak hangzik.* Szórványos kivételektől eltekintve, *ma már alig sikerül zsidó ujságírónak valamelyik napilap kötelékébe rendes belső munkatársnak bejutni. Még olyanokéba sem, melyeknek zsidó szellemi vezetők vagy zsidó tőke által való megindítása és megalapozása köztudat.* De igen nehéz zsidó írónak, — és itt magasszínvonalon álló, sokszor országosnevű kiválóságokra is gondolok — az ország könyvkiadói munkáját irányító vállalkozások vezetőinek kegyeibe jutni, hogy munkájuk szellemi gyümölcseit az olvasóközönséggel megismertethessék és életküzdelmeikben némi könnyebbüléshez juthassanak.

A magyar-zsidó írók ezen lelketölő nehéz helyze-

Vincze Pál

Szobormüve a római Collegium Hungaricum képzőmüvészeti kiáll.-án.

M.U.936.V.16.

Vincze Pál szobrász-iparmüvész

Római Coll. Hungarium, Orszöszt. 1935/36. 26 l.

Vincze Pál

Luttor Ferenc plakettje

Az Est 1936. máj. 24.

Meghívó

Tisztelettel meghívjuk Önt és kedves ismerőseit, hogy

XI., Horthy Miklós-út 29. szám alatt

lévő fióküzletünkben

május hó 25-én, hétfőn maltinkakaónkat

megizlelni szíveskedjék.

Becses véleményére nagy súlyt helyezünk.

MEINL GYULA r. t.
csokoládégyár

Fk. Dr, Salamonné.
Központi Nyomda Tel. 41-4-68

Vincze Pál

Vincze Pál:
Villani Frigyes báró

Pest. Napló képes mell.
1936. máj. 24.

P. Raimund

Csütörtök
24
Timót pk.

Péntek
25
Pál fordulása

Szombat
26
Polikárp pk. vt.

Nap kelte 7 ó. 35 p. — Nyugta 16 ó. 51 p.

1935 • 4. hét **Január** I. hó • 31 nap

naptár

Sebat

V	16	
H	17	
K	18	
S	19	
C	20	Sob. b.
P	21	
S	22	S. J.

Vincze Pál

szobrász -

— **Magyar szobrász Mussolininál.** *Rómából* jelentik: *Mussolini* miniszterelnök kihallgatáson fogadta *Vincze* Pál magyar szobrászművészt, a római magyar intézet tagját, aki átnyujtotta az olasz kormányfőnek a fasizmus szellemét jelképező bronzérmet, amelyet a fasciók alapításának évfordulója alkalmából készített. Nussolini tetszéssel fogadta a felajánlott műtárgyat és elolvasta az érem köriratát: »A magyar nép erős nép és jobb sorsot érdemel s azt meg is fogja kapni« — a következőket mondotta: »*Ezt én mondtam és ma is ez a véleményem.*« A művész később kihallgatáson jelent meg *Gömbös* Gyula miniszterelnöknél is, akinek az érem másolatát nyujtotta át. Ugyancsak felajánlotta az érmet *Kánya* Kálmán külügyminiszternek.

Pesti Napló 1936.

márc. 28.

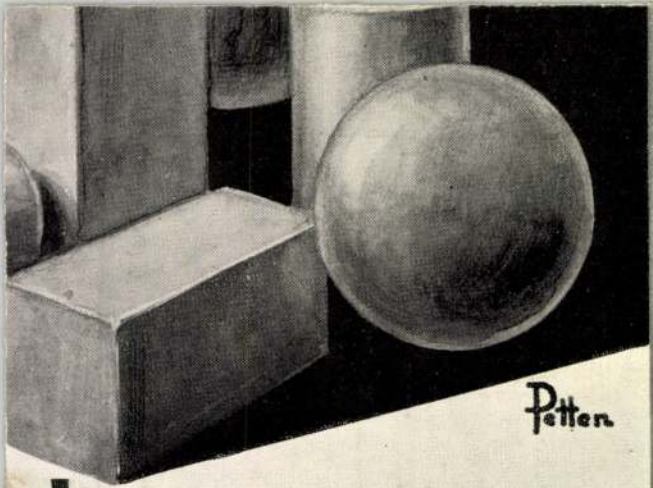

VÓK

EK (CYLPEBS)

AX KÜLÖNLEGES ACÉLMINŐSÉGEK:
ROMACÉL, CHROM-MOLYBDÁNACÉL, SILI-
CIUM ÉS MANGÁNACÉL.

MŰVEK R·T

PEST

Vincze Pál

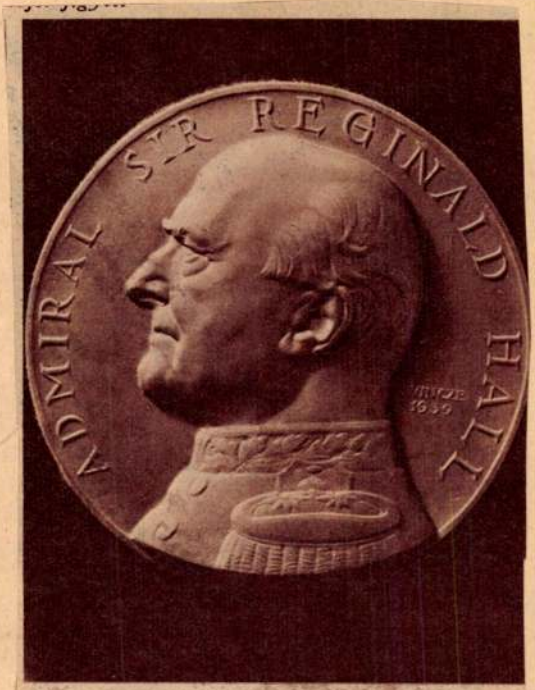

Sir Reginald Hall admirálisnak, az angol flotta főparancsnokának reliefje, amelyet Vincze Pál Londonban élő magyar szobrászművész készített

Pesti Napló képes melléklete - 1939 július 16.

finomabban a kompozició ismétléses rendszerének azt a csodaszép szövevényét, mely által e költemény a bánatos férfilélek legszebb odahömpölygése lesz egy nő lábai elé. Mármost mit szólna Babits, ha valaki hipermodernül, kubista-futurista-surrealista „stilus"-ban, e költemény helyett ilyesmit vakkantana: „Thühüj, mehhalok a szerelmtuhú"?!? Ahogyan a fület, (s rajta át a lelket) lehet boldogtalanná tenni: éppúgy vannak ám *szemek* is — szerencsére még sok ép szem —, melyek éppúgy szenvednek a hipermodern ábrázolásoktól, mint Babits füle (és lelke is), a fentebb átmodernizált Vörösmarty-verstől . . . Marinettitől is megkérdeztem egyszer, egy gyönyörű magyar balett után, hogy nem jó-e, hogy a futurista, cikázó mozdulatokon kívül egyéb hajladozások is vannak a világon. S bizony beismerte, hogy jó, hogy más is van, és hogy nagyobb gyönyörűsége volt e táncmozdulatokban.)

És nem az „egyéni", az „új", s ezek kifejezése a fő, hanem hogy valami *tökéletes kifejezéssel* szebbétett, átteremtett darab életet kapjunk abban a különkülön csodában, ami egy-egy műremek. (Ha valaki túlmagas mértékkel mérve azt mondaná, hogy úgy sincs „tökéletes" kifejezés, akkor annál inkább, éppen magas mértékéből kifolyólag, tiltakozzék az egyre tökéletlenebb kifejezés ellen, mely divatba kezd jönni.)

S így a művészet több, mint csak „kifejezés": *műremek* alkotása az, melytől létünk érdekesebb és formásabb lesz. A művészet lényege tehát a dolgok képének megjavítása és nem elcsúfítása. S ebben egyetért velünk két oly nagy modern ember, mint Anatole France és Rodin, kik a „modern" művészetet éppoly kritikával nézik, mint mi. (L. Propos d'Anatole France 225—230. old.).

Vineze Pál

Londonban élő magyar szobrász a hivatalos angol Shakespeare érmet készítette.

Gál István: Magyar-angol művészeti kapcsolatok. „Művészet" folyóirat, Budapest, 1968. március 3. sz. 91

MDK

Vincze Pál, medailleur

Telcs E. legutolsó tanitványai közül .
Kiváló.

Dr.Procopius Béla: A M agyar Emlékérem- és Plakett-
művészet. MI.1934 125-127.l.

MDK

Vincze Pál, szobrász.

Plakettek. Bronz.

Bp. Műcs.-OMKT. Nemz. Képzőműv. kiáll./Rend. M. Kir. Vall.- és Közokt. Min./ 1933 ápr. 19.-Máj. 25. Kép. tm. 5o. l.

MDK

Vincze Pál, szobrász

447.	Arcmás.	Bronzplakett.
453.	Arcmás.	"
454.	Arcmás.	"

Bp.Műcs.-OMKT.Nemz.Képzömüv. Kiáll. 1934.ápr.29-jun.17.
Kat. 19.l.

MDK

Vincze Pál

Plakettek, bronz

Nemz. Képzőmüv. kiáll. Műcs. 1933. ápr.

5o 1.

Vincze Pál
Plakettek, bronz

Tavaszi tárlat. Műcsarnok, 1932. április, 15 l.

330. kép. *21. Horae Beatae*

Vincze Pál
Plakettek

[illegible] Művészet, 1932. április,
16 l.

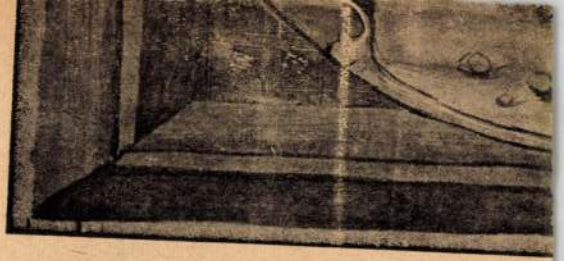

356. kép. *33. (Mss. I. 3.) Graduale (*

A kék égbolton ötágú aranycsillag. A lap külső szélét stilizált levelű ornamentika díszíti, amelyben középen zöld talajon, hátsó nézetben, lovára boruló, menekülő sárgaruhás harcos látható, akit egy másik üldöz, hosszú dárdával a kezében. (356. kép.)

(B XII—B XVIIII levél a kötet elejére van kötve.)

104a lap (F III) : (Domine, ne longe facias auxilium tuum a me) *D* iniciálé (170×168 mm) széles zöld keretben aranyalapon rózsaszín betű. A betű belsejében *Krisztus jeruzsálemi bevonulása* látható. Aranyalapon, sárga talajon zöldesszürke szamáron ül Krisztus, kékesszürke ruhában. Jobbkezét áldóan fölemeli, balkezével a gyeplőt fogja. Mögötte kék ruhában, piros-zöld köpenyben, mezítláb ősz szakállú, glóriás apostol áll,

M.D.K.

Vincze Pál kerámikus

herendi szobra :

Szent Imre plakett átm. 110 mm fehér

É.M. Árjegyzék. Herendi porcelán szobrok és domborművek. Bp. 1959. 43. old.

M.D.K.

Vince Pál kerámikus
herendi szobra :

Magyar halász 130 mm magas

É.M. Árjegyzék. Herendi porcelán szobrok és domborművek. Bp. 1959. 22. old

Vincze Pál, szobrász

M.D.K.

Szl. Imre plakettje szerepelt a „Herend 100 éves" kiállításon

34

"Herend 100 éves " kiállitás katalógusa.

Bp. 1939. 34.old.

MDK

Vihcze Pál

Képzőművészet 1935. 83-84. sz. 81.l.

MDK

Vincze Pál

Plakett, repr.

Képzőművészet 1932. 51. sz.

MDK/

Vincze Pál, ip.müv.-kerám.

kerámiai tervével az 1932. év folyamán meghirdetett I. pályázaton /Butorok és ip.müv.tárgyak./ - annyertesek közé került.

Pályázatok. 1932.év folyamán két meghirdetett pályázat e Magyar Iparmüvészet.1933. 79.1. volt

Ip.m.Tár.

MDK

Vincze Pál

Érmek és plakettek. Bronz.

III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.1935.
Márc.24-Máj.15. Műcsarnok. Kat. 10.1.

MDK

Vincze Pal

1.

Arv. Csarnok 1947. febr.

Vincze Pál

Plakettek

Műcsarnok 1932 tavaszi kiállítás

Vincze Pál

MDK

Plakettek, bronz

Műcsarnok 1932 tavaszi kiállitás

Vincze Pál MDK

Plakettek, bronz

Műcsarnok 1933 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Vincze Pál MDK

Érmek és plakettek, bronz

Műcsarnok 1935 III. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Vincze Pál

MDK

Arcmás I-II., bronzplakett

Műcsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

Vincze Pál MDK

Arcmás, bronzplakett

Mücsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

Mr. Robert Kirkpatrick

Dear Mr. Kirkpatrick:

Thanks for your letter.

Yours sincerely,

MDK

Vincze Pál

Szerepelt a Műcsarnok tav. tárlatán.

E.K.932.IV.24.

LIBRARY

Vincze Pál

Plakettjei, a Műcsarnok tav. tárlatán.

Est, 932.IV.24.

Vincze Pál

Plakettjei, a Mócsarnok tav. tárlatén.

Est,932.IV.24.

Vincze Pál

Szerepelt a Műcsarnok tav. tárlatán.

M.H.932.IV.24.

M.M.625.IV.35.

MDK

Vincze Pál

Resurget, bronzplakett

Árverési Közl. 1941, márc. 1.rk.sz.
18 l.

Szalontai Barnabás kartársnak,

Nyirbátor

Báthori István Muzeum

Vincze Pál

Halász, szines herendi porcellán

Nemzeti Szalon
tav, kiáll. 1932 jun

Wallis Oliver:

Mellig, hétnyolczad balra. Hossz
kicsiny sarcza leberetvált. Lehajt
Köntöse paszománttal van díszítve
halad. Feliratai a kép alatt háro

„Oliverq Liber Ba
de Wallis Sac. Caes.
Peditum Colonelli

s legalól jobbra: „72".
Rézkarcz, méretei a keretez v
Metfette: M. v. Sommer.
Türckische und Ungarische Chroni
Fürsten Kunsthändlern 1663.

843

4517

Vincze Pál

Nobrész Othon u. 13.

1934. neuv. képrm. Eiák.
447, 453, 454.

Vincze Pál

Hobrász Mücsarnok

1932. tav. tárl. 221, 237

1933. nemz. képzőm. kiáll.

652

Vincze Pál

VINCZE PÁL bronzplaketjei nagy tudást és szorgalmat árulnak el. „ÉDESANYÁMNAK SZERETETTEL“ és „MARCONI“-ról, alig két nappal annak halála előtt elkészitett dombormüvei, valamint az országos pályázaton első dijat nyert, két- és ötpengős pénzérmei, nagy jövőt jósolnak a fiatal müvésznek.

Vadász István

Magyar kiállítás
Londonban.
Újság 1938 jun. 19

Vincze Pál

magyar Szobrász Londonban

erőd

Ráskay László:

A Londonban élő magyar
művészek kiállítása.

Magyarország

1938. jún. 15.

ÚJ SZERZEMÉNYEK

Az esztergomi **Magyar Környezetvédelmi és Vízügyi Múzeum** gyűjteménye antikvár vásárlás útján három kéziratos térképpel gyarapodott. A Mosoni-Duna felmérését Láby Gáspár geometra készítette 1801-ben, s az ő munkája az 1799-ből származó, Kálnok környékét ábrázoló térkép is. Dunacsúny határának térképét Demkovics Elek földmérő készítette 1806-ban.

Ajándékozás útján az **Iparművészeti Múzeum Adattárába** került Vince (Weisz) Pál (1909–1994) építész, belsőépítész hagyatéka. Vince Pál az Országos Iparművészeti Főiskola belsőépítészeti és bútortervezési tagozatának hallgatója volt – Kaesz Gyula tanítványaként.

Takáts Gyula költő Gelencsér Ferenc fotóművészhez írott, rajzzal illusztrált levelezőlapjával bővült a székesfehérvári **Szent István Király Múzeum** irodalomtörténeti gyűjteménye. A lap Gelencsér Ferenc ajándéka.

A **Sóstói Múzeumfalu** megvásárolt egy kovácsműhelyt Kisvárdán, egy községi magtárat Nagyhalászban és tulajdonába került egy nyírségi kisnemesi lakóház Jármiből. Az épületeket még ebben az évben lebontják és a múzeumba szállítják. Megkezdődött a múzeumfaluban a Csarodáról származó református parókia építése, ami előreláthatólag a jövő év során készül el.

Vásárlás útján került a nyíregyházi **Jósa András Múzeum** helytörténeti gyűjteményébe egy 1914-ben Nyíregyházán készített 70 cm magas ezüstserleg, Szabolcs vármegye tűzzománc címerével díszítve, fedelén a Hungária szoborral, valamint az egykori m. kir. 1. lovashadosztályhoz tartozó 15. kerékpáros zászlóalj ezüst cigarettatárcája, melyet az 1940-es erdélyi bevonulás térképe díszít. A tárgyakat a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Közgyűlése vásárolta meg a múzeum számára.

A kecskeméti **Szórakaténusz Játékmúzeum** több száz, főként az 1950–60-as évekből származó gyermektémájú fényképpel gazdagodott. Az anyagot a Magyar Fotográfiai Múzeum adományozta.
Moona O Toola ír származású művészettörténész, a Human Development Corporation igazgatója és a Kaliforniában élő, kecskeméti származású Radó Béla közel ötven új és tradicionális mexikói játékszerrel és könyvekkel gazdagították a múzeum gyűjteményét.

A X. Nemzetközi Textilbiennálé 106 alkotásából 72 művet a **Szombathelyi Képtár** textilgyűjteményének ajándékoztak a kiállító művészek.

TUDOMÁNYOS TEVÉKENYSÉG

KUTATÁS, FELDOLGOZÁS

A népi kovácsmesterség díszítő elemei

Hajdú Ráfis János múzeumvezető az alábbi nyílt levelet jutatta el szerkesztőségünkhöz:
„Valószínűleg sokan nem tudják a muzeológus kollégák közül hogy a mezőkövesdi Mezőgazdasági Múzeum rendelkezik az ország talán legnagyobb díszített kovácsoltvas gyűjteményével. Ez az anyag megfelelően gondozott állapotban, állandó kiállítási anyagként látható. Tudtommal a népi kovácsmívesség díszítő elemei jelenleg még sem helyi, sem országos vonatkozásban nem kerültek feldolgozásra vagy publikálásra. Keresem a téma iránt érdeklődő kollégákat, akikkel együttműködve e ma még kevéssé ismert, rejtett magyar néprajzi kincs feltárását elvégezhetnénk."
Levélcím: 3400 Mezőgazdasági Gépmúzeum, Mezőkövesd, Eötvös u. 32.

MÚZEUMI KIADVÁNYOK

A Zala Megyei Múzeumok Igazgatósága új sorozatot indított **Zalai Kismonográfiák** címmel. A sorozat első kötete Ruzsa Károly amatőr történész **Zalavég története** című munkája.

Július Gyula. Szent István Király Múzeum Közleményei D. sorozat 227. sz. Kiállítási katalógus (magyar–angol). Bevezető: Kovalovszky Márta.

Lőrincz György (1935–1981). Szent István Király Múzeum Közleményei D. sorozat 228. sz. Kiállítási katalógus (magyar–angol). Bevezető: Beke László.

A Rákóczi Múzeum Baráti Köre október 3-án a múzeum előadótermében mutatta be **dr. Balassa Iván: Sárospatak történeti helyrajza a XVI–XX. században** című új könyvét.

Az Iparművészeti Múzeum megjelentette szakkatalógus sorozatának első kötetét, amely a kiemelkedően gazdag szőnyeggyűjtemény 176 oszmán-török darabját tartalmazza. A kötet – amelynek szerzője Batári Ferenc – bevezető tanulmányában ismerteti az oszmán-török szőnyegművészet történetét és kutatástörténetét, az Iparművészeti Múzeum gyűjteményének kialakulását. Az összes darabot színes képpel bemutató kötet magyar és angol nyelvű változatban jelent meg.
A katalógus megvásárolható, illetve megrendelhető az Iparművészeti Múzeumban (1450 Budapest, Pf. 3., fax: 217-5838).
Ára: magyar nyelvű fűzött: 1100,– Ft,
angol nyelvű, fűzött: 1400,– Ft,
angol nyelvű, vászonkötésben: 1700,– Ft.

Az Aquincumi Múzeum fennállásának 100. évfordulója alkalmával rendezett nemzetközi konferencia során október 18-án sajtóbemutatóra került sor, amelyen **dr. Fitz Jenő Die Verwaltung Pannoniens in der Römerzeit** című, az Enciklopédia Kiadónál megjelenő négykötetes monográfiáját ismertették a konferencián résztvevő magyar és külföldi szakemberekkel, illetve a sajtó képviselőivel.

Megjelent a putnoki **Holló László Galéria első kiállításvezetője**. A rangos kivitelű kiadvány Ujváry Zoltán támogatásával, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Múzeumi Szervezet kiadásában jelent meg. A kísérő tanulmányt Veres László írta.

Fehér György: A mezőgazdasági kísérletügyi állomások szerepe a dualizmus kori agrárfejlődésben. (Bp. Magyar Mezőgazdasági Múzeum, 1994. 196 p. Mezőgazdasági tanulmányok.)

Bodnár Zsuzsanna: A kender termesztésétől a népi textíliáig. (A Sóstói Múzeumfalu időszaki kiállításainak vezetői 3. Sóstófürdő, 1994.)
Páli István: Cigánykunyhók a Sóstói Múzeumfaluban. (A Sóstói Múzeumfalu időszaki kiállításainak vezetői 4. Sóstófürdő, 1994.)

Megjelent a Sárospatakon rendezett 8. Nemzetközi Restaurátor Szeminárium kötete, mely **A kulturális örökség és a restaurátor a változó világban („Cultural heritage and Restorers in the changing world")** címen és gondolatkörben megrendezett egyhetes konferencia, illetve az ARCH Alapítvány által szervezett, a kulturális emlékek védelméről szóló kerekasztal beszélgetést tartalmazza. A legváltozatosabb anyagokat képviselő restaurálási, műtárgyvédelmi problémamegoldások ismertetése mellett az előadásokból és cikkekből betekintést kaphatunk a különböző országok restaurátorainak helyzetéről, megbecsültségük mértékéről. A kötet a Magyar Nemzeti Múzeum nyomdájában készült angol nyelven, számos fekete-fehér és egy ívnyi színes képpel. Megrendelhető a Magyar Nemzeti Múzeum Információs Részlegénél, Sárközy Gabriellánál (tel.: 210-1330).

A Magyar Természettudományi Múzeum kiadványai: Földünk hazai kincsesházai. Tanulmányok a magyarországi földtudományi gyűjtemények történetéről. (Szerkesztette: Kecskeméti Tibor és Papp Gábor) Studia Naturalis 4.
Budapest, 1994.
A kötetet a természettudományi és földtudományi muzeológia fejlődéstörténetét felvázoló tanulmányokat tartalmaz. Ezeket követi a magyar és külföldi anyag gyűjtésére hivatott nagy múltú Magyar Természettudományi Múzeum és a Magyar Állami Földtani Intézet gyűjteményének ismertetése. Intézményenként 6-6 nagy terjedelmű tanulmány tárja fel e gyűjteményi „kincsesházak" gazdagságát, azok páratlan értékeit. Jelentős szerepet kapnak az oktatási intézmények: 12 egyetemi és 12 középiskolai gyűjteményt ismerhetünk meg, köztük olyanokat is, melyeknek első tárgyai a XVIII. század végéről származnak. Teljes áttekintést kaphatunk a magyar múzeumi hálózat kisebb-nagyobb gyűjteményeiről. Közülük nem egy nemzetközi mércével mérve is számottevő értékkel rendelkezik. A szakmúzeumok geogyűjteményei szerves részei a hazai földtudományi muzeológiának: a bányászat, a földrajz és a vízrajz köré csoportosítva kerülnek bemutatásra. Új távlatokat ad a gyűjteménytörténet számára a magángyűjtés és a gyűjtemények történetével foglalkozó adattár (forrásközlés).
Több tanulmány foglalkozik a történeti Magyarország azon gyűjteményeivel, amelyek meghatározó szerepet játszottak az egész magyar geomuzeológia kialakulásában és fejlődésében. Ismertetésre kerülnek a szakanyagokhoz kapcsolódó, azok történetével foglalkozó gyűjtemények, archívumok és adattárak anyagai. Az öt leggazdagabb ilyen gyűjteményt külön tanulmányok mutatják be.
A kötet a Magyar Természettudományi Múzeum könyvtárában (1088 Budapest, Baross u. 13.) kapható. Ára ÁFÁ-val együtt: 990,– Ft.

Gärtner Vilmosné–Katus Magdolna–Végvári Ágnes: Természetbúvár-terem kicsiknek és nagyoknak
A 24 oldalas kiadvány a Magyar Természettudományi Múzeum két éve megnyílt, népszerű termeről közöl látogatottsági adatokat, valamint az ott található tárgyak, oktatási anyagok, játékok rövid bevezetését, ismertetését. Mindez a pedagógusok előzetes tájékozódását is elősegíti. Ingyenesen kapható a Közművelődési Osztályon.

Csabai Dolores–Vásárhelyi Tamás: Biodi Versitas professzor a Természettudományi Múzeumban; játékos munkafüzet az állatvilág sokszínűségéhez és a „Magyarország állatvilága" című kiállításhoz
A 28 oldalas munkafüzet 50 változatos (szöveges, rajzos, szórakoztató, gondolkodtató, búvárkodást igénylő) feladatot tartalmaz. Ezek egy része a kiállításon kívül (pl. előtte, a látogatásra való felkészítésül), más része csak a kiállításon oldható meg. Ára: 50,– Ft.

Katona Béla: Szabolcs-Szatmár-Bereg irodalmi topográfiája I. Jósa András Múzeum Kiadványai 38.
Nyíregyháza, 1994. 204 p.

Néprajzi tanulmányok a burgenlandi magyarság köréből. Savaria – Vas Megyei Múzeumok értesítője 21/1.
Szombathely, 1994.

Vincze Pál

Hobrát

l.

Ruzicska Hrend

65, l.

A Müemlékek Országos Bizot
az 1881: XXXIX. t.c. oltalma alat
tartására, müemléki felvételekre,
delkezésre áll .....

A rendelkezésre álló össze
1./ A visegrádi Salamon-torony h
2./ A budai Szent Anna-templom r
és monographiájának megirására el
(11.840 P.) utólsó részlete.....
3./ A müemlék topographia egri k
munkálataira.....
4./ A nagyszombati egyetemi temp

Vincze Pál, Váshartyán

Adressenverzeichniss der ungarischen Medailleure

MDK

Vincze Pál szobrász

Marconi képmása és öt másik plakettje a Londonban élő magyar művészek kiáll.-án.

Ráskay László: A Londonban élő ...

Magyarország, 1938.jun.15. 9.lap

VINCZE Péter: Burzsoá mükincsek alól ás felszabaditottak. Reform, IV. évf. 32.sz. 1991. aug. 8. 1, 14-15.p. ill.

Hatvany-gyüjtemény

(10)

Cserényi János (ali
1333– +1351
Cserény (Zólyo

Scevnicai István
1363-ban Cserény, 13
liptai Stiavnica uj ado

Scevnicai Péter
1391. a liptai Scevnic
a Tholt cs. őse

kettőnek – Sceunyche-i Jánosnak és fiának, Is
donatáriusának – neve s személye megvan Ma

A Tholtok eddig nem vitték régebbre, "felj
ágazat leszármazóit viszont ezen az ágon edd
nem ismertette tovább János fiánál Istvánnál.
ban Nagy Lajos királytól nova donatiot nyert
család Zólyom megyei jószágaival kapcsolatb

Röviden: a Tholtok eddig ismert első őse,
Sceunyche-i János nem más, mint Kürtösi Ma
+1351 előtt. (48)

A régi és az uj adomány (1300 és 1380), a
ga elegendő ahhoz, hogy a Tholtokat Madách i

Mekkora volt a meglepetésem, amikor a K
család genealogiai azonositásának utolsó prób

Vincze Sándor

Lezepel az alábbi tárlaton
Nyíregyházán

Koroknay Gyula: 1 XIV. őszi tárlat

Keletmagyarország 1969 XI. 16

Vincze Sándor

Régi házak olaj

Szabolcs-Szatmári képzőművészek
őszi tárlata Nyíregyháza 1971.

Vincze Sándor

1. Csendélet olaj

2. Tivadari házak olaj

XV. Szabolcs-Szatmári képzőművészek őszi tárlata 1970

Vincze Sándor

Régi határ, olaj

Szabolcs-Szatmári képzőművészek
őszi tárlata, Nyíregyháza, 1971. okt.

VINCZE SÁNDOR festő

TÁRLAT

Vincze Sándor képei

Mátrafüred

Az évek során Vásárosnamény megyénk képzőművészeti életének egyik fellegvárává emelkedett. Országhatáron túl ismert a beregi fafaragó tábor, amelynek legsikeresebb alkotásai immár a galériában is megtekinthetők. A művelődési központban pedig havonta újabb kiállítás várja a képzőművészet barátait. Az intézmény kiállítótermében decemberben Vincze Sándor festményei láthatók. Az alkotó pedagógusként nemzedékeket tanított a rajzolás, festés alapjaira. Évekig az újfehértói művelődési házban dolgozott. Jelenleg nyugdíjas. Érzékeny festő, képei belső harmóniáról tanúskodnak. Szereti a természet szépségeit megörökíteni, csendéletein gyakorta ábrázol virágokat. Sok alkotása született e tájon. Festményei, akvarelljei december végéig tekinthetők meg.

Tapolcai látkép

Ligetes táj

Téli tópart

Folyóparton

Elek Emil felvételei

ıa-lakot

sadalmi elkötelezettként kívánta szolgálni a várost. A gyermeküdültetési tervhez *Ruzsonyi Katóval*, aki később *Garay Gyula* ügyvéd, lapszerkesztő neje, jártak ki, szerezték meg az engedélyeket, az építkezéshez a telket: ennek a létesítménynek a nyomai tűnnek el napjainkban a Sóstón. — A háború kitörésekor azonnal jelentkezik ápolónőnek: kiváló munkájáért majd Salvator főherceg kezéből veszi át a hadiékítményes érdemrendet. Hetvenhét esztendős, amikor a front közeledtére menekülni kényszerül, szintén idős húgával, annak leányával és egy unokával is. Fáradtan, elcsigázva érkezett haza, majd 1953. április 28-án halt meg, 85 esztendős korában.

Az évszámok, adatok mellett és mögött emlékezni kell kivételes egyéniségére: arra a fáradhatatlan társadalmi munkásságára, amely életének mindennapját betöltötte. Igen szerencsés természettel tudott minden fórumon, hivatalokban, egyházi vezetőkkel tárgyalni, szót érteni, sikert elérni, az éppen akkor legidőszerűbb, legnyomasztóbb szükség kielégítése, elmulasztása érdekében. Ez vonatkozik a sóstói gyermeknyaraltatásra, a mindenki karácsonyfájára, 1934-ben a Délvidékről — a Sándor király elleni marseillei merénylet gyanúsítása kapcsán kiutasított magyar családok felsegítésére, az ínségkonyha szükségleteihez felajánlások toborzására. Szenvedélyes szervezője a húsvéti, karácsonyi jótékony célú estélyeknek, a számtalan, öttől tizennyolc éves szereplőket foglalkoztató műsoroknak. S ezeknek az évenként ismétlődő alkalmaknak mindig igen nagy a látogatottsága, sikere. Sokan élnek még városunkban, akiket annak idején Szeréna néni szervezett a szereplésre, győzte meg a szülőket, hogy részt vehessünk a jókedvű szereplésben.

Negyvennégy éve halt meg az örökmozgó, segítőkész Kégly Szeréna. Sokak nehéz helyzetén segített, akiknek máig él emlékezetében és éljen tovább azok tudatában is, akiket egyáltalában érdekel Nyíregyháza városának szellemi múltja.

korlátait

nek. A szellemesen megoldott, sokáig nézendő mű-hely-rajzokon és a samottokon egyaránt. Ugyanakkor az említett fragmentált, vagy az csak úgy fölfedezett kerámiák, megváltoztatják a grafika lényegét. A hordozóanyag minősége mássá teszi a kéznyomot. A falat, épületet, teret, tömböt igénylő samottrajz egészen más minőség, mint a lenge merített papír. Míg az egyik igényli a háttér határozott támaszát, addig a másik kézbefoghatóan, az elvihetőség, a magáévá tehetőség kéjét adja, s felejteti a murália hiányát.

Szyksznian Wanda kicsapongott. Megcsalta a grafika szűk papírkorlátait, de jól tette. Nekünk kukkolóknak örömet szerzett. Erőteljes kijelentései a tömör földfeketéken, lágy játékai a rojtos szélű papírokon azt mutatják, hogy ő sem bánta meg.

Elek Emil felvételei

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Szabolcs-Sz.
Szemle
1971/2

1021

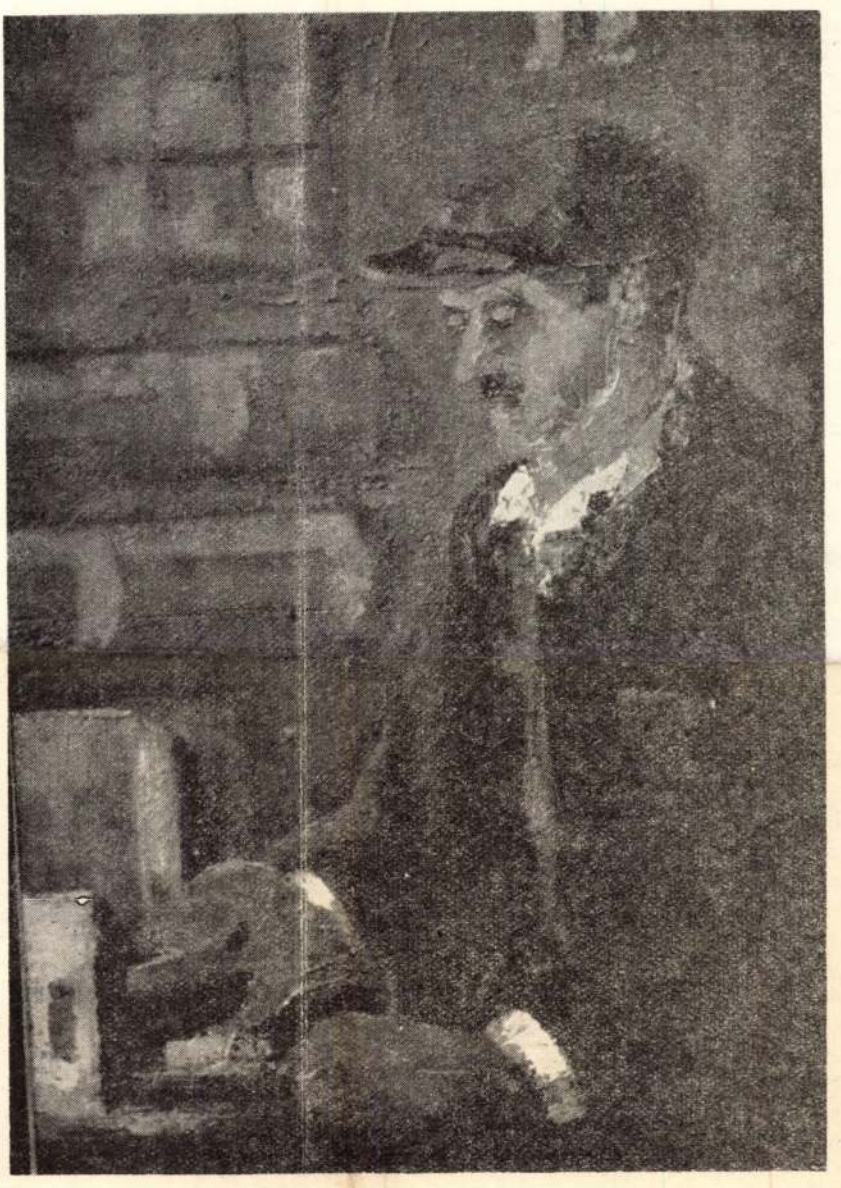

Vincze Sándor: Műhelyben

Vincze Sándor

VÁCI MIHÁLY:

Gondolatok a Költészet Napján

(A költő halálának évfordulóján)

Mit mondhatok a Költészet Napján? Nem lehetek ünneprontó. Költészet *napja*? Én jobban szeretném, ha a költészet *perc*eiről beszélhetnénk már. Legfeljebb a költészet óráiról. Azt szeretném, ha nem egy egész nap jutna a költészetnek, egy esztendőben egyszer, hanem csak percek, de állandóan, minden nap — és áhítattal.

Minden nap: percek. A költészet nem egésznapi élmény; még a költőnek sem tölti ki egész napját. Nem tart egy napig, de egész életünket betölti. Arra kell megtanítanunk az embereket, hogy ezt a néhány percet hogyan találják meg saját életükben, hogyan fedezzék fel egy napjukban azt a néhány percet, mely csak az ő költészetük. Nem az az elsőrendű feladat, hogy *minket* megismerjenek, hanem hogy műveinken át *saját* költői tartalmaikra leljenek.

Mi ez a néhány perc költészet, mely napjainkban szétszórva rejtőzik? A tavaszraébredés madárkönnyű hangulata, néhány szabad perc a napi robot után egy park tűnő csendjében, a késő esték karonfogó, hazakísérő magánya, az álmatlanság sikoltó felismerései, szembenézés tétlen életünkkel, az alkotás győzelemteli érzései, melyek nem hagynak aludni; percek, mikor az alkotás, a munka befejeztének néhány pillanatára elhisszük magunkról, hogy szükségesek vagyunk mások számára.

Minden ember életében gazdag költészet rejlik, mely megfogalmazásra lenne méltó. Tanítsuk meg őket felfedezni önmagukban a saját költészetüket.

Erre a költészet tanít meg, a költemények. A költők, életüknek ezeket a pillanatait tetten érik: a versben meglepik. A költőknek ilyenkor sikerül az érzelemben önfeledt lelket meglesni és megörökíteni. Az így megörökített lélek: a költemény. A vers: a szenvedélyeibe belefeledkezett lélekről festett könnyű akvarell. A vers megtanítja az embereket, hogy érzékeiket készen tartsák hasonló állapotok rabul ejtésére. Így fedezik fel saját létükben a költészetet, a szenvedélyeibe, örömeibe önzetlenül és tekintet nélkül belefelejtkezett lelket.

A költemény a legőszintébb, mert a léleknek önmaga által sem ellenőrzött cselekedete. Független, szabad cselekvés: az érzelmek, a szenvedélyek világában. A léte költészetét felismerő, és álmait, szenvedélyeit önmagában szabadon élni tudó ember közel van ahhoz, hogy tetteit a világban, a társadalomban is szabadon élje. Akit a líra felszabadít érzelmeiben, gondolataiban, azt felszabadítja a külvilágban, tetteiben is.

A költemények nagy felszabadítók. Ezért vezessük az embereket a költészet perceihez. Ha e percek felfedezéséhez a Költészet Napja közelebb visz, üdvözlöm a Költészet Napját.

Köszöntöm a Költészet Napját, mert ez a nap József Attlia születésnapja. Az pedig a proletárköltészet születésnapja.

---

*Elhangzott a budapesti rádió „Gondolat" rovatának 1967. évi költészetnapi műsorában.

VINCZE SANDOR, festo

VINCZE SANDOR; " Mihelyben",cimü müve. rekete repr. 64.old

Szabolcs-Szatmari Szemle, 1971.VI. 2.sz.

Vincze Szida

6 elemi, 2 ipar, 3 iparr-
jeles eredm..
Tanár György Kálmán
Iparrajziskola 1903

ALE INTERNATIONALE DES BEAUX-ARTS
VENISE
MAI - OCTOBRE * 1940

ICE

	Genre de l'oeuvre	Dimensions en mètres	Prix de vente en lires italiennes

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Vincze Tibor

PETŐFI NÉPE

1962 DEC. 22

1021

A guggoló akt

Kisfaludy-Stróbl Zsigmond Kossuth-díjas művészünk újabb nagysikerű alkotása, a Guggoló akt Indonéziába kerül. Most fejezték be a szobor bronzba öntését. Az utolsó simításokat Vincze Tibor szoborönto végzi.

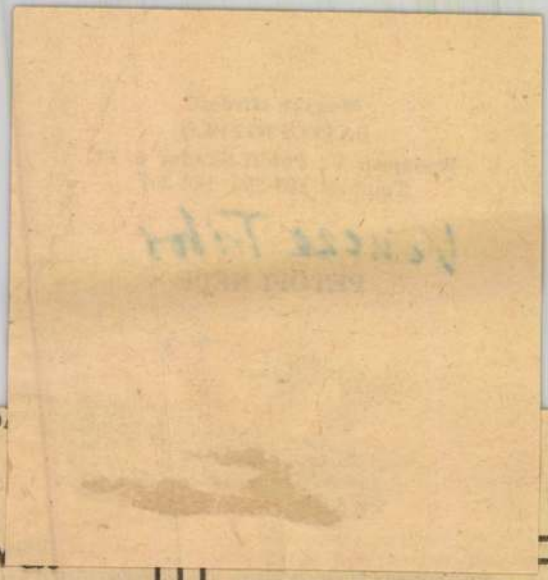

...ap eges...
...itva,
...tfőn zárv...

8928

a

...ő

...legújabb száma!

...vasúti jegyekről.
...a helyes mérleg alapján.
...nek kiszámítása.
...rvezés helyzetéről.

...at:
...személygépkocsi

...knél, vásárolja az újságárusok-
19,80 Ft.

Mosógép, porszívó, padlókefe, falfestőhenger, gyermekkocsi, gyermekmérleg, kvarclámpa, hőkandalló, táskarádió, fényképezőgép, nagyítógép magnetofon, százszemélyes étkészlet és sok egyéb eszköz bérelhető a kölcsönző boltban. Baja, Béke tér 10. 8740

Vásárolunk

használt ruhaneműt, bútort, szőnyeget, háztartási gépeket

KÉSZPÉNZÉRT is.

Bizományi Áruház, Kecskemét, Nagykőrösi u. 22.

9090

ÁB

Ja...

az aut...

kötelező gép...

MDK

Vincze Vilmos, mérnök

Szendy K: Bpest székesf. közig. évk. 1942.
Bp.1943. ~~X~~ 342 l.

Vincze Zoltán

Tervezte a Szt. István tér 15.
helyreállítását

Tájékoztató

Műcsuli kvédelem 1964. 1 sz. 50. l.

Kér

Név: . . . . . .

Születési év: . . . . . Hely: . . . . . .

Hol, mikor és kinél tanult: . . . . . .

Önálló kiállításai: . . . . . .

Mely kiállításokon vett részt: . . . . .

Hol jelentek meg kritikák vagy méltatás

M.D.K.

Vincze Zoltán

KÖZTI

Szent István tér 15. sz. müemlékjellegü épü-
felujitásának terve

Budapesti hirek

Müemlékvédelem, 1964. 1. sz. 50. l.

M.D.K.

Vincze Zoltán

Ém KÖZTI

Táncsics Mihály utca és Babits-köz sarkán álló egykori Zichy-palota helyreállitási terv-dokumentációja.

Budapesti hirek

Müemlékvédelem, 1964/3. 191. 1.

Vincze Zoltán

a Tabánban M. u. 21-23. sz. épület

helyreállításának tervező építésze

(1965)

Magyar Műemlékvédelem 1971-72

Bp. Akadémiai Kiadó 1974. 72. old.

Vincze Zsuzsa

George Langelaan: "Az elszabadult idő" c. tudományos-fantasztikus müvének filmelő-adásához készitett diszleteit "elhihető-en idézték fel a jövő század környezetét"-irja Gáll István: "Relativ idő és hadna-gyok" cimmel.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1972. márc. 25. XVI. évf. 13. sz. 26. lap.

Vincze Zsuzsa, jelmeztervező

a győri Kisfaludy kórkór

előadásának a jelmezeit

tervezte

Kovács Dezső: Ötvényben

Népszabadság, Bp. 1981. jún. 26

7.

M.D.K.

Vincze Zsuzsa

György István: "A tánc története -magyar filmen" címmel ir a "Képek a tánc történetéből" c. filmről.
A filmhez a jelmezeket tervezte a müvész.

"Krónika" c. rovat
Film Szinház Muzsika, Bp. 1966. febr. 11.
X. évf. 6. sz. 22. lap

M.D.K.

Vin cze Zsuzsa

Móricz Zsigmond "Barbárok" c. müvének TV- változatához készitett jelmezeket.

Albert Mária: "Készül a "Barbárok" c.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1965. szept. 1o.
IX. évf. 37. sz. 29. lap
21.

Vinczeffy László

zágoni festő

a német expresszionisták és Chagall vízíói irányából Zapott erőteljes lőtést, Zomor látomásai Zifejezésére

Korunk 1974/2

206. old.

Vinczéné Buvó Ilona, építész

Vasgyári kórház, Miskolc. Építész: Csontos Csaba (Közti).

Belsőépítész: Detre Villő.
Építész munkatárs: Vinczéné Buvó Ilona,
Kovay Ilona.
Statikus: Molnár Zoltán.
Kerttervező: Hlavassy Gabriella.

Magyar Építőművészet, 1986. 6., 32-old.

VINCEFI Sándor *111, 121, 122, 135, 136,* 64
Bukarest, 1952. szeptember 25.
IA Képz. Főisk. Kvár, szobrász
(1989 óta Svédországban él.)

Banner Erdély

Gyökerektől – az óceánig

Vinczeffy László festészetéről

Új Művészet II. évf. 1 sz. 1991

Ha elkészül majd e század utolsó évtizedeinek művészeti-művelődési Európa- és világtérképe, amelynek megrajzolói a nem csupán helyi kisugárzású művészek és műalkotások fontos jelölését tartják elsődleges feladatuknak, *Tarkovszkij* és különösen a *Sztalker*, az „idegenvezető" filmlátomása olyan kitüntetett térképészeti jelet kap bizonyára, mint a megapoliszok. (Vagy inkább a földrészeket átszelő folyamok? A sok ezer méteres csúcsok, hegyvonulatok?) Visszhangja, visszfénye ott is jelentkezik, ahol a legkevésbé várnánk. Legalábbis a régi beidegződések alapján.

Mert ki gondolná, hogy Erdélyben éppen a hajdani Székely Nemzeti Múzeum, azaz a jellegében (és természetesen nevében) gyökeresen átalakult Sepsiszentgyörgyi Múzeum képtárának restaurátora, *Vinczeffy László* került a legautentikusabb *Sztalker*-közelbe az utóbbi években festett olajképeivel? A Székelyföldre Nagy István és Nagy Imre vérbő táj- és emberábrázolásának tisztelői, a hagyományőrző utódok barátai, csodálói járnak képnézőbe. Így aztán nem lepődhetünk meg azon, hogy a festő Vinczeffy jószerével látókörünkön kívül maradt. Pedig az „ősiséghez", a gyökerekhez neki is igazán köze van; nyolc évet tanított Zágonban, és az Udvarhelyhez közeli, a „területrendezés" által lerombolásra ítélt kisközségbe, Atyhába jár haza, a szülői házhoz.

Művészi fejlődését próbálva követni, magamat kérdem: vajon véletlen-e, hogy első megőrzött (sepsiszentgyörgyi műtermében kérésemre előkeresett) képei közül a meggyőzőbbek nagyon öreg, nagyon ráncos, megviselt parasztarcokat örökítenek meg? A színek meglehetős expresszionista vadságukkal taszítanak, ugyanakkor az idő tájt a szecesszió is helyet kér kompozícióiban. Hasonló, talán még vadabb színösszeállításban próbálta megragadni a (fa)gyökereket. Az 1978-as kolozsvári Korunk galériabeli kiállításán még nemigen győzött meg művészi erejéről; hiába mutatott be már itt néhány jobb munkát, a görcsös akarás s az eszközök hiánya egymásra hívták fel a figyelmet. Ám kevéssel ezután változás történt életében: a szentgyörgyi múzeumba került restaurátorként, s a mesterség elsajátítása érdekében 1979 és 1983 között a bukaresti Szépművészeti Múzeumban tanulhatott-dolgozhatott – ami (festményeiről leolvashatóan!) sokkal mélyebb hatást gyakorolt rá, mint a kolozsvári pedagógiai főiskolai évek. Egy más Vinczeffy László érkezett haza, immár tartósan, Sepsiszentgyörgyre. Szerencsére azonban nem szívet cserélt. És ezt nem csupán és nem is elsősorban a kiválóan, mesterien restaurált *Barabás Miklós*- és *Gyárfás*-képekről olvashatjuk le, hanem a „gyökerek", a hűség újraértelmezéséről tanúskodó újabb, saját kompozícióiról is.

Érdekes – vagy inkább törvényszerű –, hogy festői megújulásának első lépcsőfokát *A lovag álma (Középkori visszhang)* című ciklusa jelentette. 1983.: utolsó bukaresti éve. A feladattól a múzeumi álmodozásig – így is felírhatnánk a képletet, amelynek jegyében a középkori relikviák, csendéletelemek (épületromok, páncélok, sisakok, szobrocskák, kupák, poharak, fehér leplek) sajátos hangulatú kompozíciókba rendeződtek. Díszei lehetnek akármilyen választékos ízléssel berendezett lakásnak. Mérsékelt szürrealizmusuk a modernségre éhezettek igényeit is kielégíthetik.

Újabb sorozata, *A művész* már személyesebb hangot ütött meg. Önarcképe mutatja a legolvashatóbban, hogy ezúttal véresebb illetve közvetlenebbül átélt, átérzett kérdésekről van szó. A fehér lepel (a drapéria) újra látható, sőt a kép bal alsó sarkától indulva, a jobb felső felé tartva, a felület jelentős részét betölti, súlyosabb azonban az elébe festett kéz, amelyből kihull a „pirosra töltött" ecset – hangulatilag összhangban a kifelé néző arccal. Mint műalkotás az egyik legkiválóbb ebből az időből *A golyós ember*; filozofikumának egyetemessége nem zárja ki a konkrét értelmezhetőséget. A kezek, a fej kifinomult rajza költői realizmusra engedne következtetni, ha a befelé néző férfifej a „rendes" helyéről nőne ki s nem pár centivel arrébb, üresen hagyva a kék-fehér csíkos kabát nyakrészét (ahonnan valami egyéb kandikál ki). A szürkéskékek és szürkésbarnák kellemes összhangjával lényegében ellenkező kompozi-

A BUDAPEST GALÉRIA

régebbi és legújabb kiállítási katalógusai az alábbi helyeken vásárolhatók meg:

☞ **Budapest Kiállítóterem,**
Budapest V., Szabadsajtó út 5.

☞ **Budapest Galéria Kiállítóháza,**
Budapest III., Lajos u. 158.

☞ **Budapest Galéria**
Varga Imre Gyűjteménye,
Budapest III., Laktanya u. 7.

☞ **Józsefvárosi Kiállítóterem,**
Budapest VIII., József krt. 70.

☞ **Írók Boltja,**
Budapest VI., Andrássy út 45.

Vinczeffy László: Nosztalgia I, olaj, vászon, 90×70 cm, (fotó László Miklós)

ciót most már figyelmesebben megnézve, az ujjhegyekkel még csak nem is érintett két golyó láthatatlan felfüggesztésére kérdezünk rá (honnan hová? hogyan? és miért?); a vízben álló magányos torony szürrealizmusa (a háttérben) nem zavaró, tulajdonképpen a megértést segítő ráadás.

Ilyen előzmények után jutott el festőnk a szokványos címmel jelölt ciklusához, a *Metamorfózishoz* – ahhoz a metamorfózishoz, amely feljogosít a felelősségteljes kritikai párhuzamra: arra, hogy Vinczeffy László legjobb mai olajfestményeihez Tarkovszkij filmremekét asszociáljuk. Nem felületi, egyszerűen hangulati rokonságra utalunk, hanem egy megszenvedett és megharcolt metafizika érvényesülésére. Nem felmelegített szürrealizmusra, hanem az egymásra torlódó (csak másodsorban művészeti-kultúrtörténeti) élmények sajátos kifejezési módjára. Ahogy a Sztalker előzményei közt a *Rubljovot* csakúgy számba kell vennünk, mint az „elő-Csernobil" (újabban megtudott) tényeit, ugyanúgy kereshetjük és találhatjuk meg a messzehangzó sikerektől még igencsak távol álló sepsiszentgyörgyi fiatal festőművész olyan táblaképeinek indítékait, mint a *Rekviem* (*A sorompó* című sorozatból), *A csend, Kháron ladikja* vagy a *Nosztalgia* egymást követő, minőségben egymással vetekedő darabjai. Felvillantott párhuzamunknál maradva: Tarkovszkij sugárzón szlávos, ortodox világa – ami nemcsak az ikonfestő életútjának filmes idézésében vagy a harangöntés nagy jelenetében figyelhető meg, hanem a „modern" veszélyeztetettség és keresés látomásában is! – Vinczeffyre semmiképpen sem hathat közvetlenül, hiszen az ő misztikumigénye letagadhatatlanul katolikus. A mind beszédesebben visszatérő lepel, az oszlop a szegekkel, a kehely, a terített asztal eredetét nem nehéz tehát megtalálnunk, jelentésüket azonban kár volna vallásos motívum- és hitvilágra szűkítenünk. A vízben korhadó fadarabok, málló kövek, vízszintesen és függőlegesen feltünedező sorompórudak s egy tegnapi civilizáció, életforma maradékai (üres tükörkeret, fehér bútorgarnitúrát idéző széktámla – már ülőke nélkül, a támlán lebegő késsel!) az előbb említett kellékekkel, jelekkel-jelzésekkel együtt adják Vinczeffy László érett piktúrájának kódrendszerét. És ne felejtsük a vizet, az oly gyakran figyelmeztető tengert. Amely távol van ugyan a Hargitától, de íme, lélekben-gondolatban mégis közel.

Atyha, Zágon elárulása volna ez az „éteri" festészet? Vagy inkább az ellenkezője: kínzó töprengések igényes művészeti lecsapódása? Ha valamit szemére vethetünk a Nosztalgia, a Rekviem, A csend alkotójának, az éppen a felfokozott mívesség, a szépség hatása, amely némelykor már a dekorativitás határát súrolja. (Pályakezdésének durvább jellegzetességeivel élesen polemizálva.) Ezért is kell örömmel üdvözölnünk a festő legújabb törekvését, az anyagszerűség fokozott érvényesítését. A vékony lazúrral megfestett háttérbe nyersebben (evilágibb módon) viszi föl a lényegjelző motívumokat, késsel játszik bele a képfelületbe. Az ecsetet néha felváltó festőkés természetesen nem oly durva, mint a maradék széktámlán megjelenő szimbólum, de mindkettő a valóság tudomásulvételének, a józanodásnak bizonyítéka. És ez van olyan fontos – szociológiai, etikai vetületben is! –, mint az árnyas hegyi patak, a napsütötte vagy ködös fenyves képi újratermelése...

Hamvas Béla és Kemény Katalin írja: „Akinek szívében a kép felébred, abban a hagyomány egyetemes képe aktualizálódik." Vinczeffyre ez nyilván másképpen vonatkoztatható, mint *Vajda Lajosra* – vagy a Nagyváradról elindult *Jovián Györgyre*, Vinczeffy László már jól ismert kortársára –, ám e közelítés lényege az ő esetében is igaz.

Kántor Lajos

VINCZEFFY László

Jánó Mihály: Egy mai képíró: Vinczeffy László. = Kortárs, 1988, 11. 864. i. l.

45 - 14

VINCZEFFY László

Halász Anna: A festő kere. =
A hét, 1985. április 18. 5. ill

45→

tban a negativ és pozitiv azonos

1-től növekvő sorrendben;

k gyüjteménye /más intézmények, fotó-

zitett anyag/, amelynek nyilvántartá-

rrendben történik;

olgálnak a Vas megyei Fényképész KTSZ

templomokról készült felvételeinek

égek szerint ABC sorrendbe rendezve.

ortnak külön, az igazgató vagy gaz-

elesitett leltárkönyve van, amelynek

VINCZEFFY László

Czegő Zoltán: Anyugtalanító festő.
= Utunk, 1985. aug. 16. 7 l

Sepsiszentgyörgy, 1985. Lilli

1945 →

Betrachter im Raum und sein Aug ruht im Bild, andererseits steht er im Z trum und das Auge bewegt sich im Raum. Das Dilemme wird rch die geringe Tiefe der Scheinarchitektur und die stark Bindung der plastischen Glieder in die Ebene der Wand abge hwächt. Sosehr die Bilder als Objekte in den architekturpl tischen Zusammenhang eingebunden sind, so bleiben sie d h eine autonome Welt, ohne Anspruch "Wirklichkeit" vor täuschen. Allein die Amoretten in den Öffnungen der Ecken sin in die Welt des Betrachters einbezogen, da der Bildraum mit n Realraum identisch ist. Die Bilder sind "imaginäre In n, die ringe von Wirklichkeit umbrandet sind" [1]. Die Antithese wischen der abbildhaften Wiedergabe einer selbstständig szenischen Welt als Versinnlichung einer abstrakten ge igen Welt und der Welt der scheinbar im Raum existier en Objekte, mit der das Subjekt sich identifiziert, ist Folge aller Antithesen, aus denen das dekorative S a entwickelt ist - ebenso, wie es deren Ursprung sei nnte.

---

1) Ortega y G et, Meditationen über den Rahmen, in "Triumph des Augenb ke, Glanz der Dauer, Stuttgart 1960, S. 67.

A.VINCZEFFY László

TÓBIÁS Áron: A festő nem feledi gyökereit [beszélgetés]. = Magyar Nemzet, 1993. szeptember 8. 11. ill.

Kedves Vili

Szeretettel meghívunk téged szep. 18 -án

15^{k}-kor kezdődő szülinapi zsivunkra.

Anna és Marci

címünk: XVII. ker. XX. u. 1.

VINCZEFFY László festő

SIMÓ Márton: Üzenet időtlen télből. = Kapu, IV.évf. 2.sz. 199o 55 - 56. p.

Szeged, Horváth Mihály u. Galéria, 1991. kiáll.

VINCZEFFY László

KÁNTOR Lajos: Gyökerektől - az óceánig : Vinczeffy László festészetéről. = Uj Müvészet, II. évf. 1.sz. 1991 53 - 54.p. ill.

Béla
idézése

l a

tte idehaza és külföldön is sok-sok kiállítást rendez-
eiből, mégpedig úgy, hogy művei rendszerint a világ
ertebb és a művészettörténet új fejezeteit író művészei-
Campendonknak, Chagallnak, Marcnak, Kandinszkij-
latisse-nak, Picassónak – az alkotásaival együtt, azok
szerepeltek. E művészek személy szerint is nagyra
ték őt, és szívesen látták kiállítótársként maguk kö-

dár Béla Budapesten született 1877. június 4-én, a
sban már több évtizede letelepedett izraelita szülők
ekeként. Tízéves volt, amikor a szűcs szakmában dol-
gozó édesapja meghalt, s édesanyjára
várt, hogy neki és testvéreinek a jövő-
jét biztosítsa. Művészünk eredetileg
vasesztergályosnak készült. A század-
forduló idején gyalogszerrel bejárta
Ausztriát, Németországot, Franciaor-

79×68 cm

Vinczeffy László kiállítása a Sepsiszentgyörgyi Képtárban

Napi M.O. 130. 2000 I. 12.

Ház, torony, kereszt

■ P. Szabó Ernő

A nyolcvanas évek elején Tisztelet a szülőföldnek címmel rendeztek kiállítást a Műcsarnokban a világ különböző részein élő magyar művészek alkotásaiból. A résztvevők száma jelezte, milyen sok és sokféle értéket hozott létre a magyar művészet a XX. században. Hasonló tárlat nyílhatna az Erdélyből elszármazott alkotók munkáiból is – még izgalmasabb lenne azonban egy „akik ottmaradtak" mottójú bemutató. Akkor lenne igazán érzékelhető, hogy – ellentétben a róla kialakult képpel – a kortárs erdélyi művészetet nem csak a provincializmus jellemzi, nem csak a fél évszázaddal ezelőtti vizuális nyelv, a Hargita magasában nőtt, sorsszimbólummá vált tépázott fenyő.

Hogy milyen jelentős értékek születnek a kortárs erdélyi művészetben, arról legutóbb *Vinczeffy László* tárlata győzhette meg az érdeklődőket. A Sepsiszentgyörgyön élő alkotó kiállítása, amely februárig látható a város főterén lévő, nemrég kialakított, nagyszerű képtárban, az utóbbi mintegy fél évtized termését mutatja be, de utal a mintegy három évtizedes pálya korábbi állomásaira is.

Elsősorban a nyolcvanas években született művek szürrealizmusára utalnak a tárlaton látható rajzok, még fontosabbak azonban a változások, hiszen a kiállításon elsősorban azok figyelhetők meg. A művész nagy utat futott be, mióta tanulmányait 1970-ben a kolozsvári pedagógiai főiskola rajztanári szakán befejezte. Nem csak szellemi értelemben: az 1946-ban a Hargita megyei Atyhán született alkotó, aki képzőművészeti tanulmányait 1961-ben a Marosvásárhelyi Képzőművészeti Líceumban kezdte meg, 1970–79 között a Kovászna megyei Zágon községben volt rajztanár, majd négy éven át, 1979–83 között a bukaresti Művészeti Múzeumban vett részt képrestaurátori képzésen.

Művészi világa kialakulásában döntő szerepe volt ezeknek az esztendőknek: a „földközeli" realizmus jegyében született képek helyét szürrealisztikus művek váltották föl, középkori formák, távoli világok motívumai segítették a lét alapkérdéseire adható válaszok megtalálásában. A kilencvenes évek első felében érdeklődése újra megerősödött a mű anyagaiban rejlő elemi esztétikai értékek iránt, korábbi „szép" kompozícióit impulzívabb fogalmazásmód váltotta föl.

Ennek a folyamatnak a kiteljesedését mutatja a Sepsiszentgyörgyi Képtárban jelenleg látható kiállítása, amelyen szinte egyenrangú szerep jut a festményeknek, a plasztikáknak és a rajzoknak. A változás, a megtartva megőrzés jelenségeit éppen az utóbbiak mutatták föl leghamarabb, már az évtized első felében. A természeti struktúrára, a természetben lezajló bomlási-növekedési folyamatokra utaló rajzok jellegzetes tüskés formái jelentek meg azután a plasztikákon, hogy összekössék egymással, átlényegítsék a tér különböző minőségeit, a negatív és pozitív formákat.

A kiállított festmények is a természet folyamataihoz hasonló spontaneitással épülnek, miközben asszociációsort indítanak el nézőjükben. Vinczeffy László alapmotívumokból indul ki – ház, torony, kereszt –, az élet, a kapcsolatteremtés lehetőségeit-lehetetlenségét magukba foglaló jelekből, amelyeket azonban irodalmi megközelítéssel elemez, formál át, a látvány síkján végbemenő folyamatok elindítása révén. Képfelületei színvilágát egy-egy alaptónusra redukálja, hogy annál gazdagabban jelenjenek meg az árnyalatok, az alapformára tömörített alakzat a faktúra gazdaságának köszönhetően telítődik érzelmi-intellektuális tartalmakkal.

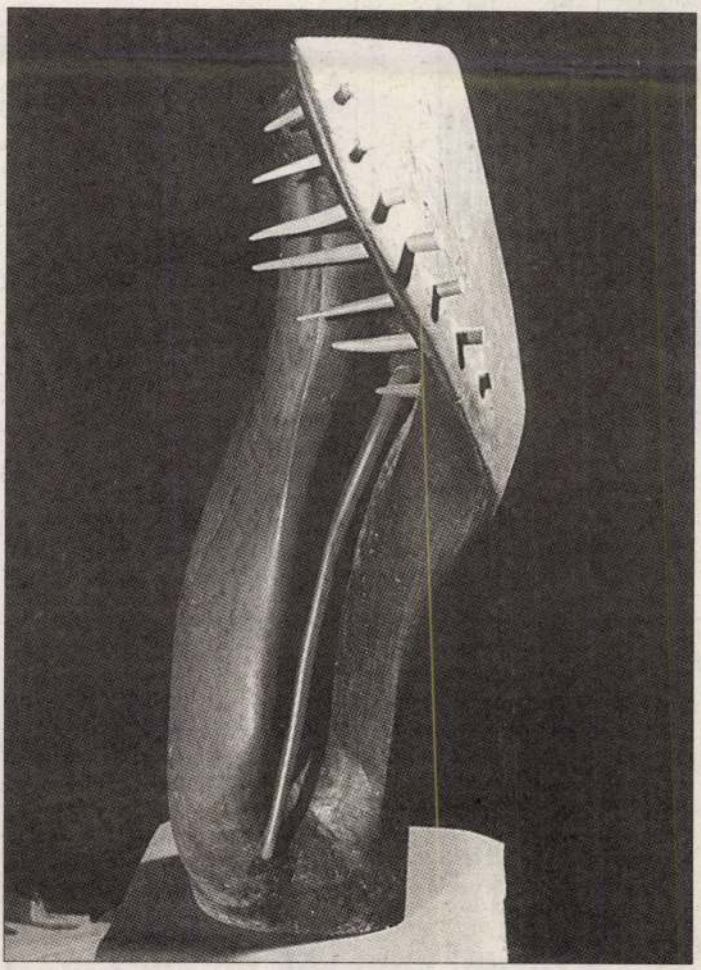

Vinczeffy László: Ördögborda

nem volt biztosítva. Információnk szerint ez a bérbevevő kötellessége lett volna, amely jelen esetben a Globe Színház és Kiállítóterem Kft.

azt a betörőt, aki hétfő éjjel kirabolta, majd felgyújtotta a maroslellei pizzériát. A rabló, mielőtt magával vitt félmillió forint készpénzt és egy hősugárpisztolyt, a mennyezet leszakadt, és a tetőszerkezet is jelentős mértékben megrongálódott. A szakemberek szerint 8 millió forintra becsülhető a kár.

Heroincsempészt fogtak

Egy magyar férfi 11,8 kilogramm heroint csempészett Ausztriába a hét végén, ám az illetőt a hatóságok nemzetközi együttműködésének köszönhetően Ausztriában sikerült őrizetbe venni, még mielőtt túladott volna a kábítószeren.

■ MTI

A 33 éves, munkanélküli S. F. B.-ről a rábakeresztúri (heiligenkreuzi) osztrák vámőrség különleges csoportja megtudta, hogy átlépte a határt, és feltételezhetően kábítószer van nála.

A férfit és kocsiját körözni kezdték, és vasárnap este a lipótfalvai (loipersdorfi) autópálya-pihenőben lévő benzinkútnál meg is találták. Kihallgatása során ellentmondásokba bonyolódott, majd egy gyors előzetes vizsgálat kimutatta, hogy morfinokkal volt dolga. Hétfőre virradó éjszaka alaposan átkutatták a magyar férfi Opel Omega típusú autóját, és az ajtókeretben 22 csomagban összesen 11,8 kilogramm heroint találtak. A kábítószert az osztrák piacra szánták.

KAZÁNÜGY

Gaskó: – Megvettem, fiam, mert a mozdonyával nem fűthetünk tovább

KÁLLAY ZSOLT RAJZA

Italbarát tolvajok

Tolvajok látogatták meg nemrég a Győri Likőripari Rt. pécsi lerakatát: a dupla hevederzárat lefeszegették, és közel 7,5 millió forint értékű itallal léptek le...

■ ALBERT ÉVA

A nyomozók szerint naprakész helyismerettel rendelkezhetett az elkövető. Nemcsak azt tudta, hogy milyen irányból kell a hevederzárat kinyitni, de azt is, hogy mit hol talál. A nyomok arról tanúskodnak, hogy a tolvaj válogatott az áruból – mondhatni éppen egy új italbolt megnyitásához elegendő ital tűnt el: nemcsak a márkás whiskyt, konyakot, pezsgőt, Martinit vitte, de a kommersz pálinkát is. A lerakati vezető szerint öttonnányi áru hiányzik. Ennyit nem lehetett kézben elcipelni, s teherautóval sem lehet eltüntetni egy pillanat alatt ekkora mennyiségű árut, aminek a felpakolása legalább két-három órát vesz igénybe.

YEREMÉNYEK
45 MILLIÓ FT
JOKER
34 MILLIÓ FT
SZERENCSE!
35
Skandináv LOTTÓ
100 MILLIÓ FT
dán 19.20 órakor a TV2 Szerencsekerék műsorában.

fonccsorozott üvegén látjuk vissza arcunkat.

VINCZEFFY LÁSZLÓ

Vinczeffy László sepsiszentgyörgyi képzőművész alkotásaiból nyílik kiállítás – a Szépmíves Bt. rendezésében – május 30-án, csütörtökön délután 5 órakor Miskolcon a Rónai Művelődési Központban. A tárlatot Kovács András Ferenc marosvásárhelyi költő ajánlja az érdeklődők figyelmébe.

E-MC. '96. máj. 29.

Kulturális koncepció

Miskolc (ÉM) – A Miskolc kulturális életéről kialakult képet még mindig a régi beidegződés (ipari város, munkásváros) befolyásolja. Ez ellen is próbál „küzdeni" az önkormányzat által megfogalmazott kulturális koncepció, amely az egyik napirendi pont lesz – Zambó Tiborné, a Kulturális és Sportbizottság elnökének előterjesztésében – Miskolc város csütörtöki közgyűlésén.

Az előterjesztés határozati javaslatai között szerepel a művelődési intézmények felújításokkal kapcsolatos igényeinek felmérése, és a pénzügyi lehetőségeknek megfelelően ütemezve a munkák elvégzése. Ezzel párhuzamosan felül kell vizsgálni ezen intézmények helyét, szerepét, funkcióit: a tervezett nonprofit törvény szellemében célszerű megvizsgálni annak lehetőségét, hogy az Ifjúsági és Szabadidő Ház, az Ady Művelődési Ház, a peremkerületi művelődési házak új, korszerűbb formában működjenek. Az előterjesztésben olvasható, hogy a Csodamalom Bábszínházban egy gyermekcentrum létrehozása a cél, amely a bábszínház tevékenységére építetten, folyamatos művelődési-művészeti lehetőséget nyújt az óvodás és általános iskolás gyerekeknek. A tervek között szerepel többek között, hogy korszerűsíteni kell a Városi Könyvtár hálózatát, meg kell oldani az Avasi lakótelep könyvtári ellátását.

henk Szikszon. 46/396-845, 18-után. *94023/I

- ELADÓ, Diósgyőrben 1382 nm területen, közművesített, 120 nm-es családi ház, üzlethelyiséggel, telefonnal, állattartási lehetőséggel. Irányár: 8 M Ft. 46/333-965,18 óra után. *94024/I
- ONGAI 15 nm-es kétgenerációs, gázfűtéses, telefonos, garázsos családi ház eladó. Avas III. ütemi cserét beszámítok. 464-376. *94044/I
- TAKTAHARKÁNYBAN, 4 szobás, hallos gázfűtéses, telefonos családi ház eladó. Érd.: 47/378-089, 18 óra után. *94049/I
- MEZŐZOMBOREN, 2 szobás, központi fűtéses, telefonos családi ház, 700 n.öles teleken olcsón eladó. Iár.: 900 000 Ft. 46/391-302, 17 óra után. 369-002. *94053/I
- ALSÓZSOLCA, Kassai út 13. alatt 2 szobás, fürdőszobás, tornácos ház nagy telekkel eladó. Gazdálkodásra, vállalkozásra alkalmas. 46/406-905. *94071/I
- CSALÁDI ház bontásból, Balajton tetőszerkezeti anyag, nyílászárók eladók. Megvásárolhatók bontás előtti vagy bontás utáni állapotban. 46/380-549. *94102/I
- ELADÓ Balajton öreg családi ház, istállóval, pincével nagy telekkel. 46/380-549. *94121/I
- 70 NM-ES családi ház garázzsal, vállalkozóknak, irodának is alkalmas eladó. Diósgyőr, Vörös u. 4. 46/331-913, 325-093. *94113/I
- 2 SZOBA hallos 130 nm-es családi ház garázzsal eladó. Irányár: 2 700 000 Ft. Érd.: Hidasnémeti 452-233. *94137/I
- KISTOKAJ, Kossuth L. u. 16. alatti családi ház eladó. Irányár: 4,7 M. Érd.: a helyszínen egész nap vagy 46/382-921. *94153/I
- MISKOLC Martintelep, Fövényszer u. 40. alatt 2 szobás, összkomfortos, összközműves családi ház eladó. 46/313-037. *94158/I
- KERTES családi ház a Tiszához közel eladó. Víz, villany, telefon van, gáz a kapu előtt. 46/322-377 este 18-20-ig. *94167/I
- MISKOLC, Széchenyi úton a belső udvaron, szoba, konyha, éléskamrából álló udvaros házrész eladó. Iár.: 800 000 Ft. 356-635. *94185/I
- SZENDRŐI vasútállomáshoz közeli, 2 szobás, fürdőszobás, szuterénes családi ház, 384 négyszögöles területen eladó. Kábel TV bevezetve. Érd.: Marx tér 8. 18 órától. *94195/I
- ERDŐBÉNYÉN családi ház eladó. Három szoba, központi fűtés, fürdőszoba, ipari áram, gáz bevezetve, melléképülettel saját kúttal. 47/336-205. *94215/I
- MISKOLC, Görömböly Harsányi u. 10. alatt családi ház, 3 szoba, melléképületek, garázs, telefonos, gázos, összkomfortos eladó. Irányár: 4,4 millió Ft. 46/366-380. *94223/I

tos, garázsos, három szo
árammal ellátott, vállalk
kalmas lakóház eladó. Ár
zés szerint. Ördög, Mu
*94427/I

- MISKOLCON eladó 2,5 s
komfortos családi ház g
széntüzelésű kaz
Irányár: 3 450 000 Ft. Ér
keddi napon a 357-532. *
- ELADÓ 3 szobás, gáz- és
lésű, 8 éves építésű cs
Csincsén. Miskolci cseré
tok + készpénzt. Irányár:
Ft. 46/351-888. *94438/I
- GÖRÖMBÖLYÖN 140 n
komfortos családi ház el
autóbusz 5 percre. Érd.:
vagy az esti órákban
*94463/I
- BESENYŐTELKI 3 szo
szobás, gázos, telefonos
ház, nagy kerttel, mellé
eladó. I.ár: 4 500 000 Ft.
489. *94477/I
- ELADÓ Kurityánban, 2
lefonos, gázkonvektor-fű
tes, sorházi ingatlan, vez
parabola, redőny. I.ár: 7
48/347-134. *94482/I
- KISTOKAJBAN 140 nm
rületű, szuterénes tető
ses, galériás, 6 szobás
eladó. Nagy garázs, gáz
I.ár: 6,8 M. Ft. Érd.:
*94483/I
- SÁROSPATAKON áron
szobás, padlófűtéses cs
gáz, telefon bevezetve.
*94489/I
- MISKOLC belvárosában
u.) 45 nm-es, parkettás c
rész, parkosított udva
347-235, 18 óra után. *94
- MARTINTELEPI kétsz
fortos családi ház eladó.
320-519. *94498/I
- GÖRÖMBÖLYÖN kéts
házban 160 nm-es, össz
gázfűtéses ház, 300 nm
eladó. I.á: 4 500 000 Ft.
110. *94501/I
- HEJŐKERESZTÚRON
összkomfortos, igényesen
átalakított családi ház, 1
ken, melléképülettel, pi
dó. 405-484, 17 óra után.
- ELADÓ 3 szobás, nyárik
ládi ház, 180 négyszögö
Komlóstetőn, Vörösbérc
3,5 M Ft. *94511/I
- IZSÓFALVÁN 2 szobás
eladó. Vállalkozásra is
tel.: 46/381-083. *94513/I
- PUTNOKON 3 szobás, ö
tos családi ház eladó, g
I.ár: 1 700 ezer Ft. Érd
Thököly 17. *94514/I
- MARTINTELEPEN 4 sz
zsos 110 nm-es, gázfűté
ház eladó. Irányár: 4,7
859. *94516/I
- RÁTKÁN 12 éves családi
Érd.: 06-47/374-030. *94

VINCZE PÁL

L. Kovásznai Viktória: Fejezetek a magyar építészet történetéből. Bp., 1999 Argumentum, M. Nemzeti Galéria Tanulmányok

Madarassy Walter 94, 97, 107–110, 112, *120–122*
Mayer Elek 15, 17, 21, *32*, *35*
Merényi Gina 98
Mester Jenő 98
Moiret Ödön 62, 65–67, 75, *78*
Murányi Gyula 42, 47, 50, 61, 63–64, *82–83*

Nagy István János 135, 138

Palotás József 135, 138, 144, *158*
Pátzay Pál 98
Patzó Pál 46, 50
Petrovics Demeter 13

Radnitzky Károly 9–10, 14–15, 17, 19–22, *31*
Reisner József 19, 21–22, 26, *37*
Reményi József 46, 50, 62, 64–65, 67–68, 71–73, 76, *84–85*, 94, 97–99, 107–108, 110
Renner Kálmán 98, 110–112, *123*
Rigele Alajos 98
Róna József 45, 50
Ruff András 48, 51

Scharff Antal 9–10, 15–17, 20, 22–23, *33–34*, 92–93
Schwartz István 15–17, 19, 23, *37–38*, 43
Seidan Wenzel 9–10, 14, 17, *31*
Soltra E. Tamás 144–145, *161*
Solymári Valkó László 98
Stiasny Aladár 96
Stuckhart Ferenc 11, *27*

Szabó Iván 140, 145
Szamosi Soós Vilmos 48, 51, 66
Szárnovszky Ferenc 24–26, *35–36*
Székely Károly 42, 50, 93, *119*
Szentessy Hiesz Géza 98
Szirmai Antal 40–41, 43, 45, 49, *55–57*, 93
Szlávics László, ifj. 98, 144–145
Sződy Szilárd 62, 75, 98
Szöllössy Enikő 132, 137, 140, 143, *152*

Telcs Ede 39, 46–47, 51, 60, 63–65, 69, 73, *79–80*, 97–101
Tornay Endre András 142, 145, *161*
Tóth Gyula 65–66, 68–69, 76, *91*
Tóth Sándor 98

Várnagy Ildikó 144–145
Vastagh György, ifj. 42, 50
Vigh Tamás 133, 136–137, 139–140, 142, 144–145, *151*
Vincze Pál 94, 98

Wirth János, ifj. 12
Wurschbauer Károly 11, 16, *27–28*
Zutt Richard 69, 76, *90*

VINCZEFFY László festő

10. 58. Varadinum 92

Új Művészet 1992

VINCZEFFY László

Nosztalgia I., olaj,vászon, 9ox7o - 91.1.54

Új Müvészet

Új Művészet

VINCZEFFY László

91 1. 53-54

Új Művészet

zredforduló után is készítettek
oltár fő felületét fedték velük
(használták)
házakban továbbra is ~~őrizték~~ a
(darabokat,)
~~antipendiumok~~ használatá
n képek díszítettek. Egy 1287-es
k a mise előtt nagy gonddal kell
(oltárelőt,)
vet anyagú ~~antipendiumot~~, és az
némely nyugati egyházban egésze
. Az arra utal, bogy az antipend
r díszes faragványainak hiányába
rt a drága szövetet is be akart
nek fokozásába. ~~S ebbe belejáts~~
yamán a XII. századtól kezdve r

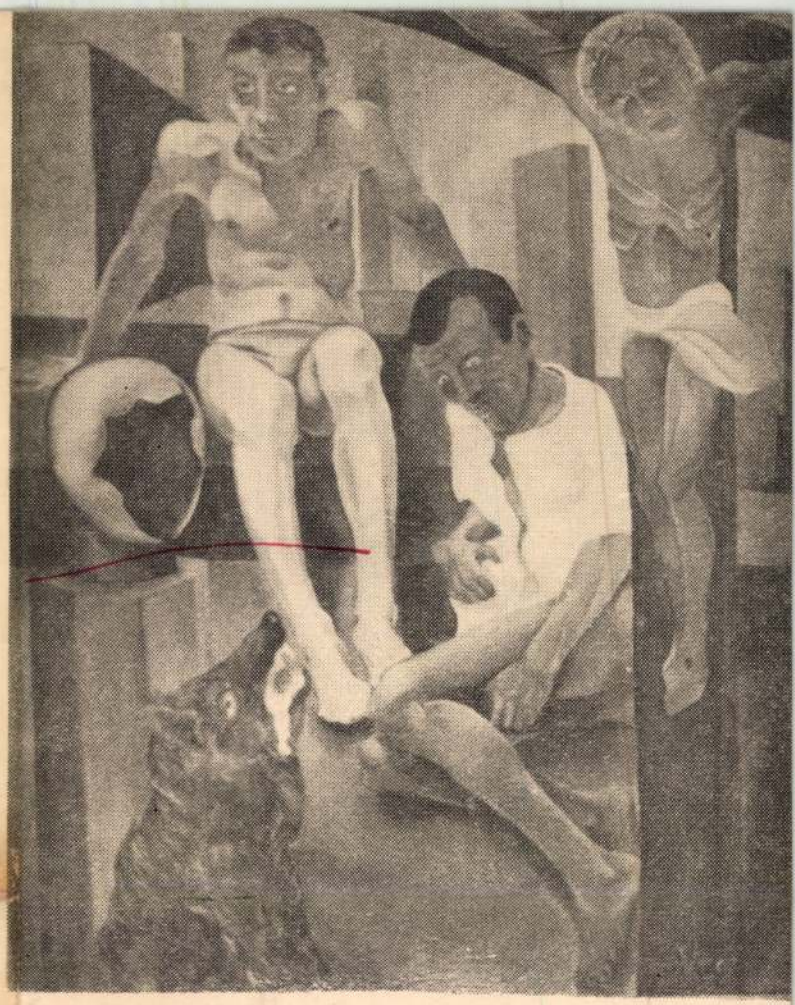

Vinczeffy László

Ilyen gondokkal, gondolatokkal tartja kolozsvári nézői elé Vinczeffy László, Mikes Kelemen szülőfaluja, Zágon festője műveinek egy csokorékát. Eddig elsősorban mint kiváló rajzpedagógusról írtak róla az újságok. Tanítványai a gyermekrajzversenyek élvonalában vannak, díjat díjra halmoznak, s meghozták tanáruknak, a minden gyermekben ott szunnyadó kifejezőképesség felszabadítójának, ösztönzőjének az országos elismerést. Az alkotó művész most lépi át először megyéje szűkebb határait. (Eddig Zágonban, Kézdivásárhelyt, és Sepsiszentgyörgyön voltak egyéni kiállításai.)

Munkái arról vallanak, hogy elsősorban expresszív, kifejező alkat. Nem riad vissza a túlzásoktól sem, hogy a benne mindig felfokozottan jelentkező érzelmeket, látomásokat kivetítse. Az alkotó folyamatban igen erős szerepet játszik nála az ösztönösség, sokszor még a racionalitás, a mérlegelés rovására is. Problémái korszerű kérdések. Félti az embert — talán épp saját példájából, helyzetéből fakadóan — az elmagányosodástól. Átéli, újraéli műveiben a két világháborút átszenvedett és az önmaga teljes elpusztítására is alkalmas fegyverekkel rendelkező ember szenvedéseit, felelősségtudatát. Félti a bennünket körülvevő szépségeket, az emberi és természeti értékeket az oktalan pusztulástól. És újabb soozatán (**Gyökerek**) felcsillan a megteremtett, megteremthető rend örömének az érzése is . . .

GAZDA JÓZSEF

VETÉLYTÁRSAK

110×90

SZENNYEZŐDÉS

110×90

MANÖKEN

110×90

MENYASSZONY

110×90

ÉRTETLEN KAPCSOLATOK

110×90

ELVONULÁS

90×110

1514

70×90

TÖRTÉNELEM

90×70

ÁLOM

80×60

BÁRÁNY

80×60

GYÖKEREK I—VII.

90×70

KORUNK GALÉRIA

1978. ÁPRILIS

I.P.C./M. C-N. 1978-6446, 500 ex.

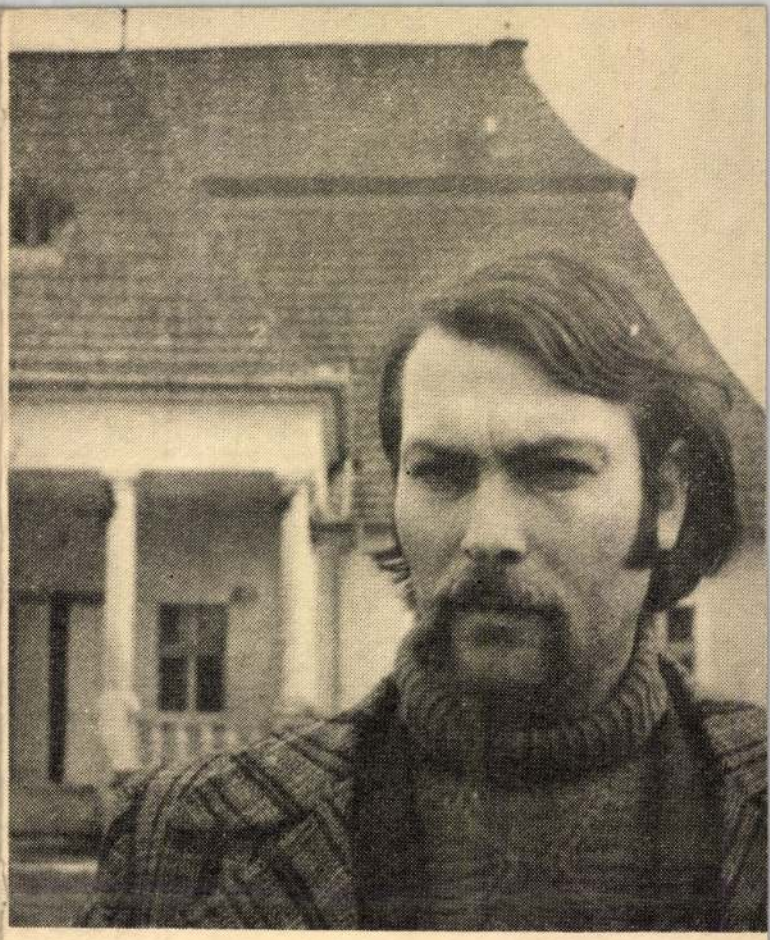

EXPRESSZÍV LÁTOMÁSOK

Gondoljuk el, ha a töprengésre, vívódásra, látásra és látni akarásra született alkotó ember falun él, nem vidéken, és nem is a vidék vidékén, hanem a vidék vidékének a vidékén, mennyire súlyosbodnak gyötrelmei. A világproblémák mellé oda tornyosulnak saját sorsának, helyzetének gondjai. Vajon tényleg látok-e? Jó úton járok-e? Igaznak hangzik-e a szavam? Nem lettem-e provincián provinciális? Vajon mit mondana a munkáimról, ha látná, x vagy y? Örökké vár, várakozik valakire, akivel megoszthatja a gondokat, aki eloszlatja – vagy megerősíti – kételyeit. Értelmes, hozzáértő, látó emberek szavára, ítéletére vágyik, hisz abban, hogy ha megmutathatja munkáit, magát, legalább valamennyire feloldódnak magánya sokszor már áttörhetetlennek látszó burkai.

ni, ha kell utolsóként ottmarad azokon a reménytelen (külső és belső) jégmezőkön, tudván: az is megtörténhet, hogy talán senki nem megy utána, aki megőrizné az ő arcának utolsó, kövületté merevedő vonásait. Emberi, művészi tartása nem póz, de: egyéniségének fővektora. Vinczeffy Lászlót tulajdonképpen a történelmi pillanat alkotta vérbeli művésszé, s így a nyolcvanas évek közepén-végén a székelyföldi szűkebb hazában, a *korlátozott lehetőségek segédletével* teremtette meg e komorságában is hiteles látásmódot, amely nem használ fel ugyan semmit a *látszólagos* erdélyi mítoszból, de, mert az erdélyi alkotó feladatai a szemlélet- és cselekvésrétegek sokaságából állanak (még akkor is, ha azok már nem tartoznak a művészet szokványos erőterébe!), egy jól járható utat talált: nem helyi sajátosságát felmutatva fogalmaz, hanem a helyit európai, kultúrtörténeti jelképrégióba helyezi, általánossá növesztve a provincia problémacsomagját, hogy eljuthasson a kozmopolita befogadóhoz is. Csak ez a biztonságossá fejlesztett látás/láttatásmód vezényelhette végig a jégkorszak válságos esztendein, s csak így maradt ereje, hogy bizakodását *rálopja* néha képeire, hogy megláthassuk: nem teljesen értelmetlenül repedeznek a kőtömbök (Triptichon): életet rejtenek, fészket, amelyből az eljövendő idők madarai röppennek a megnyíló égre majd, és ráhullatott néhol egy-egy nemesfehéren csilogó vászondarabot is képeire, hogy emlékezetünkben őrizzük majd őket, míg elővehetjük egy békésebb szellőben szabad lobogásra.

*

Túl a képek üzenetén, mely egyénien és ünnepélyesen is megfogalmazódhat a szemlélőben, álljunk szóba az élő Vinczeffy Lászlóval, az emberrel, aki az élőbeszéd hitelességével szólal meg.

Riporter: A magyarországi művészetkedvelők, érthető módon, jóval kevesebbet tudhatnak rólad, mint az erdélyiek. Ezért arra kérlek, hogy beszélj néhány szóval indulásodról, eddigi pályádról.

A. Vinczeffy László: 1970-ben végeztem a marosvásárhelyi Pedagógiai Főiskolán, rajztanári szakon, majd Zágonba kerültem, ahol 1979-ig tanítottam. Ekkor a sepsiszentgyörgyi múzeumhoz kerültem, de még ugyanabban az évben fölvettek egy hároméves bukaresti restaurátor szakképzésre. Azt elvégezvén főrestaurátor lettem az említett múzeumnál, ahol a mai napig is dolgozom. Első alkalommal Zágonban állítottam ki képeimet, majd Kovászna és Kézdivásárhely következtek. Több, mintegy tizenöt, egyéni kiállításom volt erdélyi városokban, de Romániában is állítottam ki. Sajnos nem voltam tagja a szövetségnek, s nem jutottam soha külföldi szerepléshez egészen az elmúlt nyárig, amikor is egy hónapot tölthettem a hódmezővásárhelyi művésztáborban, és lehetővé vált, hogy Szegeden, Budapesten és Veszprémben állíthassak ki.

R.: Szeretném, ha néhány mondatban felvázolnád ábrázolásmódod fejlődését, az utat, amelyen a most látható képekig eljutottál!

A. V. L.: Engem Zágonban kezdett igazán komolyan érdekelni a festészet. Nem a táj vonzott, hanem elsősorban az arcok. Azokban az években rengeteg portrét készítettem. Aztán következtek azok az esztendők, amikor újabb és újabb érvágások érték a romániai kultúrát, de azon belül is főként a kisebbségi magyar művészetet. Egyre kevesebb volt a szabad téma, egyre inkább számon kérték tőlünk a derűt, az optimizmust, amit a jól ismert körülmények között spontánul senki becsületes alkotó nem ábrázolt. Gyakran megtörtént, hogy az illetékesek leszedették a képeinket... Ekkor határoztam el, hogy formanyelvet változtatok, és úgy alakítom, hogy mondanivalóm csorbát ne szenvedjen, de át is csúszhassak a „vizionálás" (cenzori szemle) hálóján...

R.: A restaurátori szakmában való elmélyülés is befolyással volt rád?

A. V. L.: Bizonyos szempontból igen. Új anyagokat, technikákat ismertem meg, megtanultam aprólékosan és türelmesen dolgozni egy-egy jelentéktelennek tűnő kis részleten. A sok megrongálódott képkeret, pusztuló vászon látványa emlékeztetett a sorvadó falvakban látott düledező kerítésekre, a valaha rendszerbe szervezett, de ma már — funkciója híján — pusztuló anyagformára. Szemléletváltásom másik oka, hogy akkoriban jutottam saját műteremhez, ott egészen másképp, nagyobb formátumú terveken dolgozhattam, helyem volt, hogy a szürrealisztikus elképzeléseimet — bármilyen méretben, bármilyen technikával — kivitelezhessem.

R.: Mostanában szokás megkérdezni a romániai alkotó embertől, hogy milyen lelki változást érez '89 decembere után...

A. V. L.: Kezdetben, néhány napig kimondhatatlan örömet éreztem, de mihelyt leteltek az ünnepek, újév után ismét jelentkezett bennem a korábbi szorongás, egyre erősödve. Nem is tudtam festeni. Hódmezővásárhelyi tartózkodásomat is inkább pihenésre használtam. Szeptember közepén kerültem olyan állapotba, hogy mintegy másfél-két hónap alatt festettem öt képet.

R.: A látszólagos rendszerváltás akkor szemléletváltozást sem hozott számodra!

A. V. L.: Nem. Ugyanaz a komorság kíséri képeimet, tragikus alkatnak tartom magam, nagyon nehezen oldódom. Nem foglalkozom politikával, s talán ez okozza, hogy a kellőnél érzékenyebb vagyok minden eseményre, nincs egyéni védelmi rendszerem. Lelkiállapotom így nem változott. Például: a szülőfalum jövője sem oldódott meg, nem látom azt az erőt, mely falvainkat határozottan kivezetné a mai gazdasági, szociális helyzetből. Továbbra is látom az elvadult udvarokat, az elhagyott házakat, kerteket, látom a pusztuló emlékeket... A roskadó, düledező kapukat akarom rávinni egy-egy képre, a begyepesedő ösvényt, amely már senkit nem vár, nem vezet haza...

R.: Egy életforma átmenthetőségéről van szó tulajdonképpen. Falvaink erősödése az etnikum létének alapját jelenthetné. Hogyan érzed: az utóbbi esztendőkben veszített-e erejéből az erdélyi magyarság?

A. V. L.: Nagyon sokan telepedtek ki Magyarországra, de nagy azoknak is száma, akik Nyugatra szóródtak szét, és — sajnos — nagyon sok az elvándoroltak között az értelmiségi... Mindettől mégsem esem túlságosan kétségbe, hiszen Erdélyből mindig kifelé áramlottak az emberek. Ha a magyar kultúra történetét vizsgáljuk, az erdélyi embereket mindig igen nagy számban találjuk az anyaország műhelyeiben, itt mindig volt — minden szegénység ellenére! — egy szellemi többlet...

R.: Tehát, szerinted, nem kell attól tartanunk, hogy Magyarország fölfalja a romániai magyar kultúrát?

A. V. L.: Hiszem, hogy nem. Még akkor is, ha szennylapok tucatjai támadják vezetőinket, kivándorlásra ösztönözve őket; még akkor is, ha állandó pogromhangulat van. Nem érdekel a szennyáradat, átlépek rajta, s csak az emberi értéket viszem be a küszöbön át a hajlékba. A közöny tompítja legjobban az acsarkodó ugatást... Ha mégis válaszreakciót provokálnak ki belőlünk: annak hozzánk méltónak kell minden körülmény mellett maradnia!

R.: Köszönöm a beszélgetést!

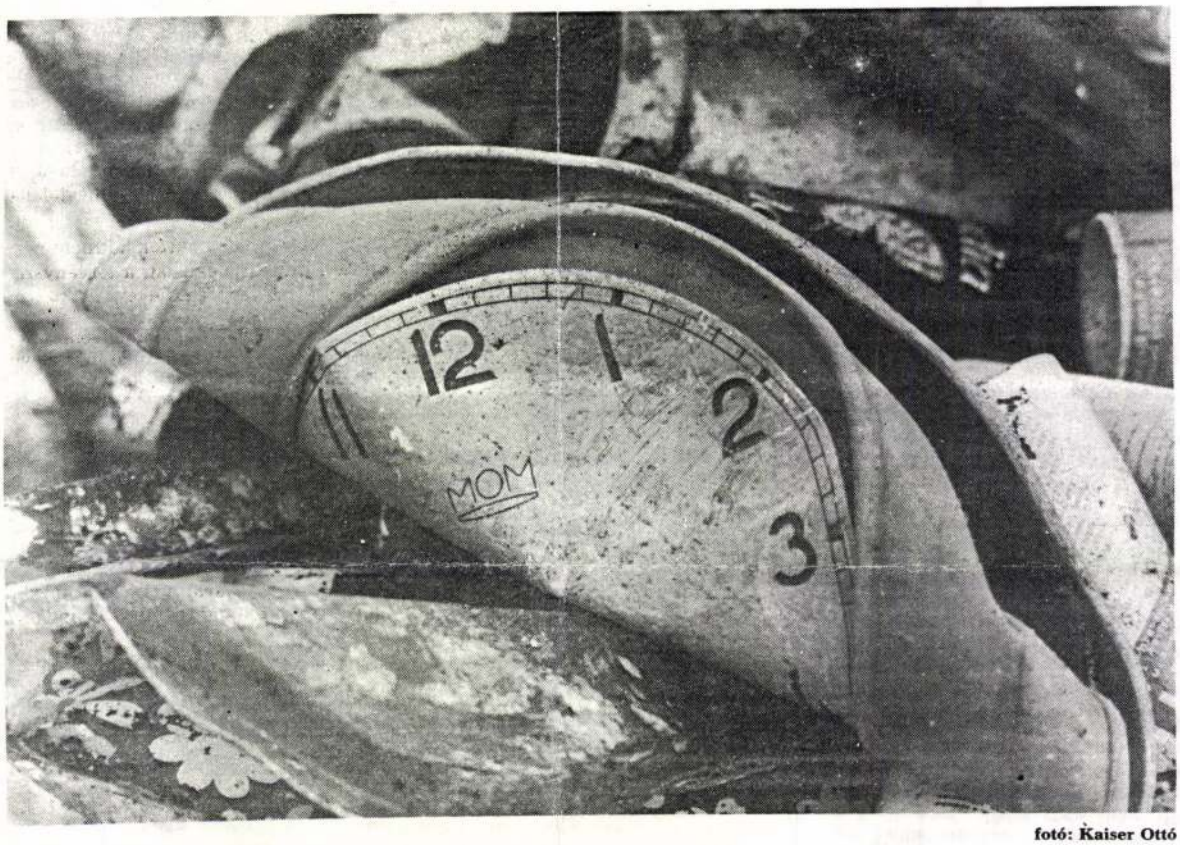

fotó: Kaiser Ottó

SIMÓ MÁRTON

Üzenet időtlen télből

. . . jelenthetjük ki A. Vinczeffy László erdélyi festő képeiről, melyeket a szegedi Horváth Mihály utcai Galériában láthattunk, egy magyarországi kiállítássorozat első állomásán. Ezek a munkák egy sorompókkal körülzárt világban születtek, mely majdnem-hermetikusan szigetelt voltával sorvasztó élettérbe kényszerítette az ott élőt, olyannyira, hogy csak nagyon nehezen sikerült a gondolkodónak életben maradnia, és még nehezebb volt torzulás nélkül az értelmes folytonosság, progresszió irányába lépnie.

Már a legelső képnél érezzük a dermedtség jelenlétét: fagyos, szürke, fémes tónusok építik a távoli tájék képét elénk, amely mintha már nem is evilági, vagy — ha evilági is —, már egy embertelen, ember utáni korból való, amikor az idő is megállott, mert múlása immár értelmetlen, hiszen a logikussá rendezett, épített világ utolsó tárgyi elemei végérvényesen holt anyaggá züllenek szét. Az alkotó komor, peszszimista vízióit a visszatérő motívumok még inkább kihangsúlyozzák: a hegyek közötti völgyeket, medencéket elárasztja a víz, s e mindenfelé szerteáradó vizekre vastag jégtábla borul, mely magához bénítja mindazt, ami még egyébként kimenthető volna a gyilkos közegből. Ily módon a fagy csapdájába kerül a márvány, a szikla, az évszázados fatörzs, a néhai Krisztus-arcot már csak sejtető feszület . . . A nyomasztó látványtól hiába is próbálunk szabadulni azzal, hogy továbblépünk, mert a motívumkör folytonos: átcsüng a következő képbe, majd tovább, a kiállítás majdnem mindenik darabjába.

Ebben a Vinczeffy által tükrözött világban természetes, hogy nem találhatunk élő arcot, csak foszladozót, kövületet, nem találhatunk mozgást sem. A *halotti maszkok* megőrzik a lélek utolsó rezzenésének mimikáját (A lovag álma). Megdöbbenésünkre Máriát is egy igen furcsa, idegen(!?) mozdulatban őrzi a „Pietà" című kép, amikor merev, már-már undort sejtető arccal eltaszítja magától a halott Megváltót. Ennél a képnél, mely minden bizonnyal kulcsként szolgálhat, megérthetjük a művész élethelyzetét, és fölbecsülhetjük hűségét, hozzáállását a választott munkához, mert nem vonul fedezékbe e kiábrándító világ elől, semmiféle külső vagy belső száműzetésbe nem menekül: hűséges apostolként cél iránt halad, Isten látszólagos halála ellenére is. Ennél a képnél sejtjük meg, hogy Vinczeffy a megváltás elmaradása és a fájdalomtól elsorvadt anyai szeretet után is képes ábrázol-

Vindai cv. egyházi

gótikus kelyhe

l.

Arch. Ért. 1914

367, 369. l.

képpel

IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM
A MAGYAR TÖRTÉNETI MÚZEUM IPARMŰVÉSZETI OSZTÁLYA

A 100 ÉVES NEMZETI SZÍNHÁZ EMLÉKKIÁLLÍTÁSA

*

LEÍRÓ-LAJSTROM

VINDIS MÁTYÁSmgombkötőmester

1747.szept.17.-"Közinkben jövén Vindis matyas Locsman di fi ugyan ott Lakos is meg alkudvan az Böcsületes eőreg Czéhel per Ft 21 azon kivül egy forintot."
415.old

SZÖVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek a céh keletkezésétől megszűnéséig 295.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesítője, 5-6. 1971-72. Szombathely, 1976

VIND ISTVÁN építén

Szomolya, rk. templom
1898, neobarokk
a régi helyén, amely megrémült

DZS

balra hajló levelek
széles csipkesáv kereteli.
arom, szabálytalan mezőre van
s ágon szárnyas puttók
ek. Az akasztóhoz apró
hez sodrott, fehér

ucctoll. A tollakat sodrott
z szegecs és teknőcakasztó

M.D.K.

VINDISCH Ivan

muratiorum magister

Pécs

11 bodal

1952)

Művért. Kapossy János: Épitők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban 137e.

M.D.K.

Vindler Ferenc, ács

nevét az 1730. évi egri adóösszeírás említi.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

416. old.

VINDLER Ferenc egri ács. Az 1790. évi adó-
összeirás emliti.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Vindschügel, keramikus

Nevükkel a XIX. század eleji kőedénygyártásban hol Körmöcbányán és Holicson, hol pedig Pápán és Tatán találkozunk. 208.o.

Mihalik Sándor: A városlődi régi kerámia. 193.o.

Folia Archaeologica. VII. 1955. Bp. "Művelt Nép" tudományos és ismeretterjesztő Kiadó. Bp. 1955

Vindschügel, keramikus

Vindschügel

Antal

Keramikus

Tata

Csángi 1954

50 l.

R. D. K.

VINDSCHÜGEL által mester

A Fischer-féle tatai gyárhoz készült vere-
tőnek Pápáról

Csánki 1954. 50. l.

Vine, harangöntö XV. 3

I.

Gaal (Gal) vince

Vineczky József, graf. MDK

Több lap ábrázolja Buda ostromát.
A bécsikapu május 21.-i bevételét rajzolja.

Ambcsata. 125.l.

Petrus de Vineis

Summa dictaminis c. nūve XIV. sz-ban magyar tulajdonban – nápolyi munka

Magyar Kódexek Bp. 1965. 26. o.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Vingai pléb. templom

neogotikus

neoromán elemekkel

képe repr. -

Kiss Szikl. kath. Nagy

912. l. -

Vingai kt. Há-
romságról nevezett
templom
neogót épült a
XIX. sz. végén;
felszentelték 1892-
ben.

Velics 1894
86. l.

(Csanádi egyh. m.)

Raffay Sándor theol. tanár, ev. lelkész

jelentése a halléi egyetemi Könyvtárral kapcsolatos magyar Könyvtárról

VIII. 54—58

VINCEFI SÁNDOR
szobrász

Banner Zoltán:
Helyzetek. /Vincefi Sándor fa kisplasztikáinak kiállításáról./

Utunk, XXXVII.évf. 27.sz., 1982 julius 2. - 7.old., 1 kép.

Vinzenz mester

dolgozott 1552-től a Sárvár-i vár-
kastélyon.

H. Tokody Marianna: Magyarországi
udvarházak és kastélyok, Budapesten,
1970.

148 l

Vingárd

Halaváts Gyula: Utijegyzetek Kelnek, Vingárd, Szászerbó környékéről./Kny. Archeologiai Értesitő./ 8 o, K, L, Budapest, 1907.

Győry Aranka: Evangélikus templomüv
pesten. 8 o, 16 K, 79 L, Budapest, 1
Győry Sándor: A Buda és Pest között
állandó hidról. 4 o, 1 K, 59 L, Pest,
H.Á. Budapest Székesfőváros Központi
Képek a volt "Károly"-laktanya átalal
Budapest, o, 26 K, 18 L, 1900-1902.
/Hegedüs Ármin./
Haiczl Kálmán: A régi érsekprimási pa
László kápolnája Pozsonyban. /Kny. Ka
pásztor./ 8 o, 1 K, 22 L, Pozsony, 19
Haiczl Kálmán: Á bényi prépostság tem
1 K, 16 L, Galánta, 1932.

Vingárdi ág. hitv.
ev. templom

l. gótikus

Arch. Ért. 1907.
208 – 213. l.
képpel, alaprajzzal,
Malomvízi Kendeffy
Gábornéi síremlékének képével.

(+ 1697)

a történelmi órákban. Fegyvertársam a le-
aki félországot hódított meg a nemzeti nép-
ársam minden jóérzésű ember, aki rendet,
kalandmentes külpolitikát akar.
jóakaróimhoz. Szeretettel hivom őket, csat-
becsületes iparkodással szolgáltam minden
t, küzdöttem a panamák ellen és segítettem
tehát a főváros közönségétől, hogy segítsen

bizalom fűz hozzám: **ne irjon alá senki-
m jönnek olyan ajánlási ivvel, melyen
pel.**

sdöntő választások előestéjén

Payr Hugó.

Vingárdi ref. templom

Hímzési.
czüst pohara
igeinytelen gotikus
falusi templom
alapraja és tavlati
kepe.

Debreczeni László 1930

189. 190, 191. l.

Vingárdi kastély

(elpusztult)

Kővári Erdélyrend.

229, 230. l.

11784.

ért koronával, palástban és tojás-
ízolva. Felirata
ERTI IV FIL. ROM. IMP.
egszakitott sorban: FIDE ET CŌSTANTIA.
ndere; ward, eh ein Jahr vergangen
nal gekrönt, Er liess sich dapffer sehen,
nd friedens Zeit, drum wird es stets geschehē,
en Kron wird voller Palmen prangen.

szöveg olvasható. – Rezm., mér. 17·9 : 11·9 cm.

–914
–179.

2 K.

Vingárdi Geréb László

vigjázz nem építész
hanem építtető.
1476-ba ~~[illegible]~~ ugyste
el az erdési püspökséget
Mátyás király sokona.

Szalay Imre

A XIX század
történetéről kapcsolatban.

Budapest.
1901.

Budavár ostroma 1849: „A bécsi kapu bevétele május 24-kén 1849“ aláírással. Jelz.: Rajz. és kőre metsz. *Vinczky József*. — Főv. Kvt. B. 769/86.

VINCZENCZ OTTÓ
ÉPITÉSZ

BONYHÁDI RAVATALOZÓCSARNOKRÓL

MAGYAR ÉPITŐMŰVÉSZET 1995, 6, 43

az

ert szent nyilván egyet-

volna az eszébe, és ez

nnünk, hogy itt a programm

n egyéni ötletei voltak.

az attributumokból indulha-

zonytalanság foka magasabb.

kezik, hogy egy olyan nőt,

nk a kezében, a szerzőnő

ni. /A szituáció elég ért-

s ne akarták volna a közép-

tenni az illetőt; a legva-

lszerencsés restaurálás tün-

VINCZEFFY László *141*
Atyha, 1946. március 21.
IA Képz. Főisk. Kvár,
festő és restaurátor

Banner Erdély

VINCZEFFY LÁSZLÓ ujabb munkáinak kiállitása Sepsiszentgyörgyön. /rövid hir./

Utunk, XXVIII.évf. 32. /1293./sz. 1973. aug. 10. 12.old.

Viuczeffi László

– 1978. ápr. 15-én olajfestményei-
ből nyílt kiállítás a Komáromi
Galériában

(Komáromi hírei)

Komárom 1978 /IV. 4/

VINCEFI SÁNDOR

szobrászmüvész

A Korunk Galériában Vincefi Sándor csikszeredai szobrászmüvész alkotásaiból nyilt kiállitás junius 14.-én. /rövid hir/

Korunk, LXI.évf. 6.sz. 1982 junius. /a hátsó boritólapon./

Melchior Unger

Kabán név

1665-1680 között

Román János: A Kabánok Sárospatakon
Sárospatak 1959.

28

VINCZELLÉR IMRE

Szüleim emlékére

A KALOCSAI VÁROSI GALÉRIA MEGHÍVJA ÖNT

VINCZELLÉR IMRE

FESTŐMŰVÉSZ

GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSÁNAK
MEGNYITÁSÁRA
1993. NOVEMBER 28-ÁN,
VASÁRNAP, DÉLELŐTT 11 ÓRÁRA

MEGNYITJA:

TÖRÖK GUSZTÁV ANDOR
POLGÁRMESTER
ÉS
BÁNFFY GYÖRGY
SZÍNMŰVÉSZ

KÖZREMŰKÖDIK:

MAROS ÉVA
HÁRFAMŰVÉSZ
ÉS
GEIGER GYÖRGY
TROMBITAMŰVÉSZ

MEGTEKINTHETŐ:
1993. NOVEMBER 28–DECEMBER 31-ÉIG.

VÁROSI GALÉRIA
KALOCSA, SZENT ISTVÁN KIRÁLY U. 12–14.

A KIÁLLÍTÁS
A DANUBIUS HOTELS RT.,
A CORVINBANK,
A SZERENCSEJÁTÉK RT.
ÉS A MATRICA KFT.
TÁMOGATÁSÁVAL KÉSZÜLT.

önálló táblakép, Viniegra y Lasso Salvador „Noviciatus" c. képe

Kat. Szemle, 1894. 110.–119.o.

p.: Képkiállításunk... etc.

Vingerlin Erhart

és Lienhart

ácsmesek

l. Gerő Bvár

101. l.

MDK

Vingerlin Erhart és Lienhart
augsburgi ácsmesterek 1415

Horváth budai kőf. 38 l.

Vingerlin Lienhart és Erhart

MDK

augsburgi ácsmesterek 1415

Horváth budai kőf. 38 l.

MDK

Vingerlni, Lienhart és Vingerlni, Erhart augsburgi ácsmesterek

Horv. Zsigmond 1o9.1.

Kresz, 1955.

Nemeàleányfalu
K

Vingerlin

Erhart és Leihart augsburgi ácsok, Zsigmond király uralkodása alatt Budára jöttek.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970. 1911

Vingerlin MDK

ácsmester

Horváth H.: Zsigmond király és kora.Bp. 1937.
109.o.

MOK

V

Erhart és Linhart Vingerlin ácsmesterek

Hat segéddel fogadja fel Zsigmond őket 1418-ban.

A magyarországi művészet története I.
Bpest,1961.II.kiadás. 201.l.

Vingerlin,
Erhart ácsmester

M.D.K.

Zsigmond 1418-ban fogadja föl

Gerevich László: A budai vár feltárása, Bp.1966.
286.l.

Vingerlin, Leinhart ácsmester

Zsigmond 1418-ban fogadja föl

Gerevich László: A budai vár feltárása, Bp.1966.

286.l.

M. D. K

VINGERLIN, Erhart ács
és Lienhart

augsburgi ácsmesterek és 6 segéd-
jük — Zsigmond szolgálatában
dolgoztak

Ilferó László: A budai vár helyreállí-
tása Tsa. 1957. 101. l.

M. D. K.

VINGERLIN, Lienhart ács
és Erhart
augsburgi ácsmesterek és 6
segédjük Ísigmond nolgálatá-
ban dolgoztak

Gerő László: A budai vár helyreállí-
tása Bk. 1957. 161. l.

Viszgerlin Erhart MDK

ácsmester /XV. sz./

Zsigmond király palotaépítésének második időszakában /1418-tól/ Georg von Tübingen augsburgi mester és 16 segédje, Stéfan Hell augsburgi kőfaragó, majd Erhart és Lienhart Viszgerlin ácsmesterek hat segéddel /ugyancsak Augsburgból/ végzik a paleta befejezési munkálatait.

164.o. 224. jegyzet.

Csemegi: Budavári. 1955.

Vingerlia Liemhart

ácsmester /XV. század/ MDK

Zsigmond király palotaépitésének második időszakában /1418-tól/ Georg von Tübingen augsburgi mester és 16 segédje, Stefan Holl augsburgi kőfaragó, majd Erhart és Liemhart Vingerlia ácsmesterek hat segéddel /ugyancsak Augsburgból/ végzik a paleta befejezési munkálatait.

164.o. 224. jegyzet.

Csemegi: Budavári. 1955.

Vingerlin Erhart MD K

ácsmester

/XIX/ 1418 októberében fogadja őt fel Zsigmond király a budai épitkezésekhez.

Ma y. Müv. Tört. /szerk. Dercsényi/ 187.o.

Vingerlin Lienhart MD K
ácsmester

/XXXX/ 1418 októberében fogadja őt fel Zsigmond király a budai építkezésekhez.

Ma y. Müv. Tört. /szerk. Dercsényi/ 187.o.

MDK

Vingerlni, Erhart és Vingerlni, Lienhart augsburgi ácsmesterek

Horv. Zsigmond 1o9.1.

MDK

Erhart Vingerlin, ácsmester

Augsburgból,Zsigmond király okt.8.-án fogadta fel. /1409 körül. Friss palota épitése./

Horváth Henrik: Budai köfaragók és köfaragójelek.

Bp.1935. 37.l.

Vingerlin Erhart é.

Lienhart

augsburgi ácsmesterek

1415

l.

Horváth budai kőf.

38. l.

Mit Genehmigung des Kunstverlages Römmler & Jonas, Dresden

lruck

IOSTMANN-STEINBERG'SCHE
ENFABRIKEN G. M. B. H., CELLE

EST VI, Hajós ucca 20. Telephone: T 249-31

Vingerlin, Erhart

és

~~Vin~~ Vingerlin Lienhart

augsburgi ácsmes-

ter

Buda 1418.

lásd okv.

Horv. Zsigmond

109. l.

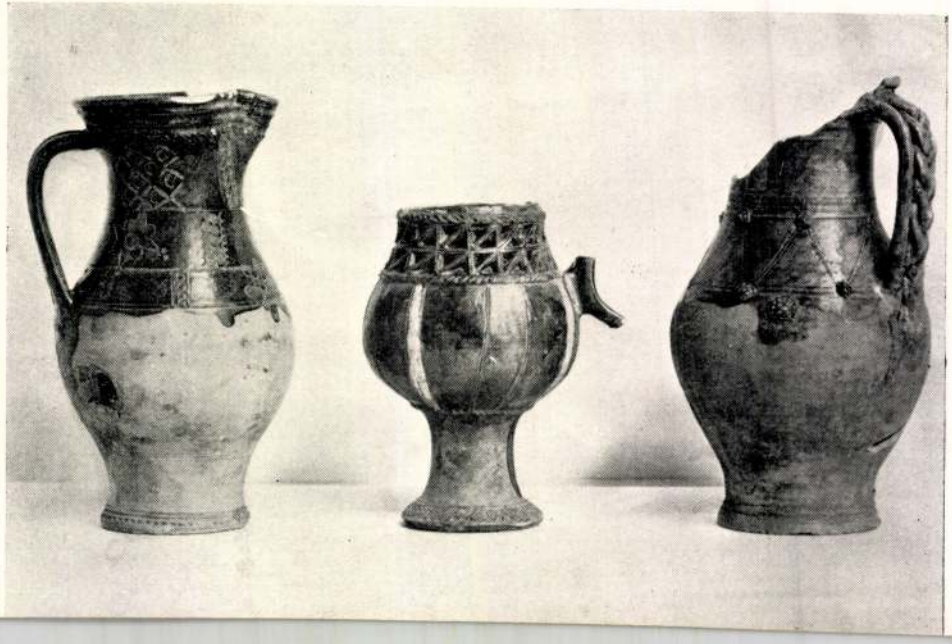

Vingerlin, Erhartés

Lénárt augsburgi ácsokat

Zsigmond király

1418-ban szerződ-

tette magyarország munkára.

lásd

Történelmi Szemle

1928. 140. l

Vegyes

1 kötet, 8 ív

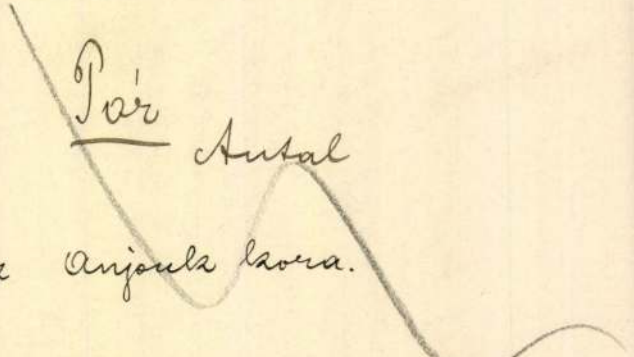

Pór Antal

Az anjoukor.

(A „Magyar Nemzet Története" III. kötete)

Lásd: Szilágyi alatt.

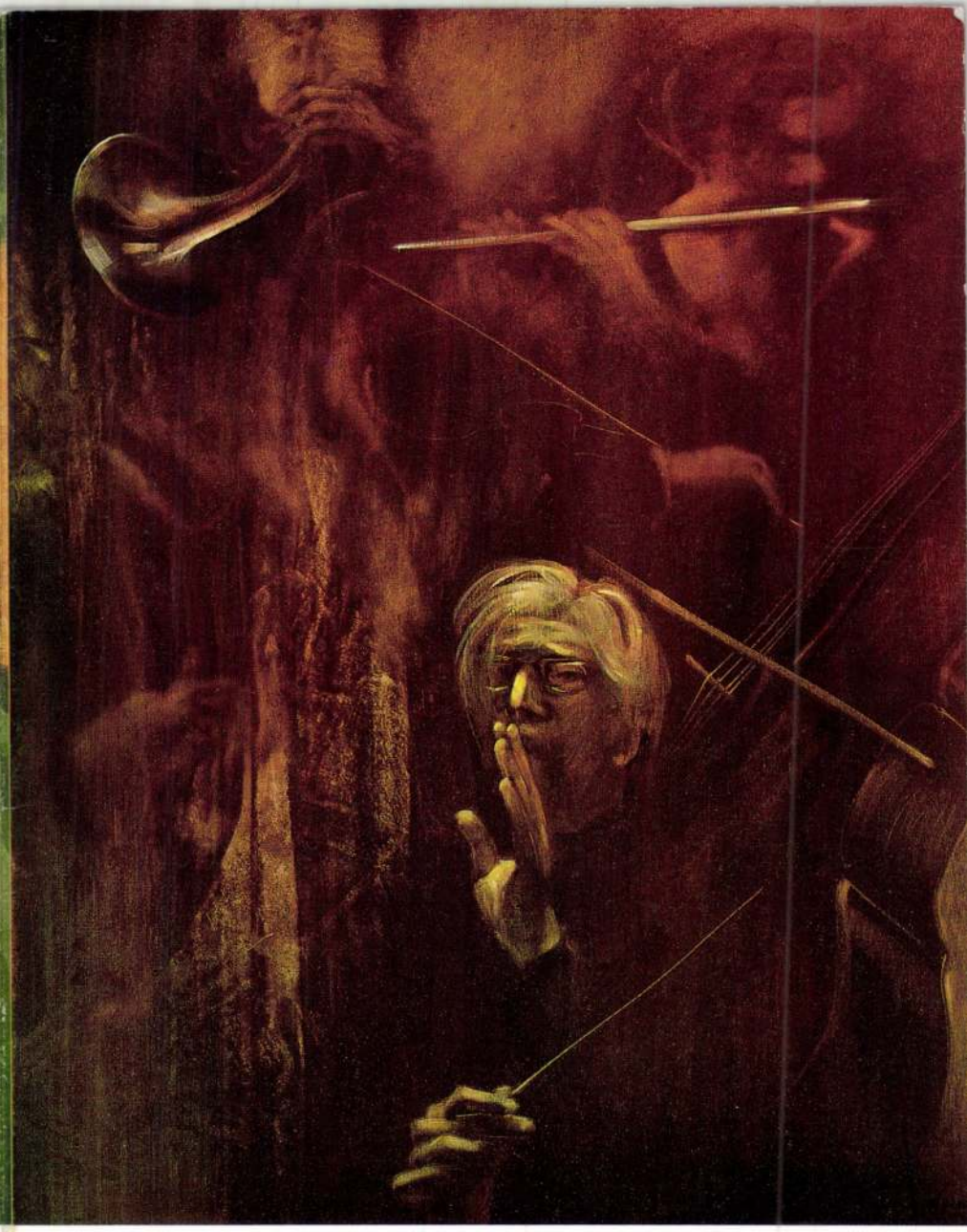

F. k.: Kvitkovszky István
Készült a MATRICA Kft. Kecskemét, nyomdájában

VINCZELLÉR IMRE

A KÉPCSARNOK
MEGHÍVJA ÖNT

VINCZELLÉR IMRE

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK
MEGNYITÁSÁRA

1990. OKTÓBER 4-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA
DR. SZINYEI MERSE ANNA
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

DARVAS IVÁN
SZÍNMŰVÉSZ

MEGTEKINTHETŐ
1990. OKTÓBER 4–13.

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA
BUDAPEST V., VÁCI UTCA 25.

VINCZELLÉR IMRE

Szinyei Merse Anna: Vinczellér Imre művészetéről. = Forrás, 1988, 8. 93 – 95. ill.

45 – /Mokrá

2. kép. Budapest, XII. Diana u. 4., Az Isten-hegy

A Pfister Galéria szeretettel meghívja Önt

VINCZELLÉR IMRE

festőművész kiállítására.

megnyitó: 2002. október 16., 18.00h
2002. október 16. - november 10.

A kiállítást megnyitja:
Szerényi Gábor
művészeti író

PFISTER
GALÉRIA

Galériánk Csernus Tibor, Gyémánt László
és XX. századi magyar
alkotásokat keres megvásárlásra.

1065 Bp., Révay u. 14., Tel.: 302-2390 • www.uj-gresham-kor.hu
Nyitva: h-p: 10.00h-19.00h, szombat: 10.00h-16.00h, vasárnap: zárva

A túloldalon: **Vincellér Imre** – Ezredvég, 2001. (olaj, vászon, 60×60 cm)

VINCZELLÉR IMRE

Vincseller Imre festő

Kalocsán Szebényi Béla szobrászszal

közös tárlata nyílt a mult hónapban.

Kisiparos Újság, 1946. aug. 4.

VINCZELLÉR IMRE

A Pfister Galéria szeretettel meghívja Önt

VINCZELLÉR IMRE

festőművész kiállítására.

megnyitó: 2002. október 16., 18.00h
2002. október 16. - november 10.

A kiállítást megnyitja:
Szerényi Gábor
művészeti író

PFISTER
GALÉRIA

Galériánk Csernus Tibor, Gyémánt László
és XX. századi magyar
alkotásokat keres megvásárlásra.

1065 Bp., Révay u. 14., Tel.: 302-2390 • www.uj-gresham-kor.hu
Nyitva: h-p: 10.00h-19.00h, szombat: 10.00h-16.00h, vasárnap: zárva

A túloldalon: **Vincellér Imre** – Ezredvég, 2001. (olaj, vászon, 60×60 cm)

VINCZELLÉR IMRE

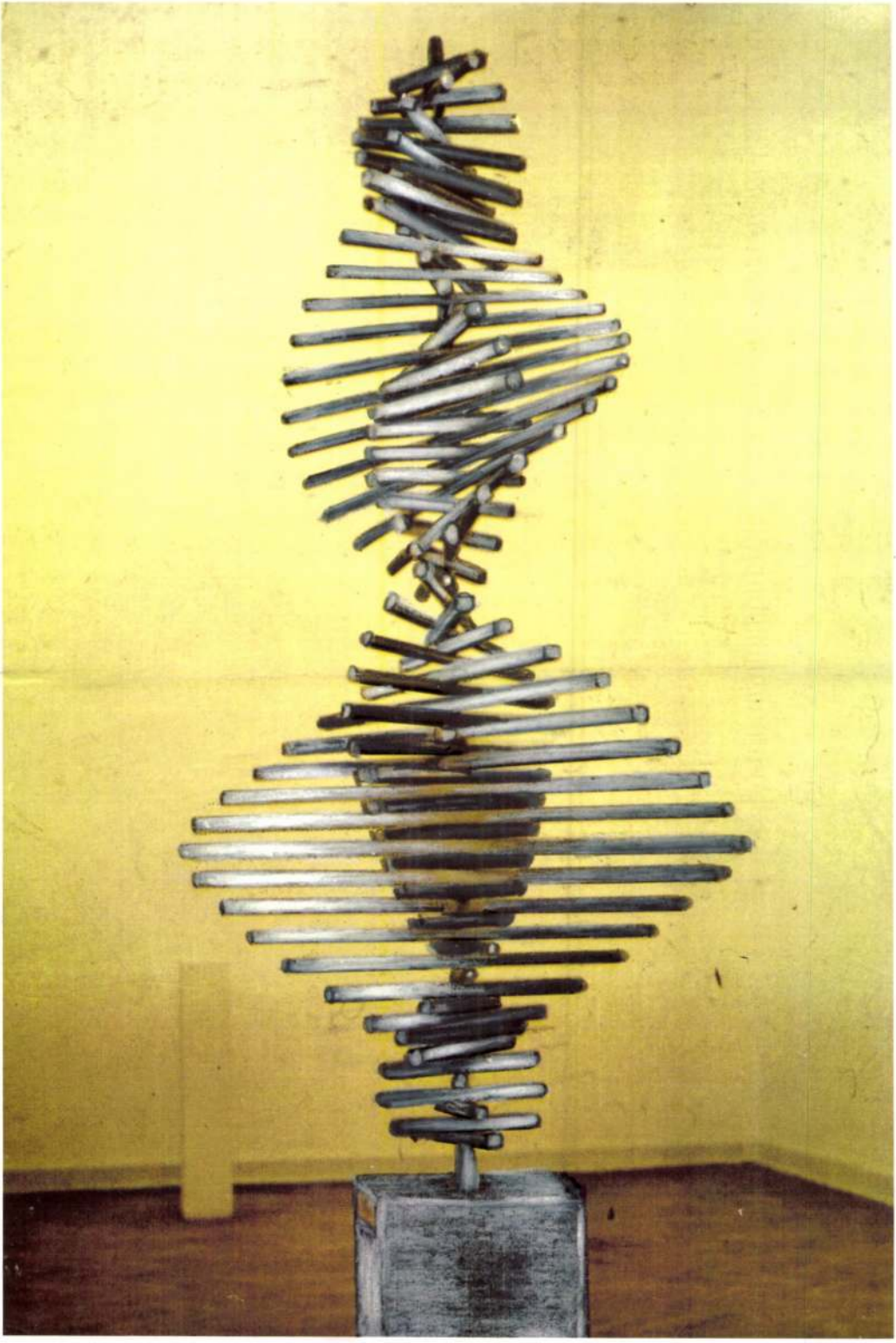

VINCZELLÉR Imre

A Közlekedési Múzeum és az ART-MA Alapítvány
tisztelettel meghívja Önt és barátait az

OBJEKTEK–MOBILOK c. kiállítás

ünnepélyes megnyitójára
1992. május 29. (péntek) délelőtt 11 órára

Kiállítás helye:

REPÜLŐ-MÚZEUM
(Petőfi Csarnok felső szint, Budapest, Városliget)

Kiállítást megnyitja:

Katona András
a Közlekedési Múzeum főigazgatója

Kiállítás megtekinthető:
hétfő kivételével naponta 10–18 óráig

Kiállító művészek

Bakos Ildikó
Balás Eszter
Balogh László
Bodóczky István
Bráda Tibor
Bódó Károly
Csáji Attila
Dienes Attila
Erdős Sándor
Fekete László
Gaál Endre
Galántai György
Hans Kasper
Hévizi–Tóth
Józsa Bálint
Kalmár János
Kovács István
Krnács Mercedes
Kovács László
Lévai Jenő
Magén István
Marosi Ilona
Mihály Gábor
Pázmándi Antal
Pató Róza
Penkala Éva
Polgár Csaba
Scherer József
Székely J. Jenő
Szatmári Béla
Terebessy László
Tuzson B. Péter
Tilless Béla
Urbánfi
Vinczellér Imre
Xia Zhen Gou

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

Vincellér Imre, festőművész

PETŐFI NÉPE

1976 JUL 16

Klima lejőző:

Vincellér Imre kiállítása

1021

„Érző emberként az emberi természet valódi kapcsolatát ál-romantikától mentesen ábrázolni az egyik legszebb feladat" — mondotta Vincellér Imre fiatal festőművész gyűjteményes kiállításának megnyitóján.

A kiállításra, amelyet *Dániel Géza*, a művelődési osztály vezetője nyitott meg, több mint száz érdeklődő jött el, hallgatta meg *Cs. Pataj Mihály* főiskolai tanszékvezető docens, festőművész méltatását.

A fiatal, alig huszonhárom éves tanár, festőművész szerelmese a természetnek. Kitűnik ez abból is, hogy képei többsége: az Őrjegi fűzek, Mocsaras tájak, a Tél szépségének hangulatát idézi, amiről a művész így nyilatkozott... „Kedvenc alkotó helyem a solti lapályok között meghúzódó mocsaras világ, amely ma már csak foszlányokban van meg, de évtizedek előtt beborította az egész Kalocsa-vidéket, ahol a Duna rigolyás éveiben tengerré változtatott vidéket ábrázolt. Ennek ősi emlékei azok a gázlók, mocsaras tocsogók, ahol a zöldek hűvösebbek, kékbe merül sárgától megszakadt varázsuk, s átadják magukat párás félhomályuknak, ahol a füzesek meleg barnákat takarnak, elrejtve réti illatukat. Úgy érzem, a mai, huszadik századi ember is igényli a természet hű ábrázolását, a Paál László, Mednyánszky vagy Mészölyi gondolatokat, minden alromantikától mentesen, érző emberként, az emberi természet valódi kapcsolatát ábrázolja.

● A fiatal művész „Notre-Dame" című festményét mutatja be az egyik látogatónak.

Vincellér Imre tanulmányútja során ellátogatott Spanyolországba és Olaszországba, valamint Párizsba, és az ott szerzett élményeiről képei tanúskodnak, öt év óta résztvevője a megyei képzőművészeti pedagógus kiállításoknak, képeiben több vidéki kiállítóterem látogatói gyönyörködhettek.

enyves, színes fes
kaphatók különbö
szintetikus festéke
sok munkafázis r
Sokan mégis a rég
tik, amely termész
is.

A falaink széle
magasságát, (a men
mérjük; kiszámítju
zetméter falfelület
anyag, s eszerint vásárolunk.

Ha meszelés mellett döntünk, a meszet híg tejfölsűrűségűvé

enélkül szebb, egyöntetűbb hatá
sú a szoba.

— p. g. —

Ötletek barkácsolóknak

Kellemes, üde színfolt a konyhában a bal oldali képen látható újmódi „varródoboz". Vegyük elő a régi galuskaszaggató deszkát (a főzéshez pár forintért vehetünk másikat), fessük be tetszés szerint valamilyen élénk — például tűzpiros — olajfestékkel, lakkozzuk át. Majd finom pici szögekkel erősítsünk rá szélesgumiszalagot a cérnáknak és az ollónak. Maradék fekete bársonyból, szatén ből vagy virágos selyemből készítsünk kitömött szívalakú tűpárnát is rövid kis akasztóval, és máris kész a konyha egyik dísze, amelyet az arra legalakalmasabb helyen falra akasztunk.

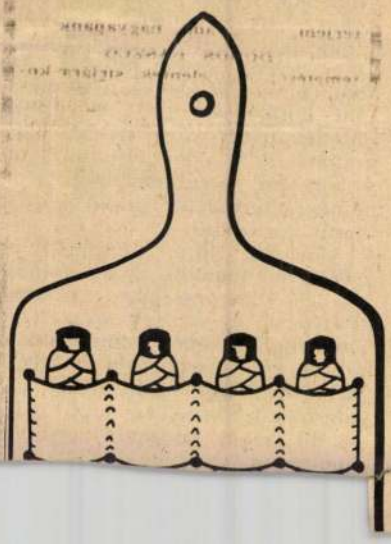

A másik ötlettel a fürdőszobát dí szíthetjük.

Ruhaszárító nylon-zsinór és néhány műanyag vagy fém, esetleg fakarika szükséges a praktikus törülközőtartóhoz, amely kis kampósszögre függesztve lóg a falon. Minden karikát zsinórra hurkolva rögzítünk (a zsinór a karikák mögött halad tovább) mintegy 30—40 cm távolságra a következő. Ahány családtag, annyi karika szükséges.

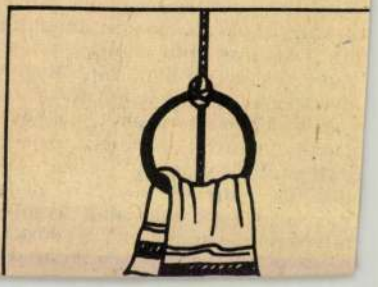

Vinczellér Imre, festőművész 2.) Folytatás.
Prokopp Mária: Valós látomások. Vinczellér Imre kiállítása.

„Krúdy-világ XIII," 80 x 100 cm, olaj, vászon,
1987. (repr.)

Művészet, 1988. júl., 3-old.

Vincellér Gyula pedagógus képzőművész

Megnyílt a Bács-Kiskunban élő és dolgozó népitanítások pedagógus képzőművészek IX. megyei kiállítása, melyen a művészek művei szerepelnek.

Sümegi Gyögy: Pedagógus képzőművészek

Petőfi Népe, 1974. dec. 10.

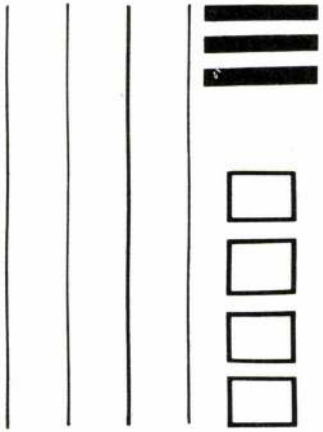

Fk.: Tóth Pál István Fotó: Somos László

'INCZELLÉR IMRE:
Délután

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

VINCZELLÉR IMRE

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1988. MÁRCIUS 22-ÉN
KEDDEN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA:
DR. SZINYEI MERSE ANNA
A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZE

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ

1988. MÁRCIUS 22-TŐL ÁPRILIS 2-IG.

MEDNYÁNSZKY TEREM
BUDAPEST
V. TANÁCS KRT. 26.

Budapesti Tavaszi Fesztivál

VINCZELLÉR IMRE Baján született 1953-ban. Kalocsán él. 1980-ban szerzett diplomát a Magyar Képzőművészeti Főiskolán. Részt vett számos hazai és külföldi kiállításon (Hódmezővásárhelyi Őszi Tárlat, Kecskeméti Téli Tárlat, Fiatal Képzőművészek Kiállítása, Bp. Vigadó Galéria). Szakmai tanulmányúton járt Franciaországban, Nagy-Britanniában és Ausztráliában.

Fontosabb önálló kiállításai:
1976., 1980., 1986. (Liszt kiállítás) Kalocsa; 1980. Hallmark Gallery, Melbourne; 1982. Kirakat Galéria, Baja; 1982. MMK. Művészklub, Kecskemét; 1987. Képcsarnok, Diósy Terem, Gyöngyös; 1987. SZMT. MK. Kecskeméti Tavaszi Napok; 1987. MK. Kiskunhalas.

Festményei megtalálhatók több hazai múzeum (Kalocsa, Kecskemét), intézmény és számos magyar illetve külföldi műgyűjtő tulajdonában. Két alkalommal kapott megyei művészeti ösztöndíjat.

Fk.: Tóth Pál István

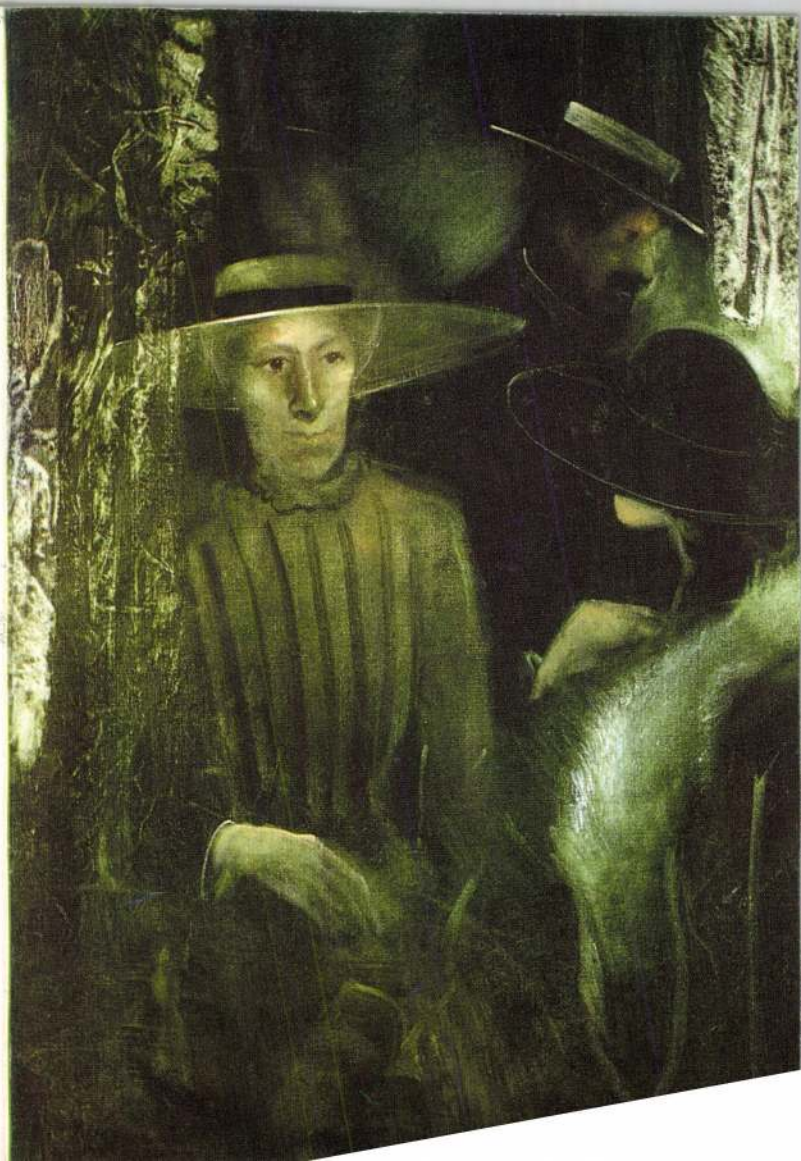

VINCZELLÉR IMRE

Forrás 1988. 8.

Szinyei Merse Anna

Vinczellér Imre művészetéről

Rokonszenvesen következetes, egységes festői világ Vinczellér Imréé. A csendben és céltudatosan dolgozó fiatal művészt gazdag kulturális hagyományokkal telített, művészetre inspiráló családi környezet veszi körül Kalocsán, ahol szélesebb körben is megértésre és bátorításra talált különös hangulatú festészete. Képei vásárlókörét bizonyára az a sajátosan álomszerű, finom áttűnéseivel már-már zenei hatással telített harmónia ragadja meg, melyben a múltbeli jelenségeket is modern kontextusba tudja állítani. Amikor rég elporladt családtagjainak arcvonásait és jellemét próbálja felidézni egy-egy képén, vagy az ősi magyar múlt tárgyi rekvizitumai, mondabeli eseményei ihletik alkotásra, mindig azt a biztos támasztékot keresi, mely a jelenkor viharaiban egyenesen maradáshoz szükséges erős gyökerekkel azonos. Mint olyan sokunkat, őt is megriasztja az embertelenné váló fogyasztói társadalmak lélektelen tülekedése, az atomkor létünket fenyegető technokrata civilizációja. Ezért hasít bele szinte disszonáns módon a *Honfoglaláskori lelet* c. festmény égboltján feltűnő sugárhajtású repülőgép-csík a misztikus emlékezés természeti-tárgyi elemeket egybeolvasztó együttesébe. Meditatív lírájával Vinczellér mindig az élet jogát, a humánumot hirdeti, talán ezért fest szívesen elhagyott, magára maradt öregembereket.

A dal

Mint vallja, „különösen foglalkoztatnak az emberi érzelem jelenségeinek rejtett vonásai, vonzódom az elesettek vagy az igazságtalanul mellőzöttek felé. Átélt élményekből ered a *Pusztuló kastély* vagy a *Bolondnagyságák* c. képem, mely utóbbi, részben Galgóczi Erzsébet remek írásához kötődik. Képeimen gyakran megjelenik a Krúdy-világ mának is szóló üzenete. Szenvedélyesen keresem a boldogság lehetőségeit és faggatom magam az élet értelmét illetően."

Boldogságkeresésében Vinczellér Imre természetes módon jutott el a zenei élmény képi megfogalmazásához. Bár ő maga zongorázik, festményein vonósokat, főként a különösen kedvelt gordonkát jeleníti meg. E hangszer mélyzengésű, varázsos hangját idézi egyébként a képek olykor monochromnak ható barnás, sárgás, vagy tompa olajzöld színvilága is, melyet élesen beeső fénynyalábokkal, illetve legfrissebb művein néhány élénkebben pompázó színfolttal gazdagít. „Szeretem az úgynevezett alárendelt színeket — mondta egyszer —, a füstszerű árnyalatokat, melyek kétségtelenül szürreális hatást keltenek, dehát az életnek is vannak enyhén misztikus, nehezen megfogható, megmagyarázható mozzanatai, jelenségei, s ezeket nem lehet figyelmen kívül hagyni csak azért, mert az inspiráció maga a természet, a természetesség, vagy a történelmi példák aktualizálása." Valóban, Vinczellér őseit olyen festőkben (Gulácsy Lajosban, vagy esetleg még Farkas Istvánban) jelölhetjük meg, akik a figuratív szürrealizmus sajátos magyar változatait fejlesztették ki. Azt azonban nem mondhatjuk, hogy a fiatal kalocsai festő bármelyikük epigonjává lett volna, csupán távoli rokonság fedezhető fel közöttük. Vinczellér tudatos módon építi saját autonóm világát: „festészetem vállalja az értelmiségi rétegből gyökerezett intellektuális piktírát, melynek eszköze a „kihalásra ítéltetett" táblaképfestészet. Egyik kritikus proust-i áttűnéseknek nevezi olajképeim realisztikus, szürreális formáinak összeolvadt vízióját, a kék ködöket, a zöld párát, a barnás meleg félhomályt, mely a mindenkori emberi élet általános vonásait kívánja felfedi annak, aki még érteni és érezni akar."

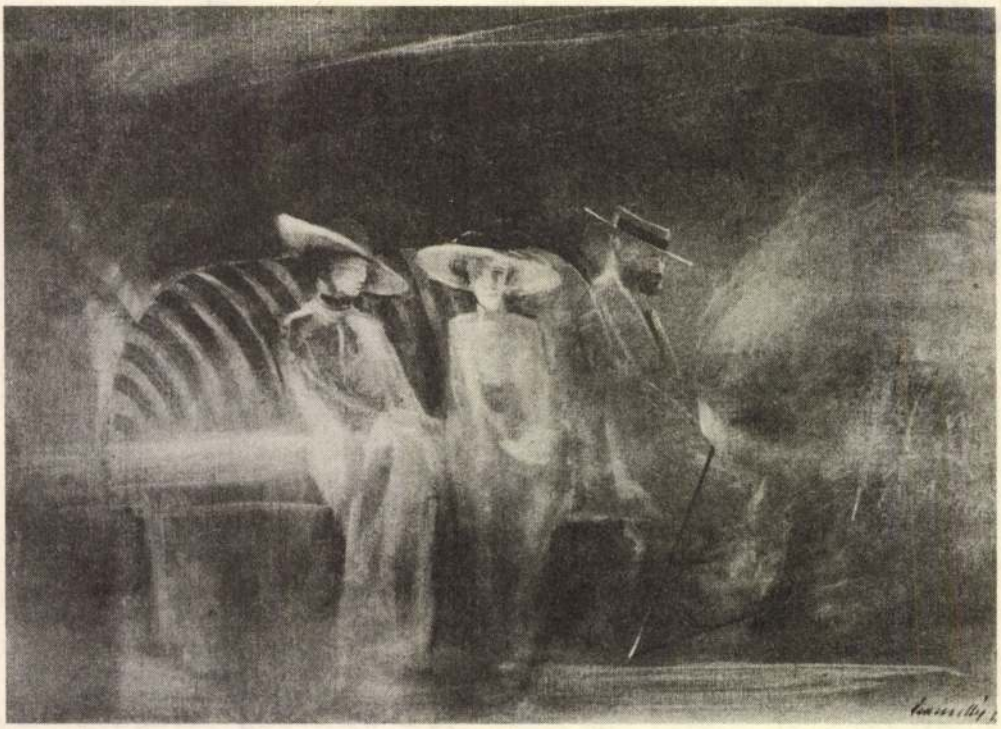

Krúdy-világ VII.

Mondanivalójának és kifejezésmódjának sokrétűségét szépen illusztrálja a két variációban is megfestett *Gobelinszövő nő*. A régi brüsszeli kárpitok zöldjei és okkerjei világában tartott festményről a munka elkészültének időtlen várakozása sugárzik. A félkész gobelin egész képen domináló sűrű fonalhálója még sejtelmesebbé, a tér- és idődimenziókat misztikusan elmosódottá varázsolja a konkrét látványnál sokkalta több jelentést hordozó alkotást. Más művein érdekes ellentét keletkezik a pszichológiailag feltárt karakterek kiélezett bemutatása és a puha sfumatós festésmód között— ez izgalmas feszültséggel telíti e képeket. A különösen szétfolyó sugárzásokkal telített, többnyire meghatározhatatlan terekkel szemben újabban konkrétabb, egyben bonyolultabb téri viszonylatok is megjelennek a vásznakon, jelezve Vinczellér Imre művészi világának folyamatos kiteljesedését.

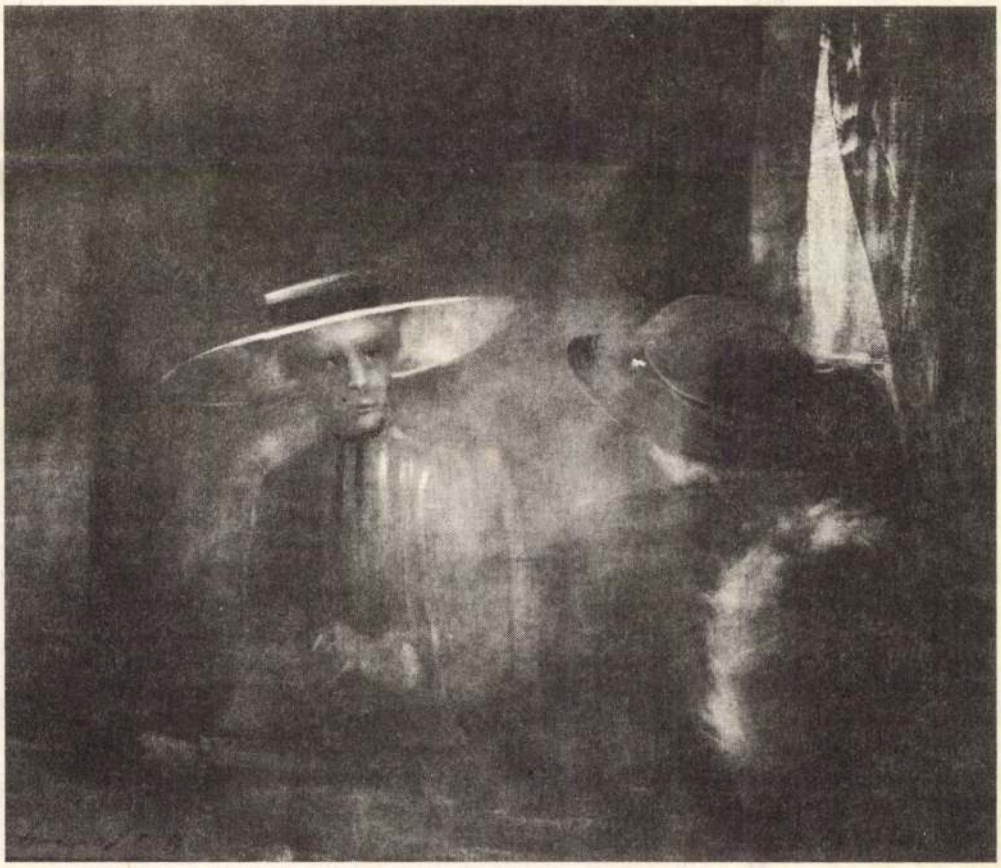

Találkozás

Híreink

KÖNYVHETI MEGNYITÓ MÉLYKÚTON

Június 3-án Mélykúton tartották az idei könyvhét ünnepélyes megnyitóját, melyen Horváth Péter író és Buda Ferenc költő — folyóiratunk főmunkatársa — vett részt. Az alkotókat Vörös László irodalomtörténész mutatta be.

KÖNYVANKÉT KISKUNHALASON

Lakatos Vince Krónika a kun pusztákról című, a Forrás Könyvek újraindult sorozatában megjelent posztumusz művének könyvankétját rendezték meg Kiskunhalason, az Általános Művelődési Központban június 6-án. A művet Füzi László irodalomtörténész, a Forrás — és egyben a szóban forgó mű — szerkesztője mutatta be. Az érdeklődők megtekintették a tíz éve elhunyt szerző szociofotóiból rendezett kiállítást is.

VAJDASÁGIAK A MEGYÉBEN

A Kiskunhalasi Városi Könyvtár rendezésében tartottak irodalmi estet május elején Fehér Ferenc újvidéki magyar költő, majd a könyvhét idején Kontra Ferenc vajdasági magyar író részvételével.

ÚJABB NAIVOK

Kerekes József festő és Oszlói József szoborfaragó közös tárlatának megnyitására került sor június 11-én a kecskeméti Magyar Naiv Művészek Múzeumában. A kiállítás augusztus 10-éig tart nyitva.

BARDÓCZ-GRAFIKÁK TISZAKÉCSKÉN

Bardócz Lajos Erdélyből áttelepült grafikusművész alkotásaiból rendeztek kiállítást Tiszakécskén június 24-én. A tárlatot Pap Gábor művészettörténész nyitotta meg.

Krúdy-világ IX.

ni, de nem jöttek tagolt hangok a torkomból, csak halk, fojtott nyüszítés, egy neandervölgyi felkiáltó mondat, amelyet azután elfátyolozott, félálomban nyögdécselő csecsemő hangjához hasonlatossá tompított a végre-valahára feltoluló sírás.

Sirattam a barátaimat, sirattam Attikát, sirattam az angyalt, aki egy félig csupasz orgonabokorban döglődött a hátam mögött, sirattam Ágota ívelődő vércsíkokkal megrajzolt mosolyát, fiamat és lányomat, akik eltutajoztak mellőlem a kopott vulklánfiber bőröndön.

Könyökömön az ismeretlen eredetű harapott seb sűrű kocsonyás levet eresztett, amelybe beleragadt az ingem ujja. Amint ellopakodtam a medencétől és átmásztam a strand kerítésén, egy óvatlan mozdulat megfeszítette rajtam az inget, és a seb felszakadt. Ez a fájdalom figyelmeztetett rá, hogy tévedtem az előbb a medence partján, amikor azt gondoltam, hogy nekem már nincsen semmim.

Gobelinszövő nő

Szepesi Attila

Gázel

Itt bujkál, röppen, füttyög egész délelőtt, verdes az indák közt, újságpapír-szeméten, árnyak szőttesén — de a nevét nem tudom. Vörös vagy fekete madár, arca egy denevéré vagy egy csitrié, aki nyelvet nyújt a tükörnek? Sárgult csontok, fibulák, aranykori méhek, elégett gyufaszálak világítanak énekében — mégsem tudom megszólítani. Déli föld küldte, északi zimankó? Valaki már kimondta egykor a nevét — etióp pásztor, norvég tengerész, fogatlan koldus — az idők kezdetén, a vér s a napfény bolydult évszakaiban? A forró tengerek után, a dolmenek előtt, a fekete kor küszöbén? Megszólalt sípok és csengettyűk nyelvén az ismeretlen madár — nem voltam még sem álom, sem álomtalan. És zúg azóta drótok és gumikerekek közt, vizek és virágok nyelvén, hó illatában, napfény illatában: az ezernevű névtelen.

A távolodó

Ki az, aki erre téved? Éji órán itt az utcán vad kutyák közt csetlik-botlik? Karmos angyal, részeg ördög? Bandukol vagy elbitangol? Lépte koppan, füttye hallik, arcát zúgó szélbe mártva árnyak között tovalép. Egy-egy lámpa gyúl fölötte, egy-egy varjú száll fölötte. Holdkóros tán, hogy a késő éji órán erre téved, falramászó fantaszta, ki régi regét les a mézszín bolygón: táncoslábú tündért? Sejt akármit, kőbe koccan, fába botlik, arcra huppan, fűbe perdül; de csak füttyög, hogy ne féljen, harsul-falsul fütyörészik, árnyat űzve, bősz lidércet, fénypupillás éji rémet, visszajáró görbe holtat, kit utána űz a lába: cipőtlenül csisszen-csosszan szellemlába a füvön? Ki lehet? Fóliánsok vén manója, régi dalt ki dudorászik? Álmatlan vén órásmester, aki úgy járkál örökké, mint az óra mutatója: folyton perceg, meg nem áll — rá se nézel, moccan mégis, mutatja a szárnyas percet. Vagy tán rosszlány, akik későn kakast kajtat, bősz himpellért, boros-bamba széptevőt, kit majd ködös

Sztárparádé

Mikor lazít egy kicsit Helén,
alul valódi rózsavíz csorog,
s ha könnyít Pál az alkotófelén,
onnét meg ámbraillat párolog,
És ha az aznapi zseni
nagyot talál dörrenteni,
fejével összebúj a nyáj:
„jaj, mennyi erő, mennyi báj!"

Életrajz

Életrajzot írjak? — De minek?
Megbocsátottam mindenkinek.

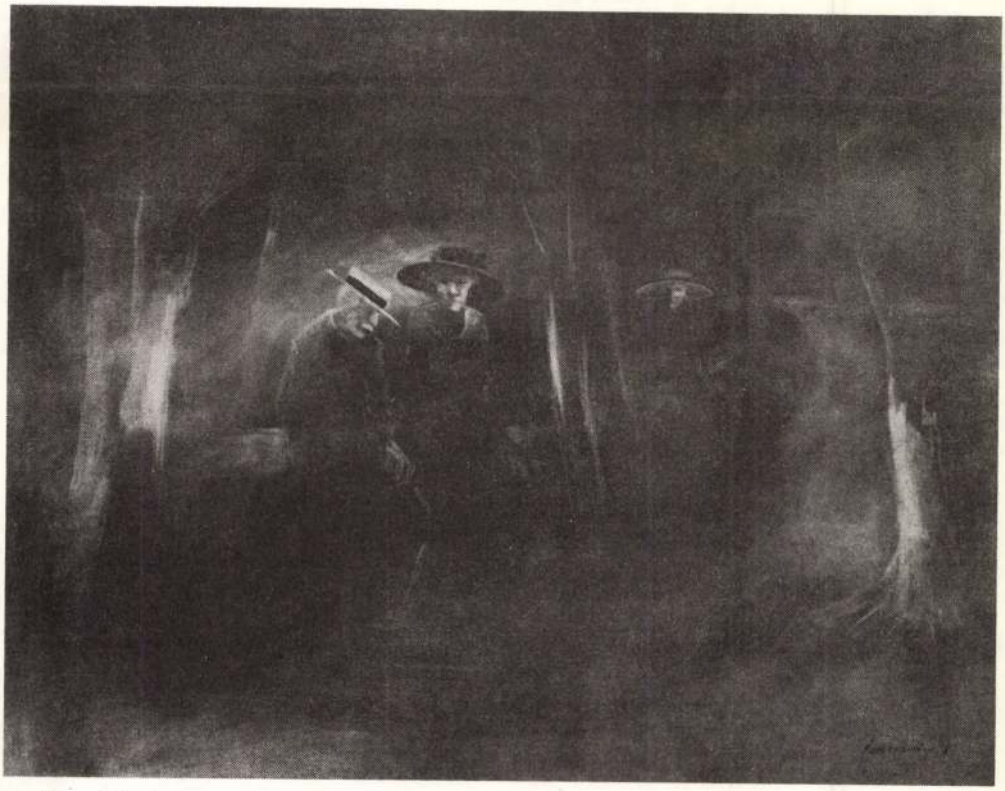

Magányosok kertje

Fodor András

Dilemma

Megnéztünk újra minden
fényképet, írást, dokumentumot.
láttuk, ki hogyan ágált,
  miként vonult, mikor
hanyatlott földre,
  merre futott.

Lepörgettük agyunkban
az emlékezet élő filmjeit,
és újra kiderült:
  amiben szerepeltünk,
s amit az objektív-szemű
kamera rólunk fölvett,
  nem egyezik.

Netán örökké
  így néz össze bennünk
  múlt és jelen?
A történelem olyan tudomány,
melyet okulva tanulni lehet,
  de megismerni nem?

Levél helyett

Te mondtad, gyakran megelevenül,
amit pár szóval leírok,
mintha csak ott lennél velem.
Fogadd hát ajándékba tőlem
  most ezt a semmiséget.

Állok a hálókocsi folyosóján.
Nem akar elmozdulni a vonat.
Csupán a kalauznő
deffelíroz le-föl.

Oly vastag, alig fér el
ajtók és ablakok közt,
de ránk se néz, míg idomaival
nyomorgat minket. Még egy
mosolyra sem húzná a száját.

Kint vígasztalanul esik
a koraesti zápor.
Jókora pocsolya előtt
fiatal pár áll tanácstalanul,
aztán a férfi fölkapja a lányt:
— Hórukk! — most átugrik vele.

S belépottyannak mindketten a sárba.

Föltápászkodnak,
mint egy lassított film
szereplői.

Rázkódva, forgolódva
csapkodják vizes ülepüket
és —
nevetnek, csak nevetnek . . .

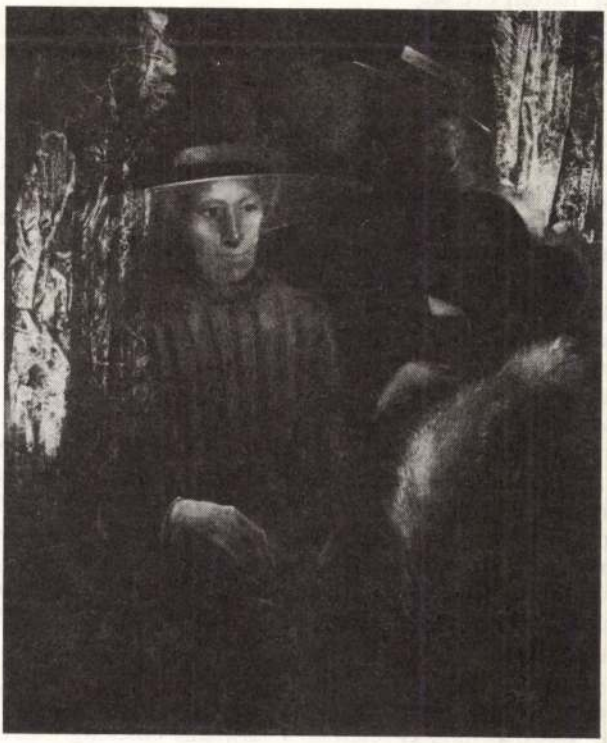

Délután

Csengey Dénes

A zuhanó angyal

II. rész

Elhaladtam egy barátom szobája előtt, de nem nyitottam be. Ez a barátom mindennap reggeltől estig bent van, az asztalát, a polcait, de még a padlószőnyegeit is kitöltött kérdőívek borítják kétarasznyi vastagon. A felmérőívek százötvennél több kérdéssel, minden szakkritikát elhallgattató tudományossággal egy kertes városnegyed lakosságát faggatják az ügyben, hogy vajon helyeslik-e a negyed ledózerolását, támogatják-e a felszabadult területen tizenhatemeletes panelházakból tervezett lakótelep létesítését. A szekérderéknyi válasz egyetlen szóban összegezhető: NEM. A barátom öt éve végzi a kérdőívek szakszerű értékelését, naponta tizennégy órát fordít a munkájára, és azt mondja, ha minden jól megy, még az idén kétségbevonhatatlanul bebizonyosodik, hogy a bennük rejlő válasz az az egyetlen szó.

Az új lakótelep három éve áll.

Ezzel a barátommal nem szeretek beszélgetni.

Lehet, hogy éppenséggel nem vagyok tudósnak való.

Elhaladtam egy másik barátom szobája előtt, oda sem nyitottam be. Ez a barátom filmesztétikával foglalkozik, nagy példányszámú képeslapokban publikál. Amikor a polgári akadémiát szerveztem a húsüzemmel szemközt működő kocsmában (melyet azóta a kertes lakónegyeddel együtt eltüntettek a föld színéről, a városfejlődési trendek), felkerestem őt, hogy segítsen alkalmas filmeket válogatni ahhoz a furcsa tanfolyamhoz. A cseh új hullámból javasolt egy összeállítást, hosszan és színvonalasan értekezett egy általa épp az akkori napokban felállított esztétikai kategóriáról, melyet úgy nevezett: borostás balkáni líra. S hogy a Balkán nem is félsziget, hanem egész, a kétszeres tükörtranszformáció szerinti kiterjedése van a kontinensen.

— Ezek szerint Athén árnyéka vagy tükörvárosa valahova Budapest és Prága közé esik — mondtam erre én.

— Vác! — felelte furcsa, merev mosollyal. — Vác! — ismételte, miközben egész testében megfeszült, összerázkódott, majd egy sóhajjal lustán elernyedt.

Csak ekkor értettem meg, miért nem hívott beljebb, miért nem ültetett le, miért hagyta, hogy az ajtóban, a kilincsel a kezemben álljam végig az érdekes beszélgetést. Ekkor vettem észre ugyanis, hogy a nagy íróasztal alól a középső üres részen, mely a lábaknak hagy helyet, egy pár tűsarkú cipő, egy pár csipkeharisnyás boka ütközik ki, ekkor értettem meg, hogy e szimmetrikus elemek nyilvánvalóan egy, az asztal alatt térdeplő, nyelvével barátom hímtagján körőző nőben folytatódnak, és hogy ez a nő dolga végeztével most azt várja csekély perespektívájú helyzetében, hogy én kimenjek, ő pedig végre előjöhessen. Nem is várakoztattam sokáig.

Ezzel a barátommal se igen szeretek beszélgetni.

Lehet, hogy éppenséggel túlságosan is tudósnak való fajta vagyok?

Mindenesetre hosszú az út az egyetemen a harmadik emeletig. Mire tanszéki szobámba érek, úgy érzem mindig, mintha birodalmakat kalandoztam volna be. Aszalódó, zsugoro-

Vink boroszlói gémvérő

Lásd

VI-k.

Glbé 581.

..... *műhely.*

lyfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

ztam.

. évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

...ló könyvének bemutatója a Művészetek

„Szívem csücske Amorgosz, amely egy ősi, több ezer éves kultúra ny... lotta be a szerző közönségének

hely szellemével, a mediterrán környezettel, mondta.

Géczi János költő ugyanakkor rámutatott: Ebben a legújabb versfüzérben a költő szinte megújul, könyvét a felszabadultság, a rá jellemző versnyelvszokásból való kitörés jellemzi, s ebben valamiféle vallásos megérintettség is rejtőzködik, bár tartalmában utalás nem található erre.

A programban Kolti Helga színművésznő és a költő felváltva olvastak fel verseket az Amorgoszból.

Végül Géczi János méltatta mindazok segítségét, akik a kö-

tet ... tek, köz... Zor... si n...

(... a 7... gat...

Művészbemutatkoz...

Barátok, ismerősök csodálkoztak eleddig ismeretlen vagy épp ismert képzőművészeti alkotásokra, festményekre tegnap délután a rajz tagozatos pápai Munkácsy Mihály Általános Iskola kisgalériájában.

Olyan, eddig ismeretlen autodidakta művész mutatkozott be, akinek a tehetségéről csak kevesen tudtak. Az 52 éves *Molnár Lajos* már kisdiák korában kitűnt rajzkészségével. Később különböző szakkörökben képezte magát, így Bíró Károly művésztanártól az ábrázolás alapjait, iskolai tanárától, Salamon Nándortól a színek árnyalati gazdagságát tanulta. Később az A. Tóth Sándor által vezetett Jókai Képzőművész Körben csiszolta tehetségét. Foglalkozása a műszaki pályához köti, az Édász dolgozója.

bé... ri ... rer... mú... jos... árn... saj... iga... ter... vár... teni...

Vinczellér Imre 97. IV. 12 Napló

Vinczellér-képek kiállítása

Dr. Jáger Ida esztéta megnyitóbeszédében kiemelte: Vinczellér Imre képei olyasmit fejeznek ki, amit sem tudósok, sem költők nem képesek kimondani

Fotó: Áfi

Csütörtök délután Veszprémben, az Art Stúdió Galériában, a Dési Huber Teremben nyílt meg *Vinczellér Imre* festőművész kiállítása.

A művész figuratív, ugyanakkor szürrealisztikus piktúráját a történelmi múlt és a zene inspirálja. *Dr. Jáger Ida* esztéta megnyitóbeszédében kiemelte: e képek nem csupán képek, hanem olyasmit fejeznek ki, amit sem tudósok, sem költők nem képesek kimondani. A végtelen világ titkaiba pillant bele és az igaz értékek felmutatója. Ilyen például a bohóc figurájának igazsága, aki filozófusabb a filozófusnál.

Vinczellér Imre igazán magyar alkotó – magyar értékek ismerője és teremtője.

– kv –

sarok

Életek

Valóság 1973/6.

VINKLER GYÖRGY

A képzőművészet funkcióváltozása

Számos jel mutat arra, hogy a képzőművészet korábban betöltött szerepét ma más művészeti ágak veszik át — gondolok itt elsősorban a fényképezésre és a filmre. A derűlátóbbak többsége sem vél más kiutat a festészet számára, mint hogy feloldódjék az alkalmazott grafikában vagy többé-kevésbé alárendelje magát az építészetnek. A közvélemény a képzőművészet agóniájáról beszél, míg mások — kevesek — kiteljesedést emlegetnek. Feltehető, hogy a vélemények eltérését a képzőművészettel szemben támasztott igények különbözősége okozza. Szeretnék ebben az írásban néhány gondolatot felvázolni, hogy tisztábban lássuk: vajon a funkcióváltozás temetést jelent-e, vagy vannak a képzőművészetnek olyan feladatai, amelyeket belátható időn belül semmiféle más tevékenység nem oldhat meg, melyek éppen ezért meg kell hogy őrizzék a képzőművészetnek a kultúra egészében elfoglalt helyét.

A kultúra szerepe

Megkerülve azt a problémát, hogy mely tevékenységek, ismeretek vagy dolgok sorolhatók a kultúra fogalomkörébe, egy biológiai párhuzammal közelítjük meg e kérdést. (A hasonlatot a szemléletesség kedvéért választottuk; nem állítjuk, hogy a biológiai és a társadalmi struktúra között kauzális kapcsolat áll fenn.) Az élő szervezetek minden sejtje tartalmaz egy bonyolult fehérjemolekulát. Ezt a vegyületet a szakemberek DNS-nek, dezoxiribonukleinsavnak nevezik. Ennek az óriásmolekulának a felépítése határozza meg a sejt osztódásakor keletkező új „egyed" tulajdonságait. (Ilyen elemekből állnak az ember örökletes tulajdonságait hordozó, fejlődésének menetét szabályozó kromoszómák is.) Ha a társadalomban végbemenő szüntelen újratermelési folyamatot úgy tekintjük, mint ennek a biológiai „újratermelésnek" a megfelelőjét, akkor a társadalomban a kód szerepét a kultúra tölti be. A kultúra tartalmazza mindazokat a kliséket, melyek szerint a társadalom percről percre, óráról órára, nemzedékről nemzedékre létrehozza önmagát — a termelőerők, a termelési viszonyok szférájában éppúgy, mint a társadalmi viszonyok körében. Sőt a kultúra magában hordja önnön újratermelésének programját is. Ahogyan az ember szerveinek meghosszabbításaként létrehozta munkaeszközeit, körülvette magát egy ún. „második természettel"; ahogyan felhalmozta a biológiai úton már nem örökölhető ismeretek tömegét, úgy létrehozta azt az általunk kultúrának nevezett jelenségcsoportot is, mely ezeket átörökíti. Olyan rendszerről van szó, mely egy folyamatot tart fenn, és a rendszer adott egységének szerepe szempontjából közömbös, hogy anyagi vagy szellemi formát öltött-e magára, tehát hogy az anyagi vagy a szellemi kultúrához szokás-e sorolni.

A képzőművészet szerepét sem korlátozhatjuk annak a folyamatnak egy szakaszára, mely az alkotót érő hatásoktól azok anyagi megfogalmazásán át a szemlélőig vezet. Nem elég, ha egyszerűen úgy tesszük fel a kérdést: hatnak-e a már létrejött művek? A mű csupán egy állomása ennek a láncolatnak; és már ez a puszta tény, hogy művek jönnek létre, azt mutatja, hogy szerepük van — legalábbis az alkotó számára.

Nem lehet egy mondatban válaszolni a kérdésre, hogy a képzőművészet ebben a mindent felölelő önreprodukcióban milyen szerepet tölt be. Anélkül, hogy teljességre törekedhetnénk, megkíséreljük kimutatni, hogy hatása többrétű: vannak olyan funkciói, melyek állandónak mutatkoznak, míg mások a történelem változásait követik.

Művészet és természet

Ahhoz, hogy az ember szükségletei szerint alakíthassa a természetet, meg kell ismernie annak belső törvényeit. A megismerés egyik fontos mozzanata, hogy az emberi gondolkodás különféle, a természet vélt összefüggéseinek megfelelő modelleket szerkeszt, hogy ezek segítségével előre láthassa a várható eseményeket és idejében beavatkozhasson azok menetébe. Ezek a modellek soha nem a természet egészét tükrözik. Használhatóságuk kulcsa, hogy segítségükkel a jelenségeket határozott szempontok szerint csoportosíthatjuk, vizsgálhatjuk. A természetre valamilyen sémát helyezünk el, és a káoszban értelmes összefüggések körvonalai rajzolódnak ki. A séma *a priori* volta azonban viszonylagos, mert maga is a felhalmozódó tapasztalatokra épülve jött létre, és azok szerint módosul. Semmiképp sem szabad az ábrázolási séma, a stílus létezését annak tudatos ismeretével azonosítanunk, hiszen maga a tudatosság feltételezi a fogalmi gondolkodás adott szintjét, ami szintén egy hasonló, de meglehetősen elvont séma, melyet nála primitívebbek előznek meg.

E sémák — korábbi szóhasználatunkkal: modellek — egyik csoportját alkotják tehát a vizuális ábrázolási rendszerek.

A képzőművészet történetének meglehetősen kései szakaszában, a századfordulót követő években figyeltek fel a kutatók a gyermekek rajzaira és ezzel egy időben a primitív népek művészetére. Hogy miért éppen akkor, annak történelmi okait Németh Lajos elemzi *A művészet sorsfordulóján* című kötetében. Bennünket most az érdekel, milyen szerepet töltenek be a gyermekrajzok az egyén, a primitív népek alkotásai pedig a társadalom gyermekkorában.

Tudjuk, hogy a gyermekrajz pontosan tükrözi a gyermek szellemi fejlettségét; az ábrázolás módja elárulja a világról szerzett ismereteinek színvonalát. Feltehető, hogy a rajzolás nemcsak tehetetlenül tükrözi az ismereteket, hanem mint tevékenység, maga ad formát azoknak, nélküle a látható világ összefüggései fel sem tárulnának előttünk. A gyermek azáltal tanul, hogy rajzol. Erre mutat, hogy az ábrázolási rendszerek fejlődésének szigorú logikája van, mind a gyermekrajzoknál, mind az ősművészetben. A fejlődés fázisai soha nem cserélődnek fel, s az sem igen fordul elő, hogy egy kimaradna közülük. S ami még szembeötlőbb: az „egyedfejlődés" és a „fajfejlődés" között határozott párhuzamosság mutatható ki. Csak néhány példa: az ősművészetben, a gyermekrajzoknál, sőt a ma élő primitív népek művészetében egyaránt előfordul, hogy az egymáshoz tartozó tárgyakat „szétszórva", elkülönítve ábrázolják. Ezt a lélektan juxtapozíciónak nevezi. Nem ritka az sem, hogy az ábrázolás több szempontú; ugyanazon a képen az egyes tárgyak, alakok más-más nézetből láthatók. De találkozhatunk az átláthatóság (a pszichológia nyelvén: transzparencia) jelenségével is: a tárgy takarásban levő részét is megrajzolják — a gyermekek egy bizonyos életkorban, a primitívek és az őskor művészei a társadalom fejlődésének adott fokán. (Amikor átláthatóságról beszélünk, nem szabad azt hinnünk, hogy a rajz készítője a dolgokat úgy képzeli el, mintha valamilyen átlátszó anyagból lennének. Csupán arról van szó, hogy nem azt rajzolja, amit lát, hanem amit tud — ha tudja, hogy a lovasnak a ló tulsó oldalán is van egy lába, akkor magától értetődő módon oda fogja rajzolni.)

Úgy vélem — bizonyítékok híján ugyan —, hogy ez a fejlődés nem öncélú, nem szakítható ki a szellemi fejlődés egész folyamatából, hanem alapul szolgál a nála elvontabb modellek kialakulásához. Ha lemondanánk arról, hogy a gyermekek rajzoljanak, nemcsak a látható világ megértésének lehetőségétől s a vizuális kifejezés eszközeitől fosztanánk meg őket, hanem veszélyeztetnénk szellemi fejlődésük egész menetét.

Miért indultunk ki éppen a gyermekrajzokból és a primitív művészetből, amikor ezek helyzete — a képzőművészet egészén belül — legalábbis periferikus? Ha a vizuális ábrázolási rendszereket a nyelvhez hasonló jelrendszernek tekintjük, akkor fel kell figyelnünk egy furcsa munkamegosztásra: vannak művészek, akik a maguk vizuális eszközeivel formába öntik műveiket, és az emberek nagy többsége — kirekesztve ebből az alkotómunkából — nem tesz mást, mint „leolvassa" a műben

megjelenő tartalmat. Olyan megosztottság ez, groteszk hasonlattal élve, mintha az emberek egy része csak beszélni tanulna meg, a többség pedig csak hallgatná őket, és meg sem tudna szólalni. Ez a hasonlat e helyzet képtelen voltára utal. Ismert tény, ha valaki egy sérülés következtében elveszti beszélőképességét, elveszíti szókincse jelentős részét is, megérteni sem tudja azokat a szavakat, melyeket használni nem képes, s ez a folyamat gondolkodásának beszűküléséhez vezet. Ugyanúgy, ahogy egy irodalmi mű megértésének elengedhetetlen feltétele, hogy eszközét, a nyelvet az olvasó vagy hallgató maga is használni tudja, a képzőművészet alkotásainak megértéséhez is szükséges, hogy nyelvén a mű szemlélője is ki tudja fejezni magát. Ami nem jelenti azt, hogy esztétikai szempontból ugyanolyan értékű művet kellene létrehoznia — József Attila megértéséhez sem kell okvetlenül költőnek lenni —, csupán a nyelv aktív ismeretét jelöltük meg mint alapvető feltételt.

Ez a szakadék, ami az alkotókat a közönségtől elválasztja, nem az emberi képességek szintjén jön létre: éppen a gyermekek rajzai bizonyítják, hogy a vizuális kifejezés készsége az emberi pszichikum természetes vonása, és a szakemberek állítása szerint kibontakozása a nevelés, a külső körülmények hatására reked meg a tizennegyedik életév körül. A diszkontinuitás tehát csak látszólagos: a képzőművészet fejlődése az ősművészetet, a primitíveket és a gyermekrajzokat egyaránt jellemző ideografikus ábrázolástól a különböző korstílusokon át a XX. század művészetéig egységes, megbonthatatlan folyamatot alkot, s ha az a mód, ahogyan szerepét betölti, változik is, ha közben funkciója gazdagodik vagy éppen szegényedik is, egy meghatározott feladatot mindig betölt: a kor ismereteinek szintjén tükrözi a látható világ belső törvényeit. A kezdetleges formák jelentik a fejlődés kiindulópontját, s egyben alapját is. A gyermekrajzok funkciójában a képzőművészet egészének egyik funkcióját ismerhetjük fel.

Művészet és világnézet

A mű valóban csupán puszta természetábrázolás? Más szóval: a rendszer, melyben elemeit egységbe fogja, csak a természet törvényeivel analóg-e? Wölfflin úgy fogalmaz, hogy ez a feltételezés benne rejlik állításaiban: „A barokknak természetesen szilárd meggyőződése volt, hogy ő bukkant rá az igazságra, és a reneszánsz csak előkészítésül szolgált ehhez, a történész azonban másképp ítéli meg a dolgot. A természet nemcsak egyféleképpen interpretálható. S így történhetett meg, hogy a barokk formulát éppen a természetelvűség nevében szorítja ki a XVIII. század végének művészete..."[1] Ha a műalkotást tekintjük egésznek, s ezen belül vizsgáljuk az egyes részek viszonyát, kapcsolataik törvényeit, valóban azt látjuk, hogy benne — mint egészben — a természet törvényei tükröződnek. Abban is igaza van a szerzőnek, hogy a rendszer, melynek segítségével a művész megszerkeszti a természet modelljét, sokféle lehet. A modell egy meghatározott irányból közelít a kimeríthetetlenül gazdag valóság felé, ezért a teljes igazság csak a modellek, az analógiák végtelen sokaságában tárul fel. De önkörén belül e modellek mindegyike igaz lehet: „a látott világ mindig más és más formákban kristályosodik ki a szem számára. Minden ilyen újonnan kikristályosodott formarendben a világ lényegének új aspektusa nyilatkozik meg" — írja maga Wölfflin.[2]

Ha viszont arra a kérdésre keresünk választ, hogy egy-egy kor miért választja éppen ezt vagy azt a szemléletet, tovább kell bővítenünk vizsgálódásunk körét. A műalkotást úgy kell tekintenünk, mint egy nagyobb egész részét, mely magában foglalja a művész és a tárgy, valamint a műalkotás és a néző közötti viszonyt. E kettőnek szükségképp egybe kell esnie, hiszen a mű szándéka szerint is ugyanazt a viszonyt idézi fel a néző és a mű között, mely a művész és a tárgy között feszül (enélkül értelmét veszítené a művész munkája). Rövidebben úgy fogalmazhatnánk, hogy ez a rendszer nem a természet belső összefüggéseit fejezi ki, hanem a szemlélőnek a világhoz való viszonyát. Ugyanis éppen ez az, ami a történelem során változik — nem pedig a természet.

Ez a kérdés — nevezetesen, hogy mi okozza a szemléleti formák változásait — számos szerzőt foglalkoztatott. Fent idézett művének zárófejezetében Wölfflin is felveti a problémát, de nem jut el ennek kielégítő megválaszolásáig. Elismeri, hogy a különféle szemléleti formák csak lehetőségként vannak jelen, és „...hogy megvalósulnak-e, és hogy miképpen valósulnak meg, az már a külső körülményektől függ."[3] Alapgondolata tehát dialektikus: az általa vizsgált immanens fejlődés mellett jelentőséget tulajdonít a fejlődés külső rugóinak is; nem fogad el egy kényszerű, szimplifikáló választást. Világnézetének korlátai viszont megakadályozzák a „külső körülmények" következetes analízisében, válasza történetietlen, a déli és északi népek lelkialkatának különbözőségében látja a szemléletváltozás fő okát — s így már a változás sem igazi fejlődés többé, hanem a déli reneszánsz és az északi barokk örök váltakozása.

Fülep Lajos *Művészet és világnézet* című tanulmányában ugyanebből a kiindulópontból töretlen dialektikával jut el a történetileg is igazolható álláspontig. „A formán belül minden érthető, összefügg, teljes és világos — de maga az egész forma, hogy egyáltalán van, nem érthető."[4] És a válasz: „...a művészi forma mindenkor világnézeten keresztül való »kifejlődés«. A világnézet formává lényegül."[5]

Ezen a ponton kell visszakanyarodnunk eredeti gondolatmenetünkhöz: hogyan, milyen mechanizmuson keresztül hatja át a világnézet az egymással kölcsönösen összefüggő formaelemeket, a forma önmagában zárt rendszerét? Fülep Lajos ezt a kérdést nyitva hagyja, csak arra utal, hogy a világnézet hatása teljes, a forma egyetlen eleme sem független tőle. Nem ad választ arra, hogy ez egy „láncreakció" következménye-e, ahol a forma elemei közvetítik egymás felé a hatást, vagy minden elemet közvetlenül gyúrnak át a világnézet változásai. Feltételezve és megengedve, hogy mindkét út járható, haladjunk tovább az előbb vázolt hipotézis gondolatmenetének fonalán. A szemlélőnek a világhoz való viszonyát a világnézettel azonosítani — bár ez utóbbi a viszony tudatosságát is feltételezi — kézenfekvő gondolat. Mégis, ez a fogalmat elemeire bontó interpretáció vezethet el bennünket azon látási sémák megtalálásához, melyekben ez a viszony közvetlenül kifejeződik.

Amikor Wölfflin kidolgozta a sík és a mélység kategóriáit, a tér érzékeltetésére szolgáló eszközök, a perspektivikus ábrázolás kifejlődését magától értetődő folyamatnak tekintette, és nem kereste e fejlődés okát. A barokk és a reneszánsz elhatárolásához — ha a művek immanens törvényeit keressük — valóban nem kellett ezzel foglalkoznia. Ha viszont a művet nem önmagában szemléljük, hanem mint a tárgy és a művész viszonyának hordozóját, akkor a térbeli viszonyok kérdése fontossá válik. Ebből a szempontból a középkor művészetét nem tekinthetjük a reneszánsz kezdetleges változatának. Míg a reneszánsz mű geometriai pontossággal jelöli a szemlélő helyét abban a térben, melyben az ábrázolt tárgy megjelenik, a középkori művészetben a szemlélőnek a tárgyhoz való térbeli viszonya meghatározatlan. (A szemlélő jelentheti a művészt is, aki az esetünkben imaginárius tárgyat szemléli, de jelentheti a nézőt is, aki a tárgy képét szemléli.)

Miért mondhatott le a középkori festő a térbeli viszony érzékeltetéséről? A válasz kézenfekvőnek látszik: nem mondott le róla, de nem ismerte azokat az eszközöket, melyekkel a három dimenzióban megjelenő világ a fal, a tábla vagy a vászon síkján érzékeltethető — azaz nem ismerte a perspektívikus ábrázolás szabályait. De Wölfflin arra figyelmeztet, hogy: „A művészettörténetírás hibája, hogy olyan meggondolatlanul bánik a természetutánzás ködös fogalmával, mintha csak valamiféle egyértelmű folyamat fokozatos tökéletesedéséről volna szó... Az anyagi, imitatív tényezők mégúgy különbözzenek is, a döntő eltérést az okozza, hogy a szemlélet itt és ott más-más »optikai« szkémán alapszik, s hogy ez a szkéma sokkal mélyebben gyökeredzik, mint a puszta természetutánzás fejlődésének problémájában."[6] Ezért félrevezető, ha azokat a jelentős eltéréseket, melyeket a természeti tárgyak és a középkori művek között felfedezünk, az eszközök kezdetlegességének tudjuk be. Érdekes ebből a szempontból elemezni Pogány Frigyes alábbi megállapítását: „A szimbólum csak jelzi a tartalmat, a jelképes ábrázolás csak konvencionálisan utaló."[7] Vajon miért tartjuk kevésnek, ha a szimbólum jelzi a tartalmat, és a jelképes ábrázolás konvencionálisan utaló? A választ az idézet következő mondatából olvashatjuk ki:

„Az ábrázolás tökéletessége, a tartalom teljes, finom, árnyalataiban is maradéktalan kifejezése ebben a művészetben általában még nem tapasztalható."[8] Úgy tűnik, a szerző itt akaratlanul egy későbbi korstílus szemszögéből ítél, s ezért van elmarasztaló íze az ítéletnek. Pedig valószínű, hogy a középkori művész célja eleve más volt, mint a természet utánzása, s ezért kellett más eszközöket igénybe vennie. Ha a térbeli viszonyokat nem mint a tér síkbeli érzékeltetésének problémáját, hanem mint az építészet és a társművészetek kapcsolatának kérdését vizsgáljuk, a szerző maga mutat rá, hogy a középkorban milyen csekély jelentőséget tulajdonítottak a néző és a mű térbeli viszonyának. „Közel emberi méretű szobrokat a tornyokon is elhelyeztek, még akkor is, ha azok lentről, a természetes nézőpontból már alig láthatók... Mindez azonban a középkori szemlélet számára nem jelentett döntő ellentmondást. Hiszen a világ differenciálódásának, részletezettségének sem a láthatóság szab határt. A természet szabad szemmel nem érzékelhető részletei is a formák gazdag birodalmát rejtik. A görög templom csak addig bontotta, oldotta a formákat, ameddig ezt a feloldást a szem a főnézetből is követni tudta. Ezen túl a görögök már nem alkalmaztak további részletezést. A középkorban viszont nem volt lényeges, hogy a hívő, a mű rendkívül szuggesztív hatásában elmerülve, minden részletet tisztán érzékeljen. Hiszen a végtelen világ is számos vonatkozásban felfoghatatlan, megközelíthetetlen volt számára. A katedrális pedig, mint tudjuk, a kozmoszt tükrözte. Maga a létezés és a jelenlét ténye volt a fontos, nem is annyira ezeknek a dolgoknak kozvetlen látása, észlelése, reális megismerése."[9] Ha az embernek módja van megnézni közelről azokat a szobrokat, melyeket egy katedrális homlokzatáról vagy tornyáról emeltek le, valóban megdöbbentő, hogy hatásuk így mennyivel jobban érvényesül. (Antelami szobrait, melyek eredetileg a pármai dóm homlokzatát díszítették, magam is láthattam a baptisztériumban, kiállítási helyükön.) A két megfigyelést, melyek egyike a középkori falfestészetre, másika pedig a szobrászat és építészet együttesére vonatkozik, Pogány Frigyes eltérő okokkal magyarázza. Ha figyelmen kívül hagyjuk a gótikus katedrális kozmikus értelmezését — anélkül, hogy annak igazságát kétségbe vonnánk —, és a hangsúlyt arra helyezzük, mekkora fontosságot tulajdonít a művek puszta létezésének és jelentésének a középkori ember, akkor világossá válik a két jelenség közötti szoros kapcsolat. Arról van szó ugyanis, hogy ez a jelenlét mindkét esetben szimbolikus jelentőséggel bír. Sőt nem pusztán a kép vagy a szobor jelenlétéről van szó; a hivő számára, amint ezt nem egy középkori vagy annál későbbi legenda bizonyítja, a mű jelenléte egyet jelent az ábrázolt tárgy, pontosabban: mitikus alak jelenlétével. Ebből következik, hogy a műnek nem egy természeti modellt kellett követnie, hanem azt a belső képet, mely a hivők közösségével azonosulni tudó művész pszichéjében az ördögről, az istenről, egy szentről, a keresztény mitológia szörnyeiről és angyalairól kialakult. Ez nem más, mint hasonlósági mágia: a belső kép és az ábrázolás hasonlósága folytán a hivő úgy érezte, hogy közvetlen kapcsolatba kerülhet ezekkel az ilyenformán inkarnálódott lényekkel. A középkori művészet és a primitív művészet hasonlósága nem eszközeik kezdetlegességében van, hanem abban, hogy a tárgyukat nem optikai jelenségként ragadják meg, hanem mint a fantázia, az emlék, a látvány — a látott valóság — ősi, differenciálatlan egységét. Ezt az élményt vetítik ki a kép síkjára vagy a plasztika három dimenziójába.

Míg a klasszikus művészetekben (tekintsük akár a görög, akár a reneszánsz művészetet) a képzelet vagy az emlékezés csak olyan mértékben alakíthatja a mű formáját, hogy azt még egyértelműen a környezetünkben előforduló látható dolgok világába sorolhassuk, tehát hogy a fantázia világa csak jelezve legyen, hogy azt csak a természeti formák kombinációiból és torzulásaiból olvashassuk ki — addig a szubjektum a primitíveknél és a középkori művészetben legalábbis egyenrangú az objektív világgal, sőt ami a formákat illeti, azt mondhatjuk, itt a természeti forma az, ami csak jelezve, utalásként szerepel a mű megformálásában, alárendelve egy nála erősebb alakító tényezőnek, a belső világnak.

Ez az ábrázolási rendszer, mely nem jelöli ki a művész és a tárgy térbeli viszonyát, nem adva támpontot a nézőnek sem, a saját céljai szerint meglehetősen pontos. A transzcendens lényeket nem helyezhették el az érzéki dolgokéval azonos koordiná-

ták közé. Hiszen ez esetben maga a tárgy sem a tudatunktól független objektív valóság része, hanem olyan imaginárius tárgy, amit a tudat teremt magának. A műben az a viszony ölt anyagi formát, mely az alkotót saját pszichikumához fűzi, s ez a célja, hogy hatására a néző ugyanúgy forduljon önmaga felé: a képben vagy a szoborban saját pszichikumának teremtményeit ismerje fel. Ezért a hatás akkor teljes, ha ez a kétféle belső kapcsolat a mű közvetítésével ekvivalenssé lesz, s hogy azzá váljék, a korábbi idézetben említett konvenciók és szimbólumok rendszere gondoskodik.

Utolsó érvként említsük meg: a középkor művészeti alkotásaiban nem találunk egységes léptéket. Minden figura mérete szakrális jelentőségével arányos. A reneszánsz művészetben ez már elképzelhetetlen; ott, ha léptéket vált a művész, a különböző léptékű részeket architektonikus kerettel választja el egymástól. Így tette ezt Michelangelo is a Cappella Sistina mennyezetfreskóján.

Közismert, milyen gyökeres világnézeti változást hozott a reneszánsz humanizmus. Mintha az egész vallásos gondolkodásmód egy csapásra elveszítette volna vezető szerepét, hogy egy emberközpontú filozófia váltsa fel. A képzőművészet ezzel szemben csak egy majd két évszázados, fokozatos fejlődés eredményeképpen érlelte ki új eszköztárát. Ez az eltolódás azt látszik igazolni, hogy az új világnézet és az új stílus között nincs közvetlen kapcsolat, párhuzamosan haladnak belső fejlődésük kijelölt útján. Anélkül, hogy részleteiben is felvázolnánk a világnézet megváltozásának menetét, igazolandó, hogy a fordulat nem egyik napról a másikra következett be, hanem csak megtorpanások és előrelendülések hosszú során végighaladva, hogy csak utólag állíthatunk vízválasztót az idealizmus és a materializmus, a teizmus és az ateizmus közé, anélkül, hogy egy utalásnál behatóbban foglalkoznánk e két fejlődési folyamatnak, a világnézet és a művészet újjászületésének közös, a termelési mód szférájában keresendő gyökereivel, tehát anélkül, hogy a változás dialektikáját teljességében feltárnánk, arra hívjuk fel a figyelmet, hogy a már kialakult világnézet is csak mint a belső fejlődés útját megszabó tényező hat a művészetre; nem menti fel az alól a fáradságos úttörő munka alól a művészeket, melynek segítségével meglelhetik az új tartalomnak megfelelő, azt kifejezni és hordozni képes ábrázolási rendszert. Az a puszta tény, hogy a perspektivikus ábrázolás megfelelő formájának kialakításáig hosszú és rögös utat kellett végigjárni a kora reneszánsz mestereknek, nem zárja ki tételünk helyességét — mely szerint a perspektivikus ábrázolás közvetlen kapcsolatban áll a reneszánsz emberközpontúságával, individualizmusával.

Említettük, hogy a reneszánsz festmény geometriai pontossággal jelöli ki a szemlélő helyét abban a térben, amelyben az ábrázolt tárgy megjelenik. Ez annyit jelent, hogy a művész jelzi önmagának a tárgyhoz képest elfoglalt helyét, azaz, úgy vetíti elénk, ahogyan azt ő maga, az objektív világgal szemben álló egyén látta. A mű nézőpontja nemcsak emberi, hanem minden esetben individuális. Az alkotó úgy véli, akkor ad a tárgyról az igazságnak megfelelő képet, ha azt egyetlen szemszögből, a maga egyéni szemszögéből ábrázolja, figyelmen kívül hagyva minden más lehetséges nézőpontot. (Ez a szó szoros értelmében véve természetes, mert a perspektivikus ábrázolás megegyezik azzal a képpel, amit az emberi szem ad a világról. Az érzéki tapasztalat egybeesik az értelmi megismeréssel.) De nem ez az egyedül létező igazság, mint ahogyan első pillanatra tűnik — gondoljunk csak a XX. század képzőművészetének több szempontú ábrázolásaira. Ha érvényességi köre korlátozott is, pontosan kifejezi a reneszánsz individualizmusát, azt a szemléletet, mely az embert mint egyént állítja szembe a világgal, és nem mint kollektív lényt. A reneszánsz demokráciája csakúgy, mint példaképe, a görög, nem a társadalmi csoportok egyenlőségét jelentette, hanem a hatalmon levő csoport egyes tagjainak egyenlőségét. A reneszánsz ember, amennyiben elég szerencsés volt, hogy ne az alávetettekhez tartozzon, érezhette, hogy céljait egyedül, a közösség sorsától függetlenül kell elérnie — és a célóknak saját képességein kívül semmi sem szab határt.

Wölfflin *Művészettörténeti alapfogalmak* című művében kimutatta, hogy a reneszánsz műveknek az a sajátsága, mely szerint a mű egyetlen nézőpontból érvényesül a legteljesebben, a szobrászatra és az építészetre is jellemző. Értelmetlenség lenne azt mondani, hogy az ebben a formában a festményekre is érvényes, hiszen azok síkban

jelennek meg, és szükségképp csak egyetlen irányból szemlélhetők. Ezzel szemben, ha ezt az egynézetűséget úgy fogjuk fel, mint a tárgy és a művész térbeli viszonyát, mely a mű és a néző viszonyaként ismétlődik meg, akkor észre kell vennünk, hogy a perspektivikus ábrázolás és a szobrok, épületek fő nézetre komponált volta ugyanazt az individuális szemléletet tükrözi. Az egyetlen különbség, hogy míg a szobrász és az építész reális térben komponál, és azt éri el, hogy a művét néző ember testi valóságában foglalja el azt a helyet, amit a mű mint egyedül lehetséges nézőpontot sugall, addig a festmény előtt álló ember csak odaképzeli magát arra a pontra, ahonnan a művész a tárgyat szemügyre vette, hiszen a tárgy reális terére is csak következtetni tud az előtte kibontakozó kétdimenziós vetületből. Élménye tehát ambivalens: anélkül, hogy kiszakadna ebből a reális térből, melyben a mű nézésekor jelen van, önkéntelenül és szükségképp odaképzeli magát abba a másik térbe is, melynek valós volta felől nem lehetnek kétségei, hiszen úgy van ábrázolva, hogy ha ott lenne jelen, ő maga is ugyanígy látná a tárgyat. Ez a perspektivikus ábrázolás evilágiságára mutat: ha a mű tárgyát a képzelet szülte is, úgy jelenik meg, hogy reális léte hihető legyen, hogy zökkenőmentesen beilleszkedjék a tudatunktól független, objektív valóság jelenségei közé, hogy az egyén empirikus tapasztalataival semmiképp se kerüljön ellentmondásba. Ez az ábrázolási séma kizár minden érzékfeletti, megismerhetetlen létezőt. Földi valóságként ábrázolja a hit teremtményeit is — gondoljunk Michelangelo gigászi alakjaira, prófétáira és isteneire: lenyűgöző nagyságuk emberfeletti, de sohasem embertelen. Mondanivalóját az emberi test formái hordozzák, kifejezőeszköze az anatómia, de ennek logiáját soha nem töri meg.

A barokk szemléletet a legnagyobb átütő erővel az építészet és a társművészetek együttese fejezi ki. Az építészet reális terét a festészet illuzionisztikus, látszólagos terekkel egészíti ki és nyitja meg a magasan lebegő, festett mennybolt felé. Ez a gondolat a reneszánsz mesterektől idegen volt. „Az architektúra erőteljesen kirajzolódó vázrendszerébe kényszerített festményeken viszonylag szabadabban érvényesülhetett a képies hatás, a festett távlatok illúziója... A festők azonban legtöbbször ennek ellenére sem törekedtek megtévesztő hatásokra... Ha elődeikhez képest jobban ki is fejlesztették a képi teret, az valójában csak a festett kép tere kívánt maradni; a festő nem keresett kapcsolatot az építészet reális terével" — írja Pogány Frigyes.[10] A két stílus közötti különbséget úgy is megfogalmazhatjuk: míg a reneszánsz művész arra törekedett, hogy a kép síkján a háromdimenziós világ adott vetületét kibontakoztatva, tárgyának objektivitását hangsúlyozza, addig a barokk mester a látszólagos térnek és a szemlélő reális terének összekapcsolásával azt igyekezett elérni, hogy ez a reális tér is illuzórikussá váljék. Az építészet folytatásaként megjelenített világ ugyanis hangsúlyozottan transzcendentális volt.

Ezzel felborult az az ekvivalencia, ami mindaddig fennállt a művész és a tárgy, valamint a mű és a szemlélő viszonya között. A barokk festő, amikor látszólagos világát konstruálja, a szemlélő „félrevezetését" tűzi ki célul. Maga is tisztában van azzal, hogy a világ, amit ábrázol, sem nem objektív valóság, sem nem a szubjektum anyagi megtestesülése, hanem a hatás érdekében mesterségesen létrehozott konstrukció. A nézőt bekebelező látvány e motívumok hierarchikus rendjén át egy mindent uraló transzcendentális pólus felé sodor, ami visszamenőleg igazolni látszik a részek egymás alá, illetve fölé rendelt viszonyát.

Ez az ábrázolási rendszer az ellenreformáció analógiája: a világi hatalom a vallásban keres igazolást; el akarja hitetni istent, a túlvilágot, az összes szenteket — anélkül, hogy ő maga hinne azokban; a látszatot használja fel fenyegetett uralmának megóvása érdekében. Az abszolutizmus irányítja az egyházat, miközben azt akarja elhitetni, hogy az irányítás, a legfőbb hatalom egyedül istené, s ő csupán annak földi helytartója.

A lehetőségeinek szélső határáig fejlesztett perspektivikus ábrázolás végül éppen az ellenkezőjét érte el annak, ami eredeti célja volt: az objektív valóság érzékeltetéséből annak tagadásába csapott át.

A barokk és az ellenreformáció, az abszolutizmus összefüggése természetesen nem mutatható ki e kor minden művészénél. Rembrandt is barokk mester, mégsem mondhatjuk rá, hogy az abszolutizmushoz bármi köze lett volna — a holland polgár-

ság elsőként rázta le a spanyol uralkodó igáját. A világnézet bonyolult, dialektikus kapcsolatban áll a stílussal, s ezen belül egészen ellentmondó tézisek is bizonyíthatók. Ezek az ellentmondások azonban a kor ellentmondásait tükrözik.

Az objektív valóság dimenzióinak meghódítása az impresszionizmussal zárul. A tér három dimenziója után a festészet képessé lett arra, hogy a negyediket, az időt is rávetítse a mű két dimenziójára. Az impresszionista kép szemlélője már nemcsak azt olvashatja le a vászonról, hogy a művész a tárgyat honnan, milyen irányból nézte, hanem azt is, hogy mely időpillanatban rögzítette a látványt. A tárgy azon tulajdonságai, melyek változatlannak mondhatók (lokálszín, forma), háttérbe szorulnak a változóak mögött (reflexek, valőrök). Ezt sokan úgy értelmezik, hogy a valósággal szemben előnyben részesítette a látszatot, az illúziót. „Az impresszionizmus azonban, ha szubjektivizmusa miatt szembe is került a görög-reneszánsz tradíció egyik kardinális elvével, ugyanakkor logikus következménye és egyúttal lezárása is volt az európai fejlődés más, nem kevésbé fontos összetevőjének, a valóság illuzionisztikus ábrázolásának". — írja Németh Lajos.[11] Kérdés, vajon a görög-reneszánsz tradíció milyen mértékig független azoktól a korstílusoktól, melyeket illuzionisztikusnak nevezünk? Ha arra a kontinuitásra gondolunk — mert ez így, ellentmondásos voltában kontinuitás —, mely a barokkot a reneszánsszal összefűzi, úgy tűnik, hogy a fejlődés összetevői nem egymással párhuzamosan fejtik ki hatásukat, hogy hol egyikük, hol másikuk, hol a realizmus, hol az illuzionizmus kerekedjen a másik fölé, hanem olyanformán, hogy egymásutániságuk egymásból fakadást jelentsen, ellentmondásuk pedig a fejlődés önmaga ellentétébe átcsapó folyamatának belső ellentmondásossága legyen. Ebben az értelemben, közvetve, az impresszionizmus e reneszánsz záróakkordja is. Azon is érdemes elgondolkozni, hogy valóban a látszatot, az illúziót ragadja-e meg az impresszionizmus? Hiszen az optikai kép, amit az impresszionista festő megragad, realitás. Hegel azt mondja: „Az igazi azonosság az azonosság és a nem azonosság azonossága."[12] Azaz: a dolgok változandósága éppen olyan lényeges vonás, mint állandóságuk. Nyilvánvaló, hogy ezt a változandóságot, melyen nemcsak a mechanikai mozgás értendő, hanem a mozgás valamennyi vizuálisan érzékelhető formája, tehát a világítás, a színek változása is, olyan műben, melynek időbeli kiterjedése nincs, csak úgy érzékeltetheti a művész, ha az intervallum végtelenül rövid, mindössze egyetlen pillanat. Ez a zenoni ellentmondás nem kisebb, mint a harmadik dimenzió síkbeli érzékeltetése. Ugyanúgy, ahogy a reneszánsz a mélység illúziója érdekében lemondott a tárgy azon részeinek ábrázolásáról, melyek a választott, egyetlen nézőpontból nem láthatóak, az impresszionizmus is kénytelen volt lemondani arról, hogy a kiválasztott pillanatot megelőző, illetve követő állapotokról informáljon. Ez pedig világnézeti szempontból nem közömbös kérdés: arról van szó, hogy ez a festészet az objektív valóság megismerésére törekedett-e, vagy pedig arra, hogy azt a barokkhoz hasonlóan egy látszatvilággal helyettesítse. Figyelembe kell vennünk: az, amit szubjektivizmusnak nevezünk, ebben az esetben nem önkényességet jelent, mert a festő azt az optikai képet, melyet a tárgya az adott pillanatban nyújt, a lehető legnagyobb tárgyilagossággal rögzíti a vásznon — legalábbis elvileg.

Cézanne azt mondta Manet-ről, hogy „Manet csak egy szem. De micsoda szem!" Az előbb tárgyalt értékelés helyett, mely a dolgok állandó és változó vonásainak vitatható szétválasztására és rangsorolására épül, „vádolják" az esztéták az impresszionizmust szubjektivizmussal is. Cézanne fogalmazását a filozófia nyelvére fordítva ez azt jelenti, hogy nem a tudatunktól független objektív valóságot, hanem érzeteinket jeleníti meg a festő. Ezzel pedig Berkeley szenzualizmusa felé sodródik. Fordítsuk visszájára a kérdést: azzal, hogy Berkeley azt mondja, csak az érzeteinket ismerhetjük meg, egyet jelent-e, ha azt állítjuk: a tudat képes megismerni érzeteinket? Nyilvánvaló, hogy nem, hiszen az érzetek viszonylagos objektivitása — viszonylagos, mert a gondolkodás képes őket önmagától megkülönböztetve vizsgálni, noha a szubjektumhoz tartoznak — tehát ez az objektivitás nem jelenti minden más, megismerhető objektum létezésének tagadását.

Tegyük fel egészen nyíltan a kérdést: vajon a minden ízében a hanyatló polgársághoz kötődő akadémizmus volt-e a szubjektívabb, vagy a vele ellentétben álló

impresszionizmus? Míg az akadémikusok egy hazug apoteózis megteremtésén fáradoztak, az impresszionisták a látás valóságos törvényeit kutatták — törekvésük a világ megismerhetőségébe vetett hitre épült. Nem véletlen, hogy a polgári ízlés ezt a festészetet visszautasította, mint ahogy az sem véletlen, hogy éppen Zola vette védelmébe az impresszionistákat. Mindenképpen ahhoz a szellemi áramlathoz tartoztak, mely a valóság megismerését tűzte ki célul — szembefordulva a hatalmon levő osztály érdekeivel.

A stílus belső ellentmondásai nem a mögötte álló világnézetből, hanem az egész addigi festészet ellentmondásosságából fakadtak. Abból, hogy a síkban kettőnél több dimenziót érzékeltetni csak kompromisszumok árán lehetett. A technika fejlődése levette ezt a terhet a képzőművészet válláról; a fényképezés, a film feltalálásával.

„Az illuzionisztikus eszközök tudatos elvetése a két dimenzióra redukált síkszerű ábrázoláshoz, tehát a klasszikus perspektíva lényegének, a mélytér-illúzió elvetéséhez vezetett. Ezzel pedig a képépítés és stíluskeresés egészen új módja vált lehetővé. A posztimpresszionizmusban érvényét vesztették tehát a klasszikus perspektíva mindkét összetevőjének, a vonal- és levegőtávlatnak az ábrázolási konvenciói, ezzel pedig lezárult a »természethűségnek« az illuzionista fikciókra alapított értelmezése is."[13] Az ábrázolás ismét elszakad a jelenségek világának négy dimenziójától (a tér három dimenziója mellett figyelembe kell vennünk az időt is), és csakúgy, mint a primitíveknél vagy a középkorban, belső mintát követ. Ez a belső minta azonban nem az empirikus tapasztalatoknak, a képzeletnek és az emlékezésnek ősi, eredeti és felbonthatatlan egysége, mely a mágikus alkotásokban materializálódik, hanem az anyagi világ vagy a pszichikum valós törvényeinek vizuális megfogalmazása. Hadd utaljunk itt arra a rokonságra, amit Fraser a mágikus és a tudományos gondolkodás között kimutat: mindkettő abból a meggyőződésből táplálkozik, hogy a természeti jelenségek kölcsönösen függnek egymástól, változásaik azért törvényszerűek. A különbség közöttük az, hogy míg a mágikus gondolkodás beéri a vélt összefüggések diszharmonikus rendszerével, és ezen keresztül kíván hatni a dolgok menetére, addig a tudományos gondolkodás a verifikálható összefüggéseket keresi.

Ez a tárgyilagosságra való törekvés okozza, hogy a modern festészet gyakran beéri a kép síkjával megegyező, kétdimenziós látvány megfestésével, amit úgy hoz létre, hogy a térben megjelenő dolgokat több szempontú analízisnek veti alá, és valósággal irtózik attól, hogy ezt a két dimenziót önmagán túlmutató illúziók keltésére használja fel. A testeket síkokká transzformálják, az objektivitás érdekében lemondva arról, hogy a néző egyértelműen elhelyezze magát a kép terében. Itt már nem az egyén, a jelenségeket empirikusan felfogó egyes ember áll szemben a világgal, hanem a megismerő intellektus — a pillanatnyi tér- és időviszonyoktól független törvények fényénél vizsgálva a jelenségeket. Ez a szemlélet merőben új követelmények elé állítja a mű szemlélőjét is. Le kell mondania arról, hogy mint a művésszel egyenértékű ember, térben és időben helyébe lépjen, behelyettesítse magát. Csak úgy juthat el a mű egészének megértéséig, ha meghatározott, racionális konvenciók alapján olvassa le vizuális jelzéseit. Az értelmi megismerés már nem esik egybe a térben és időben meghatározott érzéki tapasztalattal. Az a természetes egység, amit a reneszánsz festészet teremtett, felbomlik. Ez az ábrázolási séma, mely Cézanne-festészetétől a kubizmuson át az op artig az irányzatok széles skáláját jellemzi, konvenciókat használ, de ezek nem szimbolikusak vagy mágikusak, mint a középkori művészetben, hanem intellektuálisak.

„Cézanne és Seurat szükségszerű összefüggések kutatására irányuló törekvése csupán a művészeti autonómia és az önelvűvé vált vizualitás talaján születhetett. Mert ha valami autonóm, akkor kell hogy legyenek belső törvényei is, ha a vizualitásnak saját logikája van, akkor e logikának a valóságban is meglevő szükségszerű összefüggéseket kell követnie, illetve tükröznie."[14] Ez a tudományos gondolkodással rokon szemlélet, melyről Németh Lajos ír, Cézanne-ban nemcsak reprezentánsát, hanem elméletíróját is megtalálta: „Festeni, ez nem a tárgyi valóság szolgai másolása, hanem a számtalan viszonylatok közti harmónia megragadása, e viszonylatoknak új és originális logika szerint kifejlesztett, önmagára vonatkoztatott skálába való

helyezése."[15] Amikor a festészet lemond a természeti jelenségek ábrázolásáról, és a kép elemeinek belső törvényeit kutatja, nem tesz mást, mint a modern nyelvtudomány vagy a matematika: úgy tekinti magát, mint egy önmaga törvényeinek alávetett rendszert, melynek belső logikája feltárásra vár. Semmiképp sem szabad azt gondolnunk, hogy ez öncélú erőfeszítés: ha meg akarjuk szerkeszteni a valóság adekvát modelljét, ismernünk kell a rendelkezésünkre álló eszköz struktúráját. Különösen így van ez, ha nem érjük be az adott jelenségek vizsgálatával, hanem egy új, a természetben eladdig nem létező dolog előidézését tűzzük ki célul. A képzőművészet törvényeinek ismerete környezetünk esztétikus kialakításához ad mértéket — behatolva a használati tárgyak megformálásától a gigantikus épületek homlokzatának kiképzéséig tárgyi világunk valamennyi szférájába. Így tölti be annak a kódnak a szerepét, mely szerint környezetünket, az ún. második természetet alakítjuk.

Ez a gondolatmenet nem öleli fel korunk művészetének valamennyi irányzatát. Van a művészetnek egy másik, ezzel párhuzamos vonulata is, mely az expresszionizmuson, Chirico metafizikus festészetén és a szürrealizmuson át a pop artig ível — ideértve a klasszicizáló törekvéseket is. Ezek az irányzatok, melyek felsorolása közel sem teljes, Van Gogh festészetének örökösei. Németh Lajos így ír Van Goghról: „...itt a művész »szívta magába«, formálta át szuverénül a természeti képet azzal, hogy belevetítette szubjektív lelkivilága szorongásait, tragédiáját, egyúttal a maga képére is formálta azt... Van Gogh művészete példázza, hogy a művészet szubjektivizálódási folyamatának nem csupán az objektív értékek feladása, a privatizálódás és a szubjektív önkény veszélyének növekedése volt a következménye, hanem az emberi psziché mélyebb rétegeinek a művészi feltérképezése is."[16] Az analízis tehát nem az objektív valóságot, hanem a psziché rétegeit tárja fel — ugyanolyan szabadon kezelve a természeti formákat, mint a primitív vagy a középkori művészet. (Bosch „reneszánsza" sem véletlen.) Ez a szabadság azonban nem a naivitásból táplálkozik, hanem annak tudatos vállalásából, hogy a képen nem külső tárgyak ilyen vagy olyan vetületei jelennek meg, hanem a belső, szubjektív élmény ölt látható alakot. És ezzel eljutottunk az esztétikus környezetalakítás mellett a képzőművészet másik fontos feladatának megfogalmazásához: a művész az alkotás során felszabadul a benne felgyülemlett pszichikus feszültségek nyomása alól, katarzist él át, és a szemlélő számára is megteremti a katarzis lehetőségét. Más szóval: a modern művészet nemcsak az objektív valósághoz fűződő viszonyunk tudatos megfogalmazásában segít, hanem tudatossá teheti önmagunkhoz, szubjektumunkhoz való viszonyunkat is.

Természetesen, amikor így fogalmazzuk meg a művészet szerepét, figyelembe kell vennünk azt is, hogy sokak számára nem jelent semmit. Túl azon, hogy a kultúra egészét csak a társadalom egésze foghatja át — s ez így rendjén is van, hiszen a kultúra a társadalom, és nem csupán az egyén átörökítő mechanizmusa —, utalnunk kell arra is, hogy a társadalmi csoportok jelentős része egzisztenciálisan sem jutott el a XX. század szintjére. Képtelenség azt kívánni, hogy például egy létében az ipari forradalom korához tapadó ember magáévá tegye a száz évvel előbbre tartó kultúrát. Ha ezt a szót az általunk kifejtett értelemben használjuk, mint az újratermelés kódját, látnunk kell, hogy nincs is szüksége rá — csak abban az esetben, ha a társadalomban elfoglalt helyzetén változtatni akar és tud. A kultúra így a mobilitás eszközévé, feltételévé válik — és mint a kultúra része, azzá lesz a képzőművészet is.

JEGYZETEK

Fenti tanulmányt a fiatal szerző kevéssel tragikus halála előtt juttatta el szerkesztőségünkhöz.

1 Wölfflin: Művészettörténeti alapfogalmak. Budapest, 1969. 170. l.
2 I. m. 233. l.
3 I. m. 231. l.
4 Fülep Lajos: Magyar művészet. Budapest, 1971. 237. l.
5 I. m. 264. l.
6 Wölfflin: i. m. 36. l.
7 Pogány Frigyes: Szobrászat és festészet az építőművészetben. Budapest, 1965. 163. l.
8 I. m. 163. l.
9 I. m. 194. l.
10 I. m. 403. l.
11 Németh Lajos: A művészet sorsfordulója. Budapest, 1970. 226. l.
12 Hegel: Esztétikai előadások. I. k. Budapest, 1952. 11—12. l.
13 Németh Lajos: i. m. 235. l.
14 I. m. 263. l.
15 I. m. 163. l.
16 I. m. 159. l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Winkelbauer Pál

A KÖNYVTÁROS

1966 ÁPR

1021

Újságolvasó. Winkelbauer Pál rajza

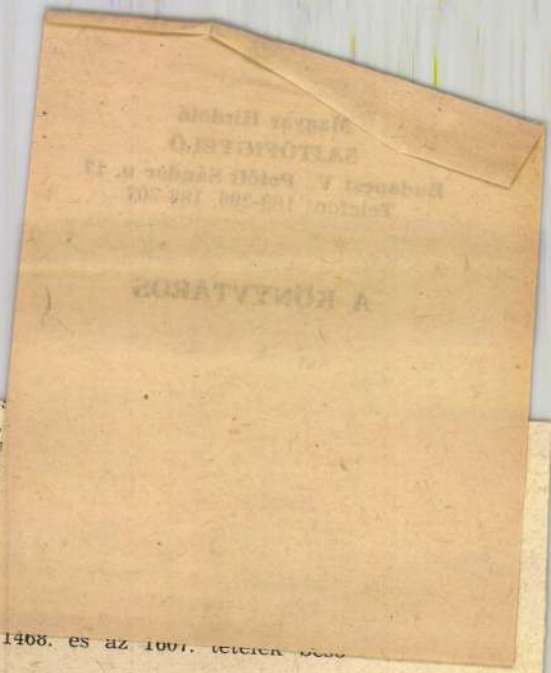

nehezkes
ráfiában,
romszor
irodalma
szezavar

Ugyan
egyes té
lelő tém
amely
könyvtá
telen az 1468. és az 1607. tételek
rolása is.

A címleírások

A címleírások formálisan jók, azonban meglehetősen következetlenek a kiegészítésekben. Ha a címből nem tűnik ki, hogy egy-egy cikk melyik falu kulturális életéről szól, akkor néhány esetben szögletes zárójelben kiegészítik, az esetek zömében azonban ez elmarad. Ugyancsak nem magyarázzák meg — a könyvtárügyről szóló rész kivételével — a nem egyértelmű címeket sem. A szerzők neveit nem egészítik ki, még az olyan nyilvánvaló esetekben sem, mint pl. 1473. F. M. = Fényes Miklós, 1603. J. D. P. = Józsa Dénes Piroska, 3548. T. T. = Tüskés Tibor stb. Véleményem szerint az ilyen jellegű vállalkozásoktól elvárható mind a szerzők nevének kiegészítése, mind pedig a helységek nevének feltün-

VINKLER Ferenc festő

Piktorszámla a XVIII. század közepéről.

= Historia 1930. 2 füzet 30. p.

Vinkler Ferenc

1769.

Laczkovics tunszink Pest vm. alispánya

kimetszése jelett cím

Vinkler Imre, [ ]

L.: Baranyi Károly

Szakolczay L.: Egyetemes értek... 1137-1143.

JELENKOR, Pécs, 1975. december

XVIII
12

1965 ÁPR 4

1021

Húsz esztendő

VINKLER LÁSZLÓ RAJZA

ettel

tozéka, mint le-

szégyellős mar-
lemiségű műve-
asztalára, s új
yos fölfedezé-
ünket, de köz-
„ők nem men-
nem jól hang-
marxisták va-
udvarában va-
lomgerjesztően.)
y —, hogy az
erinti vállalása
es sablonjaira
nek tetszik. A
ízű sablonokat,
mei meggyőző-
em volt mar-
öltött alkotás.
a marxista al-
tály világnéze-
ne szégyellős-
ölfogása mar-
unista! Mondja
ölfogása is így

" területen igé-
tartalmasabb
asági átalaku-
ti tevékenység
volság, nagy a
elmélyültebben,
odnunk ideoló-
a munkások,
is.

s nem múltba
lvillantása nagy
ményekben bő-
knak, amely-
mi vagyunk.
a miénk — a
zmusba —, s
nagy és kis
jegy sem mú-
asági, sem tár-
nk kell felol-
ai munkával,

an, hogy meg-
sekkel birkó-
lkotómunkánk
lint ahogy két
j és új dolgo-
ahogy eddig,
k erőfeszítését

esebb kritikai
sra érett kér-
mert a fele-
cselekvő ak-
tosan vallja,
t nagyon ke-
vábbiakért is
r tőlünk az
eresik a ho-
t és az ész-
an értékes-
s dikciók ön-
nnal járnak,
alkotó tettek.
kaphat érték-

sorsának elő-
lküli kritika
kenyere. Ke-
mert nem a
nyitotta szóra
más. Az ilye-
em, vélt sére-
g sok egyéb
ük meg tőlük:
hogy javuljon
azt a választ
ljuk meg: elő-
sat, hogy ja-
bb jogod lesz
m lehet egész-
erőfeszítéseit
fbic szerepé-
ez esetben: a
e a cselekvő
szó tiszteletet
yhatja figyel-

!" — hangzik
rdezünk: ho-
az a válasz:
ni? Kinek a

vebben politi-
izmus építése.
ezen. Kimun-
feladatait az
kulturális és
özéletünkben.
sre érett dol-
os igénnyel
izsgálni, ele-
em érett, de
et adni, meg-
meggyorsítása
ó kérdéseket.
jük a kemé-
a csapkodást.
a szocialista
ltekintést és
bi kívánság
ufogás lenne.
em bizonyult

gékonyabbak
bben segítsé-
pasztalatunk.

Tudjuk, hogy nemcsak haladó nemzeti hagyományokat, nagy szellemek hagyatékát kaptuk örökségül, hanem rossz, korszerűtlen ipart és korszerűtlen mezőgazdaságot. Két évtized alatt évszázadnyi időt jártunk meg, de árnyékunkat nem ugorhatjuk át. S ez összefügg életkörülményeink alakulásával is. Olyan életviszonyokat teremtettünk, amilyet még álmodni sem mertünk a második világháború előtt. Örülünk, hogy így élünk. Büszkék vagyunk rá. De Kánaánt kívánni most, a szocialista építéshez vezető úton, nem lehet. Ez illúzió lenne! Életkörülményeink megtartása és lassú javítása is rendkívül nagy erőfeszítést igényel mindannyiunktól. Ebben a kérdésben nem lehet maskként fogalmazni, de az értelmezés is csak ilyen félreérthetetlen lehet. Idei tervünk teljesítése — minden vonatkozású teljesítése — életkörülményeink további alakulásával függ össze. S ezért nem is olyan „egyszerű" ez az esztendő számunkra.

Talán nem is illene szólni nagy nemzeti ünnepünkön ilyen „prózai" dolgokról — mondhatná egy széplelkű stiliszta. De a mi életünk ünnepen és hétköznapon is azonos: tisztességes, becsületes, mert mi teremtettük meg két kezünk munkájával. S ezért talán nem is nevezhetjük egy fintor kíséretében „prózának" a valóságunkról szóló mondatokat.

A mi nemzedékünk két évtizedes küzdelme hozta létre ezt a valóságot. Úgy érzem, nincsen szégyenkezni valója ennek a generációnak, mert megtette és megteszi mindazt, ami erejéből és tudásából telik. Érdekesek vagyunk. A kisemmizettek mezejéről jöttünk, a nemzetből kivetetten éltünk, és most mi vagyunk a nemzet. Jobbra és szebbre vágyó érzésünk indított utunkra ezelőtt húsz évvel, amikor még nem értettünk olyan jól tudatos eszmék nyelvén, de valami mást, tisztábbat, igazságosabbat akartunk, mint amiben addig éltünk. Lobogó hitünk hevített bennünket, éjjelt-nappalt egybetéve tettük a dolgunkat. Fáradhatatlanok voltunk.

Botlottunk és tévedtünk is, de nincsen szégyenpír az arcunkon, szándékunk becsületes volt mindig. Rövidlátó az, aki úgy mondja, hogy nem nyúltam semmihez, hogy ne sározódjon be a kezem... Lehet, hogy a keze tiszta, de a lelke nagyon sáros lehet. Mert munkában égő nemzet áll ma ünnepélyes érzéssel nagy munkája előtt és közben előrenéz: munkával ékesített országunkban felsorakoznak a teendők. Nincs megállás. Kérges és sáros az ünneplők keze, de tiszta a lelkük. Boldognak érzem magam, hogy ehhez a szorgalmas korhoz tartozom, ennek a nemzedéknek vagyok a tagja, amely megváltotta a maga új világát. Szinte alig tudjuk érzékelni, hogy milyen nagyot fordítottunk országunk sorsán.

Voltak már és jöhetnek még keserű órák. Méltánytalanság érzése támadhat bennünk egyéni életünk valamilyen eseménye miatt. Volt idő, amikor félve léptünk be rangosabb ember szobájába, s olyan szorongással ültük végig a perceket, mintha sorsunk ítélete hangzana el egy váratlan pillanatban. Megkopott biztonságérzetünk, és személyes meghunyászkodássá, esetenként megalázkodássá fajult nyílt, szókimondó természetünk. Néha megzavarodtunk fölényes, gőgös emberek előtt úgy, hogy viselkedésünkből kiütközött eredendő kisebbségi érzésünk, amitől sokan sajnos a mai napig sem tudtunk megszabadulni. Fölforrt bennünk az epe, de lecsillapítottuk magunkat: „ők is azt akarják, amit mi": nyugtattuk lázadó önérzetünket, amelyből hiányzott (szerencsére többségünknél ma is hiányzik) a rosszízű diplomácia. Egymás szeretete, féltése, nagy bajban segítése — ez a szép vonásunk — egy időben megkopott gyanakvásunk, ridegségünk miatt. Nagy önkínzó éveket is megértünk, de eszménktől soha el nem tántorodtunk. Jöhetnek még nehéz órák egyéni életünkben, s emberi nagyságunk (vagy hitványságunk) ilyenkor tárul föl kendőzetlenül.

Az egyéni sors — bármennyire is szubjektum az ember — nem fordíthatja szembe hitével, meggyőződésével. Aki úgy él és belül is úgy érez, hogy ő csak egy hangyaszorgalmú szolgálója ennek a nagy ügynek, és társadalmának, az nem csalatkozik olyan mélyen, hogy egyéni életét szembefordítsa mindazzal, amit életének javarészében tett. Aki nem vár többet egyénileg a szocializmustól, mint amennyit közösségileg kap — azt nehezebben éri személyes csalódás. Az emléklaposztó ünnepségen éreztem ezt az igazságot, ott, a ruhagyári munkások között. Emelkedett jellemű és értékű emberek a munkások: hitük, meggyőződésük mellett önérzetüket tartják a legtöbbre, amit megbántani büntetlenül senkinek sem lehet.

Amíg az Internacionálét énekeltük, próbáltam felfogni a harcoló szovjet katona érzését. Mert ők is hitükre, meggyőződésükre hallgatva mentek a Volgától Berlinig, hogy megszabadítsák a népeket a civilizáció legsötétebb szörnyűségétől, a fasizmustól. Eszmei meggyőződésük szerint cselekedtek, a nemzetköziség érzése vezényelte lépteiket. Megtették, amire vállalkoztak. Millió szovjet fiú életének árán, de megtették; lelkiismeretük parancsa szerint.

Emlékükre gondolva ünnepelünk. Szabad hazánkban, szabad életünk örömében, tiszta, szép lelkiismerettel.

Vinkler László

MDK

Szerepelt a III. szegedi nyári tárlaton. /Móra Ferenc Múzeum/.

"Építkezés"

L.F. : Egy országos hírű szegedi tárlatról.

TISZATÁJ; 1962. szept.

MDK

Vinkler László

Szerepelt az 1962 jul. 21-én megnyilt III.Szegedi Nyári Tárlaton.

K.M.:Képzőművészeti és fotokiállitás, iparművészeti bemutató.

Csongrádmegyei Hirek. 1962. jul. 20.

Vinkler László

Birsalmák 1962 50x70 cm zománc (vegyes)

József Attila " 85x118 cm, olaj (vegyes)

Leányarckép 1962 (50x35) olaj, "

Szegedi Tanárképző Főiskola Közl. 1963, 371, 372, 73, 74

Vinkler László 3

Kék Etna (emlitve
Erős T. " "
Apokalypsis "
Utolsó vacsora (1941) "
Fikusz (emlitve)

Szegedi Áll. Ped. Főisk. Művész tanárainak Képkiállítása 210.

Vinkler László 2

Olasz nobrámű: 1937 ben
Jellinek díjat kapott.
A Somogyi telep i tenglomban
freskókat fest.
1937 ben Párisban, 1939-ben
Olaszországban járt

Szegedi Áll. Ped. Főisk. Művész-
tanárainak Képkiállítása 21.

Vinkler László

1912 ben született szabadkán. Szegeden érettségizett. A Képző Művészeti Főiskolán Karlovszky majd Glatz tanítványa.
1933: I díjat nyert a Balló pályázaton, majd a Műcsarnoki Főiskolai jubilárisi kiállításon is.
1935: Rómába kerül a Collegium Hungaricumba.

Szegedi Áll. Ped. Főisk. Művész-tanárainak Képkiállítása 21o.

Tinkler László

-8-

Don Quijote	tus	29x42	(emlitve)
Folyópart	"	30x42	"
Hadrivágok	"	"	"
Hegyvidék	"	21x30	"
Elpusztult város	"	25x35	"
Tragédia	"	"	"
Dante illustráció	"	29x42	"
Don Quijote II.	"	30x42	"
Montesquieu ill.	"	21x30	"

Szegedi Áll. Ped. Főisk
(művéntanárainak) Kézkiállítása,

26.

Vinkler László

Epitheres olaj 70x90 (emlitve)
Csendélet hamulatokkal 57x76 "
" olaj 50x65 "
Nagymarosi kapu olaj 50x70 "
Colosseum tus 62x86 "
Titus diadalíva tus 50x70 "
Prágai Városkép " 50x70 "
Velence " 50x70 "
Hajnal gouache 35x70 "

Szegedi Áll. Ped. Főisk. Művésztanárainak Képkiállítása 26.

Vinkler László

1961: Olomouczban járt –
~~[illegible]~~ tusvajrajból ott rendezet kiállítási.
Don Quijote (rajzó)
Vadvirágok "
Folyóparton "

Szegedi Áll. Ped. Főisk. hűvész tanárainak Kéjkiállítása

22 – 25 a.

Vinkler László

Éneklő diákok (emlitve
Huszka bácsi "
Tápéi szeggel "
Épül a negyeháza "
Művelnövendék "

1959: az Ernst Museum ban
gyűjteményes kiállítása volt.
1957: Szegeden pesztvé kiállítást
rendezett legutóbbi műveiből.
Szegedi Áll. Ped. Főisk. Művész-
tanárainak Kéjki állítása 22o.

Vinkler Lánló

Kentaurok és lapiták (1944,) emb.
Tavasz (emlitve)
1942: Gyűj; tenényes kiállítás
Szegeden
1945 után a szeged. ped.
főiskolára került.

Szegedi Áll. Ped. Főisk. Művész
tanárainak Kéz kiállítása 220.

Vinkler László

Pihenő lányok 100x140 cm, olaj, vegyes
Építés előtt 70x100 cm gouache, "
Világcsendélet 50x80 cm akvarel, "

Szegedi Pedagógiai Főiskola
Évkönyve, 1961, ~~100x140~~ 259,-60,62,

MIK

Vinkler László

szerepelt a kiállításon.

Szelesi Zoltán: Szegedi Országos Képzőművészeti Kiállítás.
Tiszatáj 1964. szept.

Vinkler László

Szerepel a szegedi Országos Képzőműv. Kiállitáson.

cenlítve.

Tiszatáj, 1964 9. szám, 4. lap.

MDK

Vinkler László
műve:

Székely Tibor. Magantulajdon.

Az Orsz. Magy. Képzőm. Társ. jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója. 1936. máj-jun. 34. l.

MDK

Vinkle László

A Balló-dijas Vinkle László művével szerepelt a Műcsarnok 1934.évi téli tárlatán.

(m.v.): A Műcsarnok téli tárlata.

Nemzeti Újság, 1934.Jan.13. 11.lap

Vinkler László M.[illegible].K.

Mozaik / csónakázók/ repr.

Szelesi Zoltán: Szeged uj képzőművészetének bibliográfiája 1945-1960.

Móra Ferenc Muzeum Évkönyve 1960-1962. Szeged, 1962. 191.l.

Vinkler László

Víri világ monotip · 73x101

Szegedi nyári tárlat

Vinkler László

Vízivilág c. műve (eml.)

szerepel az alábbi táblaton

Rozványi kárta: A X. Szegedi Nyári Tárlatról

Tiszatáj 1969 XII sz. 1111 old.

Varikus László
festő.

Lorant János mestere volt a
Szegedi Főiskolán.

Losonci Miklós: Látogatás Lorant Jánosnál
Művészet, 1970. július - 14 lap.

VINKLER LÁSZLÓ

Szegedi művész. Művei kiállítva a Bartók Művelődési Központban, a Szegedi Műgyűjtők Kiállításán.

Laczó Katalin: Kiállítási Napló.

Tiszatáj, 1970. szept. 988. l.

Vinkler László

festő

Kovács Margit Vinkler László

tanítványa volt.

Aknai László: Kovács Margit . . .

Művészet, 1970. szeptember - 42 lap

Vinkler László

A lap által feltett kérdésre adott válaszát olvashatjuk.

Vitázó válasz. – Műgyűjtő, 1969. 1. sz. 47. l.

Vinkler László

Kompozíció c. műve (ennl.)

Szerepel az alábbi tárlatom

Akácz László: A XI. szepedi Nyári Tárlat

Dél-Magyarország 1970 VIII. 4

VINKLER László M. D. K

A Szegedi Pedagógia Főiskola rajz-
tanár képzésének tanára.
Fontos Sándor festő művésze

Szelesi Zoltán: Alföldi művészek kö-
zött Fontos Sándor
Tiszatáj, 1965. jún. 2. 71. l.

Vinkler László MDK

Dr. Glattfelder Gyula csanádi püspök

Műcsarnok 1935 III. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Vénkler László

Nagyanyám, olf.

Műcsarnok 1934 Téli kiállítás

Vinkler László

Arckép, olf.

Műcsarnok 1934 Téli kiállitás

Vänkler Lösarö

Arvekap, olf.

Vinkler László M.D.K.

szegedi művészettörténész

Művei a kiállításon

Akácz László: Téli tárlat Szegeden

Csongrádmegyei Hírlap 1965. február 28.

Vinkler László MDK

Női arckép, olf.

Mücsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

Vinkler László M.D.K.

Müvei a Tárlaton

Sz.Z.: Szegedi Téli Tárlat

Dél-Magyarország 1965. febr. 21.

MDK.

Vinkler László

Kiállitásáról hiradás

Köznevelés 1965 ápr.9.lap -

MDK

Vinkler László

neve említve

Szegedi képzőművv. tárlata, M.Gal. 1967.aug.

Vinkler László
festő.

Ötvenedék születés napomra "cinnü" "műrével jelentkezett Vinkler László 10 évvel ezelőtt, 1953-ban hívtitte a Tavasz cinnü kompozicióit.

Déri Endre: Vinkler László köszöntése
Műveszet, 1972. junius - 28 oldal.

Vinkler László
Grafikus

„Vidipusz" (repro)

D.Fehér Zsuzsa: Van-e szegedi mühely?
Müvészet,1973.augusztus - 14.oldal

Vinkler László

Oidipusz c. festménye szerepelt a szegedi műgyüjtők kiállitásán.

Szelesi Zoltán - A szegedi műgyüjtők kiállitása; Műgyüjtő, 1971. 4. sz. 42. l.

Vinkler László

festő

A 60. évet betöltött Vinkler László tiszteletére Szegeden a Móra Ferenc Múzeum hipszáiában kiállítást rendeztek.

Szelesi Zoltán: Művészet és személyiség.
Művészet, 1973. január – 41 oldal.

Vinkler László

MDK

Férfiarckép, olf.

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállítás

Vinkler László

MDK

Székely Tibor, olf.

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállítás

MDK.

Vinkler László

Kiállitási kritika

Tiszatáj 1965 nov. 860 lap

MDK.

Vinkler László

Müvei a Völgyessy gyüjteményben

Délmagyarország 1965 okt.5.

Vinkler László

pesti Horthy Miklós út 17

1934. téli kiáll. 69, 82
1934. nemz. képzm. kiáll.
367

Fernberg Kristóf Károly:

Mellig, hétnyolcad balra. Hos
Lehajtott fiéles gallerja csipkével va
kép alatt három sorban:

„Christophorus
Carolus Fernberg
Peditum Colonellu

s legalól jobbra: „73."

Rézkarc, méretei a keretet
Metfette: M. v. Sommer.

Türckische und Ungarische Chr
lus Fürsten Kunsthändlern 16

843

1366.

Virkler László

festő Szegeden
részt vett az alábbi
kiállításon

Délmagyarország

1937. dec. 5.
(V.: Szegedi képző-
művészek kiállítása
a Múzeumban.)

Fentiről a szegedi
Somogyi-telepi templom
falképei.

f.: Dorsi Dme

Vinkler László

festő

148.

Bálint Sándor: Modern művészfejek: Vinkler László.
Jelenkor III. évf. 22. sz. p. 11.

1941.

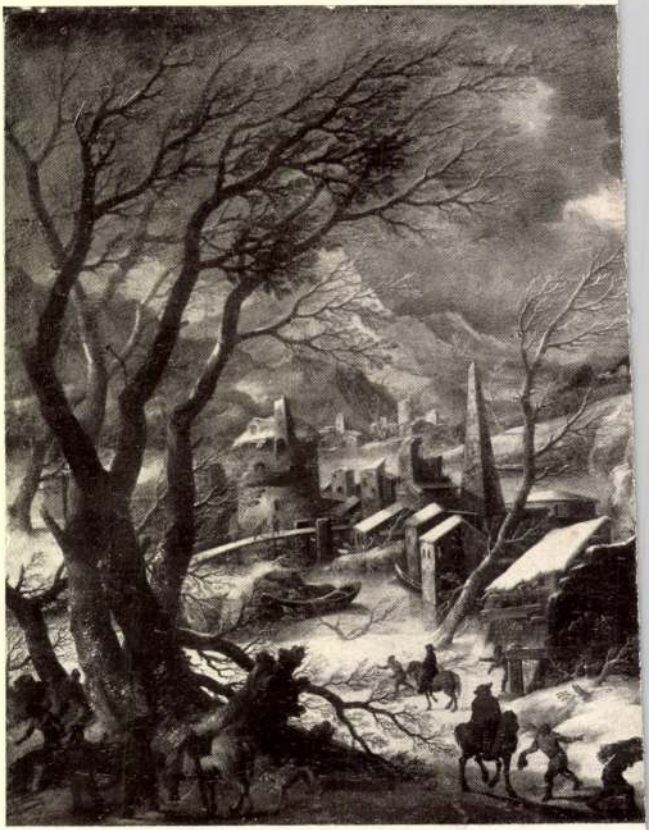

55.

< Vinkler László >

Koll. kiáll. Szeged 1942.

Dorogi Szure:

< > kiállítása.

Délvidéki Szemle

1943. 47, 48. l.

GYERTYATARTÓ
XV. század.
Réz, mag. 44 cm.

GYERTYATARTÓ,
két darab.
XV. század.
Réz, mag. 34 cm.
Esztergomi házbontásnál találták, 1885.
Esztergomban . . . Egyházművészeti Lap, VI. 1885., 192. l.

GYERTYATARTÓ,
három madárlábon áll.
XV. század.
Réz, 36 cm.

EDÉNY,
hevederes, két csőrrel és a heveder végeinél egy-egy fejjel.
XV. század.
Réz, mag. 25 cm.
A kölni Schnütgen-gyüjteményből Simor prímás vásárolta, 1884.
Keresztény Múzeum Esztergomban. Egyházművészeti Lap, V., 1884., 363. l.

CÍMERTARTÓ IFJÚ,
XV. század(?).
Bronzdombormű, mag. 11 cm.

TÁL,
a Bűnbeesés trébelt jelenetével és körirattal.

< Vinkler László >

festő

cikke

< > Aba-Novák

Vilmos: Délvi-

déki Szemle. 1942.

I. 20. l.

körteidomú testén vésett rajz, fedő, fatogantyú.
Balkáni munka, XVIII. század.
Ezüst, mag. 19·5 cm.

LÁNC,
türkiszes, gemmás és gyöngyös
Német munka, XVIII. század, ezüst.

KAPOCSKA,
ezüst, XVIII. század.

FEDELES KANNA, füles, rajta ovális keretben
három állatkép.
HP augsburgi mester műve, XVIII. század.
Ezüst, mag. 13·5 cm.
A trentoi De Tonelli- és a San Marco-gyüjteményből.

ÉKSZERTÁLKA,
két darab.
Német munkák, XVIII. század.
Ezüst, belül aranyozva, átm. egyenkint 12·5 cm.
A San Marco-gyüjteményből.

TEASZŰRŐ-KANÁL,
XVIII. század.
Aranyozott ezüst, 16·2 cm.

DOBOZFEDÉL,
antik jelenettel.
Német munka, XVIII. század.
Zománcos réz, átm. 23·5 cm.

Vinkler László

Részlet Glattfelder Gyula csanádi püspök arcképéből

Repr

Művészet

1937. 10. sz.

114. l.

186

Lásd

u. o. 116. l.

Mészkő. Magassága 56 cm. Szélessége 28·5 cm. Vastagsága 22·5 cm. Fölszine elmállott, az alakok és az építészeti részletek mind megcsonkultak. Azelőtt Velencében volt; valószinűen Altinumból (Padova közelében) származik.

Kápolnaszerű fülkében mezitelen fogoly áll hátrakötött karokkal; fölötte tropæum (diadaljel). A tetőnek mindkét oldalát oroszlán diszíti. A felirat: *Silene*, jelentése ismeretlen. A sírkő oly rosz karban van, hogy korát nehéz pontosan megállapítani; valószínűen a római császárság idejéből származik.

Paul Arndt: Grabstein, Gefangener vor Tropaion. Vorchristlich.

Vinkler László MDK

Római szobrásznő

Műcsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

Vinkler László

MDK

Római szobrásznő, repr.

Mücsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

Vinkler László

Rómaí asszonyság, repr.

MDK

Vinkler László

Huszka bácsi, of.

Képzőművészetünk a felszab. után. kiáll. Szeged, 196o. jul.

MDK

Vinkler László

Havas utca, of.

Képzőművészetünk a felszab. után. kiáll. Szeged, 1960. jul.

MDK

Vinkler László

Sárospataki táj, of.

Képzőművészetünk a felszab. után. kiáll. Szeged, 196o. jul.

MDK

Vinkler László

Csendélet ~~xéi~~ almákkal, of.

Csendélet bogánccsal, "

Birágcsendélet, of.

Szegedi graf. kiáll. 1960. Móra F. Muz.

MDK.

Vinkler László

Szegedi kiállitásáról kritika

Tiszatáj 1965 ápr. 3o2.lap.

MDK.

Vinkler László

"Ötvenedik születésnapomra magamnak" c.
rajza a Tiszatáj 1965. áprilisi számában.
3o7. lap.

MDK.

Vinkler László

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1965 juni.5.

MDK

Vinkler László

Huszka bácsi, repr.

Szegedi képzőművészek retrospektiv kiáll.
1945-58. Móra M. Muz.

MDK.

Vinkler László

Cs.Patai Mihály cikke a müvészről.

Tiszatáj 1965 ápr. 3o6-3o7 lap.

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAPTÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

Budapest

1970 FEB 23

Három tárlat Szegeden

A Tisza-parti városban élénk a képzőművészeti élet. Nemrégiben több tízezer forint költséggel korszerűsítették a szegedi Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai képtárát. Itt a felújított helyiségben vasárnap három Csongrád megyében él művész kiállítását nyitotta meg *Szele Zoltán* művészettörténész, illetve *Vinkl László* festőművész.

A szegedi nézők ez alkalommal *Ba Tünde* makói iparművész festett tex művészeti tárgyait, faliképeit, *Pin János* csongrádi festő 50 akvarellj *Kovács Margit* szegedi festőművé grafikáját láthatják.

a MOKÉP !

EMLITATÓK:

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1969 SEP 11

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
Szeged

A MAGYAR SZOCIALIS

„MONTREAL EXPO 68"

Tegnap délután nyílt meg *Winkler* László festőművész bevezető szavai után *a „Montreal EXPO 68"* francia festészeti kiállítás az újszegedi November 7 Művelődési Központban. *A kiállító ország képviseletében megjelentek Andre Padoux és Georges Dumontet a budapesti Francia Intézet kulturális osztályának munkatársai.*

A modern francia festészetet huszonnégy alkotás reprezentálja. *A nagy érdeklődésre számot tartó tárlat szeptember 21-ig tekinthető meg.*

vételéért — szaknyelven a
őrök az úgynevezett QSL-
zéssel.
gy érdeklődés mutatkozik a
tőrök körében. Az alkalma-
szik, hogy a világ bármely
kapcsolódjék a versenybe,
apnak. Ezért mondhatjuk,

MAGYAR HÍRLAP SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP KIADÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DEC 23

Tuller László

DÉLMAGYARORSZÁG

Szeged

1021

Vinkler László festőművész munkáiból nyílt kiállítás a színházban a Sztambul rózsája bemutatója alkalmából. A társalgóban elhelyezett 20 képen a művész legújabb törekvéseivel találkozhatnak a színházlátogatók.

Vinkler László
festő

Veres Mihály mestere volt.

Akácz László: Veres Mihály
[illegible]ónat, 1969 december - 48 lap

Vinkler Lánló

(n. 1912)

Reprod.: Huszka bársi

: Béke

: vizzenállói

: Nagymarosi utca

Szeged mai képzőművészete (Reprodukciói)

Szerk.: Krajkó András, Szabolcsi Gábor. 24 l

Bev.: Horváth Mihály, 1959. Tinatáj 25 "

Prod. Kiskönyvtár. 26 "

27 "

Vinkler László kot.

(1 foft.)

1948-1957-ig a
Szegedi Ped. Főisk. Rajztanárképzővezető tanára, 1957-ből ugyanott főisk. tanár: 1955-ben jelent meg képzőművészeti alkotást című tankönyve.
Fontosabb kiállítást: 1932-34. Műcsarnok, Bp. 1936. Coll. Hung. Kiáll, Róma. 1937. Képz. Főisk. jub. kiáll. (Fényes díj)

(foft.)

Szegedi Állami Tanárképző Főisk. Képzőművész tanárainak kiáll. Szeged, 1965. kot.

Vinkler László, Szeged

Abstrakt portrait, kréta

Magy. Képzőművészek Szabadszervezete I. kiáll. Ernst Muz. 1947. jul. 8 l.

Vinkler László

Szegedi festő

Szeged 1944

Délvidéki találk

2 Arckép – Piros hajok

a Tiszán –

Csendélet.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Vinkler Sarló

festő Budai kent Nure
kollegium

KMTARS művcsoptok
1931 feb-márc. kiáll.

VII. 26.

Ноф. ГОСУД. ЗНАТМ
Ш.Н.Ч. Отдѣ-ніе 18/1
№ 5

Winkler László

festő

Műcs. kiáll. 1931-től

Pipics 422. t.

Winkler László

1930/31 – 1932/33

Ferk pzomfoisk.vk

146. l.

sték –
íztartási cikkek
pere áruk

festék –
háztartási ci

Vinkler László

Mandola Aladár
dr: Vinkler László
freskói Somogyi-
telep templomának
falain.
Katolikus Alföld
(Szeged) 1937. dec.
15. II (XVIII.) évf.
12. 27

VASÁRNAP **12** Kat. Otília Prot. Gabriella	N. k. 7 ó. 39 p. N. ny. 16 ó. 9 p.	
HÉTFŐ **13** Kat. Luca sz. Prot. Luca	N. k. 7 ó. 39 p. N. ny. 16 ó. 9 p.	
KEDD **14** Kat. Nikáz pk. Prot. Szilárdka	N. k. 7 ó. 40 p. N. ny. 16 ó. 9 p.	Izr. 10. Jer. ostr. bőjt
SZERDA **15** Kat. Valér Prot. Johanna	N. k. 7 ó. 40 p. N. ny. 16. ó. 10 p.	
CSÜTÖRT. **16** Kat Etelka cs. Prot. Albina	N. k. 7 ó. 41 p. N. ny. 16 ó. 10 p.	
PÉNTEK **17** Kat. Lázár Prot. Lázár	N. k. 7 ó. 42 p. N. ny. 16 ó. 10 p.	
SZOMBAT **18** Kat. Grácián Prot. Auguszta	N. k. 7 ó. 43 p. N. ny. 16 ó. 10 p.	Izr. 14. S. Vajekhi

Vinkler László

* **Vinkler László nyerte a Műcsarnok Jellinek-díját.** Most tartotta a Műcsarnokban döntő ülését Glattfelder Gyula csanádi püspök elnöklésével az a bizottság, amely a Műcsarnok negyedik nemzeti képzőművészeti kiállítására kitűzött Jellinek-díj felett volt hivatva dönteni. A bizottság a díjat egyhangúlag a szegedi Vinkler László festőművész „Római szobrászmű" című olajfestményének ítélte oda.

Ujmagyar

1937 jún. 6

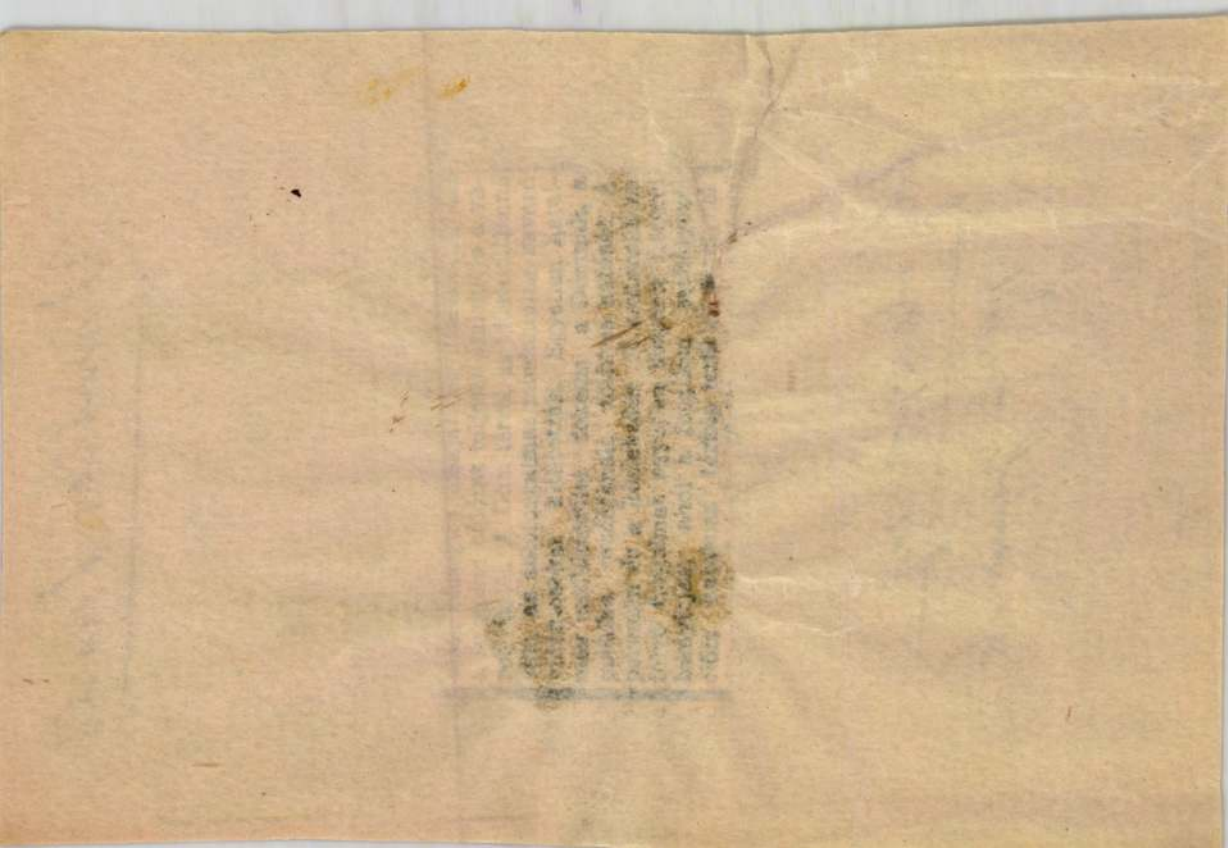

MDK

Vinkler László

Kiállitási kritika

Magyar szó 1968 ápr.4.

NDK

Vinkler László

monotypia

Fej

Tavasz

Dólalföldi Tárlat 4. 1968. - Hmvhely, Szeged, Gyula, Szentes

Vinkler László MDK

Különös állatok, 1964 tus

A fák erősebbek a házaknál, 1964 tus

Gyökerek, 1964 tus

Szegedi Áll. Tanárképző főisk. Képzőművész tanárainak kiáll.

Vinkler László MDK

"1917", 1964 tus

Oidipus és a Sphinx, 1964 tus

Alvó bachánsnő 1964, tus

Szegedi All. Tanárképző főisk. Képzőművész tanárainak kiáll.

Vinkler László MDK

Dózsa fejét Szeged temették, 1964 tus

Prokrustes doktor anatómiája, 1964, tus

A husra várók, 1964 tus

Szegedi Áll. Tanárképző Főisk. Képzőművész tanárainak kiáll.

Vinkler László MDK

Alvó bacchásnő, repr.

Különös állatok, repr.

Szegedi Áll. Tanárképző Főisk. Képzőművész tanárainak kiáll.

Vinkler László MDK

Dózsa fejét Szegeden temették, repr.

A fák erősebbek, repr.

A husrá várók, repr.

Szegedi Áll. Tanárképző Főisk. Képzőművész tanárainak kiáll.

M.D.Y.

Vinkler László
grafikus

„Absóvariosi rekviem I - II"
„szerepel a tárlaton.

Szelesi Zoltán: A VIII. Szegedi Nyári Tárlat
Művészet, 1967. november - 42 kap.

MDK.

Vinkler László

Kiállitási kritika

Magyar -emzet 1967 szept.9.

Vinkler László

„A festő" és a „Forum Romanum"
c. képeivel szerepelt a
képedi Téli Tárlaton

Tiszatáj, 1965, 4 sz., 302 o.

.MDK.

Vinkler László

Müvei a Völgyessy gyüjteményben

Tiszatáj 1966 febr.168.lap

Vinkler László

A szegedi Horváth Mihály utcai Réptárban megrendezett II. Dél-alföldi Tárlaton szerepel.

Dél-Magyarország 1966. jún. 1.

Vinkler László MDK

Szent Imre áldozása

Mücsarnok 1938 Szent István kiállitás

MKM

Winkler László

Szent Imre Alapítás

Műcsarnok 1938 Szent István Kiállítás

Vinkler László

MDK

Gondolkodó

Műcsarnok 1938 Téli tárlat

Vinkler László grafikus

Művek nem említve

1966. május 8 Dél-Magyarország

MDK

Vinkler László

Parnasszus a Tisza partján

Művészet 1938. 12o.l.

VINKLER LÁSZLÓ

1. Zsennyei táj olaj 28 x 36
2. -"- -"- télen gonache 32 x 42

Zsennyei művésztelep kiállitása. Szombathely, 1956.

Vinkler László

A dunaújvárosi kiállításon a művész régebbi alkotásai mellett felsoroltatja az utóbbi 4 év termékeit is.

Tandi Lajos: Vinkler László kiállítása
Tükör, 1977. jan. 9. – 41. oldal.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Vinkler László, festőművész

Délmagyarország Szeged

1976 DEC 2

möge, hogy keresztüllőjelek benneteket!

1021

VINKLER LÁSZLÓ TÁRLATA DUNAÚJVÁROSBAN

Vinkler László festőművész alkotásaiból rendez kiállítást a dunaújvárosi Bartók Béla Művelődési Központ az Uitz Béla Teremben. A tárlatot holnap, pénteken délután 6 órakor nyitja meg dr. Pogány Frigyes egyetemi tanár. A kiállítás december 26-ig tekinthető meg, 7-én, kedden délután 6 órakor tárlatvezetést rendeznek.

a bevezetőben. Az összeállítás a lengyel költői „új hullám" néhány képviselőjét mutatja be. *Zagajevski*, *Kornhauser*, *Lipska*, *Krynicki*, *Vojaczek*, *Stabro* és *Barańczak* verseit

Kincs

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPTÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 DEC 3

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Vinkler László, festő — művész

TÁRLAT. Vinkler László festőművész kiállítását rendezik meg Dunaújvárosban, az Uitz-teremben. A tárlatot dr. Pogány Frigyes nyitja meg ma, pénteken este 6 órakor.

Vinkler László

Vinkler László szegedi festőművész kiállítása a dunaújvárosi Vitr teremben nyílt meg.

Tandi Lajos: Vinkler László kiállítása
Tükör, 1977. jan. 9 – 41. oldal.

Vinkler László

Portréi, aktjai, figurális kompozi-
ciói a quatrocentokoz kapcsolód-
nak. Nyomatai, tusöntvényei, ~~[illegible]~~-
~~[illegible]~~, parafrázisai a XX szárad-
hoz kötődnek.

Tandi Lajos: Vinkler László kiállítása
Tükör, 1977. jan. 9 – 41. oldal.

Vinkler Lánló, Jestő

L.: Végvári János

— : o Kiállítások 8,

Esti Hirlap, Bp. 1976. dec. 3.

Vinkler László festőművész

a Bartók Művelődési Központ elkészítette az Uitz Béla-kiállítási terem 1946 évi programját, melyben szerepel a művész kiállítása, Dunaújvárosban, szeptemberben.

Fjér Megyei Hírlap, 1946. jan. 17.

Vinkler László grafikus

a felszabadulás után készült első tankonyvek illusztrátorai között talaljuk Kopasz Mártát, Benczne László és Vinkler László társaságában.

Losonci Miklós: Kopasz Márta metszetei. Pest Megyei Hírlap, 1975. dec. 7.

Vinkler László, festő

Szegeden megnyílt a 13. dél-alföldi tárlat, melyen szerepel a művész műve. E tárlat az elmúlt héten nyílt meg.

Polner Zoltán: Dél-alföldi festő egyéniségek tárlata.
Csongrád Megyei Hírlap, 1978. jún. 4.

Vinkler László

Művé szerepelt a Tiszatáj c.kollektiv kiállitáson a szombathelyi Derkovits teremben /1978.VI.1-15./ és a budapesti Csontváry Teremben /1979.V.24-VI.7./

Vinkler László, grafikus

Szegeden megnyílt a XIII. dél-alföldi tárlat. dr. Koncz János megnyitó beszédében külön köszönti a „törzsgárda" tagjait, melyhez a művész is tartozik.

dr. Koncz János: Megnyitó beszéde a XIII. dél-alföldi tárlaton.

Csongrád Megyei Hírlap, 1948. máj. 28.

Vinkler László, Arló

szerepelt a XV. Szegedi Nyári Tárlaton.

Tandi Lajos: Kiállítások 88–90

Tiszatáj, Szeged, 1974. október XXVIII/10.

Winkler László

Szabadkán dec. 7-én nyílik meg a szegedi képzőművészek közös kiállítása, melyen művei szerepelni fognak.

Magyar Szó, 1945. dec. 5.

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

DÉL-MAGYARORSZÁG
(SZEGED)

1975 SEP 7

1021 Vinkler László

Vinkler László rajza

, 1975

Az ünnepi játékok
megírtuk, hogy az idé
lódnak a rendezvénye
hogy befejeződtek, lesz
a művészi színvonal a
mint az elmúlt évtizede
egyenlőtlen volt. Közé
tökéletesig minden
megtalálhattunk. A köz
heterogén. Többsége ga
bokból áll, akik szaks
hiányában válogatás né
jonganak. Salzburgban
hangverseny — akár világsztár
szerepel, akár ismeretlen művész
— amelyen ne követelnének rá-
adásokat. Rossz nyelvek szerint
a közönség úgy gondolkodik, ha
már megfizette a borsos árat,
hadd halljon érte minél több ze-
nét.

A hangversenyek és operaelő-
adások tengeréből kiemelkedett a
0 éves Karl Böhm Beethoven-est-
e, amelyen a VI. és V. szimfóni-
t vezényelte. Az ő pálcája alatt
zólalt meg — parádés szerep-
sztásban — Mozart Cosi fan tut-

[illegible] színvonalú Mozart-
matinékkal, kamaraestekkel, or-
gonakoncertekkel. Csupán a mű-
vek felsorolása túllépné beszá-
molónk kereteit. Mintegy tizenkét
nemzet komponistáját tüntették
fel a plakátok.

A hagyományos képzőművészeti
kiállítások mellett ezúttal irodal-
mi kiállítás is nyílt. Paul Claudel,
francia költő, drámaíró és diplo-
mata munkásságát „láthattuk". A
különböző prózai rendezvények-
kel szemben újítást jelentett, hogy
irodalmi estet is hallhatott a kö-
zönség: Rainer Maria Rilke költe-

Vinkler László festőművész

Szegeden nyitotta meg Orajan István festőművész kiállítását.

Békésmegyei Népújság, 1975. nov. 22.

Vinkler László, Gestő

L. : Tápai A.

7.

Lőkö, Z. : Szeged...

Népszabadság, Bp. 1976. júl. 16.

Vinkler László

Vinkler László vdt a mestere
Lovárét Jánosnak a Szegedi
Tanárképző Főiskola vajz szakán.

Aszalós Endre: Hegyek között.
Művészet, 1976.május - 10.oldal.

Vinkler:

Az önállónak mondható vajdasági iskola képzőművéne

Tolnai Otto: A nádnál

Uj Symposion 1969/47 2. old

Vinkler László

Szelesi Zoltán: Vinkler László. - Tiszatáj,1968. 6.sz.527-53o.l.

Az 1960.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Lrt. 1971.2.sz.149-182.l.

161. l.

Vinkler László

Az idei Szegedi Téli Tárlaton szerepelt műve: rajzsorozata.

Dér Endre: Vaterlapon – a téli tárlatról.

Tiszatáj, 1973. márc. 109. old.

Vinkler László,

Déc István, Fontos Sándor festők és Tóth Sándor szobrász nevét említi a kritikus a szegedi művészek téli tárlatán vészt vevő ismert művészek közül.

Év végi tárlatok vidéken (Rideg Gábor)

Magyar Hírlap, 1968. december 23. 91.

Vinkler László
festő

Vinkler László „Aphrodité születése" című képe 1966-ban készült. A művén sokat festett kukorica szárakat 1946-ban.

Szelesi Zoltán: Művészet és személyiség.
MŰVÉSZET, 1973.január - 41.oldal

Viehler László
festő

1968-ban készült a „Nagyerdő"
című kompozíciója, 1969-ben
festette a „Tiriász parafrázis"
című képét.

Szelesi Zoltán: Művészet és személyiség.
MŰVÉSZET, 1973.január - 41.oldal

Vinkler László
festő

1970-ben készült a „Trója" és
1972-ben az „Ego Trója" című
mű. 1966-ban alkotta a mű-
vész a „Mártélyi sorozatot".

Szelesi Zoltán: Művészet és személyiség.
MŰVÉSZET, 1973.január - 41.oldal

Vinkler László
festő

A mai szegedi művészet egyik mestere Vinkler László részt vett a tárlaton.

Szelesi Zoltán: A szegedi mügyűjtők kiállítása.
MŰVÉSZET, 1972.szeptember - 44.oldal

Vinkler László
festő-

1969-ből való a „Két struktúra",
ugyanisak ennek az évnek a
termése a „Cserjés". 1954-1962
beli mű a „Kislány-fej".

Szelesi Zoltán: Müvészet és személyiség.
MÜVÉSZET, 1973.január - 41.oldal

Vinkler László
festő

1944-ben készült a „Kentaúrok csatája" című vászon, 1945-ben alkotta Vinkler László a „Tavasz" címet viselő 2 képet.

Szelesi Zoltán: Müvészet és személyiség.
MÜVÉSZET, 1973.január - 41.oldal

Vinkler László
festő.

1967-es dátumot visel a tolltajz „Trója-rorozat". 1969-ből való a „Prokrusztesz". 1966-os mű a „Tápéi menyesszony".

Szelesi Zoltán: Művészet és személyiség.
MŰVÉSZET, 1973.január - 41.oldal

Vinkler Károly

festő

1966-ban készült az „Oidipusz" c. montázs, 1970-1971 között készültek a trójai témakörrel foglalkozó kompozíciók.

Szelesi Zoltán: Művészet és személyiség.
MŰVÉSZET, 1973. január - 41. oldal

Vinkler László
festő

A művész a portré műfaj legjobbjai közé sorolható. 1942-ben festette Kerényi Károly képet, 1944-ben Szent-Györgyi Albert portréját.

Szelesi Zoltán: Művészet és személyiség.
MŰVÉSZET, 1973.január - 41.oldal

Vinkler László
festő

1972-ben hesiult a Dózsa rekviem
1953-ban festette Huszka bácsi
portréját a művész. 1970-ben
Törlegné képét.

Szelesi Zoltán: Művészet és személyiség.
MŰVÉSZET, 1975.január - 41.oldal

Vinkler László
festő

1970-ben készült Gyöngyike portréja.
A művész feleségéről készített 1966-
ban képeket. Édes anyjáról 1972-ben
festett portrét.

Szelesi Zoltán: Művészet és személyiség.
MŰVÉSZET, 1973.január - 41.oldal

Vinkler László
grafikus

„Aktalon"
(repró)

Szelesi Zoltán: Művészet és személyiség.
MŰVÉSZET, 1973.január - 41.oldal

Vinkler László

a Csongrád m.-i Tanács és a Szeged m.-i városi Tanács műtárgyvásárlásaiból rendezett „Kortárs művészet" c. kiállítás ma megnyílik, melyen képeivel műve.

Meghívó

1974. Okt. 5.

Vinkler László festőművész

Szegeden holnap megnyitja a grafikai bemutatót a művész a Juhász Gyula Tanárképző Főiskóla tanszékvezető főiskola tanára.

Délmagyarország /Szeged/, 1974. szept. 25.

Vinkler László

festőművész, a Tanárképző Főiskola tanára. Szegeden. Művészetét többen az eklektikus jelzővel illetik. Műsoros tárlata volt.

Tothpál József: „Az én világom"

Népművelés 1972/5 40 old.

Vinkler László

foto

Népművelés 1972/5 41 old.

Vinkler László festőművész

Szeged városának ezévi

alkotó díját kapta

Magyar Nemzet 1972 október 11

4. old.

Vinkler László, festő

Hatott Zoltánfy István.

Tandi Lajos: Két festő és az „utak"

86-89.

TISZATÁJ. Szeged, 1972. május

XXVI/5.

Vinkler László, festő

A 60 éves művész köszöntése negedi kiállításának megnyitásán, 1972. okt. 22-én.

(Művészetének elemzése, értékelése.)

László Gyula: Miton és valóság 84-91.

XXVI

TISZATÁJ, Szeged 1972. december 12.

Vinkler László, festő

Emlékplakettet s'
pénzjutalmat kapott.

— : Hírek

96.

XXVI

TISZATÁJ. Szeged, 1972. november. 11

Vinkler László, festő

Kiállítva Napraforgók c. képe.

Laczó Katalin: Kiállítási napló
Műgyűjtők Kiállítása 93-96.

TISZATÁJ. Szeged, 1972. október XXVI/10.

Vinkler László, festő

A vásárhelyi tárlaton szerepel.

Dér Endre: Gondolatok a XVI. Alföldi és a IX. Délalföldi Tárlat ürügyén 85–86.

TISZATÁJ. Szeged, 1973. július XXVII/7.

Vinkler László festő

Megrendítő rajzsorozattal nevepel.

Dér Dénes: Notenlapon – a téli tárlatról

109.

XXVII

3.

TISZATÁJ. Szeged, 1973. március

Vinkler László festőművész

Szegeden szept. 8-án nyitja meg szenes Zsuzsa textilművész kiállítását.

Csongrád Megyei Hírlap, 1972. szept. 6.

Vinkler Károly

Szegeden megnyílt a képzőművészek téli tárlata, melyen művei szerepelnek.

Ölvös Károly: Szegedi képzőművészek tárlata.

Délmagyarország, 1964. dec. 14.

Vinkler László
festő

Ló ábrázolásaival avatott
szert.

D.J.: VII.Dél-alföldi Tárlat.
Művészet, 1971. november - 47.oldal

Winkler László

ismerteti a szegedi képzőmüvészek kiállitását/1967/
a Müvészet,1968.1.számában /24-28. 1./

Az 1968.évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Müvtört.Ért. 1971.2.sz.249-182.1.

171.1.

Niculescu István:

Dolce Stil' nuovo a korabeli olasz művészetben (Klny. a Szegedi Tanárképző Főisk. Tud. Közl - ából.) Szeged. 1968, 327-356.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Írt. 1971.2.sz.149-162.l.

174. 1.

Virikler László
Grafikus

„Marosparti vadászház"
(repro)

Tóth Ferenc: Marosmenti művésztelep Makón.
Művészet, 1971.december- 14.oldal

Vinkler László
festő

Sok-sok makói élményét örökíti meg egy képbe sűrítve. Bemutatta a „Maros-parti vadászkáv" című művét is.

Tóth Ferenc: Marosmenti müvésztelep Makón.
Müvészet, 1971. december 14. oldal

Tinkler Károly

Szegedi festő. Most lett a Magy. Képzőműv. Szövetsége tagja.

K. Z.: Új szövetségi tagok a szegedi festők körét

Délmagyarország 1971 IV. 8

Vinkler László (Szeged)

Illúzió szerepét a VII. Délalföldi Tárlaton.

Akácz László: a VII. Délalföldi Tárlat.

Délmagyarország, 1941. máj. 11. (Szeged)

Vinkler László

Két monotipiája

szerepel az alábbi tárlaton

Akász László: A XII. szegedi Nyári Tárlat

Délmagyarország 1971 VII. 20.

Winkler László

Több rendelete

~~szobra~~ szerepel Völgyessy Ferenc gyüjteményében.

Szelesi Zoltán: Völgyessy Ferenc képei és a szegedi mügyüjtés útja. - Müvtört.Ért. 1971.1.sz.23-30.l.

28.l.

Vinkler László [festő *]

Megemlítve.

László Gyula.: Változatok egy témára

596-598.

Tiszatáj, Szeged. 1970. június

XXIV

6.

Vinkler László, festő

Szerepel a szegedi főiskola művésztanárainak körös kiállításán.

K. J.: Hat művész egy teremben 598-599.

Tiszatáj, Szeged. 1970. június XXIV/6.

Vinkler László, festő
díszlettervező

Megemlítve: 1943. decemberében a Szegedi Szinházban előadott Sík Sándor-szinműhoz, Az égigérő toronyhoz a díszleteket tervezte.

Péter László: A kettős végtelen 694-695.

Tiszatáj, Szeged. 1970. július XXIV/7.

Vinkler László, festő

Szegedi művész. Szerepel.

Laczó Katalin: Kiállítási napló
Szegedi Műgyűjtők kiállítása
987-989.

Tiszatáj, Szeged. 1970. október XXIV/10.

Vinkler László, festő.

Megemlítve: Dorogi Imre tanítványa.

Laczó Katalin: Dorogi Imre gyűjteménye
Kiállítása

1080-1085.

Tiszatáj, Szeged. 1970. november XXIV/11.

Vinkler László

grafikái az alanti mű terjedelmének kötöttsége következtében nem szerepelnek abban.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972. 22 l. 10 l.

Vinkler László

1. Nyári este monotypia 100×70
2. Textilfantázia — 100×70

XII. Szegedi Nyári Tárlat

Vinkler László
festő

Szegeden Fontos Sándort tanította,
1951-ben.

ei Londre: Fontos Sándor lyalv művéről
Művészet, 1971. junius - 44 lap

Vinkler László

Nádas, akv.
Marosparti naplemente, akv.

XV. Szegedi Nyári Tárlat.

Vinkler László

Monospartimoplemente, regno –

XV_ Szegedi Nyári Tárlat

Vinkler László "Leda"

a szabadkán rendezett szegedi művészek tárlatán szerepelnek a művésznő művei. „Léda" c. (emlitve)

dr. József: Szegedi képzőművészek szabadkai tárlata.

Magyar Szó, 1946. I. 4.

Vinkler László festő

"Szocialista hazafiság" címmel megnyílt kiállításon szereplések munkái.

Kulka Péter: Szegedi festők tárlata.
Délmagyarország, 1969. márc. 21.

Vinkler László

Kamarakiállításán nagyméretű táblákon dinamikus fekete-fehér-színes formák szerzényes és tömör kiállításai villóznak. Tematikusan és technikailag a lehetőségek sokféleségét választja „a hírvivő Hermész" – „Oidipusz király" „Sokaszte királynő" a mitológiából meríti témáit. (emlette).

Nagy Edit

„Rajz" (repr.)

Szegedi Egyetem.

Palmer Zoltán összeállítása: kritikák-tárlatokról.

Csongrád m. Hírlap, 1973. jún. 3.

Vinkler László festőművész

Az ötéves szegedi Művészklub
közreműködői közé tartozik.

Palner Zoltán összeállítása.
Csongrád m. Hírlap, 1943. jún. 3.

Vinkler László

Virágok napfényben repr.

12 Szegedi festő miállítása
Szeged 1973

Vinkler László

neve emlitve

Művészettörténeti Értesitő
1972

296. old.

Vinkler László

Vizivilág c. monotipiáját állitotta ki a
X szegedi tárlaton

Magyar Hirlap 2.évf.215/9.

Vinkler László

a Maros mezti művésztelep képzőművészeinek kiállítása nyílt meg a Makói Múzeumban, melyen festmények szerepelnek, valamint monotípiái.

Délmagyarország, Szeged, 1973. ápr. 14

Vuchler László
festő

Vuchler László volt Dési Huber István
mestere, a Szegedi Pedagógiai
Főiskolán.

Akácz László: Homokból nőtt életfa.
Művészet, 1973. augusztus - 23. oldal

Vinkler László
festő

Pintér József legközvetlenebb
mestere Vinkler László volt.

Dér Endre: Pintér József.
Művészet, 1973. augusztus - 21. oldal

Vinkler László
festő

A szegedi művész igen sok-
oldalu tevékenységet fejt ki.

D.Fehér Zsuzsa: Van-e szegedi műhely?
Művészet, 1973.augusztus 14.oldal

Viuhler László

Tanárjelölt tempera
100 x 70

XII. Szegedi Nyári Tárlat

Kutter Lajos festő

Műve szerepel a Szegedi Műgyűjtők Klubja kiállításán a Bartók Béla Művelődési Központban, Szegeden

Magyar Nemzet 1974 július 30

12.old.

Vinkler László

A XIII. szegedi nyári tárlaton „Iphigenia" c. festménye szerepel. (emlétve).

Dél Magyarország, 1972. júl. 25.

Vinkler László festménye

Dózsa feje

Korunk, 1972/6. 876. o.

Vinkler László rajza

Kortárs 1971/8 1264. old.

Winkler László rajzpedagógus

Ma nyílik meg Szegeden a Pedagógus Szakszervezet Csongrád m.-i Bizottságának rendezésében a megyei rajzpedagógusok képzőművészeti kiállítása, melyen mintegy harminc mű szerepel.

Csongrád Megyei Hírlap, 1969. márc. 2.

Vinkler László

Iphigénia akrill
113 x 100 cm

XIII. Szegedi Nyári Tárlat
1972. jul. — sept.

Vinkler László

festő

„Tápéi menyasszony"
„Feleségem"
„A fehete Trója"
} repro.

Dér Endre: Vinkler László hőszöntése.
Művészet, 1972. junius – 28 oldal.

Vinkler László

festő.

Ebben az évben, 1972-ben, töltötte be
60. életévét a Nagyi festőcsoport
egyik meghatározó festő egyénisége,
Vinkler László.

Dér Endre: Vinkler László köszöntése
Művészet, 1972. június - 28 oldal.

Vinkler László
festő

Vinkler László Szabadkán született
1912 október 1-én. Édes anyja már
6 éves korában elvette Tantos szabad-
kai rajztanárhoz.

Dér Endre: Vinkler László kiszöntése.
Művészet, 1972. junius - 28 oldal.

Vinkler László
festő.

Tantos szabadhai rajtanárón
kívül másik horai mestere Vinkler
Lászlónak Csincsák Elemér volt.

Dér Endre: Vinkler László hônôntése.
Művészet, 1972. junius - 28 oldal.

Vinkler László
festő

Vinkler László tiréves hosa körül
készült munkái körül a „Falusi
lakodalom" naiv falusi hatások
nyomán fogant.

Dér Endre: Vinkler László köszöntése
Művészet, 1972. junius – 28 oldal.

Vinkler László

festő.

Vinkler László 16 évesen megfesti a Kentaurok csatája cimű kompozíciót. Egész sérát készít a Humor és Magor kanyarablás-monda jelenteiből.

Dér Endre: Vinkler László hőszöntése
Művészet, 1972. junius - 28 oldal

Vinkler László

festő.

Vinkler László a főiskolai évek alatt Karlovszky Bertalan csoportjában dolgozik. Karlovszky Munkácsy tanítványa, de teljesen ellentétes a két művész festése stílusa.

Déz Endre: Vinkler László hőszöntése, Művészet, 1972. junius - 28 oldal.

Vinkler László
festő-

Vinkler László mint a főiskola harmadéves növendéke a „Fehér-kalapos lányt" állítja ki és a „Nagyanyám" c. portréhát.

Déri Endre Vinkler László horizontere.
Művészet, 1972. junius - 28 oldal

Vinkler László

festő

Vinkler László már a főiskolai évek alatt eredményes kiállítómű-vész. Első éves korában szerepel a Műcsarnokban hugáról készített portréval.

Déz Endre Vinkler László korszaktere.
Művészet, 1972. junius - 28 oldal

Vinkler László

festő.

Romában az Accademia di Belle Arti freskó osztályán Ferrazzi mester mű-vendéke lett. Itt tanulmányozta Michelangelo és Rafaello hatalmas írók.

Dér Endre: Vinkler László kiállítása
Művészet, 1972. június - 28 oldal.

Vinkler László
festő

Vinkler László a „Nagyanyám" című portrival a Balló díj I. fokozatát is elnyerte. 1935-36-ban Rómában a Collegium Hungaricumban dolgozik.

Dér Endre: Vinkler László köszöntése
Művészet, 1972. junius - 28 oldal.

Vinkler László

festő.

Párizsból hanajóve fejezi be a Krisztus bántalmazását ábrázoló jelentet. Ezen a művön viződik a párizsi hatás feldolgozásának folyamata

Déz Endre: Vinkler László körüntése
Művészet, 1972. junius-28 oldal

Vinkler László
festő.

1936 nyarán hamatér Rómából és freskokat fest, a Somogyi telepi temp-lomban. Körben eljut a parissi világ kicillitása, ahol megláttra Picasso guernicáját

Déz Endre: Vinkler László könöntése
Művészet, 1972. junius-28 oldal

Vinkler László
festő

A felszabadulást követően szinkán
díszlettervezéssel foglalkozik, majd
1947-től tanári gyakorlatot folytat
a Szegedi Tanárképző Főiskolán

Déz Endre: Vinkler László kőszörtése
Művészet, 1972 junius - 28 oldal

Vinkler László
festő

1939 után készül el a Kentaurok és
Laphitak hulisztikus sorozata, majd
a két Tavasz című kompozíció.

Dér Endre: Vinkler László kőszöntése
Művészet, 1972. junius - 28 oldal

Vinkler László
festő -

Vinkler Lászlónak 1959-ben gyűjtemé-
nyes kiállítása volt az Ernst Múzeumban.
1962-től minden alkalommal részt vesz
a főiskolai művészt anárainak kiállításán.

Déz Endre: Vinkler László köszöntése.
Művészet, 1972. junius - 28 oldal.

Vinkler László

festő

1955-ben jelenik meg Vinkler László Képzőművészeti Alkotások című tanulmánya. 1957, 1963, 1968-ban önálló kiállításai nyílnak a Szegedi Képcsarnokban.

Dér Endre: Vinkler László kiállítása.
Művészet, 1972. június - 28 oldal.

Vinkler László

festő.

Vinkler László kiállítást rendez
Szabadkán és Reggio-Emiliában.
A Nemzeti Galériában rendezett
kollektív kiállításon részt vett.

Dér Endre: Vinkler László kiállítása
Művészet, 1972. június - 28 oldal.

Vinkler László
festő.

A szegedi Tisza parti Csónaktároló
homlokzatának mozaikjait készítette 1957-
ben. Művészettörténeti, művésztitkai
tanulmányokat ír.

Dér Endre: Vinkler László kiállítása
Művészet, 1972. június - 28 oldal.

Vinkler László
festő -

Tragikus témái közé tartoznak a
talajukból kitép ett gyökérzetre emlé-
kertető tusöntvényei, az Ödipusz
problémakörrel összefüggő művek,
Prokrusztesz-változatok.

Dér Endre: Vinkler László kiszöntése
Művészet, 1972. június - 28 oldal.

Vinkler László
festő -

Az emberi élet és saját életének
drámáiról vall az 1960 és 70
közötti „fekete sorozat", itt a tra-
gikus szét nácioh ízzételtetése o-
jellemző.

Déi Endre: Vinkler László könyvtése
Művészet, 1972. junius - 28 oldal.

Vinkler László

festő

D. Fehér Zsuzsa Vinkler László mű-
vészetét így jellemzi: „Ő az aki az
európai áramlatok friss szelét
hozta Szegedre".

Déz Endre: Vinkler László köszöntése
Művészet, 1972. Junius - 28 oldal

Vinkler László

festő.

Vinkler László tanítványa volt
Szűcs Árpád is.

Déri Endre: Vinkler László kiállítása.
Művészet, 1972. június – 28 oldal

Vinkler László

A IV. felsőoktatás-pedagógiai tudományos ülésszak alkalmából a szegedi tanárképző főiskolán szerepeltek műveci csoportkiállítás keretében. A főiskola tanára.

Magyar Hírlap; 1970. III. 25. 9. l.

Winkler László, festő

l.: Czene János'

Tandi Lajos: Czene János világa 94-96

Tiszatáj, Szeged, 1977. aug. XXXI/8.

Vinkler László festő

L: Lombori László

Sinai Miklós: Lombori Lászlónál. 103-107.

Tiszatáj, Szeged, 1978. máj. XXXII/5

Vinkler László

Vinkler László volt kerülő
Ferenc irányítója Szegeden
a Pedagógiai Főiskolán.

Szabolcs-Szatmár képzőművészei.
Művészet, 1977. szeptember - 27. oldal.

MDK

Vinkler [festőművész]

Részt vett a Demokrácia Hetének napjai Szegeden keretében a múlt év októberében megnyílt, képzőművészeti kiállításon.

Dorogi Imre: Szegedi képzőművészek kiállításai.
Tiszatáj, Szeged, 1947. március. I. évf. 1. sz. 57-58. l.

Vinkler.

A III. Nemzeti Képzőművészeti kiállításon képei szerepeltek

Uj Magyarság, 1925. Márc. 24.

MDK

Vinkler

Tápéi tánccsoport, of.

Uttörök énekkara, "

Huszka bácsi, "

Szegedi képzőművészek retrospektiv kiáll.
1945-58. Móra F. Muz.

Vinkler Ferenc

pesti festő

1769

Laid

Historia 1930. III. évf.
4-6. sz. (Családtörténeti Lapok) 30-31. l.

Vinkler Ferenc
festő

Vinkler Ferenc
„pesti piktor"

Lacskovics Imre Pest megye alispánjának temetésére „pinzált" címerekért
35·32 frt – + kap 1769, szept. 30. án

Családtörténeti lapok

Historia mell. 1930 jun. sz.
30-31. l.

JÓZSEF, aki később szintén Fejér megye főispánja és a marosvásárhelyi református kollégium gondnoka volt; meghalt 1732-ben. A két ifjabbik fiú: PÁL és SÁNDOR születésének éve is ismeretes. PÁL 1677-

után egy évvel, 1689-ben lefordította és kiadta WEBER ÁDÁM J.: *Fejedelmi lélek* című munkáját, melyet ifjú APAFFY MIHÁLYnak ajánlott (RMK. I. 1373.). Úgylátszik BORNEMISZA ANNA halálának idején már nem volt a gernyeszegi udvari schola „tagja".

A szerző nevével ellátott utolsó költeményt, amint említettük, MAJTINI FERENC tanítómester írta. Utána BE-REKESZTES cím alatt még egy hatszakszos vers következik, amely BORNEMISZA ANNÁt, mint a TELEKI-ház kegyelmes asszonyát dicsőiti, kit *„Iſten nyugoſſon-meg a' Szenteknek ſorsán"*. Ez utolsó vers szerzője nincs feltüntetve.

Kár, hogy ez az eddig ismeretlen, szép egyleveles nyomtatványunk nem teljesen ép. A második és harmadik hasáb közepe táján terjedelmes egérrágta rész üres papírral van kifoltozva s így TELEKI LÁSZLÓ és TELEKI JÓZSEF verse meglehetősen csonkán maradt ránk.

VARJAS BÉLA.

Mikes Kelemen könyvtára? ERNST LAJOS gyüjteményének aukcióján, egyebek mellett megvásárolta a Magyar Nemzeti Múzeum Országos Széchényi Könyvtára a PÁRIZ—PÁPAI-szótár első kiadásának, *Dictionarium Latino Hungaricum* ... Lőcse, 1708. (RMK. I. 1746.) egyik példányát. Könyvtárunk e műből több példánnyal dicsekedett már eddig is, s hogy mégis igényt tartottunk rá és megvásároltuk, az ERNST LAJOS példányának értékes, iroda-

VINKLER Frigyes ács. Egerben az 1800. évi adókönyvben találkozunk nevével.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Vinkler Géza
festő

M.D.V.

Kiállítása a Műcsarnokban

A Műcsarnok megnyitja a kiállításlátogatókat
Magyar Nemzet, 1959. ápr. 30.

62

MDK.

Vinkler Imre

Kiállitási kritika

Délmagyarors ág 1967 máj.23.

M.D.K

Vinkler Imre
festő.

Kis akvarelljét állatolta ki.

Szelesi Zoltán: Szabadkai képzőművészek tárlata.
Művészet, 1967. szeptember - 36 lap.

Vinkler János

Rajz vegyes

Kortárs 1965 X. n. 1620 old.

MDK

Vinkler János

Az olasz király nyitotta meg a római magyar intézet kiállitását. Uj Magyarság 1936. máj. 17. 19.l.

Művészet · 1938. Virág.
III. évf. 17 sz. 71. l.

Virtbes Jenő: Freskó a Szeged-i templomban.

Vinkler József

üvegesmester

készítette az alábbi

templom ujjáépített

szentélyének üveges

munkáit a XVIII. szá-

zad közepén.

Csem Bart Gyöngyös

13. C.

M.D.K.

Vinkler József, üveges

mesével a gyöngyösi templom építésénél találkozunk, Paur Lőrinccel együtt.

Heves megye műemlékei I. írta Volt Pál.
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó. 416. old.

MDK

Vinkler József épitész

Magánépitési eng.Bpesten. Vállalkozók Közlönye, 1907. szept. 11. 5. 1.

Vinkler Károly M.D.K.

Részt vett a Szegeden 1945.március 15-én megnyílt a "Demokratikus Magyarország Első Képzőművészeti Tárlatán"

Szelesi Zoltán:Szeged uj képzőművészetének bibliográfiája 1945-1960

Móra Ferenc Muzeum Évkönyve 1960-1962

Szeged, 1962. 162.l.

MDK.

Vinkler László

Kiállitási kritika

Csongrádmegyei Hirlap 1965 május 9.lap 4

4.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Vinkler László

DÉLMAGYARORSZÁG

1004 FEB 26.

— Vinkler László festőművész, főiskolai tanár párizsi élményeiről tart vetítéses előadást a TIT és a Magyar Képzőművészek Szövetsége szegedi munkacsoportjának rendezésében ma, szerda este 6 órai kezdettel a TIT klubjában.

Vinkler László

„Kovács József" Rajz Repr.

Tiszatáj, Szeged 1969. I. 89.

Vinkler László

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRMONDÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 I.L.B. 6

DÉLMAGYARORSZÁG

Szeged

1021

— **Dorogi Imre festőművészt** mutatja be a Bartók Béla Művelődési Központban Vinkler László festőművész, főiskolai tanár február 27-én, pénteken este 7 órai kezdettel. A művelődési központ „Az én világom" című sorozatának újabb műsoros tárlatvezetésén közreműködik Janka Béla színművész, valamint a Bartók Béla kamarakórus, Kardos Pál vezényletével. Az est szerkesztője: Laczkó Katalin.

a végszót Nyári László
ndok.
Belátogattam a szertáros
bájába is.
— Ilyenkor sáros időben
tszer annyi a dolgunk

Vinkler László

Említve

Kiállítások

(sorgrás) megyei Hirlap 1970. ápr. 2

Vinkler László

"Nádos" repr.

Szabadkai és szegedi művészet I.
Körös kiállítása, 1970.
Szeged, Móra F. Múzeum Képtára

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRMondó

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Vinkler László

DÉLMAGYARORSZÁG

Szeged

1971 MÁR 9

A MŰALKOTÁSOK ELEMZÉSE

1021

Az egyetem Collegium Artium sorozatában ma, kedden este 8 órakor Vinkler László főiskolai tanár, festőművész tart előadást a műalkotások strukturális elemzéséről a Rerrich Béla téri Béke-épület nagytermében.

Vinkler László

Grafikával

szerepel a téli táslatok

szegedén

Szelesi Zoltán: számvetés a téli

táslat után

Dél-Magyarország 1970 XII.22

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

TISZATÁJ

1968 AUG

1021 Vinkler László

MI VAN A FIÓKBAN?

KÉT FLEKK ANDRÁSSY LAJOSSAL

(Vinkler László rajza)

— Születtél 1928. dec. 27-én, Szegeden, egyszerű munkások fiaként, lakatosságot tanultál, polgárit jártál, de a politika, a mozgalom hamar elszólított a munkapad és az íróasztal mellől. Hogyan kerültél mégis kapcsolatba irodalommal és művészettel?

— Eredetileg gépészmérnök szerettem volna lenni, hisz egyik nagybátyám már eddig vitte a családban, egy másik viszont ügyes felsővárosi címfestő és mázoló volt, akit még gyerekként sokszor megcsodáltam templomi falképek és búcsúszászlók festése közben. A szerkezeti rajz iskolája és ez az élmény vezettek el festői próbálkozásokhoz. Rembrandt, Goya és Munkácsy képeit másoltam, s katonatiszt koromban sem dobtam el az ecsetet. Meghívtak a Festőművész Stúdióba, s egyszer, freskópróbálkozás közben egy tábornok szólított le a létráról, mondván: menjek főiskolára. Erre azonban több okból nem került sor.

— Hogy végül mégis az irodalomra esett a választás, volt-e ebben szerepe a mozgalomnak?

— Ez tagadhatatlan. Már 1944 végétől dolgoztam a szeged-fodortelepi MADISZ-ban, s komolyabb könyvek itt kerültek először a kezembe. A pártnak 1947-ben lettem tagja. Első versem, a „Kommunisták", 1952-ben jelent meg nyomtatásban, katonai lapban (1954 végéig ugyanis katonatiszt voltam). A politikai tisztként eltöltött évek így nemcsak emberformáló, nemegyszer tragikus élményeket jelentettek számomra, hanem művészi próbálkozásokat is. Tóth Gyulától és Fodor Andrástól kaptam biztatást, amikor pedig 1954 végén visszatértem Szegedre, s 1955-ben a Tiszatáj is hozta első versemet, Dér Endre, Nagy Sándor, Szabolcsi Gábor s főként Király István tanácsai segítettek. 1956 előtt a Népfront, a DISZ, az MSZT vezető munkatársa, majd egy kultúrotthon igazgatója voltam, az így szerzett élmények, de különösen az ellenforradalom eseményei, majd ezt követően a pártszervezési harcok és az ifjúsági szervezet talpraállításának küzdelmei már elemi erővel dobták ki belőlem a verseket, úgy hogy 1959-ben Szegeden megjelenhetett első kötetem, az *Oszlik a köd.*

— Mi az oka, hogy e kilenc éve publikált kötet óta nem jelentkeztél újabbal? 1956 után országos lapok is szívesen közölték verseidet, idegen nyelveken is megjelent belőlük, s Gergely Sándor egy 1957. szept. 8-i cikkében nemcsak az akkor még ismeretlen Győrére, Ténagyra, Mezeire, de rád is várakozással tekintett.

— Lehetőségeim valóban szélesre tárultak. Két évig a városi tanács népművelési csoportját vezettem (már 1957-től, az újraindulástól társszerkesztője voltam a Tiszatáj-nak), majd 1961 tavaszán főszerkesztői megbízatást kaptam. A kötet mégis késett — több okból. Az első könyv kritikai visszhangja és a szerkesztés felelőssége egyaránt magasabb mércét állított elém, a megnövekedett helyi közlésigények, elvárások, a Tűztáncból való kirekedés kétségtelen egyfajta meghasonlást, visszahúzódást idéztek elő, s a Tiszatáj Kiskönyvtár körüli huzavonák hasonlóképpen hátráltatták a folytatást. A lap szintjének, szerkesztői és szerzői gárdájának stabilizálása is rengeteg energiát emésztett fel. Így történt, hogy noha új kötetem anyaga már a 60-as évek elején készen állott, megjelenésére mégis csak ebben az évben került sor, s a késés okán két fejlődési fázist is reprezentál: egy nyersebb, direkt közéletiséget, s egy olyasféle tisztultabb, összetettebb közéleti igényt, mint amit a Tiszatáj-versantológia versei képviselnek.

— S mi van a fiókban a második kötet anyagán kívül?

— Természetesen egy harmadik kötet terve, s egy rég készülő epikus életrajzi ciklus befejezése, aminek élményei alighanem prózában is kicsapódhatnak egyszer. És a szerkesztés mindennapi gondjai: a lap színvonalának, tipográfiai előállításának — a kettő feltételezi egymást! — állandó emelése; harmóniateremtés szerkesztői és költői elkötelezettségeim kettős éltető közege között.

(—)

Vinkler László

INNEN-ONNAN

VÉLEMÉNYEK A SZEGEDI KÖNYVKIADÁSRÓL

Papp Gyula, a Szeged m. j. Városi Tanács V. B. elnökhelyettese a szegedi könyvkiadás problémáira is reflektál a Dél-Magyarország 1968. jún. 23-i számában megjelent: Az első fél év c. cikkében:

„Eddigi tapasztalataink szerint a szerzői kiadásban megjelenő könyvek ügye nem központi kérdése a helyi publikálásnak. Kisebb műveket — természetesen lektorálással — eddig is meg lehetett jelentetni a szerző költségére. A városi tanácshoz azonban az elmúlt évek folyamán ilyen igény nem érkezett. A könyvkiadás vonatkozásában fő gond a városban az, hogy az *eddigi könyvkiadási lehetőségeink megszűntek. Úgy tapasztaltuk, hogy a Tiszatáj Kiskönyvtár a Magvető-t arra kényszerítette, hogy a szegedi publikációs igényeket figyelembe vegye. Ez az elkötelezettsége most megszűnt. Elvileg így is elfogadhatja a szegedi írók műveit megjelentetésre, de mi inkább több önállóságra gondoltunk a könyvkiadásban és nem arra, hogy teljesen felszámolják a helyi könyvkiadást* (Kiemelés tőlünk: A szerk.) Véleményünk szerint a gazdasági mechanizmus által biztosított lehetőséget a Magvető Könyvkiadó a szegedi kultúrára károsan használta fel. Kutatnunk kell annak lehetőségét, hogy a dél-magyarországi könyvkiadás ügyét, ha

DRAHOS ISTVÁN
1895—1968

Nancytól Moszkváig sok-sok ezer, a szép iránt érzékeny ember döbben meg a hír hallatára: kihullott a véső a magyar fametszés egyik legnagyobb művésze, az európai ex libris egyik legismertebb művelője dolgos kezéből. A szorgos véső alól már nem bukkan elő több lelket üdítő ex libris, ez a letisztult, mély emberi bölcsesség már nem ölt testet több körtefa dúcban, a drahosi derűt ezentúl csak a mától kezdve „réginek" számító kisgrafikáin leljük immár meg.

Az íróasztalomon, a székeken körül — az ő alakjai: féltenyérnyi mikrovilág valamennyi és mindegyikben így együtt — a huszadik század embere —, ahogyan e sajátos kisműfajban tükröződik a maga mindennapos örömével és bánatával, a munka és a szerelem, a könyvek és az egészség, az ünnepek és a hobbyk, nemes szenvedélyek jellemző jegyein át.

Nem látványos parabolapályán jutott el a ferencvárosi nyomdászsegéd fia a világhírig — tegyük hozzá mindjárt: nem érve meg utolsó napjáig sem saját hazájában a szakmai körök elismerését. (A minden eddiginél teljesebb Művészeti Lexikonban — a művészethez tegnapelőtt csapódott önjelöltek mellett — neki nem jutott egyetlen sor sem.) Az Iparművészeti Főiskolán Haranghy Jenő tanítványa, éveken át alkalmi plakát-, kereskedelmi grafika révén tartja fenn magát. A húszas évek közepétől több mint két évtizeden át ő illusztrálja az ország összes református (és sok állami) iskolájának valamennyi tankönyvét. 1930-ban Szentesen telepedik le, főmunkája a rajzpedagógia lesz, egy emberöltőnyi gyermeket nevel a szép iránti szeretetre.

Nyugodt alkotómunkát igazában a felszabadulás utáni korszak biztosít számára. Ex libriseinek háromnegyed része ekkor készül. A legutóbbi tíz év a tanúja bibliofil könyvillusztrációi sikerének. Az 1947. évi Szentesi Ünnepi Hetek aranyérme, a 70-ik születésnapjára kapott Munka Érdemrend az új társadalom tiszteletét és elismerését fejezik ki.

Hosszas tankönyv-illusztrátori munkája fejleszti magas fokra rajztudását: a pontos, szabatos vonalak fegyelmét, a lényeg hangsúlyozása mellett a részletek gazdagságát. 1950-ben híres madársorozatával a magyar filatéliába bevonul a formában, kompozícióban újat hozó háromszög alakú bélyeg. Sajátos egyéni színt jelentenek alkalmi grafikái: meghívói, levélzárói, újévi stb. üdvözletei.

Legmaradandóbbat kétségtelenül két területen teremtett. Az egyik a fametszet technikájával művelt ex libris. Közel ezer lap került ki a keze alól három évtized alatt. Művészete halk szavú, szerény: a belső érzelemgazdagság nála kerüli az éles kontrasztokat, harsány hatásokat, inkább a közvetlen, intim megoldások vonzzák. Egyéniségéből adódik ez: életútját nem keresztezték a nagy társadalmi mozgalmak, a politikai harcokból közvetlen részt nem vállalt. Belül azonban mindig magában hordozta az apjafajta egyszerű ember iránti szeretet és becsülés érzését, és még a legkilátástalanabb háborús években is a kisember legnagyobb gondját, a béke témáját lehelte dúcaiba. Ezért hat természetesnek későbbi lapjain a népek barátsága motívuma, József Attila alakja stb. Sajátos humor — egy gondolatokban gazdag emberi élet bölcs, kissé rezignált

MAGYAR HÍRLAP SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Vinkler László

DÉLMAGYARORSZÁG
Szeged

1971 FEB 2 8

1021

VINKLER LÁSZLÓ KAMARATÁRLATA

A szegedi sajtóház művészklubjában holnap, hétfőn este 7 órai kezdettel nyitják meg Vinkler László festőművész kamaratárlata. Megnyitó beszédet mond Szelesi Zoltán művészettörténész.

1971. március 1-tő

kiárusításáig —

Vinkler László

festő

Kompozíció II. - ben hozminus térelmenyekről szamol be a művész

Szelesi Zoltán: A XI.szegedi tárlat.

Müvészet,1971.január - 29.lap.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DÉLMAGYARORSZÁG

1968 SEP 4

Vinkler László

1021

Szegedi művészklub vitája:

A nyári tárlatról

Az újságíró klub keretében működő *művészklub* szeptember 2-án, hétfőn este megtartott foglalkozásán vitát rendezett a *IX. Szegedi Nyári Tárlatról.* Dér Endre József Attila-díjas író, a *Tiszatáj* szerkesztőjének színes, értékelő bevezető előadása után a vita részvevői közül igen sokan — festőművészek, népművelési szakemberek, újságírók — mondták el véleményüket. Mind a vitaindító, mind pedig a hozzászólók véleménye megegyezett abban, hogy az idei nyári tárlaton a *szobrászok* szereltek a legjobban; kiállított munkáik értékét jelzi, hogy a négy díjazott művész közül kettő szobrász volt. Abban is megegyeztek a vélemények, hogy a szegedi festők a várt-nál *kevésbé* reprezentálták a város művészetét; ez utóbbi körülményt azonban a tárlat-rendezés némely *formai* kötöttsége is magyarázza. Vita lényegében *a „hogyan tovább?"*-kérdés körül alakult ki. A felszólalók közül néhányan a tárlat arculatának egységesebbé tételét javasolták, mások viszont éppen a jelenlegi *sokszínűség* további megtartását kérték, de egyben azt is, hogy az eddigieknél sokkal *szigorúbb* legyen a válogatás. A vita részvevőinek többsége végülis ezt az álláspontot képviselte, s azt szorgalmazta, hogy a kiállítók számának szűkítésével tegyék a szegedi nyári tárlatokat *a legjobbak bemutatkozási fórumává, az „erősek" kiállításává.* Ez az igény annál is inkább indokolt, mivel a nyári tárlatokat az ünnepi hetek vendégei közül sokan megnézik, s így a nagyszámú látogatónak a lehető legrangosabb kép- és szoboranyagot kell bemutatni. Természetesen a Szegeden dolgozó képzőművészeknek is a Szegedi Nyári Tárlatokra kell a legjobban felkészülniök, hiszen e kiállítások nézői *elsősorban* a helyben alkotó festők-szobrászok művéit keresik.

A nyári tárlatokkal kapcsolatos javaslatok mellett még számos más gondolat is elhangzott a képzőművészeti vitán. Így többek között, hogy miért zárt be máris — az iskolaév kezdetével egyidőben — a IX. Szegedi Nyári Tárlat, hiszen így éppen a tárlatok leggyakoribb látogatói, a *diákok* elől zárják el a reprezentatív bemutatót. Hangot kapott emellett az a szintén igen jogos — de jóval nagyobb horderejű — kérés is, hogy alakítsanak ki Szegeden ismét egy európai színvonalú *képtárat*, amely az év minden időszakában gazdag anyaggal várná a látogatókat. Ennek a reprezentatív gyűjteménynek a Móra Ferenc Múzeum főépületében lenne a helye!

A művészklub legközelebbi vitájára október 7-én, hétfőn kerül sor, amikor *Vinkler* László festőművész, főiskolai tanár számol be az idei velencei biennáléról.

A. L.

Még nem dőlt el a SZEAC sorsa

A szakosztályvezető az edzőcseréről és a bennmaradás esélyeiről

A közvélemény kevésnek találta a SZEAC edzőváltozásáról lapunkban megjelent hírt, leveleket is kaptunk ezzel kapcsolatban. Ezért felkerestük *dr. Varga* Jánost, a SZEAC labdarúgó-szakosztályának vezetőjét és *tájékoztatást kértünk tőle a csapat helyzetéről, az edző személyében történt változásról.* Dr. Varga János kérdéseinkre a következőket mondta:

— A csapat nehéz helyzetbe került, az őszi szezonban 3 mérkőzésből mindössze két pontot szerzett. *Ezek a sorozatos kudarcok váltották ki a vezetőségben az edzőcsere gondolatát.* Úgy véljük: a kiesés elkerülése érdekében *minden lehetőséget* meg kell ragadnunk, s többek között azt is, hogy *olyan edzőt állítsunk a csapat élére, aki újabb taktikai elképzeléseket tud adni, s képes felrázni a csapatot a fásultságból.* Tettük ezt azért is, mert Rábay Lászlót — aki ugyan katasztrófális hibákat nem vétett — *a kudarcok letörték,* idegileg is kikezdték, s még súlyosabb, maga is elvesztette már az önbizalmát, és nem hitt a csapat NB I-ben maradásában.

azért választotta új edzőül dr. Bánáthy Jánost, mert régi NB I-es szegedi játékos, a SZEAC-ot magáénak érzi, s 11 éves eredményes edzői munka áll mögötte. Határozott, kemény és energikus edzői egyéniség. A játékosok, akikkel foglalkozott szerették. Természetesen, a vezetőség egy pillanatig sem állítja, hogy dr. Bánáthy János biztosan bent tudja az NB I-ben tartani a csapatot. *Ez elsősorban a játékosokon, a szerencsén, az ellenfelek eredményein, s nem kevésbé azon is múlik, hogy az NB I-es labdarúgó-bajnokság múlt évi „tisztátalan ügyei" mennyire ismétlődnek meg.*

Az új edzőtől azt várjuk, J*tegye a csapatot szervezettebbé, ütőképesebbé, hogy korszerűbb felfogásban, nagyobb küzdőszellemmel és lelkesedéssel játsszék.* Főleg idehaza mutasson kezdeményezést és támadó szellemet. Reálisan *még van remény a bentmaradásra, ha vidéken is pontokat tudnak szerezni.*

Őt hazai mérkőzés van még hátra. Ezektől a szakosztályvezető, az edző és a játékosok is sokat várnak. A fiúk elszántsággal készülnek a következő fordulókra, s ez reményt kel a jövőt illetően. *Erőben is többet szeretnének nyújtani a pályán.*

A közönség az elmúlt fordulókon — a Tatabánya elleni mérkőzést kivéve — bizony csalódott. A szakosztály-

SPORT

MI VAN A FIÓKBAN?

KÉT FLEKK VÖRÖS LÁSZLÓVAL

VINKLER LÁSZLÓ RAJZA

— *Milyen irodalmi élményekkel, honnan és hogyan kerültél Szegedre?*

— Első nagy irodalmi élményem Ady volt. Verseinek hatására köteleztem el magam egy életre az irodalom mellett. Elsős gimnazista voltam akkor. Olvasni bőven volt időm, naponta vonaton utaztam Kiskunhalasra, a gimnáziumba Mélykútról, mert itt születtem 1934. okt. 14-én. Magyar szakos tanár akartam lenni. Volt idő, amikor úgy tűnt, terveimből semmi sem válik valóra. 1953-ban érettségiztem, és utána négy évig nem vettek fel az egyetemre. Hasonló helyzetben sokan talán reményvesztetten megpróbáltak volna más foglalkozás után nézni. Én annyira szerettem az irodalmat, hogy egyszerűen nem tudtam más hivatást elképzelni magamnak. 1957-ben lettem egyetemista Szegeden.

— *Ha néhány év kényszerű késéssel is, indulásod az 1957 utáni szegedi fiatalok kritikusi gárdájához, a „második" szegedi kritikusgenerációhoz kapcsol.*

— Igen, szemlélője, majd részese voltam az 1957 utáni mozgalmas időszaknak, amit egyaránt jellemzett a túlfűtött politikai atmoszféra és az egyetemi alkotókör energikus, önálló antológiát eredményező munkássága. Ezekről az élményekről írtam már a tavaly megjelent Tiszatáj-versantológia előszavában. Tudományos munkásságom első periódusa még inkább Szegedhez kötött. Disszertációmat „Juhász Gyula és a vallás" címmel írtam 1963-ban. Egy-egy fejezete megjelent az intézeti Actá-ban, illetve a Világosság-ban. Ezután a sokoldalú „megalapozás" időszaka következett esztétikában, irodalomtörténetben és kritikában: egy esztétikai tanulmány („Vita a szépről a szovjet esztétikában. Helikon 1964/1.), Váci Mihály és Nagy László pályaképe, valamint számos kritika és recenzió. Ez utóbbiak közül az elsőt a Tiszatáj közölte 1962-ben.

— *Ez a sokoldalú érdeklődés ma már nyilván az átfogóbb feladatra koncentrálás igényével párosul.*

— Nagyobb igényű feladathoz nemrég kezdtem hozzá. Első terméke az intézetünk Actá-jában tavaly megjelent „Illyés Gyula lírájának realizmusa" c. tanulmány. Az irodalomtörténeti és esztétikai szempontokat, tanulságokat egyaránt magába foglaló témán dolgozom, a lírai realizmus jelenlétét vizsgálom a XX. századi magyar költészetben. Meggyőződésem, hogy az ilyen jellegű kutatás mind a realizmus általános esztétikai problémáinak, mind az újkori magyar irodalomtörténet egyes kérdéseinek tisztázása számára sok tanulsággal szolgál. A sokoldalúság nemcsak tudományos elvem, hanem szélesebb értelemben is eszményem. Nem panaszkodhatom, van munkám bőven. Oktatok az egyetemen — adjunktus vagyok —, majdnem tíz évig KISZ-vezető voltam, az utóbbi két évben fontos egyetemi pártfunkciót töltök be, és mintegy másfél éve itt van a rovatvezetés feladata is. Szívvel és örömmel végzem valamennyit.

— *A Tiszatáj prózai rovatánál eltöltött eddigi másfél éves időszakban milyen szerkesztői elvek vezéreltek, mik a terveid a jövőre?*

— Örülök, hogy az ország minden részéből bizalommal fordulnak hozzánk a fiatalok, én ebben a Tiszatáj sokéves következetes munkájának gyümölcsét látom. És örülök, hogy a már országos nevet szerzett szegedi prózaírók — kivétel nélkül — szintén fiatalok, olyan értelemben legalábbis, hogy pályájuk zenitje még hátra van. Ezzel — egy bizonyos vonatkozásban — prózai rovatunk koncepcióját is jellemeztem. Szándékom elsősorban a szegedi írók, valamint — földrajzi helytől függetlenül — a fiatal tehetségek támogatása.

Terveimről részben már beszéltem. A fiókban sok minden van. A lírai realizmussal kapcsolatos vizsgálódások cédulahalmaza, számos közlésre váró novella, kisregény, és könyvek, melyekről kritikát írok majd. (—)

VLASICS KÁROLY
1882—1968

A napkeleti bölcsek derűjével élte életét, szemlélte a világot, amelynek egy-egy darabkáját vásznaira vonta ezüstszürkés, fojtottan áttetsző színeivel. Ráért, nem sietett el a világból. Amikor még nem parancsolta ágyhoz a betegség, 86 esztendősen is olyan ruganyosan, fiatalosan járt, mint a kaukázusi öregek a száz év küszöbén vagy azon túl — akik naponta megmásszák a hegyeket.

Bölcsessége szabott határt, hogy mennyit mondjon önmagáról és másokról. Tetszelgően soha sem szólott, munkásságával nem dicsekedett. Legfrissebb vásznát is befelé fordítva állította a falhoz, ha munka közben látogatója érkezett. Ha volt bora, rögtön az asztalra tette, ha éppen nem volt, akkor cigarettával kínálta:

— Pusztítsuk magunkat, amíg a gyerek átszalad a boltba — kacsintott hamiskásan.

A borért szaladó gyerek rendszerint valamelyik kedvesebb tanítványa volt a Tábor utcai képzőművészeti körben. S mielőtt tovább gombolyította volna vendégével a szó fonalát, invitálta, nézze meg igyekvő tanítványai kezemunkáját. Növendékeit igen, azokat két kézzel tolta előre igyekezetükben, tehetségükben. Fáradhatatlanul fogta ecsetjüket, ceruzájukat, javítgatta vonalaikat, ecsetvonásukat. Sohasem úgy magasodott föléjük, mint a szigorúság, hanem mint mesterük és apjuk — szeretettel. Ez az arca marad meg előttem a ráemlékezés vásznán.

A fiatal Vlasics persze más volt. Károlyi Lajos egykori tanítványa annak idején nekivágott Bécsnek, Budapestnek, sőt az első világháború előtt a mai Leningrádban, Szentpétervárott is élt. A külföldet járás kitágította látókörét. Baráti kapcsolatát ezért is építette idehaza azokra a haladó szellemű művészekre, akik neki is szerepet szántak 1919-ben. A Tanácsköztársaság idején Vlasics Károly a forradalmi művészek szakszervezetének titkára. Nem véletlen, hogy munkáival is akkoriban lépett a szélesebb nyilvánosság elé, s attól kezdve időről időre ott látjuk műveit az érdemes tárlatokon.

Nem volt klikkje és nem tartozott klikkhez. Művészi hitvallásában éppúgy nem csapongott, mint stílusában, látásmódban. Maradt olyannak, ahogyan indult, életet igenlőnek, életet szeretőnek itt, a Tisza-parton, Szegeden, ahol született is.

Nyolcvanéves volt, amikor egy este megvallatták körükben a szegedi írók és költők, akik még virágot is sikerítettek vendégüknek az ünnepi alkalomra. A szegedi festők nagy öregje szórta közöttük kincseit, annyi élményt, történelemmel párosult múltat, hogy töredékét megírni is szép feladat lenne bármelyikünknek.

Végképp elhallgatott most Károly bácsi, elvitte magával hamiskás mosolyát, bölcs évődését a világ, az emberek dolgairól. Nem fogja meg többé tanítványai kezét, hogy rávezesse őket a kifejező vonalak titkára. Nem áll oda festőállványa elé, hogy ráfeszítse a még meztelen vásznat, és ráfesse új élményét, álmait. Nem sietett el a világból, mégis elment. Hagyatéka a mienk és az utókoré.

Vlasics Károly az alföldi festészetnek azon hagyományait folytatta, amelyekkel együtt az ő munkásságát is magunkénak valljuk. Témáit az egyszerű hétköznapokból merítette. Az ünnepekre és jeleskedésekre nem törte magát, egész munkásságával írta be nevét Szeged képzőművészetének gazdag történetébe.

LŐDI FERENC

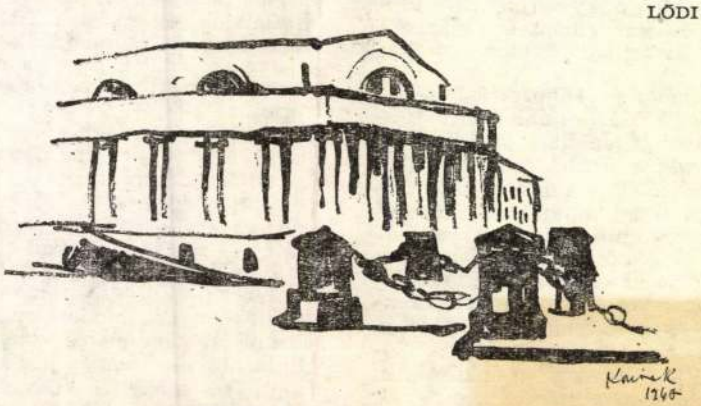

KOSZTA ROZÁLIA RAJZA

M & K.

Vinkler Sándor

Diállítási kis
Szocialista Művészeket
1968 okt.

Vinkler László

Veress Miklós: Szegedi művészek. Vinkler László. – Dél-Magyarország, 1966. sept. 1.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Írt. 1969. 3.sz. 243-284. l./

257. l.

Vinkler László festő

Szegeden él

Ökrös László: Szeged szellemi
karakterei

Délmagyarország 1969 IV. 9

Vinkler László

Rajzai Reps.

Tiszatáj, Szeged 1969. VII. Címlap, 591, I. műmell.

Vinkler László,festő

Szegedi festő.A maiak közül legelőbb 1937-ben ő járt Párizsban először.Franciás szellemü művész.Picasso Guernicája,Van Gogh és Greco ,a francia művészet akkori remekeit feltáró kiállitások élménye fogta meg őt. 148.old. 40.jegyz

Szelesi Zoltán: Párizsba induló szegedi művészek a század elején 131.old

A Móra Ferenc Múz.Évkönyve,1969-1.Szeged.1969. Szegedi Nyomda

Vinkler László

Rajza Repr.

„Két fekk Tóth Bélával"
Tiszatáj, Szeged 1969. III-IV. 37-6.

Vinkler László

Péter László Roja Repr.
Polner Zoltán Roja Repr.

Két flekk Péter Lászlóval

Tiszatáj, Szeged 1969. VII. 679.
Két flekk Polner Zoltánnal Tiszatáj, 1969. VIII. 777.

Vinkler László

„Simai Mihály" Repr. /Rajz/

„Kelemen János" —"— —"—

Tiszatáji Szemle 1969. VI. 570. 1970. I. 92.

Vinkler László

Rajza Csetri Lajosról. Repd.

Tiszatáj, Szeged 1969. IX. 874.

Vinkler László

Szerepeli művész.

Szerepelt a X. Szerepeli Nyár i Tárlatban „Vizivilág" c. képe.

Rozványi Márta: A X. Szerepeli Nyár i Tárlatról II.

Tiszatáj i Szerepel 1969. XII. 1113.

1) Vinkler László
grafikus

A szegedi képzőmőben volt kiállítása.
40 monotípia szerepelt a kiállításon.

Borrendég Béla: A tevemtér kockázatának vál-
Tiszatáj, Szeged 1968. XII. 1115 lalása

Vinkler László

Kiss Lajos portréja Reps.

„Két fekete Kiss Lajosról!
Tiszatáj, Szeged 1969. X. 914.

Vinkler László
fest

Tiszatalos volt a szegedi városi tanács nagy üléstermére kiírt pannó-pályázatra.

Szegedi város pannó-pályázatáról
Tiszatáj, Szeged 1969. X. 965.

Vinkler László

Résztvesz az egyesmai kiállítás-
son.

Katalógus

Csongrád megyei Hírlap 1970. úr 19.

Vinkler László

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP KIADÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Szeged

1970 MÁJ 2

LEVAY ENDRE

Bibliográfia Vajda László munkásságáról

1021

A szegedi Somogyi Könyvtár kiadványainak sorozatában megjelent *Szigeti* János Vajda László munkássága című bibliográfiája. A szerző előszavában méltatja *Vajda* László tudományos kutatásainak értékét és bibliográfiájában 1931-től követi nyomon Vajda publikálásait. Méltán írta a neves irodalomtörténészről *Péter* László a következőket: „Magam is foglalkoztam a Mára-életművel, tudom mi csoda burjános bozót e bátran állíthatom, soha tö bé senki nem lesz, aki a a munkát, amit Vajda enne az oeuvre-nek föltérképezésével végzett, megismétel hetné."

A bibliográfia közli *Vinkler* László festőművész, Vajda László ravatalánál el mondott beszédét és *Fenákel* Juditnak a jeles irodalmárról írt nekrológját.

színház
tanulás
A varé
Offenba
Könnyű
Szendre
gitározil

PE

Fúvósin
Radics J
játszik
Tallózás
Zenekar
A zene
Néhány
Anna M
énekel

Kovert László műsora

5 Vokális zene
0 Szélrózsa. Részletek Mokrouszov operettjéből

PETŐFI-ADÓ

5 Nóták
4 A cárevics. Részletek Lehár Ferenc operettjéből

13.03 Balettzene
14.00 Ifjúsági randevú kettőtől hatig . . .
18.10 Vásárhelyi Zoltán feldolgozása: Régi katonaélet-dalok

Vinkler László

„Kaplár Ferenc" Repül.

Két fiúk kaplár Ferenccel
Tiszatáj, Szeged 1969. XII 1038.

Vinkler László

Emlitve

Delmagyarország, Szeged
1970. feb. 20.

Vinkler László

- val interjút közöl a „Műgyűjtő" c. folyóirat „Műrészet és otthon" c. rovata.

Sz. E. Folyóiratszemle
Jelenkor, Pécs 1970. II. 191.

Vinkler László

2 munkáját szerepel a
pedagógusok kiállításán
Debrecenben

Dr. Tóth Ervin: A V. országos kiállítás

Pedagógusok Lapja 1969 VI. 16

Vinkler László

Szegeden él

Szerepel az alábbi táblaton

Dr. Tóth Ervin: A pedagógus
Képzőművészek V. orsz. kiállításáról

Hajdu-Bihar megyei Napló 1969 VI. 6

Vinkler László

Kiállítása nyílt 40 mono-
tipiájából a szegedi Kapcsoznak van

Borvendég Béla: A tekenítés
korkázatának vállalása

Tiszatáj 1968 XII n. 1115 old

Ninkler

vajdasági képzőművész

Tolnai Ottó: A nádszál
Mxxx Uj Symposion, 47. szám 2.o.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

VINKLER LÁSZLÓ / Szegedi festő

Tehénke a ligetben olaj, 75x100

Vidéken élő képzőművészek kiállitása. 2. Bp., 1955.
/Kat./

/17

1021

MŰVÉSZET

MŰVÉSZEK A TISZA PARTJÁN

VINKLER LÁSZLÓ

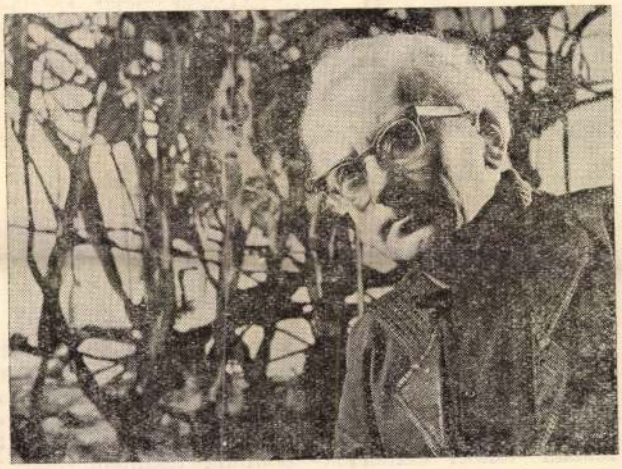

Vinkler Lászlóval közel harminc éve ismerjük egymást. Vele való kapcsolatom mintegy másfél évtizede lett szorosabb, vagyis azóta, amióta a Móra Ferenc Múzeumban dolgozom, illetve, amióta Szeged képzőművészetével foglalkozom. Amit én „hivatalból" végzek, azon ő „magánemberként" buzgólkodik régtől fogva azzal a közös céllal, hogy Tisza-parti városunknak mind számottevőbb ábrázolóművészeti kultúrája legyen. Felkészültségbeli adottságai Vinklert évtizedek óta olyan tényezővé teszik, hogy jelenlétét lehetetlen nem érezni, ha Szeged képzőművészetéről van szó. Szellemileg szétárad és hat, de ugyanakkor személye soha nincs előtérben, mivel a helyi festők-szobrászok érdekeinek intézésére funkcionálisan eddig nem kérték fel. Ehhez kötődik az is, amire pár szóval ki akarok térni.

Vinkler Lászlónak van egy rajza, mely a szegedi képzőművészek tavalyi sikeres, Nemzeti Galériában rendezett tárlatán szerepelt. Az *Ötvenedik születésnapomra* címet viseli. E munkája mementóként hat számomra. Ő, aki egyik legjelentékenyebb alakja mai helyi festészetünknek, megérte a félszázadik esztendejét úgy, hogy e fordulót említésre sem méltattuk. Nyilván az iránta való közömbösségünk késztette, hogy helyettünk *maga* emlékezzék meg életének betöltött, ötödik évtizedéről. Jóllehet nem panaszkodik, mégis szemrehányó szavai nélkül is érzem, hogy sokkal tartozunk neki... Hogy miként alakulhatott mindez így? Úgy vélem, a meg nem értésből. Talán abból, hogy nem mertük vele együtt eléggé bátran keresni az újat, vállalva ennek minden kockázatát. Amíg tanítványai a sikerben, elismertetésben megelőzték mesterüket, addig ő megfehéredett fejjel, magára maradva, az ember és a világ kapcsolatainak örök és egyben változó viszonylatait igyekezett s törekszik ma is festményein és grafikáin új meg új módon kifejezni.

Szeretném, ha Vinkler portréját — melyet e pár, vele kapcsolatos gondolattal megkezdtem rajzolni — ő fejezné be. Ezért kértem meg az alábbi beszélgetésre.

38

„NAGYANYÁM PORTRÉJA"

— ÚGY TUDOM, FOGLALKOZTÁL MUNKÁSSÁGOD DIALEKTIKÁJÁNAK PROBLÉMÁIVAL, ÉS EDDIGI ÉLETPÁLYÁDAT TIZEVES PERIÓDUSOKRA BONTVA VIZSGÁLTAD?

— Valóban megpróbáltam mindazt felmérni, amit emberi és művészi szempontból ötvenhat évem során fontosabb momentumoknak tartottam. Így, ha az 1925—35-re eső ifjú koromról kell szólanom, elmondhatom, hogy ez az időszak a művészi elhivatottság tudat jelentkezésétől a képzőművészeti főiskola elvégzéséig terjedő dekádot öleli fel. Tizennégy éves koromban Lápossy Hegedűs Géza, szegedi akadémikus mesterhez kerülök, aki Tizian, Rubens és Rembrandt istenségét hirdeti. Mitológiai szemlélet, az életkornak megfelelő őszinte töltéssel. Meleg színskála. Portrék anyámról, önarcképek. Nőrablási jelenetek mitológiai sujet-vel. A képzőművészeti főiskolán előbb Karlovszky Bertalan, majd Glatz Oszkár tanítványa lettem. Az akadémikus Karlovszky és a naturalista Glatz mellett a gondos rajzbeli szabatosság és a mesterségbeli tudás alaposan belém vésődött. 1933-ban *Nagyanyám portréjával* első díjat nyertem a Balló-pályázaton. Hasonlóan jutalomban részesítették később egy, a Glatz-osztályon festett klasszicista akttanulmányomat is, melyet a húgomról készített — és Iványi Grünwaldnak tetsző — portrémmal együtt a Műcsarnokban állítottam ki. Itt kell megemlítenem még az apámról és a csanádi püspökről festett portréimat. Erre az „első tíz évem"-re jellemző a családias vidéki életstílusnak a felváltása a fővárosi, de a vallásos-polgári nevelés által burkolt életstílussal. Konstans jellemzője az elméleti tisztázatlanság, az ösztönös törekvés önmagammal való adekvát gondolkodás felé, azonban a segítség negatív, önállóan nem tudok áttörni.

„KÉK ETNA" — „EZÜST ETNA"

— HOGYAN ALAKULT ÉLETED S MŰVÉSZETED A KÖVETKEZŐ ÉVTIZEDBEN, VAJON MEGHOZTA AZ ÖNMAGADRA TALÁLÁS NAGY ÉLMÉNYÉT?

— Igen, de mást is. Ez az 1935—45 közti periódus tényleg magában foglalja a személyiség maga-felszabadításának időszakát, a Rómában töltött esztendőktől a házasságig és a külső-belső katasztrófáig. A római Collegium Hungaricumban ösztöndíj nélküli beutalást kaptam. Kezdetben alig mertem festékhez nyúlni, mintha elvesztettem volna biztonságomat. De rajzoltam Tóth Imrével (a híressé vált Amerigo Toth-tal) és néhány kollégámmal együtt közös modellről egy sor aktstúdiumot, amelyekről ma nyilvánvalónak találom, hogy Michelangelo közelsége nélkül nem jöhettek volna létre. Közben lemásoltam a Vatikánban Rafael Athéni iskolá-ját egy másfél méteres táblaképre kicsinyítve. Legsikerültebb munkám ez időből Marcelláról, az olasz szobrásznőről festett portrém volt, mely a Műcsarnokban (1937-ben) a Jelinek-díjat kapta. Mindent összevetve, a római tartózkodást holtpontnak tekintem, amelynek igen nagy jelentősége, hogy lezárta a korábbi aktivitás útirányait, megszabadított a családi és klerikális nevelés burkától (horribile dictu, éppen Rómában!).

— Hazatérve Szegedre, Aba-Novákot találtam itt, aki a Hősök kapuját freskózta. Számomra revelációt jelentett, hogy láttam az előttem Rómát járt mestert, aki egészen más merészséggel és elvi megalapozottsággal dolgozott mint én. E hatás alatt fogtam bele az akkori Somogyitelep újonnan épült, még csupasz templomának freskóihoz, nem is megbízásból, hanem murális ambíciókat követve. Munkámat 1937-ben rövid párizsi utam félbeszakította. Az ottani világkiállítás tarka kaleidoszkópja kevésbé maradt meg bennem. Sokkal inkább Picasso Guernicája, valamint a Van Gogh és Greco műveiből rendezett tárlatok, továbbá a Louvre remekeit és a francia művészet jelenét feltáró kiállítások élménye kísért haza.

— Szegeden folytattam freskómunkámat, amelyen érezni valamit a párizsi ütésből. 1939-ben — nem tudom honnan vettem a gondolatot — Szicíliába utaztam, ahol Taorminában maradtam két hónapig. Itt az Etna közelségében, a csodálatos déltengeri környezetben, már Párizzsal a szemem mélyén, indult meg egy olyan erjedési folyamat, amely döntőnek tekinthető egész fejlődésem tekintetében. A *Kék Etna*, az *Ezüst Etna*, a Taorminai tengeröböl

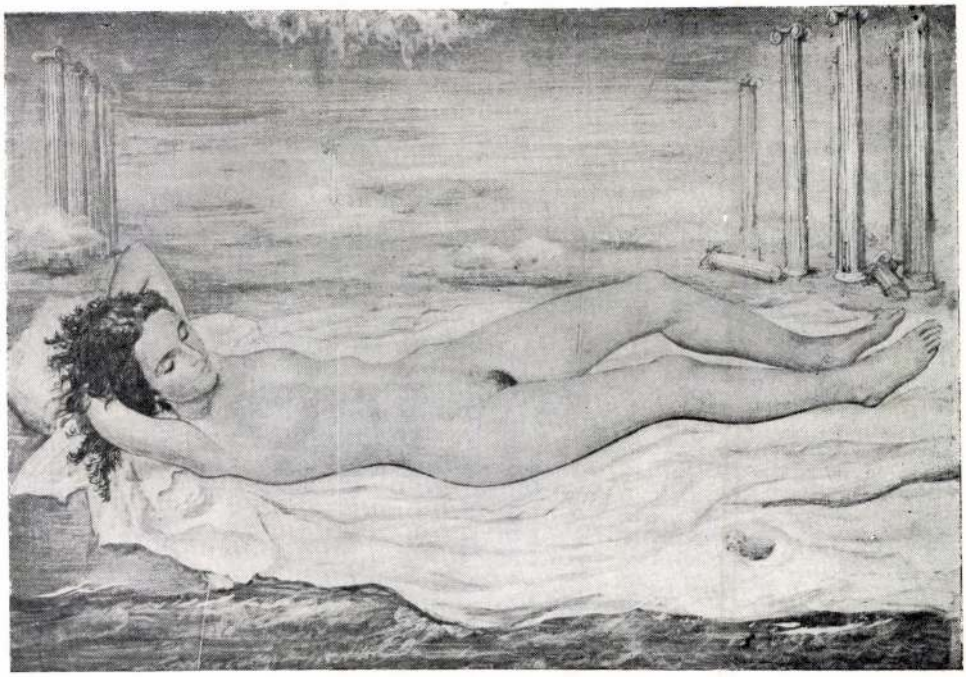

VINKLER LÁSZLÓ: APHRODITÉ SZÜLETÉSE

VINKLER LÁSZLÓ: PROKRUSZTÉSZ DOKTOR ANATÓMIÁJA

EDOUARD PIGNON: KAKAS

ennek a kirobbanásnak szülöttei. Tehát Párizs, utána a Dél megtette a magáét. Végre az voltam, aki voltam. Szicíliai utamat követően át kellett formálódnia mindennek, amit itthon hagytam. Az Apokalipszis c. művem tematikus betetőzése volt előbbi életemnek, e képem optikai gyökere a havas hegyormú Etna varázsos környezetéhez kapcsolódik. Erre a periódusra esik a Móra Ferenc Múzeum tulajdonát képező Fikusz Madonnával c. festményem és az Utolsó vacsora-freskóm, a már említett templom szentélyének bal oldalfalán. Olyan tett volt ez a magam pályáján, mint Piccassóén az Avignoni kisasszonyok.

— Ez az időszak a nagy barátságok kora. Műtermi összejövetelekre hetenként ellátogatott hozzám Kerényi Károly, a klasszika-filológia tanára, Sík Sándor, Bálint Sándor és még néhányan, akik szinte észrevétlenül belémoltották a dolgok mértékét, legjobb meggyőződésük szerint. Észre sem vettem, hogy vidéken vagyok, ennek csak pozitív vonásait kaptam. Ebben az időben festettem két portrét is Szent-Györgyi Albertról. Munkásságomnak kb. ezt az évtizedét ölelte fel az 1942-ben Szegeden megrendezett gyűjteményes kiállításom. A háború utolsó éveire pedig a kubista formában megoldott Kentaurok csatája c. képem esik. Az 1944-es esztendő tele van súlyos élményekkel: házasságot kötöttem, pár hónapra rá légoltalmi szolgálat közben elszenvedett szembalesetem bal szemem látásának elvesztését vonta maga után. Az óvóhelyre félvakon járogattam le, de végül is a tapasztalások és szenvedések „felnőtté" érleltek. Hosszú gyógyulásom után a kubisztikus, expresszionisztikus, majd szürrealisztikus tendenciák jelentkeztek. Erre példa a Tavasz c. képem kétféle, kubista, illetve szürrealista szellemű megoldása.

„ÉNEKLŐ DIÁKOK"

— VAJON AZ 1945-ÖT KÖVETŐ TÍZ ÉV ALATT TE IS TETTÉL ERŐFESZÍTÉSEKET A SZOCIALISTA MŰVÉSZET KIALAKÍTÁSÁÉRT?

— Amennyire tőlem tellett, igen. 1950-ben festettem meg az *Éneklő diákok* c. nagyméretű csoportképem, mely reprezentálja a szocialista realizmus kísérletét az én övrömben. Ki is volt állítva az I. Magyar Képzőművészeti Kiállításon. Azután is sokat dolgoztam még rajta, s ma sem tagadom meg. 1950—54 között paraszt-problémákkal foglalkoztam. A parasztháborúhoz kötődő vázlataimon kívül, Huszka bácsi és a Tápéi reggel c. vásznaim tartoznak többek között ide. Ami a „polgári foglalkozásomat" illeti, előbb a szegedi színházhoz álltam be díszlettervezőnek, majd állást vállaltam az újra szervezett helyi Tanárképző Főiskolán, ahol megalapoztam a Rajztanszéket. Több évtizedes rajzpedagógiai munkásságom alatt a tehetséges fiatal rajztanárok egész serege került ki. Művészettörténeti, esztétikai érdeklődésem ösztönzött arra, hogy a Képzőművészeti alkotások c. tankönyvemet megírjam.

„PROKRUSZTÉSZ DOKTOR ANATOMIAJA"

— REALISTA VALÓSÁGSZEMLÉLETED HOGYAN ÉS MILYEN KÖRÜLMÉNYEK ÁLTAL ALAKULT OLYAN ELVONTTÁ ÉS MŰVEID FORMAILAG OLYAN SOKFÉLÉKKÉ, AMELYEK VÉGÜL IS TÖBBEK SZERINT „MEGFOGHATATLAN STÍLUSÚ" FESTŐVÉ TESZNEK TÉGED?

— Az 1955—65 közti időszakomat tényleg általában az absztrakt, majd a szürrealisztikus törekvések jellemzik. Bár a szegedi felső Tisza-parti Csónakházhoz készített mozaikom nemcsak a korábbi monumentális igényeimet öleli fel, de a társadalmi tartalmat is konkréten vállalja. Ugyancsak festészetem valóságelvű irányát tükrözte a Képcsarnok helyi szalónjában, 1957-ben rendezett kiállításom is, amelyen az akkortájt létrehozott portréimat (Rédey professzorról és másokról festett arcképemet) mutattam be. Sajnos értek olyan inzultusok közben, melyek nem maradhattak hatás nélkül. Elkeseredésemet az 1959-ben rendezett budapesti Ernst Múzeum-i kiállításom csak fokozta. Ezen mindent kipakoltam, amit csináltam, a mitológiától a kubizmusig és expresszionizmusig. Akadtak ott még kis capricciók is, amelyek a háború utáni morális megrendülést vagy az ötvenes évek tortúráit aposztrofálták. Az árazó

bizottság azzal fejezte ki rosszallását, hogy nem realista képeimet nem árazta, azaz állami szempontból nem létezőnek deklarálta. Ezzel szemben tárlatomat Martyn Ferenc nagy életműnek nevezte és Barcsay is elismerőleg nyilatkozott. Nyilvánvalóan más kategóriákban gondolkoztak. Nem is adtam el a kiállításon egyetlen darabot sem, sem állami szervnek, sem magánosnak. Így teljesnek éreztem a kiközösítést, amelyet a sajtó finoman visszhangozott. Ez lett az én pokolra szállásom, hogy rövid legyek: dantei konstellációm, keserű belső száműzetésem, ami nélkül nem volnék az, aki vagyok. Megvallom, nem sajnálom, hogy át kellett élnem. Ezzel váltam másodszor és végérvényesen „felnőtté".

— Ebben a pokolra szállásban néztem szembe az anyagi léttel. Tust, zománcot kezeltem automatikus módszerekkel, s ebben a kavargó, csak öntörvényei szerint működő lávafolyamatban láttam megfelelőjét azoknak az élettartalmaknak, amelyek az idő tájt eltöltöttek. Ebből az időből valók azok a rajzok, amelyeket „metamorphozisoknak" szoktam nevezni. Egy pszichikai automatizmus módszerével készültek, az öntudatlannak láthatóvá és ezáltal megismerhetővé tételének kényszeréből. Igazi alvilágjárás volt ez, a „művészetről, mint olyan"-ról teljesen megfeledkező menekülés, amely az alászállás, a virtuális nemlétezés jogán ítéletet hirdet az elhagyott lét felett. 1964-gyel megindul a tragikus témák sorozata: az Oidipus, a *Prokrusztész doktor anatómiája*, az Égő költő a Húsravárók, a Dózsa feje c. műveim, melyeket a színes megoldású Tápai menyasszony, a gipszes faktúrájú Hírvivő Hermész és a linómontázsként készített nagyméretű Oidipus-képeim követtek.

„APHRODITÉ SZÜLETÉSE"

— HOZOTT-E JOBB KÖZÉRZETET ÉS ENNEK MEGFELELŐEN DERŰSEBB TEMATIKAI ÉS ÚJ FORMAI VÁLTOZÁSOKAT AZ ÖTÖDIK ÉVTIZED?

— Úgy érzem, igen. Az ötvenedik évem klasszikus alaphanggal indul. Az alvilágból feljövő sugárzó szépségű, éterikus nőalakok jelennek meg, a fő mű ebből a reggeli hangú periódusból *Aphrodité születése* c. művem. Ezt az időszakot a „szürrafaelizmus" névvel jelöltem, mert a reneszánszból azt emeli ki mintaképül, ami egyszerre klasszikus formájú, de szimbolisztikus tartalommal jelentkezik. Egészen rejtett apró szürrealisztikus mozzanatok jelzik azonban a további törekvéseket. Így alakul ki 1967-ben a „szürcézanneizmus" álláspontja, amelyben az optikai egység és a stereometrikus térszerkezet alapján alkotott montázs a fő probléma. Lehet, hogy ez létrehozza majd önmaga analízisét, s szintézisbe csap át a korszak befejező szakaszában — ha azt is megérem.

*

Őszintén kívánom, hogy Vinkler Lászlónak ez a vágya sikerrel nyerjen beteljesülést. Azt hiszem, hogy e beszélgetés révén valamelyest közelebb kerültünk ehhez a sokak számára oly „problematikus" szegedi festőhöz. Az állandót és a változót konstans állapotukban megragadni és kifejezni, olyan szellemi és művészi szabadságvágytól hajtva, amelynek ereje korunk festőzsenijének, Picassónak kezét is vezeti — úgy vélem, ez Vinkler László nagyrészt megvalósított, részben még megoldásra váró — az eddiginél több méltánylást megérdemlő — törekvése. A budapesti reprezentatív szegedi tárlaton való szereplése után, a május végén megrendezett szabadkai önálló kiállítása minden bizonnyal szintén érdeklődést fog kelteni.

SZELESI ZOLTÁN

LEHEL ISTVÁN RAJZA

FESTŐSZEMMEL MONGÓLIÁBAN

Régi vágyam teljesült, amikor a Művelődésügyi Minisztérium jóvoltából a magyar—mongol kulturális csere értelmében három hétre Mongóliába utazhattam.

Mongóliában sok magyar járt és jár ma is. Sokat láttak és írtak utazásukról.

Föltett szándékom volt, lévén festő, amennyit csak lehet, nézek és járkálok, és saját benyomásaim alapján alakítok képet magamnak erről a rendkívül izgalmas országról, népéről.

A szükséges oltások és a minisztériumi eligazítás után nekivágtam az útnak. Egyedül indultam — lesz ami lesz.

A repülőtéren magyar mérnökökkel ismerkedtem össze, akik ugyancsak Ulánbátorba utaztak, egyikük már nem is először. Már nem vagyok egyedül!

Hosszú utazás után Mongólia fölé értünk. Október volt, gyönyörű okker- meg barna színű minden. És az ég kékebb, mint a tenger fölött.

Leszállunk. Nagy tömeg szalad a gép lépcsőjéig. Első meglepetés. Más repülőtereken csak az előcsarnokban találkozhat az ember ismerőseivel. Itt a gépig jön mindenki, és ott válogatja ki-ki a várt személyt. Ez igen! Utálom a merev rendszabályokat, mert mindig gátolja a közvetlen emberi kapcsolatokat.

Engem nem várt senki. Nem lepődtem meg, mert Pesten azt is mondták, Mongólia messze van, és olyan is előfordulhat, hogy nem tudnak az ember érkezéséről.

Építészeim révén simán bejutottam a városba. Szállásom is lett, azután bementem a magyar nagykövetségre, ahol éppen akkor vették az értesítést: „Szalay Ferenc Budapestről elindult". Hát meg is érkeztem...

Másnap sikerült megteremteni a kapcsolatot a Mongol Képzőművészeti Szövetség vezetőjével. Kiderült, járt Vásárhelyen. Vázlatokat is mutat, fölismerem a modelleket. Kicsi a világ...

Néhány szót a fővárosról. Világvárosi követelményeknek megfelelően tervezték. Erős ütemben építik. Egyelőre még elég hézagosan beépített és közben egy-egy körülkerített jurtanegyed. Azt hiszem, a világon egyedülálló jelenség. Gyors ütemben tűnnek el ezek a negyedek. Örülök, hogy még láthattam. A helyiek szinte szégyellik. Szerintem ebben semmi szégyellnivaló nincs. A történelmet nem lehet letagadni. Egyébként a város hegyekkel van körülvéve, jellegzetes mongol hegyekkel. Fűvel benőtt szelíd hajlatú dombokra emlékeztetnek, egyik-másik tetején lombhullató fenyők. Színben olyanok, mint a lovaik meg tevéik. A nap erősen süt és majdnem mindig, így a hegyek formái tisztán és plasztikusan jelentkeznek.

*

Az emberek. Tulajdonképpen sok rokonságot éreztem a vásárhelyiekkel. Elsősorban viselkedésben. Nyugodtak, nem lehet kihozni őket a sodrukból. Jókedélyűek. Szemlélődő nép. Kíváncsiak, de nem avat-

koznak be a dolgok folyásába. Szépek. Sok azonos karaktert láttam, mint nálunk. Ők tartják is erősen a rokonságot a magyarokkal. Hiszen, ahogy ők mondják: „a magyarok egy nyugatra szakadt mongol törzs". Azonkívül: „a történelem során több ízben is voltak kapcsolataink". Közlekedés a fővárosban általában gépkocsin, autóbuszon és lovon. Ez utóbbiak számomra a legkedvesebbek. Vannak utcák, ahol tábla jelzi: lóval az úttesten közlekedni tilos, ezért a járdán mennek lovastul. Apró kis bozontos lovaik rendkívül ügyesen és nagy gyakorlattal lépnek fel és le a járdáról. Az utcaképhez hozzátartoznak a kikötött nyerges lovak. Láttam áruház, patika, mindenféle épület és a Tudományos Akadémia előtt is. Láttam lovas rendőröket. Nagyon tetszettek. Fénylő gombú köpenyben, piros posztóval szegett sapkában, fekete villogó szemű és hajú, széles arcú, gyönyörű fogsorú kemény legények. Láttam olyat is, hogy több lovas ült egy ilyen szolgálati járművön. Ebből nem csinálnak ügyet.

*

Az opera. Több ízben voltam az operaházban. Láttam a mongol—magyar barátsági hét alkalmából rendezett díszünnepséget. Ez a műsortípus nálunk is ismert. A mongol és azerbajdzsáni művészek számomra eddig ismeretlen, pengetős és vonós népi hangszereken játszottak. Ezek voltak a műsor legszebb részei.

Egy nemzeti opera előadást is láttam. Címe az „Igazság". Európai mintára megírt opera volt, egy szép, buddhista vallási táncbetéttel. Nézőközönség. Tekintélyes hányada este az operába is nemzeti viseletben jön. Ez brokátselyemből készült magasan záródó, magas gallérú, hosszú, kaftánszerű kabát: „dél". Derékban sálszélességű más színárnyalatú selyemmel körülcsavarva. A jellegzetes karakterű fejek szépen érvényesülnek ebben az öltözetben.

Cirkusz. Egy alkalommal cirkuszban is voltam. Óriási tömeg. Megtudtam, kedvelt szórakozás Mongóliában a cirkusz. A közönség még inkább népviseletbe öltözöttekből áll, akik egy-egy műsorszámnál — ámulatukat kifejezve — nyelvükkel cuppogni kezdenek. Ez nagy tömegben mosolyogtatóan hat. A műsorban sok akrobatikus szám, két bohóc, bűvész és állatidomár szerepelt.

*

Jártunk vidéken. Megcsodáltam a természeti népek tájékozódóképességét. Naphosszat mentünk terepjárónkkal a pusztaságban, ahol csak csapások vannak. Időnként oldalra kitekintett sofőrünk, mintegy ellenőrizve a hegyeket, vajon jó helyen járunk-e. Én ezeket a hegyeket mindenütt egyformának láttam. Nevettek. Találkoztunk útközben iskolába menő, vagy onnan jövő lóháton közlekedő gyerekekkel. Az egyiktől egy helység felől tudakozódtunk. Félreérthetetlen pontossággal mutatta az irányt, merre kell mennünk. Különben a gyerekek 8 éves korban kezdenek iskolába járni. A fiúk mind kopaszra nyírva, a lányok copfba font hajjal, és csizmát hordanak.

Egyszer, úgy félnapi autózás után a puszta közepén sofőrünk bejelenti nevetve: „Nincs benzinünk." Mit csináltunk? Vártunk, amíg jött egy másik autó. Attól átvettünk 10 liter benzint, s az elég volt a legközelebbi településig.

Hát szó, ami szó, nyugodt nép!

Találkoztunk pásztorokkal, akik kecske- meg birkanyájakat hajtottak vágóhídra, a fővárosba, sok száz kilométerről, állandóan legeltetve.

Ragadozó madarak. Jellegzetes látvány a mongol pusztákon a sokféle ragadozó madár. Sasfélék, ölyvek. Vadásznak hol egy helyben lebegve, hol a földön mereven figyelve. Autónkat egész közel bevárják, csak az utolsó percben repülnek odébb. Ismét az a színhang tárul az ember szeme elé, amit a repülőről leszállás közben láttam. Kék ég, okkerek, barnák, vörösek változatai. Érdekes, mongol festményeken sohasem láttam ilyet. Ők a tavaszi és nyár eleji üdezöld tájat szeretik festeni. Egyébként a hagyományos festészetük erősen rajzos. Tiszta színekkel, sok apró motívumból keleti módon,

meseszerűen összekomponált képek. Rokon a kínai, perzsa művészettel. Természetesen, hatottak rájuk a buddhista képek is. Van egy másik ága az ottani festészetnek, amely a szovjet realizmussal rokon.

*

Utazásom során ellátogattam egy vidéki képzőművész szövetségbe. Családiház-jellegű épület a székház, külön szobában dolgoznak a művészek. Tulajdonképpen a mi dekorációs vállalatunkra emlékeztet, amit láttam. Ők látják el megyeszerte alkalmi dekorációval a középületeket. A szövetség vezetője főiskolát végzett festő. Megmutatták az állandó kiállításukat. Azután asztalhoz ültünk, poharazgattunk, beszélgettünk. Fölhoztam, hogy milyen nagy dolog a művészetben a nemzeti hagyomány, mennyire kell rá ügyelni, és csak arra lehet építeni újabb művészetet. Ez persze sok munkával jár. Helyeslően bólogattak, kisvártatva egyikük meg is szólalt: „Teljesen egyetért velem, és ők nagyon sokat dolgoznak is, mert az egész évre vállalt munkájukat a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulójára be is fejezik."

*

Látogatás egy tsz-ben. A „sütemény"...

Ott-tartózkodásom ideje alatt leginkább a tésztafele hiányzott. Ezért hirtelen összefutott a nyál a számban, amikor a vendéglátó tsz-elnöknél aprósüteménynyel kínáltak. Vettem. Harapni akarom, mintha csontba haraptam volna. Forgatom, vajon melyik oldalán tudnám megkezdeni.

Rájöttem, ez valami szárított tejtermék. Vendéglátóm másfajtát vett, az puhább vol. Ezt már meg kell rágnom — gondoltam, és miközben szilánkokat sikerült lepattintanom a „süteményről", beszélgetés közben megemlítettem, milyen szép és jó fogaik vannak a mongoloknak. Értette a tréfát; így válaszolt: Úgy látszik, a magyaroknak is jó a foguk. Természetesen jött azután más enni- és innivaló is. De a pogácsát csak nem sikerült elfogyasztanom. Óvatosan tányérom alá helyeztem, nehogy baja essék, és ottfelejtettem. Kísérőimmel napok múlva is derülve emlegettük a tsz-elnök pogácsáját.

A kumisz. Indulásom előtt sokat rémisztgettek a kumisszal. Hát egyáltalán nem rémisztő ital ez. Sőt állítom, kellemes. Talán egy kicsit a kefirre emlékeztet az íze, enyhe alkoholtartalommal. Még a tejestea is jólesik cukor nélkül a sok hús közben, amit fogyaszt az ember. Egy kicsit szokatlanabb volt már számomra a „bóc". Ez birkahússal töltött, vízben főtt gombóc.

*

Lovak. Mivel sok szó esett a bozontos apró lovakról, megpróbálom leírni, milyenek is.

Körülbelül 140 cm marmagasságú, nagy fejű, rövid nyakú, bozontos sörényű és dús farkú hosszú szőrű állatok. A legkülönbözőbb színárnyalatokban — a feketétől a tarkáig — mindenféle árnyalat megtalálható. Aránylag hosszú hát és rövid far jellemzi őket. Gyakori a csókaszemű közöttük. Acélos, igénytelen jószágok. Keménységüket bizonyítja az is, hogy patkó nélkül képesek közlekedni betonon, sziklás talajon egyaránt. Naphosszat állnak fölnyergelve, mozdulatlanul.

A mongol nyereg favázas, lényegében olyan, mint a hongfoglaláskori nyereg. Esetenként ezüst veretekkel díszítve. Két heveder rögzíti a ló hátára, egyik

szívtájon, másik a has felől. Elöl-hátul magas kápája van a nyeregnek, tehát hosszú útra biztonságos ülést nyújt.

A kengyel nehéz, talprésze széles, összesodort szíj tartja. Ugyanilyen összesodort szíjból van a kantár.

Minden esetben ott lóg a nyergen a nyűg. Megálláskor ezzel az összesodort szíjjal összekötik a ló három lábát. Biztos fék.

A felszereléshez tartozik még egy korbács is.

Aránylag rövid kengyellel, felhúzott sarokkal lovagolnak a mongolok. Járműdjuk általában élénk lépés, vágtánál fölállnak a nyeregben. Hihetetlen távolságokat képesek megtenni, viszonylag rövid idő alatt.

*

Pásztorok közt a jurtában. Fantáziámat módfelett izgatta a jurtában lakók élete. Vidéki kirándulásaink alkalmával mindenféle protokolláris előkészítés nélkül, ötletszerűen mentünk be a jurtákba. Tolmácsom, aki két évig élt Magyarországon, és kitűnően beszél magyarul, ajánlotta, ejtsük útba szülei jurtáját is, akik kb. 450 km-nyire laktak a fővárostól. Így legalább ő is meglátogatja őket, úgyis elég ritkán jut el haza. Sötét volt már, mikor a jurtához értünk. Bementünk. A családi üdvözlés után engem is szívélyesen köszöntöttek, majd a jurta főhelyére ültettek. Hamarosan előkerült az innivaló: kumisz, tejpálinka, tejestea és a forró tej. Sok gyertyát gyújtottak. Barátom édesanyja zsíros kását főzött gyorsan a jurtakályhán. Igazán jólesett. A szülők pásztorok, az egyik fiú (tolmácsom) építésztechnikus, a másik fiú az ulánbátori opera zenekarában üstdobos. Érdekes, sohasem traktálták agyon az idegent. A mértéket mindig tudták. Összehajtott selyemkendőn nyújtották át az ivóedényt. Ezzel együtt kellett átvennem, két tenyérbe fogva az edény teljes tartalmát kiinnom. Utas számára részükről ez jelenti a legnagyobb jókívánságot. A kendő, melyet el kell fogadni és eltenni, megóvja hordozóját minden bajtól és veszélytől. Több helyen kaptam ilyet, sajnos a mongol vámnál elvették. Törvény van rá: semmiféle néprajzi tárgyat, használati eszközt, vallási kelléket (szobrot stb.) Mongóliából nem szabad kivinni. (Ha nálunk is végre lehetne ezt hajtani!)

Emelkedik a hangulat. Jönnek a szomszéd jurtabeliek. Megkértem őket, énekelnének-e valamit? Egymás mellé álltak négyen, és rázendítettek a „Milyen gazdag vagy Mongólia" kezdetű dalra. Ebben a környezetben hátborzongatóan hatott ez a furcsa, európai fül számára szokatlan dallam. Számomra ezután Mongólia: kék ég, szép, kedves emberek, sok ló, birkák, kecskék és más állatok özöne, lankás hegyek, fehér jurták.

Írta és rajzolta:

SZALAY FERENC

KIÁLLÍTÁS A DOLGOZÓ EMBERRŐL

Dolgozó emberek között — már maga a cím is felvet a képzőművészetek iránt érdeklődőben némi gyanakvást — köszönhető ez a másfél évtizeddel ezelőtti művelődéspolitikának —, hogy ez a tárlat igencsak a *tematikus*, tehát a többé-kevésbé *sematikus* művek konglomerátuma lehet. Sietve leírjuk: fölösleges aggodalom ez, azoknak az éveknek sablonos képzőművészetét, melyeket például *D. Fehér Zsuzsa* galériabeli Új Magyar Festészet című tárlatából „kifelejtett", nyomaiban sem lehet felfedezni.

A zsüri nézőszöge horizontális volt: minden olyan (beküldött) színvonalas alkotás teret kapott (az *Ernst Múzeum* lehetőségeit persze figyelembe véve!), amelyik emberközpontú és közérthető. Szó sincs olyan szűkítésről, hogy csak a kétkezi munkát éppen végző embert örökítse meg a művész; nem, az alkotó, ténykedő ember *minden* megnyilvánulása (pardon: szinte kivétel a szerelem és a családi kör!) jogot kapott a belépésre. S ez a jó. Átvitt formában tükröződik ebben az a demokratikus közszellem, mely a hatvanas évtized magyar társadalmi életét jellemzi.

Majdminden kritika szóvá tette eddig: a „nagy nevek" távol maradtak a kiállításról. Köztudott, hogy éppen ez idő tájt folyt a nemzeti nagy kiállítás anyagának összegyűjtése is, érthető: sokan oda vitték alkotásaikat. Ez objektív körülmény közbejátszását a rendezőknek máskor *jobban* figyelembe kell venniük. Ám mégse panaszkodhat senki az alkotók érdektelensége, részvétlensége miatt. Igenis szép számmal szerepelt az ún. *derékhad*, szembeötlően sok a fiatal, és írjuk ide örömmel: gazdag a vidéken élő művészek táborra is. A recenzens ebben két fontos tünetet lát kifejeződni: a *fiatalok* a való világ és társadalom kifejezését érzik a művész alaphivatásának a minden áron újszerű forma kispekulálása helyett. Másrészt a művészet elvonatkozását és a művészek (mégha zsíros kenyéren való) elefántcsont-toronyba zárkózását lehetetlenné tevő *vidéki* élet megtartja a művészeket primér hivatásukban, s gyakran nagyobb teljesítményre is sarkallja.

Azt senki nem kérheti számon: miért nincsenek itt olyan művek, melyeket

kapuzáráskor nyomban át lehetne vinni a Galériába. A kiállításon részt vétel *önkéntes* volt; másrészt megrendezésével azt kívánta dokumentálni a magyar szakszervezeti mozgalom, hogy a mai képzőművészek művészetük elidegeníthetetlen részének tekintik az alkotó ember megörökítését, s ezt *minél több* művész minél több, mielőbb népszerűvé váló, tömegeket *vonzó* alkotásának kiállításával kívánta biztosítani. Az Ernst termeiben természetesen emlékezetes alkotásokat láthatunk elfogadható vagy éppen (a téma miatt) ideillő munkák között. A kiállítás képzőművészetünk reális, józan helyzetképét nyújtja. Akad még naturalista emlék is — mindhárom műfajban, találhatunk azonban a modernizmus egészséges eredményeit szerencsésen galvanizáló alkotásokat is. Egyet azért sajnál a szemleíró: az üzemek világa, a gépek mind nagyobb tömegű alkalmazása ismeretes mily lázba hozó hatással volt az *izmusok* (pl. konstruktivizmus) kialakulására, s ennek nyomát alig lelni e kiállításon. Vajon a közérthetőség rovására ment volna a lehetséges ilyen művek falrasegítése? Éppen ezért kicsit féloldalas a kiállítás: visszafogott, szolíd, a jóértelemben vett képcsarnoki színvonalat juttatja a szemlélő eszébe.

Leginkább a *festmények* értetik meg a nézővel: a romantikus nagyotmondás, a forradalmi nekifeszülés egysíkú hajrája helyett mennyivel inkább a munkálkodó ember világának, munkahelyének, erőfeszítésének a megértésére, belső erőinek kifejezésére vállalkoztak a mai alkotók. *Csernó Judit* Fúrógépek szerelése című kompozíciója harmonikus egységbe fogja egyetlen hatalmas műhely sokrétű világát, egyben szerencsés módon érzékelteti a látható mögött feszülő emberi és természeti energiák roppant nagyságát. *Hézső Ferenc* Mérleges asszony-a, *Somogyi Soma László* Fiatal tervező-je, vagy *Tamás Ervin* Varrólány-a a ténykedésében pillanatra megálló ember felelősségérzetét, erejét az együttérző művész átélésével, sajátos kifejező formálással, lényegre törő egyszerűséggel fejezik ki. *Somogyi János* Pincesor-a, az idei Tornyai-plakettes *Vecsési Sándor* Őszi délután-ja, vagy a szolnoki *Berényi Ferenc* Udvaron-ja, de a kompozíciós kerekdedségével szembeötlő *Xantus Gyula* Favágók-ja a *táj és ember* relációjának cseppet sem bukolikus kifejezői, s e képekben kifejeződik az a sok nehézség és küzdelem is, mellyel a dolgozóknak *ma is* végezniük kell munkájukat. A *grafika* természeténél fogva könnyebben mozgó, frissebb állásfoglalású. Csak helyeselni lehet, hogy a harcoló ember problematikája is teret kapott *Zala Tibor* vagy *Raszler Károly* grafikáival; szerencsésnek merjük mondani, hogy *Gácsi Mihály* szatirikus metszeteinek (Zenészek, Magyarok bejövetele) kiállításával a látás és bírálat kötetlen voltát dokumentálták a zsürorok. Kár, hogy *Stettner* Béla ismertes karcaiból nem láthattunk néhányat, amelyeken a *ténykedő* emberek, munkások állnak a központban; jó lett volna a művész világának teljesebb megértése miatt is. A *szobrok* sorában a látogatók örömmel köszönthették *Kiss István* kicsiny voltában is monumentális alkotását, a Munka címűt, vagy *Kamotsay István* vásárhelyi kútjának ólomvázlatát. *Mikus* Sándor Derkovits-feje, *Kovács Ferenc* Nyírségi paraszt című portréja, *Szabó Iván* Csokorkötőnők-je, vagy *Tóth Sándor* Rozi-ja jelesen példázzák a magyar szobrászat *hagyományos* fővonulatának eleven továbbélését.

Az egy évtizede rendszeres időközökben megrendezett kiállítást a szakszervezeti mozgalom azzal a **bevallott szándékkal** s egyre több művész közreműködésével rendezi meg, hogy — írjuk le — új meg új *mecénásokat* szerezzen a mai magyar képzőművészeknek. Mert nem elegendő, hogy szocialista államunk megrendeléseivel, vásárlásaival, a tanácsok saját vételeikkel az első mecénás szerepére vállalkoznak; az sem elégséges, hogy a szakszervezetek erejükhöz mérten vásárolják az alkotásokat, az kellene (ezt máshelyütt is érintettük már), hogy a trösztök, vállalatok, tehetős állami gazdaságok, módos téeszek szerződést kössenek alkotókkal, akár állományba is vegyék őket. (Külön tanulmányt lehetne írni a mai képzőművészek tehetséges derékhadának kereseti lehetőségeiről, életszínvonaláról — hiteles adatok alapján.) Nemcsak a művészek feladatokhoz, jobb körülményekhez juttatása miatt kell erről mindenütt szót ejteni, hanem *az alkotások bölcs, okos sugallása*, olykor talpra állítása érdekében, a szocialista művészetek egészséges továbbfejlődése érdekében is. No meg arról is kell szólni: kedvet kaphatnak-e tárlatokon a válogatásra azok a dolgozók is, kik korszerű lakásukban az új művészek új alkotásaiban akarnak gyönyörködni. Ám lehet, hogy azok, is, akik korszerű lakásukban laknak, könnyen érdeklődnének azok után a „fránya" modern *izmusisták* iránt is, akik azért még a maguk módján szintén a dolgozók világáról alkotnak. Olyan gondolat ez, melyről a két ev múlva rendezőknek nem szabadna megfeledkezniük.

VARGA IMRE

M. JEAN MILHAU

A MŰVÉSZI ALKOTÁSNAK EMBERFORMÁLÓ FELADATA VAN

M. Jean Milhau, a Francia Képzőművészetek Szövetsége elnökének beszéde, amely a Szegeden rendezett *Francia akvarell- és guaskiállítás* megnyitása alkalmából hangzott el.

Első szavaimmal is hallatni szeretném ama őszinte barátság érzéseit, amely az utóbbi évek folyamán szövődött magyar és francia művészek között. Ennek a barátságnak az első konkrét tanúságtétele a mostani kiállítás.

Nagy megtiszteltetés számomra — és meg fogják érteni meghatódottságomat —, hogy részt vehetek e kiállítás megnyitásán, amely — nékem úgy tetszik egy kissé — mintha az elsőszülött keresztelőjének ünnepsége volna, és különösen köszönöm a Kulturális Kapcsolatok Intézetének a meghívást, amikor tudom, hogy erre nálamnál sokkal méltóbbaknak is itt kellett volna lenniük; itt gondolok Jean Picart Le Doux és René Collamarini barátaimra, kik nagyon sajnálják, hogy ez időben elfoglaltságaik miatt Párizst nem hagyhatják el, és nem lehetnek jelen...

A kapcsolat és csere megvalósításának óhaja, amely egyik és másik részről is egyféleképpen fennállott, nem mai keletű, és csak olyan körülmények kellettek, hogy közös óhajunk a határozatlanságból hipotézissé, hipotézisből valósággá legyen. A megvalósulásnak első fázisa Supka Magda tanárnővel, majd Makris szobrásszal való találkozásunk volt, ők érleltették meg a gondolatot és tartották megvalósíthatónak. A második fázis a magyar képzőművészek szövetsége hozzánk intézett meghívása volt, amelynek révén létre tudtunk hozni egy igazi eredményt, ennek elsőszülötte ez a kiállítás, ugyanekkor készülőben van a magyar művészeknek egy kiállítása Párizsban, amelyet több franciaországi városban is be fogunk mutatni... És végül, de nem utolsósorban meg kell említenem a Magyar Kulturális Kapcsolatok Intézetének segítségét, amelyért ez úton fejezem ki köszönetemet országaink művészeinek nevében.

De lehetetlen hallgatnom a visszaemlékezés során arról a segítségről is, amelyet a Francia—Magyar Társaság nyújtott, s annak fáradságot nem ismerő titkára, Blaizeau úr; ő ugyanis nagyban elősegíti a magyar művészek kiállításának Franciaországban való megszervezését és terjesztését. S ha fontosnak tartom, hogy erről az együttműködésről beszéljek, azt nemcsak udvariasságból teszem, barátaink vonatkozásában, kik a magyar néppel való baráti együttműködés érdekében mindent megtesznek, hanem azért is, mert ennek az együttműködésnek önmagában is mély jelentősége van; tudniillik: a művészetnek és a kultúrának szerte a világon való elterjedése a népek barátságához kell hogy vezessen, és így azok, akik a népek barátságáért fáradoznak, nem hagyhatják számításon kívül azt az ezentúl fontos kapcsolatot, amelyet a kultúra és a művészet köztulajdona jelent.

Ez ad a mi vállalkozásunknak jelentős értelmet. Csak örülni tudunk annak, hogy a kulturális csereviszony ugyanúgy, mint a gazdasági csereviszony, országaink között napról napra bővül. De arra is gondoltunk, hogy csereviszony valósulhatna maguk között a művészek között is sajátosan egyéni és egy-egy országra jellemző művészeti problémák fölvetésével, amely visszhangra lelne és gondolatokat ébresztene bizonyára mindkét részről, hiszen művészeti problémáink olyan egyetemes jellegű alapra vezethetők vissza, amelyek elől mind azok, akik életüket az alkotásnak szentelték, nem térhetnek ki.

Ha ebből két gondolat bontakozhatna ki, először is az, hogy minden ország művészete mélyen gyökerezik — bármit is mondjanak — a nemzeti valóságokba, a kultúrvalóságokba, a népi valóságokba; s hogy a művészet eme realitások kiváltságos formáinak egyike — és másodszor az, hogy minden ember számára a művészet egyetemes szükségesség és következőleg közös jó, közös mű — akkor talán nem cselekedtünk hiába e két gondolat vonatkozásában, amely véleményem szerint korunk emberi fejlődésének alapja. Mert tény, hogy korunk új megvilágításokban látja a művészetet, s eddig ismeretlen funkciókat tulajdonít neki.

A XX-ik század embereinek szüksége van a művészetre, hogy ismereteinek, törekvéseinek színvonalán tarthassa magát, szüksége van a művészetre, hogy megvalósíthassa igazi emberi kiteljesedését, szüksége van a művészetre, hogy ember lehessen.

Ez azt is jelenti, hogy ezentúl a művészi alkotás-

nak emberformáló értéke lesz, sőt mi több: emberformáló feladata.

Az értelmét vesztett „Művészet a művészetért" elv helyett én ma már azt mondanám: „Művészet a népért."

Ha a mai művészet egyik jellemző vonása a kutatás, ez azért is van, mert minden emberi cselekvést a kutató szándék, a haladásra való törekvés jellemez, és ezt a művészet híven tükrözi.

Ám a művészet a maga különbözőségének is tükröződése, és ebben található mai kiállításunknak egy második aspektusa. Ugyanis azon voltunk, hogy ez a kiállítás megmutassa a francia mai művészet különbözőségét, mint állandó tulajdonságainak egyikét. Azt a különbözőséget, amely a francia nemzet realitását fejezi ki, a hagyományok megőrzése mellett a kutatások és a tapasztalatok merészségét.

De biztosak vagyunk abban, hogy mind ennek való értéke lesz Franciaországban éppen úgy, mint bárhol a világon, a népek az alkotásnak élő támaszai, az alkotóknak ihletői.

Úgy tetszik, hogy ma a művészeti élet kiterjedtebb, mert az alkotók a tömegek felé fordulnak és viszont, és véleményem szerint e harmonikus kapcsolatok forrása az a szabadság, amely élesíti a tömegek művészeti tudatát, erősíti a művészek alkotó erejét.

Befejezésül még csak azt szeretném elmondani, hogy művészeink milyen baráti igyekezettel támogattak bennünket jelenlegi kiállításunk megvalósításában. Ez nemcsak az önök hazája iránti rokonszenvet igazolja, de azt is, hogy menynyire él bennük a kulturális és művészeti kapcsolatok iránti szükségérzet. A megismerés és a megismertetés vágya. Egy ország sem hagyhatja figyelmen kívül a más országokban végbemenő alkotást és fejlődést.

Megvan a törekvés, hogy kapcsolatainkat kimélyítsük önökkel is, másokkal is. És ha ez a kiállítás, csak a kicsi gyermek első lépésének mondható is, akkor cselekszünk a legjobban, ha messzebb megyünk.

Még egyszer köszönetem fejezem ki önöknek, kedves barátaim, és azoknak, akik hozzájárultak e kiállítás megvalósításához, s most még csak azt kívánom, hogy a kiállítást siker kísérje magyarországi útjain.

Fordította:

MADÁCSY LÁSZLÓ

FRANCIA GRAFIKAI KIÁLLÍTÁS A MÓRA FERENC MŰZEUMBAN

A képzőművészek és a művészetkedvelő közönség napjainkban érdeklődően tekint Párizs felé. Izgalommal kíséri figyelemmel az impresszionizmus, posztimpresszionizmus, kubizmus bölcsője, Manet, Cézanne és Picasso otthona felől érkező művészeti híreket.

Az elmúlt hetekben a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai képtárában bemutatott Francia Grafikai Kiállítás a legközvetlenebb híradást jelentette a mai francia művészetről.

A kiállítás anyagát hozzánk küldő tekintélyes párizsi képzőművészeti egyesület elnökét, Jean Milhau művészettörténészt a kiállítás megnyitójaként is üdvözölhettük Szegeden. Az Union des Arts Plastiques vezetősége egyébként gondoskodott róla, hogy bemutassa — amennyire az a mindössze hatvan grafikai mű keretében lehetséges — azokat a komoly hatóerőt jelentő irányzatokat és azokat a problémákat, amelyek ma Párizsban, a világ e jelentős művészeti központjában az alkotókat foglalkoztatják.

A képtár falain a világviszonylatban legismertebbek közül való Picart le Doux, Fougueron, Vasarely és Pignon alkotásai mellett a még fiatalok vagy kevéssé ismertek neveivel is találkozhattunk. A bemutatott anyag alapján örömmel láttuk, hogy a közismerten szellemes, élénk érzékenységgel reagáló francia művészet ma sem horgonyzott le egyik vagy másik szellemi áramlat leszűkített világához. A művek tartalmi és formai sokfélesége, a művészi magatartás változatossága sokoldalú alkotótevékenységről, az irányzatok tarka skálájáról tanúskodik.

A tárlat anyagából is következtethetjük, hogy a franciákat — miként a művészeket világszerte — a tárgyi ábrázolással lényegében adekvát tartalmi igényű, tehat közvetlenül közlő jellegű művészi szándékon túl a bonyolultabb gondolattartalmak közvetítésére alkalmas művészi kifejezőeszközök keresése foglalkoztatja elsősorban.

A néhány valóságélményt egyszerűen rögzítő vagy leíró jellegű — rendszerint posztimpresszionisztikus formálással megoldott — kép mellett a kiállítás java anyagát az áttételesebb közlésigényű művek képezték.

Első példaként: Pignon közvetlen előadású kakasa rápillantásra egyszerű, leíró szándékú műnek tűnhet. Ám egyéniséget tükröző expresszivitásával, az egyszerű szárnyast mintegy önálló „személyiséggé" emelve, a kép az egész élővilág lírai indítású kifejezője lett.

Picart le Doux kagylókkal komponált csendéletének részletező finomságú formavilága bár a fentinél is inkább emlékeztet a természetleíró törekvésekre — mégis a kép teljesen szőnyegszerű síkrahangoltsága, a rendkívül kiegyensúlyozott — valóságba soha hasonló harmóniába nem ötvöződő — színek és formák rendszere a művet a tengeri hangulatok felidézésén túlmutató áttétellel az állandóság, a változhatatlanság gondolatának kifejezőjévé avatja. Tisserand hasonló eszközökkel előadott „Karosszék" c. műve pedig a széktáblán megjelenő arcképpel az emberi emlékezésben, a nemfelejtésben rejlő állandósító erő kifejezője.

A kiállításon egyébként gyakran találkoztunk ehhez hasonló művészi magatartással: — a fogalmi tartaln realisztikus kicse ennek a szándék szólag ellentmondo, részletező naturalista formálással még erőteljesebben hangsúlyozza.

Az ugyancsak világviszonylatban elismert művész, Fougueron „Kompozíció" c. alkotásán szintén az érzékelhetően létező valóságra építette művészi mondanivalóját. Sportban viaskodó figuráinak dinamikussan kavargó vonalvezetésével, könnyű, lazúros, ritmikusan hullámzó színkontrasztjaival azonban — Picart le Doux és társai világával ellentétben — az élet állandó mozgását, változásait, az emberi küzdés gondolatát általánosítja.

A magyar származású Vasarelynek, az op'art világhírű mesterének művészete a fekete-fehérek-szürkék geometrikus rendbeépítettségén alapszik, formavilága a valóságtól teljesen elvonatkoztatott. Mégsem öncélú ez a képalkotás. Hangulatot, tartalmat közlő indítékai világosak. Most bemutatott „Attika III" c. képe a horizontálisok és vertikálisok rendszerébe billenti. Ezzel az egy irányba haladás fogalmát fordította a képzőművészet nyelvére.

... Folytathatnánk a művek elemzését, de aligha szorul további igazolásra, hogy a kiállítás valóban sokoldalúan tükrözte a francia művészek törekvéseit. Láthattuk, hogy sokféle úton kutatják a fogalmi valóság képzőművészeti kifejezésének lehetőségeit, s ezen a téren elért eredményeik annak bizonyítékai, hogy a képalkotó művészet — a grafika, festészet és szobrászat — alkalmas magasrendű valóságképek: gondolattartalmak közvetítésére.

Külön köszönet illeti a kiállítás anyagának összeállítóit, az Union des Arts Plastiques minden kiállító művészét, hogy bátran, előítéletektől mentesen mutatták meg munkáikat, s így színvonalas bepillantást nyújtottak elsősorban saját s ezen keresztül a francia művészet világába.

ROZVÁNYI MÁRTA

FILMSZEMLE

KÉT VÉLEMÉNY A FALAK-RÓL

FALAK

Tibeti imamalom módjára szakadatlanul, gondolkodásra, tűnődésre pillanatnyi időt sem hagyva peregnek a szavak. A néző előbb még mindegyiket felfogja közülük, majd minden második-harmadik jut el a tudatáig, később pedig már ennyi sem. Csak egy-egy különösen villámló, a többinél is nagyobb fényt vető kifejezés szikrázik fel előtte — akár a folyóvízből kivágódó-eltűnő halak.

Szózuhatag, különösen ficánkoló kifejezés-pisztrángokkal — képletesen, de aligha rossz hasonlatot választva így minősíthetjük *Kovács* András új filmjét, amelyben — mint annyiszor és anynyiféleképp olvashattuk — az ún. negyvenes generáció gondjairól, az ő gondolataikat, tetteiket visszafogó tényezőkről volt szándéka egyet-mást elmondani.

Elmondani — hangsúlyozzuk, mert a *Falak* elsősorban s szinte kizárólagosan a kimondott szavakra épít, azok vonják meg a film kereteit, s azok is töltik ki hol egészen nemes, hol pedig — ritkábban — kevésbé értékes tartalommal.

Vinkler László

MÍTOSZ ÉS VALÓSÁG

A 60 éves Vinkler László köszöntése szegedi kiállításának megnyitásán, 1972. október 22-én.

A „másik ember" bennünk hangulati egységben él: jártának ütemrendje, kezének mozgásbokra, mondatainak hangképe, arcának mosolya, esze csillogása mind-mind ebbe tömörül. Mindannyiszor, ha a „másik" neve, emléke felbukkan bennünk, a teljesség helyett ez a róla való „képlet" merül fel. Úgy látszik, lelki életünk törvénye, hogy nem bírjuk el a másik életének teljességét, mert ez áthatná, kitúrná helyéből a miénket. A nagy emberábrázolók éppen ezt a törvényt törik át, azért olyan megdöbbentők. Ebben van az ereje a nagy festőknek, szobrászoknak, íróknak és a színészeknek. De általában a hétköznapokban a valóság jelképei között élünk, a „másik"-ról és a természetről kialakult „képleteink" világában. Ezzel észrevétlenül egy hatalmas mítosz szereplőivé váltunk, és újjáalkotott környezetben, átváltozott tudással, voltaképpen mi is azt éljük meg, amit Homérosznál, a görög sorstragédiákban vagy az ókor más nagy mítoszaiban olyan megrendüléssel olvastunk. Mindenkinek csak a maga élete teljes, a másiké csak jelzés, és élete térben tovagöngyölődő mitológiává válik, amelynek minden jelensége mégis tapintható valóság.

Most megkísérlem az Önök számára, de talán elsősor-

Lányi Gyula: Művészetről, művészekről
Bp. 1978. Magvető

ban a magam számára feloldani ezt a jelképet, azt a „képletet", amely bennem – mint „másik emberben" – Vinkler Lászlóról, a kitűnő festőről, nagyeszű emberről és a kedves barátról kialakult. A mai napra készültömben hosszan küszködtem az emlékképpel, amely a hangulatok világában formálódott. Végül is fel kellett adnom a küzdelmet, hogy egyetlen jelképbe, egyetlen szóba igézzem őt. Nem ment, és ráébredtem: nem is találhattam meg az egyetlen ráillő szót, mert ő több rétegű, több szólamú egyéniség.

Fiatalkorunkban együtt indultunk a Képzőművészeti Főiskolán, ő talán két-három évvel volt fiatalabb, de már akkor „észrevettük" egymást. Ő Karlovszkynak volt tanítványa, híres volt megelevenítő erejű, pórusokig hatoló arcmásairól. Aztán hosszabb ideig nem találkoztunk, én kiváltam a céhből, más hivatásban múlattam a telő esztendőket. Egy-két évtizede ismét többször találkoztunk, voltam műtermében s otthonában, néztem képeit, vázlatait, olvastam tündökletes tanulmányait, láttam kiállítását az Ernst Múzeumban, s máskor is találkoztam képeivel, a szegedi Tanárképző Főiskola kiállításán még beszéltem is művészetéről. S lám: mégsem sikerült az egyetlen szót megtalálnom.

Három képe – művészi humánumának hármassága – kísért, ha nevét kimondom. Egy több méteres karton, amelyen a tus szétáradó folyama őserdei bozót arabeszkjévé válik; a másik kép olajfestmény, fekete háttérből leonardós mosolyú fiatal nő néz reám; a harmadik nagy lapjáról *Ödipusz* linóleummetszetének egymás mellé és egymásra zsúfolt ismétlése kérdez valamit, amit pontosan

nem is tudok. E hármassághoz társul elmosódó háttérként szürrealista képsora, s az egész emlékezést átszövi a jó barát, Kerényi Károly mítoszteremtő közelsége.

Ezek az emlékezésrétegek – mint egy kórusmű szólamai – egyszerre vannak jelen, egyik a másikát értelmezi, egyik a másik rejtett zugait fénnyel árasztja el. Ennek az eggyé olvadó benyomásnak, hangulatnak csak neve van bennem, szava nincs. A neve: Vinkler László.

Így eljutottunk a legegyszerűbbig. Éppen az történt, mintha egy ismerősünk idézésekor kimondanók a nevét. Tudják, ugye, hogy a régi időkben éppen ezért azt hitték, hogy a név idéző ereje onnan van, hogy azonos viselője lelkével: „Nomen et omen." Még most is vannak babonás emberek, tőlünk messze földön, akik például megváltoztatják a nagybeteg nevét, mert a betegség a név-lélek személyt támadja; avagy gondoljunk az új életet kezdő szerzetesekre: új nevet kapnak ők is. Vinkler László legjobb jellemzése nevének kimondása, ez abban a pillanatban felidézi páratlan személyiségét, méghozzá mindenkiben éppen úgy, ahogy műveinek igézetében az illetőben megformálódott.

Kísérletünk, hogy Vinkler Lászlóra nevénél találóbb, jellemzőbb jelzőt találjunk, sikertelen maradt, ám mégsem volt meddő, keresés közben megszilárdult bennünk az a felismerés, hogy művészete azért nem jellemezhető egyetlen szóval, mert több értelmű, több rétegű. Képeit, rajzait most e felismerés jegyében közelítjük meg.

Művészi kifejezőereje elsősorban a rajz, a vonal, a tapintható forma emberközelségében bontakozik ki. Nem láttam egyetlen képét sem, amelynek indulati telítettsége

például valamilyen színakkordból kelt volna életre. Ő tehát e tekintetben az impresszionizmus előtti európai piktúra folytatója, ahol a szín nemes kíséret csupán, de nem a kép célja. Képeinek témája sem valamilyen illó pillanat, hanem az ember és a világ.

Másik megfigyelésünk: amit itt látunk, annak alapja még csak nem is a vonal és a forma, nem is az ábrázolás kényszere, hanem a gondolat lírája. Vinkler Lászlót mély bölcseleti kérdések izgatják, ezek képzőművészeti megfogalmazását kutatja, a szónak majdnem hogy tudományos értelmében. Néha – valljuk meg – e bölcseleti eszmélkedés rá is nő a kifejezésre, s csak azoknál találhat visszhangra, akik Vinkler Lászlóval azonos jellegű műveltségben élnek. Nem véletlen, hogy a művészet keletkezéséről alapvető felismerései, tanulmányai vannak. Hogy csak egyet említsek: az életkor szerepéről a műalkotásban. Ez olyan élettani erő, amely áttűz korokon, s egymás közelébe hozza a mindenkori 20–40–60 évesek és az élettől búcsúzók művészetét, bármilyen stílusban is keressék a kifejezést. Izgalmas feladat lesz annak a művészettörténésznek, aki majdan ezt a felismerést éppen Vinkler László életművére alkalmazza.

Harmadik megfigyelésünk a következő lenne: Vinkler Lászlót nemcsak a körülötte levő világ, emberek, tájak indítják képalkotásra, hanem holt s élő pályatársainak művei is mint képzeletkeltő valóság jelentkeznek számára. Az egyszer már megformált élmény művészi valósága is olyan változatok lehetőségeit villantja fel benne, festésre serkentvén őt, akárcsak egy „tengerszemű hölgy" jelensége. Ezt a sokrétűséget sokan félreértik, hiányolván, hogy

nincsen határozott, egymondókás mondanivalója életművének. Ebben a félreértésben – láttuk – van igazság is: Vinkler László ugyanis valóban kipróbálja a kifejezés minden regiszterét. Festői kutatási területe a természet formavilágától a véletlenek optikai kérdőjeleiig, a csiszolt üveghengereknek a látványt térgörbékké varázsoló csodájától a kubisták széttördelt teréig mindenre reá tud hangolódni, mindenben keresi az ember helyét – a maga helyét.

Művészi tudását és fegyelmezett értelmét nemcsak képeiben tárja elénk, hanem élő emberekbe plántálja – tanítványaiba. Sok fiatalt indított útnak, megalapozott tudást és termékeny problémalátást adván útravalóként.

Vinkler László piktúrájának sok igaz értője, megbecsülője van, de olyanok is vannak, akik szorongva, sőt ellenségesen nézik műveit. Az ellenzők is elismerik kivételes felkészültségét, minden próbát kiállt tudását. Kétkedésük inkább akörül kristályosodik ki, hogy amit csinál, az vajon csupán a nagyvilág ekhója-e, vagy szerves része a magyar művészetnek. Ha magyar művészeten valami különállót, elszigetelődőt értünk, akkor Vinkler László valóban nem illik beléje. De ha úgy nézzük majd másfél ezer éves Kárpát-medencei sorsunkat, hogy végig együttlélegeztünk az európai művészettel, az európai szellem alakulásával, akkor Vinkler László ennek az egységnek egyik jelképe.

Nem elkülönülés, hanem egy tőről fakadó életérzés, amin belül persze hogy vannak színek, akkordok, vonalritmusok, tekintetek, témák, amelyek a magyar művészetben a legdúsabbak.

Európai magyarsága még nem jelezné egymagában Vinkler László művészi rangját. Az egykori Karlovszky-tanítvány végigjárta Európának valamennyi műhelyét – akárcsak a régi céhlegények –, nagy tehetségét mindenen csiszolta, mindent megtanult, és – hazajött! Nem másutt kereste élete kibontakozását, hanem itthon. Ezzel a csiszolt talentummal áll most előttünk. Reá tekintve, Antigoné szavai jutnak eszembe, Babits Mihály nemes veretű fordításában:

Nincs, hiszem ember e föld kerekén, aki
Végzete útjait
Olcsón ki tudná kerülni.

KÉT SZEGEDI ALKOTÓ

PAPP GYÖRGY:
ÉPÍTKEZÉS

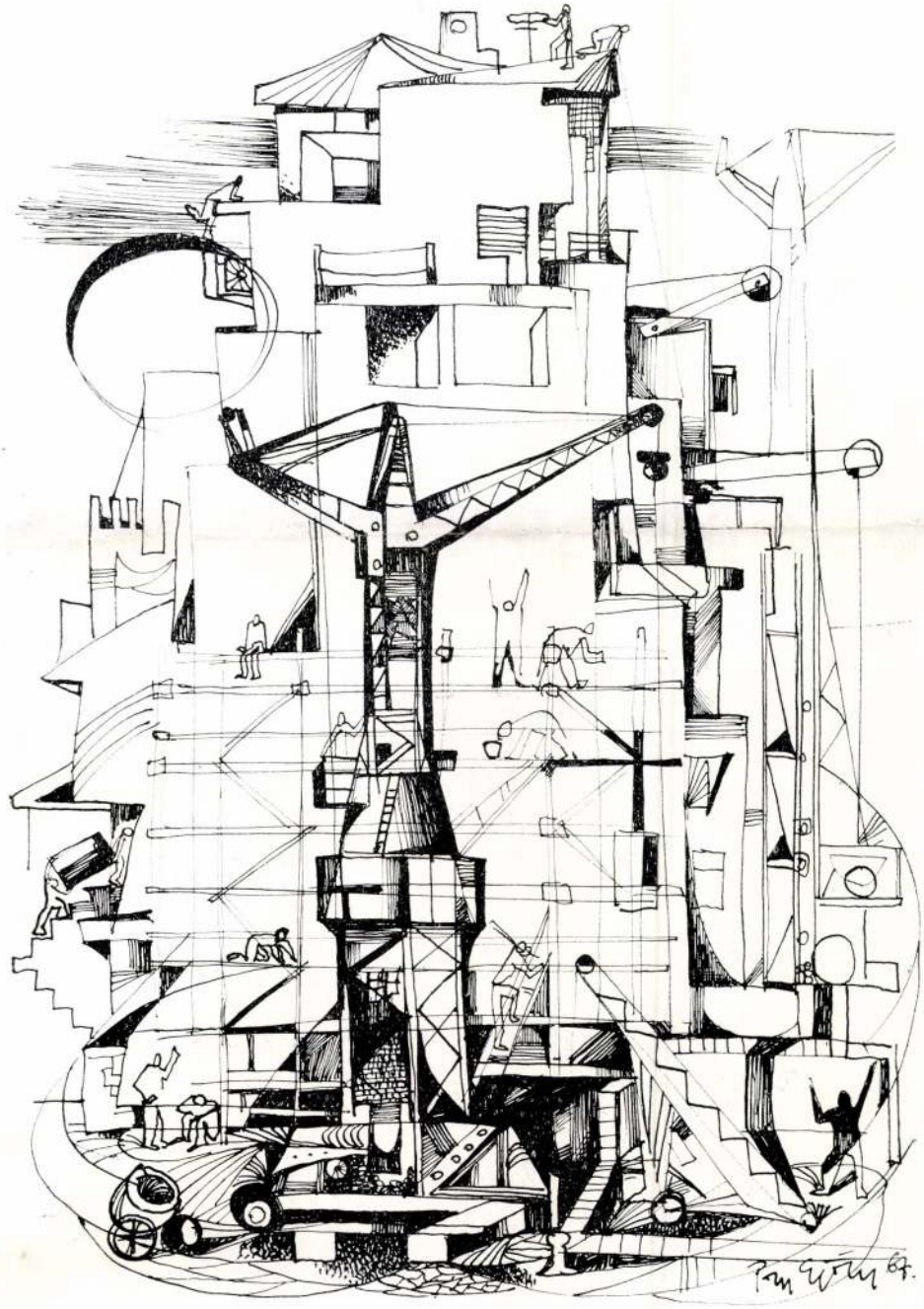

ERDÉLYI MIHÁLY KÉT FESTMÉNYE

UDVARBAN

HOLD-
VILÁGOS
EST

A tanyai életképek, napfényes tiszai panorámák nála mindig a cizellált költészet szféráiba emelkednek, és megnyugtató harmóniát árasztanak magukból. Átfogó, kicsit időtlen humanizmusa az emberiség felhalmozott kincsei közül a szemet-szívet melegítő — a festészetből lassan kihaló — lírát ébreszti fel. Nem véletlen, hogy a kiállítás látogatói közül az érettebb, a tapasztaltabb közönség körében volt nagy sikere. Ez persze az átmentett és napjainkban is hiteles történeti stílus, a Nagybányától fél évszázadon át ívelő atmoszferikus festésmód, valamint látványfeltárás speciális szegedi formájának elismerése is volt.

Sem Erdélyi, sem Dorogi nem mutatja azt a fajta drámaiságot, amely a magyar impresszionizmussal párhuzamosan hatott az alföldi festőkre. Az is igaz, hogy festészetük kibontakozása és virágzása idején Vásárhely példája iskolát még nem teremtett. Ők képzőművészetünk országos sodrásában igyekeztek fenntartani magukat, miközben közösséget vállaltak Szeged hulló-emelkedő művészeti életével. Így évtizedekre egy kalap alá vonták munkásságukat a többiekével, egyértelműen gyengének vagy provinciálisnak kiáltva ki az összképet. Vállalták azt is, hogy eredményeik a szélesebb nyilvánosság elé csak ritkán kerülhettek. Vlasics Károly gyöngyházfinomságú képei is azért redukálódtak apró életképi jelenetekké a nagy átfogó felfedezések helyett, mert Károlyi öröksége — jelentéktelen témában is az emberiséget magához ölelő gesztusa — tanítványánál a kenyérért, a fennmaradásért vívott harcban morzsolódott fel. Ha egyszer össze lehetne szedni szétszóródott, fillérekért kiárusított életművét, világossá válna az a transzmissziós szerep, amelyet a szegedi klasszikusok és a maiak munkássága között vállalt, az az átszellemített felfogás, amely a szonettek könnyedségével és mélységével rendelkezik. Gyökereit ő is a Tisza-parti valóságba ereszti, a látványt egy-egy jól megfogott mozdulattal jellemzi, és a halvány dekoratív színekkel városportrét fest.

A három idősebb mester — bármennyire örvendetes is töretlen alkotóerejük — mégiscsak egy korábbi periódust minősít, egyenes folytatásuk nem fedezhető fel a ma munkálkodók képein. A szegedi festészet kialakulásában a cezúrát Vinkler László munkássága jelenti. Ő az, aki már a háború előtt az európai áramlatok friss szelét hozza Szegedre. Az új stílusirányokat sokszor azon melegében, még a maga számára sem érlelten, inkább az elmélettel, mint a festői igazsággal megtámogatva bocsátotta közre.

De másfelé fordította a szegediek törekvését a történelem is. A felszabadulás utáni társadalmi mozgás, a polarizálódó közélet, a múlt és a jelen harca befolyásolta a festők tudatát. Detronizálásra várt a rajztanári szemlélet, a kellemes képecskéket festegető, derűs látványokat akvarellezgető középszerűség, amely korábban kizárólagosságra tört a polgárok életében. Ennek az állíraiságnak, ennek a kisszerű pepecselésnek a háttérbe szorításában is szerepe van Vinklernek. És nem csak pedagógiai munkájával. Sok irányú útkeresése néha a valóság fölötti rétegekbe ragadta. A magasrendű gondolatiság és játékos festőiség pezsdítőleg hatott a többiekre is. Hatása nem közvetlen, tanítványainál is áttételesen érvényesül. A gondolkodás igénye, az esztétikai és stílustörténeti tájékozottság Vinkler munkáiban olyan összetetten jelentkezik, hogy teljes élvezetet néha csak hozzá hasonló intellektusnak nyújt. Tanítványai mesterük műveltségtömegéből csak a megemészthető ismereteket választják ki, és ezt célratörőbben használják fel a kifejezésben. A humanista tartalomra gondolok, amely Vinklernél — egy távoli árkádiai — mitológiai keretben szólal meg, míg a fiataloknál egy-egy arcban, tájban és hétköznapi jelenetben közvetlenül diadalmaskodik. Technikai újításaival, a képfelület harmóniájának keresésével is ezt a megnyugvást, az elveszett lelki egyensúlyt igyekszik pótolni. Értékei tollrajzainak tiszta vonalkultúrájában bontakoznak ki legjobban, a monotypiákon és a tusrajzokon a virtuóz fakturális gyakorlat inkább ámulásra, mint megrendülésre késztet. Nem elégszik meg szűkebb keresztmetszetű témákkal. Az emberiség nagy kérdéseit a történelem formakultúrájának szinte leltárszerűen felsorakoztatott ábrázoló eszközeivel veti fel. Vinkler a komplex élményanyag feldolgozásához sokféle műfajt és stílust igénybe vesz. A szerteágazó formai próbálkozás az értékes gondolatiság jelentését csökkenti, néha modorossá teszi. Képekké oldódott vagy szilárdult a kultúrtörténet Vinkler képein aszerint, hogy képi vagy gondolati indításnak köszönik-e létrejöttüket.

Vincze András, a nem tősgyökeres szegedi művész is át meg át van itatva irodalommal. Grafikái, azok közül is háborús sorozata, kisvárosi életképei emelkednek ki anyagából. Utcán és vendéglőben, a szobában és kertben egyedül üldögélő alakjaiból, hatalmassá növekedett halott katonájából, de menekülő, havat lapátoló embereiből is mélyről zengő életismeret, humanizmus, a keserűség, sértettség, meghasonlottság szól. Mégsem egyértelműen illusztratív képeinek tartalma. Olyan ember megfigyeléseit rögzíti, aki ismeri a gesztusok és szituációk belső mozgató ener-

giáit, és a poklot megjártak nyugalmával veszi tudomásul az elesettekb[illegible] és a fáradtakban őrlő gondokat. Pedig benne is volna lelkendező öröm az él[illegible], de ez inkább a festményekben tör fel. A technikának a tartalom alá simulá[illegible]ülön figyelmet érdemel műveiben. A legapróbb lapnak is van dinamikája. Soroza[illegible]an megcsillan fájdalmas exhibicionizmusa, a közlés őszintesége, az önerőből fe[illegible]sz- tett technika végül is feloldja szorongásait, a lélektől lélekig szóló kapcso[illegible]tá alakítja át. Korai vízfestményei az autodidaktizmus tisztaságát és megrendül[illegible]- gét, aprólékos, míves, gyengéd pontossággal párosítják. Mindezek mellett az ol[illegible] festék anyagával — az „angyallal" való — birkózás: állandó programja. Az ere[illegible]- mény ma még sok kívánnivalót hagy maga után. Úgy tűnik, hogy eredeti hevü[illegible] letét, élményét csak töredékesen menti át ebbe az expresszívnek ígérkező felfo- gásba. De hol terem műítész, aki grafikáinak színvonala miatt most lebeszélni kívánná Vinczét a festésről? Hisz ő abban is önmagát és a teljesebb kifejezést ke- resi. Néhányan szememre lobbantották, hogy miért nem csak az érettebb, végle- gesebb grafikai profilját mutattam be a tárlaton. Osztom azoknak a véleményét, akik a képalakítás bizonytalansága, a kivágások és a faktúra érleletlensége miatt emeltek kifogást, de fontosnak tartottam, hogy kiállításon vesse össze a grafikában és olajfestésben elért eredményeit.

Szólnom kell még Kopasz Márta fametszeteiről, amelyek ugyan kisebb teret foglaltak el, de amelyek klasszikus fametsző és linómetsző technikájukkal, tartalmi intimitásukkal maradandó élményt nyújtottak. Az új, hengerrel kombinált kísérle- tekről már vitatkozni lehet. Ha Kopasz Márta teljesen kiaknázza a hagyományos technikában rejlő új kifejezési lehetőségeket, a fametszetek expanzív és monu- mentális erejét — ez legapróbb lapjában is benn rejlik —, dehogy is fog más tech- nikák felé kacsingatni! Emlék- és élményanyaga, érzelmi telítettsége évtizedekre elegendő. Monotypiái, színes lapjai ízlésesek, de nem érnek fel a fekete lapokban élesebben kirajzolódó művészegyéniséggel.

II.

Két részre bontottam a szegediekről szóló beszámolómat. A rendezésben is kihangsúlyoztam, hol ér véget az élő múlt, és hol kezdődik a jelen — a holnap.

Szabó Miklóst a pesti kiállításon vizfestményei képviselték. Ez a műfaj volt évtizedeken keresztül úgyszólván egyetlen kifejezési lehetősége. Ebben művelte ki könnyed és fölényes technikáját, s ez egyben kicsit a könnyebb ellenállás felé is vitte. Való igaz, a vízfestés a hazai festőgyakorlatban össze van kötve az intim témákkal, lírai tartalommal, ritkán vet fel problémát, méretbeli korlátai funkció- ját is meghatározzák. Mindezek leszűkítik ugyan az akvarell kifejezési lehető- ségét. De akinek élménye, festő mondanivalója a műfajhoz illeszkedik, az teljesebb- bet tud alkotni vízfestékkel, mintha egyéniségétől idegen technikát, anyagot és stilizációt hajszol. Így tapasztaltam ezt Szabó Miklósnál is, aki élményeit és han- gulatát teljes hitelességgel menti át akvarelljeibe. Ez az életes, meghatott felfogás, a méret és anyag lehetőségein belül megállapodó magatartás változik meg Szabó Miklós olajképeiben. A kiállításon nem mutattuk be újabb kísérleteinek eredmé- nyeit, mert azok a vízfestmények művészi hitelét nem érték el. A tisztultabb, véglegesebb felfogás mellett döntöttünk, mert az olajok nélkülözik az igazi alko- tói örömet. Inkább művi úton előállítottnak látszanak, kényszerű beleilleszkedés- nek a „modern" hangvételbe, a síkra egyszerűsített dekorativitás irányába.

Cs. Pataj Mihály is sokat változott az elmúlt évtizedben. Jó ideig csak gra- fikai munkáit ismertük és frissen, nagyvonalúan festett akvarelljeit, amelyek helyi ihletésből születtek, vagy témájukat jártában-keltében az országban, vagy Európa nagyvárosaiban gyűjtötte be. Szeged élménye egy időben jelentkezett a hagyomá- nyos művészi ábrázolásmód megújításának igényével. A régi természetelvűbb mun- kákban is fel lehetett fedezni dekoratív hajlamot a motívumok kiválasztásában, a színerő fokozásában. Új képein többféle technikát alkalmaz, a sík felületek erő- teljes kiemelésére a festék mellett a színes papírt vagy sztaniolt is. Ezek segít- ségével könnyebben teremt rendet az egymás mellé vagy egymásra torlódó motí- vumok között. Művészetét az ős szegedieknél is jobban átitatta a város és kör- nyékének atmoszférája, az az ellentét, amely az épülő modern metropolis és a ro- mos, pusztuló, halálra ítélt tanyák között feszül. A szín- és fényárban úszó szabad- téri előadások, látványos épületegyüttesek és a magányosan üldögélő öregemberek, égre meredő alsóvárosi tűzfalak egyformán érdeklik. S amíg az ünnepélyes szín- padi jelenetekben, vagy a Tiszahíd feszesen nyújtózó ívében a csillogóbb, hide- gebb festőiség üli a dekorativitás diadalát, addig ugyanez az érzékeny felületmeg- munkálás, színbéli ökonómia a festő puritán oldatát mutatja meg a gouache-ok-

ban, a domboldali apró házak vagy a halászok környezetének ábrázolásában. Nem mond le a látványösszefoglalásról, síkra írott foltjai mégis megőrzik a tartalom bensőséges, meleg emberi vonzását, egyéniségének lírai alapállását. Kétféle felfogás között vergődik Cs. Pataj festészete. Ez a szelíd érzelem, amely egyensúlyban és rendben tartja dekoratív képi világát, meg-megrendül a drámai témákban. Az eseményekre való reagálása meglehetősen intenzív, így komponáló módszere is indulatosabbá válik olykor-olykor. Ilyenkor nagyobb felületeket igényel, ecsetjárása is szenvedélyesebb lesz, s akarva-akaratlan közelebb kerül Tornyaiék felháborodott drámaiságához. A teret kinyitja hátrafelé, s a horizontra helyezi a véresen lenyugvó napkorongot. A messzire nyúló szántóföldeket, a tanyák és gémeskutak környékét meleg barnákkal-sárgákkal lendületesen festi. A kétféle hozzáállás feltehetően menet közben válik el egymástól, az ösztönök szabadabban munkálnak az egyiken, s az intellektuális fegyelem diktál a másikon. Legújabb képei, melyek kiállításunkra még nem kerülhettek, már megmutatják az ötvözést is. Grafikát az utóbbi időben Pataj ritkán csinált. Pedig fa- és linómetszet technikájában nagyon otthonos. Ezekből egy tablóra valót állítottunk ki, melyen nyomon követhető a technika teljes birtokba vétele, kis méretben is nagyvonalú alkalmazása. Régebbi Ozike című linómetszete e műfaj magyar hagyományainak egyenes folytatása, mely a manuális megmunkálást a képi igény elébe helyezi. Az újabb városképeken, szegedi tájakon a festő nyomul előtérbe, monumentális foltokban rendszerezi grafikai mondanivalóját. Az előbbi periódusban a rajzoló Cs. Pataj rándult ki az akvarell és az olajfestés világába, ma metszetein hasznosítja festői tapasztalatait. Érdekes, merész színeiben is ízléses gyűjteménye tulajdonképpen igazolja azt a feltevésünket, hogy Szeged nemcsak saját fiainak, de az ideszármazott festőknek is elegendő művészi élményt biztosít, többet, mint amennyi eddig napfényre került a szegedi alkotók munkásságában. Az is lehet, hogy az egyébként is alföldi származású festőnek Szeged azt a varázsütést jelentette, amellyel helyhez-nemkötött élményeit lokalizálni tudta.

Hemmert János viszont diákéveitől kezdve Szegeden él, erősen kötődik a Tiszához és környékéhez. Művészete Patajéhoz hasonló változáson ment keresztül azzal a különbséggel, hogy a metszetek fegyelmező alkotómódszerét ő nem ismerte meg. Tusrajzai is lazábbak, látomásszerűbbek a hasonló szegedi feldolgozásoknál. Ezekkel az oldott, csurgatott tusfestményekkel egy időben olajképein katonás rendbe szedett, síkra vezényelt festői motívumokat alkalmaz. Ő is a poszt-nagybányai stílus hagyományos útjáról érkezett az új, színes, ritmusos, foltokra épített felfogáshoz. Új festményeinek mérete és aránya is eltér a szokványostól. Hosszú, keskeny, szalagformájú képei, mint megannyi frizkompozíció, sokszor feldolgozott témákat elevenítenek fel. A falusi baromfiudvar, a Tisza-part, vagy a romantikus lengyel városkák látványa, egy-egy üzem emléke új felismerésekre ösztönzi. Hemmert nemcsak festészettel foglalkozik, tudományos munkája, találmányai kevés időt hagynak a műtermi munkára. Mégis talán ez a kétéltűség segíti is festői kibontakozását. A színek tudományos ismerete különleges színbeli stilizációt jelent képein. Így egyszerűsödik vörös-zöld-összefoglalássá a városkép, de így lépnek elő festői témává düledező viskók, barkácsolt disznóólak is. Egy-egy színjelenség, különös forma ragadta meg a festőt, aki azután ezt képbe merevítette. Mert az elméleti jellegű kiindulás erősen lehatárolja Hemmert képeinek érzelmi sugarát. Ha szabadjára engedi temperamentumát, lazább, gyengébben szerkesztett képek kerülnek ki keze alól. A festői teljességet, a motívumok végleges rendjét leginkább csak szigorú desztillációval tudja megvalósítani. Jelenlegi fejlődésszakaszában nehéz lenne tanácsot adni a festőnek, hiszen tulajdonképpen a fekete-fehér munkák jó értelemben vett szertelenségét kellene átmentenie olajfestményeinek elméletileg pontos, de egyelőre hideg és szenvtelen formaképzésébe. Legjobb képein ez sikerül is (Reggel). De a geometriai egyszerűsítéssel együtt járó festői szemérmesség néha a modorosság felé viszi.

Pintér József életútja, festői egyénisége példázza legjobban a formálódó, lassan-lassan alakot öltő, minden mástól elkülönülő szegedi festészetet. Előbb bugyogyantak ki belőle festői élmények, s csak később tanulta meg a mesterség nagy iskoláját. Néhány esztendő hagyományos, oldott festőisége után gyors tempóban munkálta ki saját formanyelvét. Az a tudatosság, amellyel a keze nyomán elomló látványokat ráncba szedte, az elillanó atmoszférákat megszilárdította, azért is külön figyelmet érdemel, mert az ipari és mezőgazdasági munka nehéz tematikájában kezdődött. Jóllehet nála is csökkent az utóbbi években ez a panorámikus jellegű társadalmi igény, mégis legtöbb kísérletet az ő munkáiban találunk az összetettebb tartalom modern megfogalmazására. A kiállításon az első periódusból csak néhány darabot helyeztünk el (Krumpliszedő, Dunakanyar stb.), mégis ez a néhány

munka összehasonlítási alapul szolgál. Tematikája sokrétű, a tanyák hangulata, a sűrűn épült házak, tűzfalak, tetők ritmusa intim családi jelenetekkel váltakozik. Érdemes összevetni feleségéről készült két képét. Az egyik pár év előtt készült. A pihenés rögzítése, a pillanat érzékletes megragadása, lebegő színekkel csak a körvonalakban jelentkező rajzi határozottsággal. A Kenyérszelő ugyanazt a modellt általánosítani képes. Tömbös nagy formákkal monumentálissá emeli, s a hétköznapi mozdulatnak heroikus jelentést ad. Zománcos színei az új képeken mozdulatlan foltokban csillognak, a kompozíciós szükséglet szerint kontúroz is néha. A dekoratív fogalmazással nem öli ki az atmoszférát képeiből. A domináns szín (leginkább a kék) az erőteljesen átírt jelenségeket egységbe vonja. Az uralkodó színből merész vöröseket villant elő, a fehéreket is a ritmus fokozására használja. Igaz, hogy az egyazon témában elért formai eredmény (Tűzfalak és tetők három fokozatában) a motívumok jelekké egyszerűsítése megmutatja a lüktető élet fokozatos megfagyását, kihűlését is. A konstruktív szerkesztés minden művész munkájában jelent hasonló veszélyeket. Pintér azonban még nem jutott el a részletformák tisztázásának arra a fokára, hogy az érzelmi tartalmat ne kérhetnénk tőle számon. A néző is a régebbi Krumpliszedőkhöz méri az új teljesítményt. Annak monumentális kivágása, életes stilizációja és mély emberi tartalma olyan eredmény, amelyet át kell vinnie e ridegebben kezelt, inkább mértani következetességgel, mint szenvedéllyel irányított alkotómódszerbe. A foltokban felvillanó fények, síkokkal bontott felületek a tájak és tárgyak megjelenítésében a leghitelesebbek. Pedig Pintérnek komoly igénye van az ember és munka ábrázolására. A tájak belülről sugárzó dekoratív szépségét, s a csendéletek és városképek izgalmas formafelbontását és összegezését, illetve ezek elhihető képi törvényszerűségét kell érvényesítenie bonyolultabb témában is.

Fontos Sándor anyaga volt a tárlat egyik legnagyobb meglepetése. Igen sok elismerő kritika és érdeklődés hangzott el műveivel kapcsolatban. Sokan benne látják a szegedi hagyományok, elsősorban a Dorogi-féle lírai vonal folytatását. A modern formaképzéssel maradéktalan élményt képes szerezni — ezt mondták a látogatók, akik valószínűleg megéreztek valamit abból a tanyai életmódból is, amely Fontos Sándor festő aszkézisének feltételeit megteremtette. Nem kerülheti el szemét a természet egyetlen mozdulata sem. Évről évre megfesti barackfáit, pompás virágköntösükben merész rózsaszínekkel, vagy rozsdabarna ágaikkal, vergődő kukoricaszárait. A téli fák vonalhálóvá sűrűsödött látványát, a bokrok hosszú árnyékait, a holdfényben titokzatosan hallgató füzeseket s az évszakok kifejező figurális szimbólumait a legbensőbb önmagát feltáró expresszivitással. Mindebben nyilvánvalóvá válik a természettel való titkos szövetség. Úgy lehet, hogy Fontos Sándor találta meg leghamarabb azt a bizonyos vonalat, színt, formát, amit csak az ő számára tartogatott a valóság, csak neki ad át megismerésre. A pusztai iskola egész napi nehéz munkája az ihletett alkotómunkával ajándékozza meg. De ez nem valamiféle, a zajos várostól elvonatkoztatott idilli felfogás felé viszi, hanem inkább az emberség mélyebb rétegeibe. A jelenségekből hamarabb kiszűri a lényeget, mint társai, de keservesen megkínlódik a formai áttétellel. Ismeri és nyomon követi az európai és hazai festészet híreit, de gyötrődik a lelkéből lelkedzett élmény teljes értékű átültetésével. Minden munkájában a magyar föld és a tanyai parasztság áhítatos és igaz krónikása kíván lenni. Magam is jártam azon a tájon, ahol 20 esztendeje dolgozik, s csak mióta Fontos képeinek igazságát és hangulatát befogadtam, azóta ismertem meg valójában. Persze, ezzel a hússá-vérré vált élményanyaggal veszélyek is járnak együtt. Fontos esetében a vonaldekorativitásnak egyfajta túltengése. A díszítménnyé változott valóságelemek szálkás karjaikkal néha megfojtják a kép belső terét, elszippantják levegőjét. Az erőteljes rajzi, fakturális és színbeli stilizáció könnyen megfér a hagyományos perspektívával, hangsúlyos térkinyitással is (Bevetett földek). De néha a motívumok szorosan ráfeszülnek a felületre s nem elég kemény a lehatárolás. Zártabb kompozícióval fokozni lehetne erejüket.

Dér István a fiatalabb generáció egyik legtehetségesebb tagja. Az ő művészete nem kifejezetten szegedi fogantatású, képeinek születésében a vásárhelyi tanyavilágnak is része van. Dér népi ihletettségű művész, aki festő-útjának első percétől kezdve a mélyhegedű húrjain kereste a tiszta hangokat. Kezdetben a túlcsordult emlék- és érzelemvilág lazább komponáló módszert kényszerített rá, de ezt az elérzékenyülésre hajló, romantikát sem nélkülöző látásmódot a lélek mérnökének tudatos formáló munkája kiszorította. A levelet író parasztszülők, vagy más merengő figurák kettős létezése a modellek sorsának képbe szilárdulását is érzékelteti, és nagy átélőképességű, regisztráló művészt mutat. Dér István nyugtalansága, indulata azonban nem fért bele a leíró jellegű festészetbe, még akkor sem, ha

igen határozott kézzel tudta megszólaltatni az ember gondját, örömét, s környezetének múlttal-jelennel teli atmoszféráját. Ennél sokkal többet akart, s meg is valósította néhány esztendő alatt. A parasztság életének megszokott gesztusai az új képeken modern drámává emelkedtek. Ábrázolásuk a szűkebb közösségből kifelé mutat, a század emberének hulló, veszendő, kétségek között hányódó lelkiállapotát, az expresszionizmus formarendjével, kompozíciót feszítő szenvedélyével közelíti meg. A rajzi felépítés is ezt a nyugalmat nem tűrő, robbanásra kész élményi telítettséget tükrözi. A barlangrajzok, az oceániai figurák stilizációja és a mexikói új realizmus formaemlékei is felfedezhetők Dér képeiben. Az arcok, testek fénnyel bontott részletformái a vonagló rajzi felületek izgalmát fokozzák. Ikonos egyszerűségű alakjai, parasztudvarai szilárdan, lábukat a földbe eresztve tűrik a gazdag részletformák ostromát; a kompozíciós elemek egymásnak feszülnek, s hol a mozgás nélküli leegyszerűsített jelentés-tartalom, hol a szecesszió lesz úrrá bennük. A festő a végletekig fokozott képi izgalmat egy-egy színfolt segítségével le tudja csillapítani. Több képre is elegendő festőhevületet szorít viszonylag kis felületre. Talán ez az oka annak, hogy újabban nagyobb méretekben festi alkotásait. Alakjai monumentálisabbak, környezetük egyszerűbb lett.

Zombori László a fiatalok között a legígéretesebb tehetség. Nagyvonalú, erőtől duzzadó festészete a tematikai egysíkúság miatt nem hat könnyen és azonnal a felületes szemlélőre. Csendéleteken kísérletezte ki a láthatatlan fényforrással hevített meleg színeket. Az eredményt egyfigurás képeken vizsgáztatta. Sokszor úgy tűnik, mintha collage-technikával rendezné el motívumait a képen, pedig a hagyományos anyagokat használja. Képein hatalmas bárkák, az életnagyságnál nagyobb tárgyak jelennek meg, és a nézővel szembeforduló, frontálisan kiterített alakok, melyeket a bálványok ereje és misztikuma leng körül. Az emberi testet, a gondba merülő paraszti arcot mértéktartóan, lényeges vonásokkal jellemzi, meleg színnel, méltóságosan gördülő formával fogja össze. Csendéletein nem elégszik meg a tér egy nézőpontú ábrázolásával, síkba teregetett köcsögjei, tányérjai, rálátásos asztallapjai a lüktető ritmust biztosítják. A többféle nézőpont egyidejű jelentkezése a térszerkesztésben Zomborinál új feszültséggel, dinamizmussal telítődik. A meleg barna, olvasztott mázhoz hasonló csillogó színnel vonja egységbe a villogó fehéreket. Történelmi tájain az elhagyott kutak, pincék megjelenítésében a geometriai formákat puhább, bársonyosabb felület, érzékeny rajz váltja fel. Vitatkozni is lehet Zombori festészetének fojtott, beégett, néhol galéria tónusokra utaló színvilágával, azzal a hirtelen szilárdult vulkanikus lávafolyammal, amelybe megmártja képeit, de az egyszerűsítés, amelyet célul tűzött ki, indokolja azt, hogy egyidejűleg a színvilág is visszatartott, merevebb lett. A tanulság az újabb darabokban megmutatkozik. A monokron hangvétel belső tüze fokozódott, a hangsúlyos színfoltok ellenpontjának szerepe is kezd kialakulni.

A szegedi kolónia létszámához viszonyítva kevés a szobrász. Tápai Antal művészi útja szorosan összefonódott a várossal. A mesterségbeli ismeretek fölényes birtoklása nála őszinte lokálpatriotizmussal párosul, s a lemezkalapálás technológiája az írásos elméleti alátámasztást sem nélkülözi. Az anyag minden titkát kipuhatolta már. Műhelyéből köztéri nagy szobrok, kisebb-nagyobb lemezdomborított portrék kerültek ki. A kiállítás felvonultatta többek közt Móra Ferenc, Juhász Gyula s a fiatal József Attila arcmását, de helyet kaptak a családtagok, ismerősök portréi is. A szobrok az arcot elemző módon jelenítik meg, a kalapált rézlemez a fül mögött elvágásra kerül. Ez a félig maszk, félig dombormű, félig körplasztika megoldás sok vitára adott már alkalmat, de a szobrászt sohasem sikerült meggyőzni arról, hogy a térben elhelyezett önálló igényű szobormű nem mellőzheti a kerekséget, minden nézetből hiteles képet kell nyújtania. Igaz, hogy Tápait elsősorban az arc húsos formái, az emberi sorsot hordozó ráncok áttétele érdekelte, az élő arc vegetációját akarta átmenteni a kemény lemezbe. Ez azonban nem lehet akadálya annak, hogy a fejeket körben is megmunkálja. Élénk bizonyítéka ennek a Dantét ábrázoló büszt s az Önarckép, amely Tápai gyűjteményének legszebb darabja. Mindkettő a mesterség magasiskoláját szuggesztív kifejező erővel párosítja.

Tóth Sándor Miskolc és Vásárhely után telepedett le Szegeden. Lemezdomborításai és érmei portrészerűen vagy szimbolikusan dolgozzák fel Szeged szellemi életének emlékeit, nevezetes személyeit. Munkásságában mégis a család a legerősebb inspiráló elem. A szerelem, a várakozás, a gyermekáldás jelenetei visszavisszatérnek lemezein. Sok áhítat és megrendülés jellemzi ezeket a domborításokat, s az sem csoda, ha közben némi illusztratív íz is belelopakodik a kompozíciókba. Körplasztikái közül feleségéről készült portréja és az Ikrek c. szoborcsoport a legjobb. Ezekben a természetelvű mintázás szerencsésebben érvényesül, mint például legújabb aktjaiban, amelyeknél a naturális beállítás ellentmond a

szenvedélyes felületeknek; a kettő együtt némi triviálist is hordoz. A látogatók nagy elismeréssel adóztak a lemezdomborításoknak, amelyekben a gyengéd lírai formák és az érzelmi tartalom harmonikus egységét találták meg.

T. Nagy Irén faintarziái sikerrel kísérlik meg a képző- és iparművészet határvonalát szétmosni, különösen gyárat, várost ábrázoló kitűnően szerkesztett lapjai állnak közel a konstruktív táblaképekhez. Ez azonban csak a néző esztétikai örömére vonatkozik, s nem jelent valamiféle műfaji tévedést, hiszen a kiállító művész értő biztonsággal kezeli anyagát, minden vonatkozásban megőrzi a furnérlemez eredeti szépségét. Képeinek dekoratív rendjét is ez határozza meg. Az Út és árnyék c. kompozíciója sajátos, szürrealizmus felé hajló szellemével megmutatja a faintarzia funkcióját a belső térben, intimebb felhasználásban, míg egyéb munkái e műfaj belsőépítészeti felhasználására figyelmeztetnek.

Huszákné Dinnyés Éva terrakotta, illetve kerámia portréi, valamint Szent Györgyöt ábrázoló lapja jó technikai készültséget és mintázókészséget csillogtat meg.

A kis gyűjteményeket néhány új tehetség munkáival egészítettük ki, ezzel is jelezve Szeged képzőművészeti fejlődésének folyamatosságát, örvendetes kiszélesedését.

Közülük elsősorban Szathmáry Gyöngyi és Szűcs Árpád munkáit említjük. Szathmáry Gyöngyi tömbös mintázású szobrai az erőt és a bájt egyforma intenzitással fejezik ki. Szűcs Árpád Dóm-ja a vendégkönyvi bejegyzés szerint is a kiállítás egyik legnépszerűbb alkotása volt. A fantáziát szárnyra kényszerítő formavilága szakemberekben és laikusokban egyaránt visszhangra lelt. De jól fogadták Dénes János Szegedi jegyzeteit, Sági József konstruktív fogalmazású épületeit, Pap György és Veres Mihály ízes grafikai nyelvezetét is. Munkásságuk elemzésére az elkövetkezendő évek ígéretes termése ad majd lehetőséget.

Nem volt szándékomban összefoglaló, az egész szegedi művészetre érvényes kritikát írni. Erre az első nagy bemutatkozás csak erőszakoltan adna alapot. A Tisza-parti város képzőművészeinek munkálkodása ma még könnyebben kapcsolható az országos nagy áramhoz, s kevesebb benne az elhatároló, lokális elem, legalábbis az összképet tekintve. De határozott önállósodási törekvésének jegyei, a kolónia körvonalai tisztán megmutatkoztak. Helyesebbnek véltem, ha írásommal nyilvános konzultációra hívom a szegedi alkotókat és a művészet barátait.

ÚTON

Ha iskolásan értelmeznénk az irodalmi alkotások vagy tv-játékok címét, akkor Cserhalmi Imre írásából készült Úton bizonyára a kivételek közé tartozna. Vagy legalábbis a „félreérthető" kategóriába. Ez a félreérthetőség már azért is indokolt, mert az utóbbi időben olyan sok „Útközben"-t, „Úton"-t és „Utak"-at olvastunk és láttunk, hogy elegendő alapot nyertünk az elképzeléshez: mi is lehet a legújabb Cserhalmi-darabban.

Szerencsére távol tartottuk magunktól az iskolás elemzés gondolatát, s ítéletünket a televíziójáték teljes ismeretében mondtuk csak ki. S jó, hogy így történt. Mert igaz ugyan, hogy az első egynéhány képsor után még élt bennünk a gyanú, hogy valamiféle modernnek nevezett sematikus munkás — kontra gyárigazgató könyökünkön kijövő konfliktusát látjuk, az újabb és újabb epizódok megismerésével azonban mindjobban sikerült elhessegetni a „bosszankodás fekete árnyait."

Lakatos Kálmán fiatal, energikus, céltudatos mérnököt kinevezik egy vidéki gyár igazgatójának. A szeretetteljes nagybácsit játszó igazgatóelőd portáján a bizalmatlanságnak, a gyanakvásnak, a szakmai képzetlenségnek és valamiféle rosszparaszti szótlan ellenállásnak, később pedig a szándékos gáncsoskodásnak ezer apró ördögével kell megküzdenie a Pestről jött Lakatosnak. S mert Pestről jött, azért is gyanús. Az igazgató is, egykori egyetemi évfolyamtársa is. Lakatos Kálmán azonban nem szökik vissza, mint barátja, vállalja a gyár szervezésének keserű kálváriáját.

A körülmények leírása kicsit hosszúra sikerült. Itt még elbeszélő a mű, Cserhalmi újságíró-riporter alkata még tagadhatatlan, bár fellelhetők már a drámaiság felé mutató jegyek, ám csupán a felszínen, alig sejthetően.

Az új igazgató ugyanis rendkívül nyers modorú, nem tűr semmiféle lazítást,

színjátszómozgalom, új és visszatérő csoportok teszik színessé a fesztivál programját. *Dr. Báznai Bertold* alpolgár-

Vadvirágok gyermekszínpad, a tihanyi felnőtt színjátszók és a mosonmagyaróvári Lét Színpad.

bemutatkozott, hogy díszletek, kosztümök nélkül is lehet teljes értékű színházi élményt nyújtó előadást tartani. Nagy

pos rendezvényt szakmai tanácskozás zárta.

B. Cs.

Családi majális Lébényben

Egy héttel a május elsejei programok után ismét élettől volt hangos a lébényi sporttelep – ezúttal az EKS. Hungária Fémipari Kft. rendezett dolgozóinak vidám családi majálist. A hamisítatlan nyári hétvégének köszönhetően hamar benépesült a labdarúgópálya és környéke. A munkavállalókat és családtagjaikat *Belecz István* üzemvezető köszöntötte, majd a mosonszentmiklósi ifjúsági fúvószenekar szórakoztatta a kikapcsolódásra vágyókat.

Az egészen estig tartó rendezvényen számtalan vetélkedő és sportesemény sorjázott egymás után. Amíg a felnőttek kispályás focitornán mérték össze tudásukat – amit az Old Boys együttes nyert meg –, addig a gyermekek rajzversenyen mutatták be rajzkészségüket. A hat-tíz évesek között *Horváth Dorina*, a tíz év felettiek kategóriájában pedig *Harasztos Réka* rajzolt a legügyesebben.

A borjúpörköltnek Lébény polgármestere, Csaplár Zoltán sem tudott ellenállni.

A csokievőversenyben *Sánta Krisztián* remekelt. A felnőttek részére ügyességi versenyt hirdettek, amit a lakatos- és forgácsolóműhely vegyes csapata nyert meg. Mindazokat, akik a sok program és mozgás közben megéheztek, finom borjúpörkölt várta jutalomképpen.

Kiss Miklós

– Itt Piri néni, megadom a paramétereimet a leszálláshoz...

Fogadóórák

A mosonmagyaróvári önkormányzat mosoni irodájában (Szent István király út 124.) május 13-án, szerdán délelőtt 10-től 12 óráig *dr. Báznai Bertold* alpolgármester, délután 3 és 5 óra között pedig *dr. Horváth Antal* önkormányzati képviselő tart fogadóórát. Az alpolgármester aznap a városházán (Fő út 11.) délután 1-től 3 óráig is várja a hozzá panasszal, kérdéssel, javaslattal fordulókat.

Az igaz, f

A népc töltöt

Az éneklés örömét, a zene, a dalo rából őrizte meg *Vajda József*, a született. Pápán szerzett kántor matematika-fizika, ezt követően mát. Megjárta a háborút – az eg akart, hiszen még csak 25 éves v vallásossága, Istenben való hite tatásához.

Feleségével, *Marton Etelkával* a Zala megyei Csáfordra került kántortanítónak. E kis közösségben kezdett el foglalkozni a néprajzzal és hamarosan a népdalgyűjtés is a szenvedélyévé vált. Novára költözött, ahol tanító és igazgatóhelyettes lett, de életének jelentős szakaszát a népdalok gyűjtésével töltötte. A népzene megismertetése, kiteljesítése volt élete nagy célja ott, Zalában, ahová eleinte alkalmanként, később tudatos népdalgyűjtőként jutott el. Kincsei feltárásában sokszor segítségére voltak kis tanítványai is. Kutatásai során számos olyan népdalt is le tudott jegyezni, amelyet nagy elődeinek – Bartók Bélának és Kodály Zoltánnak – nem sikerült. Szabadidejében és munka után indult útnak, hol gyalogosan, hol postakocsival, hogy lekottázza a dalokat, énekeket, mondókákat.

– Olyan az én hivatásom – mondta egyszer –, hogy ha tenni akarok a máért, rendre a múltba kell visszanyúlnom.

Sopronbánfalva és az Erdei-malom képes krónikája

Értékeket megörökítő példás igyekezet

A soproni Lábasházban immár harmadszor mutatják be a Sopronbánfalváról készült, egyre bővülő „vándorkiállítást", melyet a Soproni Múzeum rendezett.

Az első, 1997-ben a soproni Toronygalériában bemutatott „Emlékképek az Erdei-malomról" című tárlat a bánfalvi vízimalmok utolsó hírnökének pusztulására hívta fel a figyelmet. Ezt követően a budapestiek is láthatták az Országos Műemlékvédelmi Hivatal kiállítótermében a – malmot és Bánfalvát a képi ábrázolásokon keresztül megjelenítő – „Kultúrtáj – helyi védelem" című kiállítást. Ez kibővítve kerül most vissza Sopronba, hogy közel száz festmény, grafika, régi képeslap, fotó segítségével mutassa be e festői hely, „Sopronbánfalva és az Erdei-malom képes krónikáját".

A kiállítás két részből áll, egyik felében az Erdei-malom és az ott lakó molnárdinasztia története követhető nyomon korabeli emlékek és a mai állapotot bemutató fotók segítségével. A másik oldalon a falu és a környező táj tárul a látogató elé két évszázad tájfestőinek tolmácsolásában.

A régi képeken újra és újra megjelenő festői motívumok, tájrészletek tükrözik a korabeli társadalomnak a szépség, a harmonikus táj iránti fogékonyságát. A XIX. század tájképfestői szívesen jártak ide, a várostól egyórányi járásra fekvő, a Soproni-hegység erdei között, a Rák-patak völgyében meghúzódó kis faluba. Ami leginkább inspirálta őket, az a festői környezetben fekvő, már messziről dominálló kolostortemplom és a szép arányú Árpád-kori kis templom, amelyekről számos festmény, rézkarc, fotó készült. A képi ábrázolások közül figyelemre méltóak a soproni Storno család hagyatékában megmaradt vázlatkönyvek, amelyek több generáció rajzait, akvarelljeit őrzik. A művészlelkű, műértő restaurátorcsalád tagjai bejárták a környéket, megörökítették nemcsak a műemlékeket, de a környező táj, a természet motívumait, a fák között megbúvó szerény falusi házakat, az öreg gesztenyefákat, a csörgedező patakot, a malmok zsilipjeit és a kor embereit is. A következetesen vezetett, az ábrázolások helyszínét, időpontját is megjelölő vázlatkönyvekben valóságos képriportsorozat maradt fenn Sopronról és környékéről az 1838 és 1950 közötti időből, ami nemcsak művészettörténeti, de helytörténeti, tájtörténeti szempontból is egyedülálló forrás.

Környei Attila igazgató, dr. Winkler Gábor építész, dr. Kárpáti György és Cros Kárpáti Zsuzsa a kiállítás megnyitóján.

A kiállítás utolsó tablója a mai Bánfalvát mutatja. A hajdani falu ma Sopron külvárosa, amely a futótűzként terjedő urbanizációval fokozatosan elveszti eredeti jellegét, már nem a természet, hanem a város része. Egy kistelepülés, Bánfalva példáján láthatjuk, hogy elődeink igyekeztek megörökíteni azokat az értékeket, amelyeket érdemesnek tartottak megőrizni az utókornak.

Cros Kárpáti Zsuzsa írásából

Mesevetélkedő

Sógor Ferenc, a soproni Gyermek- és Ifjúsági Központ Kht. igazgatója köszöntötte a minap a Mesevetélkedő országos verseny megyei döntőjének résztvevőit a Deák téri volt Gyermekek Háza épületében. Sógor Ferenc nagy örömmel üdvözölte a csornai, a kapuvári és a győri csapat tagjait, valamint a kísérő pedagógusokat. Ugyanakkor sajnálatát fejezte ki, hogy soproni csoport nem vesz részt az izgalmas vetélkedésben, és a számtalan meghívó ellenére érdeklődő szakember sem akad. A soproni csapatok távolmaradása ellenére izgalmas és jó hangulatú vetélkedés folyt a Deák téri falak között. A gyerekeknek pantomimelőadásban, ügyességi vetélkedésben, mesetotóban kellett többek között bizonyítani, hogy jól ismerik a magyar meséket. *Martos Virág*, a verseny megyei szervezője felkészültnek és lelkesnek ítélte a csapatokat. Véleményével egyetértett a zsűri is; *Dávidné Németh Valéria* óvónő, *Böröcz Mária* tanítónő és *Dugovits Valéria*, a GYIK Kht. munkatársa. A megyei szintű Mesevetélkedő első helyezettje a győri Mesevár csapat lett, ők képviselik majd megyénket az országos megmérettetésen. Második helyezést ért el a kapuvári Csipetcsapat, harmadik pedig a csornai Szivárvány csoport lett. A vetélkedő gyerekek tortával, névre szóló bögrékkel, könyvekkel és élményekkel gazdagodva tértek haza.

VINKLER L...

1021

Vinkler László grafikája

Petőfi napja

„Ezt a napot Petőfi napjának nevezte a magyar nép: mert ezt a napot ő állítá meg az égen, hogy alatta végigküzdhesse a nemzet hosszúra nyúlt harcát szabadsága ellenségeivel. Egy reggeltől estig tartó fényes álom volt ez az egész nap. Egy folytonos gyönyör, mely olyan édes, hogy szinte fáj." Ezt a napot, 1848. március idusát Petőfi napjának nevezzük ma is, 134 évvel a lázas események után. Petőfi arca és Petőfi napja olyan hullámokat vert a magyar történelemben, melyek máig gyűrűznek, s melyek fölkorbácsolták 1919 viharait, erősítették a hitet 44-ben, győzelemre segítették 45 tavaszán a végleg elnyert szabadságot.

A történelem nem állóvíz, folytonos hullámzás, örökös mozgás, változás. Amikor a felismert szükségszerűség mámoros pillanatai fölforrósítják az érzelmeket, tettekre váltják az eszméket, amikor legmagasabbra csapnak a történelem hullámai, s legmetszőbben fújnak friss szelei, akkor érhető tetten a tömegek öntudatra ébredése, cselekvőkészsége, forradalmi láza. Százharmincnégy esztendő óta a magyar nép minden fontos sorsfordulója Petőfi napjának örököse.

Kokárdavirágokat tűzünk gomblyukainkba! szívünk fölé a tiszteiet, az emlékezés és a hűség trikolorrózsáját. A piros a forradalmi harcokban elhullajtott vér színe, a fehér érzéseink és gondolataink tisztasága, becsületessége és őszintesége, a zöldben a tavasz kiolthatatlan reménye, az újból nekibuzdulás fesztelen öröme. Ez a piros-fehér-zöld kokárda éppúgy hozzátartozik 1848 polgári forradalmához és a szabadságharchoz, mint ahogy a piros szegfűsapkarózsa a Tanácsköztársaság eszmélő katonáihoz, mint ahogy a vörös csillag 1945 tavaszához. E három egymást követő történelmi tavasz népünk életének legszebb ívét kapcsolja egybe. Azokat a dátumokat és eseményeket, amelyek lépcsőfokain a magyarság nemzetté érett, kivívta önállóságát, szabadságát, megteremtette mai szocialista társadalmát.

Százharmincnégy évvel ezelőtt a szivarfüstös Pilvaxban ritka bajszú, pelyhedző állú, fekete atillás fiatalemberek álmondták a magyar nép sorsának jobbra fordulását, hímezték érzelmeikből, gondolataikból a világszabadság eszméjét. Ezek az ifjak mutattak példát azon a havas esővel áztatott márciusi napon a világ számára tettrekészségből és cselekvésből, tiszta forradalmi hitből és a felismert szükségszerűség nagyszerű alkalmának tettenéréséből. Petőfi alig 25 éves, Jókai 23, Vasvári 22, Bunyovszky Gyula és Vajda János alig 20. S ők vezetik az egyre gyarapodó tömeget a Múzeumkertbe, az egyetemekre, Táncsics börtönéhez. Csoda-e, ha a mai örökösök, a forradalmi ifjúsági napok szervezői és résztvevői immár tizenhét éve a márciusi ifjakra emlékezve ezen a napon indítják emlékező, tudatformáló rendezvénysorozatukat?

Mit tudunk ezekről a tavaszokról? Dagerotípiák, kőkarcok, naplótöredékek, röplapok, versek tudósítanak bennünket 48 eseményeiről; agitatív plakátok, pattogó dalok, szögletes mozgású filmkockák, falragaszok hitelesítik a Tanácsköztársaság tananyagait; a felszabadulásról már apáink, nagyapáink saját élményeikből kaphattunk hiteles tudósításokat, melyeket filmhíradók, könyvtárnyi kötetek és dokumentumok sokasága egészít ki. Történelem? Természetesen az is, de tulajdonképpen életünket befolyásoló, alakító, ma is élő-eleven példák sora. Tananyag? Az is, de világnézetünk alapeleme, cselekedeteink mozgató rugója is. Negyvennyolc kokárdája, tizenkilenc kalapácsos embere, negyvenöt pálmaágas nőalakja olyan nemzeti ünnepek jelképei, melyek mai feladainkat előlegezték. Mindaz, ami akkor és azóta történt és ma is történik, a szebb jövőért folytatott forradalmi átalakulás más-más szakasza. A jelenben, ha néha fakóbbnak is tűnik, a mai célok sem kevésbé nemesek, szépek és nehezek.

Holnap március tizenötödike. Petőfi napja. A szabadság napja. A költő így írt róla naplójában: *„Ma született a magyar szabadság... Üdvezlégy születésed napján magyar szabadság! Először is én üdvezellek, imádkoztam és küzdöttem éretted, üdvezellek oly magas örömmel, amilyen mély volt fájdalmam, mikor téa nélkülöztünk tégedet! Ch, szabadságunk, édes-kedves újszülött, légy hosszú életű e földön..."* Ezért élünk, dolgozunk 134 év múltával most és holnap is, ez megtisztelő és felelősségteljes kötelességünk.

Tandi Lajos

katársa.

A küldöttség megbeszéléseket folytatott a PKP *Alvaro Cunhal* főtitkár vezette tárgyalócsoportjával, amelynek tagja volt *Carlos Costa*, a Politikai Bizottság és a titkárság tagja, valamint *Albano Nunes*, a Központi Bizottság tagja, a KB külügyi osztályának vezetője.

A delegáció vidéki látogatáson is volt. Az MSZMP

Az ... gy ... jél ... ga ... vél ... cse ... kö ... ne ... mu ... kér ... A ... döttségek kifejezésre juttatták pártjaiknak a proletár internacionalizmuson alapuló kölcsönös szolidaritását. Egyetértettek abban, hogy tovább erősítik az MSZMP és a PKP közötti baráti együttműködést, amely jól szolgálja országaik és népeik érdekeit, a társadalmi haladás, a szocializmus és a béke ügyét.

A nemzetközi helyzetet áttekintve a két párt képviselői kifejezték meggyőződésüket, hogy a világpolitikai erőviszonyok is, a demokrácia, a nemzeti függetlenség a szocializmus javára változnak. Elítélték a katonai erőegyensúly megbontására, a fegyverkezési hajsza fokozására, a nemzetközi feszültség szítására irányuló imperialista, mindenekelőtt a szélsőséges amerikai törekvéseket.

Gyenes András találkozott és véleménycserét folytatott *Oliveira Diasszal*, a köztársasági gyűlés elnökével, valamint *Melo Antunessel*, a Legfelsőbb Forradalmi Tanács tagjával, az alkotmányjogi bizottság elnökével.

A magyar küldöttség szombat este hazaérkezett.

...ti napló

TÁVIRAT

...ce Bishop-t, a Grenadai Népi Forradalmi Kormány elnökét.

...TDELEGÁCIÓ ...ZÉLÉSEI

...lengyel delegáció megbeszéléseket folytatott Rácz Sándorral, az MSZMP KB tagjával, a KB közigazgatási és adminisztratív osztályának vezetőjével. A lengyel vendégeket fogadta Korom Mihály, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a KB titkára.

KÜLDÖTTSÉG AZ NSZK-BAN

...ték a nemzetközi helyzet és a nemzetközi gazdasági kapcsolatok időszerű kérdéseit, valamint a két párt kapcsolatainak alakulását.

A Politika cikke a koszovói eseményekről

Belgrád (MTI)

A belgrádi Politika szombati száma „Még egy nehéz nap" címmel kommentárt közölt, amelyben a többi között rámutatott:

„Most már szó sem lehet meglepetésről". A koszovói albán irredenta erők csütörtökön olyannyira vakmerők voltak, hogy szinte előre bejelentették akcióikat, amelyeket úgy megszervezték, hogy a fokozott biztonsági intézkedések és éberség ellenére is végre tudták hajtani.

A csütörtöki nap megcáfolta azokat az utóbbi időben mind gyakrabban hallható értékeléseket, hogy a koszovói ellenséges erőket visszaszorították és megtörték. Pontatlannak bizonyultak azok az állítások is, hogy megfosztották őket irányítóiktól. A tartomány irredentáinak a vezetői továbbra is kezükben tartják az események szálait és előre megfontolt lépéseket tesznek.

A tüntetésekre csütörtökön Pristinán, Szuva Rekán, Obilicsen, Podujevón egyidejűleg került sor. A tartomány nem albán lakói, s a becsületes, a szocialista önigazgatású Jugoszláviához hű albánok újabb nehéz napot éltek át. Megcsappant a hitük abban, hogy Koszovón hamarosan helyre lehet állítani a kölcsönös bizalmat, nyugalmat és biztonságot.

Ezért, úgy tűnik, megalapozottak azok a vélemények, amelyek szerint a csütörtöki ellenséges csapás a maga módján, a maga vakmerőségével még élesebb ellenforradalmi megmozdulás volt, mint az egy évvel azelőtti.

A Koszovói Kommunista Szövetségnek az önigazgatási erőknek és biztonsági szerveknek most az eddiginél sokkal határozottabb támadásba kell lendülniük, hogy a széles jugoszláv közösség támogatásával mindig legalább egy lépéssel megelőzzék az ellenséget. A csütörtöki események világosan megmutatták, hogy az elmúlt esztendőben nem tettek eleget a helyzet rendezése érdekében, s még világosabban azt, hogy véget kell vetni a tartomány politikai-biztonsági helyzetének értékelésében tapasztalható túlzott optimizmusnak — írja a Politika.

...rcha fulladt ...sérlet

...m tiltakozása

...sajtóértekezletre egy Washingtontól negyven percnyire levő szállóból hozták el, ahol saját szavai szerint két salvadori tiszt őrizte. A külügyminisztérium szóvivője „nem tudja" mi lesz Tardencillas további sorsa.

Managua (MTI)

A nicaraguai külügyminiszter pénteken felszólította *Alexander Haig* amerikai külügyminisztert, hogy Orlando José Tardencillas nicaraguai állampolgárt *azonnal szállítsák az ország washingtoni nagykövetségére, azonnali hazatelepítése céljából.*

D'Escoto külügyminiszter Managuában tartott sajtóértekezletén felolvasta annak a nyílt levélnek a szövegét, amelyet Haig külügyminiszterhez intézett. A levélben — Tardencillas azonnali hazajuttatásának követelése mellett — a külügyminiszter leszögezte: *Nicaragua kormánya az Egyesült Államokat tartja felelősnek a nicaraguai állampolgár személyes biztonságáért.*

*

Az amerikai hatóságok szombaton kiadták Nicaraguának Orlando José Tardencillas Martinezt.

VINKLER LÁSZLÓ GRAFIKÁI

Akropoliszi pillanatok cimmel kiállítás nyílt a nemrég elhunyt szegedi festő, Vinkler László grafikáiból a szegedi Bartók Béla művelődési házban. A tárlatot László Gyula egyetemi tanár nyitotta meg.

/ 27. sz. 43. o.

soport 1978.december 12-én kelt,
rvéről

s 1981. január 23-án meghosszabbi-
l tételesen az alábbiakat jelentem:
ánunk nyujtani a fiatal
ányos munkájához, fejlődéséhez,
esetleges tudományos fokozatszerzé-

irányzott intézkedések mind az
vezetés gyakorlatában érvénye-
ban konzultativ, másrészt terve-
s tervprogramokba/, munkaszervezési
ett dolgozatok esetében /tudományos
fiatalok nem szereztek!/ megfele -
endszerébe épitett anyagi ösztön-

ndó a fiatal kutatók belföldi ösztön-

VINKLER LÁSZLÓ EMLÉKKIÁLLÍTÁSA

Nemzeti Galéria

„A tigris széttépheti a pegazust, a kecske lelegelheti a babérfát, a költő mégis felmegy az Olymposzra" — írta egyik legutolsó tusrajza alá az 1912-ben született, 1980-ban elhunyt szegedi festőművész, s ezzel nemcsak a klasszikus görög művészet iránti vonzódásáról beszélt, hanem arról is, hogy hiába akadályozza a kor a tehetség kibontakoztatását, hiába fosztja meg a hírnévtől, az idő végül is meghozza a valódi elismerést. Úgy is értelmezhető azonban a hitvallásszerű mondat, hogy a művész a nyilvánvaló okok miatt igyekszik gyorsan a háta mögött hagyni, elfeledni a tigrist és a kecskét, s makacsul szaporázza lépteit a magasság, a hírnév felé. De a XX. században ki tudja pontosan, hol van az Olümposz? Bizonyos korokban akkor van „fent" valaki, ha „lent" marad, s megénekli, mondjuk azt, hogy hogyan tépi szét a tigris a pegazust...

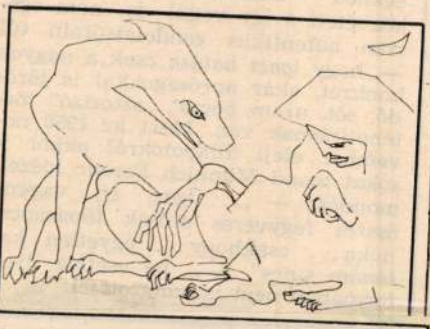

UJ 8. sz. 3.

Mintha erre tett volna kísérletet az 1944-es Kentaurok és lapidák harca című kép, s mintha ebből az élményből merítve próbálta volna megfogalmazni a festő 1945-ös festményeivel, a Tavasszal és a Kukorica II-vel az újjászületés fogcsikorgató szépségét. Nagyívű pálya indulását ígérték e művek, azt sejtették, hogy a kor jelentős társadalmi és művészi kérdéseit egységes stílussá ötvözi a vásznakon az eredeti, mélységekbe hatoló szemléletmód. Hogy azután mi torpantotta meg a festőt, nem tudni, mert a kiállítás tizenöt év teljes termését kihagyja, s folytatásként egy olyan művészről beszél, akit Picasso éppen úgy inspirált, mint a tasizmus, aki a realisztikus portréfestészetben éppen úgy otthon van, mint a strukturális kísérletek között, de aki végső soron zavarban volt saját elmélyült mesterségbeli tudása, stílusérzékenysége, intellektualizmusa miatt. Bizonyos, hogy az Olümposz környékén kanyargott ez az életút — hogy merre s miért így vezetett, erre a kérdésre egy későbbi, a pálya teljességét bemutató, a termést megszűrő kiállítás adhat feleletet. *(Képünkön a művész Ötvenedik születésnapomra című tollrajza.)*

P. Szabó Ernő

kulcsszám, megnevezés:

havi tőrv. munkaidőnek megfel

3. A díjazás számításánál alapulvett munkai

4. A jogviszony tartama:

5. A feladat irányítója:

6. A szerződéshez szükséges előzetes enge

A kifizetésre kerülő díjból progresszív jöv
levonásra.

Budapest, 197.....

.....

megbízott

veletlen, hogy a nagy precizitást, pontos illeszkedést, egynemű felületeket és rendszer jellegű sorozatot kívánó grafikák éppen szitatechnikával készültek, ahol a szerigráfiákat létrehozva elidegenítő alkotás mögött tetten érhető a gondolkodó és érző alkotó. *(Képünkön Lonovics László szitanyomata)* **Tandi Lajos**

HALÁSZAT A KÉPZŐMŰVÉSZETBEN

Baja, Türr István Múzeum

A halászat „ősfoglalkozásához", ahogy Herman Ottó nevezte, számtalan művelődéstörténeti emlék fűződik; népdalainkban is többször felhangzik a halászok éneke. A festők közül Than Mór, Böhm Pál, Deák-Ébner Lajos, Mészöly Géza örökítette meg a XIX. századi balatoni és tiszai halászatot, s különösen jelentős mű Uitz Béla 1919-ben készült nagyméretű *Halászok*-kompozíciója, Derkovits Gyula *Halárus*a és Vaszary János meg Egry József balatoni halászai.

Az 1982-es Bajai Nyár keretében gyűjtötték össze képzőművészetünk halászati tematikájú alkotásait. Váratlanul gazdag lett e keresztmetszet. Egyrészt a vásárhelyi, szolnoki, bajai és balatoni festők közreműködésével a Duna, a Tisza, a Balaton, mai magyar halászélet

VINKLER LÁSZLÓ

VINKLER LASZLO EMLÉKKIÁLLÍTÁSA

Szeged, Móra Ferenc Múzeum Képtára

Több mint háromszáz mű — festmények, grafikák, monotípiák — rajzolja föl a két éve elhunyt Vinkler László mintegy fél évszázados pályáját. Az idén lenne 70 esztendős, s erre az alkalomra született meg a reprezentatív tárlat.

Vinkler pályája során asszimilálta — egyéniségén átszűrve és kifejezésmódjában próbára téve — a művészettörténet különféle törekvéseit — de mindezt intellektuális alapállásból. Mindenekelőtt tartalmas egyénisége, szilárd világképe, esztétikai tudatossága határozta meg művészi megnyilvánulásait. Reneszánsz

17. sz. 3. o.

tisztaságú portréi, kubista és konstruktivista kísérletei, expresszív és szürreális látomásai mögött mindig ott egy sajátos személyiség, az a modern embertípus, aki ismeri és tiszteli a hagyományt, de nyitott minden új törekvés iránt. Sokoldalú és gazdag életművében mégis meghatározó szerep jutott az antikvitás iránti vonzalmának. A görög mitológia és életérzés számára egyet jelentett az európai kultúrák folklór-örökségével, s a mitológia beépült modern világképébe.

Vinkler László ötvözte az alkotóművész, a generációkat nevelő pedagógus és az elméleti szakember életprogramját, és minden területen maradandót tudott alkotni, annak ellenére, hogy életében kevés elismerésben részesült. Barátainak, tanítványainak, volt munkatársainak kötelessége, hogy ezt a művészpályát méltó helyére tegye a XX. századi magyar művészetben. *(Képünkön az Orpheusz és Eurüdiké című festmény)*

Tandi Lajos

dalma, részben a szenzációs hírű tá
voli újítások, mint a szomszédok ér-
tékei iránt.

Ökrös László

napraforgók. Tavasszal megterve a kedves városba, Miháltz mindig el-ültet pár magot. Félő gonddal figyeli a sárgán kerekedő virágokat. A barnába váltó levelek, a lehajló koronák az elmúlás értelmes, szép szomorúságának élményével ajándékozzák meg. Üzenetüket beleegyező nyugalommal fejti meg. Mielőtt a gyertya kialszik, lobban egyet — üzeni a halkszavú mester varázsos képeivel. *(Képünkön az Elmúlt a nyár című festmény)*

Salamon Nándor

JAKAB ESZTER FESTMÉNYEI
Budapest, Paál László Terem

Megfontoltan választott színek bizonyos csoportjai teremtik meg a rendet Jakab Eszter képein. Motívumai is vissza-visszatérnek. Különösen

kulcsszám, megnevezés:

havi tőrv. munkaidőnek megf

3. A díjazás számításánál alapulvett munk

4. A jogviszony tartama:

5. A feladat irányítója:

6. A szerződéshez szükséges előzetes eng

A kifizetésre kerülő díjból progresszív jö
levonásra.

Budapest, 197.....

.....

megbízott

ER László

Kortárs 1983.2.sz. XXVII.évf.

JEGYZET

Akropoliszi pillanatok

Vinkler László rajzai Devecseri Gábor verseihez

Az idő létformájában, jelenetek egymásutániságában, folyamatosan megjelenő, nyelvi-fogalmi eszközökkel kifejezett költői mű és a térben szimultán megalkotott, s egy időn kívüli pillanatban is felfogható rajz, festmény, szobor összehasonlításának elméleti lehetetlenségét a XVIII. századi német írótól, művészettörténésztől, Lessingtől kezdődően teoretikusok hosszú sora bizonyítgatta és bizonyítgatja; s valóban: precíz elméleti szempontból a tér és idő különneműsége feloldhatatlan konfliktus elé állítja a művészt. A művészet- és irodalomtörténet azonban nem igazolja ezt a tételt: valamennyi jelentős korszaka és irányzata számtalan bizonyítékot nyújt a Múzsák bölcs testvériségére. Homérosz nem „írta le" Heléna arcát, alakját, mozdulatainak előkelőségét, hanem úgy érzékeltette Menelaosz Paris által elrabolt feleségének oly sok bonyodalmat okozó szépségét, hogy a trójai vénekre gyakorolt hatását mondta el. *A spártai Menelaosz szentélynél* című vers és rajz a tragikus pillanatot, a vétség elkövetésének mozzanatát ábrázolja, Heléna elrablását: a büszke asszony és a mögötte lépő magabiztos Paris jobb kezük ujjainak játékával érzékeltetik a hosszú trójai háború okát, szerelmi szenvedélyüket. De Homérosz azt sem mutatta be aprólékosan, hogy mi látható Akhillész pajzsán (a történet egy jó tíz évvel későbbi mozzanata), hanem elkészítésének folyamatán keresztül alakítja ki bennünk a fegyver képét.

Valóban lehetetlen a két művészeti ág értelmes összehasonlítása, ha az irodalomtól egy táj, egy alak, egy kép közvetlen *leírását* várjuk (mint ezt az irodalom történetének különböző periódusaiban divatos „ut pictura poesis" elv sugallja), vagy ha a képzőművészetet egy példázat, egy cselekménysor *illusztrálására* redukáljuk. Ha viszont tökéletes egyenrangúságuk elismerésével mélyebbre hatolunk a művészi inspiráció ésszel még megragadható rétegeibe, azt látjuk: a mű eszmeisége, az ábrázolt indulatok hevessége vagy fojtottsága, s a kompozíció számtalan mozzanata a közös elemzés kiindulópontja lehet: a vers egyes részei képi formában állnak belső látásunk előtt, míg a látott alakot, természeti jelenetet elménk mítosszal, történettel ruházza föl.

A vers és a rajz együttes szemléletekor azonban nem szabad megelégednünk a helyzet és a téma kínálta felületes analógiákkal: művészettörténeti tény, hogy Vinkler László egy kiadói vállalkozás hatására fogott hozzá 1978-ban a Homérosz-fordító, Kerényi-tanítvány Devecseri Gábor hellász inspirálta verseinek elmélyült, művészi szemmel való olvasásához. S az *Akropoliszi pillanatok* meg is őrzik a Devecseri-verseket, mint borostyánkő a belékerült bogarat. Mégsem hiszem, hogy ennek aprólékos felfedésével a lényeget ragadnánk meg a rajzok elemzésekor.

Vinkler László sokféle stílusban dolgozott: a tanulóévek egyszerű természetutánzása, akadémizmusa után – nem kis részben éppen az 1935-ben és 1939-ben megvalósított hosszabb itáliai utazás hatására – az impresszionizmus, a mitológiai realizmus, sőt a foklórtól a szürrealizmuson keresztül az élményt a transzcendenciába átlényegítő puszta jelig, a modern művészi ábrázolás szinte valamennyi lehetőségét átélte, s ezeket saját ízlésének megfelelő művekben rögzítette. Műtermében e rendkívül gazdag, sokirányú művészi fejlődéstörténet darabjait egyszerre láthatjuk: a képek egyidejű jelenvalóságában közel fél évszázad kísérleteit, állandó küzdelmeit az eszmény

Knósszosz

...Soktekervényű palotában izzó,
oszlopos dombon, kiürült csatornák
vájatában jár, rohan át a roppant
kelyheket őrző

Karesú ifjaknak sorain, bekukkant
barna pincéknek kiivott borához;
messzetünt álmok suhanó szelével
táncol a szinház

tágterű síkján, bikatánca lebben.
Fürge sorsunknak bikatánca lebben:
jól tudom, tudjuk, mi a vége egyszer.
Most pihenőben,

.....

megfeszült hátán a zömök bikának,
fogva két szarvát, ami majd kereszt-
döf, s ma jó támasz. Mibe is fogózzunk?
Csak mi van, abba.

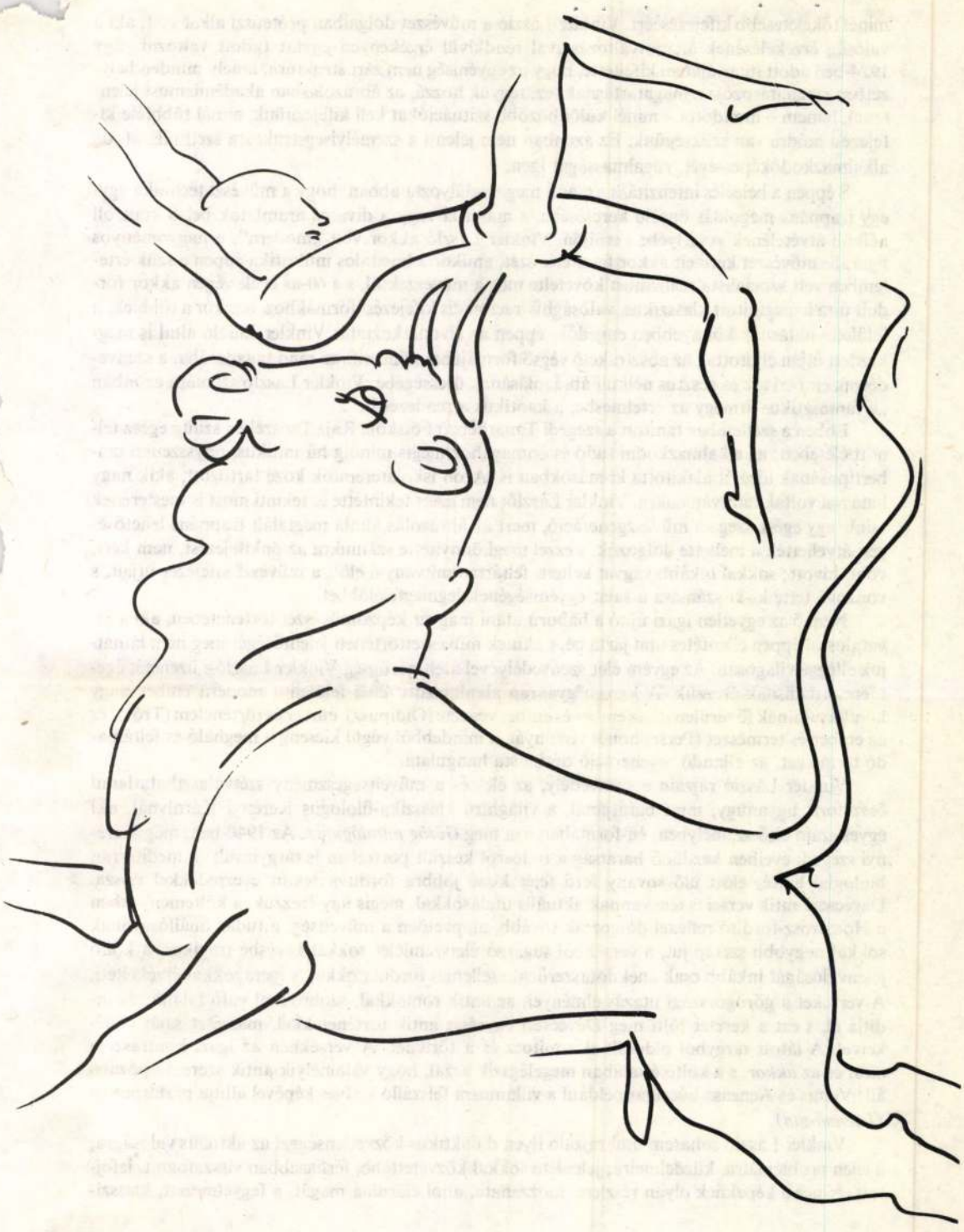

minél tökéletesebb kifejezéséért. Vinkler László a művészet dolgaiban próteuszi alkat volt, aki a valóság érzékelésének állapotváltozásaival rendkívül érzékenyen együtt tudott változni. Egy 1974-ben adott interjújában kifejtette, hogy az egyéniség nem zárt struktúra, amely minden helyzetben meghatározója a magatartásnak (ez, tegyük hozzá, az ábrázolásban akadémizmust jelentene), hanem – mondotta – minél különbözőbb szituációkat kell kifejeznünk, annál többféle kifejezési módra van szükségünk. Ez azonban nem jelenti a személyiségstruktúra széthullását, de alkalmazkodóképességét, rugalmasságát igen.

S éppen a beleélés intenzitása az, ami megakadályozta abban, hogy a művészi technika egy-egy frappáns megoldás öncélú keresésébe, a manírba vagy a divatos áramlatok belső kontroll nélküli átvételének veszélyébe kerüljön. Vinkler László akkor volt „modern", a hagyományos figurális művészet kereteit akkor feszítette szét, amikor a hivatalos műkritika éppen a szűk értelemben vett szocialista realizmust követelte meg a művészektől, s a 60-as évek végén akkor fordult újra a megújított klasszikus, valósághű, racionális kifejezési formákhoz, amikor a többiek, a felületes hatásnak könnyebben engedők, éppen az elvonatkoztatás Vinkler László által is megkezdett útján eljutottak az absztrakció végső formájába, mindenfajta rend tagadásába, a szenvedélyek emberi arc és gesztus nélküli ábrázolásának ürességébe. Vinkler László számára azonban „a fantasztikus átmegy az értelmesbe, a kaotikus a rendezettbe".

Ebben a szellemben tanított a szegedi Tanárképző Főiskola Rajz Tanszékén szinte egész felnőtt életében: az alkalmazkodni tudó és önmagához mégis mindig hű mitikus, odysszeuszi embertípusának ideáját alakította ki másokban is. Azon iskolateremtők közé tartozott, akik nagy hatással voltak tanítványaikra. Vinkler Lászlót nem azért tekintette és tekinti most is mesterének szinte egy egész szegedi művészgeneráció, mert az ábrázolás általa megtalált frappáns lehetőségeit átvehették a mellette dolgozók, s ezzel megkönnyítette számukra az önkifejezést, nem kért, vont, hívott; sokkal inkább vágyat keltett, feltárta tanítványai előtt a művészi kifejezés útjait, s vonzóvá tette ki-ki számára a saját egyéniségének legmegfelelőbbet.

Nem ő az egyetlen igazi újító a háború utáni magyar képzőművészet történetében, aki a hivatalossal éppen ellentétes utat járta be, s akinek művészettörténeti jelentőségét még nem láthatjuk elléggé világosan. Az egyéni élet szenvedélyével átélt görögség Vinkler László-i üzenetét égetően aktuálisnak érezzük. A három gyakran alkalmazott téma felöleli a modern ember nagy konfliktusainak fő területeit: az ember és ember végezte (Oidipusz), ember és történelem (Trója) és az ember és természet (Persephoné) viszonyát, s mindebből végül kicseng a meghaló és feltámadó természet, az állandó regeneráció optimista hangulata.

Vinkler László rajzain a szenvedély, az élet és a műveltségeszmény szétválaszthatatlanul összeforr, ugyanúgy, mint barátjánál, a világhírű klasszika-filológus Kerényi Károlynál, aki egyes szám első személyben, én-formában írta meg *Görög mitológiá*ját. Az 1940-ben, még Kerényi szegedi éveiben kezdődő barátság a tudósról készült portréban is tárgyiasult: a mediterrán biológiai háttér előtt ülő sovány férfi fejét kissé jobbra fordítva tekint évezredekkel vissza. Devecseri antik versei is tele vannak aktuális utalásokkal, mégis úgy érezzük, a költeményekben a Homérosz-fordító reflexei dolgoztak tovább, alapvetően a műveltség, a tudás önállóságának sokkal nagyobb szerep jut, a versekből sugárzó életszemlélet sokkal kevésbé tragikus, a költő jelenvalóságát inkább csak anekdotaszerűen, szellemes fordulatokkal, s igeragokkal érzékelteti. A verseket a görögországi utazás élményei, az antik romokkal, szobrokkal való találkozás indítja el, s ezt a keretet tölti meg Devecseri egyrészt antik történetekkel, másrészt saját emlékeivel. A látott tárgyból oldódik el a mítosz és a történet. A versekben az igazi kontraszt a *most* és az *akkor*, s a költő általában megelégszik azzal, hogy valamelyik antik szereplő pózába áll: Venus és Aeneász búcsúját például a villamosra felszálló kedves képével állítja párhuzamba *(Istennő-tan)*.

Vinkler László sohasem utal rajzain ilyen didaktikus közvetlenséggel az aktuális valóságra, a jelen problémáira, küzdelmeire; jelenléte sokkal közvetettebb, férfiasabban visszafogott, lefojtott. Nincs a képeknek olyan részlete, mozzanata, ahol elárulná magát, a fegyelmezett, klasszi-

kus forma ragyogása mögé rejti az emberi szenvedélyeket. A rajzokon is megfigyelhető kontraszt egészen másként jelentkezik, mint Devecserinél.

A knósszoszi színház látványa a költőben a régi bikaviadalok asszociációját kelti: „a színház tágterű síkján bika tánca lebben". A következő sorban az egyes szám első személlyel a jelenre utal: „Fürge sorsunknak bikatánca lebben". A reá halált hozó bika szarvát fogó fantázia teremtette antik ifjú a *mi* kiszolgáltatottságunkat példázza. A rajzon az óriási bika magabiztosan felvetett feje, szarvai, s a lebegő, talajt sehol sem érő, törékeny, halálba zuhanó ifjú alakja közötti ellentét az általános régiójába emelkedik: Schiller *Wallenstein-trilógiájának* egy monológja jut eszünkbe:

S jön a Sors – fagyos-érdesen,
Megfogja és lesujtja kedvesem
Paripái alá, hogy összetörjön
– Jaj, ez a szépség sorsa itt a földön!

A durva, diszharmonikus erőkkel szemben az antik szépség, a művészet egy új teljesség reményét nyújtja, ami azonban a valóságba ütközve megsemmisül, innét a nosztalgikus antikvitás-szemlélet intenzitása Schillernél és másoknál is. E rajzok csoportjához tartozik még a *Paripa* és a *Tehén szól.*

A *Kheirón oktatja Akhilleuszt* gyakran feldolgozott ellentétre épül: az öreg szakállas kentaur az íj és a lant használatára tanítja az ifjú Akhilleuszt. A vers értelme az oktatás, az íj és a lant, a tett és a szó, a művészet és az erő bölcs egységének lehetőségére: „Szónak szónoka légy és végbevivője a tettnek." A rajzon a félig ló, félig ember tanítót csak derékig látjuk, karját a szép ifjú vállára teszi: az okos tudás, a bölcsesség, az igaz és a szépség platoni egymásratalálása. A szakállas férfifej érdeklődésének élénksége, figyelme felébreszti a szinte alvó lelket, a természettől szép, még tudattalan ifjút, aki megtanulja bölcsen használni a reá bízott hatalmat.

A hosszú szakállú *Poszeidón,* a tenger istene, hozzá méltóan messzire tekint, mint Michelangeló *Mózese;* a *Kényelmes szorgalom* minden mozdulata viszont az alaknál kezdődik és fejeződik be, az Idő reménytelenül eszi önmagát. Az antik szerelmi tárgyú rajzok viszont éppen a harmónia megtalálását látszanak bizonyítani igen finom szenzualizmussal.

Végül álljon itt egy idézet egy másik délszomjas északi vándortól, az angol John Keatstől, 1819-ből:

Oh, antik karcsuság, szelíd ívek,
márványfiúk s lányok kecses köre,
oh, sűrü ágak, eltiport füvek,
oh, formák csöndje, anda gyönyöre
az örököknek: hűs pásztormese!
Ha rajtunk múlás űli már torát,
te megmaradsz s míg új jajokkal ég
az új kor, nékik is zengsz, hű barát:
„A Szép: igaz s az Igaz: szép! – sohse
áhítsatok mást, nincs főbb bölcsesség!"

Pál József

„Fába vésett vallomás"

A Kortárs beszélgetése Domján Józseffel

A szép könyvek kedvelői az elmúlt év végén vehették kezükbe a Tíz magyar népballada című kötetet, amely a Helikon Kiadó gondozásában jelent meg. A kiadvány érdekessége az illusztráció. Domján József munkája, aki minden balladához egy-egy fekete-fehér metszetet készített. Jóllehet a művész hasonló jellegű munkáit már 1981-ben is megcsodálhattuk, hiszen akkor jelent meg az általa illusztrált Toldi*-kötet – szintén a Helikon gondozásában –, munkásságáról mégis keveset tudunk, mert Domján József több mint huszonöt esztendeje külföldön él. Ezért arra kérem, elevenítse fel életének főbb állomásait:*

– 1907. március 15-én születtem Kispesten. Ma már közhelynek számít, de valóban rendkívül nehéz körülmények között éltünk. A sokgyermekes munkáscsalád megélhetési gondjait súlyosbította, hogy apámat gyakran vitte a társaság kocsmába. Talán ennek is köszönhetem, hogy én egy korty alkoholt sem fogyasztok, nem cigarettázom és ezért tudok hetvenöt évesen is napi tizennégy órát dolgozni. De visszatérve a fiatalkoromhoz, nagyon korán kényszerültem arra, hogy fizikai munkával keressem a kenyerem. Először tejkihordó lettem, de még mindig fiatal gyerek voltam, amikor már géplakatosként, darukezelőként dolgoztam. Jellemző az akkori viszonyokra, hogy amikor nem bírtam a fizikai megterhelést és munka közben elájultam az öntödében, azonnal elbocsátottak.

Ezután kezdtem el rajzolni, de mindent egészen egyszerűen, a természetet utánozva csináltam. Szerencsém volt, hogy Aba Novák Vilmos meglátta a rajzaimat és azt mondta: „felveszlek festőnövendéknek, de ne mondd meg az itteni gazdag tanulóknak, hogy ingyen tanulsz, mert akkor nem respektálnak". A Képzőművészeti Főiskolán folytatott tanulmányaimat is meghatározta, hogy el kellett tartanom magamat. A 156 jelentkező közül az első három között voltam és ezzel tandíjmentes lehettem. Sajnos ugyanez nem járt menzai juttatásokkal is, így hét évig jártam a főiskolára és hét évig voltam a népkonyha kosztosa. 1942-ben kaptam meg a rajztanári diplomámat.

– Mikor kezdett el fametszetekkel foglalkozni?

– Ez valóban majdnem teljesen a véletlen műve. 1948-ban hosszabb időt töltöttem Svédországban, Stockholmban. Különösen könnyű dolgom itt sem volt, hiszen esténként mosogatni jártam. A nappalokat viszont a múzeumokban töltöttem és az egyik múzeum igazgatójának feltűnt az én gyakori előfordulásom. Beszélgetni kezdtünk és elmondta, hogy a gyűjteményben maradt még a háború előttről egy nagymennyiségű grafikai anyag, de nem tudják rendszerezni. Meglepetéssel láttam, hogy a magyar grafikai művészet színe-java képviselve volt ebben a kollekcióban. Megbízást kaptam rá, hogy rendezzek az anyagból kiállítást. Levélben felkértem Pogány Ö. Gábor művészettörténészt, hogy írjon előszót a készülő katalógushoz. Nagyon szép kiadvány lett és nagy sikerű kiállítás. A kiállítás sikerén felbuzdulva, miután látták saját munkáimat is, lehetőséget kaptam az első önálló kiállítás megrendezésére a régi Műcsarnokban. Csupán az volt a bökkenő, hogy a fametszeteimből akartak bemutatót tartani, én pedig addig csupán néhány egészen kicsi fametszetet csináltam. Nem mondhattam azt a minisztériumnak, hogy én nem vagyok fametsző, tehát elkezdtem rendszeresen fametszeteket készíteni. Mindennap csináltam egyet, mégpedig szí-

darab maradt), s a belé csavart papiroslap tetejére, középre tördelve és csupa nagy betűvel (ahogyan az ember valamilyen címet) (mondjuk, egy könyvét) (szokott) (az általános szokás szerint) (leírni), az alábbiakat kopogtatta:

A KUDARC

– alája pedig, némi további gondolkodás után, odakopogtatta még:

ELSŐ FE

– Az isten bassza meg! – szakította itt egyszerre félbe a kopogtatást az öreg, miközben a helyéről félig felemelkedve az iratszekrény felé kapott.

„Hogy a rackajuhok öregapja rakná belé azt a hétszer csavart, szarukeményen..." – mormolta lassan és mintegy magyarázóan tagolva az öreg, míg az ujjai közt megpuhított olvadékony viaszgyurmát gondosan megformázva a fülébe gyömködte, mintegy hatályon kívül helyezve ezzel Oglützöt, a Hazugság Szurdokát – mondhatni az egész világot.

Paripa

A véletlen szerencsés paripa
megnyergelni nem tudod; üld meg a
sörényét, úgy még lehet egy pillanat
alatt —

mert eltipor, ha óvatoskodol;
de koppantó téped is, mi öt, sodor,
az égen egy fénycsík belőled is
marad.

Az öreg az iratszekrény előtt állt. Gondolkodott. Reggel volt. (Aránylag: tízre járt.) Ilyen idő tájt az öreg mindig gondolkodni szokott.

Sok gondja-baja volt az öregnek, volt tehát min gondolkodnia.

Már rég hozzá kellett volna látnia, hogy megírjon egy könyvet – ez az igazság, nincs mit szépíteni rajta.

Akármilyen könyvet, csak könyv legyen (az öreg régóta tudta már, hogy teljesen mindegy, milyen könyvet ír: jót-e vagy rosszat – a lényegen ez semmit sem változtat).

Egy ingerült mozdulattal tehát (mint akinek most aztán már igazán nincs sok elvesztegethető ideje) az iratszekrény felső rekeszéből előkapta az „Ötletek, vázlatok, töredékek" címfelirattal ellátott dossziét, majd a sok cédula, irkalap és papírfecni közül úgyszólván találomra (mint akinek mindegy, mit húz: a pikk ászt-e vagy a treff kettest) (pontosabban talán: mint aki jól tudja, hogy sem a pikk ászt nem húzhatja, sem pedig a treff kettest, mivel ezt a paklit ő keverte) (ami a kezébe kerülhető lapok minőségét eleve eldönti már) (fenntartva a kissé jobb vagy a kissé rosszabb) (azért korántsem egylényegű) (esélyeit) (s ennyiben némi működési teret mindenesetre mégiscsak meghagyván a pillanat csillagállásának) egy, a szélein már némileg megsárgult noteszlapot rántott ki úgy körülbelül a cédulahalom közepe tájáról.

A (szélein már némileg megsárgult) noteszlapon zöld filctollal (amilyet egy-idő óta nem használt már) az alábbi feljegyzést (illetve ötletet, vázlatot vagy talán töredéket) olvasta:

„Köves kétszer adta be útlevélkérelmét, és háromszor utasították vissza; jóllehet nyilvánvalóan adminisztrációs hiba történhetett, Köves mégis jelképes értelmet látott az esetben, és ezzel végleg eldöntötte: most már mindenképp utazik."

– Na tessék – mormogta az öreg.

– Ezt jól kifogtam.

„Emlékszem."

„Nem volt munkahelyi ajánlás."

„Rég volt" – kalandozott el a tárgytól (gondolatban).

„De mi a fenét tudok én kezdeni ezzel?" – tért vissza ismét a tárgyra (gondolatban).

„Habár – gondolta aztán – nem is rossz ötlet."

„Vannak benne érdekes elemek."

„El lehet indulni belőle."

„Mindenből el lehet indulni."

„Az a fontos, hová lyukadunk ki."

„De hová lyukad ki Köves?"

Az öreg az iratszekrény előtt ült és gondolkodott (nyilvánvalóan az önmagához intézett kérdésen, amely) (miként föntebb idéztük) (úgy hangzott, hogy hová lyukad ki Köves).

„Hová lyukadhat ki egyáltalában Köves?" – intézte önmagához (s arcának lassanként felderülő kifejezésén úgy látszott: már-már a választ is sejtve) a következő kérdést az öreg.

Minélfogva elővette az írógépet (az iratszekrény legfelső rekeszéből) (amely rekeszben így csupán néhány dosszié, két papírdoboz, mögöttük egy szürke dosszié, azon pedig, mintegy nehezékül – egy úgyszintén szürke – noha sötétebb szürke – kő-

tetrészbe kívánkozna. Nem egészen világos az sem, miért épp ide került a már idézett Tímár György- és Vajda Miklós-tanulmány, s miért nem az első részbe.

A műhely című részben ki-ki saját műfordítási gyakorlatáról szól; feleleveníti sikereit, kudarcait, egy-egy mű lefordításának történetét. A szerzők: Bede Anna, Borbás Mária, Csorba Győző, Eörsi István, Fodor András, Gergely Ágnes, Kerényi Grácia, Lator László, Makai Imre, Mészöly Dezső, Rab Zsuzsa, Rákos Sándor, Szabó Ede, Tornai József, Tandori Dezső (a tanulmányok a kötetben is ábécésorrendben követik egymást) szubjektív hangon, néha játékosan-önironikusan, de valamennyien a műfordítás fontosságába vetett hittel, a mesterség iránti odaadó szenvedéllyel nyilatkoznak meg néha szép és örömteli, máskor gyötrelmesen nehéz munkájukról.

Csak felsorolásszerűen adunk ízelítőt a sokszínű – bár a kiválasztást illetően esetlegesnek tűnő – tematikából. Szó esik – többek között – a szibériai népek költészetének fordításáról, a magyarországi latin költészetről; a lengyel líra, Sylvia Plath, Montale, Solohov, Villon átültetésének nehézségeiről; az óceániai költészetről, Nietzsche-, Rimbaud-, Rilke- és Goethe-fordításokról.

Hiányokat természetesen minden tanulmánykötet kapcsán fel lehet emlegetni. E gyűjtemény szerzői közül is kimaradt több jeles műfordítónk – ez azonban nyilván nemcsak a szerkesztőkön múlt, arról nem is beszélve, hogy a teljességre törekvés a terjedelmet legalábbis megduplázta volna. Fájóbb hiánya a kötetnek, hogy alig közöl írásokat a prózafordítás témaköréből – az elméleti írások egy része is eleve a versfordítást veszi célba. A versközpontúság azonban – mint maguk a szerkesztők is megállapítják az előszóban – nemcsak erre a kötetre jellemző; itt is egy általánosabb jelenség következménye.

A szerkesztők: Bart István és Rákos Sándor számos nehézséggel küzdöttek meg, míg életrehívták ezt a könyvet, mely – hiányaival, gyengébb teljesítményeivel, a szerkesztés esetlegességeivel együtt is – fontos szerepet játszhat a magyar műfordításelmélet kidolgozásában. A problémák felvetése, a nézetek ütköztetése a kötet legfőbb érdeme – az eléggé fel sem becsülhető informatív-tájékoztató funkció mellett, melyet a szélesebb irodalmi közvéleményben remélhetőleg betölt majd. *(Gondolat Könyvkiadó.)*

ERDŐDY EDIT

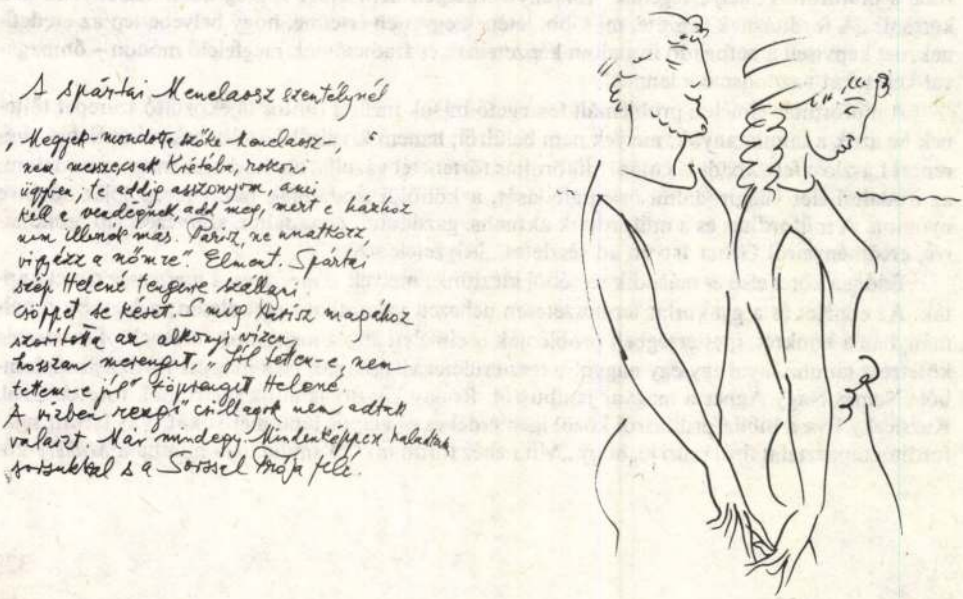

nulmányok ezt a képtelenséget magyarázzák, bizonyítják, illetve a kompromisszumok természetét, és következményeit taglalják – azaz, a műfordítás értékéről, a jó fordítás kritériumairól, végső soron: a műfordítás-eszmény mibenlétéről szólnak. Legkövetkezetesebb elméleti igénnyel Tellér Gyula *Versstruktúra és versfordítás* című tanulmánya végzi el a bizonyítási eljárást a fordítás lehetetlenségét illetően; strukturális elemzésnek vetve alá egy Goethe-verset, és annak – lehetséges – magyar megfelelőit.

A műfordítás nyelvhez, kultúrához kötött tevékenység; nyelvenként, kultúránként más és más hagyományai alakultak ki; más az eszmény, a mérce. A magyar hagyományok a vers formahű fordítását teszik szinte kötelezővé, mely felidézi a mű zenei, akusztikai hatását is. A formahűség hagyományának vaskövetkezetességén akar lazítani Somlyó György, amikor a francia műfordítási gyakorlat létjogosultságáért száll sikra. Véleményét konkrét elemzésekkel támasztja alá, mellyel azt bizonyítja, hogy a formahűség teljesíthetetlen követelmény. Teljesíthetetlen, ám mégis erre kell törekedni – vitatkozik vele Tímár György tanulmánya, aki szerint a kompromisszum még mindig kisebb mértékű, a fordított mű értékcsökkenése csekélyebb a formai jegyeket is visszaadó fordítói gyakorlat esetében. Ő még a francia műfordítókat is a magyar versek rímes, ritmikus fordítására igyekszik rávenni – gyakran sikerrel. Tímár is felsorolja a fordítás lehetetlenségének forrásait; a nyelvi, szemantikai természetűeken kívül hangsúlyozva az eltérő történelmi-társadalmi fejlődés okozta hiányokat is egy adott nyelv fogalomkincsében – melyeket pótolni valóban lehetetlen.

Hogy a fordítás „veszteséges" avagy „nyereséges" eljárás – erről is megoszlanak a vélemények. Göncz Árpád tanulmánya *(A fordítás helye és feladata a magyar irodalomban)* a nyereséget, a többletet hangsúlyozza: „A fordítás tehát birtokbavétel is: művek – s a művekkel együtt formai elemek (kifejező eszközök) s tartalmi elemek (élményvilág, életszemlélet, gondolkodásmód) birtokbavétele. A befogadó nyelv irodalmának kitágítása." Vajda Miklós *A fordítás ára* című tanulmányában – más megközelítésben – a veszteség-oldalt hangsúlyozza; ő, ellentétben a kötet sok más szerzőjével, a fordítást mesterségnek, s nem művészetnek tekinti. Az ellentétes vélemények közül Vas Istvánt idézzük, aki szerint „az igazság az, hogy én a sikerült fordítást a versnél is nagyobb csodának tekintem".

A kötet talán legfontosabb tanulmánya Bart Istváné *(A mérce)*, aki történeti szemlélettel közelíti meg a műfordítás problémáit. Tanulmányában áttekintést ad a műfordítás elméletének fejlődéséről, a műfordításról való gondolkodás, a követendő eszmény, a „mérce" változásairól. Végkövetkeztetése tulajdonképpen feloldja a műfordítás létének paradoxonát – amennyiben szerinte a műfordítás „helyességének" törvényszerűségeit nem a két szöveg közti viszonyban kell keresni: „A fordításnak végzete, mi több, létének egyetlen értelme, hogy helyébe lép az eredetinek, azt képviseli a befogadó irodalom képzeteinek és tradicióinak megfelelő módon – önmagával kell tehát »azonosnak« lennie."

A műfordítás elméleti problémáit feszegető írások mellett fontos tájékoztató szerepet töltenek be azok a tanulmányok, melyek nem belülről, hanem kívülről közelítenek a kérdéshez. Ferenczi László a felszabadulás utáni műfordítás történetét vázolja, elsősorban a magyar irodalom, az irodalmi élet világirodalmi orientálódását, a külföldi irodalmak hazai recepcióját követve nyomon. A műfordítás és a műfordítók aktuális, gazdasági, társadalmi, szervezeti stb. gondjairól, eredményeiről Geher István ad részletes „helyzetelemzést".

Eddig a kötet első és második részéből idéztünk; melyek *A mérce* és *A mesterség* címet kapták. Az elmélet és a gyakorlat természetesen nehezen választható szét élesen; a legtöbb tanulmányban a konkrét, mesterségbeli problémák is elméleti általánosításhoz vezetnek. *A mesterség* kötetrész tanulmányai egy-egy nagyobb részterületet világítanak be a magyar fordításirodalomból: Nemes Nagy Ágnes a magyar jambusról, Rónay László az antik metrumok fordításáról, Ruzsiczky Éva a bibliafordításról közöl igen érdekes és alapos tanulmányokat. Vas István saját fordítói tapasztalatairól szűri le, hogy „Mit nehéz fordítani?" Tanulmánya mintha a *Műhely*-kö-

1021

Kiállítás

Mítosz és valóság

Vinkler László pályája emlékkiállítása tükrében

A szegedi képzőművészek közül – a század eleje óta napjainkig – sokan megfordultak az európai művészeti központokban. Alkotásaikból kielemezhető, mennyire kamatoztatták a tanulmányútjaik során megismert különféle stílusukat. A külföldön szerzett művészeti tanulságok főleg a gyakran utazó *Vinkler László* (1912–1980) festményein vannak megújító módon feldolgozva. Tág horizontú szemlélete példaként szolgál a Tisza-parti város művészei számára. Amit Pécsnek *Martyn Ferenc* jelent, hasonlót jelenthet Szegednek Vinkler László. Mindketten a vidéken alkotó, de európai látókörű művészek legjobbjai közé számítanak. Az 1980 decemberében elhunyt szegedi festő születésének hetvenedik évfordulója tiszteletére ez év áprilisában a Móra Ferenc Múzeum képtárában gazdag, több mint háromszáz alkotását felölelő emlékkiállítást rendeztek. E tárlat katalógusának előszavából idézzük Németh Lajos értő summázatát: „...Vinkler László erudícióval teljes, sokoldalú művész volt, aki stíluskorszakokban, alakváltozásaiban is megőrizte önmagát, alapvetően intellektuális analitikus egyéniségét. Nagy tradíciók őrzésére vállalkozott – innovatív szemlélettel tekintette át a múltat. És ha az alkotóművész impozáns életműve mellé hozzáképzeljük a nagy hatású pedagógust is, akkor nyerünk csak némi képet arról, hogy szegedi magányában milyen távlatokban gondolkodott, és milyen dimenziókat szelídített meg sokoldalú életművében."

Ha Vinkler László kronologikusan felépített emlékkiállításáról a példaként kínálkozó műveit meg akarjuk említeni, úgy a tizennégy éves korában festett *Önarcképével* (1926) kell kezdenünk. E meglepő imitatív készséggel létrehozott portréja már sejteti azt a később kiteljesedő, nagy mesterségbeli felkészültséget, mely az érett művész emberábrázolásaira annyira jellemző lesz. Az 1912-ben Szabadkán született, majd tíz év múlva (1922) családjával Szegedre költöző fiatal Vinkler nyiladozó tehetségét a helyi rajztanár-festők – többek között Lápossy-Hegedüs Géza és Dorogi Imre – csiszolgatták. A talentumos gimnazista fiú eszményképei a régi nagymesterek közül *Tiziano, Rembrandt* és *Rubens* lettek. Érettségi után a Képzőművészeti Főiskolára került, ahol előbb *Karlovszky Bertalan* s utána *Glatz Oszkár* tanítványa lett. Mellettük a rajzbeli szabatosság és a festészeti tudás alapjai jól belevésődtek. A főiskolán eltöltött idő (1930–35) alatt egy aktstúdiumával (1933) a második, nagyanyja portréjával (1934) pedig az első díjat nyerte a Balló-pályázaton. Később a Fényes Adolf-díjat kapta meg (1937), egy, a Glatz osztályán festett akttanulmányára, melyet húgáról készített arcmásával együtt a főiskola jubiláris kiállításán, a Műcsarnokban mutatott be. Atyjáról és Glattfelder Gyula csanádi püspökről festett portréi is pályájának e korszakából valók.

Diplomájának megszerzése után, a római Collegium Hungaricumban kapott ösztöndíj nélküli műtermet és lakást (1935–36). Az Accademia della Belle Arti freskó-osztályán, *Ferazzi* mester mellett folytatott tanulmányokat. Római kollégáival – köztük *Amerigo Tot*tal – közös modellről aktstúdiumokat készített, s kicsinyítve lemásolta a Vatikánban *Raffaello Athéni iskoláját*. 1936-ban részt vett a Collegium Hungaricum kiállításán, melyen *Chiovini Ferenc*cel együtt szerepelt. Az olasz állam ekkor vette meg tőle

1

2

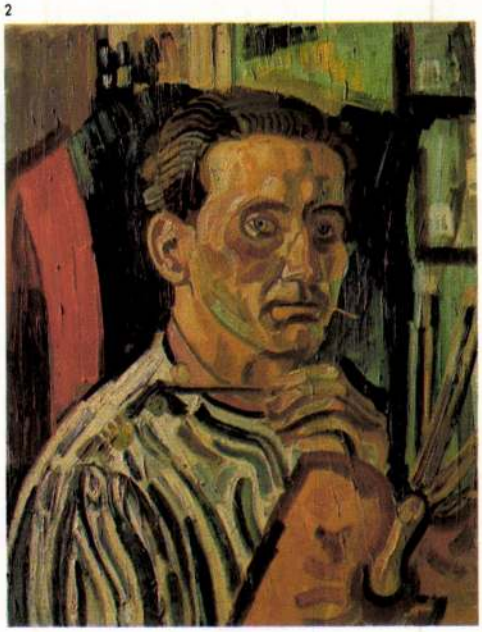

5

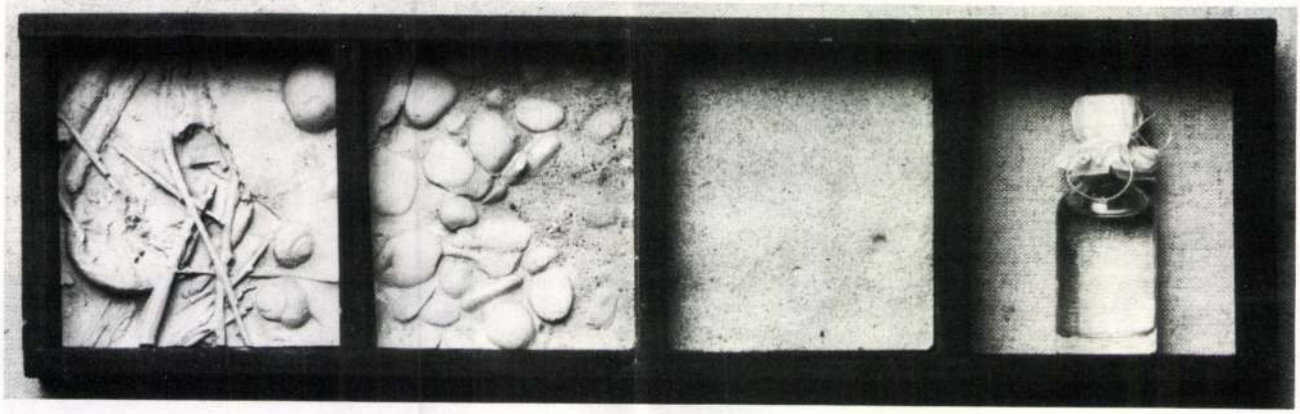

érni. Pedig a zsüri és a kritikus véleménye ezúttal fedi egymást: valóban a díjazott munkák voltak a legjobbak. Tartalmilag is, de a művészi gondolattal finoman összehangolt, a megértést élményszerűvé avató megvalósításuk miatt is. *Asszonyi Tamás* a Milói Vénusz figuráját használva szimbólumként, az egyetemes művészet egyik vitathatatlan értékének háromféle értelmezésével replikázik Aldous Huxley *Szép új világ*ának torz utópiájára. *Csikszentmihályi Róbert Víz* című, harmadik díjjal jutalmazott munkája tátongóan üres bronzkráter, amelyből ravaszul elhelyezett elvezető csöveken lassan csordogál szerteszét nemcsak a víz, de minden egyéb éltető erő, sci-fibe illő sivárságot hagyva maga mögött. A második díjas *Rácz Editről* tudjuk: már régen vonzódik a növény- és állatvilág ábrázolásához. Most a tőle megszokott líraisággal, de egyben drámaian érzékelteti a védelem erejét, hatalmát, nélkülözhetetlenségét a *Megsebzett bolygó* két, ma még egyaránt nyitott lehetőséget kínáló változatával. *Szentirmai Zoltán* első díjas alkotása kétségkívül a legerőteljesebb. Úgy tűnik, ő jutott legközelebb a környezetvédelem hátterében feszülő ellentmondásokhoz, de nem azok kritikájában, hanem ésszerű feloldásában keresi a megoldást. *Tájrészlet, új úttal* című munkája nem vádol, nem próbálja cáfolni a technikai fejlődés létjogosultságát, és nem hangoztat üres „zöld" jelszavakat. Egyszerűen egy szemlélet – az építés jegyében való pusztítás – tarthatatlanságát ábrázolja, de olyan vizuális meggyőző erővel, amelynek hatására – akárcsak az új út a békés tájba – kíméletlenül belehasít a szemlélő tudatába a védekezés szükségességének felismerése.

Lehet, hogy a kiállítás anyagának összeállításakor – valamivel szigorúbb zsürizéssel – érdemes lett volna megfontolni „a kevesebb néha több" igazságát, s a valóban jó művek mellől elhagyni a néha bosszantó, kiábrándító körítést. Így talán jobban érvényesülhettek volna az igazán értékes alkotások, s közelebb kerülhettek volna a közönséghez a bennük rejlő gondolatok. Kicsit „tisztább környezetben" az anyag java részét talán több megelégedéssel, a művészet társadalomformáló erejébe vetett szilárdabb hittel, a környezetvédelem iránti nagyobb megértéssel fogadhattuk volna. A pályázat azonban – a minőségi eklektika ellenére is – valószínűleg jól betöltötte hivatását. Hiszen elsősorban műveket, bár talán nem ennyire vegyesen értékelhető műveket várhattak tőle a szervezők, és semmiképpen sem országos, sőt nemzetközi koordinációt igénylő problémák végleges, mindenre kiterjedő megoldását.

Acsay Judit

6

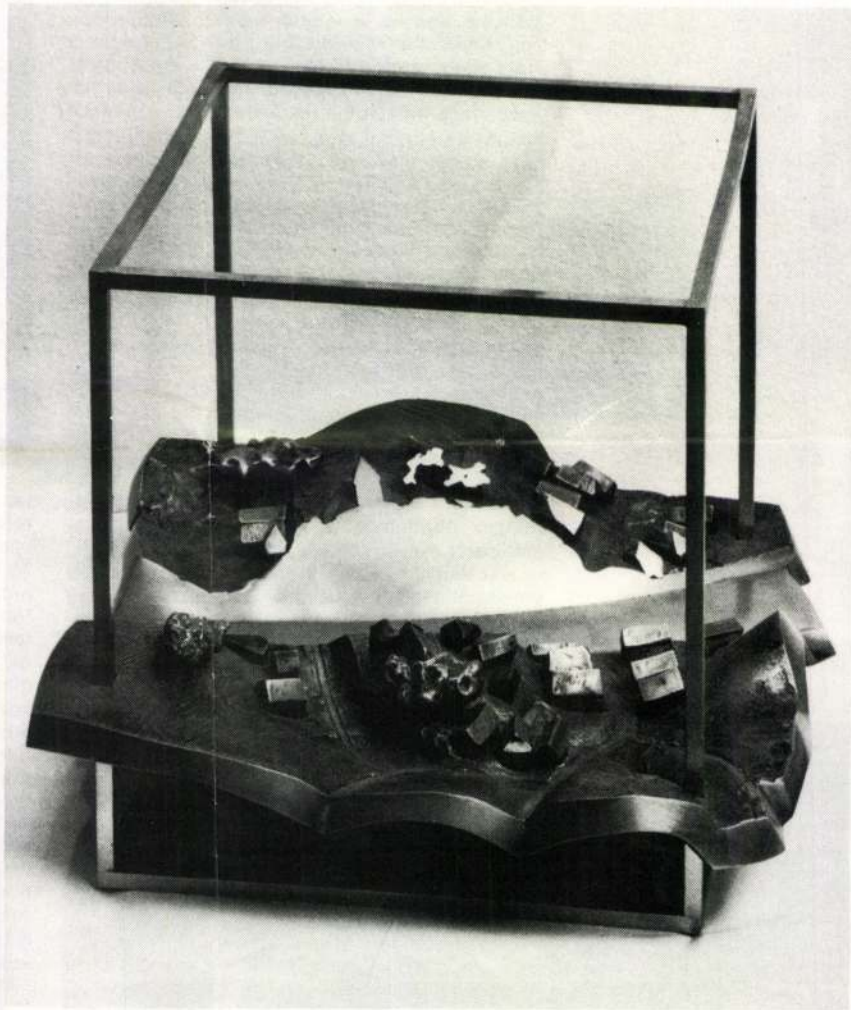

1 Asszonyi Tamás: Szép új világ I–III., bronz, ∅ 9 cm, 1982
2 Tóth Sándor: Plage, június 5, bronz, 14,5 cm, 1981
3 Csikszentmihályi Róbert: Víz – 1982, bronz, ∅ 13,3 cm, 1982
4 Szöllősy Enikő: Hová lesztek, szép vizeink? I–II–III, krómvas, acél, 13x13 cm, 1982
5 Bakos Ildikó: Az 1800-as folyamkilométer portréja, vegyes technika, 18x48 cm, 1982
6 Szentirmai Zoltán: Tájrészlet, új úttal, bronz, 30x30x35 cm, 1982
(fotók Tahin)

Maria Surigia portréját. Ez időben készült kiemelkedő arcmása – a mostani emlékkiállításán is bemutatott, Nemzeti Galériában őrzött *Római szobrászno* –, melyre a Műcsarnokban megkapta 1937-ben a Jellinek-díjat. Itáliai tartózkodása alatt ismerkedett meg Luigi Magnani pármai művészettörténésszel, akivel a későbbiek során is kapcsolatban állt.

1936-ban hazatérve Szegedre, a Hősök-kapujának freskóját készítő *Aba-Novák-Vilmos*t találta itt, akinek munkássága csak fokozta a már Rómában is meglevő érdeklődését a freskófestés iránt. Így fogott hozzá az akkori Somogyi- (ma Petőfi-) telep újonnan épült, még csupasz katolikus templomának freskóihoz, bár erre kivitelezési megbízást nem kapott. A freskósorozat megkezdése előtt előbb 1937-ben Párizsban tett rövid tanulmányutat, ahol kevésbé az ott megrendezett világkiállítás, mint inkább *Picasso Guernicá*ja, valamint *Van Gogh* és *Greco* műveinek tárlata, továbbá a Louvre remekei és a francia művészet jelenét bemutató kiállítások hatottak rá. Két év múlva, 1939-ben Szicíliába utazott. Itt az Etna közelségében, a csodálatos dél-tengeri környezetben – Párizzsal a reflexeiben – indult meg benne olyan érési folyamat, amely egész fejlődését döntően meghatározta. Taorminában létrehozott festményei, a *Kék Etna*, az *Ezüst Etna* (1939) képezik az alapját annak a változásnak, mely a Móra Ferenc Múzeum tulajdonában levő *Fikusz* (1940) című alkotásában és a pár évvel későbbi modern problematikájú *Önarckép*ben (1943) egyre plasztikusabbá válik.

Vinkler szellemi kibontakozásához régi szegedi baráti társasága: Bálint Sándor, Rusznyák István, Sík Sándor és mások nagyban hozzájárultak. Különösen a görög mondavilág iránti érdeklődését felkeltő Kerényi Károly, neves klaszszika-filológus, akiről 1942-ben szuggesztív erejű portrét készített. Munkásságának e periódusát ölelte fel az 1942-ben – az őt tagjai közé választó Dugonics Társaság által – a szegedi múzeumban megrendezett kiállítása. Ekkoriban alkotta arcmásait *Szent-Györgyi Albert*ről (1944). A háború évei alatt festészetében az absztrakt vonások fokozottan előtérbe kerülnek. Ezt példázza a *Kentaurok és lapithák csatája* (1944) című képe is. Súlyos emlékei közé tartozik, hogy légoltalmi szolgálat közben bal szeme megsérült, és térlátását elvesztette. Lassú gyógyulása után készítette el a *Tavasz* (1945) című két festményét, melyek piktúrájában a kubista és szürrealista tendenciák akkori jelentkezését tükrözik.

Közvetlenül a felszabadulás után a helyi színháznál díszlettervezőként dolgozik. 1948-ban bízták meg a Szegedi Állami Pedagógiai Főiskola rajztanszékének megszervezésével. Majd három évtizedes (1948–1975) rajzpedagógiai munkásságának eredményeként keze alól számos fiatal rajztanár került ki, akik közül néhány ismert szegedi festővé vált. Rajztanársága alatt publikálta művészettörténeti kérdésekkel foglalkozó tanulmányait. 1954-ben a *Képzőművészeti alkotások* című tankönyve jelent meg. Aktív oktató-nevelő tevékenysége mellett mint festő és grafikus is termékeny volt. E realista periódusában – a portrék és csoportképek mellett – több helyi karakterű tájképet és környezettanulmányt *(Kukorica, Tiszai bárkák,* 1946) festett.

Munkásságát az ötvenes-hatvanas években általában az elvont törekvések jellemezték. Jóllehet ekkorra esett egy helyi képcsarnoki portrékiállítása (1957) és a szegedi Tisza-parti Csónakházhoz készített mozaikja (1959). Az 1959-ben rendezett Ernst múzeumi tárlatának absztrakt alkotásait a zsüri nem méltányolta súlyuknak megfelelően. A művész visszahúzódott, megsűrűsödtek az Itáliába és Görögországba tett útjai. 1961-ben Reggio Emiliában sikeres grafikai kiállítást mutatott be. Mégis a hazai meg nem értés következményeként hangja tragikussá vált. Ezt az elkomorulást jelzi a drámai hatású, zománccal megoldott *Dózsa feje* (1962), valamint az általa *Metamorfózisok*nak nevezett mélylélektani kompozíciói (1968) és a megrázó *Prokrusztész doktor anatómiája* (1969) című műve. De a szépség és fiatalság iránt érzett vonzalma a legnehezebb időkben sem szűnt meg, ezt híven sugározzák a női test arányait dicsérő *Vénusz születése* és a szimbolikus *Tápéi menyasszony* című, 1966-ban készült alkotásai.

A hatvanadik éve felé közeledő Vinkler László az akkori munkáit „szürraffaellizmus" névvel jelölte, mert a reneszánszból azt emelte ki mintaképül, ami egyszerre klasszikus formájú és egyben szimbolikus tartalommal is bír (*Tizián-parafrázis,* 1969). Rejtett, apró szürrealisztikus mozzanatok jelzik a további törekvéseit. Így alakul ki nála a „szürcézanne-izmus" álláspontja, amelyben az optikai egység és a sztereometrikus térszerkezet alapján alkotott montázs a fő probléma (*Oidipusz,* 1972). Életének utolsó évtizedében, a szürreális *Trója-variációk* (1970–72) után, egyre inkább a görög formát érzi piktúrája Ariadné-fonal

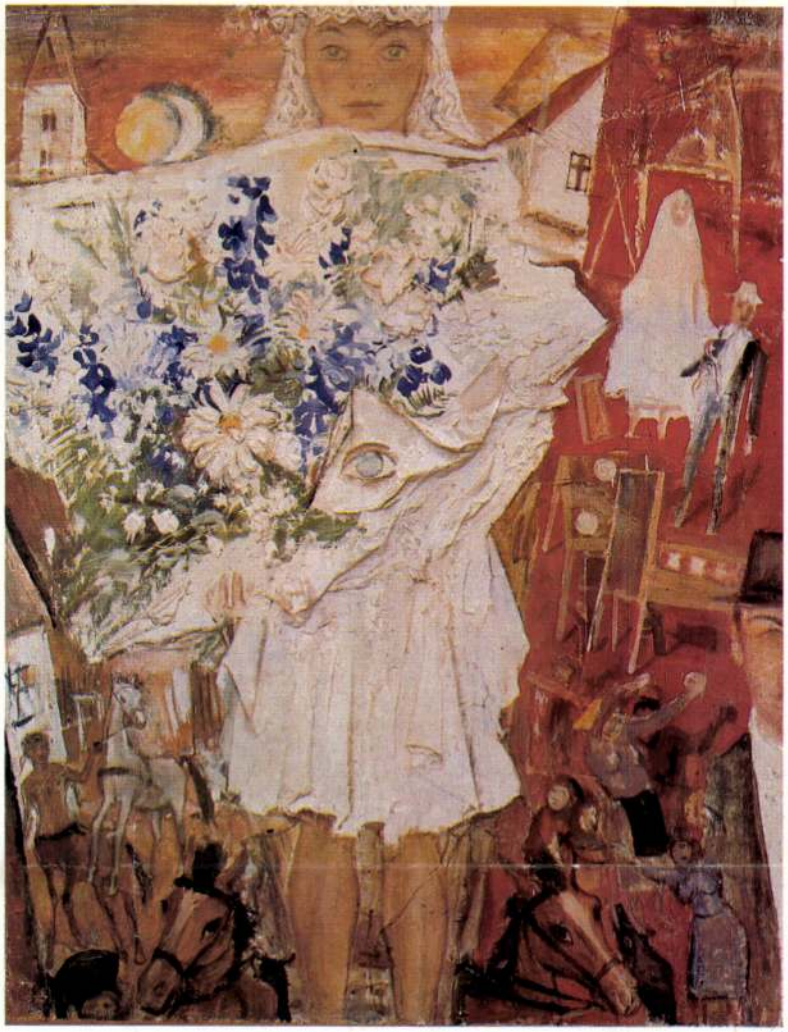

3

1 Vinkler László: Fikusz, olaj, vászon, 100x120 cm, 1940
2 Vinkler László: Önarckép, olaj, falemez, 65x50 cm, 1943
3 Vinkler László: Tápéi menyasszony, olaj, vászon, 130x100 cm, 1966

1982 OKT
MŰVÉSZET
MŰSZAKI KIADÓ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

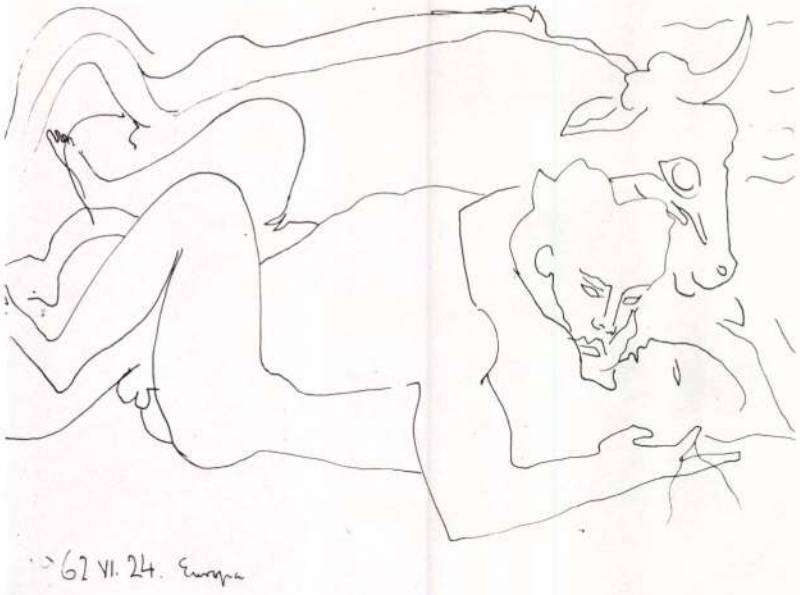

4

lának. A fentebb szóba került alkotásait Vinkler más műveivel együtt szerepeltette a Szegedi Tanárképző Főiskola művésztanárainak 1962-től meginduló kiállításain és a helyi tárlatokon. A szegedi képzőművészeknek a Nemzeti Galériában rendezett 1967-es fővárosi bemutatkozóján 47 festménnyel és grafikával vett részt. A külföldi kollektív tárlatokon kívül, önálló kiállításai voltak 1968-ban Szegeden és Szabadkán. 1971-ben a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének tagja lett. Gyűjteményes kiállítást 1972-ben a szegedi múzeum képtárában rendeztek alkotásaiból.

5

Lás
önálló szerepl
1975; Dunaújváros, 1976) mellett 1972-ben Szeged város Alkotó-díját és Makó József Attila-emlékérmét kapta meg. 1974 és 1976-ban az oktatásügy kiváló dolgozója lett. 1979-ben pedig a XX. Szegedi Nyári Tárlat díját ítélték neki. 1979 októberében, a szegedi Bartók Béla Művelődési Központban mutatták be az – általa is megért – utolsó tárlatát, melyen a – mostani emlékkiállításán is látható – mitológiai tárgyú képeit *(Oresztész, Élektra, Apollón és Daphné, Níké* stb. 1974–79) tárták a közönség elé. Életművét összegező ars poeticáját ekkor így fogalmazta meg: „Több évtizedes munkásságomat áttekintve a különféle törekvések fonadékából kitűnik a mitológiához való kapcsolódás következetessége. Nem stilisztikai következetesség ez, hanem a személyiség állandóságáé. Az egyetemes emberit mitikus példázatokban, a kaotikustól a rendezett felé törekedve élem át. Ez a kiállítás munkásságomnak ezen a fonalán vezet végig az 1939-es szicíliai alapélménytől az 1977-es delphoi betetőzésig. Az emberi mérték keresése ennek a folyamatnak fő mozgatója. Útján hol a dionüszoszi katarzist, hol az apollóni világosságot keresve járok." Vinkler halála után fél évvel, 1981 nyarán Szegeden, a Devecseri Gábor verseihez készült grafikáit *Akropoliszi pillanatok* címmel állították ki.

Vinkler László változatos pályáját bemutató emlékkiállításából is kitűnik a művész állandó megújulni vágyása. Metaforikus festményei és grafikái törték meg a szegedi ábrázolóművészetben hosszú idő óta eluralkodó tradicionális irányvonalat, hogy helyet vívjanak ki az egyetemes jellegű, modern törekvések számára. Vinkler azon szegedi és egyben hazai festők közé számítható, akik az akadémikus műhelyhagyományok felől indultak el, és fokról fokra küzdötték át magukat az utóbbi fél évszázad szakmai problematikájának ellentmondásain. Mégis úgy tűnik, hogy Vinklerben a többször felemlegetett sokoldalúság mögött az egység vágya eleven maradt. Mint kísérletező művész, sokszor és sokat kockáztatott; mint gondolkodó azonban leleplezte gondjait, szükségesnek vallotta a művészi formák változandóságát. Egész munkássága azt bizonyítja, hogy figurális és nemfigurális alkotásai egy tőről fakadnak, szervesen összetartoznak, kiegészítik egymást egy olyan korban, amelyben az egységes stílus gyakorlatilag nem létezik.

Szelesi Zoltán

4 Vinkler László: Zeusz és Európa, tus, toll, 21x29,8 cm, 1962
5 Vinkler László: A festő halála, tus, 31x43 cm, 1980 (fotók Dömötör M.)

Vinkler László

1941.

Jelenkor

22. *SZ. Almásy József:* Keresztény lelkület a politikában. — A tekintélyi állam szellemi alapjai Franciaországban. — Zord idők. — Az Egyház állásfoglalása a kommunizmussal szemben. — *Francois Mauriac:* Halottak Napja. *Kunszery Gyula:* Reményik Sándor. *Reményik Sándor:* Cassandra (vers). *Katona Jenő:* Pirandello körül. *Bálint Sándor:* Vinkler László. 23. *SZ. Gogolák Lajos:* Kolozsvári jegyzetek. — A bolsevista értékrombolás. — Zord idők. — *Szabó Zoltán:* «Népiesség», «városiasság». — Párisi mozaik. — *Gyergyai Albert:* Richard Hughes. *Arany János:* Ősszel (vers). *Nyéki-Klemm Kálmán:* A népiség és a vallás. *Juhász Gyula:* Magyar táj, magyar ecsettel (vers).

László

portugál, spanyol, valamilyen
indián, héber és németen át
jött héber eredetű szavunk;
3–4 olyan [illegible] át [illegible]
[illegible] héber, 3–4 kínbesz-
[illegible], [illegible], perzsa, arab és al-
vol, [illegible] perzsa-arabi és
alánbói [illegible] sajtó- és
olvasó [illegible] 8 [illegible]
[illegible] nem [illegible]
[illegible] germán eredet
[illegible] latin-görög [illegible]
[illegible] 14 gyermekjátékszó, 21
[illegible], 25 nyelvújítási, 35
[illegible] 42 görög és 48
olasz eredetű szavunk. Na-
gyobb [illegible]

Vinkler László

festő

Délmagyarország (Szegő

Lap:

Megjelent: 1942. DEC. 30.

Január 3-án, vasárnap zárul Vinkler László képkiállitása

A Dugonics-Társaság — mint ismeretes — Vinkler László, a kitünő szegedi festőművész képeiből kiállitást rendezett a városi muzeum kupolacsarnokában. A kiállitáson az elmult vasárnapon dr. Sik Sándor és dr. Kerényi Károly professzorok tartottak magas szinvonalu előadásokat a művészetről s ezzel kapcsolatosan Vinkler László művészetét is elismerő szavakkal méltatták. Legutóbb Szegeden járt dr. Hoffmann Edith, a Szépmüvészeti Muzeum igazgatója, az európai távlatu mükritikus, aki a legnagyobb elragadtatással nyilatkozott Vinkler László kiállitásának művészi szinvonaláról. A kiállitást naponta nagy tömegek látogatják s erre a rendkivüli érdeklődésre való tekintettel a nyitva tartását meg kellett hosszabbitani. Vinkler László képkiállitása január 3-án, vasárnap zárul a muzeum kupolacsarnokában, tehát még szerdán, csütörtökön, pénteken, szombaton és vasárnap megtekinthető

SZERKESZTI
GARA IMRE

SZERKESZTŐSÉG: BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-UTCA 12. TELEFON: 1-893-65.
KIADÓHIVATAL: VII., DAMJANICH-UTCA 56. TELEFON: 1-402-41.
M. KIR. POSTATAKARÉKP. CSEKKSZÁMLA: 35.588

Vinkler László
festő

„FIGYELŐ"
ÚJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299—632.

Lap: Délmagyarország (Szeged)

Megjelent: 1942 DEC. 18

Kerényi Károly előadása a Vinkler László kiállitásán

Vinkler Lászlónak, a kivételes tehetségü festőművésznek a városi muzeum kupolacsarnokában levő kiállitása nagy érdeklődést váltott ki Szeged müértő közönsége körében. A kiállitáson rendkivül érdekes előadás hangzik el vasárnap délben 12 órás kezdettel. Kerényi Károly egyetemi tanár, az európai hirü kortörténeti tudós tart előadást »Beszélgetés a művészetekről« cimen s ennek kapcsán részletesen foglalkozik Vinkler László festőművészeti jelentőségével is.

Vinkler László

Rákosi Mátyás I–II.

Szakasits Árpád

Szeged 1949

Szakasits-Rákosi

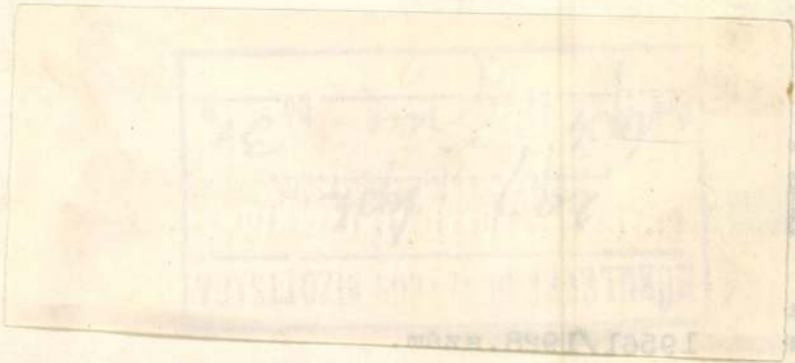

KUNSTVERLAG V

I., AUGUSTINE

KUNSTVERLAG – KUNSTHA

Telephon R 22-3-98
Kommissionär: F. Volckmar, Leipzig
Unsere Angebote sind stets freibleibend, wenn nicht anders erwähnt.

Verkaufsstelle der öste

An das
Muemlekek Orszagos Bizettsaga
Budapest VI.

Euer Hochwohlgeboren!

Wir müssen zu überer
Sie die Abonnementgebühr für die
für 1932/1933 i
zuzügl. M
i

noch immer nicht bezahlt haben.

Vinkler László

festő

1943-ban festette az alábbi templom apszisában az Utolsó vacsorát és a Feltámadást, a diadal ív fölötti falon a Jézus szive c. képet. A templom többi fentiről való képei régebben kérültek.

A nagedi püspöki tanonc otthon kápolnájának falképeit szintén fenti festette.

irod

Dorogi Imre: A Somogyitelepi templom új falfestményei.

Délvidéki Szemle

1943. 11. v. 527, 528.

l.

szobát szokott volt kérni, hogy levetkőzzék. Innen egy összekötő helységbe ment át, hogy megszokja a meleget. Végül belépett a gőzös levegővel teli központi, kupolás helységbe, ott üres pamlagot keresett és leheveredett rajta. Félórákig lebegett itt, lét és nemlét között, lelkileg és testileg kikapcsolódva a világ folyásából. Midőn kipihente magát, kedves ismerősöket vett észre, azokkal beszélgetett. Aztán a fürdős jött, ki alaposan megmasszírozta, majd vízbe mártott durva kesztyűvel ledörzsölte testét s eltávolította az elhalt hámrészeket. Utána következett a tulajdonképeni tisztálkodás, a fürdős folyékony szappannal kente be s meleg vízsugárral mosta le. Utolsóelőtti mozzanat volt szigorúan zárt helységben a szőrzet eltávolítása, melyet a Kórán férfiak és nők számára kötelezően előírt, ezt a foglalatosságot még a szultán is egymagában végezte el. A 30—40 C° fokos helységekből nem volt tanácsos egyenesen az utcára kimenni. A vendég búcsúzóul az előcsarnokban töltött hosszabb időt, kávét fogyasztva, pipázva és ismét barátaival tereferélve. Az öltözködés közvetlenül az indulás előtt történt.

Látható, hogy a fürdőzési programm lebonyolítását nem sietős emberek számára találták ki s nagyon megfelelt a keleti ember véralkatának. A kaplidzsában körülbelül azonos volt a programm, azzal a különbséggel, hogy a vendégek a pamlagon való fekvés helyett a medencébe szálltak. Az egyházi szabályzatok értelmében ez a medence folyvást változtatta vizét, ha nem is rohamos mértékben. A parton felállított csorgóból szüntelenül új melegvíz ömlött a medencébe, míg annak szélén alkalmazott apró lyukakon az elhasznált víz eltávozott. Ezeknek a kaplidzsáknak belseje a meleg forrásvíz és a rendkívül erős fűtés révén éppoly gőzös és meleg volt, mint a hamamoké,

Vinkler László

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLMAGYARORSZÁG
Szeged

1969 DEC 13

1021

Miért közöltük?

Válasz egy névtelen levélre

Haragos levelet hozott a posta. Haragosat — látszólag közérdekűt — és névtelent. Noha a harag még a levélíróknak is rossz tanácsadója, s a névtelen sorok szerzőjének sem szokás válaszolni, a látszólagos közérdekűség miatt mégis megfogalmazódnak ezek a válaszsorok.

Azt kifogásolta a névtelen és haragos levél írója, hogy miért közöltük november 30-i, vasárnapi számunkban a szegedi *pannópályázat* egyik résztvevőjének, *Vinkler* Lászlónak két képét, amely képek szerinte „drasztikusak", „felháborítóak".

Akik emlékeznek még rá, Vinkler László két pannóterve, több motívum mellett, két *női* és két *férfitestet* ábrázol — *ruhátlanul.*

Ez a ruhátlanság nem tetszik levélírónknak, aki a serdületlenebb ifjúságot félti a — szerinte — közlésre méltatlan képektől.

Hivatkozunk a művészettörténet megannyi példájára, hozzuk fel példaképp a *sixtusi* kápolna megannyi aktját, amelyeket —, mint az ember által alkotott remekek legkiválóbbjait — bizonyára levélírónk is jól ismer?

A hosszas érvelés helyett inkább azt válaszoljuk: *soha nem a megfestett tárgy dönti el, hogy megbotránkoztató-e valami, vagy sem: mindig a megfestés miként jétől függ, hogy gyönyörködtet vagy megbotránkoztat egy műalkotás.*

Szerintünk — ezért is közöltük Vinkler László két munkáját — nincs semmi kivetnivaló a ruhátlan testeket mutató tervekben. Egyik sem öncélúan — az érzékiség újságba nem illő kifejezéseként — ábrázolja a hús-vér embert, hanem az utánozhatatlan *szépség* megtestesüléseként viszi vászonra. Mindkét kép *gyönyörködtetni, elgondolkodtatni,* s nem megbotránkoztatni akar.

Őszintén sajnáljuk, hogy rossz perceket okoztunk a névtelen levél írójának, ám minden sajnálatunk mellett is kitartunk korábbi véleményünk mellett: Vinkler László említett képei —, mert jó szándék jegyében készültek, mert egészükben és részleteikben is szépek — *méltóak a kinyomtatásra.* Ezért is közöltük őket!

A. L.

Tápai Antal világa

Szép sorozatot kezdett el tegnap, pénteken este a *Bartók Béla Művelődési Központ:* színes, tartalmas — sok formai, rendezésbeli újdonsággal szolgáló — műsor keretében mutatta be *Tápai* Antal szobrászművészt, aki után még jó néhány, Szegeden munkálkodó festő, szobrász, író, költő áll majd a művelődési központ közönsége elé.

Az első művészbemutatást a sorozat rangjához illő meghívó harangozta be. E nyomtatvány betétlapjaként, de semmiképp sem valami sokadrangú mellékletként Tápai Antal személyes vallomását kapta kézhez minden címzett. Azt közölte ez a vallomás, amit Szeged „első számú" szobrászától mindenki várt: hogy ő csak *itt* válhatott azzá, ami; hogy belőle *sehol másutt* nem lett volna a ma tisztelettel, szeretettel övezett Tápai Antal.

Hemmert János festőművész, műsorvezető kérdéseire válaszolva, lényegében a meghívó betétlapjának vallomását ismételte meg a jeles szobrász; meg — elengedhetetlen kiegészítésként — azt sorolta el, hogy egy anyaggal dolgozó művész számára milyen fontos *a szakma titkainak* teljes ismerete.

Tápai Antal bemutatkozó estjén közreműködött *Bodó* Árpád zongoraművész és *Végvári* Tamás színművész, akik zeneművek és irodalmi szemelvények előadásával egészítették ki annyi jól ismert műalkotás szerzőjének belső világát.

Az első alkotói estet a közönség nagy tetszéssel fogadta. Érdeklődéssel várjuk a folytatást.

L. A.

...glemez...

...AKBOLTJA, KÖLCSEY U. 4.

MI? HOL? MIKOR?

1963. DECEMBER 13., SZOMBAT — NÉVNAP: LUCA

SZÓRVÁNYOS HAVAZÁS

Várható időjárás szombat estig: változóan felhős, párás, többfelé ködös idő, szórványosan előforduló hószállingózással, ónos ködszitálással. Mérsékelt, helyenként átmenetileg élénk északi szél. A hőmérséklet tovább csökken. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet 0, mínusz 4 fok között.

A Nap kel 7 óra 23 perckor, és nyugszik 15 óra 52 perckor.
A Hold kel 11 óra 01 perckor, és nyugszik 20 óra 43 perckor.

VÍZÁLLÁS

A Tisza vízállása Szegednél pénteken +381 cm. (Áradó.)

HETVENÖT ÉVE

halt meg Xantus János (1825—1894) néprajztudós, természetkutató, utazó, író. A szabadságharc után Londonba, majd Amerikába ment. Itt kezdett természeti tárgyakat gyűjteni. 1857-ben az Egyesült Államok kormánya Kalifornia déli részén kutatásokkal bízta meg. 1861 végén visszatért Magyarországra, ahová már előbb 20 ezer állatot és közel ezer természettudományi munkát küldött. Itthon a füvészkert, majd az állatkert igazgatója lett. 1869-ben a magyar kormány megbízásából Kelet-Ázsiába, Kínába és a Szunda-szigetekre utazott. 1871 végén nagy gyűjteményével tért vissza. A Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja volt. Több munkája a természettudományi tárgyak gyűjtésével és utazásaival foglalkozik.

SZEGEDI NEMZETI SZÍNHÁZ

Délután 3 órakor: Négy apának egy leánya. II. Diákbérlet. Este 7 órakor: Négy apának egy leánya. Bérletszünet.

MOZIK

Szabadság: Sirokkó. (Színes magyar—francia, csak 18 éven felülieknek, fél 4, háromnegyed 6 és 8.) **Fáklya délután és este:** A bűntény majdnem sikerült. (M. b. színes olasz—francia, 2, 4, 6 és 8.).

Postás Mozi: Három óra magánélet. (16 éven felülieknek, 5 és 7.) **Nyugdíjas Szakmaközi Művelődési Otthon, Kossuth L. sgt. 53.:** A tigris. (5 és 7.).

ÜGYELETES

TÉVÉ

Budapest

9.00 Nótaszó. (Ism.) 9.15 A kockázat... 10. Jelszó. (Ism.) 10.10 Disputa. Ipari vitaműsor. II. (Ism.) 10.40 Nyári randevú László Margittal. (Ism.) 11.30 Nők félórája. Ünnepek előtt. (Ism.) 13.18 Életmentő idézés. A Közlekedési Filmstúdió rövidfilmje. 15.30 Reklámműsor. 15.40 Kötélen rángatva. Magyarul beszélő angol film. 16.25 Reklámműsor. 16.35 Molnár Erik Portré film. 18.20 Könnyűzene. 18.40 A Tv-jelenti. Aktuális riportműsor. 19.25 Cicavízió. 19.35 Muzsikáló képek... Fr. Goya képei — M. Ohana zenéje. 20.00 Tv-híradó. 20.20 Köztünk maradjon! Tabi László öt perce. 20.25 Szép Ernő: Lila akác. Szerelmes história két részben. A Madách Színház Kamaraszínházának előadása, felvételről. (14 éven felülieknek!) 22.25 Tv-híradó. — 2. kiadás. 22.45 Ami a 12-ből kimaradt... Nyár a hegyen. Magyar film. Előtte: Újhelyi Szilárd beszélget B. Nagy László kritikussal.

Belgrád

16.00 A körülményes Archibald. (Ism.) 16.45 A harminc betű művelete. 19.15 Karaván. 20.35 A Jugoszláv Néphadsereg Fesztiválja. Monaco énekel. 19.35 Az MRT népi zenekara játszik, Kozák Gábor József vezetésével. 20.05 Közvetítés a József Attila Színházból. Két úr szolgája. 22.09 Hírek, időjárás. 22.15 Sporthíradó. 22.25 Táncoljunk. 24.00 Hírek, időjárás. 0.10—2.00 Melódiakoktél.

Pestről

6.20 Torna. 6.30—8.05 Azonos a Kossuth-műsorral. 8.05 Népszerű zenekari muzsika. 8.40 Külpolitikai figyelő. 8.55 Könnyűzene Berlinből. 9.45 Válaszolunk hallgatóinknak. 10.00 A zene hullámhosszán. 12.00 Kamarazene. 13.00 Hírek, időjárás. 13.05 Barátság és klikk. 13.30 Lassuskórusművek. 13.45 Időjárás és vízállásjelentés. 14.00 Egy hír a mikroszkóp alatt. 14.15 Daljátékokból. 14.55 Orvosi tanácsok. 15.00 Rácz Vilmos népi zenekara játszik. 15.20 Leonie Rysanek és Josef Metternich énekel. 16.00 Hírek, időjárás. 16.05—17.13 A hét műsorából. 17.13 Mulatságos vacsora 17.25 Legendák nagy muzsikusokról. 18.00 Hírek, időjárás. 18.10 Fiúk a térről. 19.04 Fúvószene. 19.12 A Bécsi Filharmonikus Zenekar hangversenye Bregenzből. Közben: 19.54 Jó estét, gyerekek! 20.00 Esti krónika. 20.25 Új könyvek. 21.05 Verbunkosok, népdalok. 21.45 Alkotóműhelyben. 22.00 Operettrészletek. 22.17 A Tátrai-vonósnégyes játszik. 23.00 Hírek, időjárás. 23.10 Verdi-operákból. 24.00—0.10 Hírek, időjárás.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1993 MÁJ 28.
DÉL
MAGYARORSZÁG

Vinkler László kiállítása Szabadkán

A két testvérváros, Szabadka és Szeged képzőművészeti életét most egy újabb kapocs: *Vinkler László* tárlata fűzi szorosabbra, amely a szabadkai Városi Kiállítási Csarnokban vasárnap délelőtt *Szilágyi* Gábor festőművész üdvözlő szavaival nyílt meg. A megjelentek között ott volt *Balla* László mérnök, képviselő, Bela *Duranci* múzeumigazgató, a Községi Skupstina Kultúrművészeti Tanácsának elnöke, *Mészáros* Anna, a Szabadkai Közművelődési Közösség titkára, *Ács* József festőművész, a Képzőművészek Szerbiai Egyesülete vajdasági alosztályának alelnöke és Dragisa *Radonjic*, a Kultúrszékház osztályvezetője.

A kiállított képek, műfajukat tekintve fekete és színes monotípiák, tollrajzok és tusöntvények — zömében az elmúlt évben a Nemzeti Galériában, majd Szegeden is bemutatott művek közül kerültek ki. Gondolatébresztő gazdaságukkal s a legmodernebb európai ízlés számára is jelentős formavilágukkal ezek a művek jól kapcsolódnak a vajdasági festők minden újba belevágó, kezdeményező, friss szemléletmódjához, ugyanakkor jól reprezentálják azt a szakmai művességet, mesterségbeli tudást, amely a magyar képzőművészek legjobbjait jellemzi és munkásságukat meggyőzővé teszi. Ezért — úgy hiszem, a kötelező vendégbarátságon felül is — *kedvező fogadtatásra, megértésre talált* ez a bemutatkozás. S nem csupán a figuratív, témáját a mitológiából merítő *Prokrustes doktor anatómiája*, vagy az *Oidipus*-változatok, de az elvontabb, az anyagi jelenvalóságot szellemivé absztraháló *Mártélyi sorozat*, a *Kastély kertje*, vagy az alsóvárosi motívumokat fölhasználó, az elmúló pillanatot az időben megállító varázserejű képek is visszhangra találtak.

Külön meg kell emlékezni arról a szívélyes körültekintően gondos *vendéglátásról*, amellyel a vendégek „körültekintéséről" is igyekeztek gondoskodni, bepillantást engedve a topolyai művésztelep életébe, a Bács-Topolyán szombaton megnyílt XXVII. kiállítás anyagába, s ugyanott megmutatva a számos középületet — iskolákat, éttermet — díszítő, ottani művészek által készített, részben mozaik, részben kerámia-dekorációt.

Miután az én megtisztelő feladatom volt Vinkler Lászlót — aki egyébként *Szabadkán született* és élete első tíz évét is ott töltötte — a kiállítás közönségének bemutatni, és a tárlatot megnyitni, alkalmam volt ezt a vendéglátást és nagyvonalú szervezést megtapasztalni. Reméljük, hogy a csereegyezmény keretén belül *minél gyakrabban* kerül majd sor hasonló találkozások megrendezésére mindkét városban, annál inkább, mert — mint vendéglátóink mondották — erre igény van, hiszen a történelem, a közös kultúra, s nem utolsósorban a közös anyanyelv szellemi, eszmei értelemben összeköti őket.

Kulka Eszter

„Tűz" [illegible]

Az önkéntes tűzoltók vetélkedője

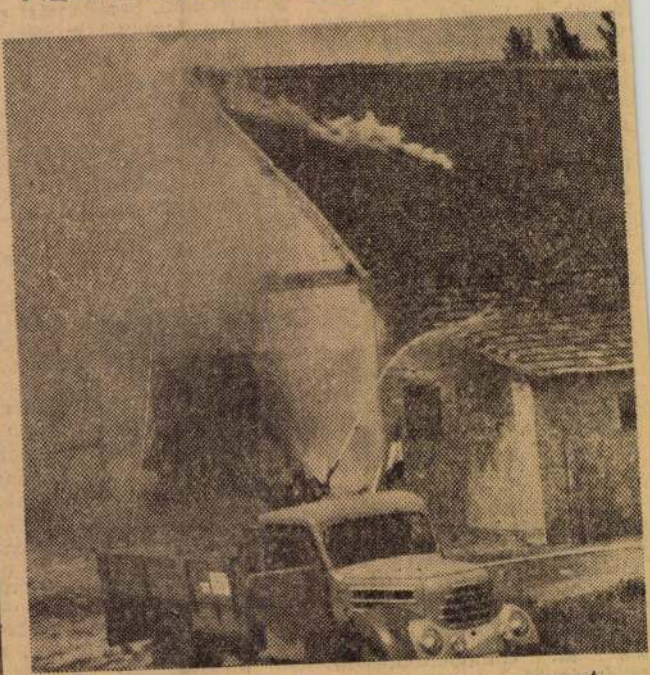

A versenyzők sikeresen veszik fel a versenyt egy padlástűzzel

Vasárnap délelőtt az új- jobbnak bizonyult a *textilművek* csapata, a *rostkikészítő vállalattól* egy női kollektíva. 800-as kismotor fecskendő szerelésben szerzett első helyezést a *József Attila Tudományegyetem* csapata, az *újszegedi kendergyárból* egy lánykollektíva, a *gyufagyár* női csapata, s a *szegedi kendergyárból* egy fiúegyüttes. Első helyre került az osztott sugárszerelésben az *Április 4. Cipész Ktsz* és a *kisteleki gépjavító állomás* kollektívája. A gyakorlatok után tűzoltási bemutatót tartottak.

Eredményes pártoktatási évad

A pártoktatás vezető pro pagandistái valamint a váro si pártbizottság marxista—le ninista középiskolájának ok

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
Szeged
1971 MÁR 2

Vinkler László kamaratárlata

Tegnap este a szegedi Sajtóház Művészklubjában életmű-kamarakiállítás nyílt *Vinkler* László festőművész alkotásaiból. Talán furcsa dolog egy kamarakiállítást ilyen jelzővel illetni, *Vinkler* László esetében azonban azonban jogos. Ő, mint a szegedi festők egyik doyenje, méltó inspirálója és meghatározója a szegedi festészetnek amely az elmúlt évtizedben olyan jelentősen fejlődött és olyan számottevő művészi eredményeket ért el.

A festőművész több évtizedes munkásságát, pedagógiai ténykedését *Szelesi* Zoltán művészettörténész méltatta a hozzászólásokkal gazdag vitában. Érthető módon került az érdeklődés középpontjába az irodalmi ihletésű Oidipusz, Prokrusztész doktor anatómiája című mitológikus tárgyú, fekete-fehér alkotása. Mindkét mű a pokolraszállás, a megpróbáltatások drámáját idézi, a léttel való küzdelem, a művészet elszürkítése elleni harc mondanivalóját tárva a néző elé. *Prokrusztész doktor anatómiája a maga tragikus töltésű részleteiben egyaránt jelzi a megszenvedett belső válságot és a művészetért aggódó festő hivatástudatát.* Ellentmondásokkal terhes grafikái mellett ott találhatók az élet derűs színeit, a színek és formák harmóniáját egységbe ötvöző klasszicista alkotások is. Olyanok, mint felesége portréja, vagy mint az Aphrodité születése című alkotása. *Mint előbb említett két drámai hangvételű műve, úgy az Aphrodité születése is el-*

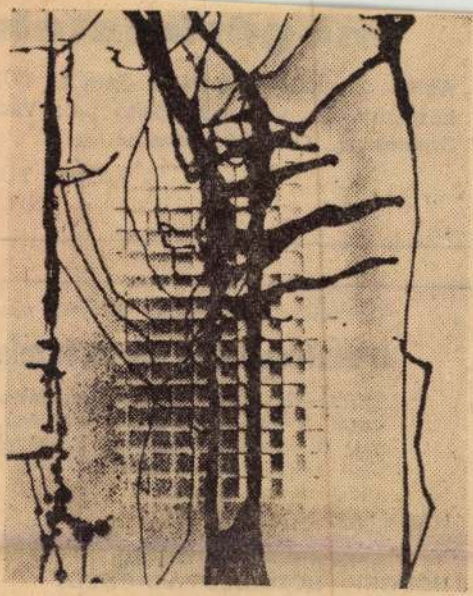

VINKLER LÁSZLÓ: KET STRUKTÚRA

sősorban szimbolikus jegyeivel válik erőteljes művészi élménnyé.

A tárlat további alkotásai, a szürrealizmus, az optikai egység és a sztereometrikus térszerkezet alapján felvetett és megoldott művészeti problémák alapján arról tanúskodnak hogy *a vinkleri metamorfózis sokoldalúsága széles skálán mozgó önkifejezésen nyugszik.*

A sikeres est vitájában felszólalók számos kérdést tettek fel a művésznek, Kulka Eszter pedig Rigó Béla Prokrusztész doktor anatómiája című versét mondta el, kapcsolódva a műalkotáshoz.

POLNER ZOLTÁN

megérkezt

Átvehetők március 2-től, a Szege
központjában, valamint Makó pu
Szentes pu., Csongrád telepein.

Szeg

Termelőszövetkezetek! Állami gazdaságok!

Diesel-motor és -alkatrészelad ás!

SZMD-7, MTZ, UTOS felújítatlan Diesel-motorok, T—28-as felújított motorok, új és használt Diesel-motoralkatrészek leértékelt áron történő értékesítésére március 5-én nyilvános eladási napot tartunk.

NAGY ÁRENGEDMÉNY!

Kérjük az érdeklődők szíves megjelenését központi telephelyünkön:

HÓDGÉP, HÓDMEZŐVÁSÁRHELY
Erzsébeti út 5.

xH 222 994

SZÖVETKEZETÜNK

mérlegzáró és választó nagygyűlését

március 5-én 9 órai kezdettel tartja a hódmezővásárhelyi Béke Szálló nagytermében, melyre minden tagunkat meghívunk és megjelenésére számítunk.

A NÉPMŰVÉSZETI
HÁZIIPARI SZÖVETKEZET VEZETŐSÉGE

xH 222 902

a lakosság és közület rend

A SZENTESI TERM
ZÖLDSÉGKERTÉSZE

női alkalmazotta

Fizetés órabér és teljesítm
és ebédet biztosítunk. Je
kertészet, személyesen vag
non, Mihály András főker

A VÁSÁRHELYI ELŐRE

tipizálás mia

Warszawa P. 0,6 ton
KIS TEHERKOCSIJ
Érd.: Vásárhely, Ta.

Fk.: Péterffy Attila — FMNYV d. t, 5380

BARTÓK BÉLA
MŰVELŐDÉSI
KÖZPONT
UITZ TEREM
DUNAÚJVÁROS

„Vinkler László művészetében mindig a tartalom, a felfedezett és átélt valóság-lényeg szabja meg a formát – ha tetszik, a stílust – és nem valamilyen irányzathoz kapcsolódás. Mindez nyilván nem zárja ki, hogy korunk irányzatai is hatottak Vinkler Lászlóra, de ezek a hatások nem az utak kényszerét, hanem a kifejezés lehetőségeinek tágabb skáláját jelentették számára. Mivel a művész egyéni léte valamiképpen az emberiség egész történetére reflektál, ezért jelent számára olyan sokat az emberiség önkiteljesedésének útján annak csodálatos támasza, a mitológia is. De éppen azért, mert a történet egésze él lényegileg tudatában, szükségképpen lépi át a múltat, hogy alkotásai önmagukra eszmélésben maivá, sőt jövőbe lendítő erővé is váljanak."

Dr. Pogány Frigyes

A Bartók Béla Művelődési Központ
szeretettel meghívja Önt és kedves hozzátartozóit

Vinkler László

festőművész

kiállításának megnyitójára
az Uitz terembe
1976. december 3-án, pénteken 18 órára

A kiállítást megnyitja:

Dr. POGANY FRIGYES

A kiállítás nyitva: december 26-ig

Tárlatvezetés: december 7-én, kedden 18 órakor

Mély megrendüléssel tudatjuk, hogy

Vinkler László

festőművész

nyugalmazott tanszékvezető főiskolai tanár
a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége és a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának tagja

1980. december 2-án, 68 éves korában váratlanul elhunyt.

Temetése 1980. december 10-én 11 órakor volt Szegeden,
a Belvárosi temető központi ravatalozójában.

EMLÉKÉT, MŰVÉSZI ÉS EMBERI PÉLDÁJÁT MEGŐRIZZÜK.

Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége

Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja

A gyászoló család.

Vinkler László

lásd élet. arch.

Pípics Szász

164, 165. l.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 438-068, 337-748, 340-776
1969 JUL

TISZATÁJ
Szeged

1021

Vinkler László

EGY OEUVRE BELSŐ FELÉPÍTÉSÉNEK REJTELMEIRŐL

A Tiszatáj rajzokat közöl tőlem, s hozzájuk ars poetică-t kér. Hadd képzeljem magam a külső szemlélő helyzetébe, s rögtön azt kell kérdeznem önmagamtól: hogyan készülnek ezek a rajzok és miért? Mit ábrázolhat az egyik és mit jelenthet — ha már nem ábrázol — a másik?

A legegyszerűbb válasz, s egyben a legigazabb ez volna: én sem tudom. Maguktól lettek, pedig én rajzoltam őket. Magam is csak születésük óta tudok róluk, úgy amint keletkezésük közben fokról fokra felfedték magukat előttem. Távol állott tőlem mindenfajta publikálási szándék, engem lepett meg legjobban, hogy kellenek. Pedig ma nagy divat a művészt kérdezgetni, mennyiben tudatos, amit csinál, mintha attól lenne eleven, hogy terv szerint jött létre a szülemény. Hogy egészen őszinte legyek, tudatosan nem is lehet ilyen rajzokat csinálni: illusztratívvá szűkülnének, elromolnának a megfigyelés kontrolljának hatására. A szimbólum akkor igazán az, ami, azaz kimeríthetetlen élő forrása az eszmeiségnek, ha végső fokon a tudat ellenőrizetlen mélységeiből fakad. Ebből a forrásból a valódi művészek mindig is merítettek, mindig is ez volt a művészet „lelke". Mégis, a szürrealisták tették általános alkotó elvvé. Kikapcsolni az ellenőrzést, és engedni, fakadjon fel, ami odalenn forr, feszít. Innen a kaotikus jelleg, innen az ősvilágiság, a mitikus, erotikus termékenység. A vonal elindul a papíron, mintegy az idegek játékaként dob fel egy „dallamot", ez a motívum mozgásba hozza az asszociációs gépezetet, csaknem úgy, mintha álmodnánk. Nem is lehet az ilyen rajzot abbahagyni, keletkezésének története egy folytonos, megfordíthatatlan, időjellegű folytonosság, amelyet a ritmus vezet és amely proteuszi metamorfózisokra készen variálja önmagát. Hérakleitosz egy fennmaradt töredéke így szól: „Az ébren levőknek egy és közös a világuk, az alvóknak pedig mindegyike külön világba lép." Ma ezzel szemben azt is el lehetne mondani, hogy az éber tudat világa, az exakt tudásé válik a specializálódás miatt mindinkább „külön világgá", s inkább az érzelmi, az ösztönös szféra lesz közös. Nagyon valószínű, hogy a modern sex-hullámnak legalábbis az egyik oka ebben keresendő. Emberségről álmodunk, s azt ma inkább a szabadságban keressük, mint a kötöttségben. A szabadság egyik pólusa pedig az ösztönöké. A szürrealizmus módszerét a szorongásoktól való szabadulás szükséglete hozta létre, azért éppen az első világháború után, a dadaizmus folyományaképpen, mert akkor társadalmi méreteket öltött a szorongás. Persze szorongásra azért adódik ok azóta is,

egyéni sorsokban és társadalmi méretekben, ha ne
olyan ismeretleneknek mondani. A társadalmi in
művészi vetületben nagy szerepet játszanak az él
élezi ki az élet teljességének akarása és az idő k
a művésznek újra „pokolra menni".

A szétdarabolt életmód következtében beállot
amely az ilyen rajzokat létrehozza. Gyógyító, az e
tudat csodálatos írját jelenti ez a tevékenység. E
s mint ilyenek öngyógyító pszichoterápiái a szem
művészetnek is van egy ilyen eleme. A lélektant mitológiai formában előlegező görögök Apollont nemcsak a jövendőmondás, hanem a gyógyítás elveként is értették, nem is szólva arról, hogy ő volt a múzsák vezetője (most harci erényeit nem elemezném). Rajzaimon a tükörírásos feliratok, a megfordított név az elrejtőzésnek, a mitológia jelképrendszerében a túlvilágon-létnek szimbóluma. László Gyula mutatta ki, hogy az ősi magyar sírokban a jobb és bal oldalt felcserélik: megfordítják az evilági rendet. (A kard jobbról fekszik, az asszony balról.) A tükörkép, az árnykép ugyancsak alvilági szimbólumok. A tócsában a maga képét meglátó vogul azt hiszi: ördögöt lát; az alvilágban árnyak élnek, s szóra Odisszeusz is csak vérrel táplálva bírja őket.

És mégis, van ezeknek a rajzoknak az emberi dokumentum jellegen túl alkotásmódszertani szerepük is. Éppen szürrealista módszerük, a pszichés automatizmus megfordíthatatlansága, történeti természete biztosítja ezt. Ma, amikor a technikai automatizálás hódít, az alkotó folyamatok természetének megismerése alapvető jelentőséggel bír. Meg kell ismernünk mind az anyagi folyamatok, mind a pszichikai folyamatok lefolyásának elvét, még akkor is, ha nem dolgozunk gépekkel. Ha szintézisig akarunk jutni, vállalnunk kell az analízist is. Ezért nem kerülhető meg sem a szürrealizmus, sem a tasizmus, ha nem akarunk provinciális fokon maradni. Akkor nyúlhatok hagyományos eszközökhöz, ha mai szemmel látom azokat. Például automatizálhat számomra egy ősi eszköz, amelyet már Babilonban is használtak, mint pecséthengert, a grafikai henger is, ha új értelemben tudom használni. Számomra a henger például a rendteremtés eszköze, a tasiszta káoszból való kiútnak mind mechanikai, mind optikai eszköze volt — ennek ellenére elvi tisztaságban való alkalmazása helyenként értetlenséget, sőt retorziót eredményezett. Végre pedig meg kellene érteni, hogy a „kísérlet" komoly és szent dolog a művészetben is, és éppúgy a valódi szellemi munka kritériuma, mint a tudományban. A kísérlet az igazságért folytatott szenvedélyes harc fegyvere. A valóság többoldalú megközelítésének eszköze.

A többoldalúság több megoldást tesz lehetővé, együttesen többet mondanak, mint akár különkülön, akár mint a hagyományos nyelvezethez való ragaszkodás rögeszméje önmagában. Természetesen vannak a művészetnek „örök emberi" elemei, alapjai, de ezek is megromlanak, akadémikussá válnak, ha nem korlátozza érvényüket támogatón az új.

Ha valaki szereti a klasszikusokat, én szeretem őket, sőt minduntalan visszatérő problémám értékeik fenntartásának lehetséges területe és formája.

A modern művész a specializálódás társadalmi valóságára nem azzal válaszol, hogy rezervátumba vonul, hanem azzal, hogy komplementer kérdésfeltevésekkel ostromolja a totálisat. Itt tartunk, akár sóhajtozunk az oeuvre hagyományos, márkázható, vagy cégjelezhető egységéért, akár nem. A ma gondolkodása akár akarjuk, akár nem, dialektikus, ellentmondásokban mozog. Az a döntő, hogy az ellentmondások kifejtése a fejlődés irányába vezessen, akkor is, ha ez nem mindig mindjárt nyilvánvaló. Meggyőződésem, hogy az itt közölt rajzoknak az én munkásságomban lényeges szerepe van. Olyan megnyilvánulásai ezek a primér művészi indulatoknak, amelyekben érdemes rendet tenni, amelyekből azután nagyobb lélegzetű művek fakadnak tudatos tartalmi kifejtéssel, formai megoldással. A nagyméretű Oidipus-om pl. ilyen. Az a lényeges, hogy az oeuvre belső felépítése szerves legyen és élő, legyen mintegy szimfonikus karaktere. A részproblémák mint motívumok dolgozódjanak fel külön-külön is, de fonódjanak össze egy-egy nagyobb egészet hozva létre.

Az én munkásságomban a szürrealisztikus tendenciák a klasszicizálóknak felelgetnek, szintézisre nálam ott kerül sor, ahol a kettő egyetlen tartalmi-formai egységbe ömlik. És van ilyen. Több évtizeden át lappangó tendenciák végül is létrehozták azt az optikai architektúrát, amelyet a magam munkásságának mintegy szimfonikus formájaként jelölhetnék meg. Ebben a formában egy újszerű térstruktúra kidolgozásával sikerült elérnem a klasszikus motívum objektív, optikai metamorfózisait, amelyek képesek arra, hogy felváltsák a pszichés metamorfózisok álomvilágát egy tudatosan építkező költőiséggel.

Korai lenne, ha azt mondanám, ez a megoldás az utolsó szavam. Mindenesetre annyit azonban biztosan tudok, hogy útjaim nem értelmetlenek. Tervezi őket a kor és építem magam, akkor is, ha bozótokon át kell utat vágnom, akkor is, ha ősi köveket rakhatok újra egymás után. Azt mondják, minden út Rómába vezet. Számomra ez a kép azt jelenti, hogy az oeuvre végül mint ízmos bordázatú kupola áll majd egybe.

Vinkler László

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 438-068, 337-748, 340-776

1969 JUL

TISZATÁJ
Szeged

1021

VINKLER LÁSZLÓ RAJZA

Stiglic.

— Jó, de siess, mert nagyon fáj.

Amikor a műhely elé pöfögött, felálltam. A
Stiglic észre is vette.

— Ne hívjuk inkább a mentőket?

— Hagyd csak. Ne félj, nem esem le.

— Jól kapaszkodj belém — szólt hátra, amik

— Indíts és húzd a csíkot.

— Ölelj át a bal kezeddel.

— Tedd már be az elsőbe, mert bemegyek g

Végre indított. Foki bácsi, a kapus, előjött a
amíg kinyitja a nagykaput. Kihajtott a gyalogjá

— Kiadta az utadat, mi? — kiáltott hátra fé

— Bámult bennünket az egész társaság — t

— Láttam, hogy valami bajod van — harsogta ismét.

— Ott álltak valamennyien a műhelyajtóban.

— Hej-jajj! — csóválta meg a fejét.

A klinikáig csak egyszer fordult még hátra. Azt kérdezte, mit szólok a motorjához. Majd megállt, zsebre vágta a slusszkulcsot, és felkísért.

Azonnal bemehettem a kezelőbe, ahol leszedték kezemről a kötést. Három

1021

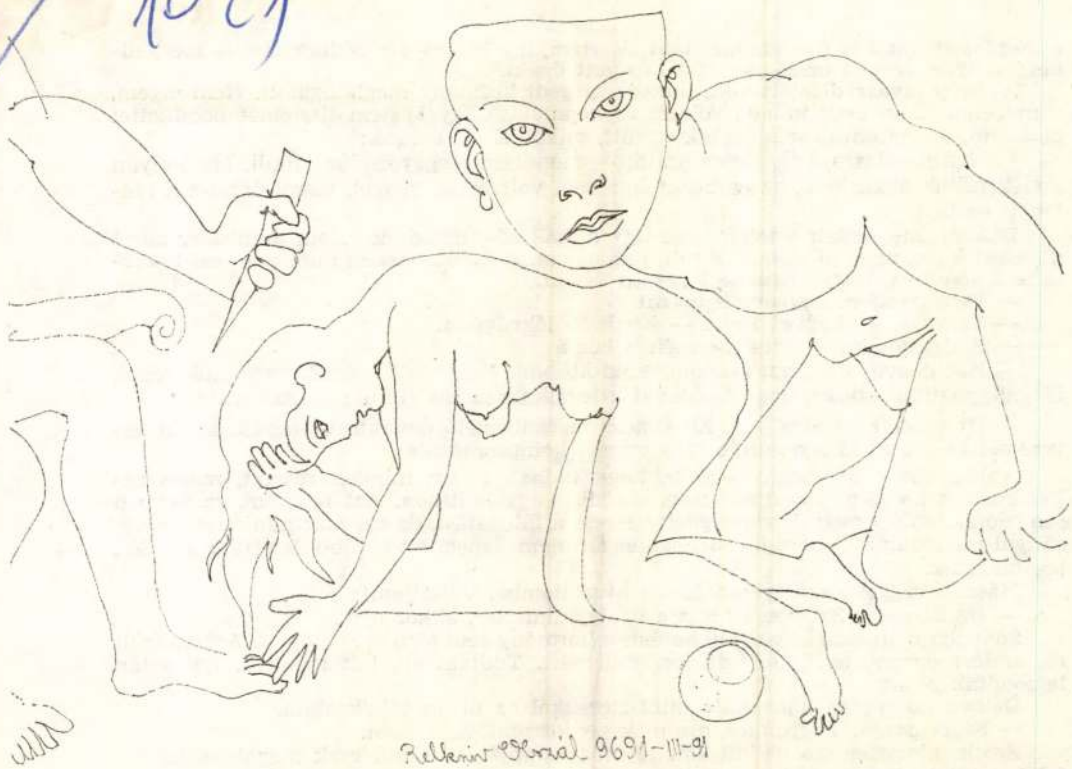

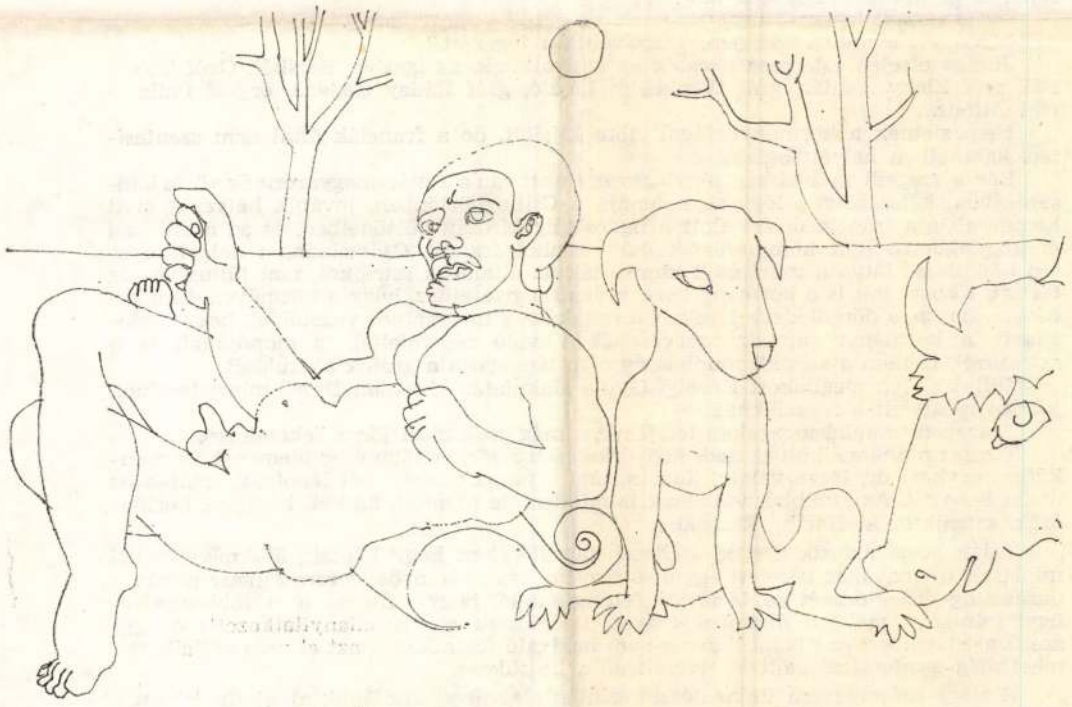

Vinkler László

VINKLER LÁSZLÓ RAJZAI

a mezőgazdaságot is forradalmasítani akartam, így hát még a dédunokám is szégyellheti, milyen veszett országpusztító őse volt őneki.

... Szép tavaszi délelőtt volt, mikor a szegedi kormány meglátogatott. Nem engem, a múzeumot. Én csak kalauz voltam és képmutató, igyekeztem tisztemet becsülettel betölteni. Jó három órát időztünk együtt, mikor elbúcsúztunk:

— Viszontlátásra, kegyelmes uraim — mondtam meggyőződés nélkül. Mert olyan szelek fújtak akkoriban, az ember abban sem volt biztos reggel, viszontlátja-e a családját délben.

Délután megszólalt a telefonom. Úgy hívtak oda, mondták valami miniszter kéret a készülékhez, vagy kicsoda. Az volt, csakugyan. A közélelmezési miniszter, ezt hozzátette a nevéhez, hogy félre ne lehessen érteni.

— Parancsoljon, kegyelmes uram!

— Te vagy az, kedves Feri? — kérdezte jókedvűen.

— Szolgálatodra — édesedtem én is hozzá.

— Hát kedves Feri, azt akarom veled közölni, ebéd alatt eszmét cseréltünk rólad. Megállapodtunk abban, hogy te lennél a legalkalmasabb kultuszminiszter.

— Itt valami tévedés lesz. Én gonosz mordályégető destruktív vagyok, az én nevemmel nem szabad semmiféle szép eszmét kompromittálni.

A kegyelmes úr megnyugtatott, hogy tudnak rólam minden rosszat, mégis ragaszkodnak hozzám. Mondjam meg, meddig vagyok itthon. Azt feleltem, ez ügyben semeddig. Amúgy nagy tisztességnek veszem a látogatást, de ezt már miniszteri hangsúllyal mondhattam, mert jövőbeli kollégám nem kapacitált tovább, letette a kagylót, pá, szervusz.

Másnap reggel személyesen jöttek hivatalomba. Vállaljam!

— Ha Somogyi Szilveszter lesz a belügyminiszter, akkor igen.

Somogyi nem akart az lenni, hanem a kormány sem akarta Somogyit. Azért orrolt rá, amiért énrám, az őszirózsás forradalomért. Tudtam én, mit mondok. Így aztán lemondtak rólam.

Délben az engem kapacitáló miniszterekkel az utcán találkoztam.

— Szervusztok, kegyelmes uraimék — köszöntöttem őket.

Egyik miniszter szó nélkül emelte meg kalapját, a másik csak megbiccentette a fejét, és méltóságosan vetette oda:

— Jó napot, igazgató úr.

Megszűnt a miniszterségem, visszavonta a tegezést."

Június elsején este megérkeztek az elhivatottak, az igaziak Bécsből. Gróf Teleki Pál, gróf Zichy Aladár, gróf Wenkheim László, gróf Ráday Gedeon, őrgróf Pallavicini Alfonz.

Nem sietnek a kormánylistával előre kijelölt, de a franciák által nem szentesített kabinetben helyet foglalni.

Bár a szegedi munkásság tényleges ereje ott van a Tanácsmagyarország vörös hadseregében, kétszázötven legjobb katonája a Csillagbörtönben, további hetvenöt civil kommunistája francia őrizet alatt a hadosztály bíróság börtöneiben, és az áprilisban életfogytiglanra ítélt kommunisták már valahol francia Guineában, a dolgok ilyetén alakulását látva a munkások kimondták az általános sztrájkot, ami július végéig tartott. Kapadozott is a kormány tiszti különítményeseihez, hogy a közműveket működésben tartsa, s dörgölődzve tárgyalt a munkásság megmaradt vezetőivel, hogy támogassák a kormányt, annak szervezeteiben való részvétellel, s mondjanak le a sztrájkról. Hanem a szegedi munkásság nem támogatta a grófok alakulását.

Július elején megbukott Károlyi Gyula alakulata. Ábrahám Dezső miniszterelnök jobban megfelelt a franciáknak.

A szegedi munkásmozgalom lefejezve, s még csak most jön a feketeleves.

Tízezer munkanélküli szegedi kenyérkeresetre vár, és több ezer idemenekült munkátlan egykori úr, lesve valami koncra, ami a nagyok asztaláról lepotyog, szintén az utcán bolyong. Az utóbbiak vállalnak is mindenféle munkát, ha kell besúgók, börtönőrök, sztrájktörők, Horthy katonái.

Talán hozzátartozik Szeged szellemi karakteréhez, hogy Hintzig földművelésügyi miniszter úr magához kéretett egy alsóvárosi gazdát, bizonyos Korom Mihály nevűt, a parasztság érdeklődését és bizalmát felcsigázandó, hogy vállalná el a földművelésügyi miniszter melletti államtitkárságot. De Korom bizony odanyilatkozott: ő egyszerű gazdaember, az államtitkárság nem nekivaló foglalkozás, azt el nem vállalhatja, mert még gazdatársai előtt is elveszítené a becsületet.

Hintzig másodszorra Vajas József szintén alsóvárosi gazdának ajánlotta fel ezt a szép című állást, „de Vajas is a szegedi gazdákat jellemző szerénységgel hárította el magától a nagy tisztséget".

ESZES BALÁZS

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

TISZATÁJ

Vinkler László

MÁR

1021

Vinkler László rajza

hozták a tanúságot, rem
épp a nyomorúságból é
fölébe hajlékot,

utat a század alá az agy
csendült és csikordult hát a próbatétel,
napsütéssel, faggyal.

*

Így lett Pétervár s Kisgyőr határos —
pár ezer kilométer, pár évtized mi
élethez-halálhoz,

ahhoz a magányhoz, amit az Úr
az emberiségnek kínál, míg az idő
szorul szívünk körül?

Az egyetlen válasz már, amivel
ember a földgolyóra állt fiú, Hamlet
kérdését dönti el.

*

Amit az emberiségnek én, a
mezei kölyke, mondhatok — innen mondom,
szívemben a példa

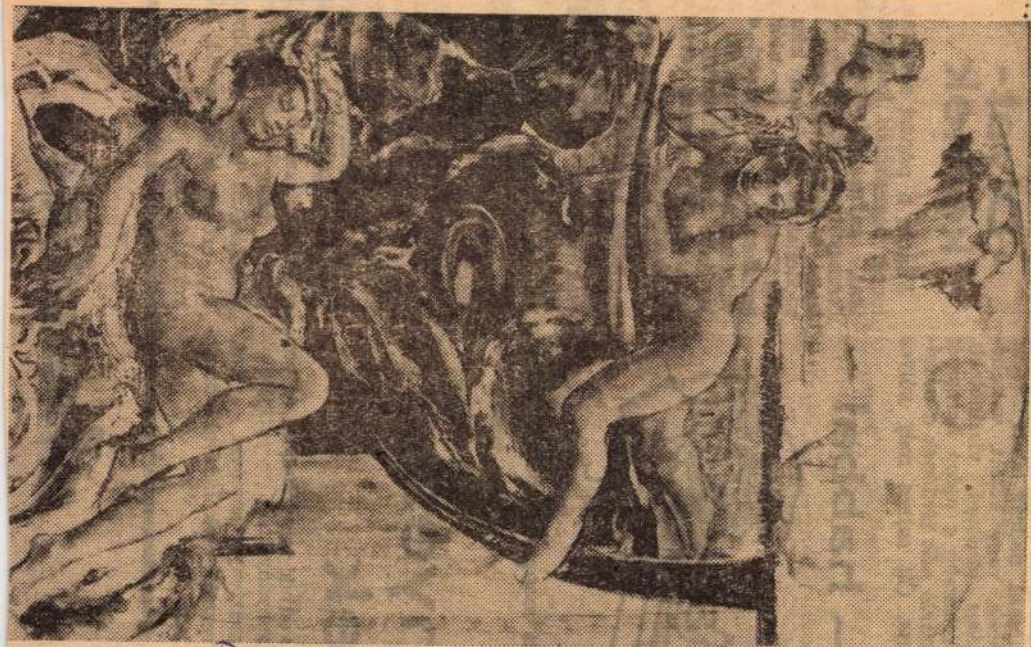

Débnagyarország 1969 XI. 30

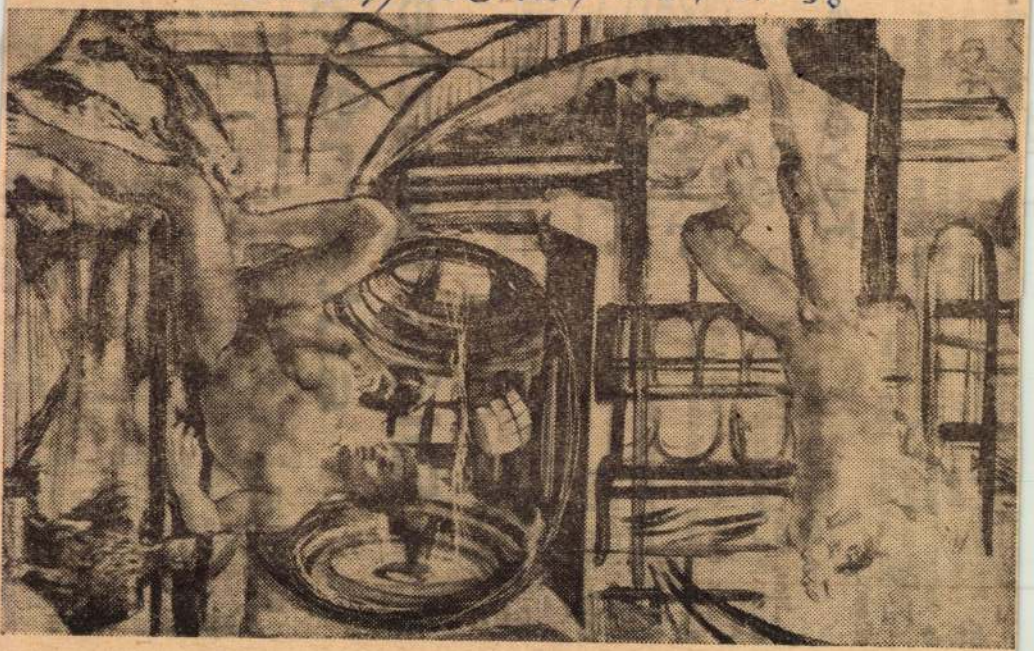

Vinkler László

— Vétkeztem, tisztelendő úr. Elloptam a szomszédtól 20 csirkét, tegnapelőtt ötöt és tegnap megint ötöt.

— De ez csak tíz?

— Ma akarok még tízet ellopni.

A HOMOKBAN

„Nos, hogy áll Elvira kisasszony a lovaglóművészetével?"

„Az első órák úgyszólván a homokban játszódtak le..."

„EGYENSÚLY"

— Hallotta, felborult a rabszállító autó.

— Hogyan történhetett?

— Nagyon egyszerű. Az egyik oldalon hat „nehéz fiú" ült, a másik oldalon pedig egyetlen könnyű nőcske.

nedvből történik, szivárgás útján. Ennek fenntartója az ízület mozgása, amely szinte belepumpálja a porcba a szükséges tápanyagokat. Az ízület hosszabb időn át

hosszú nadrág alatt jéger alsót, vagy kötött, vattabéléses térdövet viselhetnek. *Nehezebb a nylon harisnyát viselő nők térdének a védelme.* Ők sajnos még súlyos

Tévedés — habbal

— Egek! A tápszer helyett szappanpelyhet adtam a tyúkoknak...!

(A Preie Welt-ből)

Diós-gesztenyés sütemények

Diós lepény. 2 egész tojást 15 deka porcukorral habosra keverünk. Belevegyítünk 15 deka apróra vágott diót és 12 deka grízes lisztet. Vajjal kikent, meglisztezett tepsiben egyenletesen szétkenjük és mérsékelt meleg sütőben sütjük. Melegen szeleteljük fel és meghintjük vaníliás porcukorral.

Habos diós szelet. 20 deka vajat elmorzsolunk 25 deka tojásból, 6 evőkanál porcukorból, 6 deka zsírral, 10 evőkanál tejjel, 1 deka szalalkálival, annyi liszttel keverünk tésztát, hogy puha rétestésztát kapjunk. Három egyenlő részre osztva, három lapot sütünk belőle. Egy lapot feldarabolva meglocsolunk 1 deci rummal, megszórjuk 8 deka apróra vágott dióval és kb 1 deci híg barackizzel, vagy dzsemvonjuk tejszínhabbal és burgonyanyomón átnyomott gesztenyemasszával, vagy reszelt csokoládéval díszítjük.

Divatkémek

Miután a párizsi divatszalonok bemutatták kollekcióikat, egyes kávéházakban összegyűlnek férfiak és nők, hogy a bemutatók alatt a modellekről titokban készített vázlataikat, és utólag emlékezetből feljegyzett divatrészleteket kicseréljék. A legújabb divatötleteket azután eladják számos ország érdekeltjeinek.

A női divattervezők és a modellek készítői az alkotás időszakában tulajdonképpen csak erősen befüggönyözött helyiségekben dolgozhatnak, ha el akarják kerülni a szomszédságban titokban elhelyezett kamerák leleplezéseit.

A divatkémeket Franciaországban pénzbüntetéssel sújtják: amennyiben persze külföldön kezdenek ilyesfajta divatpereket, ezek évekig is elhúzódhatnak. A párizsi divatszalonok kiszámították, hogy modelljeik lemásolásával üzleti forgalmukat erősen túlszárnyaló károkat okoznak nekik.

Antarktisz

iparkodott a műkereskedelem és a házaló kereskedelem igen szerencsétlenül úgy a művészet, mint a társadalom legnagyobb karára, de a maga javára hasznosítani. Az érdeklődő publikum ilyen formán nem találta meg a kapcsolatot a művész és alkotásához és vagy a házaló kereskedelem karjaiba rohant, vagy távol tartotta magát és visszavonult a művásárlásoktól.

A társadalom szükségesnek érzi, hogy általános műveltségét fejlessze és igen furcsa jelenség, hogy nem érzi és nem vette észre, hogy a képzőművészet terén lemaradt. Bele kell vinni a köztudatba ezt és addig dolgozni nekünk művészeknek karöltve a magyar sajtóval, mig felismeri ezt a kulturszükségletét is. A publikumot ujból ide kell magunkhoz nevelni, erre a társadalmi hibájára reá mutatni, hogy ha nem állítja be egyéb kulturprogramjába a művészi eseményeket, elmulasztja azt a gyönyörű kultúrforradalmat

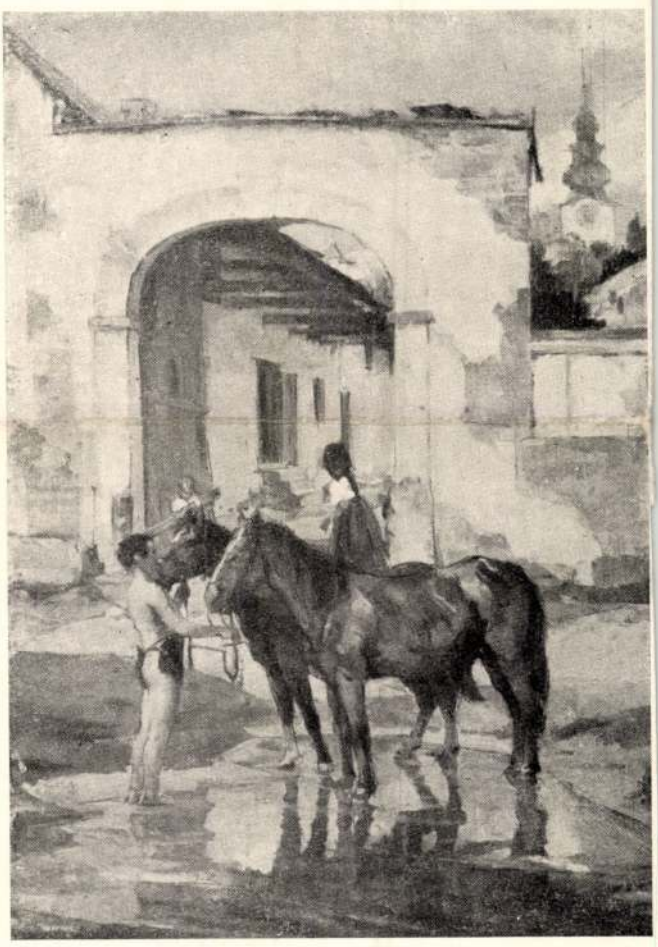

Kövesdy Géza: Öreg kapu
A Céhbeliek jubiláris kiállításáról

megszemlélni, szemei előtt elvonultatni, ami tulajdonképpen ezt a kort jellemzi, s ami az ő számára mégis csak élmény. A magyar sajtónak kötelessége igen finoman és előkelően bevezetni és irányítani ezt a publikumot visszahódító nagy akciót. Szinházról, footballról vagy bridgeről napnap után hasábokat írnak, állandóan foglalkoznak velük, a társadalom felszívta teljesen magába

tába. Tartsanak több előadást, tartsanak többen előadást művészi eseményekről, így a közönség otthonába belopjuk a művészeti híreket, eseményeket. Igen sok előkelő club van Pesten. Ott is rendezzenek nagy művészekkel előadásokat. A lényeg az, hogy mindenhol tudomást szerezzenek a művészetről; hallgassák meg, tekintsék meg a kiállításokat és oda fog haladni majd az ügy, hogy lassan a publikum programjába az egyéb pontok között ott lesz a művészi program is.

Radnay József

Vinkler László: Édesanyám

Téli Tárlatáról

HIREK

A KÉPZŐMŰVÉSZET MELLÉKLETE: ESZTÉTIKAI FÜZETEK. Mult havi számunkban bejelentettük annak az együttműködésnek az előkészületeit, amelyet a magyar Pszihológiai Társaság *Esztétikai Szakosztálya* és folyóiratunk között létesíteni szándékoztunk. Erről most már mint befejezett tényről számolhatunk be. Mostani számunk már az együttműködés jegyében indul útjára. Ennek egyik nem kicsinyelhető eredménye az is, hogy a Szakosztály megbízásából mellékletül adjuk az *Esztétikai Füzetek* első ivét (iveit). Szerény kezdet; jelentősége még sem kicsinyelhető! Utóbbi

Képzőművészet
1934. 46. l.

ZÁDOR ISTVÁN: SZOLNOKI INTERIEUR

VINKLER LÁSZLÓ: RÓMAI SZOBRÁSZNŐ

Nemzeti képzőm. kiáll. katalógus.
1937

/1021

Vinkler László: Héraklész és Anteusz

MDK.

Vinkler László

A szegedi Tanárképző Főiskola kiállitásá
részt vett.

Csongrádmegyei Hirlap 1965.ápr.1. 4 lap.

MDK.

Vinkler László

Kritika a müvészről

Délmagyarország 1965 ápr.7. lap -

MDK.

Vinkler László

Kiállitásának hirdetése

Csongrádmegyei Hirlap 1965 márc.25. lap -

MDK'

Vinkler László

Kritika szegedi kiállitásáról

Délmagyarország 1965 márc.28.lap -

Vinklar László festő

A Tanárkéző Főiskola rajztanára. Karlovszkynál és Glatznál tanult. Járt Rómában. Freskót festett a petőfitelepi templomban. 1937-ben Párisban járt. A 60-as években kénítette: Dózsa feje, és „1917-ben" c. műveit. (emlitve) „Ötvenedik születésnapomra (1962,) rajz, rapró

Tinatáj, 1965, 4 sz., 306-7 old.

1965 MAR 14.
1021

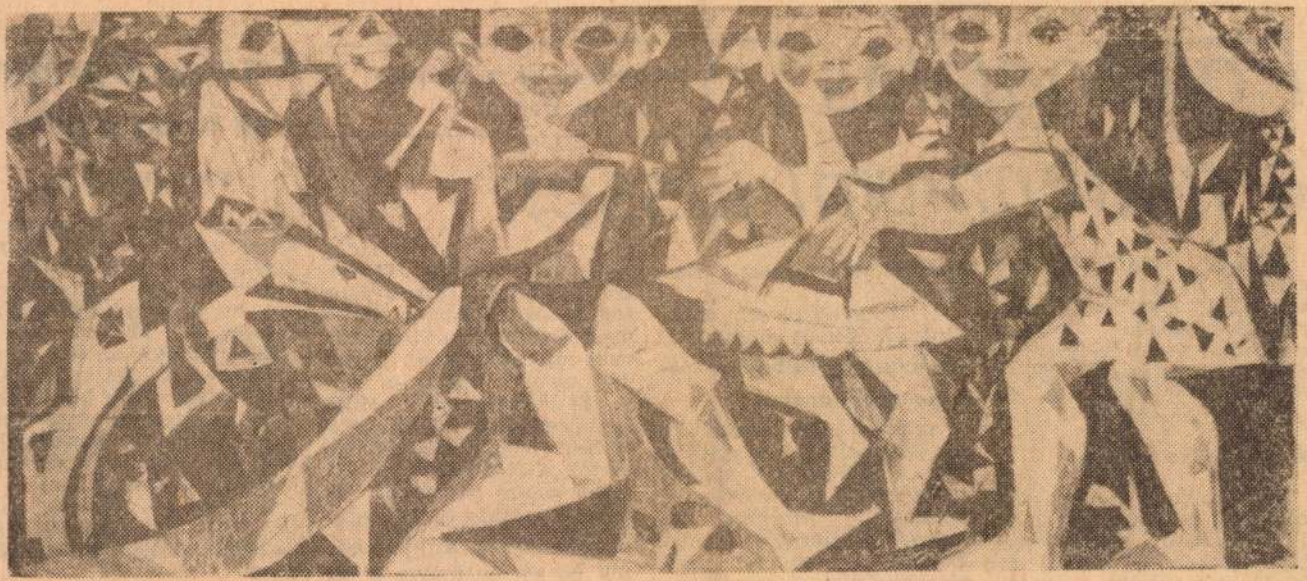

VINKLER LÁSZLÓ: MOZAIKTERV

Földfoglalás a millenniumi jusson

A szabadság és a munka első napjai

Mihály Józsefet népes családjáról és a földosztásban vállalt munkájáról ismerik Sövényházán. Ötvenkét esztendős, nyolc élő gyermek apja. Szövetkezeti gazda. Nemrég fejezte be tanyája csinosítását.

A major kolompja

Hogy honnan indult? Sövenyháza és környékéről, a Palavicininek negyvenezer holdjáról. Cseléd volt, s állandó ellenlábasa mindenkinek, aki nem tisztességes úton, két keze munkájával

mire Mihály odavágta Kósa szemébe:

— Többé akkor sem dolgozunk egy köcsög aludttejért!

Márciusban fölbe verték a parcellakarókat

Az évszázados majorok közös konyháiban kín volt az élet. A két korszak változásában égők, a cselédsorsból kiszabadult emberek reménysége szikrát szórt, égig csapott. A maguk gazdái akartak lenni. A szovjet csapatok előrenyomulásával Sövényházán ezért is hozták

szántottak, vetettek. Tavasszal újból folytatták a munkát, s mikorra hivatalosan is megerősítették a földreformot, már zöldellt az új gazdák tavaszi árpája és zabja. És márciusban a Milleneumi emlékműnél több száz ember jelenlétében földbe verték a földreform országosan is első parcellakaróját. Mérték a földet lábbal, öllel, lánccal, jöttek a földrendezők és két év múlva a birtokleveleket is átadták az új tulajdonosoknak. Palavicini

Két szegedi győztes az orosz nyelvi versenyben

Befejeződtek a napokban a középiskolai orosz nyelvi verseny megyei fordulói. A Művelődésügyi Minisztérium, az Országos Pedagógiai Intézet, az MSZBT és a KISZ országos szervei által meghirdetett felszabadulási versenyben eldőlt kik a legjobb társalgók a megyében.

A különböző kategóriákban az alábbi versenyzők kerültek ki győztesként:

Gimnáziumi orosz tagozat: Cs. Nagy Éva, Hódmezővásárhely, Bethlen G. gimnázium.

Normál tagozat: Gajdács Ágnes, Szeged, Radnóti Miklós gimnázium

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Vinkler László

MŰVÉSZET
Budapest

1972 JUN

Dér Endre

1021

Vinkler László: Feleségem
La femme de l'artiste – Жена художника

dialektika
társadalm
ritmusa a
egységekb
keletkezés
lehet mor
szerűség,
gását mut
ember éle
beprogram

változik gyermekkorból a pubertáson keresztül férfikorba, és így tovább, hanem éppen a belső szükségszerűség folytán. Így van ez a művészi gondolkodásban is. Az embernek az agyveleje tulajdonképpen olyan műszer, olyan laboratórium, olyan kísérleti telep, amelynek a kritikai megismerése, a felfedezése és új módon való funkcióba állítása a XX. század legnagyobb vívmánya. A XIX. századig a szem volt az az érzékszerv, amelynek a kritikai megismerése és a művészet szempontjából való kihasználása program lehetett, kezdve a reneszánsz vonalperspektívától az impresszionizmusnak a modern színproblémákkal való kapcsolatáig. Ma azonban a külső világot felvevő műszer, a szem már ismertnek tekinthető, és a még rejtélyes, de felfedezésre váró belső világnak, az agynak, a tudatnak működési rendszerét felfedező munkásságra van szükség. Az alkotó módszereknek egészen újfajta megismerésére, munkába állítására, differenciálására és a saját agyvelőnknek a beprogramozására, amely igen is *megenged élethelyzetekhez mért más és más módszereket*. Én ebben a legjobb hagyományoknak a folytatását látom, hiszen a legjobb művészetben az anyag, az eszköz és az indulat egysége mindig megvan. A népművészetnek az eredeti formáiban is azt lehet élvezni, hogy az a nyersanyag, az a fa, vagy textil, amihez hozzányúl, az eszköz, amellyel azt megdolgozza, – a gölöncsérnek a forgókorongja, az ujjai, az agyagnak a tulajdonságai és az az indulat, amellyel mintegy organikus formaszimbólumokat kerekít ki annyira *egy*, hogy azt

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MŰVÉSZET

Vinkler László

1972 JUN
1021

Vinkler László: Tápéi menyasszony – Fiancée de Tápa
Тапейская невеста

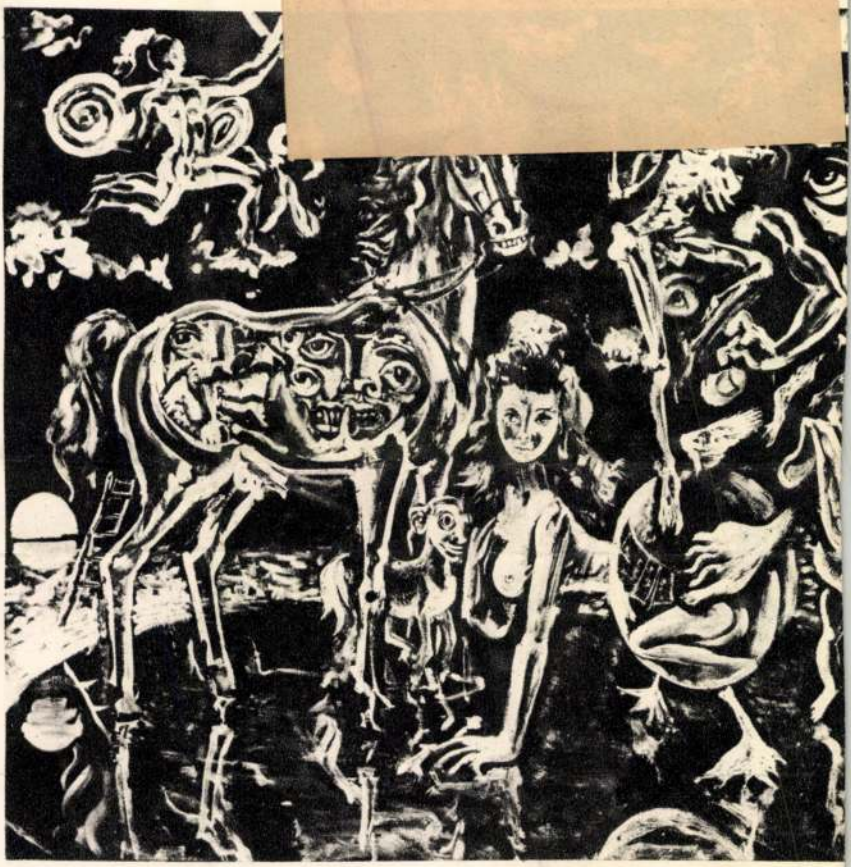

és feladatát. Az én pedagógiai gyakorlatomban valóban az történik, hogy bizonyos szakaszokra osztottam a művészi látásnak a valóságot feldolgozó módszereit, ezeket gyakoroltatom, magyarán szólva, különféle struktúrákkal ismertetem meg hallgatóimat. Azt lehetne röviden mondani, hogy meg kell tanulniok a tárgyak szerkezetének a megértését. Meg kell tanulniok az emberi test anatómiai felépítését. Meg kell tanulniok a szem működéséből következő optikai szerkezetet, tehát a perspektív látást. Mindezek a szempontok a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

MŰVÉSZET
Budapest
1973 JAN

Vinkler László

1021

Vinkler László: Aktaion

témái, formai elemei vissza-visszatérnek, de ez szabályszerű is egy fugaszerű kibontakozás rendjében. Hogy miképpen érvényesül a teljesség, az emberi egész

1962 VI. 25

ezzel a stílusszabadsággal, hanem
megvalósítása érdekében vállalt kö
séggel él vele ...

— Vágjunk mindjárt a probléma k
pébe és mondjuk ki, hogy nálam a m
szi forma többé-kevésbé rejtett
dellje a henger és spirális. Köztudon
hogy a spirálforma a fejlődés dialek
jának sémájaként használható, és il
nek rajzolja meg Watson és Crick ge
kai elmélete az öröklési mechanizmus
felépítettségét is. Kettős spirálban —
tehát csigalépcsőhöz hasonló modellben
találkozik össze a filozófiai és biológiai
elképzelés a fejlődéstani struktúráról.
Én magam egyikről sem tudtam akkor,
amikor egy-egy természeti jelenségre
rácsodálkoztam. Sokat festettem kukoricaszárakat (1946) is fényben, sőt ellenfényben, ahol a transzparencia fokozza az azonos motívumok variálási lehetőségeit. A hengerformának és spirálisnak összjátéka tulajdonképpen szoros vonatkozásban áll a klasszikus kontraposztrendszerrel is. Ha emberi test önfejlődésének hordozójaként kíván megjelenni, legjobban teszi, ha a görög kontraposztot választja. Innen érthető, hogy számomra éppúgy megfelel etekintetben az emberi test klasszikus ábrázolása — amint ezt az *Aphrodité születése* c. képem

talmilag harmonikus vagy diszharmonikus —, csak létérdektől vezettetve keletkezhet. Nos, ezek a szóban forgó absztrakt-expresszionista tus, zománc- és hengerrel készült munkáim megfeleltek azoknak az élettartalmaknak, amelyek létrehozásuk idején eltöltöttek. A hengerrel készített képek esetében a tragikus magot az alkotja, hogy növényi elemek kerülnek a henger útjába, az átmegy rajtuk, magával sodorja őket — ez valóságos sacre du printemps... Az eredmény itt az előbbeni optikai térszerkezet helyett egy síkra terülő dekoratív hengerpalást *(Mártélyi-sorozat*, 1966). Mindkét esetben absztrakt formai tényezőknek a konkréttal való ütközéséről van szó. Hogy a konkrét és absztrakt feszültségét és nem harmonikus feloldását nyújtják: ez huszadik századi érzületre vall. Hogy ezek a „ready-made"-ek,

Vinkler László. Művészet, Budapest, 1973. aug.

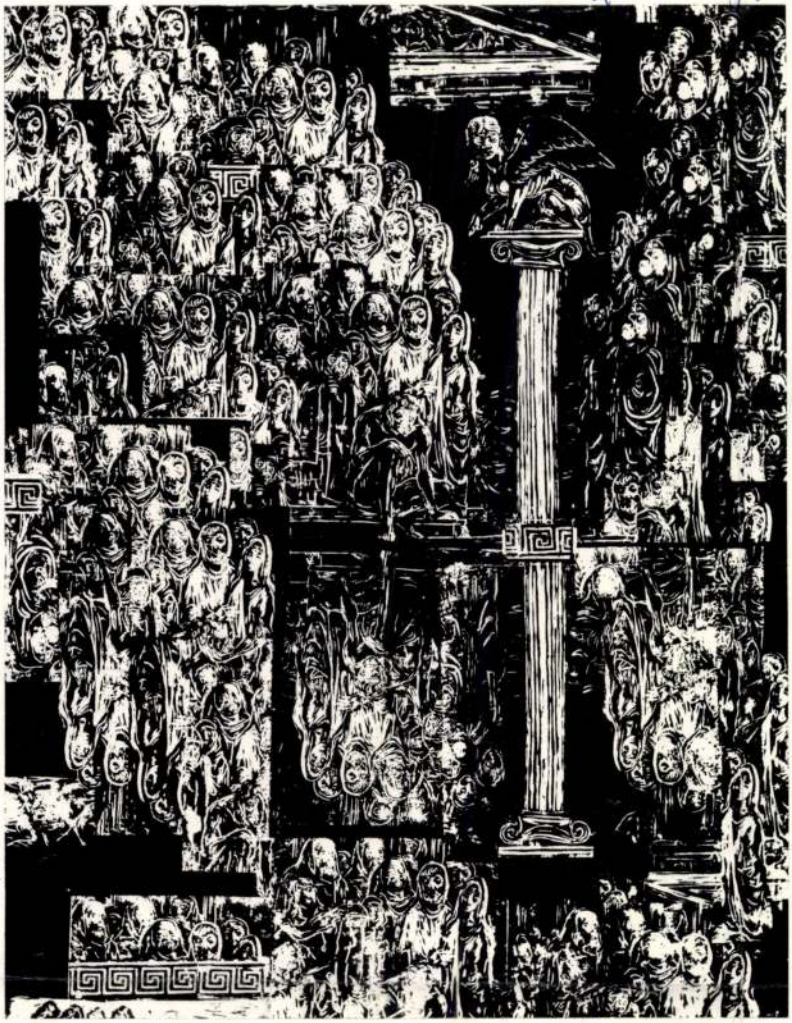

Vinkler László: Oidipusz

Fritz Mihály: Tondó

ged képzőművészetét jelenti, némi disszonancia vegyül, az csak a társadalmi erőviszonyok eltolódásából származhat, amely egy korábbi rangsorolás helyezéseit akarja erőszakoltan fenntartani. A város és a hivatalos szervek a fejlődés irányát követve támogatják, segítik a műhelyszellem kibontakozását.

A fiatalok közül Pataki Ferenc, Zombori László és Zoltánfi István nevét említem. Három tökéletesen ellenkező felfogású festő. Szegediek... Pataki szertelen, indulatos, félszürreális vegetációs festészetében a mélységes mély gyermekkor napfényes mezővárosa és a kozmoszt kutató tudomány találkozik,

ragadni, olykor jégvirá
színrajzolataiban, s Font
ván, Pintér Józseffel eg
diktálta verseny szorítás
formátumú valóságábrá
szok is megsokasodtak
Kalmár Márton és Fritz
mindahányan az anteusz
nak igazán jót alkotni.

A csoportok nem stí
generációs összetartozá
hely kibontakozásának
jelentik, s nem protokc
Cs. Pataj Mihály, Vinc
pl. már nehezebben tuc
nek az erővonalaknak n
ban vagyok Vinkler Lász
tével, vagy Tápai Anta
pasz Márta grafikai mu
sével is a mai szegedi n
Úgy gondolom, hogy –
fiatalokat megszégyenít
tőségük inkább hagyom
van. Pap György és más
a folklórból táplálkozó
nek folytatását igazolja.

Más a helyzet Szűcs
Kovács Margit művész
Náluk a szembenállás
ket fokozta fel, s saját
sával vesztegetik most
képességeik alapján en
vatottak.

Összefoglalva. A szeg
születőben. De ez a mű
útján alakul ki. Stílárisa
tett, mint a szegedi va

Vinkler László Művészet, 1944. dec,

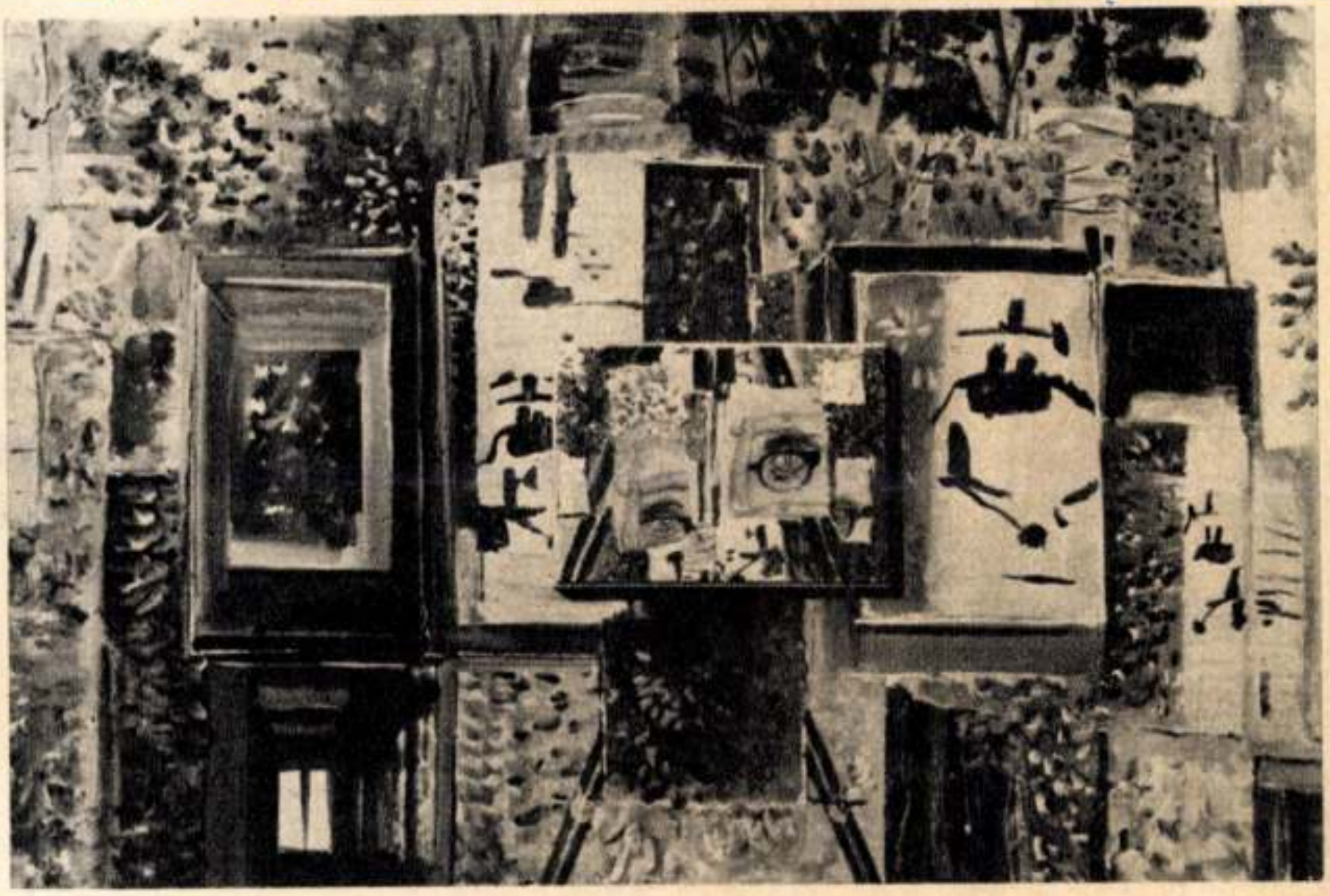

Vinkler László: Maros-parti vadászház

Maison de garde-chasse près du Maros

Охотничий дом на берегу Мароша

tanúbizonyságaként, ez az értelmetlen, ez az egyetlen absztrakt Mikola-táj ott függ a hajdani Ferenczy-kúria falán, s talán egész hagyatékánál szemléletesebben vall arról a funkcióról, amelyet a -művészettörténetileg – utolsó nagybányai festő teljesített.

Szinte önkéntelenül kínálkozik Réti jellemzése róla*: „Erős értelme, szabatos, logikus gondolkodása, józan ítélőképessége kivételesen kemény akarattal, szívós munkássággal és emberi igénytelenséggel párosult. Ez az acélos lelki alkat a legnehezebb életkörülmények között is kicsikarta eredményeit..."

Örök igyekezete, hogy az idő fordulásait megértse s azokat művészete, művészetének időtállósága javára fordítsa, végül is csak az utolsó összecsapásban, a halállal vívott harcban szenvedett kudarcot.

*

„A nagybányai második nemzedék fogalma – idézzük újra Rétit – a Szabadiskolához kapcsolódik. Akik ennek megnyitása után jöttek Nagybányára tanulni s oda többször is visszatértek, hosszabb ideig ott laktak, ott munkálkodtak és fejlődtek ki, közben külföldi iskolák hatását is magukkal hozva oda, tágabb értelemben ezeket jelöli ez a gyűjtőszó. Közelebbről több meghatározója, illetőleg feltétele is van ennek a művészi honpolgárságnak, azonban egyik feltétel megléte sem jelenti feltétlenül a nagybányaiságot: sem a megismételt ott-tartózkodás, sem az iskola látogatása, sőt a NFT** tagsága, valamint az ottani születés sem. A szabadiskolai tanuláson, ottlakáson,

Vinkler László
festő

Szabad Művészet
1957. 11. 522. 1

Szyrlator, 1933, dec

NYIRBATORI REFORM EGYHÁZ LELKÉSZI
1950
* 192

Mö

kép

MDK

Vinkler László, festőm.

figyelemre méltó, artisztikusan megoldott képpel/ képekkel?/ szerepel.

Kende Béla: Szent István kiállitás a Mücsarnokban. Müvészet. - Tárlatok. 1938. 87.l.

MDK

Vinkler László, festöm.

ezuttal is komoly munkával szerepel.

Képzömüvészet. 1934. 12c. 1.

Vinkler László

negedi festő

Krisztus levétele a
keresztről, of.
Back Bernát arck.
Back Bernátné arck.
Női fej, of. of.

Szeged 1937 b.

mlékek országos
ságának

Budapest

hoz tartozó épületek után
állitási költségről szoló könyv
ran kérésünk mellett van
miszerint a már esedéhessé

Vinkler László

festő

of

Szenes Kocsi
Olvadós napsütés
Dérlepte fák
Tiszapart télen
Téli fák

Szeged 1947 febr. – márc

M.S

MAGYAR FI

CZVEK G

Telefon: 45-5-10

BUDAPEST, VIII, SA

Műterem és laboratórium. Műtermi, műszaki és egyéb fényképfelvételek. Reprodukciók. Másolások. Nagyítások. Diapozitívek. Filmdiapozitívek. Amatőrmunkák kidolgozása

Rendelés száma.....

T. S

.....Műemlékek Orszá

Van szerencsénk.....nb.megrendelése.....

az alanti felállitás szerinti számlával szolgálni.

.....*melléklet*

Vinkler László

festőművész

Két igen jól karakterizált képmást küldött.

Budapesti Hírlap
1 31.1.14.

Vinkler László

festőművész

Téli tájlat - Műcsarnokban - képével szerepel.
Egy ujabb név, a nagyanyja kitünő portréjával.

Pesti Hirlap
1934.I.14.

Vinkle László

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.
Szép fejlődést igérő Balló-dijas.

Nemzeti Ujság
1934.I.13.

MDK.

Vinkler László

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1966 dec.13.

Vinkler László MDK

Müvésznövendék, olf.

Műcsarnok 1952 Tavaszi Tárlat

Vinkler László, festő MDG

Nyilatkozik a 25 tagú szegedi képzőművészeti csoport munkájáról és tárlatáról.

Csizmadia György: Szegedi színes szőtes 2.

bn. 1962. júl. 20.

ESTI HIRLAP

A KÉPCSARNOK VÁLLALAT MEGHIVJA ÖNT

VINKLER LÁSZLÓ

FESTŐMŰVÉSZ

Képkiállításának

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÓJÁRA

1961. DECEMBER HÓ 10-ÉN,

DÉLI 12 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND: BUDAY LAJOS FESTŐMŰVÉSZ

KÉPCSARNOK, SZEGED, KLAUZÁL TÉR 6.

KÉSZPÉNZZELBÉRMENTESÍTVE
61 VII. 1
1
SZEGED

Dr. Dávid Katalin
művészettörténész

Budapest
Szépművészeti Múzeum Dózsa Gy. út 41.

F. k.: Székely Miklós

Szegedi Nyomda V. 61- 4/85

A MŰCSARNOK

MEGHÍVJA ÖNT

VINKLER LÁSZLÓ

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK

MEGNYITÁSÁRA

1959 ÁPRILIS 26-ÁN DÉLELŐTT 11 ÓRAKOR

BUDAPEST, VI, ERNST MÚZEUM, NAGYMEZŐ UTCA 8

Fk. Palástiné m 3440 Fővárosi Nyomdaip. Váll. 1. sz. telepe. Fv. Tallián F.

Vinkler László
negedik festő.
Arcképe
Apokalipszis
Ábrahámhegy
Dávos Asmi
Szeged 1946. okt

M. KIR. VALLÁS ÉS
KÖZOKTATÁSÜGYI MINISTERIUM

26959/1933. szám
III.

Mult

felterjesztésére értesiter

müegyetemi tanár, müépité

kolostor alapjainak feltá

géltatván, a számadás:

305 I

302 '

---

2 I

tónak találtatott.

Felké

müépitész urat, hogy a fe

Vinkler László

festő

Arckép-vázlat

Arckép I - II.

Szeged 1936

„Szabadság"

CEN VÁROS POLGÁRMESTERE
KÖZGYŰJTEMÉNYEK ORSZÁGOS FŐFELÜGYELŐSÉGE

neglívja

S TERV KERETÉBEN DEBRECEN VÁROS ÉS A VALLÁS-
ÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTÉRIUM TÁMOGATÁSÁVAL
ÍTETT

eum

ZETI OSZTÁLYÁNAK ÉS KÉPTÁRÁNAK

megnyitására

Vinkler László

negedi festő

Krisztus levétele a keresztről

of Back Bernátné arckeje

Női fej
Back Bernát arckeje

Szeged 1937

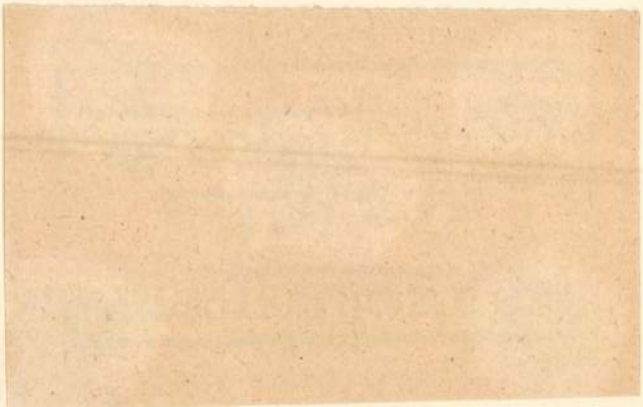

M. KIR. ÁLLAMI és KORONAURADALMI ERDŐHIVATAL
VISEGRÁD

397 szám
1934 évi.-

Tekintetes
Müen

A múlt évben több ir
szám alatt:) előfordult esetbő
hogy a visegrádi várba v
lépésre a Földmívelésügyi
ben csak a kincstári hat
adni.- Ezen célra megj
írott erdőhivatalnál kés
és a kirándulók jóhinen
szempontjából felkérem
sem kedvezményt, sem i
délyt adni ne méltorta

engedélyezem.

junius hó 16.

lyett:

110.419-1921. szám.

III.

Hivatkozással f. hó 4-én 127.
értesitem a Bizottságot, hogy Néme
hó 4-től - augusztus hó 13-ig, Nag
julius hó 18-tól - augusztus hó 13
részére az augusztus hó 15-től - s
Ferencz hivatalszolga részére a ju

A Műemlékek Orsz. Bizottságán

Vinkler László

szegedi festő

Önarckép

of
- Kentaurok és lapithák csatája
- Csendélet
- Tél a Stefánián I–II.
- Szeneskocsi – fáskocsi

Szeged 1945. márc

h. polgármester.

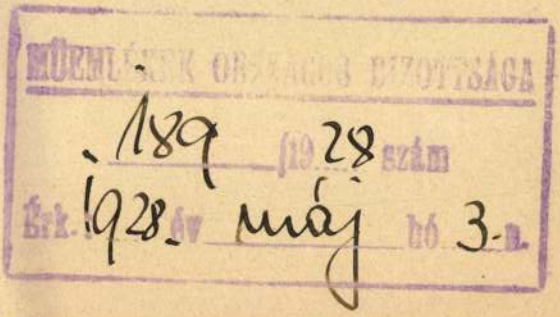

Székesfővárosi házinyomda 1926 — 5499

MDK

Vinkler László (festő)

Szerepelt a szegedi Felszabadulási Képzőművészeti Kiállításon. Egy műve, a nagyobbik Építkezés elmarasztalóleg említve.

L. J.: A Felszabadulási Képzőművészeti Kiállítás mérlege. Tiszatáj, Szeged, 1961. május. 11. l.

M.D.K.

Vinkler László
festő

Méltatás.

Szelesi Zoltán: Képzőművészeti napok Szegeden.
Művészet, 1961. október — 44 l.

M.D.K.

Vinkler László festő

Ernst Múzeumban kiállitás

Népszava, 1959. május 17. 41.

MDK

Vinkler László, festö

Kukoricás. Olf .

Föv.Kpt.:MKSzSz.-II.Szabad Nemz.Kiáll. 1947.márc.16.-
ápr.6. Kat.2c.1.

MDK

Vinkler László
festő

Az Ernst Múzeumban van
kiállítása

Fischer Ernő: Vinkler László
Művészet, 1962. április — 30 f.

M.D.K.

Vinkler László
festő

Vadvirágok } vegyes
Építés előtt }

Fischer Ervin: Vinkler László
Művészet, 1962 április — 30 l.

Vinkler László
festő

M.D.K.

Szegeden volt kiállítása

—: Hirsch
Művészet, 1962. július — 38 kap

Vinkler László, [festő] MD4

A művésztanárok kiállításán szerepel.
(Móra f. Múzeum képtára.)

–: Szegedi mozaik 14.(

NÉPSZABADSÁG Bp. 1962. ápr. 1. [Vidéki]

M.D.K.

VINKLER László festő

A szegedi pedagógiai Főiskola tanára
Műveiből kiállítása Móra Ferenc Múzeum képtárában

Napló

Magyar Nemzet 1962. március 27. 4.l.

M.D.K.

Vinkler László festő

Kiállitás müveikből Szegeden

Szelesi Zoltán: Szeged uj képzőművészetének bibliográfiája 1945-1960

Móra Ferenc Muzeum Évkönyve 1945-1960.

Szeged, 1962. 74. l.

Vinkler László.

festőművész.

a „Tiszai táj" c. kiállításra a „Hajóácsok a Tiszaparton" c. képet készíti. (emlitve.)

Délmagyarország, Szeged, 1952. aug. 4.

Vinkler László festő M.D.K.

„Rédey portré"-ját, „Turás Gyula utca" és „Szérűskert" c. képeit említi a lap a VI. megyei képzőművészeti kiállításról írt beszámolójában.

Viharsarok, Hódmezővásárhely, 1956.jul.22.sz.

M. D. K.

VINKLER Leonhardt.

mensariorum magister

Lippa

2 sodal

1852)

Művért. Kapossy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban 137f.

MDK

Vinkler Nándor, festőm.

Örömmel látjuk fiatal festőink előretörését a portréban.

V.L. finoman hangolt női portréja/ülő nő/ érdemel dicséretet.

Pipics Zoltán : Téli Tárlat.
Műcsarnok. - Uj Magyarság. 1939. jan. 29.

M.D.K.

Vinkler Vilmos, városi főmérnök

készítette a székesfehérvári városháza építésének tervét és költségvetését.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1895. XVI. évf.

jan. 22. sz. 2. old.

MDK.

Vinkler László

Kiállitási kritika

Csongrádmegyei Hirlap 1966 juli.21.

MDK.

M.D4

Vinkler László
festő

Részt vett a tárlaton.

A.j.: A II. Alföldi Tárlat
Művészet 1966. szeptember - 34 lap

M.D.K.

Vinkler László
festő

Részt vett a szegedi tárlaton.

Szelesi Loltán: A Szegedi Képtár új állandó kiállítása
Művészet, 1966. szeptember - 32 lap

MDK

Vinkler László festő, Szeged

Dél-alföldi képzőm. kiáll. szegedi Móra F. Muz. 1961. jul.

Vinkler László MNK

Megjelent és a vitában felszólalt.

Csongrád megyei pártvezetők és képzőművészek találkozója.
Csongrádmegyei Hírlap. 1962. júl. 22.

és.
A realizmus talaján állva fejezzék ki képzőművészeink a kor problémáit.
Délmagyarország. 1962. jul. 22.

MDK

Vinkler László
műve:

Férfiarckép. Magántulajdon.

Az Orsz. Magy. Képzőm. Társ. jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója. 1936. máj-jun. 32. l.

MDK

Vinkler László, Szeged, Csongrád m.

A tápéi kisegyüttes a "Szép Ilonát" tanulja. Olaj.

A vidéken élő képzőművészek kiállítása. 1954.nov.20.-dec.4-ig.Ernst Múzeum. 11.1.

Vinkler László

MDK

Domján Arpád

Műcsarnok 1943 Őszi tárlat

MDK

Vinkler László

A Villa Borghese kertje, tus

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. Műcs. 1962. 25. l.

MDK.

Vinkler László

Kiállitási hiradás

Délmagyarország 1966 juli.19.

MDK.

Vinkler László

MDK

Arckép ezüstben és kékben

Műcsarnok 1941 Jubileumi kiállitás

MDK.

Vinkler László

Kiállitási kritika

Tiszatáj 1966 szept. p.75o.

MDK.

Vinaver Idaszló

Kisérlet Kritika

Tisza-tá] 1966 szept. p. 750.

MDK.

Vinkler László

Kiállitási kritika

Esti Hirlap 1966 juli.23.

Winkler Imrich

Viallitani kritika

Beti Hirlap 1966 juli.23.

MDK.

Vinkler László

Kiállitási kritika

Müvészet 1966.8.lap 35.

MTA.

Vinkler László

Kisalföldi Kritika

Művészet 1956.8.lap 35.

MDK.

Vinkler László

Oedipus

Tiszatáj 1966 szept.II.tábla

.

MDK.

Vinkler László

Kiállitási kritika

Szegedi Egyetem 1966 szept.12.

MDK.

Vinkler László, grafikus festő

MDK

Rendezője s egyik kiállítója a VII. szegedi nyári tárlatnak.

(bárzony): Kerekekre állított színpad 2

ESTI HIRLAP Bp. 1966: júl. 23.

Vinkler László

"Szegedi Képzőművészek Egyesülete" kiállításain Szegeden szerepelt.

Sz.U.N. 934.IV.25.

Vinkler László

Szegedi Képzőművészeti Egyesület tárlatán Szegeden szerepelt.

Mint portretista Vinkler László dominálja a kiállítást. A fiatal művész meglepő biztonsággal felrakott, kiegyensulyozott színharmóniában tartott és kifogástalanul megrajzolt arcmásai minden kritikát kibirnak. Ismét feltünik

Sz.U.N. 934.IV.1.

Vinkler László

Alkotásaival szerepel a Collegium Hungaricum képzőművészeti kiáll.-én.

P.N.936.V.24.

M.DY

Vinkler László
Grafikus

Oedipus-montázsával szerepel.

Szelesi Zoltán: A VII. Szegedi Tárlat
Művészet, 1967. március - 41 kep

Vinkler Lánló

Művével nevepel a Szegedi
képzőművészeti Egyesület
nagy Tárlatán.

Szegedi Lej Nemzedés, 1934. XI. 18.

Vinkler László

a müvész megörökitette Móra Ferencet.

/1954/

Magyar Hirlap 1979/167/6

Apró Ferenc: Móra a képzőművészetben

MDK.

Vinkler László

Kiállitisái hir

Csongrádmegyei Hirlap 1967 juli.16.

Vinkler László MDK

Sárga kukorica, o.

Szegedi Ö. Képzőm. kiáll. Szeged 1964

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dél-Magyarország

Vinkler. László

1961 ÁPR 8.

Előadások, rendezvények

1021

— Magyar rajzművészet cím-
nel reprodukciós kiállítást ren-
lez az újszegedi November 7.
űvelődési Otthonban a Kép-
őművészeti Alap kiadóvállala-
a. A kiállítást ma, szombaton
délelőtt 11 órakor Vinkler László
főiskolai tanár, ~~festőművész~~
nyitja meg.

— A vígopera útjáról Szathmá-

ép

za-névnek házasíté
Rózára.

A társulatnál játs
ben az országszerte
né. Diadalmas sik
gyelte meg Laborfa
inte csak kis szer

MDK

Vinkler László

Római szobrásznő, repr.

Nemzeti képzőm. kiáll. tárgym. 1937.

M.DK

Vinkler László

festő -

A Tanárképző Főiskolán

nevezetéke volt Dénes János.

Déi Endre: Dénes János kiállítása Egeden.

Műveszet, 1967 - január - 47 kep

MDK.

Vinkler László

Kiállitási kritika

Csongrádmegyei Hirlap 1966 dec.3o.

MDK

Vinkler László

Dr. meóri Glattfelder Gyula csanádi püspök.
Mgt.

III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.1935.
Márc.24-Máj.15. Műcsarnok. Kat. 8.1.

MDK

Vinkler László

Kiállitási hir

Pedagógusok lapja 1967 okt.2o.

MDQ

Vinkler László (festőművész)

Főiskolai tanár. A Szegedi Tudományegyetem által a Népművelési Intézettel karöltve szervezett Collegium Artium egyik előadója.

Képzőművészeti figyelő.

Tiszatáj, Szeged, 1957. dec. 6. l.

MDK

Ujnkler László festőművész

Főiskolai tanár. Ő volt a vitavezető a Csongrád megyei képzőművészek munkacsoportja és az MSZBT által december 13-án rendezett vitaesten.

Képzőművészeti figyelő.
Tükrötáj, Szeged, 1957. dec. 6. l.

MDA

Vinkler László (festőművész)

Megemlített művei a kiállításról: Nagymaros, Visegrádi táj, Dunakanyar, Gépház, Rakodás, Szakadalom. Reprodukálva: Nagymarosi utca.

Szelesi Zoltán: A szegedi képzőművészek kiállítása.

Tiszatáj, Szeged, 1957. nov. [3. l.]

MDK

Vinkler László (festőművész)

Ő szerepel a legtöbb képpel a szegedi képzőművészek kiállításán a Móra Ferenc Múzeum képtárában. Művei-nek tárgyai a nagymarosi táj és a tápéi nap.

Szalai Zoltán: A szegedi képzőművé-szek kiállítása.

Tiszatáj, Szeged, 1957. nov. [3. l.]

MDK

Vinkler László festőművész

A nyáron a Nagymarosi Műrész-telepen dolgozott.

Képzőművészeti figyelő.
Tiszatáj, Szeged, 1957. nov. [2. l.]

MDK

Vinkler László festőművész

részt vett a Hódmezővásárhelyi Őszi Tárlaton.

Képzőművészeti figyelő.
Tiszatáj, Szeged, 1957. november.
[2. l.]

MDK

Vinkler László képzőművész

Önálló kiállítása volt Szegeden.

Képzőművészeti figyelő.
Tiszatáj, Szeged, 1957. szeptember
[5. l.]

MDK

Vinkler László

az alanti kiáll. birálóbiz. tagja

Vidákon élő képzőműv. kiáll. Ernst Mus. 1954. nov.
2. 1.

MDK

Vinkler László, Szeged

A tápéi kisegyüttes..., of.

Vidéken élő képzőm.kiáll. Ernst Mus. 1954.nov. 11. 1.

MDK

Vinkler László festőművész

Hét szegedi festőművész – köztük Vinkler László – műveiből kiállítás nyílt a Szegedi Kábel- és Sodronykötélgyárban.

Nehány sorban.

Tiszatáj, Szeged, 1961. [redacted] január. 2. l.

MDK

Vinkler László, festö

367. Nöi arckép. Olf.

Bp.Mücs.-OMKT.Nemz.Képzömüv.Kiáll.1934.ápr.29.-jun.17.
Kat. 17.1.

MDK.

Vinkler László festő, Szeged,

"Tehénke a ligetben", /olaj/

Vidéken élő képzőművészek kiállitása

Nemzeti Szalon. 1955. 17.1.

MDK

Vinkler László, festö

Római szobrásznö.

OMKT.-Mücsarnok. IV.Nemzeti Képzömüv. Kiáll.
Bp. 1937.ápr.29.-jun.2o. Kat. 15.1.

Vinkler László, festö

Gondolkodó.

MTárs. Téli tárl. 1938. febr.-márc. Gyüjt. kiáll. Pp. Mücsarnok. Kat. 231.

MDK

Vinkler László festőművész

tartotta a bevezetőt a Szegedi Orvostudományi Egyetem MSZBT szervezete által rendezett Picasso a béke harcos c. előadáson.

Néhány sorban.

Tiszatáj, Szeged, 1966. április. 7. l.

MDK

Vinkler László festőművész

(A vele folytatott beszélgetést közli a lap.) Most fejezte be három képét, az április 4-e tiszteletére rendezett kiállításon fogja bemutatni őket.

(süs): Beszélgetés Vinkler László festővel képzőművészeti életünkről.

Tiszatáj, Szeged, [illegible] 1960. április. 14. l.

MDK

Vinkler tászló [festő]

[Pedagógiai] főiskolai tanár mondta az egyik búcsúbeszédet Jánoska Tivadar temetésén.

Jánoska Tivadar...

Tiszatáj, Szeged, 1960. április. 10. l.

?

MDK

Vinkler László festőművész

Részt vett az alkotmány ünnepén Szegeden rendezett VII. Megyei Képzőművészeti Kiállításon.

Képzőművészeti figyelő.
Tiszatáj, Szeged, 1957. szeptember
[5. l.]

M.D.K.

Vinkler László

festő

Az Ernst Museumba van kiállítása

Napló

Magyar Nemzet, 1959. ápr. 24.

4l.

M. D. K.

Vinkler László

festő

Válogatott műveiből az Ernst Múzeumban nyílt kiállítás.

Napló -

Magyar Nemzet, 1959. ápr. 28. 7l.

Vaillér Károly
festő

M. D. K.

Kiállítása az Ernst Múzeumba.

A Műcsarnok értesíti a kiállítás látogatóit . . .

Magyar Nemzet, 1959. ápr. 6!

M.D.K.

Winkler Károly
festő

Az Ernst Museumban volt a kiállítása.

Kiállítások.
Magyar Nemzet, 1959. május. 17.

4 p.

Vinkler László
festő

MDk.

Az Ernst Múzeumban nyílt kiállítása.

Kiállítások.
Magyar Nemzet, 1959. május 10. 4l.

M.D.K.

Vinkler László
festő

Méltatás. — Sándor Anna képmása.

Dutka Mária: Két kiállítás.

Magyar Nemzet, 1959. május 9.

4e.

MDK

Vinkler László (festőművész)

Huszka bácsi c. festménye a folyóirat adott számának borítólapján rajzl.
(Szöveg a borítólap visszáján.)

Tiszatáj, Szeged, 1955. jún.-júl. IX. évf.
3. sz. (első borítólap és annak visszája.)

MDK

Vinkler László (festőművész)

Készülődés című munkája szerepelt a közelmúltban Szegeden rendezett Tavaszi Tárlaton. (Negatív példaként említve.)

Szelesi Zoltán: Szeged új képzőművészete.

Tükrös, Szeged, 1955 dec. IX. évf. 5-6. sz. 376. l.

MDK

Vinkler László (festőművész)

Huszka bácsi c. tanulmánya az ezévi szegedi tavaszi Tárlaton, A tápéi kisegyüttes, szép Ilonát tanulja c. képe az elmúlt őszi kiállításon szerepelt.

Szelesi Zoltán: Új szegedi képzőművészet.

Tiszatáj, Szeged, 1955. dec. IX. évf. 5-6. sz. 376. l.

MDK

Vinkler László (festőművész)

Sztálin-festménye – másolat – szerepelt a szegedi festőknek a sztálini évforduló alkalmával az Sparcsarnokban rendezett tárlatán.

Király József: Sztálin elvtárs 70. születésnapja szeged kulturális életében.

Tiszatáj, szeged, 1949. december. III. évf. 4. sz. 274. l.

MD 4

Vinkler László (festőművész)

Bartók Béla portréja szerepel a szegedi festőknek a Sztálini évfordulós alkalomból az Iparcsarnokban rendezett kiállításán.

Király József: Sztálin elvtárs 70. születésnapja Szeged kulturális életében.
Tiszatáj, Szeged, 1949. december III. évf. 4. sz. 274. l.

MDG

Vinkler László (képzőművész)

rajza (Roger Martin du Gard portré-
(ja) — repr.

(Maddaly László: Roger Martin du Gard
(1881-1958).)

Tiszatáj, Szeged, 1958. november. 2. l.

MDG

Vinkler László (képzőművész)

tollrajza: „Fel fel, ti rabjai a földnek" — repr.

(képaláírás.)

Tiszatáj, Szeged, 1958. november 7. l.

MDK

Vinkler László (festő)

A Duna Visegrádnál c. műve repr.

(Szeleri Zoltán: Szeged új képzőművészete.)

Tiszatáj, Szeged, 1958. november. 9. l.

MDG

Uinkler Károly [festő]

— Munkásóramya c. műve repr.

(képaláírás.)

Tiszatáj, Szeged, 1958. december [1.l.]

MDG

Uinkler [László festőművész]

Huszka bácsija említve a (Szegedi) Retrospektiv Kiállítás anyagából.

Horváth Mihály: Gondolatok a Retrospektiv Kiállítás után.

Tiszatáj, Szeged, 1959. január. 10. l.

MDK

Vinkler László festőművész

kiállítása április 26-án nyílt meg az Ernszt-múzeumban.

Néhány sorban.

Tiszatáj, Szeged, 1959. május 2. l.

MDQ

Vinkler László [festő]

(Cikkét közli a lap.)

Vinkler László: Jegyzetek a moszkvai biennálé után.

Tiszatáj, Szeged, 1959. június. 8. l.

MDK

Vinkler László festő

Kiállítása volt az Ernst Múzeumban 1959. április – májusában. Főiskolán tanult. Kibontakozása a második világháború kezdetére esik. Járt Olaszországban.

Dávid Katalin: Vinkler László kiállításáról

Tiszatáj, Szeged, 1959. június. 10. l.

MDK

Uinkler László festő

Megemlítve: önarcképei, nagyanyja portréja – mint korai művek; édesanyja arcképe, Réday László portréja, feleségéről készített festményei, az 1939-ben készült Maria Luigi.

Dávid Katalin: Uinkler László kiállításáról.

Tiszatáj, Szeged, 1959. június. 10. l.

MDK

Vinkler László festő

Ő készítette a szegedi Somogyi-telepi templom freskóit: a Passiot és az utolsó vacsorát. Művészete fehér korszakából való Kerényi Károly és Néri c. portréja. Járt Párizsban és Szicíliában.

Dávid Katalin: Vinkler László kiállításáról.

Tiszatáj, Szeged, 1959. június 10. l.

MDK

Vinkler László festő

A háború alatt apokaliptikus látomásokat bemutató festményeit és grafikáit egész sorát készíti. Ilyenek: A háború gyermekei, Kalamdorok, Óvóhelylakók, Kloáka-emberek.

Dávid Katalin: Vinkler László kiállításáról.

Tiszatáj, Szeged, 1959. június 10-i.

MDK

Vinkler László festő

A felszabadulást Szegeden élte át. Ezután alkotásokban gazdag évek következnek; ezek egyik termése a Béke c. festmény.

Dávid Katalin: Vinkler László kiállításáról.

Tiszatáj, Szeged, 1959. június. 10. l.

MDK

Vinkler László (festő)

Szegedi művész. Szerepelt a szegedi szabadtéri játékok kapcsán rendezett képzőművészeti tárlaton.

Néhány sorban.

Tiszatáj, Szeged, 1959. augusztus. 2. l.

MDK

Simkler László [festő]

1957 elején (Szegeden) egyéni kiállítást rendezett.

Szelesi Zoltán: Szeged képzőművészete az ellenforradalom után.
Tiszatáj, Szeged, 1958. július. 5. l.

MDK

Vinkler László (festő)

Mozaikrészlet – repr.

(képaláírás)

Tiszatáj, Szeged, 1958. július. 5. l.

MDK

Uinkler László festő

A szegedi városi tanács megbízásából a szegedi ifjúsági vízisportlelepen létesülő csónaktároló falára mintegy 3,5×3 méteres színes mozaikot tervezett.

Szeleri Zoltán: Szeged képzőművészete az ellenforradalom után.

Tiszatáj, Szeged, 1958. július 6.

MDK

Vinkler László (festő?)

(Erzmeiség és képzőművészet c. cikkét közli a lap.)

Vinkler László: Erzmeiség és képzőművészet.

Tiszatáj, Szeged, 1958. ~~július~~ augusztus. 5. l.

MDK

Vinkler (festőművész)

A magyar Művészházak rendezésében a múlt év októberében megnyílt kiállításon szereplő megemlített művei: Apokalipszis, A Gellérthegy, arcképek, transzcendentális vonások jellemzik. Szegedi művésze.

Dorogi Imre: Szegedi képzőművészek kiállításai.
Tiszatáj, Szeged, 1947. március. I. évf. 1. sz. 57–58. l.

MDK

Vinkler László (festőművész)

A februári szegedi képzőművészeti kiállításon szerepel megemlített művei spirituális szemléletet tükröző téli tájrészletek.

Dorogi Imre: Szegedi képzőművészeti kiállítások.

Tiszatáj, Szeged, 1947. március.
I. évf. 1. sz. 57-59. l.

MDK

Vinkler László (festőművész)

Részt vett a Siess Adj, Segíts akció keretében helyi művészek részvételével az év februárjában rendezett képzőművészeti kiállításon, Szegeden.

Dorogi Imre: Szegedi képzőművészeti kiállítások.
Tiszatáj, Szeged, 1947. március. I. évf. 1. sz. 57-59. l.

MDK

Vinkler László (festőművész)

Részt vett a szegedi ipari vásárral egybekötött képzőművészeti kiállításon. Megemlített művei: ugyanazt a női arcot több nézetben, más-más lélekállapotban ábrázoló képe; műtermi jelenet.

Dorogi Imre: Képzőművészeti kiállítás a szegedi ipari vásáron.

Tiszatáj, Szeged, 1947. július. I. évf. 5. sz. 413. l.

Vinkler László, festő MDK

Karlovszky tanítványa volt, sokfelé megfordult külföldön.
Szegedi festő.
Témái: az alföldi népélet,
a tápéi táj és portrék. (főként Szeged
értelmiségi alakjait festi.)
Első budapesti önálló kiállításának
színhelye az Ernst Múzeum.

Péter Imre:
Fegyzetek kiállításokról

Népszabadság, Bp. 1959. máj. 6. 8. l

Vinkler László

Vízivilág c. monotipiája (eml.)

szerepel az alábbi táslatok

Bojás Iván: X. Szepedi Nyári Tárlat

Nagyar Hirlap 1969 VIII 6

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.K.

Vinkler László

Festőművész kiállit az Ernst muzeomban.

havas: Négy festő kiállitása.

Népszava 1959. máj.17. 4.old. 114.szám.

mdk

Vinkler László

rajza

reprodukciót

Tiszalúj, 1962. 8.12 10. l.

Vinkler László

Tiszatáj 1962. máj. 4. lap.

VINKLER LÁSZLÓ: DÓZSA-FEJ

véseknek is. Ha nem naturális mechanikus, hanem dialektikus történelmi lényeget tulajdonítunk a művészetnek, akkor nyilvánvaló, hogy a szocialista realizmust sem a kritikai realizmus mércéjéhez kell igazítanunk, hanem az új történelmi, társadalmi tartalomhoz. Ilyen módon nem a hagyományt állítjuk központba, hanem a helyesen értelmezett valóságot, és ehhez mérjük a hagyományt, és így ítéljük meg az újszerűség lehetőségét. Ilyen értelmezés mellett a szocialista realizmus esztétikai koncepciója nem lehet szűk *Brecht* és *Aragon*, *Majakovszkij* vagy *József Attila* számára.

A szocialista realista művészet újszerűségét is csak a helyesen értelmezett valóságtartalom alapján lehet és kell meghatározni. Azt ma már senki sem tagadja —

kodhatna pl
zófiai fogal
veltség szer
sen nem a
művészetünk
hanem ann
emberi-törté
alapozottság

Ugyancsak
szetünknek
szonyának
része a „v
babonás félé
zolva messze
men kívül
delmét, inká
Talán ezért
színnek úja

mdk.

Winkler László

rajza (reprodukció)

Tiszatáj 1962. 8. 12 1 l.

mdk.

Vinkler László

„Építkezés" c. műve a fárlatou

L. F. Egy Országos Hírű Szegedi Tárlatról.

Tiszatáj, 1962. 9. sz 8. l

Vinkler László MDK

Müteremben

Mücsarnok 192o. téli tárlat

mdk

Vinkler László

tanulmánya: József Attiláról

(festmény) reprodukció

Tiszatáj 1962, 12. sz 2. l

MNK

Vinkler László

szerepelt a tárlaton.

"Építkezés"

Lődi Ferenc: Szólni a máról. A III. Szegedi Nyári Tárlat.

DÉLMAGYARORSZÁG 1962. jul. 28.

Vinkler László

MDK

szerepelt a tárlaton.

Lődi Ferenc: Szólni a máról. A III. Szegedi Nyári Tárlat.
DÉLMAGYARORSZÁG 1962. jul. 28.

Vinkler László MDK

szerepelt a tárlaton.

Fiatal nő portréja.

Szelesi Zoltán: A III. Szegedi Nyári Tárlat.
Tiszatáj. 1962. aug.

Vinkler László

MDK

A tiszántuli képzőművészek II. vándorkiállitásán /Szeged 1958 jun 29- jul 13./ szerepelt.

Délmagyarország, 1958 jun 22.

Vinkler László MDK

Székely Tibor

Műcsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

Vinkler László

MDK

Férfiarckép

Mucsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

MDK

Vinkler László,

Domján Árpád.

Illusztráció Ady:"A halál lovai" c.verséhez.
Vizf.

Műcs.-OMKT.Őszi Tárlat. 1943.okt.2.-nov.1. Kat. 16.1.

MDK

Vinkler László

Szerepelt a szegedi Móry Ferenc Muzeumban megnyilt kiállitáson.

Szelesi Zoltán: Séta a Tiszántuli Festőművészek Vándorkiállitásán.
DÉMAGYARORSZÁG, Szeged. 1957. máj. 8.

MK

Vinkler László

szerepelt a szegedi TIT Horváth Mihály utcai klubjában rendezett kiállításon.
"Győztes brigád segédmunkás"-a

Kis Kiállítás.
DÉLMAGYARORSZÁG, Szeged. 1956. febr. 11.

mdk

Vinkler László művésztanár

„Dózsa fej" (reprodukció) Tusrajz

Sulász "Gyula Lasonló c. versétez készült.

L.F. Segyzetek a szegedi kiállításokról

Tiszatáj 1962, 5. sz. 4. l

Vinkler László

MDK

A szegedi képzőművészek a muzeum képcsarnokában kiállitást rendeznek. A Felszabadulás óta eltelt évek legjobb alkotásaiból.

Esti Hirlap 79 sz. 1958.ápr. 3. 2 old.

HDK

Vinkler László (grafikus)

Grafikával szerepelt a Dél-alföldi képzőművészek kiállításán, Szegeden.

Szelesi Zoltán: Dél-alföldi képzőművészek kiállítása Szegeden.

Tiszatáj, Szeged 1961. szeptember.
9. l.

MDK

Vinkler László

"Juzász Gyula utca"

"Rédei László portréja"

Szelesi Zoltán: Helyi képzőművészetünk eredményei és további feladatai a megyei kiállitás tükrében. DÉMAGYARORSZÁG, Szeged. 1956. aug. 30.

Vinkler László

Arckép

Szeged 1948. nov.

tezni :

1/ a szél és vihar ált
sát kérem. Légy kegyes h.el
hatósan eljárni sziveskedjé
pal ezelőtt beterjesztett k
zést nyerjen és hogy a keri
2200.- pengő kiutalva legye
mokat megmenteni,ha nem véd

2/ a gledicia ültetést
kel ezelőtt csinálták,hanem

3/ a templomromok őrén
mondja,hogy egy alkalommal
kieszközlését. Megvizsgálta
megállapitottam a módját,ho
va,a templom környékének cs

Azért irom ezt a magán
tokról és megkérhesselek,ho
elintézést.

Ez az ujabb költség elkerül
lett volna, ha rendbe h
volna elő felterjesztése
a kerítést, mivel az ön
maszok megerősítése progr

⊛ Kivévén a Régi templom

kiépített tám

Vinkler László

Délmagyarország Szeged
1945 AUG. 3.

Vége mégis csak felénül a szegedi képzőművészek kiállítási csarnoka

Szegedre érkezett Pogány Károly miniszteri tanácsos, a kultuszminisztérium művészeti osztályának egyik vezetője, aki megbeszéléseket folytatott Vinkler László festőművésszel, a szegedi képzőművészek szabadszakszervezetének elnökével arról a régen vajudó kérdésről, miképpen lehetne Szeged részére egy állandó kiállítási lehetőséget biztositani, vagy egy állandó jellegű kiállitási csarnokot emelni. A beszélgetésbe bevonták Sebestyén József főmérnököt, akinek az állandó jellegü képzőművészeti kiállitási csarnokra már elkészített tervek állnak rendelkezésre. Eszerint a csarnokot a kulturpalota mellé épitenék fel a Dózsa György utcai fronton. Tekintettel arra, hogy az épitkezéshez szükséges anyag együtt van (acélcső, váz és tégla), a felépitmény elkészitése mindössze 150 ezer forintba kerülne. Pogány Károlynak a terv megnyerte tetszését és igéretet tett arra, hogy az ötéves terv keretében tervhitelből a legelső munkák közé besorolják a szegedi képzőművészeti kiállitási csarnok épitését, amelyben elhelyezhető lenne a szabadmüvelődési felügyelőség, a művészek szabad szakszervezete, vetitett képek előadására szolgáló terem, képzőművészeti szabad iskola és természetesen a kiállitási helyiség.

Rákóczy ut 54.

ORSZÁGOS MAGYAR SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM

HŐSÖK-TERE

MEGHÍVÓ

Olasz festészet a XVII—XVIII. században

Francia grafika 1848-tól

Modern szoborgyüjtemény

Sz. I.

C. KIÁLLÍTÁSOK MEGNYITÁSÁRA 1948. MÁJUS 8-ÁN 12 ÓRAKOR

7/6

49.281. - EGYETEMI NYOMDA

Vinkler László

IV é.

fest. nak.

Ferk pzomfoisk vk

1933-34. 46. l

Vinkler László

I-II.
Archep.-mgt.
Spain, mgt
Pro Regnum Maria-
num 400 P

Szeged 1934

Vinkler László

Körtevirág vag R. J.
archipe
Mütermben

Szegedi XV. ipari kiall

megküldöm.

Budapest, 1934. évi junius hó 26-án

A miniszter h e l y e t t :

ifj.báró Wlassics Gyula s.k.

h.államtitkár.

A kiadvány hiteléül:

Virányi

miniszteri iroda s.tiszt.

Vinkler László

Szerepelt a nápolyi képzőművészek tárlatán – a Nemzeti Galériában.

Csongrádmegyei Hírlap 1967. aug. 13.

Vinkler László

Szerepelt a szegedi művészek tárlatán a Nemzeti Galériában

Népszabadság 1967 aug. 12

Vinkler László

Szerepelt a VIII. Egyedi Nyári Tárlaton.

Csongrádmegyei Hírlap 1967. aug. 13.

Vinkler László

Önarckép; hűtőrem ablak c. festményekkel és Drák fantázia, metamorfózis c. grafikákkal (ami) szerepel a szepedi kép. művészek kiállításán a Nemzeti Galériában

Tasnádi Attila: Kiállítási jegyzetek

Kortárs 1968 IV. 666 old.

MDK

Vinkler László

Kiállitási hir

Délmagy rország 1968 márc.22.

Vinzterlánló

Sándor Anna	Tempera	80 x 100
Nóvi	olaj	80 x 60
Ágnesze	pantell	50 x 65
Béka	temp.	115 x 40
Zsengei erdőrénlet	"	60 x 80
Sárospatoki hid	"	60 x 80
Visegrádi Duna Tanyas	olaj	40 x 50
Fürdő után	temp.	100 x 110

Csongrádmegyei Képzőműnéneti kiállítás!
Szeged 1959. Kat. bev. Osváth Béla.

7

MDK

Vinkler László

alábbi festő tanára volt a főiskolán

Dér István kiáll. Tornyai J. Muz. Hmvhely

1966.

MDK

Vinkler László

Fikusz Madonnával, o.

20.sz. m. festészet és szobrászat N.Gal. és Móra F. Muz. Szeged 1966.

Vinkler László

Szerepel a Szegedi Állami Tanítóképző Főiskola képzőművészeti tanárainak kiállításán

Tiszatáj, 1965, 5 sz. 369 o.

MDK.

Vinkler László

Részvétele az I.Délalföldi Kiállitáson

Délmagyarország 1965 máj.1.lap -

Vinkler László

Vasy Viktor (rajz, repró)

Tinatáj. 1965, 5 n., 362 o.

Vinkler László

Buka László portréja (rajz, rajzó)

Jonatáj. 1965, 5 n., 354 o.

Vinkler László

Károlyi. Mihály (rajz, rajzó)

Tinatáj. 1965, 5 n., ~~362~~ 376 o.

Vinkler László

Héraklész és Antheusz (repró)

Tinakáj, 1965, 5 n., hátsó borítólap

Vinkler László

Dr. Szőkefalvi Nagy Béla akadémikus
(rajz. rajzó)

Tinatáj, 1965, 6 n., 451 o.

Vinkler László

Letarolt erdő (repró)

gyökeret "

Jinatáj, 1965, 7 n., III. műmell.

Vinkler László

M.D.K.

Részt vett a tárlaton.

Pogány Ö. Gábor: A Délalföldi Tárlat
Művészet, 1965. aug - 45 kép.

Vinkler László MDK

A mese, olf.

Mücsarnok 1931 Müvészcsoportok kiállitása

MDK

Vinkler László

Müteremben
Vacsoránál
Akttanulmány
olaj festmények

Szeged 1938/a

Szőke János textiláru kereskedő
Budapest, IX. Ráday-u. 5. Tel: 189-

Kedves Vevőm !

Alább mutatom be legujabb árjeg
kézi bevásárlásaiknál szolgálat

Legjobb minőségü felmosóruha	6
	6
	6
Padlótörlő	6
Flanel portörlő	6
Lentörölköző piros csikkal	4
Ugyanaz készen szegve	4
Len konyharuha piros csikkal	6
Ugyanaz készen szegve	
Len konyharuha piros csikkal	6
Ugyanaz készen szegve	
Mosogató	4
Mosogató lenvászonból	3
Lentörlő fehér szegve	6
Lentörlő fehér szegve	8
Konyhakötény lenvászonból	1
Párnahuzat lenvászonból	7
Lenvászon, fehér, ágynemüre	8
Molinó Ia cca	8
Lenlepedő finomszálu	1

Vinkler L.

Szegedi festő művei a budapesti Nemzeti Galériában, 1967 aug. 12 - szept. 12-ig rendezett tárlaton.

Ismertető cikk „-bm-" jellel, „Szeged Painters' works on show in Budapest" címmel

Daily News, Budapest, 1967 aug. 27. 6-ik ~~oldal~~ l.

MDK

Vinkler László

Hegyvidék, tus

Elpusztult város, "

Tragédia, "

Szegedi Áll.Pedagógiai Főisk. müv.tanárainak
kiáll. Móra F. Muz.

MDK

Vinkler László

Dante illusztráció, tus

Don Quijote, "

Montesquieu illusztráció, tus

Szegedi Áll.Pedagógiai Főisk. müv.tanárainak
kiáll. Móra F. Muz.

MDK

Vinkler László

Colosseum, tus

Titus diadalive, tus

Prágai városkép, "

Velence, "

Szegedi Áll.Pedagógiai Főisk. műv.tanárainak
kiáll. Móra F.Muz.

MDK

Vinkler László

Hajnal, gouache

Don Quijote I., tus

Folyópart, "

Vadvirágok, "

Szegedi Áll.Pedagógiai Főisk. műv.tanárainak
kiáll. Móra F.Múz.

MDK

Vinkler László

Épitkezés, o.

Csendélet hamutartóval, o.

Csendélet, o.

Nagymarosi kapu, o.

Szegedi Áll.Pedagógiai Főisk. műv.tanárainak kiáll. Móra F.Muz.

MDK

Vinkler László

Don Quijote, tus, repr.

Vadvirágok, tus, "

Folyóparton, repr.

Szegedi Áll.Pedagógiai Főisk. müv.tanárainak
kiáll. Móra F.Muz.

Vinkler László
Egyéni dolgozó paraszt, olaj

Nyári Tárlat. Ernst Muz. 1954.jul. 4 l.

MDK

Vinkler László

Ősz

Tiszapart

Nikelszky G: Szegedi festők tárlata a Városi Muz.ban
Dunántuli Napló 1948. dec. 7.

MDK

Vinkler László

Cifka P: A vidéki képzőművészek kiállitásáról.
SzN. 1954. dec. 9.

MDK

Vinkler László

Csányi: A szegedi festők kiáll. Független Néplap. Pécs 1948. dec. 5.

MDK

Vinkler László

Dutka M: A vidék képzőművészete. Magyar Nemzet.
1954. dec. 7. 7 l.

MDK

Vinkler László

b.i: Magyar hét a római Coll. Hung.-ban. Pesti Napló 1936. máj. 24. 16 l.

MDK

Vinkler László, Szeged, festőműiv.

havi 5o lira tanulm. segély

Római Coll. Hungarium, Orszöszt. 1935/36. 26 l.

MDK

Vinkler László
Gondolkodó

KMTárs. Téli tárl. 1938.

Winkler László
festő

M.D.Y.

A térstruktura optikai problémái-
nak megoldásával foglalkozik
legnyabb képein — „Kompozíció"
(repro)

Kulka Eszter: Főiskolai művésztanárok kiállítása Szegeden
művészet 1968. januári – 28 lap.

Vinkler László
festő

M.D.K.

Szegedi tanár művész.

Vinkler László: Szegedi festészet.
Művészet, 1968. január - 24 lap.

MDK

Vinkler László

Fikusz Madonnával, o.

2o.sz. M.festészet és szobrászat. N.Gal. és Móra F.Muz. Szeged, 1966.

Vinkler László
festő

M.D.K.

A kiállításon bemutatta „Michelangelo parafrázis I. II.", „Antigone", „Leonardo parafrázis" című képeit

"

Kulka Erzsi: Főiskolai művésztanárok kiállítása Szegeden. Művészet, 1968. január - 28. lap.

MDK

Vinkler László

Jokaste királynő, mon.

Pompei nők, "

Ópiumbarlang, "

Szegedi képzőműv. tárlata. N.Gal. 1967. aug.

MDK

Vinkler László

A Fórum Romanum romjai, tus

Don Quijote, tus

Materiológia I., tus

Szegedi képzőműv. tárlata. B.Gal. 1967. aug.

MDK

Vinkler László

Prokrustes doktor anatómiája, tus

Materiológia II., tus

Táj metamorfózis, "

Szegedi képzőműv. tárlata. N.Gal. 1967. aug.

Winkler László

szerepel a

Szegedi Nyár. Tárlatok

Pogány Ö. gábor: Nyár. Tárlat
Szegeden

Tiszatáj 1965 XI n. 858 old.

Tinkler László

Pastrá rajz (szepró)

Tima Tájo 1966 II. n. 128 old.

Vinkler László

Anya gyermekével (szajz, szapró)

Tinatáj 1966 III. n. 186 old.

Vinkler László

Halász Előd pak szója (szepró)

Tiszatáj 1966 Jn. 373 old.

Vinklár László

Jancsó Miklós pár tréja (rajz, repró)

Tiszatáj 1966 VI. n. 500 old.

MDK

Vinkler László

Requiem, tus

Kalotaszegi variáns, tus

Oidipus, linómontázs

Szegedi képzőműv. tárlata. N.Gal. 1967. aug.

MDK

Vinkler László

Ötvenedik születésnapomra, toll

Lukas tényér, repedt malom, toll

Metamorfozis, toll.

Szegedi képzőmüv. tárlata. N.Gal. 1967. aug.

MDK

Vinkler László

Asszonyok az Acheron partján, toll

Irógép, toll

Trák fantázia, toll

Szegedi képzőművv. tárlata. M.Gal. 1967. aug.

MDK

Vinkler László

Trója sorozat, A ló, toll

" Menelaos, "

" Agamemnon, "

Szegedi képzőműv. tárlata. M.Gal. 1967. aug.

Vinkler László

Szerepel a II. Délalföldi Tárlaton.

Dömötör János: II. Délalföldi Tárlat

Tiszatáj, 1965. VII. sz. 553. l.

Vinkler László

„Oedipus" c. linometret montázsa (Repró)

nézepel a VII kepedi Nyári Tárlaton

kepeden él

Papp Lajos: Az ember valósága

Tiszatáj 1966 IX. n. 747 old

MDK

Vinkler László

Trója sorozat: Az istenek tanácsa, toll

" Helené, "

Szegedi képzőműv. tárlata. M.Gal. 1967. aug.

MDK

Vinkler László

Taormina, o.

A menekülő Oidipus, gipsz

Annunziazione profana, o.

Szegedi képzőmüv. tárlata. N.Gal. 1967. aug.

MDK

Vinkler László

Aphrodité születése, temp.

Démétér és Persephoné, "

Danae, o.

Szegedi képzőművt. tárlata. K.Gal. 1967. aug.

MDK

Vinkler László

Müteremablak, o.

Müteremajtó, o.

Tápai lakodalom, gipsz,temp.

Szegedi képzőműv. tárlata. N.Gal. 1967. aug.

MDK

Vinkler László

Solidus, sz.mon.

Mártélyi sorozat I., sz.mon.

" " II., " 2"

Szegedi képzőműv. tárlata. K.Gal. 1967. aug.

MDK

Vinkler László

Háborus film, szlmon.

Japán paraván I., sz.mon.

" II., " "

Szegedi képzőmüv. tárlata. N.Gal. 1967. aug.

MDK

Vinkler László

Bozót, sz.mon.

Textilfantá ia, sz.mon.

Fekete lombok, sárga obeliszk, sz.mon.

Szegedi képzőmüv. tárlata. N.Gal. 1967. aug.

MDK

Vinkler László

Kerényi Károly arcképe, o.

Önarckép, o.

Szentgyörgyi Albert arcképe, o.

Szegedi képzőmüv. tárlata. N.Gal. 1967. aug.

MDK

Vinkler László

repr.:

Önarckép

Asszonyok az Acheron partján

Szegedi képzőművv. tárlata. N.Gal. 1967. aug.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

CSONGRÁDMEGYEI
HÍRLAP

1968 JUN 15

Vinkler László

1021

> **KIÁLLÍTÁS AZ ÚJSÁGÍRÓ KLUBBAN.** Tegnap este állandó jelleggel szegedi festők műveiből kiállítás nyílt az Újságíró Klubban. Vinkler László, Zoltánfy István, Cs. Pataj Mihály, Szűcs Árpád, Hemmert János, Dorogi Imre, Zombori László képei kerültek fel a falra, amelyeket a művészek a későbbiek során mindig újabb és újabb alkotásokkal váltanak majd fel.

ól legalább valamelyest el-
ávolítani a szocialista ország-
okat. *Próbálkozásuk azon-*
an kudarcra kárhoztatott.
szocialista országok fejlő-
ésének, önállóságának, füg-

MDK

Vinkler László

Alsóvárosi rekviem I., lav.tus

" II. vegyes techn.

Metamorfózisok, toll

Szegedi nyári tárlat, Móra F.Muz. 1967.jul.

Vinkler László

Szerepel a szegedi művészek szabadkai kiállításán

Szelesi Zoltán: Kapcsolatok Szeged és Szabadka képzőművészetében

Tiszatáj 1967 X. n. 922 old.

MDK

Vinkler László

Kiállitási hir

Müvészet 1968 okt.p.48.

Vinkler László festő

Szerepel a szegedi művészek kiállításán a Nemzeti Galériában

D. Fehér Zsuzsa: A szeged. képzőmův. problémái a bp-i kiáll. tükrében

Tiszatáj 1967 XII. n. 1185 old.

Simkler László

„Kiszámyadszkép" – festmény – prepsó,

Tiszatáj 1967 XII. n. 1213 old.

Vinkler László

Festőművész. Kiállitása 1961. dec. 10- 24. Szeged
Képcsarnokban
Klasszicizáló keretben betüplakát 84x58.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /összeállitotta:Munkácsi Piroska/
O.Sz.K. kiadványai Bp.1965. 50.1.

Vinkler László

P. G.: Szegedi művének kiállítása a Nemzeti Galériában.

Magyar Nemzet, 1967. IX. 9. 4. o.

Vinkler Lánló

14 éves korában Lápossy Hegedűs Gérónál tanul hegedűn. A Kég. Főiskolán Karlovszky és Geak tanítványa. 1933-ban „Nagyanyám pár tréja" c. műve (ens.) I. díjat nyert a Balló pályázaton. A római Collegium Hungaricumban is töltött egy időt. „Marcello pár tréja (ens.) Jelinek díjat kapott a Műcsarnok-ban

Kelesi Zoltán: Vinkler Lánló

Tiszatáj 1968. VI. n. 527 old.

M.D.K.

Vinkler László

Dózsa-festményén is kifejeződik az alsvárosi templom ihletése, 1962.

Bálint Sándor: A Szeged -alsóvárosi templom, Bp. 1966. 25.l.

Vinkler László

Szerepel a Tx szepedi Nyár
Táslatban

Szeles Zoltán: A Tx szepedi Nyár
Táslat

Tiszatáj 1968 Tx n. 824 old.

Winkler Károly

Raj (repró)

Tiszatáj 1968 III. n. 199 old.

Vinklek László

Ikeskőt festett a szegedi Somogyi
telep templomába. Kicitiában festett
művei: Kék Etna, Erűt Etna (eml.)
1937 ben Párisban járt
művei emlitve: Apokalipszis, Tikusz
Madonnával, Kentaurok. Albert
1942: gyűjteménye kiáll. Szegeden.
Kentaurok csatója, Tavasz (eml.)

f

Szelesi Zoltán: Vinklek László
Tiszatáj 1968 VI. n. 527 old.

Vinkler László

Erel: Éneklő diákok; Huszka bácsi; Tápéi szeggel

• Korábban a negedi mintáz dívlet-tervezője, majd a Tanárképző Főisk. Rajz tanszékének vezetője. Tankönyvet is ír „Képzőművészeti alkotások" címen. Horaikot kénit a negedi.

Csónak házban. 1957-ben szegeden, 1959-ben az Ernst Muzeumban kiáll.

Szelesi Zoltán: Vinkler László

Tiszatáj 1968 VI. n. 527 old.

Vinkler László

Emeltre: Oidipus, Égő költő, Hússavárók, Dózsa feje, Tápai menyamony. Hírvivő Hermesz.
Repzók: Aphrodité születése, Prokrusztész doktor anatómiája.

Szelesi Zoltán: Vinkler László
Tisza Táj 1968 Jl. n. 527 old.

Vinkler László

Andrássy Lajos pol. Dréja (Drajz, Drejdó)

Tiszatáj 1968 VIII. n. 771 old.

Vinkler László

Tapai lakodalom / repró /

Tiszatáj 1967 J.n. műnell.

Vinkler László

szerepel a szeged. Tél. Tárlatos

Papp Lajos: Egy kiállítás képei.

Tiszatáj 1967 II. n. 135 old.

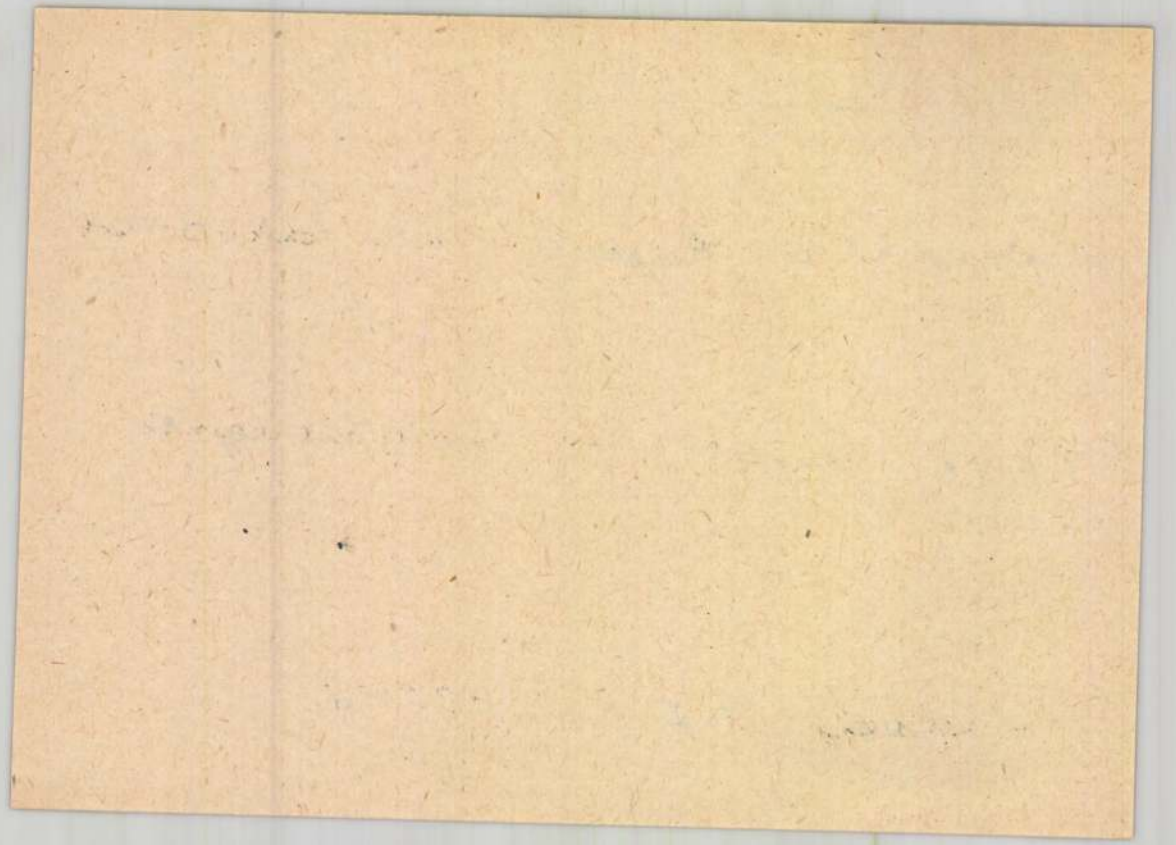

M.D.K

Vinkler László
festő

Kerényi Károlyról és Szentgyörgyi Albertről készített portrékat. A kiállításon bemutatta expressziv Önarcképét és a „Tápéi lakodalom" annú művét.

Szelesi Zoltán: Szegedi képző művészek tárlata. Művészet, 1968. január – 21 lap.

Vinkler László (festő). Kat.

12. Odysseus hazatérése, 1964, tus, 70×100
13. Heracles és Antaeus, 1964, tus, 62×90
14. Facsopnt I., 1964, tus, 43×60
15. Facsopnt II. 1964, " 43×60

— · —

Szegedi Állami Tanárképző Főiskola képzőművészeti tanárainak kiáll. Szeged 1965. kat.

48.

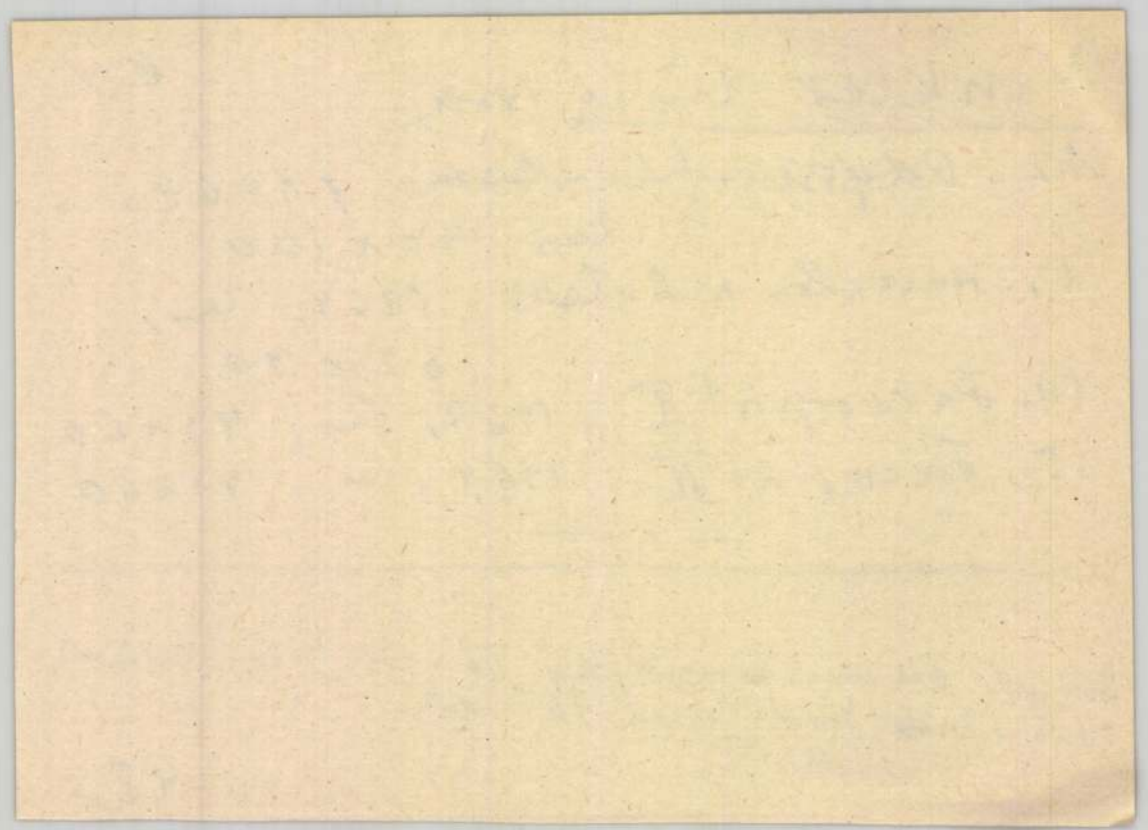

Vinkler Lánló

Kat.

	fogt.	
5. Oidipus és a Sphinx	1964,	Tus 70×100
6. Alvó bachánsnő	1964,	" 70×100
7. Különös állatok,	1964,	Tus 43×61
8. A fát erősebbet a háratnál,	1964,	Tus 43×61.
9. Gyöteret,	1964,	Tus, 43×60
10. Napnálltatás megborzadnak a fát,	1964,	Tus, 70×100
11. Szőtött menyasszony,	1964,	Tus, (fogt.) 43×61

Szegedi Állami Tanárképző Főiskola képzőművén tanárainak kiáll. Szeged 1965. kat.

V:1

Vinkler László Kat.

Reproduktiók: Pózsa fejét szegeden temetik (43 l), A húsra várók (44 l) A fát erősebbet (45 l), Az alvó bacchánnő (46 l), különös állatok (47 l)

1. Pózsa fejét szegeden temetik 1964, tus 70×100
2. Prokrustes doktor analóniája, 1964, tus, 70×100
3. A húsra várók, 1964, tus, 70×100
4. „1917" 1964, tus, ~~70×100~~ 61×86

fogt.

Szegedi Állami Tanárképző Főisk. képzőművén tanárainak kiáll. szeged, 1965. kat.

48

Vinkler László (3 fogt) kat.

Monumentális alkotásai: Freskó a Petőfi telepi templ.-ba, tabletépet a szegedi Tanácsháza Dintermében, (1948), mozaik a szegedi Felsőlinaperti Csónaktároló hocultratára (1957) – Tanulmányutat: 1933 Bécs, 1937 Párizs, 1935-36 Róma, 1939 Sicilia 1956 Bécs, 1958 Szovjet. 1960 Csehsl. 1961, 62, 63, 64 Olaszorsz., 1963 Franciaor., Nyugat Németo. 1964 Anglia, Holland., Belgium. —

A szegedi Állami Tanárképző Főisk. képzőművész tanárainak kiáll. Szeged 1965. kat.

59 l.

Vinkler László

kat.

(2 foft.)

1937. Műcsarnok, Bp. (Jellinek-díj)
1942. Önálló Tiszt. Szeged. Mus.
1950.- Cöl rendszeresen szerepelt az
I. Mag. képz. kiáll. induló orsz.
tárlatokon Bp. és Szegeden. 1962.-ben
a Szegedi Fonó. műszakiás. Tiszt.
1958, 1963. Kép csarnok, Szeged (Önálló
Tiszt.) 1959. Ernst Mus. Bp.
Önálló kiáll. foft..

Szegedi Állami Tanárképző Főiskola képző-
művész Tanárainak kiállítása.

Szeged. 1965. kat.

59 l.

kat.

Vinkler László

Szül. 1912. okt. 1-én. 1930-35-ig a bp-i képz. Főisk. végzi tanulmányait. Mesterei: Karlovszky Bertalan és Glatz Oszkár. 1933-ban Balló-díjat, nyer. 1935-36-ban Rómában, Collegium Hungaricumban dolg. az Accad. delle Belle Arti fresko ont. Ferrari mester mellett loftat tanulmányoz.

(toft.

Szegedi Állami Tanárképző Főisk. Képzőművész tanárainak kiáll. Szeged, 1965. kat.

59.

M.DY

Vinkler László
festő

A kiállitáson bemutatta „Taormina" a „Fórum Romanum romjai", „A hirsivő Hermes", „Oidipus" festményeit, továbbá grafikai művelt.

Szelesi Zoltán: Szegedi képzőművészek tárlata . . .
Művészet, 1968. január – 21 kap

Vinkler László

Rajz (repró)

Kortárs 1966 X-n. 1640 old.

MDK.

Vinkler László

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 márc.p.43.

Vinkler Imre (1928-)

Járt Bécsben, Párisban, Amsterdamban.
Akvarelekkel nekrepel a
szabadkai művészek szegedi
kiállításán

Kelesi Zoltán: Kapcsolatok szeged és
Szabadka képzőművészetében

Tiszatáj 1967 X. n. 922 old.

Vinkler László MDK

szerepel a kiállitáson.

"Korsós csendélet"

--: Szegedi festők kiállitásával megnyilt a Képcsarnok uj bemutatóterme.

Délmagyarország, 1963. ápr. 27.

MDK

Vinkler László

Növekvő fák, tus

Szép facsoport, tus

Szegedi Ö. Képzőm. kiáll. Szeged 1964

Strasbourg, Strasbur
a Miasszonyunk münster
alkotása. A legkorábbi
1176-ban kezdték ujjáép
hajó készült el 125o-be
toljára pedig a Ny-i ho

MDK.

Vinkler László

Kiállitási hir

Pestmegyei hirlap 1967 szept.17.

MDK.

Vinkler László

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1967 aug.2,

Vinkler László MDK

kiállított a tárlaton

-r: A szegedi képzőművészek első önálló tárlata a Nagy Októberi Szocialista Forradalom évfordulója tiszteletére.
Délmagyarország. Szeged. 1957. szept. 24.

MDK

Vinkler László

szegedi művész

szerepelt a kiállításon.

"Dunai táj"

Dr. Tóth Ervin: A tiszántuli képzőművészek II. vándorkiállításáról.
HAJDÚ-BIHARMEGYEI NAPLÓ, 1958. aug. 24.

MDK.

Vinkler László

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1967 juni.2o.

MTA.

Vinkler László

Kiállítási kritika

Délmagyarország 1957 június 20.

Vánkler László

Részt vett a csongrád megyei rajztanárok kiállításán, amelyet a szegedi Móra Ferenc Muzeum Kupolatermében rendeztek meg mintegy 50 műből.

Rajztanítás 1962. V.sz. 30.l.

MDK

Vinkler László

Édesanyám, repr.

Képzőművészet 1934. 46.l.

Vinkler László

Expresszív erejü tusrajzaival vett részt a szegedi Móra Ferenc Muzeumban megrendezett kiállitáson.
Társadalmi problémák foglalkoztatják.
Szürrealisztikus formanyelv.
Katalógusban önmagáról nyilatkozik.
"Dózsa fejét Szegeden temették" /repr/

Maksay László: A szegedi főiskola müvész tanárainak kiállitása

Rajzbanitás 1965. IV. 32-33.l.

MDK

Vinkler László [ ]

Kiállít.

- : hegedi képzőművének tárlata
a Nemzeti Galériában 13.

Népszabadság, Bp., 1967. aug. 12.

M.D.K.

Vinkler László, festő

„Tehénke a ligetben" c. nagyobb vászmát – melyen Szinyei után újra felfederte a plein airt – és „az egyébként elmélyült Ennarchépét ellitotta ki.

Victor Kornél:
Az V. Megyei Képzőművészeti Kiállításról
Vásárhelyi Szó, Hódmezővásárhely, 1955. okt. hó, 37 old.
3. s.

Winkler László, festő

M.D.K.

VI. Megyei Képzőművészeti kiállításon bemutatott Rédey-portréja „képet írni megmutatni az embert is... a belső élet kifejeződésének ábrázolására törekvő arc kedvező oldalait a rajzbeli bizonytalanság nagy mértékben rontja."

Dömötör János

Vásárhelyi Szó, Hódmezővásárhely, 1956. aug. hó, 8. sz. 3. old.

Vinkler László MDK

A Villa Borghese kertje, tus

Mücsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

1021

MI VAN A FIÓKBAN?

KÉT FLEKK CSETRI LAJOSSAL

Vinkler László rajza

— A nyilatkozatok nyilvánosságától tartózkodó, az önmagával és írásaival szemben szigorúan szerény kritikusnak is van életrajza. Induljunk ki most is ebből.

— 1928. márc. 16-án születtem Kisújszálláson apai ágon erdélyi (tordai), anyai ágon nagykun famíliából. Édesapámat s vele a családot a tisztviselősors űzte Sajószentpéteren, Miskolcon, Veszprémen át Szegedre, ahol 1947-ben érettségiztem a Dugonicsban. Közben családom Budán élte át az ostromot, engem 16 éves leventeként Nyugatra hurcoltak, s bár katona nem voltam, 100%-os hadirokkantként tértem haza az amerikai fogságból, súlyos tüdőbajjal. Az egyetemet Szegeden végeztem, 1952-ben szereztem magyar—történelem szakos tanári diplomát. Vidéki tanárkodás (Szentes, 1951—54) és pesti TIT-központi munka után 1955 májusában újra megbetegedtem, s csak 1959-ben gyógyultam meg. Közben megnősültem s a szüleimmel és fiammal kikerekedő családi kör hozzájárult egészségem megszilárdulásához s munkakedvem kialakulásához. 1959-től négy évig a szegedi Somogyi-könyvtárban dolgoztam, 1963-ban kerültem az egyetemi Magyar Irodalomtörténeti Intézetbe Szauder József mellé. Jelenleg adjunktus vagyok s 18—19. századi magyar irodalomtörténetből és irodalomelméletből tartok órákat.

— Első megjelent írásod, egy könyvkritika, a Tiszatáj 1956-os évfolyamában olvasható, de csak 31 éves korod óta publikálsz rendszeresen. Megelőzik-e próbálkozások a késői pályakezdést, előnyökkel vagy hátrányokkal járt az eltolódott indulás?

— Első irodalmi élményem felé betegségemben fordultam: Dosztojevszkijről született egyetlen önképzőköri dolgozatom. Az irodalomról való gondolkodásomat, miután a marxizmussal először a budakeszi Tüdőszanatórium betegei számára szervezett marxista körben találkoztam 1948-ban, Lukács György műveinek olvasása befolyásolta döntően. Az ellene indított „vita" kiábrándított s ezért inkább a történelem s az ifjúsági mozgalom kötötte le energiámat. Az újabb betegség és a merevebb esztétikai és kritikai normák időszakában még inkább visszahúzódó alkat gátlásai hátrányosan befolyásolták a kései pályakezdést, máig minden írás gátlásokkal megküzdő újrakezdés számomra, mégpedig a termékeny periódusoktól eltekintve időnként valósággal gyötrelmes újrakezdés. (Igaz, az ilyen gyötrelmet a munka lázában hamar elfelejti az ember.) A betegség évei viszont a folytonos olvasás és önképzés, sőt a tanulás évei is voltak: levelező tanulmányaim végén 1961-ben németből is diplomát szereztem. Látóköröm szélesedett, de a passzív befogadás lelki attitűdjéből nehéz volt átlendülni az aktivitásba.

— Írásaid a Tiszatáj-ban megjelenésük óta állandóan eseményt jelentenek. Alighanem ezek sorozatában tükröződött eddig leginkább összefüggően az 1961 utáni kritikai rovat korszerű esztétikai orientációja. Milyen tematikai csoportokra és fejlődési ízekre bontanád ezt a közel tíz évet, aminek terméséből más folyóiratok hasábjaira is jutott?

— Kezdetben főként általános esztétikai kérdések foglalkoztattak, erről tanúskodnak esztétikai vitacikkeim és Lukács-kritikáim. Az egyetemi munka az irodalomelmélethez közelített: doktori disszertációm az irodalom fejlődésének stílustörténeti koncepcióját vizsgálta (1965), a Tiszatáj-beli kisregény- és történelmi regény-vita nyitó cikkei, ill. a Lukács regényelméletéről írott tanulmány pedig műfajelméleti érdeklődést jeleznek. Az irodalomtörténet is főleg elméleti vonatkozásban foglalkoztat: egy nagyobb munkán dolgozom Döbrentei Erdélyi Múzeumának irodalomszemléletéről. Hosszabb távon pedig a magyar felvilágosodás kora lírai műfajainak történetét és elméletét szeretném vizsgálni. Az élő irodalom kritikai figyelése mindezekkel párhuzamos: ez mindennapi feladatunk.

(—)

dájának fölidézése, a századforduló nép-nemzeti költészete hangjának sikertelen utánzata. De azért mégis csak jó, hogy rátalált — mint annyi más erdélyi elődje — erre a székely balladaforrásra, mert ez vitte el annak a közösségnek legégetőbb gondjaihoz, amelyből ő is jött. Kész formákba illeszkedett bele, amikor szólni kezdett, de emlékeinek, élményeinek látomásos megidézése néhány nagyon szép verset szült. Indulásnak mindez nem sikertelen; a hagyományosban egyre inkább önmagát kell adnia.

FERENCZ ZSUZSANNA: SOK A FAL

A *Forrás* sorozatban nőírók is jelentkeztek. A többségükben versszerző fiatalok között tűnt föl a prózaíró Ferencz Zsuzsanna, akinek első novellás-kötete egy teljesen kész írót mutat. Ő is a kolozsvári egyetem neveltje, német szakos tanári diplomát szerzett. Írásainak a fölfokozott önvizsgálat, a minden tett, lelki rezdülés pontos számbavétele adja első érdekességét, jellemzőjét. Minden írása nő-írás, leginkább önmagát írja — első személyű elbeszélésekben. Történeteinek életessége biztosítja az olvasó nem lankadó figyelmét. Elbeszélő modorának természetessége, frissesége is meglepő; ahogyan látszólag megszenvedés nélkül tudja a találni, első köt élmény ra is p lenni, novellá nem e nőtté v hangú sebb élménye a [illegible] meklány különböző életszituációja, illetve a fiatal lány első szerelmes kapcsolatainak élménye, legtöbbet ezt írja, ezt variálja novelláiban. Legjobb i[illegible]z *Állomások* (talán nem véletlen, hogy a cím Kaffka Margitra utal?). Egy kislány fölnőtté válik; van benne néhány lapnyi olyan gyermekrajz, a gyermeklélekbe való belelátás, ami a legjobb elismerést érdemli. Egy helyütt azt írja: „nagyon tisztán magam előtt látom az elmeséltéket." Írásai ilyen tisztán fölidézett képek a mai nő nagyon kor szerinti világáról.

*

Farkas László és Csiki László kötete 1968-ban, Magyari Lajos és Ferencz Zsuzsa könyve meg 1969-ben jelent meg a bukaresti Irodalmi Könyvkiadónál.

ILIA MIHÁLY

PÁLL LAJOS: „ÉN ÉS GONDOLATAIM"
(1969)

Vinkler László + festő

VINKLER LÁSZLÓ MUNKÁJA

hangjai által megkapod a programozott mogyorófoldek Amerikajat és kolniillat könyveivel Párizst.) Jó volt arra, hogy miniszterekkel rangos fogadáson a gazdája öltöztesse. Jó volt arra, hogy a világ templomait s Ady-emlegette óljait végigsétál

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA
MEGHÍVJA ÖNT

Vinkler László

FESTŐMŰVÉSZ EMLÉKKIÁLLÍTÁSÁRA

A BUDAVÁRI PALOTA C ÉPÜLETÉNEK FÖLDSZINTJÉN
NYITÁS: 1982. JÚNIUS 15-ÉN, KEDDEN 16 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:
dr. Németh Lajos
TANSZÉKVEZETŐ EGYETEMI TANÁR

mng MAGYAR NEMZETI GALÉRIA
HUNGARIAN NATIONAL GALLERY
H-1250 Budapest Pf. 31

VINKLER LÁSZLÓ

1. DIJELOLEGES
1888./Bod Lászlóné dokument.oszt.ve
MTA Művészettörténeti Kutató Csop.

BUDAPEST
Uri u.62.
1014

VBKM Nyomda

Vinkler László

Vinkler László: Antigoné és Kreon

ének munkáit őrzi
Történettudósok,

Vinkler László, festő

L: Kokas T.

Tandi L: Kiállítási jegyzetek 108–112.

Tiszatáj, Szeged, 1980. nov. XXXIV/11

Vinkler László

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
MAGYAR HIRLAP

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

grafikumművés

DÉL-MAGYARORSZÁG

1979 OKT 14

1021

VINKLER LÁSZLÓ RAJZA SZEGEDI KIÁLLÍTÁSÁRÓL

az alkotó tevékenység természetes eredményének és feltételének tekintik. Fogyasztási szokásaikat munkaszokásaik alá rendelik, mint annak szükséges előfeltételét. Gyakran lemondással is jár sajnos ez a magatartás, s még inkább hangsúlyozza annak a szükségességét, hogy a végzett munkát valós eredményeiért, és mindenkor az eredmények függvényében kell díjaznunk.

Különösen nagyobb jövedelmű rétegeknél terjedt el, és napjainkban különösen erős viszolygást kelt az úgynevezett „presztízsfogyasztás", amely nem a személyiséget valóban jellemző szükségletek autonóm kielégítését biztosítja, hanem a divat nyomására a vásárlások a státus hangsúlyozását, a hivalkodást szolgálják.

•

Általánosabb gond, és az életmód fejlesztésének talán legnagyobb problémája, hogy az életkörülmények javulása és a kulturális felemelkedés nyitott lehetőségeinek időszakában is aránytalanul alakult több társadalmi rétegben az anyagi és a szellemi értékek iránti kereslet. Az anyagi javak elsajátítására irányuló társadalmi méretű törekvéseket nem kísérte megfelelő arányban a kulturális értékek keresése, a művelődési tevékenység. „Többet költünk al-

Megkérdeztük...

Tanulássa emelkedni

Szerettem volna én rögtön tovább tanulni, amikor elvégeztem az általánost. Hatan vagyunk testvérek, nem mondhatok mást, a körülmények nem engedték meg. Sokan mást mondanak erről, mert ha nálunk mindenki tovább tanulhat, milyen lehet, aki nem akkor tanul, amikor egyik iskolából léphet a másikba. A fiatalnak az a dolga, hogy tanuljon. Erre mondom én, hogy hatan vagyunk testvérek. Nekik is, nekem is pénzt kellett keresnem. És közben leérettségiztek ők is. Most vagyok negyedikes.

Tanultam én rögtön, a felemelt tananyagú szakmunkásképzőben. Jól jártam vele, mert kihagyhattam két osztályt a szakközépből, mindjárt a harmadikkal kezdhettem. Nehéz volt az első év, dolgozni is, túlórázni is, tanulni is, igen sok. Most vagyok húszéves, élni is akarok, ezt az időt se akarom elsiratni később.

Mire jó az érettségi? Amikor lány legyen optimista és bátor, mert az a húszéves lány annyi félborult házasságot lát maga körül, hogy beleszédül. Pedig elhiheti, mind boldog akart lenni, és mindent elkövetett érte, hogy az is legyen. Így sikerült. Nem hiszi? Na, abban igaza van, hogy a kettő közül az egyik nem mindig úgy akarja.

Nem tudnék arra válaszolni, hogy elvált férjhez hozzá mennék-e vagy nem, mert általában vett férfi nincsen. Azt azonban bátran mondom, senkivel nem jutnék addig, hogy miattam váljon el, hogy miattam hagyja el tulajdon gyerekét. Az a család, amelyben én felnőttem, ezt a lépést nem ismeri. Ebből már ki lehet találni, milyennek képzelem el a magam családi életét.

Arra se tudok én felelni, miért mennek sokan inkább idősebb férfihez. Azért, mert lakása van, autója van, jó állása van? Lehet, hogy azért. Az is lehet, hogy a korban hozzánk il-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1979 OKT 26
PESTI MŰSOR

Vinkler László festőművész

1021

Vinkler László képei Szegeden

Vásznain feleleven edik az antikvitás. Hol Odüsszeusz robusztus alakja, hol valamelyik klasszikus ókori népmese hőse tűnik fel képein. Vinkler László, a szegedi piktúra 67 éves doyenje különös világot idéz fel a XX. század emberének. Különös, mert szokatlan, hogy egy festőművész a történelmi könyvek által számon tartott kor megismerésére, interpretációjára szenteli szinte teljes életét. Elfordulás a jelen konfliktusaitól? Nosztalgia egy letűnt világ után?

— Nem hiszem, hogy az probléma lehet, a művész milyen forrásból tárja föl az emberi lét összefüggéseit. Nem menekülök a múltba, nosztalgiám sincs. Az ókori görögök világa — ahogy Marx is írja — az emberiség egészséges gyermekkora volt. És ez a kor olyan tiszta érzéseket fogalmazott meg, olyan humánusan ragadta meg, tárta fel a monda világában, amit gyakran változtatás nélkül is átvehetünk, anélkül, hogy konzervatívak lennénk. Ne felejtsük, az európai modern képzőművészet akkor és ott kezdődik, ahol az antikvitás átüt a keresztény középkoron. Először a reneszánsznál, aztán minden stílusirányzatnál tapasztalható az érintkezés az antikvitással — vallja az idős mester.

— Képeivel ön kísérletet tesz arra, hogy kortársai előtt felfedezze a harmónia titkát. Ehhez kitűnő példatár az antikvitás...

— Nem szeretném túlmagyarázni művészetemet. Valóban egy örök kérdésre, az ember és természet közötti harmónia megtalálására törekszem. De más stílusban is festek. Foglalkoztam absztrakcióval, s vannak, szürrealista, kubista képeim is. A legtöbbet az ókori görögöktől tanultam.

— Kíváncsivá tesz, érdeklődésének mi volt az alapja, mi az indíttatása?

— Első tanárom, akitől Szegeden festeni tanultam, nagy hatással volt rám. A Képzőművészeti Főiskola elvégzése után pedig egy évig a római Collegium Hungaricum ösztöndíjasa voltam. Szicíliában is több hónapot töltöttem — így az antik kultúrát közelebbről tanulmányozhattam. Az ókor iránti vonzódásom a háború alatt még erősebb lett. Úgy éreztem, a klasszikus témák a humanizmusra hívják fel a figyelmet. Rendkívüli hatással volt rám, és munkásságomat meghatározta, hogy olyan baráti kör fogadott be, amelyhez *Szent-Györgyi Albert, Rusznyák István, Kerényi Károly*, a pszichológus tartozott. A felszabadulás után a szegedi tanárképző főiskola rajztanszékének vezetője, tehát pedagógus lettem. Szakmai műveltségemet tovább kellett mélyíteni, mert tanítani nagy felelősség. Így szép lassan barátságom az antik korral egyre inkább kiteljesedett.

Odüsszeusz és Penelopé
(Fotó: Somogyi Károlyné)

— Vinkler László 25 éves koráig több művészeti díjat nyert el, kiállításait is országos elismerés kísérte. Aztán megritkult a levegő körülötte...

— Nem mondhatom, hogy könnyű, szerencsés, de azt sem, hogy szerencsétlen életem volt eddig. Úgy látom, festészetem napjainkban kezdi igazán érdekelni az embereket.

Vinkler László kiállítása a szegedi *Bartók Béla Művelődési Központban* október 25-ig tekinthető meg.

Halász Miklós

PM 67

TURF

ÜGETŐVERSENYEK: Bp. VIII., Kerepesi út 9.

Október 17-én, szerdán, du. fél 5-kor: nyolc érdekes futam szerepel a programon, amelyek közül a 2000 méteres és 14 000 forinttal díjazott **Tantal-díjban** várható a legszínvonalasabb összecsapás. Érdekes versenyt ígér a nap leghosszabb távú futama, a 2600 méteres **Tiszavirág-díj,** sőt a 2200 méteres **Tusnád-hendikep** is.

Október 18-án, csütörtökön, du. fél 5-kor: az ügetőverseny legnagyobb eseménye a 11 500 forinttal díjazott **Szilvásváradi díj.** A 2100 méteres távon a pálya élvonalbeli lovai indulnak. A **Sarkadi-díjnak,** a **Pálvölgyi-,** a **Piave-** és a **Revü-hendikepnek** pedig 2100 méter a távja, amelyek elsősorban fogadási szempontból ígérnek sok érdekességet.

Október 20-án, szombaton, du. 2-kor: Magyarország egyik leghíresebb ménéséről kapta nevét a program legjelentősebb futama, a 20 000 forinttal díjazott **Somogysárdi-díj.** A táv 2000 méter és nemcsak nagy, de jó lovakból álló mezőny indulása várható. A győztes hajtó a ménes értékes tiszteletdíját kapja. A kétévesek versenyének és a **Kaposfői-hendikepnek** is 1600 méter a távja, szintén jobb lovakkal.

GALOPPVERSENY: Bp. X., Dobi I. út 2.

Október 21-én, vasárnap, 12-kor: a pálya nagy eseménye a 104 000 forinttal díjazott **Budapesti-díj.** A táv 1400 méteres és a legjobb hazai kétéves, illetve idősebb telivérek részvétele várható. Színvonalas versenyt ígér az 1800 méteres **Budavári-** és az 1300 méteres **Óbudai-hendikep** is.

(marschall)

A BTSZ TÚRAAJÁNLATAI

A BTSZ ÉS A PESTI MŰSOR NYÍLT TÚRÁJA
1979. OKTÓBER 21. Vasárnap

Ismerkedés a Gerecse hegységgel (Több helyen bélyegzési lehetőség a Budapest turistája mozgalom II. keretében.) Útvonal: **Halyagos—Öreg Halyagos—Öreg Kovács—Szénás hegy—Vörösrét—Tardos.** (A táv: **16 kilométer.**) Találkozás: **7.25-kor a Keleti pu. alsó jegypénztáránál.** Minden jelentkezőt szeretettel vár a túra vezetője: **dr. Ritzky Katalin. T.: 889—859.**

Tatabánya: A felszabadulás után Felsőgalla, Alsógalla, Bánhida községeket is hozzácsatolták, így ma hazánk egyik legnagyobb bányavárosa. A szénkutatást a környéken 1895 végén Síkvölgyön kezdték meg és 1896 márciusában 125 méteres mélységben szénrétegre bukkantak. Ennek kiaknázása révén fejlődött ki a település, amely ma virágzó, fejlődő város.

Turul emlékmű: A Kőhegy peremén 8 méter magas talapzaton épült. Komárom vármegye állíttatta a honfoglaló Árpád vezér győzelmének emlékére, amelyet Szvatopluk hadai felett aratott. Az emlékmű jelképes. A hatalmas turulmadár karmai között Árpád kardját tartja.

Tardosbánya: Hangulatos település két hegyvonulat között. A Szénás-hegyről szeszélyesen elszórt óriás sziklák között közelíthető meg.

velem!

42. hét

Pálvölgyi Miklós

Az első junior ötttusa világbajnokságot Lipcsében rendezték meg 1965-ben. Bodnár János nyert. A későbbi felnőtt olimpiai bajnok svéd Ferm előtt, Pálvölgyi Miklós végzett a harmadik helyen. Ő egyébként kitűnő versenyző is volt, ebben a sportágban a korosztályos világbajnokságon a hatodik helyen végzett.

— Rövid ideig úsztam, majd átpártoltam a tusázókhoz, 1967-ig versenyeztem.

— Miért hagyta abba?

— Nagyon érdekelt az edzősködés, elvégeztem a Testnevelési Főiskolán a szakedzői tagozatot. 1972-től edzősködöm, az Újpesti Dózsában kezdtem, majd később jelenlegi klubomnál, a KSI-nél vállaltam trénerkedést.

— Ebben az évben felnőtt VB-t rendeztek Magyarországon. Mi a véleménye a sportág helyzetéről?

— Jócskán vannak tehetségeink, azt hiszem Császári, Buzgó, Dobi, Balogh, Rátonyi megfelelő utánpótlást jelentenek.

— Totózni szokott?

— Meglehetősen ritkán, de azért a különböző újságokban mindig el szoktam olvasni a tippeket. Így aztán nagyjából tudom, hogy mi a helyzet az NB II-ben és olasz bajnokságon. Nagyon érdekel, hogy vajon a Nyíregyháza bejut-e majd az NB I-be, lenyűgöző számomra, hogy milyen jó eredményeket értek el az utóbbi időben, valamint a lelkesedésük is dicséretre méltó. Ha jó a játék, a közönség sem hálátlan, tízezrek szurkolnak kedvenceiknek.

— Szereti a labdarúgást?

— Elsősorban az NSZK labdarúgását kedvelem, kitűnő kondicióban vannak, céltudatosak, praktikusan fociznak.

1. Dorog—Komló	1 x
2. Várpalota—Bauxit	1
3. Körmend—Pécsi MTE	1 x
4. BEM SE—Bp. Vasas Izzó	x 2
5. Kossuth KFSE—Kecskemét	1
6. Szolnoki MÁV—Szabó L. SE	x
7. Bologna—Fiorentina	2
8. Catanzaro—Internazionale	2
9. Napoli—Perugia	1
10. Pescara—Avelino	1
11. Torino—Juventus	2
12. Udinese—Roma	2
13. Pistoiese—Genoa	x 2
Pótmérkőzések:	
14. Spal—Lanerossi	1 x
15. Ózd—Orosháza	1
16. Balassagyarmat—Lehel SC	x (r-ó)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DÉLMAGYARORSZÁG

Vinkler László

1951 JUL 23

1021

VINKLER LÁSZLÓ

OIDIPUS KIRÁLY

fogalmazni

és Szegeden

A Bánk bán, a Ján

külföldi műv

az Állami Népi Együttes

Elkészült a Játékok jövő évi műsorterve

Még meg sem kezdődtek a Szegedi Szabadtéri Játékok idei előadásai, már elkészült a Dóm előtti színpad 1968-as, tizedik évadjának műsorterve. A terv szerint jövőre július 20-án — *Szinetár* Miklós rendezésében — *Erkel* Ferenc *Bánk bánjával* kezdődnek a játékok. A közönség ezután még két alkalommal, július 27-én és 31-én láthatja az örökbecsű operát. Július 21-én, 24-én és 28-án *külföldi művészegyüttes* — még nem végleges, melyik együttes, s az sem, hogy opera-e vagy balett — lép a szabadtéri színpadára. A jövő év harmadik produkciója *Kacsóh* Pongrác *János vitéze* lesz, amely augusztus 3-án, 4-én és 7-én kerül a közönség elé. *Verdi Aidá*-ját külföldi művészekkel [illegible] színre. Mikó András rendező. Premierjére augusztus

Vinkler László

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

TISZATÁJ

1962 AUG

1021

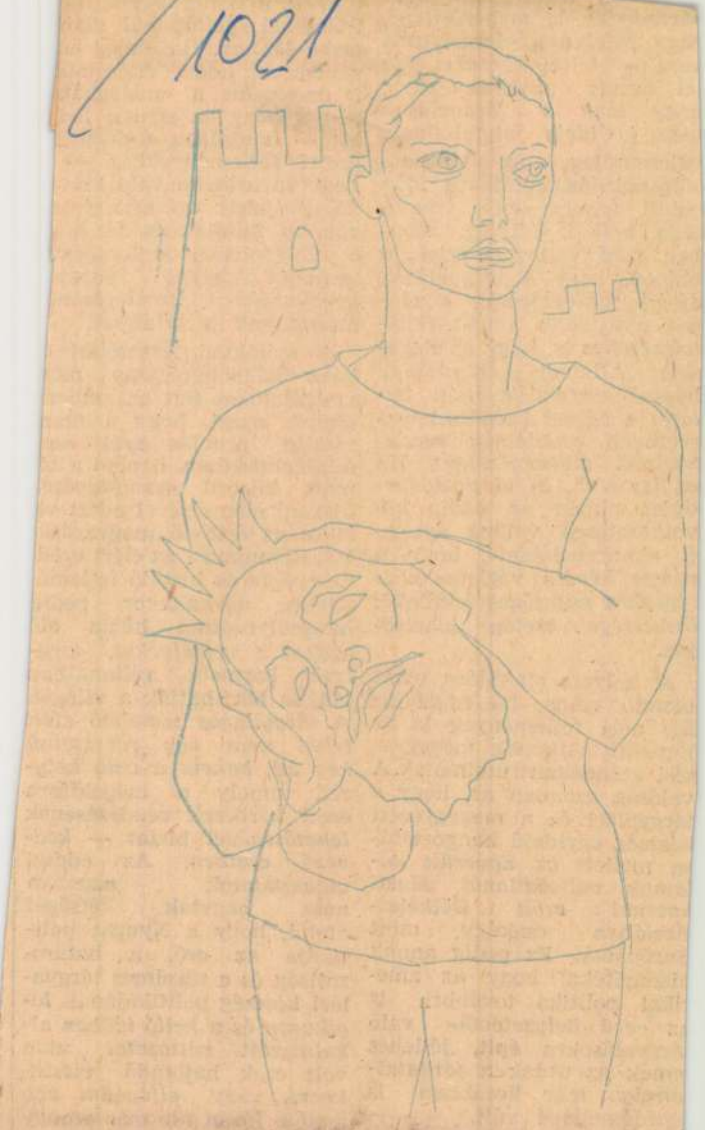

VINKLER LÁSZLÓ RAJZA

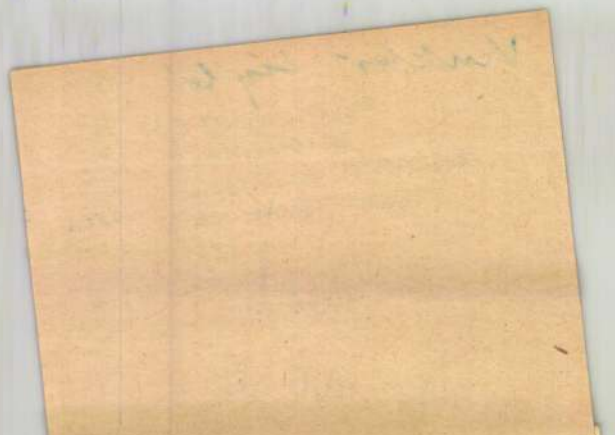

bármelyi
vagy *cáf*
kerülő«
jel muta
hogy *eze*
még jó
valószínűl
előrehaladás belátható időn
belüli felmérésének lehető-
sége *nélkül*. Mindez azon-
ban nem változtat azon a
tényen, hogy a tárgyalások
döntő fontosságúak, s ala-
pot nyújtanak annak *felté-
telezéséhez* is, hogy az Egye-
sült Államok kormánya
hosszú esztendők után *be-
látta* a német kérdéssel ösz-
szefüggő problémák rende-
zésének *szükségességét*. Ha
ez így van, ez *alapvető for-
dulat* abban az eddig kö-
vetkezetesen vallott nyuga-
ti »koncepcióban«, hogy a
német kérdés végleges meg-
oldáshoz szükséges feltételek
összessége esetén lehetsé-
ges.

A helyzet alakulása tehát
biztató volna, ha *egyidejű-
leg* más fejlemények is az
Egyesült Államok megegye-
zési szándékaira utalnának. A
valóság azonban az, hogy a
tárgyalási és a megegyezési
készség egyidejű hangoztatá-
sa mellett *az Egyesült Ál-
lamok változatlanul növeli
katonai erőit Délkelet-
Ázsiában* csakúgy, mint
Európában. Ez pedig annak
bizonyítéka, hogy az ame-
rikai politika továbbra is
az *»erő helyzetéből«* való
tárgyalásokra épít, jóllehet
ennek az útnak a *járhatat-
lansága* már korábban is
nyilvánvalóvá vált.

Lényeges pozitívum a je-
lenlegi nemzetközi politikai

a delkele
azsiai fejleményekhez —
kedvező irányba való kibo
takozás jeleit mutatja, okur
vannak feltételezésére, hog
a világpolitika legfontosab
területét jelentő európ
problémák rendezésén
megvannak a kilátásai.

A moszkvai leszerelési é
béke-világkongresszus nag
szolgálatokat tett az embe
ségnek azzal, hogy a nem
zetközi problémákról ner
általánosságban, hanem a té
nyek közötti *összefüggése*
újszerű elemzésével adott vi
lágos és érthető magyaráza
tot. Rámutatott az elért ered
ményekre és biztató fejlemé
nyekre, ugyanakkor pedig
hangsúlyozottan húzta alá
azokat a *veszélyeket*, ame-
lyek bármely pillanatban
lángba boríthatják a világot.
*A tárgyilagos szemlélő előtt
tehát nem egy rózsaszínű
kép áll, hanem a való helyz-
zet*, amely a megoldásra
érett kérdések rendezésének
lehetőségével biztat — *ked-
vező esetben*. Az eddigi
tapasztalatok azonban
nem hagytak kétséget
afelől, hogy a Nyugat poli-
tikája az erő, a határo-
zottság és a türelmes tárgya-
lási készség politikájának *lo-
gikusan* és a *kellő időben* al-
kalmazott *változatai* után
volt csak hajlandó *vissza-
kozni*, vagy *elfogadni* azt,
amit a józan ész már amúgy
is tanácsolt. *A moszkvai vi-
lágkongresszus határozatai
csak megerősítették az em-*

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 348-726

Vinkler László

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1980 SEP 21.

1021

VINKLER LÁSZLÓ: TAVASZ

Idén január és július vége között 3,1 százalékkal bővült az áruszállítás teljesítménye, s bár nem közvetlen az összefüggés, jogos a kérdés: indokolt-e ez akkor, amikor az ipar, az építőipar termelése, a mezőgazdasági növényi termékek fölvásárlása ugyanebben az időszakban kisebb volt a tavalyinál? Nincs olyan fuvar, ami ingyen lenne, a szállítás minden mozzanata költség, pénz, s igaz, látszatra az fizet, aki megrendelte az áru továbbítását, valójában a fölhasználó, a fogyasztó állja — az egyre borsosabb — számlát.

Két esztendeje tízmilliárd, tavaly 9,2 milliárd forint negatívumot mutatott a népgazdaság külkereskedelmi fuvardíjának mérlege, idén az első félévben nőtt a fuvarfizetések egyenlegének passzívuma 1979 hasonló időszakához képest, azaz — tisztelet a kivételnek — nem sok jele van annak, mintha számítana a szállítások díja a termelési költségeken belül. Sajnálatosan ugyanis azt tarthatjuk általánosnak, amit a népi ellenőrök állapítottak meg — egy négy évvel korábbi vizsgálat hatásainak fölméréseként —, s e szerint

Napjainkban ott tartunk, hogy az importáló külkereskedelmi vállalat bizonyos déligyümölcsökért kevesebbet fizet, mint amennyiért a termelőtől hazánkba fuvarozzák az árut. A szállítási költségek emelkedése törvényszerű következménye az energia drágulásának — ennek konzekvenciájával számoló itthoni gyakorlat azonban ma még alig tükrözi ezt a fölismerést.

téke a szállítási ágazatban — azaz a más tárcák vállalatainak eszközei nélkül! — 48,3 milliárd forint volt a tavalyi év végén. Hihetnénk a gyarapodó technikai bázis, az abban sűrűsödő hatalmas érték mind célszerűbben kamatozik. Ami nagyon hasznos lenne, de még nem több óhajnál. Napjainkban 800 millió tonna a népgazdaságban szállított áruk összsúlya míg 1960-ban csupán 240 millió tonnát tett ki. Indokolt a kérdés, valóban szükségszerű-e az áruk ilyen mértékű fuvarozása?

Kétségeinket olyan tények táplálják, mint a

VERANDA; 61×86 cm

VINKLER LÁSZLÓ

Vinkler László

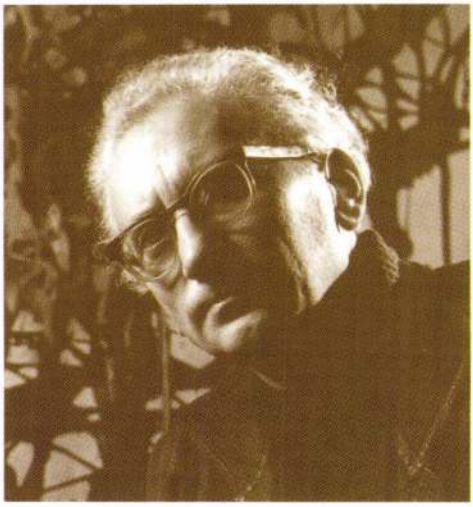

1912. október 1-jén Szabadkán született.
1930–1935; a Magyar Képzőművészeti Főiskola festő szakán végzett, mesterei Karlovszky Bertalan és Glatz Oszkár. 1932-ben és 1933-ban Ballódíjat, 1937-ben Jellinek-díjat és Fényes Adolf-díjat kapott. 1935-ben ösztöndíjat nyert, Rómában a Collegium Hungaricumban töltött nyolc hónapot. 1947-ben Szegeden, ahol egész életében élt, alkotott és tanított, megszervezte a Tanárképző Főiskola Rajz- és Művészettörténet Tanszékét, amelynek vezetője lett. 1980. december 2-án Szegeden, festés közben halt meg.

Jelentősebb kiállításai

1942. Városi Múzeum Kupolacsarnok, Szeged.
1959. Retrospektív kiállítás, Ernst Múzeum.
1961. Vinkler László akvarelljei, Reggio Emilia, Olaszország.
1968. Szabadka (Subotica), Jugoszlávia.
1982. Emlékkiállítás, Móra Ferenc Múzeum, Szeged.
1982. Emlékkiállítás, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest.
1997. Pokolraszállás, Móra Ferenc Múzeum, Szeged.
2001. Antik motívumok, Mártonfi Galéria, Kecskemét.
2001. Vinkler László grafikái, Tiffany Galéria, Budapest.
2001. Vinkler és tanítványai, Városi Képtár, Orosháza.
2002. Gyűjteményes kiállítás Szombathelyi Képtár.

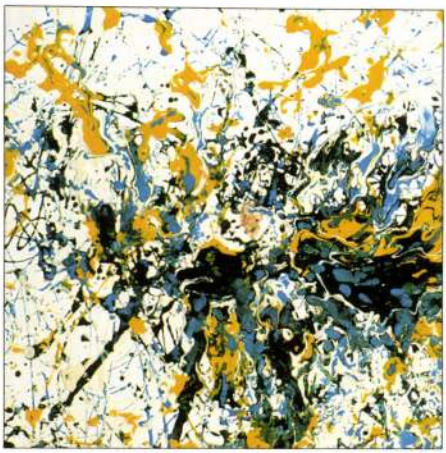

Meghívó

HAMILTON INTERNATIONAL

TŐZSDEÜGYNÖKSÉG RT.

Tisztelt Vendégeink,
Kedves Barátaink!

A Hamilton International Tőzsdeügynökség Rt., az Aulich Art és a Művészetért, Oktatásért Alapítvány közös elképzelésének eredményeképpen Vinkler László kiállításának megnyitóján szeretnénk egy kicsit többet, egy kicsit mást adni, mint az eddig megszokottak. A szokásos bevezető és megnyitó beszéd mellett ezért egyéb programokat – könyv- és filmbemutatót, tárlatvezetést és kötetlen beszélgetést a meghívott művészettörténészekkel – is ajánlunk Önöknek.

Ez a rendezvényünk része annak a folyamatnak, amelynek eredményeképpen az Aulich Art Galéria megújul, és nemcsak galériaként, hanem olyan kulturális központként működik, mely igényes rendezvényeivel vonzza a látogatókat.

Márkus István

Uzonyi Imre

A Hamilton International Tőzsdeügynökség Rt.,
az Aulich Art és
a Művészetért, Oktatásért Alapítvány szeretettel
meghívja Önt és barátait

A proteuszi Vinkler László

című kiállításra és a 2003. január 23-án,
csütörtökön 18 órakor kezdődő megnyitó
rendezvényeire.

A kiállítás kurátora:

Muladi Brigitta
művészettörténész

Helye: Aulich Art Galéria, Budapest, Aulich u. 5.
A kiállítás megtekinthető 2003. január 24. és
március 14. között, hétköznap 9-től 17 óráig,
hét végén előzetes egyeztetés után.
Telefon: 36/1 312 6012

A megnyitó programja

18.10 Bevezetőt mond **Uzonyi Imre,** a Hamilton International Tőzsdeügynökség Rt. elnök-vezérigazgatója.

18.15 A megnyitót **Aszalós Endre** művészettörténész, a MNG nyugalmazott főmuzeológusa tartja.

18.25 Vinkler László 24 grafikáját tartalmazó, 300 számozott példányban kiadott mappa egy példányának kisorsolása.

18.30 Könyvbemutató: **Szuromi Pál: Automatizmusok** (A magára talált Vinkler László). Beszélgetés a szerzővel.

19.00 Filmbemutató: **Incze Zsuzsa: Áthatások** című, Vinkler László életművét ismertető filmje.

19.30 Egy Vinkler festmény kisorsolása a jelenlevők között.

Az est során Muladi Brigitta, Aszalós Endre és Szuromi Pál művészettörténész segít tájékozódni a kiállítás képei között.

FÁK, HÁZAK; 86×61 cm

„Vinkler László mindent tudott, amit manuálisan egy festőnek tudnia kell, és mindent ismert, amit egy modern embernek és gondolkodónak ismernie kell. Ismerte, tisztelte és őrizte a hagyományt, de nyitott volt az újítás iránt is. A hagyományőrzés és a szüntelen megújulás között kereste az egyensúlyt."

Németh Lajos

Művészetért, Oktatásért Alapítvány
Szeged

A közérdekű alapítvány 1992-ben jött létre Szegeden, magánkezdeményezésre. Célul tűzte ki a művészetek, elsősorban a képzőművészet és az oktatás támogatását.

Legjelentősebb eredményeink: kiállítások rendezése, kiadványok megjelentetése és műtárgyak adományozása. Több kiállítást rendeztünk **Schéner Mihály** és **Rozsda Endre** műveiből, melyekhez kapcsolódóan két kiadványt, Schéner Mihály Mappa (7 db színes szitanyomat, 70 példányban) és Pataki Gábor: *Válogatás Rozsda Endre korai munkáiból*, jelentettük meg.

Jelenleg **Vinkler László** munkásságával foglalkozunk. 2001-ben Kecskeméten, Budapesten és Orosházán vettünk részt kiállításainak rendezésében. A kiállítások megrendezése mellett az alábbi könyveket és kiadványokat jelentettük meg:

Muladi Brigitta: Vinkler László 2001.

Vinkler László írásai *(szerk. Szuromi Pál)* 2001.

Vinkler László metamorfózisai *(grafikai mappa)* 2001 *(válogatta és a bevezetőt írta Aszalós Endre)*.

Meghívó

„Az ember élete is változó, organikusan kibontakozó történet, akárcsak a természeté, amelyben az évszakok ismétlik a maguk ritmusát, vagy a társadalomé, amelyben a keletkezésének, virágzásának és felbomlásának közös tragikuma érvényesül. Az ember azonban a tragikus múlandósággal szembefordulva keresi azt, ami maradandó..."

Vinkler László

Vinkler rendezvénysorozat
programtervezete:

2001. április 5. 17 óra
Polgármesteri Hivatal díszterme, Szeged:
Ünnepélyes könyvbemutató

2001. április 10—május 27-ig
Városi Képtár, Orosháza:
Vinkler László és tanítványai

2001. április 12—május 13-ig
New Tiffany Style Galéria Budapest:
Grafikai kiállítás

2001. október
Móra Ferenc Múzeum, Szeged:
Emlékkiállítás

2002. tavasz
Szombathelyi Képtár:
Gyűjteményes kiállítás

2002. Mű-Terem Galéria — Virág Judit, Budapest:
Válogatás Vinkler László munkáiból

A kecskeméti Katona József Megyei Könyvtár,
a Mártonfi Galéria és
a Művészetért Oktatásért Alapítvány
tisztelettel meghívja Önt és barátait a
2001. március 28-án (szerdán) 16 órakor

Muladi Brigitta: Vinkler László

és

Szuromi Pál: Vinkler László írásai

című könyvének ünnepélyes
bemutatójára

Bevezetőt mond:
Szilágyi Tibor
színművész

A bemutató helye:
a Katona József Megyei Könyvtár
Kecskemét, Piaristák tere 8.

A Mártonfi Galéria

és

a Művészetért Oktatásért Alapítvány

tisztelettel meghívja Önt és barátait a

2001. március 28-án (szerdán) 17.30 órakor

Vinkler László (1912-1980)

festőművész

Antik motívumok című kiállításának megnyitójára.

A kiállítást megnyitja:

Szilágyi Tibor

színművész

A műveket méltatja:

Dr. Turai G. Kamil

művészetfilozófus

A kiállítás megtekinthető: 2001. április 20-ig,

hétköznap: 10–13, 14–18, szombaton 10–12-ig

Kecskemét, Dobó krt. 8.

A kiállítás megrendezését támogatták:

COMET Számítástechnikai és Hálózatfejlesztési Kft.
Budapest

Szeged Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal

Art Galéria, Szeged

TRIÓDA
BIZTONSÁGTECHNIKA RT

Panton Bt. Kecskemét

Aranyhomok Szálloda Kft.
Kecskemét

PRINT2000 Nyomda Kft. – Kecskemét

Nemzetközi Textilművészeti Biennále anyagából" alcímű, a fenti címet viselő kiállítás. A (pontosan lefordított) cím a magyar nyelvben kevésbé pregnáns, mint a lengyelben – „Z krosna do Krosna" –, a lengyel város neve ugyanis utal a lengyel len-termelésben és textiliparban betöltött, hagyományosan központi szerepére. A Krosnoi Kézműves Múzeum első ízben 2000-ben, másodjára 2002-ben, hagyományteremtő szándékkal rendezte meg a kiállítást, amelyre az első biennálénak a vártnál is nagyobb sikere után immár 17 ország 96 művésze küldte el jelentkezését. A krosnoi bemutatót követően a tárlat anyaga vándorútra indult, amelynek kilencedik, utolsó stációja a zalaegerszegi.

A Göcseji Múzeum kiállítótermének mérete megkövetelte az anyag redukálását, s a szelektálást követően 62 művész 61 alkotása került bemutatásra. A megnyitón a tárlatot rendező *Ewa Mańkowska* asszony, a Krosnoi Kézműves Múzeum igazgatója vázolta fel a szervezők eredeti törekvéseit. A statútum előírásai szerint a kiállítandó alkotások alapanyagaként – legalább részben – lent kellett felhasználni, méretük pedig 25–60 cm közötti lehetett. A kiállítás végül változatos, izgalmas összképet kínál, amelyen belül a kortárs európai textilművészet számos hangsúlyos törekvése képviselteti magát. A legtöbb kiállító természetesen Lengyelországot képviseli, de öten érkeztek például Ukrajnából is. Hazánkat *Szalontai Éva* reprezentálja. A zsüri döntése alapján a Grand Prix díjat a lengyel *Włodzimierz Cygan* kapta (lásd e cikk illusztrációját).

A tárlathoz a Nemzeti Kulturális Alapprogram támogatásának köszönhetően nívós, négyszínnyomású, magyar-angol nyelvű katalógus jelent meg Irena Huml bevezető tanulmányával, B/5 méretben. A kiadvány az eredeti, lengyel-angol nyelvű katalógus szerkezetét követi, s a reményeink szerint maradandó emléket állít egy nemzetközi mércével is jelentős, kvalitásos kiállítás magyarországi bemutatásának.

Kostyál László

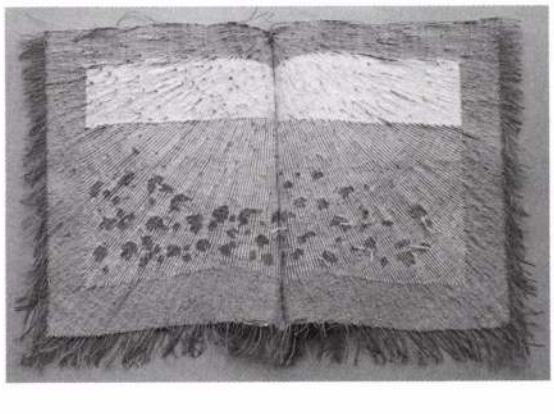

SZEGED

Vinkler világa III. – „Az én tájaim"

Vinkler László festőművész tárlatsorozatának harmadik emlékkiállítása.
Móra Ferenc Múzeum

2003. november 28. – 2004. február 1.

A művészettörténet szereti a skatulyákat. Azt mondja, tájképfestő, csendéletfestő; beerőlteti őket stílusirányzatokba; igyekszik egyértelművé tenni a dolgokat. Pedig az élet is, a művészet is, és az alkotók java is bonyolultabb az ilyesfajta szimplifikálásoktól. Vinklert nagyon nehéz akár tematikailag, akár stilárisan, akár műfajokat tekintve beskatulyázni. *Vinkler László* festészete a világról szól, a világból őt ért hatásokról, és az azokra adott sokféle válaszokból.

Amikor a Móra Ferenc Múzeumba került életműtöredék rendszeres bemutatási lehetőségeiről beszélgettünk, s egy öt évig tartó kiállítás-ciklus körvonalai alakultak, magam is megrettentem saját gondolatomtól, hogy a harmadik kiállításra Vinkler tájképeit gyűjtsük egybe. Hiszen bár festett tájakat, jórészt szeretett mitológiai jeleneteinek adott mediterrán környezetet, a tájképfestés távol állt tőle. Vagy mégsem? Programként minden esetre igen, de a tájélményektől ő sem szabadulhatott. Amikor e mostani válogatást gyűjtöttem egybe, gimnáziumi magyar tanárom, Stef István dolgozatcímei jutottak eszembe, amelyekkel Ady költői szimbolizmusához szeretett volna közelebb juttatni bennünket, s amely témákat mi, tizenéves kamaszok igencsak kétkedve fogadtunk: „Fáj a táj", „A táj megvigasztal", „Feloldódom a tájban" stb. Vinkler László számára is különböző érzelmi-intellektuális élményt jelentett a természet lenyűgöző látványa, fülszabadító élménye, megborzongtató hatása. A főiskolán készített akadémikus tájképeit az itáliai ösztöndíj mediterrán élménye oldja, s az 1939-es két kimagasló jelentőségű képe a Kék Etna és az Ezüst Etna szicíliai hitvallása emeli kiemelkedő szintre.

A mester következő évtizedei az intellektus jegyében és a megbízások szorításában teltek. Mély érdeklődése és kreativitása sorjáztatja a görög mitológia újragondolásának metamorfozisait, a megbízásos portrék sorát, majd a hatvanas évek önmarcangoló időszakában a tollrajzok sokaságát és a tusöntvények egymást követő lavináját.

Ez a befelé fordulás a hetvenes évek elején egy hirtelen és felkavaró élményben vált a nyitásra, a színességre, a természeti csodák habzsoló befogadására és rendkívül gazdag visszatükrözésére. Ott

Kék Etna

Nyár

Vinkler László festő

ültem a makói művésztelepen, a fehér iskola egyik tantermében, ahol az ablak előtt fölállított állványnál Vinkler László festette egyik tájképét a másik után, egyik csendéletét a másik után. A makói nyár és a körülötte dolgozó egykori tanítványai és a kollegák – mindenekelőtt *Kováts Margit* és *Szűcs Árpád* – inspirálták erre az új tematikára és friss szemléletű festésmódra. Születtek is a képek sorban, csakhogy Vinkler László itt is bizonyította, hogy intellektuális alkotó, tovább gondolja a fűszálak selymes puhaságát, a bokrok, növények, fák egyedi sorsát, a színélményeket és hangulatokat, s teremt egy újszerű tájélményt, összetett kompozíciót, térben is mozgó montázst, egymásnak feleselő vidám kánonját a természet élvezetének. És persze ott az ember, arcával, figyelő tekintetével, óvó-simogató kezével. Pop artos megoldások váltják egymást konstruktivista építkezésekkel, lírai fény-árnyék játékok a színek vad tobzódásával. Vinkler ismét csodát tett, elégiákban, szonettekben, négysorosokban és szimfóniákban mesélt mindarról, amit neki a természet üzent – s íme ez az üzenet most mihozzánk is elért.

Tandi Lajos

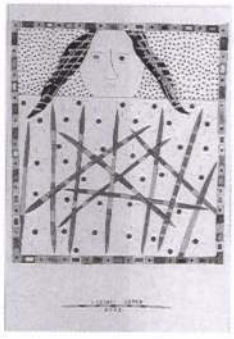

Luzsicza Árpád
grafikusművész
Játék-szín-tér
Móra Ferenc Múzeum
2004. február 1-ig.

CSONGRÁD

Bretagne-i partok halászai

Fotókiállítás a franciaországi Breton Múzeum gyűjteményéből

A magyarországi Francia Intézet közvetítésével a Móra Ferenc Múzeumban 2003-ban bemutatott, az Iparművészeti Múzeumban 2004 január közepén nyíló kiállítás 2004. január 11-ig a csongrádi Tari László Múzeumban látható.

A kelta, brit eredetű bretonok földművelés és állattartás mellett az óceán, a tenger partján hajózással, halászattal foglalkoztak. A 20. század első éveiben a tengerparti munkásréteg a szardínia (a halfajta) jelentős csökkenése miatt gazdasági válság áldozatává vált.

A nevezett foglalkozási réteg és családjaik megmentésére katolikus szociális mozgalom alakult ki. Ennek a mozgalomnak jeles alakja lett a polgári, hivatalnok származású *Jacques de Thezac* (1862–1936). Házassága révén ismerkedett meg a halászok nyomorúságos életkörülményeivel, melyet az alkoholizmus és a tüdőbaj még fokozott. Thezac munkásságában a vallási-szociális tevékenység és a fotózás összekapcsolódott. Az 1880-as években készítette első fotóit. Ehhez az akkor is hagyományosnak számító harmonikaszerű, fakeretes, üveglencsés gépeket használt. Képei riport- és néprajzi munkafotóknak számítanak. A halászat, a hajósélet mindennapjai és családi, vallási ünnepei fényképezését tartotta fontosnak.

A tenger munkásai szakmai és általános műveltségének növelését, vallási nevelését Thezac az évente kiadott Breton Tengerészeti Kalendáriummal és a „Tengerészmenedék" mozgalom támogatásával is igyekezett biztosítani.

A „Tengerészmenedék" mozgalom 1900-ban kezdődött, célját és működését 1904-ben törvénybe iktatták. Épületeik *René Darde* építész tervei alapján készültek. 1900–1933 között 12 tengerészmenedék épült. Ezekben a tengeren folytatott munka szünetében a halászok és családjaik élhettek. (A tengerparti kocsmáknál igényesebb szállás- és pihenőhelyeknek számítottak.) A menedékek beosztása hasonló volt, a földszinten a játékterem és a gondnoki lakás, az emeleten háló, könyvtár szolgált pihenőül, a belső udvaron tornaszereket használhattak a férfiak, legények, az udvaron javíthatták halászszerszámaikat. A menedékekben koronként változó témájú szakképzés folyt. A század eleji válság idején csipkeverést tanultak a halászok családtagjai. Az első világháború után modern hajózási, rádiózási, villamossági ismereteket sajátíthattak el a matrózok, halászok. Az 1950-es évektől az életkörülmények általános javulásával jelentőségük csökkent. 1992-ben a mozgalom új erőre kapott. A hátrányos helyzetű tengerész családokat kezdték újból támogatni.

Thezac tevékenysége kettős volt – egyrészt a katolikus szociális mozgalomhoz csatlakozva a breton hajósokat, halászokat és családjaikat -, a tengerészmenedékek létrehozásához és működtetéséhez nyújtott segítséget, másrészt a tenger munkásait fényképeken örökítette meg. A kiállításban az ő felvételeiből készült válogatást láthatja a közönség.

Szűcs Judit

GYŐR

Kiállítások 2004 – A Városi Művészeti Múzeum kiállítóhelyei

Váczy Péter-gyűjtemény – emelet

- **február 6 – március 31.:** Positionen 004 / Helyzet 004 – az Architekturraum Burgerland építészeti csoport kiállítása (megnyitó: 2004. 02. 06. 18h)
- **április 15 – május 15.:** Kocka Csoport szervezésében – Fiatal iparművészek kiállítása
- **május 20 – június 20.:** Benoist és Manon Mallet kiállítása

VINKLER László

Tiszatáj 1987. 12.sz.
Szentgyörgyi A.-ról szóló tanulmányok
mellett

Vinkler László: Szent-Györgyi Albert portréja

Vinkler László

festőművész.

A Szegedi Tanárképző Főiskola vegyészhallgatója volt az 1954-ben végzett évfolyamnak.

Pesti Mária
1980 ápr. 12.

Vinkler László

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Feltámlyé
1980 DEC. 7

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

ALFÖLDI MŰHELY

1021

VINKLER LÁSZLÓ: SZERELEM

csillagokat. Az képtelenség, azoknak a száma ugyanis vég-

M

1980. DECEM
VASÁR
Ambrus

A Nap kel 07 óra 18 perckor, és nyugszik 15 óra 53 perckor. A Hold kel 06 óra 42 perckor, és nyugszik 16 óra 14 perckor.

HÓZÁPOROK

Várható időjárás vasárnap estig. Jobbára erősen felhős idő, csaknem országszerte újabb csapadékkal. Elsősorban havazással, hózáporral, szombaton egy-két helyen átmenetileg havas esővel, ónos esővel. Időnként erős, néhány helyen viharos lökésekkel kísért délnyugati, majd vasárnap a Dunántúlon északnyugatira forduló szél. A legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet általában: –2, –7 fok között, a szélvédett területeken –10 fok körül. A legmagasabb nappali hőmérséklet vasárnap általában 0 és –5 fok között.

MOZI

Csongrád: Szabadság: A Nagy Medve fiai. Színes, NDK-film. Kezdés: fél 4 órakor. Norma Rae. Színes, amerikai film. Kezdés: fél 6 és háromnegyed 8 órakor. Matiné: Aladdin és a csodalámpa. Színes, francia rajzfilm. Hétfőn: Circus Maximus. Színes, magyar film. Kezdés fél 6 órakor. Zenekari próba. Színes, olasz film 14 éven felülieknek! Kezdés: háromnegyed 8 órakor.

Vásárhely: Béke: Szibériáda. I–II. rész. Színes, szovjet film. Egységesen 12 forintos helyárral! Kezdés: fél 4 és fél 7 órakor. Matiné: Csizmás kandúr a világ körül. Színes, japán rajzfilm. Hétfőn: Mennyire szerettük egymást! Színes, olasz film. 14 éven felülieknek! Kezdés: fél 4, háromnegyed 6 és 8 órakor. Filmtéka (Ifjúsági Ház) Hódmezővásárhely, Zrínyi u.: Hétfőn: Kés a vízben. Lengyel film. Kezdés: 6 és 8 órakor.

Makó: Vörös Csillag: Fehér Agyar visszatér. Színes, olasz film. 14 éven felülieknek! III. helyárral! Kezdés: fél 4, háromnegyed 6 és 8 órakor. Hétfőn: Szibériáda. I–II. rész. Színes, szovjet film. Egységesen 12 forintos helyárral! Kezdés: háromnegyed 6 órakor. Szabadság: A szökött fegyenc. Színes, szovjet bűnügyi film. Kezdés: 3, negyed 6 és fél 8 órakor. Matiné: Hüvelyk Matyi. Színes, amerikai rajz-játékfilm. Hétfőn: Árnyak

negyed 3, negyed 6 és fél 8 órakor. Matiné: A hegyi barlang titka. Színes, szovjet ifjúsági kalandfilm. Hétfőn: Pofonok völgye, avagy Papp Lacit nem lehet legyőzni. Színes, fekete-fehér betétekkel készült magyar film. Kezdés: háromnegyed 3 órakor. A szökött fegyenc. Színes, szovjet bűnügyi film. Kezdés: negyed 6 és fél 8 órakor. Szabadság: Hétfőn: Csendestárs. Színes, kanadai krimi. III. helyárral! 16 éven felülieknek! Kezdés: fél 4, háromnegyed 6 és 8 órakor.

RÁDIÓMŰSOR

KOSSUTH ADÓ

6.00 Előttünk a vasárnap! 7.23 Baráti körben. 8.10 Öt kontinens hét napja. 8.26 A Nyitnikék pestája. 9.02 Olvastam egy novellát. 9.27 Népdalok. 9.50 „Szerelmedért"... Vörösmarty Mihály versei. 10.08 Százszorszép színház. 11.05 Miskolci Zenei Hét. Kapcsoljuk a Szakszervezetek Rónai Sándor Művelődési Házát. A Miskolci szimfonikus zenekar hangversenye. Közben: 11.50 Az örök hiány köszörűjén. Versek József Attiláról. Kb. 11.54 Édes anyanyelvünk. Kb. 12.10 A hangversenyközvetítés folytatása. Kb 12.50 Tiszta szívvel. Barcs Sándor írása. Kb. 13.00 Walter Giesekin Domenico Scarlatti szonátáka zongorázik. 13.13 Így láttam Bartókot. A mikrofonnál: Hans W Heinsheimer. 14.05 Gondolatjel 15.14 Lusakai levél. Feladó: Bereczky Gyula. 15.24 Népdalkörök országszerte. 15.44 Elisabeth Schwarzkopf operettdalokat énekel. 16.00 Üdvözlet az olvasónak 17.10 Montecuccoli és az áru készletek. Fábri Ervin jegyzete 17.20 Miskolci Zenei Hét. Kedvelemezeim. 18.50 Diákkönyvtár hangszalagon. 19.50 Muszorgszki ciklus. VIII/1. rész Borisz Godunov. Négyfelvonásos opera Közben: 20.50 Országháza. Vörösmarty Mihály verse. 20.54 A operaközvetítés folytatása. 23.1 Magyar előadóművészek Brahms felvételeiből. 0.10 A New York-Filharmonikus zenekar könnyű zenei felvételeiből.

PETŐFI ADÓ

6.00 Népszerű muzsika – koránkelőknek. 7.00 A református egyház félórája. 7.30 Arthur Ege Bach-műveket orgonál. 8.05 Mi

Vinkler László grafikusművész.
Szuromi Pál: Tükrök, nemzedékek. Szeged képzőművészete, 1960-1985.

1 Vinkler László: Kulmináció,
1 farost lemez, kollázs, 98 × 69 cm, 1964

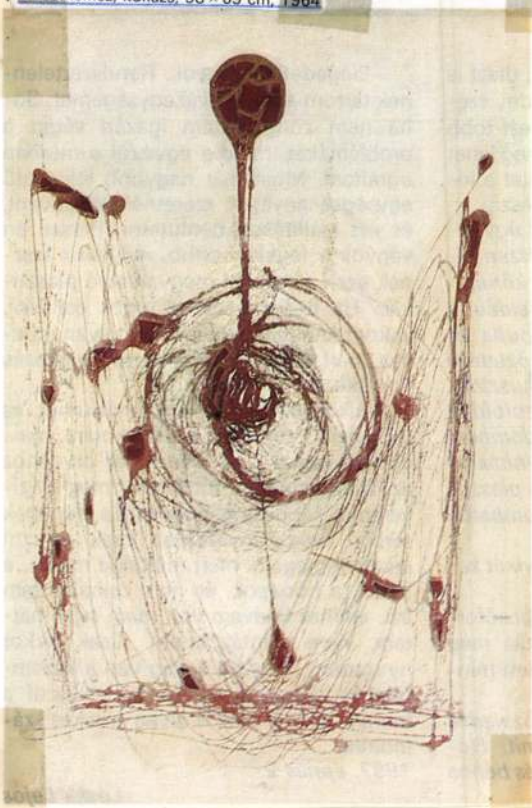

Művészet, 1987. július, 36-old.

Vinkler László

Vinkler László: Léda

Magyar Nemzet 1987. VII. 24.

Vinkler László, grafikusművész

Lóránt János 1938-ban született Békésszentandráson, középiskoláit Szarvason fejezte be, Vinkler László irányításával végezte el Szegeden a Tanárképző Főiskolát, 1962 óta kiállító művész.

Losonczi Miklós: Lóránt János festői állomásai.
Levesi Szemle, 1984. jún. 5-9-old.

Szeleri Zoltán: Ugári tárlat Szegeden.

Vinkler László, grafikusművén

Tükör, Budapest, 1979. júl. 22.

Vinkler László: Antigoné és Kreon

Vinkler László: Antigone és Creon

VASÁRNAP,
1979. JÚLIUS 29.

emet. Va-
n. te meg
met dön-
Gondold
az apád,
mérnökök
gint het-
Istenem!
y mi sze-
faluból.
eltünk. A
z orrunk
edobtam.
ndoltam.
ha erre
alán ép-
a: — Itt
Már es-
. A kül-
gyűrődve,
magam.
sszehord-
él a sze-
ródzott a

solyogva, jobbra-balra köszöngetve ment a folyosón. Rámosolyogtak. Megállít valakit, kérdez tőle valamit, aztán őt állítják meg, tőle kérdeznek. Röviden, velősen válaszol. Becsülik a munkáját. A kedves kis titkárnő feláll, ahogy belép, rámosolyog. „De szép nő, a teremtését!" — villan át a fején ma is, mint minden reggel.

— No, van valami?

— Már telefonáltak...

Telefonáltak, követeltek, kértek, kérleltek, óva intettek. Úgy lubickolt ebben, mint hal a vízben. Szinte forgatókönyv szerint váltották egymást az ingerületek. Például: „Hát, idefigyeljen: én nem fogok magukkal rabló-pandúrt játszani. Ez az utolsó alkalom." Vagy: „Édes öregem, én mit tehetek? Na, mit? Ha tőlem függene, akkor természetesen." És: „Értem, hogyne érteném. Huszonnyolcadikára, hogy ne ígérgessek összevissza. Hm? Csak keményen, ahogy a főnök mond-

Ölel barátod: Nyikolaj."

— Verocska!

— Igen, Nyikolaj Ivanovics!

— Megjöttem.

— Rendben.

És megint kezdődött: „Nem engedem!", „Kérem, én csak helyeselni tudom!", „Hát, ezt még meg kell gondolni. Kapásból nem megy. Majd megbeszéljük."

...Este, amikor a vacsorára várt, Nyikolaj Ivanovics még egyszer elolvasta mindkét levelet. Elolvasta őket, majd sokáig töprengett fölöttük. Végül az asztalra dobta őket és ezt mondta:

— A fene tudja, hogy melyik?...

— Mit mondasz? — kérdezte a felesége.

— Semmi, csak úgy. Kész a vacsora?

— Mindjárt. Tényleg semmi baj?

— Semmi, semmi. Légy szíves az újságokat.

Vinkler László, grafikusművész

Az idén 20-ik alkalommal nyitotta meg kapuit a szegedi Nyári Tárlat. A kiállítás törzsanyaga a magyar realista hagyományok ápolásáról számoskodik. Ezért kapták díjat Pirk János, Vinkler László és még több művész.

Dél-alföldi Krónika.

1979. VIII. 3. Televízió, 17.30.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Vinkler László

TISZATÁJ
Szeged
festőművész
1979 12

1021

VINKLER LÁSZLÓ MUNKÁJA

s o l l e n i acélból készült hár
csak annyit jelentettek

ÓVAKODJATO.
AMIKOR A PO
ÚJRA DIVATBA JÖN

és íme divatba jött

nem gondolhatok másra
csak gyermekkoromra
amikor lefogtak hogy ricinust önthessenek a számba

és mindörökre
megmaradtam
lefoghatónak

ricinust töltenek a szemembe
hogy megtisztuljak a képtől
amelyet születésem pillanatában láttam
ricinust töltenek a fülembe
hogy elfelejtsem az abszolút Á hangot
amelyhez az életemet hangoltam
és teniszlabdát tömnek a számba
de ezt már nem bírom ki
a pheidiászi törzsfejlődés mutációja vált belőlem

mondhatnám úgy is
a kíntól egy új faj született
amelyik mindenütt szájat növeszt
a szájába gyúrt teniszlabdán is szájat növeszt

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMondó
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 438-068, 337-748, 340-726

TISZATÁJ
Szeged 1989 12

Vinkler László,
festőművész

1021

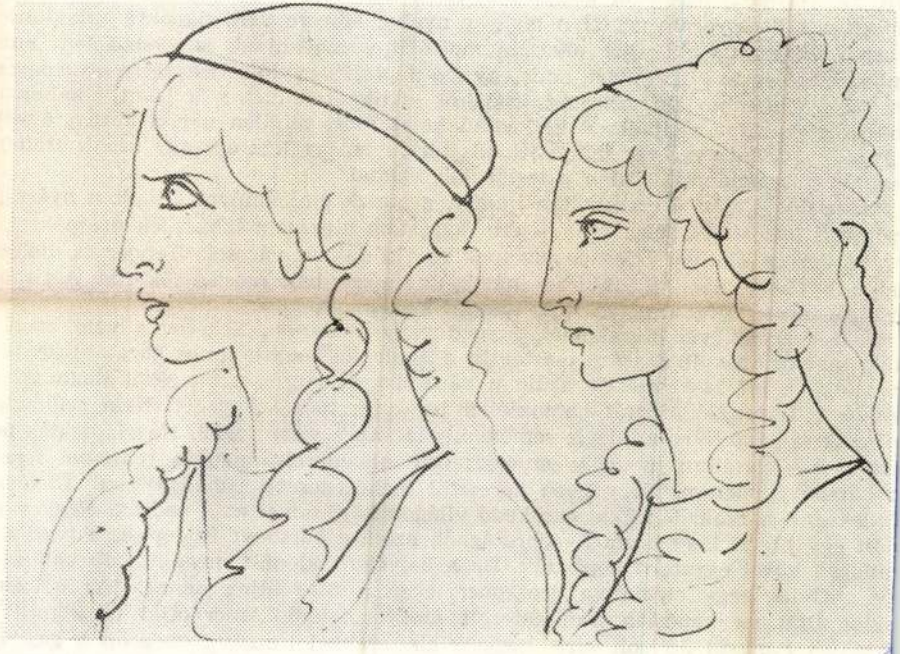

VINKLER LÁSZLÓ MUNKÁJA

e — gondoltam. Verskötetemet több hónap
re, túltelítve voltam irodalommal; de mos
nnak már. Úgy érzem, hogy valamennyit
et, hát mindent újra el kell mondani. Új
gy az esztéta néz a világra: szemétdombon
ész dolgozik: a dolgok fölszíni szépségét át

Ekkor kaptam a belső parancsot, írnék naplót, kulturális életünkről jegyzetet, ék dicséretet mindennapjaink apró tényeiről. És írok. Először még visz egy zakai vonat a tengerhez. Kivételes alkalom ez, hogy Pestről, Kecskemétről nemk Újvidékig vezet az utam. S naplóírói vállalásomra Vodicén nyerek igazolást. yés Gyula könyvét, az Itt élned kell című, esszéinek, naplójegyzeteinek nagy újteményét megjelenésekor átlapoztam csak, legtöbbjét előbbről már ismerhettem. dicén egy kis nyaraló egyetlen magyar nyelvű könyve volt, napokra tulajdonom. vasom írásait, újra és újra olvasom mottóját, s magamnak is idemásolom munmhoz igazolásként: „Mindazt, amit egy író naplójába való feljegyzésre érdemesnek t: az irodalomhoz tartozik. Az irodalmi kritikát az életre is lehet alkalmazni. ha kötelesség." Az Itt élned kell című kötet most minden nap a kezem ügyébe rül már. Így lesz egy-egy könyvnek kis története, így lesz egy-egy utunk szellemi elemben is vándorlás. Talán a legigazibb kaland.

Augusztus elején, Kecskeméten immár, groteszk emlékművet állítok a nyárnak: söppnyi fürdőszoba fehér csempéjére ragasztom utazásom tengerkék prospektusát: ovac, Jezera, Betina, Tijesno, nevetnek rám a dalmát városok. Tenger és diólevél mondja Csoóri Sándor. Fintort csinálok, úgy nézek bele most a tükörbe. Azt mon-m: tenger. A tükör meg tükrözi, tükrözi kérlelhetetlenül: diólevél.

Hazaérkeztem, vár Kecskemét, Szeged vagy Budapest. Sokszor a véletlenen is lik, melyik busz állomására csattog ki a nyúlcipő. De szerelmes hazatántorgó letn talán én is? Mert először szüleim városába, Csongrádra megyek. Megnézni az gusztusi Tiszát. Megnézni: homokjából terített-e már szőnyeget. Nem szülővárosn, csak szüleim városa. Mégis remélem, pár napra visszafogad. Hazalátogatásomat nban egy váratlan esemény zavarja: otthonlétem első napján semmivé foszlik k bársonyfarmerom. Négy éven keresztül leghűségesebb ruhadarabom. Története érdekes, hisz szakadékokkal ékeskedő világok között ível ez a nadrág. Négy évvel előtt egy brazil lány hozta Svédországból, azóta e bársonyt Budapest, Titograd és ningrád kövei egyaránt koptatták. De a helyét mindenütt megállta. Jó volt arra, gy a Gellérthegy oldalában beatkoncerteken a fűre üljek benne. (Az új zene: ngjai által megkapod a programozott mogyoróföldek Amerikáját és kölniillatú nyveivel Párizst.) Jó volt arra, hogy miniszterekkel rangos fogadáson a gazdáját öztesse. Jó volt arra, hogy a világ templomait s Ady-emlegette óljait végigsétál-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1979 12

TISZATÁJ

Szeged

Vinkler László,
festőművész

1021

Foglalkozás

A ceruzákat — ? Szeretem nagyon
a ceruzákat és észt népemet.
Hirtelen vonal a széles havon:
egy ceruzavonás.
Jelölhet mást is, nekem: perceket,
melyek nem vesztek el, és megmaradnak
ezután is; hozzájuk nem tapadhat
semmiféle csalás.

Egy perc — az máris múlt; hamar
elperegnek az egész idő.

VINKLER LÁSZLÓ MUNKÁJA

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1979 12
TISZATÁJ
Szeged

Vinkler László festőművésszel

1021

VINKLER LÁSZLÓ MUNKÁJA

Betegek voltunk, nagy pólya
lekaszabolt melled fölött s de
a kard se vág nagyobb sebet
a halál görbülő kése sem, mi
meg tudnánk mutatni most a

Vetkőzz le csakazértis, ha megáll veled szemben
a Nap. Mutasd meg csonkaságod
az első zöld levélnek,
minden erdőben otthon voltunk, minden fűben,
amazonok fekete húga, emlékszik ránk a szél,
ott jár vállad körül, hajadat emelgeti.

Levelek visszhangja

Erdő, megfejthetetlen, zöld álom,
nyár bújdosik a bokraidban s árnyékos rigó;
kifehéredett szarvascsonton
szöcskék napoznak időtlenül.

Megfejthetetlen történeted vagyok én is már hetek óta,
járok föl-alá benned, levelek visszhangja kísér,
töredékes a kezem, a hangom,
valakinek majd újra kell álmodnia az életemet.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR SAJTÓKIADÓ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Vinkler László

DÉL-MAGYARORSZÁG
grafikusművész
1980 FEB 3

1021

FARSANG — VINKLER LÁSZLÓ RAJZA

tét zugba húzódva —, igyekezve figyelmét megosztani a hozzá simuló hölgy, továbbá a filmvásznon pergő mozgókép között.

K. K. divatot szült, mondhatni, stílust teremtett. Sok nő akart, szeretett volna K. lenni, de legalábbis külsőségekben hozzá hasonló. Mert látta, a férfihadra mennyire hat ez a búgós-rekedtes, agyoncigarettázott hang, az elöl föltaréjosított haj, ezek a túlméretezettre rúzsozott, húsos ajkak.

S a mai fiatalok? Nos, ők nem éltek akkor. Személyes, közvetlen élménnyel nem rendelkeznek. Viszont előszeretettel sodortatják magukat a nosztalgiahullámmal, megmártózva mindenben, amit ez az áradat mindennapjainkig sodor.

Vica néni — a rég elhalálozott kormányfőtanácsos kiérdemesült özvegyét — korábban észre se

Vica néni maga elé bámult, de olyan átszellemült arccal, mint aki éppen egy megélemedett mennyországot szemlél, és ez annyira megható, hogy rögvest elbőgi magát. A fiatalabb korosztály tagjai viszont — bizonyára az elfogyasztott pia hatására is — szorgalmasan nosztalgiáztak, mint tőről metszett maiaknak illik és szokásos.

Az utcákon, villamosokon pedig feltünedeztek a kackiás kis kalapok, az angolos szabású, szelesvállúsított kosztümök, a túlfestett, vérpiros ajkak. Már tényleg csak az arc elé húzott, pötytyezett fátyolka hiányzik, valamint az emeletesre magasított parafa talpú cipő, hogy teljes legyen az illúzió.

Szól felettünk a zene. K. K. néha három-négy órán át búgja-suttogja vesztünket, a vadvirágos rétet. Előfordul, hogy időnként némi nosztalgiával gondolok azokra az időkre, amikor — de rég is volt, már több hónapja! — még olyan együttesek harsogtak, mint az ABBA, a Boney M, és a többiek, a divatjamúltak...

PAPP ZOLTÁN

ogság évei

ogság évei
elmúljanak annyi
élybe kerülnek
ismered őket
add el az élet
örülj ha tudsz
alan jár most is
el ennyi önzés
evvel nem dicsekszel

Vinkler László, festő

VINKLER LÁSZLÓ MUNKÁJA

a szájába gyúrt teniszlabdán is szájat növeszt

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Vinkler László
grafikusművész

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1980 AUG 3

1021

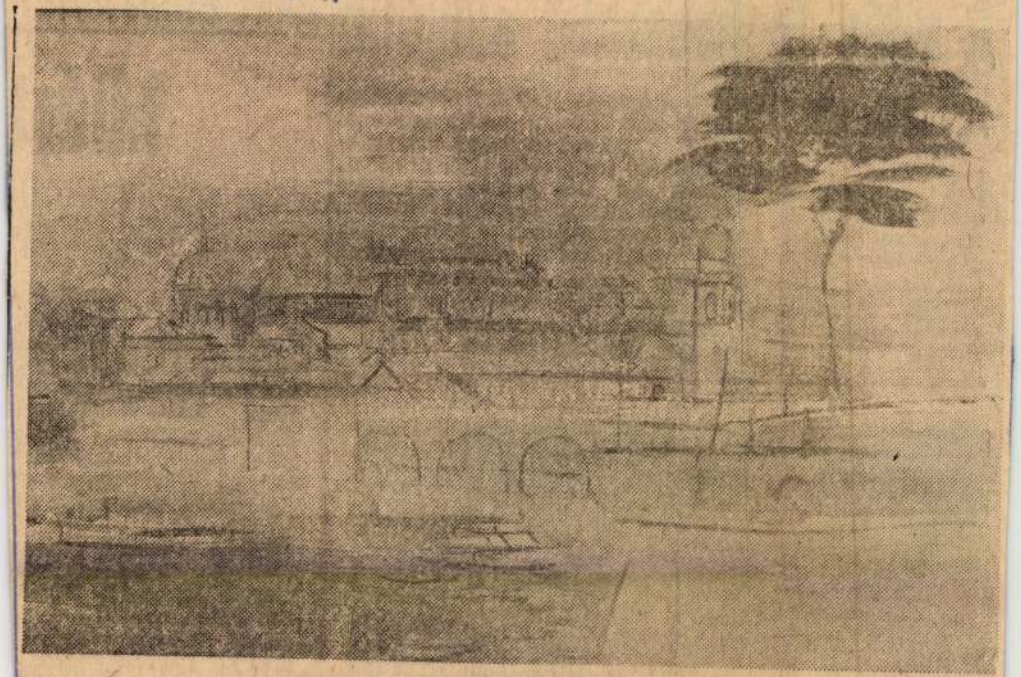

VINKLER LÁSZLÓ: DUBROVNIK

A világ leghosszabb

Néhány hónap múlva a Szt. Gotthárd-hágónál megnyitják a világ leghosszabb alagútját. Az ötlet 100 évvel ezelőtt merült fel Svájcban, de csak a jelenlegi műszaki színvonal tette lehetővé a régi álom megvalósítását, a 16,3 kilométer hosszú sziklafolyosó megnyitását. Az Uri és a Ticino kantonokat összekötő alagút építéséhez 1,7 millió köbméter kőzetet kellett megmozgatni, több ezer munkás 1 3 anyagra volt szükség. A nagy vállalkozást megelőző geológiai kutatások lehetővé tették a veszélyes helyek elkerülését, s lehetőség szerint az omlások kiküszöbölését.

Alulírott *azzal a k Önökhöz, dásom elfogadni szívesked vállalattól szóltak, hogy betegségemet, a táppénzt bírja. Ezért kérem a v munkakönyvemet munka szűnt bejegyzéssel adja nyomat július 16-ával s Ács Pálné, Makó, 1980. júl*

□

Közel másfél esztend gédmunkáskén megyei Kertészeti Vállala Ács Pálné, mielőtt e felm mazta. Kényszerűségből még két korábbi helyen - mindkét kezét üzleti bá Az orvosok nem sok jóv jes gyógyulásra (egyelőr

Winkler László, festő, művész

1021

1981.VI.26. 4,25 N.

Jó reggelt!

- Emlékkiállitás Szegeden. A város neves festőjének, Winkle László nak müveiből nyilik ma tárlat a Bartók Müvelődési Központban. Tárlatvezetónk Várkonyi Balázs.

- Volt egyszer egy ember, szakálla volt kender. Azaz, hát dehogy volt szakálla kender. Csak éppen okos volt, olyan okos, mint amilyennek a vónségesenvén kederszakállut gondoljuk. Éskifinomult ember volt. Tanu rá több száz vagy ezer tanitvány, akik rajztanárként, festőként mesterükül választották Winkler Lászlót. Azt hiszem egészen mindegy volt számára, hogy a középkorró vagy az ókorról, például a Kr.e. III.-IV.-V. évszázadról volt szó, netán az uj vagy a legujabb korról. Mindenhez volt néhány szava, néhány okos szava. Megjárta Európát. Miután mindenhová érvényes jogositványt szerzett a Budapesti KÉpzőmüvészeti Főiskolán, bejárta ráadásul az öreg kontinenst. Megismerkedett a század vala mennyi irányzatával, mégis megmaradt a klasszikus példáknál. Alighanem aRómában, a Collegium Hungaricumban töltött egy esztendő volt rá a legnagyobb hatással. Ez vezetett el az natik müvészethez, ami végülis örök forrás lett a számára. A halála előtt készült utolsó beszélgetésben igy vallott erről:

- Tudnék 16 éves koromból képeket, amelyeknek mitológiai témája van. Például a Kentaurok és lapitákharca. Később az absztrakcióval is foglalkoztam, de minduntalan visszafordultam szintézist keresve az ősi formákhoz. Sokat foglalkozom mostanában az Odisszeának azzal a jelenetével, amikor Odisszeusz hazatér. Nem a bosszura, hanem a megbélélésre gondolok, amikoris Penelopéval való találkozásában végül is az ujra, meg ujra vágyott és keresett emberi teljesség birtokába jut, akár János vitéz Petőfi költeményében.

- A mester mármegtalálta örök nyugalmát. Idézzük fel nit irt kritikusainak egyike. Nyughatatlan kisérletező kedvü, virtuoz szakmai tudásu, Európát fényküllőző müveltségü mester. Nos müveltségéről már csak a legendák szólnak. Kisérletező kedvéről, kivételes szakmai biztonságáról viszont azok a grafikai lapok, amelyek mától a Szegedi Bartók Béla Müvelődési Központban láthatók. Ihletői a Devecseri Gábor irta versek. Mindketten a görög mitológiához nyulnak vissza, mindketten ugyan azzal a biztonsággal, amit kivételes müveltségük engedélyezett számukra.

1981.VI.26. 4,25 N.

Vinkler László festőművésznek

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA
MEGHÍVJA ÖNT

Vinkler László

FESTŐMŰVÉSZ EMLÉKKIÁLLÍTÁSÁRA

A BUDAVÁRI PALOTA C ÉPÜLETÉNEK FÖLDSZINTJÉN
NYITÁS: 1982. JÚNIUS 15-ÉN, KEDDEN 16 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:
dr. Németh Lajos
TANSZÉKVEZETŐ EGYETEMI TANÁR

mng MAGYAR NEMZETI GALÉRIA
HUNGARIAN NATIONAL GALLERY
H-1250 Budapest Pf. 31

I. DIJELÖLEGES
820./Kiss Sándor.

BUDAPEST
Majakovszkij u.51.
1072

VBKM Nyomda

MH SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Vinkler László, grafikus

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1984 JUN 1 6

1021

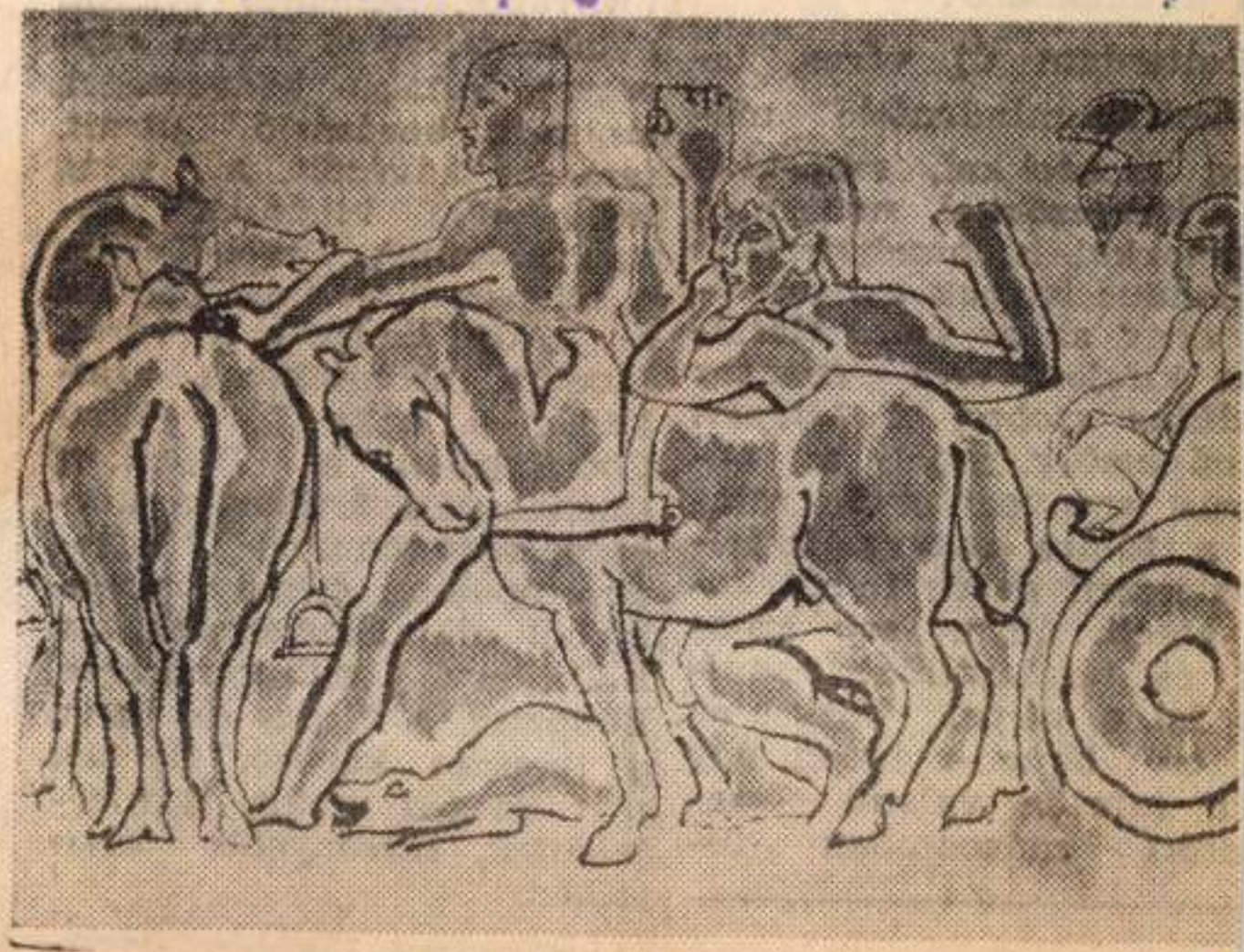

VINKLER LÁSZLÓ: BARBÁROK

világháború?

Rotterdam új város
kesítve mindenféle
rn szobrokkal, szép
kifejezőkkel, no
anokkal is, amelyek
llandus is csak azt m
hogy az az izé. H
s kifejező erőt sug
dkine szobra, A kit
vű ember, amely a
rús szenvedésektől
a földre rogyva, h
s kezeit az ég felhői kö-
emeli. Olyan sok szob-
és térplasztikát vonul-
fel a város, hogy az
ber lépten-nyomon úgy
zi, mintha valami sza-
dtéri múzeumban fo-

gazdaságtudományi egyetem épülete, csupa vonalakból álló középületek, a Delta-terv zsiliprendszere. Rengeteg a virág, az üzlet, a teraszos kávézó. Ilyenek már Szeged utcáin is megjelentek, szerényebb kivitelben.

Rotterdam kikötője évente 300 millió tonna áruforgalmat bonyolít. A feldol-

Vinkler László, festőművész
Időszaki kiállítások

Vinkler László kiállítása (C ép. fszt.)

Vinkler László kiállítása

A közelmúltban elhunyt szegedi festőművész ez évben lenne 70 éves. Művészete a római iskola klasszicizmusától indult, de annak hűvös tárgyiasságával már itáliai tanulmányútján szakított, s inkább vonzódott a kubizmus-expresszionizmus kifejezésmódjához. Üveg-zománc-festék kollázsai, színes monotypiái, a természetes, spontán szabad formákat és precíz raszterekt kombináló monumentális fekete tusfestményei egyaránt kiváló ízlésre vallanak.

A Magyar Nemzeti Galéria Programja.
1982. július

Vinkler László, grafikus

Magyar Nemzeti Galéria, július

Vinkler László: Két struktúra II., tus, papír, 15,8x10,2 cm, 1973

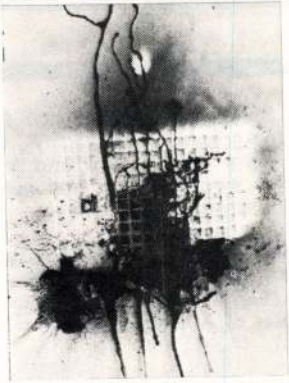

Vinkler László

Művészet, 1982. júl. 61. old.

Vinkler László, festőművész

Vinkler László emlékkiállítása (C ép. fszt.) (zárul augusztus 15-én)

Vinkler László kiállítása

A közelmúltban elhunyt szegedi festőművész ez évben lenne 70 éves. Művészete a római iskola klasszicizmusától indult, de annak hűvös tárgyiasságával már itáliai tanulmányútján szakított, s inkább vonzódott a kubizmus-expresszionizmus kifejezésmódjához. Üveg-zománc-festék kollázsai, színes monotypiái, a természetes, spontán szabad formákat és precíz rasztereket kombináló monumentális fekete tusfestményei egyaránt kiváló ízlésre vallanak.

a Magyar Nemzeti Galéria programja.
1982. augusztus

Vinkler László, festőművész, a szegedi főiskola tanára
Dér István festőművész kiállítása látható Békéscsabán, a Képcsarnok Munkácsy-termében.
Dér István mestere Vinkler László volt.

(sas e): Dér István képei Békéscsabán.
Békés Megyei Népújság, 1982. nov. 19.

DÉLMAGYARORSZÁG

1984 JAN 14.

Vinkler László

1021

Szombat, 1984. január 14.

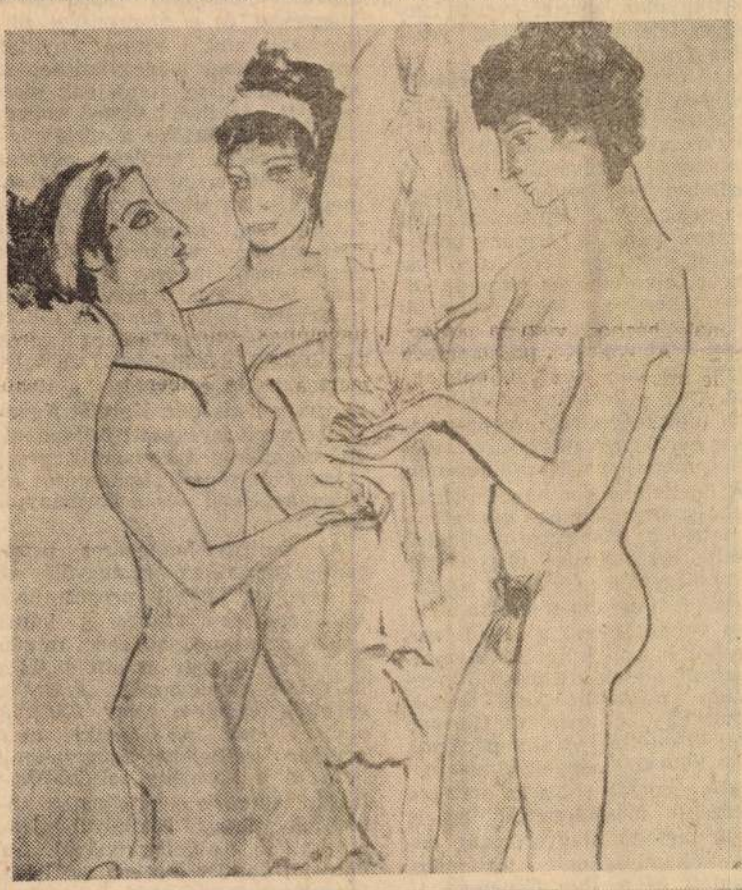

ANTIK TÉMÁK VINKLER LÁSZLÓ KÉPEIN

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRLAP
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Szeged évszázadai

A dualizmuskori parlamentben

A feudális képviseleti rendszerrel szemben az 1848. évi népképviseleti rendszer bevezetése 1867 után is érvényben maradt és alig módosult. A népképviseleti rendszer kétségtelen előnye, hogy bevezette az általános választójogot. Az 1848 előtti, városi választott testületi igazgatás szűk csoportja által monopolizált követküldési jog helyett az országgyűlési képviselőválasztást csak a választások megszervezése mértékéig hagyta a közigazgatási szervezet kezében. A választójog gyakorlását kivette a városigazgatási testületi előjogai közül és a lakosság vagyonos tagjaira terjesztette ki. Ezzel gyakorlatilag, figyelembe véve a követutasítás rendszerének a fentiekkel együtt járó megszűnését is, az országgyűlési képviselők felelősségét az állampolgárok összességének ellenőrzésére bízta. Ezt az ellenőrzést a dualizmus korában a lakosság nevében voltaképpen közigazgatástól független országos politikai pártok gyakorolták. A korábbival szemben tehát megszűnt a városigazgatás befolyása az országgyűlési képviselőkre. A város országgyűlési képviselői választóik helyi és nemzeti érdekeit pártjuk országos politikájának keretei között, személyes felelősségérzetüktől vezérelve gyakorolták.

Az országgyűlési képviselők politikai függetlensége a helyi közigazgatástól és a kormányzattól (végrehajtó hatalomtól) is intézményesen szavatolva volt. A mentelmi jog lehetővé tette, hogy az országgyűlési képviselők mind a város, mind a kormány politikájáról, országos kérdésekről, az ország alkotmányos berendezkedésétől kezdve a legkülönbözőbb költségvetési kérdésekig, a birodalmi kormányzat politikájáról, legyen az kül- vagy katonapolitika, vagy a kormány szociálpolitikai intézkedéseiről, szabadságjogokat sértő beavatkozásáról véleményt mondjon választói nevében.

A dualizmus korában a polgári fejlődés dinamizmusa lehetetlenné tette a Habsburg-uralkodók korábbi országgyűlési gyakorlatát, az országgyűlés önkényes szüneteltetését hosszabb-rövidebb ideig. Erre vonatkozóan a dualizmus korából három külpolitikai mozzanatra utalok. Bosznia-Hercegovina megszállásakor Szeged képviselői is (például Herman Ottó) kifejtették az okkupációnak káros következményeit Magyarországra, hozzájárulva az országos ellenzéki mozgalomhoz, amely ébren tartotta Magyarország önálló államiságának történelmi távlatait és nyíltan fölvetette az ország jövő sorsának kilátásait a Habsburg-birodalom dinasztikus rendszerét megsemmisítő történelmi fejlődés nézőpontjából. Az osztrák—magyar államközi kérdések század végi újraszabályozásának 1905. évi exlex állapota is fenntarthatatlannak bizonyult. Az első világháború alatt sem a parlament feloszlatását, hanem csak az erőszakos belső megrendszabályozását volt lehetséges megkísérelni.

A katolikus egyház helyi szervezete fölötti kegyúri jogait megőrző városigazgatás fenntartotta a közgyűlés tagjainak vallásfelekezetre tekintet nélküli jogát nem csupán az iskolai tanítók, hanem a város által fenntartott egyházközösségek papjainak kinevezésére is. Ez a polgári liberális szemlélet szegült szembe a század nyolcvanas éveiben az antiszemitizmussal, amelytől az egész város elhatárolta magát. Szeged haladó, polgári liberális egyház- és iskolapolitikája volt a felvilágosult társadalmi háttér, amely erőt adott Herman Ottónak a demokratikus iskolarendszer és a felvilágosult, materialista szemléletű általános és szakemberképzés alapelveinek kifejtésére az országgyűlésben.

A parlamentáris rendszer állandóságának megőrzése a dualizmus korában a Habsburg-hatalomnak is elemi érdekévé vált. Ennek a város szempontjából is legfontosabb indítéka a dualizmus korában kialakult hitelrendszer, amelyet az évszázad első felében a kortársak annyira hiányoltak. A dualista rendszer elemi politikai garancia volt a nagyarányú állami, városi (kommunális — ma divatos szóval infrastruktúrabázist teremtő) beruházásokra fölvett, hosszú lejáratú hitelek törlesztésére. Szeged vízügyi viszonyai miatt is más városoknál inkább volt kényszerítve beruházások szorgalmazására. Állandó kölcsönfelvételi nehézségekkel küzdött. A nemzetközi hitelszervezet, amely a század végén Szeged hiteleit is konvertálta, a visszafizetés garanciáit a törvényhozási jóváhagyásban látta. Ugyanettől függött a Habsburg-birodalmi hatalom hadseregfejlesztési beruházásaira fölvett kölcsön esetenkénti megnyitása is.

Szeged a magyar impérium etnikai határvárosa. Földrajzi helyzete óhatatlanul és természetszerűen kényszeríti a város vezető politikai csoportjait e geográfiai tényre alapított várospolitikai alapelv sokoldalú kimunkálására. A dualista államiság történelmi kompromisszuma a Habsburg-hatalommal a magyar nemzetállami fejlődés történelmi kockázatának tudatos vállalását jelentette. Az országgyűlésnek a kiegyezést támogató csoportjai a kiegyezési és a nemzetiségi törvényjavaslatok vitáin nyíltan vallották, hogy a kiegyezésben az önálló államiság alapjainak részleges feladásához vezető engedmények ellenértéke a történelmi Magyarország területi egysége volt. 1849 nemzeti konfliktusai még élénken éltek az ország emlékezetében, nemegyszer begyógyíthatatlan sebként izzottak Szeged nem magyar polgárságában is. Szeged, mint etnikai határváros kettős funkciót töltött be, és ennek teljesítéséhez a város gazdasági, kereskedelmi és közművelődési szervezetét, a város környezeti kisugárzó erejét figyelembe véve igyekezett fejleszteni. Ezért gyakran kényszerült tervei megvalósításának támogatását az országgyűléstől és a kormánytól kérni.

Az etnikai határváros programja Szeged, az országgyűlés és a kormány közös programjává lett. Senki sem vitatta a város igazát az országgyűlésben, midőn azzal érvelt, hogy az alföldi és a délvidéki magyarság számára egyetlen egyetem vagy főiskola sincs; hogy az északi nem magyar területeket aránytalanul látta el a kormány felsőbbiskolákkal. Senki sem kételkedett abban, hogy Szeged iskoláival, internátusaival, alapítványaival, a várostól délre eső szerb területek lakosságának a magyar birodalmi egység fennmaradását elfogadó elemeit, a magyar kultúra megszerettetésével, a magyar nyelv terjesztésével a magyarsághoz közelíti, és ezzel magyar nemzeti missziót teljesít. Az országutak, a vasút és a hajózási útvonalak kiépítésével a magyar nyelvű és nemzetiségű Szeged gazdasági vonzáskörébe vonhatja a várostól északi magyarságot, a déli szlávokat, a keleti románságot, a magyar jellegű városi gazdasági hegemónia jegyében. Sajátos módon a várospolitika az országgyűlés és a kormány támogatását e városfejlesztési törekvések állami hitelfeltételei megteremtésének mértékéig ritkán nyerte el.

Szegeden a dualizmus korában mégsem következtek be a törvényhatóság működésében azok a káros jelenségek, amelyeket az országgyűlési képviselők jelentős része, az ország közvéleményével egyetértésben ettől a törvényjavaslattól várt. Ennek két oka van: a törvényhatósági közgyűlés mint a tanács működését ellenőrző helyi népképviseleti és a vagyonos polgárok képviselőiből álló néphatalom teljes mértékben gyakorolta a tanács működése felett az elsőfokú döntési fórum jogkörét. Ezt követte a törvényhatósági bizottsági munkálat és előterjesztés, amelynek alapján nem egy esetben a tanácsi előterjesztést a közgyűlés módosításra a tanácsnak visszautalta. Az országgyűlés hatáskörére emlékeztetett és a törvényhatósági közgyűlés tartalmi munkája szempont-

50. Tavasz, 1947. tempera, 86×46 cm
51. A sokarcú Judit, 1943. tempera, 83×63 cm
52. A kentaurok csatája, 1944. olaj, 147×111 cm
53. Alvilág, 1947. olaj, 46×35 cm
54. Két női akt, 1957. olaj, 45,5×35 cm
55. Ficus, 1942. olaj, 92×125 cm
56. Angyali üdvözlet, 1940. olaj, 70×105
57. Apocalypsis, 1941. tempera, 90×125 cm
58. Anya gyermekével, 1954. olaj, 45×60 cm
59. Béke, 1959. olaj, 142×107,5 cm

AKVARELLEK, PASZTELLEK, GRAFIKÁK

60. a) A hős, 1956. diófapác
    b) A megalázott, 1956. diófapác
61. Emlékképek (3 db), 1958. gouache
62. Eros I., II. 1958. gouache
63. Vízreszállók (mozaikterv), 1958. gouache
64. Orestest üldözik az Erynnisek, 1959. szénrajz
65. Alvilág, 1959. gouache
66. A háború gyermekei (sorozat), 1945. szénrajz
    a) Kalandorok
    b) Óvóhelylakók
    c) Megrekedt politika
    d) Kloáka-ember
67. Formajátékok (sorozat, 2 db), szénrajz
68. A képzelet játékai (sorozat, 3 db), 1946. tempera
69. Motívumvariációk, 1959. gouache
    a) Tél
    b) Naplemente
    c) Borulás
70. Ágneske, 1958 tempera
71. Soproni városrészlet, 1958. gouache
72. Sárospataki tél (sorozat, 4 db), 1958. gouache
73. Tápéi életképek (2 db), 1956. gouache
74. Szegedi parkok ősszel (sorozat, 4 db), 1957. gouache
75. Taorminai hegyoldal (sorozat, 2 db), 1939. tus
76. Sziciliai reggel, 1939. tus
77. Indiai füge, 1939. tus
78. Taorminai városrészlet, 1939. tus
79. Szunnyadók, 1945. vöröskréta és szénrajz
80. Virágok, 1947. akvarell
81. Őszibarackok, 1957. gouache
82. Zsennyei fák, 1959. gouache
83. Kilátás Castel Molából, 1939. kréta
84. Naplemente az Etna felett, 1939. grafit
85. Megeredt az eső, 1945. pasztell
86. Műteremsarok, 1945. pasztell
87. Csendélet, 1945. pasztell
88. Virágcsendélet, 1945. pasztell
89. Szenes kocsi, 1945. pasztell
90. Ágai, 1958. pasztell
91. Éva, 1958. grafit
92. Mozaikterv, 1956. pasztell
93. Fatanulmány, 1942. gouache
94. Önarckép, 1932. grafit
95. A szegedi híd, 1940. tus
96. A palermói kikötő, 1939. tus
97. Daxli, 1940. grafit
98. Északolaszországi szőlőkert, 1939. diófapác
99. Taorminai fák, 1939. szénrajz
100. Sziciliai fák, 1939. tus
101. Taorminai hegyoldal, 1939. szénrajz
102. Uti jegyzetek műalkotásokról I., 1939. gouache
    a) Monreali mozaik
    b) Görög vázakép
103. Útijegyzetek műalkotásokról II., 1939. gouache
    a) Etruszk szarkofág
    b) Görög vázakép
104. Castel Mola, 1939. tus
105. Palermói utca, 1939. gouache
106. Tengerparti bozót Taorminában, 1939. tus
107. Kukoricák, 1945. tus-akvarell
108. Erdő belseje, 1959. akvarell
109. Ácsorgók a fáspince előtt, 1943. szénrajz.

F. k.: Luzsicza L.
1959. IV. 500 — 592320 Pátria ny. F. v.: Földi Vilmos

ERNST-MÚZEUM

VINKLER LÁSZLÓ

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSA

1959. ÁPRILIS 26 — MÁJUS 17

Vinkler László neve ismerős a tárlatlátogató közönség előtt, hiszen évi nagy kiállításainkon rendszeresen szerepelt. De teljes munkássága ismeretlen volt még a művészek körén belül is. Így tehát kiállítása bemutatkozás, melyen keresztül — elhagyva eddigi magányát — egy érdekes művészegyéniség gazdag fejlődése bontakozik ki előttünk. A tárlat egy életműből ad ízelítőt, századunk sok mély művészeti problémáját érintve. Indulása, a tanulás évei a megkövetelt fegyelmezettség, a tudnivágyás ideje volt. Azonban kibontakozása, a második világháború ideje, korunk nagy paradoxonával terhes: embernek maradni az embertelenségben. Humánuma a nehezebbet választotta: nem a hallgatás, a némaság passzivitását, hanem szembenézést az iszonyattal. Vinkler művészete azokban az években mélyül eszmét hordozóvá. A felszabadulás utáni évek, a szocializmus építésének ideje új feladatokkal, új tartalommal gazdagítja, de látnunk kell, hogy azok közé tartozott, akiknek művészete mindig az ember felé fordult.

1912-ben született Szabadkán. Már egészen kisgyermekkori akarása a festészet felé vonzza. 5 éves korában rajzolni akar tanulni, 13 éves korában biztos az elhatározása, hogy festő lesz, és 14 éves, amikor első önarcképét — az első művét, mely tehetségének bizonyítéka — megfesti. Több kitüntetés és díj jelzi főiskolai tanulmányainak komolyságát. Mesterei Karlovszky Bertalan és Glatz Oszkár voltak. Jó tanárok, elsősorban a művészet szakmai követelményeit tekintve. A mesterséget Vinkler László tőlük tanulta. De művészetét más erők alakították.

Igazi mestereit a múzeumokban találta meg. Egy év Olaszországban. Először szemtől szemben a nagy velenceivel, Tizián alkotásaival, melyek mindmáig felejthetetlen emlékei. Vagy a Scuola di San Rocco Tintorettói a kifejezés új lehetőségeit értetik meg. Túl az akadémiai tanulmányokon, túl a szakmai titkok elsajátításán, itt már a művészet lényegére kap választ: a dolgok megértése, az élet egy fajta megismerése a művészet igazi szenzációja.

Fejlődésének első korszaka zárult, a tanulás, a felkészülés ideje. Hazatérve Olaszországból, a megérés, a tényleges alkotás évei következnek. Jelentős művek egész sora tanúskodik önálló művészi koncepciójáról. Fejlődésében nagy jelentőségű a szegedi somogyi-telepi templom freskóinak elkészítése. Az egyszerű, modernségében visszatartott architektúrában nagylélegzetű, tiszta formákkal jeleníti meg a Passiot és az Utolsó vacsorát. Az itt megértett monumentális formálás meghatározza táblaképei alakítását is. És nemcsak formában, hanem színvilágának alakulásában is hosszú ideig érezteti hatását. Piktúrájának úgynevezett „fehér korszaka", — amelyet néhány portré és tájkép dokumentál e kiállításon — a freskó készítésekor megértett monumentális egyszerűségből született.

Közben Párizsban és Szicíliában jár. Ez az út a modern művészet nagy indítójának, Cezanne-nak megértéséhez vezeti. A látvány impresszionista értelmében ugyan sohasem kötötte, alkotóereje a dolgok mélységéig tudott nyúlni, de most már tudatosan fogalmazza törekvését: nem tárgyat fest az ember, hanem azt, amit magukban elrejtenek a dolgok.

A háború iszonyata a művészt a rettenet meglátásig és kimondásáig vezeti. Képei apokalyptikus látomások, ahol az ember állattá silányul vagy megsemmisül a szörnyként rémisztő gyilkos hadigépezet pusztításától.

A szegedi műterem ezekben az években válik rendszeres találkozóhelyévé Sik Sándornak, Kerényi Károlynak, Bálint Sándornak és gyakran látogat el közéjük Rusznyák István is. Emberek, akik a szörnyűség éveiben hisznek az igazság győzelmében, talajt jelentettek Vinkler művészetének.

A felszabadulást Szegeden élte át, s azóta is ott dolgozik, mint a Pedagógiai Főiskola tanára. Az elmúlt évek alkotásokban gazdag esztendők voltak és dolgozik szakadatlan, újabb és újabb feladatokat oldva meg.

Reméljük, nem hosszú az idő, mikor újra láthatjuk művészetének friss eredményeit.

Dávid Katalin

TÁBLAKÉPEK

1. Önarckép, 1926. olaj 50×36 cm
2. Páthosz (Önarckép), 1931. olaj, 60×80 cm
3. Tanulmányfej I. 1932. olaj, 40×30 cm
4. Tanulmányfej II. 1932. olaj, 40×30 cm
5. Nagyanyám, 1933. olaj, 100×70 cm
6. Fehérkalapos leány, 1933. olaj, 40×30 cm
7. Mária nylonban, 1957. olaj, 70×50 cm
8. Feleségem, 1958. olaj, 55×43 cm
9. Anna, 1957. tempera, 77×100 cm
10. Marcella, 1936. olaj, 107×77,5 cm
11. Maria Luigia, 1939. grafit, 63×53
12. Kerényi Károly, 1942. olaj, 100×75 cm
13. Hédi, 1947. olaj, 43×33 cm
14. Önarckép palettával, 1943. olaj, 65×50 cm
15. Nóri, 1957. tempera, 80×60 cm
16. Ildikó, 1958. olaj, 40×30 cm
17. Dávid Katalin, 1959. olaj, 100×70 cm
18. Huszka bácsi, 1954. olaj, 66×87 cm
19. Rédey László Kossuth-díjas professzor, 1958. olaj
20. Színésznő portréja, 1957. olaj
21. Kormos Lajos színművész, 1958. olaj
22. Édesanyám, 1957. olaj, 80×100 cm
23. Sándor Anna, 1957. olaj, 50×40 cm
24. Tanulmányfej, 1930. olaj, 40×50 cm
25. Az ezüst Etna, 1939. olaj, 75×100 cm
26. A kék Etna, 1939. olaj, 75×100 cm
27. A giardino publico Toarminában, 1939. olaj, 75×100 cm
28. Reggel a tengeren, 1939. olaj, 75×100 cm
29. Visegrád, 1957. tempera, 40×50 cm
30. Egy szegedi utca télen, 1956. tempera, 80×100 cm
31. A sárospataki híd, 1958. tempera, 60×80 cm
32. Nagymaros, 1957. tempera, 40×55 cm
33. Itatás verőfényben, 1955. olaj, 75×100 cm
34. Téli táj Sárospatakról, 1958. tempera, 25,5×38 cm
35. Kukoricás, 1945. olaj, 67×101 cm
36. Zsennyei erdőrészlet, 1956. tempera, 69×81 cm
37. A Duna Nagymarosnál, 1957. tempera, 60×80 cm
38. A visegrádi Dunakanyar, 1957. tempera 36×45 cm
39. Ábrahám hegyi táj, 1946. olaj, 41×54 cm
40. Dinnyevásár Tápén, 1957. tempera, 33×43 cm
41. Tápéi reggel, 1957. tempera, 30×40 cm
42. Tavasz, 1958. olaj, 124×126 cm
43. Álló akt (tanulmány) 1934. olaj, 100×50 cm
44. Fekvő akt (tanulmány) 1935. olaj, 75×100 cm
45. Aranykor I. 1942. olaj, 45×25 cm
46. Aranykor II. 1956, dextrin, 50×40 cm
47. Akt napsütésben, 1942. olaj, 66×28 cm
48. Fürdő nők, 1959. olaj, 70×50 cm
49. Fürdő után, 1959. olaj, 80×100 cm

Mély megrendüléssel tudatjuk, hogy

Vinkler László

festőművész

nyugalmazott tanszékvezető főiskolai tanár
a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége és a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának tagja

1980. december 2-án, 68 éves korában váratlanul elhunyt.

Temetése 1980. december 10-én 11 órakor volt Szegeden, a Belvárosi temető központi ravatalozójában.

EMLÉKÉT, MŰVÉSZI ÉS EMBERI PÉLDÁJÁT MEGŐRIZZÜK.

Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége

Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja

A gyászoló család.

VINKLER László

SZUROMI Pál: Metamorfózisok : Vinkler László rajzművészetéről. = Múzeumi kutatások Csongrád megyében 1991 (1992) 141 - 149.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1982 MÁJ 8

Vinkler László

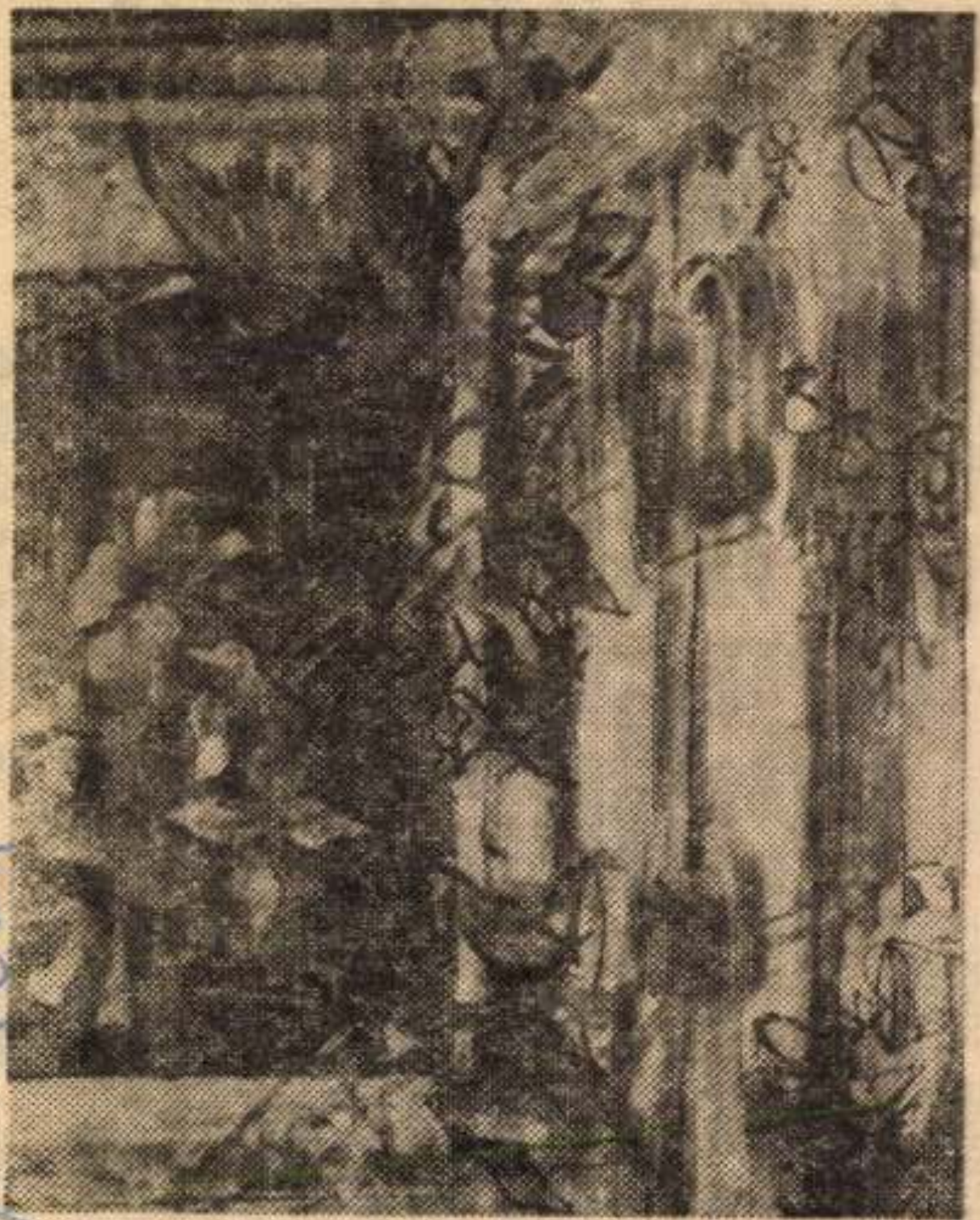

VINKLER LÁSZLÓ: TAVASZ

1921

szerviz! alapfok

Csongrádon, a szegedi Elektromos Szövetkezet szervizében javítják a háztartásokban használatos elektromos szerkezeteket. A műhelyben minden árammal működő készüléket használhatóvá tesznek, ami a lakásokban előfordul. A kuncsaftok köre szűk ahhoz, hogy esetleg több üzletet nyitva specializálódhatnának. A lakosság igényeinek alapvetően eleget tesznek és amikor kifogás merül fel munkájuk ellen, mint annyiszor, most is az alkatrészhiányt emlegetik.

Palásti Ferenc, a szerviz vezetője elmondta, hogy például nem olyan régen jelent meg az üzletekben egy új típusú porszívó. Ebből az elmúlt hónapokban a csongrádi szervizben kettőt voltak kénytelenek lecseréltetni.

don és a környéken lakók véleménye nem rossz. Minden bizonnyal elégedettebbek lennének az ügyfelek, ha javíthatnák a műhelyben a Videoton színes televíziót, és összeszerelhetnék a Hi-Fi tornyaikat. Ez utóbbihoz még különösebb szakértelemre sincs szükség, mert pusztán a helyére kell tenni az állványban a magnót, tunert, erősítőt, lemezjátszót és a csatlakozó vezetékeket.

Tekintve, hogy a legtisztább dolog az ügyfelek véleményét hallani a csongrádi szerviz munkájáról, a múlt hét egyik délelőttjén két kuncsaftot kérdeztünk erről.

Geönczeöl László Beloiannisz utca 22. szám alatti lakos azon a napon éppen korábban megjavított porszívóját hozta vissza, egyal

VINKLER László festő

Vinkler László: *Építés előtt* (70×100 cm gonache)

Vinkler László: *Pihenő lányok* (100×140 cm olaj)

TÁRLATLÁTOGATÓ

VINKLER LÁSZLÓ
1912 - 1980
FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSA
a
NAGYHÁZI GALÉRIA és AUKCIÓS HÁZBAN

Egy olyan művész munkái láthatóak most a Galéria falain aki a szegedi Tiszapart csöndjéből érkezett a belváros zajos forgatagába, hogy bemutatkozzon látogatóinknak és sokrétű művészetével meghódítsa a közönséget.
Azokat akik eddig még nem láthatták műveit, s azokat is akiknek felsejlik évtizedekkel ezelőtt mintha már találkoztak volna VINKLER LÁSZLÓ munkáival.

A római iskolát megjárt művész akinek freskói díszítik a szegedi Somogyi telepi katolikus templomot, a püspöki palota kápolnáját s "Tisza parti parnasszusa" a tudományegyetem éke, műfaji gazdagságával technikai bravúrjaival vonzza magához a látogatók tekintetét.
Mindazokat akik kíváncsiak a magyar Picasso finom vonalú az antik görög világ hangulatát könnyed egylendületű vonalaival felidéző művész munkáira, amelynek sorában könnyedséggel festett aquarellek, s a család tulajdonában lévő feszes kompozíciókban lírai finomsággal megfestett képek sorakoznak köszöntik a művek.
Olyan grafikák, technikai kísérletek, amelyek megalkotása a ma festészeti próbálkozásainak előfutáraiként évtizedekkel előbb foglalkoztatták VINKLER LÁSZLÓ - t, aki Glatz Oszkár növendékeként, a római iskolát és Párizst megjárva nemcsak festőként teremtett maradandót, hanem Szent - Györgyi Albert szellemi társaként a szegedi szellemi műhely motorja is volt évtizedeken át.

Életművének anyagát a szegedi Móra Ferenc Múzeum képtára és a Magyar Nemzeti Galéria vigyázza.
Az e tárlaton látható munkákat a család és néhány lelkes magángyűjtő ajánlotta föl a Galériának, hogy az megteremthesse ezt az eddig így még nem látható kiállítást a hazai és az idelátogató külföldi közönségnek.

A művész ars poeticájában megfogalmazott elkötelezettségét a jövőnek is szóló gondolataival idézzük most Önök elé:

"A tudás azonban a halálról való tudás is, s az alkotás küzdelem ellene, amelyet az egyes ember az emberiség emlékezetébe való felvétele csaknem reménytelen üdvösségéért folytat. De egy darabkára mégis van remény, a szűkebb hazában azok között, akik joggal várják tőlünk, művészektől, a maguk létének megtoldását.
Ha nem ezt tesszük, nincs szüksége senkinek a mi megtartásunkra sem. Mintegy előkészíteni magunkat a jövőnek, hogy az emberség törzse meg ne roppanjon, a fejlődés lánca meg ne szakadjon, ez az a munka, amely feladatunk."

E hitvallásában vállalt feladatát munkásságával bizonyítottan teljesítette VINKLER LÁSZLÓ ezért úgy gondoljuk, hogy a periféria csöndjéből most kötelességünk Őt a rivaldafényébe emelni példázatként kortársainknak a művészetbe vetett hit erejéről.

Budapest, 1995. július 27.

Ács Ernes Károly

VINKLER László

VINKLER László festő

Szeged, 1995/7-12. 149. sz. ill.

talom, a tudományos érték volt számára a fontos. Minden tudomány alapművei, a lehető legjobb kiadásban, megtalálhatók a tékában. A tudományos szakfolyóiratokat is gyűjtötte. Egyedivé az teszi ezt a könyvtárat, hogy Somogyi olvasás közben jegyzetelt a kötetekbe, olykor csak rövid glosszákat, olykor hosszú, elemző esszéket írt a borítóra vagy az előzéklapokra. Hatalmas műveltségről, tájékozottságról és kegyetlenül éles kritikai szellemről tanúskodnak ezek a bejegyzések. Somogyi könyvtárrendezési tervet is készített, ezt azonban igen hamar hatályon kívül helyezte a könyvtár első igazgatója, *Reizner János*. Megmaradt azonban a fő rendező elv: a szakrendi raktározás. Tíz főosztályba sorolták a tudományokat, tehát 'önfeltáró' ez a rendszer, a tartalmilag összetartozó, rokon tematikájú művek egy szakaszban sorakoznak a polcokon.

Kiemelkedő értékű a hittudomány anyaga; filológiailag és kiadástörténetileg fontos bibliakiadások teljes sorozataival. A Brian Walton által gondozott, 1657-ben Londonban kiadott polyglott biblia Somogyi-könyvtári variánsa eredetileg is csupán 10-12 példányban készült. Kínai nyelvű Újszövetség és cseremisz nyelvű Máté evangélium is található a gyűjteményben.

Az 'Orvosi tudományok' kötetei bizonyítják leginkább, hogy Somogyi kezdettől fogva egy nyilvános könyvtár gondolatától vezettetve gyarapította könyvtárát. Vesalius Anatómiája (Bázel,

Ébredés 1965 k. zománc, karton, 32x51cm

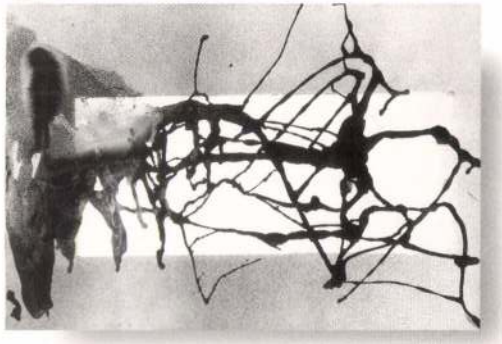

Vibráció 1965 k. tus, papír, 43,5x61cm

Alvilági táj 1960 k. tus, papír, 43x35cm

Genezis 1970 k. vegy. tech., papír 60x46cm

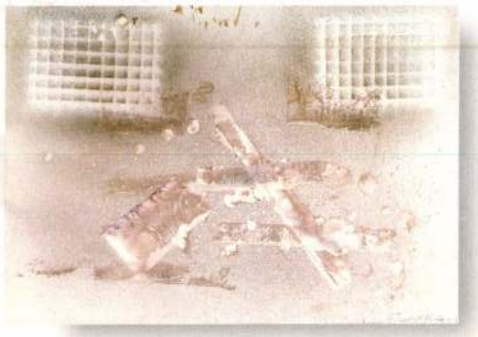

Raszter IV. 1974. tus, karton, 61x87cm

Tragikus táj 1960 k. tus, karton, 50x70cm

Érintkezések 1962. zománc, falemez, 23x68cm

F. k.: Baksa Zsolt

POKOLRASZÁLLÁS

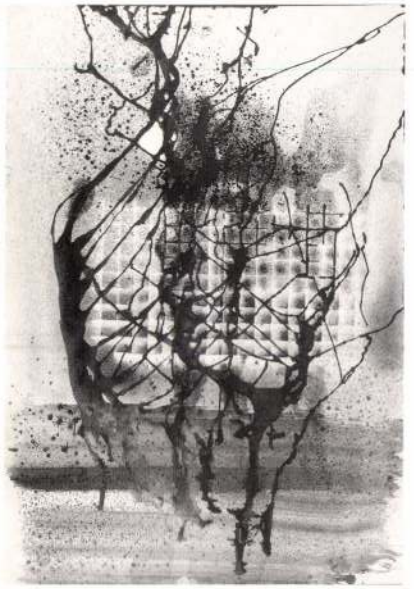

Raszter és vegetáció 1973. tus, papír, 85x59cm

Vinkler László

(1912-1980)

festőművész emlékkiállítása

Baksa Zsolt magángyűjteményéből

Móra Ferenc Múzeum

Szeged, 1997. február 21 - április 30.

VINKLER László

homma age à

Alvilági tájakon

Vinkler László akciófestészetéről

Az utóbbi időben szinte egymást érik a Vinkler László emlékkiállítások Szegeden és Budapesten. Ám ahány felvonulás, annyiféle tematikai, stiláris összképpel szembesülünk. Mert a művész hallatlanul termékeny és sokszínű alkotó volt (1912-1980). Legutóbb például kivételes érzékenységű portréfestészetét figyelhettük meg, korábban pedig kísérletekben gazdag, modern szellemű grafikai munkásságát. A mostani alkalommal viszont Vinkler László legmerészebb, legvitálisabb alkotói periódusát szeretnénk felvillantani. Azt a drámai telítettségű korszakot, amikor a művész többé-kevésbé hátat fordított a külvilág színes és figurális kihívásainak, s helyettük háborgó ösztöneinek legsötétebb, legtitokzatosabb vízióit hozta napvilágra (a '60-as esztendőktől).

De honnan ez a nyugtalan, háborgó és drámai életérzés? Nem könnyű erre tömören válaszolni. Hisz Vinkler pályáján lépten-nyomon egymást váltották a legkülönfélébb apollóni és dionysosi hangulatok. Más szóval: a szépség, a harmónia és a tragikus létérzés válfajai. Mégis azt látjuk: ebben a folyamatban voltaképpen átfogó jellegű fővárosi bemutatkozása jelentette a perdöntő fordulatot (1959, Ernst Múzeum).

Szilaj ló 1960 k. tus, papír, 32,5x42cm

Itt ugyanis jóformán minden balul ütött ki. Hiába állította ki realisztikus, mitologikus és avantgárd jellegű műveit, az utóbbiakat a zsűri egyszerűen nem is árazta. Mintegy nemlétezőnek nyilvánította. Ráadásul a kritika is értetlenül fanyalgott.

Nem csoda hát, ha az alkotó amolyan kiközösített művésznek érezte magát. "Ez lett az én pokolra szállásom, ... keserű belső száműzetésem" - vallotta Vinkler László. "Igazi alvilágjárás volt ez ...", amelyben "...tust, zománcot kezeltem automatikus módszerekkel..." (Tiszatáj, 1968. 6. sz. 530. l.)

Figuráció 1965 k. tus, papír, 102x73cm

Ezzel máris a jelenlegi tárlat mágikus hatású közegében vagyunk. Igen, mágiáról beszélek, minthogy e puritán eszközű, dinamikus és közvetlen festői gesztusok óhatatlanul lebilincselik tekintetünket. Már az is meglepő, hogy a festő jobbára csak a legegyszerűbb, legmarkánsabb színekre: a fekete-fehér kontrasztjára hagyatkozik! Ám ennél is fontosabb, hogy a lüktető, vonagló és folyondárként csavarodó vonal- és folthálók valami ismeretlen, misztikus világot tárnak fel előttünk. Igaz, alkalmanként úgy tűnik, mintha nyugtalan fákat, növényeket látnánk, máskor meg sosemvolt, fantasztikus élőlényeket. De aztán hamarosan rájövünk, hogy mindez csak a szeszélyes véletlenek műve. Úgyhogy Vinkler László tasiszta műveit a hagyományos, "természetelvű" logikával aligha tudjuk megfejteni.

Nem mintha e képekről hiányozna a tudatosabb művészi alakításmód. Nem mintha nem lennének itt nyilvánvaló energia- és feszültségközpontok. Dehogy, igenis vannak. Csakhogy a művész festői módszere ezúttal szokatlanul tág teret ad az anyagok önmozgásának. A szétspriccelő festékfoltoknak vagy a tustinta csorgásának.

Innen adódik, hogy egyféle személytelen jelleget nyernek e kompozíciók. Holott a másik oldalon mégiscsak mélységesen személyesek. Elvégre: "Minden egyes kalligráfia megrendítő vallomás a magányról, a teljes egyedüllétbe zuhant ember kitárulkozásáról az univerzum végtelensége felé" (Hegyi Lóránd: Korniss Dezső, Képzőművészeti Kiadó, Budapest, 1982., 109-110. l.)

Ne gondoljuk azért, hogy Vinkler műveiből teljességgel kimaradnak a racionálisabb kapaszkodók. Elég itt csak a bravúros ritmusú Raszter sorozatra utalni, ahol a mértanias és az organikus lüktetésű gesztusfoltok ütköztetésével találkoztunk. Mintha az alkotó a panelházas modernizációt venné kritikus górcső alá.

Holdvilágnál 1960 k. tus, karton, 60x86cm

Pedig Vinkler László egyetemes kitekintésű, modern művész volt. Közben a szellemi úttörés valamennyi kínját és örömét is felvállalta. Amíg parányi országunkban a kultúrpolitika a szocreál és a realizmus eszméit menedzselte, addig ő az avantgard törekvéseket sorra-rendre feldolgozta. Ugyanakkor most látható, tasiszta korszaka jóformán párhuzamosan haladt a nyugat-európai absztrakt expresszionizmussal, nem is szólva Korniss Dezső hasonló jellegű hazai progressziójáról.

Azt gondolom: jó ügyet szolgál Baksa Zsolt szegedi műgyűjtő, amikor Vinkler László gazdag, értékes hagyatékát szeretettel és szisztematikusan gondozza. Látható azonban: számára leginkább a "pokolra szálló", absztrakt művész a legérdekesebb, legizgalmasabb. Vagyis lényegében az az alkotó, aki legrangosabb műveivel ott tudott lenni a hazai modern művészet élvonalában.

Szuromi Pál

POKOLRASZÁLLÁS

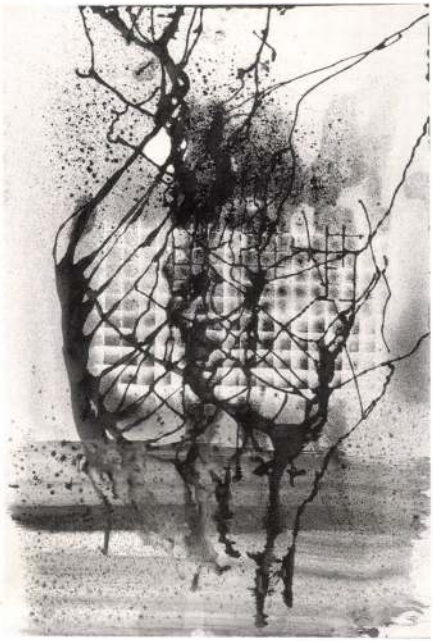

Vinkler László

(1912-1980)

festőművész

emlékkiállítása

Helyszín:

Móra Ferenc Múzeum

Szeged

Megnyitó:

1997. február 21. 16 óra 30 - kor

A Móra Ferenc Múzeum és Baksa Zsolt tisztelettel
meghívja Önt és Barátait
a múzeum I. emeleti kiállítótermébe
(Szeged, Roosevelt tér 1-3.)

Vinkler László

festőművész

emlékkiállítás
megnyitójára

A tárlatot 1997. február 21. 16 óra 30-kor

Szuromi Pál

művészeti író nyitja meg

A kiállított művek Baksa Zsolt
magángyűjteményéből származnak

A kiállítás megtekinthető:
1997. február 21 - 1997. április 30.

F.k.: Baksa Zsolt

A DUGONICS-TÁRSASÁG

a Szegedi Városi Múzeum Kupolacsarnokában
f. évi december hó 13-tól 28-ig

Vinkler László

festőművésznek, a társaság rendes tagjának műveiből

KIÁLLÍTÁST RENDEZ.

A kiállítást f. évi december hó 13-án, vasárnap déli 12 órakor nyitja meg

Sík Sándor

egyetemi ny. r. tanár, a társaság alelnöke.
December 20-án, vasárnap déli 12 órakor a kiállítás keretében „BESZÉLGETÉS A MŰVÉSZETRŐL" címmel előadást tart

Kerényi Károly

egyetemi ny. r. tanár

A kiállítás minden nap délelőtt 9-től 1-ig és délután 3-tól ½ 5-ig van nyitva.

A kiállításra a művészet barátait és a Dugonics-Társaság tagjait meghívja

a Szegedi Dugonics-Társaság.

A Móra Ferenc Múzeum
tisztelettel meghívja Önt és Barátait
a múzeum I. emeleti kiállítótermébe
(Szeged, Roosevelt tér 1–3.)

VINKLER LÁSZLÓ
festőművész

emlékkiállításának megnyitására

Az 1998. március 25-én, szerdán du. fél 5 órakor nyíló tárlat a művész első önálló szegedi (1942.) kiállítását rekonstruálja

Bevezetőt mond:
Szuromi Pál művészettörténész

Sík Sándor megnyitóbeszédét
Sándor János rendező olvassa fel

A kiállítás megtekinthető:
1998. március 25–május 10.
naponta 10–17 óráig
(hétfő szünnap, kedden 10–15 óráig)

F. k.: dr. Vörös Gabriella

Officina Nyomda, Szeged

MEGHÍVÓ

VINKLER LÁSZLÓ

MAGYAR HÍRLAP 2001. III. 28.

Emlékezés Vinkler László festőművészre

(MH) Két kiadvány és egy kiállítás-sorozat emlékezik Vinkler László festőművész-pedagógusra. Vinkler László Karlovszky Bertalan, majd Glatz Oszkár tanítványa volt, a Római Akadémián is tanult. Az antik kultúra végigkísérte festészetét. A Tanárképző Főiskola Rajz- és Művészettörténeti Tanszékének alapítója és vezetője lett Szegeden. Két kiadványból festői (Muladi Brigitta: Vinkler László) és írói (Szuromi Pál: Vinkler László írásai) életműve is feltárul. Március 28-án nyit az Antik motívumok című kiállítás a kecskeméti Mártonfi Galériában. Április 5-én a szegedi Polgármesteri Hivatalban lesz könyvbemutató, április 10-től az orosházi Városi Képtárban kiállítás. Két nappal később a New Tiffany Style Galériában nyílik tárlat a művész grafikáiból. Később Szegeden, Szombathelyen és a Mű-terem Galériában láthatók majd Vinkler alkotásai.

Vinkler László
grafikusművész

VINKLER LÁSZLÓ: ODISSZEUSZ ÉS PÉNELOPÉ

Csongrád Megyei Hírlap, 1980. júl. 20.

Vinkler László, festőművész

Az idén huszadszor rendezték meg a Szegedi Nyári Tárlatot. – Vinkler László nyerte el két képével az egyik fődíjat. Szinte láthatatlan szálakkal kötődik a szabadtéri idei programjában szereplő görög drámához. – Ebben a szellemben festette meg képét Markó Erzsébet és Pataki Ferenc.

Tandi Lajos: Jegyzetek két tárlatról.

Tiszatáj, Szeged, 1979. 10. 90. old.

Vinkler László (Szeged), grafikusművész

A Szegedi Nyári Tárlat ez évben 20. éves. A jubileumi tárlaton szerepel a, művész műve, melyet a 20. századba varázsolja az antik világ tisztaságát, szépségét. (emlékre).

Halász Miklós: Szegedi Nyári Tárlat.
Pesti Műsor, 1979. aug. 1.

Vinkler László grafikus

L: Frita Mihály

–: herkesztő asztal

Tiszatáj, Szeged, 1980. júl.

96.

XXXIV/7

Vinkler László, festő

L: Pirk János

7

F-: Megszílt a XX. Regedi szám Tárlat

Nevszabadság Bp. 1979 júl. 24.

Levelek visszhangja

Erdő, megfejthetetlen, zöld álom,
nyár bújdosik a bokraidban s árnyékos rigó;
kifehéredett szarvascsonton
szöcskék napoznak időtlenül.

Megfejthetetlen történeted vagyok én is már hetek óta,
járok föl-alá benned, levelek visszhangja kísér,
töredékes a kezem, a hangom,
valakinek majd újra kell álmodnia az életemet.

VINKLER LÁSZLÓ MUNKÁJA

Vinkler László, festőművész

a Vörösmarty téri Csontváry-teremben a Csongrád megyei festők „Tiszatáj" ámnel kollektív kiállítása látható, mely húsz, zömmel Szegeden és Hódmezővásárhelyen élő művész munkásságával ismertet meg. Két éve Szegeden, ezt megelőzően a bpesti Fészek-klubban volt kiállításuk. — A művész a posztimpresszionizmus tanulságait egyéníti.

Tasnádi Attila: Csongrád megyei festők a Belvárosban.

Népszava, 1949. jún. 8.

VINKLER László

Lacrò Katalin: Ars poetica: Vinkler László emlékére. = Szegedi Egyetemi Műhely, 24. 1985, 2-3. 87-95. ill

VINKLER László

Szuromi Pál: „Az én pokolbrasiállásom" Vinkler László hatvanas éveikbeli grafikáiról. = Szeged, 1997/4. 46-48. ill

- Szerzői mutató van.
- Nemzeti bibliográf
Tárgyszavas

1960-as évek de

A Bestermann Lieo
me
1964-1974 évek

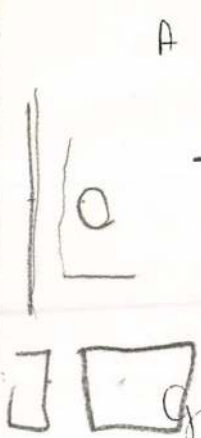

A Library
állítot

Gulyás: „A bibliográ
I-II. Lit.
II. Lit. a

MDK.

Vinkler László

Kiállitási hir

Csongrádmegyei Hirlap 1967 okt.13.

Vinkler László

MDK

Heracles és ntevs 1964 tus

Szegedi All. Tanárképző ők. Képzőművész tanárainak kiáll.

Vinkler László

MDK

Napszálltakor megborzadnak a fák, 1964. tus

Szökött menyasszony, 1964 tus

Odysseus hazatérése, 1964 tus

Szegedi Áll. Tanárképző főisk. Képzőművész tanárainak kiáll.

Vincze Lajos grafikus

Mű nem említve

Słowo Powszechne, Warszawa 1966 dn. 24

A DUGONICS-TÁRSASÁG

a Szegedi Városi Múzeum Kupolacsarnokában
f. évi december hó 13-tól 28-ig

Vinkler László

festőművésznek, a társaság rendes tagjának műveiből

KIÁLLÍTÁST RENDEZ.

A kiállítást f. évi december hó 13-án, vasárnap *deli 12 órakor* nyitja meg

Sík Sándor

egyetemi ny. r. tanár, a társaság alelnöke.

December 20-án, vasárnap déli 12 órakor a kiállítás keretében „BESZÉLGETÉS A MŰVÉSZETRŐL" címmel előadást tart

Kerényi Károly

egyetemi ny. r. tanár

A kiállítás minden nap délelőtt 9-től 1-ig és délután 3-tól ½ 5-ig van nyitva.

A kiállításra a művészet barátait és a Dugonics-Társaság tagjait meghívja

a Szegedi Dugonics-Társaság.

A Móra Ferenc Múzeum
tisztelettel meghívja Önt és Barátait
a múzeum I. emeleti kiállítótermébe
(Szeged, Roosevelt tér 1–3.)

VINKLER LÁSZLÓ
festőművész

emlékkiállításának megnyitására

Az 1998. március 25-én, szerdán du. fél 5 órakor nyíló tárlat a művész első önálló szegedi (1942.) kiállítását rekonstruálja

Bevezetőt mond:
Szuromi Pál művészettörténész

Sík Sándor megnyitóbeszédét
Sándor János rendező olvassa fel

VINKLER LÁSZLÓ

A kiállítás megtekinthető:
1998. március 25–május 10.
naponta 10–17 óráig
(hétfő szünnap, kedden 10–15 óráig)

F. k.: dr. Vörös Gabriella

Officina Nyomda, Szeged

MEGHÍVÓ

Vinkler László

festőművén

Kiállítás a Gontváry teremben

Pesti Műsor

1979 máj. 30.

Pellionisz Valória:
Tiszatáj a Gontváry
Teremben.

VINKLER LÁSZLÓ

V.L. PALACKPOSTÁJA

SZEGED 1995, jul-dec. 179

Physical distortions and deformities: artist

3. October 19, Wednesday, 10-12 a.m.
Hair and heads: close-cropped, balding, hai

4. October 21, Friday, 10-12 a.m.
Sarah and Hagar: laughter and tears

5. October 26, Wednesday, 10-12 a.m.
Two erotic women warriors: sexy, violent ar

6. October 28, Friday, 10-12 a.m.
Titian's *Pastoral Landscape* - a unique rendi

YOU ARE CORDIALLY INVITED

at the CEU, Dept.
Budapest, 1021 H
Building No.5., Ground

VINKLER László

SZUROMI Pál: Metamorfózisok : Vinkler László rajzművészetéről. = Múzeumi kutatások Csongrád megyében 1991 (1992) 141 - 149.

VINKLER László

Sz.P. [SZÁNTÓ Péter]: Vinkler László. = Magyar Hirlap, 1993. febr. 20. I. ill.

3

nikus Stainhart, vielleicht sogar aus seiner frühen Zeit – vor 1682 – handeln. Direktes Vorbild ist Pierre Pugets 1668 vollendete Marmorstatue in S. Maria Assunta di Carignano in Genua (Abb. 6a)[12]. Es ist nicht auszuschließen, daß Dominikus auf seinem Weg nach (um 1674) oder von Rom (1680–1682) sein Vorbild selber sah, zeichnete und modellierte, worauf – und das spräche gegen eine Vermittlung durch reproduzierende Graphik – die ziemlich genaue Wiedergabe von Seiten- und Rückansicht des Marmorbildwerks schließen lassen. Diese fast kopistenhafte Anlehnung an das plastische Vorbild – gewisse Vereinfachungen und Mißverständnisse der körperlich-räumlichen Konzeption gehen zu Lasten des noch jugendlichen Kleinmeisters, der aus

der Provinz „zur M
nach Rom zog – wü
Unterschiede von
Faltenstil u. ä. im
kannten, meist nac
16. und frühen 17.
Werken, bezeichner
ren (s. Abb. 1–3, 5
Gewohnheiten des
dererseits finden s
und Modellierung,
von Haar oder Gew
Boden oder „aufge
auch an Stainharts
dem „D. Stainhart
verfolgt Daphne" i

Vinkler László grafikusművész

Sági Sándor festőművész 1947-49 között Szegeden a Madách Gimnáziumban, a Képzőművészeti Iskola tagozatán Vinkler László és Erdélyi Mihály festőművészek vezetésével tovább képezte magát.

Tükrös, 1984. máj. 18.-old.

VINKLER László festő

IBOS Éva: Tanárképzősök kiállítása Szegeden. = Békés Megyei Hírlap. 1993. május 25. 4.

Viktor László

festőművész

emlékkiállítása Szegeden.

Művelet
1982. 04.

Vinkler László grafikusművész

Az idei könyvünnepre frissiben megjelent kiadvány a „Szegedi Grafika" c. mappa mintegy fél évszázad képzőművészetét fogja át a grafika tükrében és szegedi vonzáskörben. – Ugyancsak linometszettel van jelen Vinkler László „Asszonyok az Acheron partján" c. (emlitve) és (repr.)

T.L.: Ünnepi könyvhét Szeged 1980.
Dél-Magyarország, 1980. jún. 1.

Vinkler László

Szelesi Zoltán: Mítosz és valóság

Művészet, 1982. október

Virkler László

b.l.: Virkler László

Művészet, 1982. július

Vinkler László, festőművész

Fontos Sándor 1920-ban született Szegeden, Vinkler László növendékeként itt végzett a Tanárképező Főiskolán. Mestere, Vinkler Sándor jellemezte volt növendékét, „költőiségét hangoztatja, és azt az erejét, hogy szomorúságát képes derűre váltani és e „tevékenység láttán bennünk is gyarapszik az élet".

Losonci Miklós: Fontos Sándor festményei és Kalmár Márton szobrai a Hatvani Galeriában.
Hevesi Szemle, 1982. 4. 3-4-5 old.-on.

Vinkler László, grafikusművész

Kopasz Márta metszeteiből néhány hónapja mappát jelentetett meg a szegedi városi tanács művelődési osztálya. A mappa tanak a sorozatnak harmadik darabja, melyben eddig megjelent a Szegedi grafikusok és a Vinkler László rajzai című összeállítás.

Dél-Magyarország, 1983. szept. 10. 5. old.

Vizus László,

Ötödik alkalommal szól a tudósítás a hajósi nyári képzőművészeti tábor eseményeiről, az ott folyó munkáról, — a művész munkája szerepel a kiállításon.

Csoltói Gyula: Jegyzetek a hajósi képzőművészeti alkotótábor kiállításáról.
Petőfi Népe, 1983. febr. 8. 5. old,

Vinkler László, festőművész
időszaki kiállítások

Vinkler László kiállítása (C ép. fszt.) (nyílik június 15-én)

Vinkler László kiállítása

A közelmúltban elhunyt szegedi festőművész ez évben lenne 70 éves. Művészete a római iskola klasszicizmusától indult, de annak hűvös tárgyiasságával már itáliai tanulmányútján szakított, s inkább vonzódott a kubizmus-expresszionizmus kifejezésmódjához. Üveg-zománc-festék kollázsai, színes monotypiái, a természetes, spontán szabad formákat és precíz rasztereket kombináló monumentális fekete tusfestményei egyaránt kiváló ízlésre vallanak.

a Magyar Nemzeti Galéria programja,
1982. június